

แนวคิดและการใช้ความรู้ในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของครูมัธยมศึกษา: การวิจัยภาคสนาม

นางสาวพรพิมล ประสงค์พร

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ภาควิชาหลักสูตร การสอน และเทคโนโลยีการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2547

ISBN 974-53-1325-4

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

SECONDARY SCHOOL TEACHERS' CONCEPT AND KNOWLEDGE APPLICATION
IN ENGLISH LANGUAGE TEACHING: A FIELD STUDY RESEARCH

Miss Pornpimon Prasongporn

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Doctor of Philosophy in Curriculum and Instruction
Department of Curriculum, Instruction, and Educational Technology

Faculty of Education
Chulalongkorn University

Academic year 2004

ISBN 974-53-1325-4

4384632927 : MAJOR CURRICULUM AND INSTRUCTION

KEY WORD: TEACHERS' CONCEPT / KNOWLEDGE APPLICATION/ENGLISH LANGUAGE TEACHING /
FIELD STUDY RESEARCH

PORNPIMON PRASONGPORN : SECONDARY TEACHERS' CONCEPT AND
KNOWLEDGE APPLICATION IN ENGLISH LANGUAGE TEACHING: A FIELD STUDY
RESEARCH. THESIS ADVISOR : ASSOC.PROF. SUMLEE THONGTHEW, Ph.D. THESIS
CO-ADVISOR : ASSOC.PROF. SAOWALAK RATTANAVICH, Ph.D. 365 pp. ISBN
974-53-1325-4.

This research aims at studying 1) English language teaching and its surroundings among secondary school teachers 2) teachers' concept in English teaching 3) teachers' background in education, society and culture that affect their teaching. The participants included 10 teachers teaching English in secondary schools under the supervision of the Office of the Commission for Basic Education Service Area, Bangkok 1 and 2 which were purposively selected. Participant observation, informal and in-depth interview with teachers and students, materials and documents involving, students and teachers' viewpoint and were used as the techniques for data collection in this study.

The study reveals that the concepts for which the teacher take an account is Eclecticism focusing on Essentialism and Progressivism. The teachers with Essentialism-based concept use lecture, translation and direct methods to convey their lessons whilst the Progressivism-based concept teachers use cooperative learning, graphic organizer, KWL Plus, communicative language teaching, project based and integrating.

The educational backgrounds affect their knowledge as content, pedagogical, and teaching content-area knowledge. The social backgrounds that affect their concept are the classroom circumstances, teacher learning and the collaboration from fellow teachers, social interest and needs. The cultural background that affect their concept concerns culture of organization, school management, students characteristics, supports and class size. The economical status and family background, family raising, family and personal problems also influence their concept.

Department: Curriculum, Instruction, and Educational Technology Student's signature.....

Field of study: Curriculum and Instruction

Advisor's signature.....

Academic year: 2004

Co-advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจาก รศ.ดร.สำลี ทองธิว อาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ และ รศ.ดร.เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่ได้ช่วยเหลือ ดูแลให้คำปรึกษา คำแนะนำ สนับสนุนและส่งเสริมด้านวิชาความรู้ให้กับผู้วิจัย ตลอดจนให้ กำลังใจในการฟันฝ่าอุปสรรคต่าง ๆ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รศ.ดร.สุวัฒนา เขี่ยมอรรถพรณ ที่ได้กรุณาให้ความช่วยเหลือ และให้ความเมตตาต่อผู้วิจัย และกรุณามาเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รวมทั้ง รศ.ดร. ทิศนา ขัมมณี และ ดร.สุพัชรา ประดับพงษ์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ คณาจารย์ทุกท่านที่ได้ กรุณาประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ที่มีคุณค่ายิ่ง นอกจากนี้ขอกราบขอบพระคุณ Professor Dr. Kenneth Zeichner ที่ได้กรุณาสนับสนุนทุนให้ผู้วิจัยได้ศึกษาเพิ่มเติม และปรึกษาวิทยานิพนธ์ ณ University of Wisconsin ประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นเวลา 1 ภาคการศึกษา และได้ให้คำปรึกษา ในการทำวิทยานิพนธ์ตลอดเวลาที่ศึกษาอยู่ Professor Dr. Michael Apple, Dr.Barbara Bales ที่ได้ให้คำแนะนำปรึกษาเกี่ยวกับหลักสูตรและการสอน และการพัฒนาวิชาชีพชั้นสูงของคุณ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณมูลนิธิโรตารีสากล West Haven Rotary Club, Connecticut ประเทศสหรัฐอเมริกา ภายใต้การสนับสนุนของ Mr.Arnold & Mrs.Lynnette Agnoli และ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้กรุณาสนับสนุนเงินทุนในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณผู้บริหารโรงเรียนและครูกลุ่มเป้าหมายทั้ง 10 ท่านที่ได้กรุณาสละเวลาและ ทุ่มเท ตลอดจนให้ความร่วมมืออย่างดียิ่งในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยซาบซึ้งและสำนึกในพระคุณ ที่ทำให้งานวิจัยสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ขอขอบคุณ คุณสิทธิพร ประสงค์พร และครอบครัว คุณเพ็ญจันทร์ ฤทธิรงค์ น้องผู้คอยเป็นกำลังใจและช่วยเหลือด้วยดีตลอดมา ความสำเร็จในครั้งนี้ ขอเป็นเครื่องบูชาคุณบิดาและมารดาผู้มีพระคุณยิ่ง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญภาพ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 คำถามในการวิจัย.....	9
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	10
1.4 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	11
1.5 ประโยชน์ที่ได้รับ.....	11
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
2.1 ปรัชญาพื้นฐานและปรัชญาการศึกษา.....	12
2.2 ความรู้ที่จำเป็นสำหรับครูในการจัดการเรียนการสอน.....	16
2.3 การคิดแบบไตร่ตรองในศาสตร์การสอน.....	28
2.4 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ.....	33
2.5 การจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544.....	65
2.6 การวิจัยภาคสนาม.....	87
2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	96
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	100
3.1 กลุ่มเป้าหมาย.....	100
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	100

บทที่	หน้า
3.3 การพัฒนาและหาคุณภาพของเครื่องมือ.....	102
3.4 การดำเนินการวิจัย.....	105
3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	106
3.6 การตรวจสอบข้อมูล.....	108
3.7 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	108
3.8 การนำเสนอข้อมูล.....	110
4 สนามวิจัย.....	123
4.1 ภูมิหลังของครู.....	123
กรณีศึกษาที่ 1.....	126
กรณีศึกษาที่ 2.....	130
กรณีศึกษาที่ 3.....	133
กรณีศึกษาที่ 4.....	137
กรณีศึกษาที่ 5.....	141
กรณีศึกษาที่ 6.....	145
กรณีศึกษาที่ 7.....	149
กรณีศึกษาที่ 8.....	153
กรณีศึกษาที่ 9.....	157
กรณีศึกษาที่ 10.....	160
5 แนวคิดและการใช้ความรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ.....	164
กรณีศึกษาที่ 1.....	170
กรณีศึกษาที่ 2.....	179
กรณีศึกษาที่ 3.....	186
กรณีศึกษาที่ 4.....	193
กรณีศึกษาที่ 5.....	203
กรณีศึกษาที่ 6.....	215
กรณีศึกษาที่ 7.....	222
กรณีศึกษาที่ 8.....	230

บทที่	หน้า
กรณีศึกษาที่ 9.....	240
กรณีศึกษาที่ 10.....	249
5.1 แนวคิดในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของครูมัธยมศึกษา.....	258
5.2 การใช้ความรู้ในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของครูมัธยมศึกษา..	268
5.3 วิธีการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของครูมัธยมศึกษา.....	286
5.4 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของครูมัธยมศึกษา..	297
6 สรุปผลการวิจัย อภิปรายและข้อเสนอแนะ.....	309
6.1 สรุปผลการวิจัย.....	311
6.2 อภิปรายผล.....	326
6.3 ข้อเสนอแนะ.....	332
รายการอ้างอิง.....	327
ภาคผนวก.....	343
ภาคผนวก ก หนังสือรับรองการศึกษาเพิ่มเติมและปริญญาวิทยานิพนธ์จาก ผู้เชี่ยวชาญ.....	344
ภาคผนวก ข ตัวอย่างบันทึกภาคสนาม.....	346
ภาคผนวก ค ตัวอย่างแนวคำถามในการสัมภาษณ์.....	352
ภาคผนวก ง ตัวอย่างบันทึกความคิดเห็นของนักเรียน.....	356
ภาคผนวก จ ภาพจากภาคสนาม.....	358
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	365

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง

1	แผนการสังเกตการสอนกรณีศึกษาที่ 1.....	111
2	แผนการสังเกตการสอนกรณีศึกษาที่ 2.....	112
3	แผนการสังเกตการสอนกรณีศึกษาที่ 3.....	113
4	แผนการสังเกตการสอนกรณีศึกษาที่ 4.....	114
5	แผนการสังเกตการสอนกรณีศึกษาที่ 5.....	115
6	แผนการสังเกตการสอนกรณีศึกษาที่ 6.....	116
7	แผนการสังเกตการสอนกรณีศึกษาที่ 7.....	117
8	แผนการสังเกตการสอนกรณีศึกษาที่ 8.....	118
9	แผนการสังเกตการสอนกรณีศึกษาที่ 9.....	119
10	แผนการสังเกตการสอนกรณีศึกษาที่ 10.....	120
11	แผนปฏิบัติการในสนามวิจัย.....	121
12	สรุปข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มเป้าหมาย.....	125
14	วิเคราะห์แนวคิดในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามหลักปรัชญา การศึกษาสารัตถนิยม.....	165
15	วิเคราะห์แนวคิดในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามหลักปรัชญา ศึกษานิรันดรนิยม.....	166
16	วิเคราะห์แนวคิดในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามหลักปรัชญา การศึกษาพัฒนาการนิยม.....	167
17	วิเคราะห์แนวคิดในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามหลักปรัชญา การศึกษาปฏิรูปนิยม.....	168
18	สรุปแนวคิดในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของครูตามหลักปรัชญา การศึกษา.....	169

สารบัญภาพ

		หน้า
ภาพประกอบ		
ภาพที่ 1	องค์ประกอบของความรู้ในการจัดการเรียนการสอน.....	23
ภาพที่ 2	วัฏจักรของการไตร่ตรองความคิดทางการสอน.....	24
ภาพที่ 3	สรุปความรู้ที่จำเป็นในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ.....	27
ภาพที่ 4	ลักษณะผู้เรียน 4 แบบ.....	84
ภาพที่ 5	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	122

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากความคิดพื้นฐานที่ผู้วิจัยเชื่อว่ากระบวนการจัดการเรียนการสอนของคุณครูเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนเป็นกระบวนการที่นำพาผู้เรียนไปสู่จุดหมายของการจัดการศึกษาตามหลักสูตรโดยตรง การที่ครูจะจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพและเกิดสัมฤทธิ์ผลที่ดีต่อผู้เรียนนั้น ครูจะต้องมีองค์ความรู้ที่จำเป็นต่อการจัดการเรียนการสอนและมีความสามารถในการนำความรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เป็นอยู่ในชั้นเรียน นอกจากนี้แล้ว กระบวนการในการจัดการเรียนการสอนที่ครูนำมาใช้ยังขึ้นอยู่กับแนวคิดในการจัดการเรียนการสอนที่ครูยึดเป็นหลัก ซึ่งทำให้ครูแสดงออกมาเป็นพฤติกรรมการสอนและเป็นสิ่งที่กำหนดทิศทางในการจัดการเรียนการสอนของคุณ ดังที่ Bruner (cited in Leach & Moon, 1999: 5-6) ได้ให้ทัศนะว่าความเชื่อเกี่ยวกับการสอนจะเป็นสิ่งที่สะท้อนออกมาให้ครูได้ปฏิบัติต่อผู้เรียน การที่จะทำให้ผู้เรียนบรรลุผลตามที่หลักสูตรมุ่งหวังนั้นจึงต้องมีองค์ประกอบหลักคือครูจะต้องมีความสามารถในการนำความรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เป็นอยู่ในชั้นเรียน หากครูไม่สามารถนำความรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมก็จะทำให้ส่งผลกระทบต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ไม่สอดคล้องกับการเรียนรู้ของผู้เรียนและบังเกิดผลเสียต่อผู้เรียนในที่สุด

จากการศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพของผู้เรียนในวิชาภาษาอังกฤษ ผู้วิจัยพบว่าคุณภาพการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของผู้เรียนต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน และไม่สามารถใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารได้ ดังจะเห็นได้จากข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพของผู้เรียนในด้านความสามารถทางการเรียนภาษาอังกฤษพบว่าผู้เรียนไม่สามารถติดต่อสื่อสารและค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ที่มีอยู่หลากหลายในยุคสารสนเทศได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544: 3) และจากการศึกษารายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของสำนักทดสอบการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีการศึกษา 2540 และรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนรัฐบาลเขตการศึกษา 1 เขตการศึกษา 3 และเขตกรุงเทพมหานครในปีการศึกษา 2542 พบว่าความสามารถในด้านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้น

มัธยมศึกษาตอนปลายในระดับชาติ ต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำร้อยละ 5.78 คะแนนเฉลี่ยของนักเรียน เทียบกับการประเมินผลของกระทรวงศึกษาธิการอยู่ในระดับผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำโดยได้คะแนนเฉลี่ย ร้อยละ 53.55 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษแยกตามรายทักษะพบว่า ทักษะการอ่าน และการเขียนอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์โดยได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 43.76 และ 40.55 ตามลำดับ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2540: 16-17; อารีพร หลงสมบุญ. 2542; ชวนี บุริโสดม. 2542; ประเทืองสุข ยิ่งเสถียร. 2542: บทคัดย่อ) นอกจากนี้แล้วยังพบว่าคะแนนเฉลี่ยรายวิชาภาษาอังกฤษของ นักเรียนในการสอบคัดเลือกเข้าเรียนในสถาบันอุดมศึกษาที่ผ่านมามีต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำดังเช่น คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทั่วประเทศในปีการศึกษา 2545 ครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 คือร้อยละ 39.76 และ 32.64 ตามลำดับ (<http://202.28.19.68/mean145.htm>; <http://202.28.19.68/mean245.htm>: 15/2/2001)

คุณภาพของนักเรียนที่ยังไม่ถึงเกณฑ์มาตรฐานดังกล่าว ได้สะท้อนให้เห็นว่าปัญหา ส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนการสอนของครูยังไม่สอดคล้องกับหลักการและแนวคิดตามที่หลักสูตร ต้องการ และเมื่อพิจารณาถึงบทบาทของครูในการใช้หลักสูตรแล้วจะเห็นได้ว่าครูเป็นผู้ที่มีบทบาท สำคัญยิ่งในการแปลงหลักการจากหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติกับนักเรียน โดยครูเป็นผู้ที่ดำเนินการ จัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพและมาตรฐาน ครูจะเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการ เรียนรู้ให้กับนักเรียน เป็นผู้กระตุ้นและสร้างบรรยากาศให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และสามารถแสวงหา ความรู้ได้ด้วยตนเอง ครูจึงต้องเป็นผู้ชำนาญการในวิชาชีพ โดยจะต้องรอบรู้ทั้งเนื้อหาวิชาการและ วิธีการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและเทคโนโลยี เพื่อให้ผู้เรียนมี คุณภาพ และส่งผลให้สังคมไทยมีคุณภาพทัดเทียมกับประเทศต่าง ๆ ได้ (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. 2543:1) นอกจากนี้ครูจะต้องเป็นผู้ที่สามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2542:12-14) และมีคุณสมบัติของความเป็นครูตามมาตรฐานกล่าวคือมีความสามารถในการจัดการ เรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ มีความสามารถในการแสวงหาความรู้ คิดวิเคราะห์ และ สังเคราะห์องค์ความรู้เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน (มนตรี จุฬาวัดมนทล. 2543: 45)

ดังนั้นการที่จะทำให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จและมีคุณลักษณะตามที่หลักสูตรมุ่งหวัง และการปฏิรูปการศึกษาจะมีความสำเร็จมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับครูซึ่งเป็นผู้ดำเนินการจัดการ เรียนรู้ให้กับนักเรียน ครูจึงต้องมีความรู้ความสามารถและความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอน (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543: 2-3) ความสำคัญของบทบาทครูในการปฏิบัติการในชั้น

เรียนนั้น Doll (Cited in Ornstein, 1993: 25 – 27) ได้ให้ทัศนะว่าครูจะต้องมีหน้าที่ที่จะวางแผนเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน การเลือกเนื้อหาและวิธีการสอน ตลอดจนการวัดผลประเมินผล นอกจากนี้ครูเป็นเสมือนแหล่งของความรู้ และเป็นผู้ที่ตัดสินใจในการนำหลักการและแนวคิดจากหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน

ความสำคัญของครูในฐานะผู้ปฏิบัติการดังกล่าวได้สอดคล้องกับแนวความคิดของ Beauchamp (1968: 6) และ Ornstein. (1993: 287) กล่าวคือ ครูเป็นผู้ที่ตัดสินใจเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอน การสร้างคุณลักษณะให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน การวางแผนกำหนดระยะเวลาในการสอน ตลอดจนการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับลักษณะของผู้เรียน สิ่งเหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นบทบาทหน้าที่ที่สำคัญยิ่งของครูในฐานะเป็นผู้ที่ตัดสินใจในการปฏิบัติการจัดการเรียนการสอน

ตามหลักสูตร ดังเช่นการศึกษาวิจัยของนักการศึกษาหลายท่านที่ได้ศึกษาถึงความสำคัญของบทบาทครูในการดำเนินการจัดการเรียนการสอน ซึ่งพบว่าครูจะต้องเป็นผู้ที่ตีความ และแปลความหมายจากข้อมูลต่าง ๆ ที่เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนจากเอกสารหลักสูตรและ ความรู้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนมาปฏิบัติเป็นกิจกรรมการเรียนการสอน (Akker and Kuiper.1993: 293-305; Chan Chi Chui. 1996; McHugh and Stringfield.1999; Poster.2000 : 2785-A; Remillard.2000.) ดังนั้นครูจึงเป็นบุคคลสำคัญในการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน โดยครูจะต้องใช้ความรู้ความสามารถในการแปลงหลักการและแนวคิดในทางทฤษฎีมาสู่ การปฏิบัติที่บังเกิดผลต่อผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับความคิดของ Elbaz และ Connelly and Clandinin (1981:45; 1984:13) เกี่ยวกับบทบาทของครูว่า ครูไม่เพียงแต่เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ หรือ มีบทบาทเป็นเพียงผู้ใช้สื่อใหม่ ๆ โดยเป็นผู้เปลี่ยนวิธีการ และสื่อการเรียนการสอนตามวิธีการของตนเท่านั้น ครูจะต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถในการสร้างสรรค์ และแปลงหลักสูตรที่ใช้ให้เข้ากับ สถานการณ์ที่เป็นอยู่ในชั้นเรียน ครูเป็นบุคคลสำคัญในการเพิ่มเติมความรู้ให้กับผู้อื่น เป็นผู้ นำความรู้จากภายนอกมาให้ ครูจึงต้องเป็นผู้ที่เพียบพร้อมในด้านความรู้ต่าง ๆ เพื่อที่จะจัดการเรียน การสอนให้มีประสิทธิภาพ และส่งผลต่อความสำเร็จในการเรียนของผู้เรียน

จากการศึกษาเอกสารและตำราต่างๆพบว่าการจัดการเรียนการสอนของครูได้รับอิทธิพลจากแนวคิดทางการศึกษาหรือปรัชญาที่ครูยึดเป็นหลักในการจัดการเรียนการสอนของตน ซึ่งปรัชญาพื้นฐานและปรัชญาการศึกษาที่นักปรัชญาและนักการศึกษาได้รวบรวมไว้ดังนี้(Knight: 1998; Nodding: 1998; Ornstein: 1993)

1. ปรัชญาจิตนิยม (Idealism) เป็นปรัชญาพื้นฐานที่เก่าแก่โดยมีแนวคิดว่าการรับรู้ของมนุษย์เกิดขึ้นที่จิตใจเป็นหลักสำคัญ คนจะรู้ได้ด้วยความคิดไม่จำเป็นต้องอาศัยประสบการณ์

ยึดถือความเป็นเหตุเป็นผลเป็นหลัก เหตุผลจะทำให้บุคคลเข้าถึงความรู้ที่แท้จริงได้อย่างถูกต้อง การศึกษาจึงเน้นที่การพัฒนาจิตใจ และสติปัญญา ส่งเสริมการพัฒนาทางคุณธรรม ศีลธรรม การวินิจฉัยคุณค่าที่แท้จริงของคุณธรรมจริยธรรม ส่งเสริมให้รู้จักและเข้าใจตนเอง ตลอดจนการส่งเสริมให้เข้าใจถึงแบบอย่างที่ดีงามเหมาะสม

2. ปรัชญาสัจนิยม(Realism) เป็นปรัชญาพื้นฐานที่ให้ความสำคัญกับสิ่งที่เห็นได้ด้วยตา สัมผัส และจับต้องได้ ดังนั้นการเรียนรู้จึงเป็นสิ่งที่เป็นการเรียนรู้เชิงประจักษ์ เป็นการใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ กฎเกณฑ์ทางธรรมชาติเป็นหลัก

3. ปรัชญาปฏิบัตินิยม (Pragmatism) เป็นปรัชญาพื้นฐานที่มีแนวคิดที่ว่าสิ่งทั้งหลายที่เกิดขึ้นเป็นกระบวนการที่บุคคลได้อยู่ในประสบการณ์นั้น ได้เห็น ได้เรียนรู้ ได้สัมผัส เป็นกระบวนการที่เกิดจากความสัมพันธ์กันระหว่างคนและสิ่งแวดล้อม ดังนั้นความรู้ย่อมเกิดจากประสบการณ์ของบุคคลที่เก็บรวบรวมไว้ความรู้เป็นสิ่งที่ไม่มีที่สิ้นสุดมีการเปลี่ยนแปลง วิธีการในการหาความรู้จึงมีความสำคัญกว่าตัวความรู้ ปรัชญาในสาขานี้จึงเน้นที่การให้การศึกษาเพื่อส่งเสริมให้ตนรู้จักคิด คิดเป็นและรู้จักการปรับตัวให้เข้ากับสังคมที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม การเรียนการสอนจึงเป็นการเปิดโอกาสให้เด็กได้มีโอกาสฝึกฝนและแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง

4. ปรัชญาอัตถิภาวนิยม (Existentialism) เป็นปรัชญาพื้นฐานที่มีแนวคิดที่ว่าความจริงอยู่ที่การมีชีวิตอยู่จริง ๆ ของบุคคล เป้าหมายอยู่ที่การที่บุคคลค้นหาเพื่อตัวของตนเอง บุคคลมีสิทธิเสรีภาพและใช้เสรีภาพของตนอย่างอิสระ การศึกษาตามแนวคิดนี้เป็นการส่งเสริมให้บุคคลรู้จักที่จะพิจารณาแล้วตัดสินใจและเจตจำนงที่มีความหมายดีการดำรงชีวิตอยู่

5. ปรัชญาสาขาสารัตถนิยม (Essentialism) เป็นปรัชญาการศึกษาที่ได้รับอิทธิพลมาจากปรัชญาสาขาจิตนิยมและวัตถุนิยม เป็นปรัชญาที่มีแนวคิดยึดเนื้อหาสาระเป็นหลักในการจัดการศึกษา ยึดแบบแผน มีกฎเกณฑ์และระเบียบวินัย มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนมีระเบียบวินัย ทำงานหนักและรักษาอุดมคติอันดีงามของสังคม

6. ปรัชญาสาขานิรันดรนิยม (Perennialism) เป็นปรัชญาการศึกษาที่มีจุดมุ่งหมายที่ต้องการสร้างคนให้เป็นคนที่สมบูรณ์ เป็นคนที่แท้จริง เป้าหมายของการศึกษาเป็นไปเพื่อการพัฒนาคุณสมบัติในทางสติปัญญาและเหตุผล ให้ผู้เรียนรู้จักและทำความเข้าใจกับตนเองอย่างมีเหตุผล

7. ปรัชญาสาขาพัฒนาการนิยม (Progressivism) เป็นปรัชญาการศึกษาที่เน้นการให้การศึกษาทุกด้านทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ควบคู่ไปกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย และส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รู้จักตนเองและสังคมเพื่อผู้จะ

ได้ปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้อย่างมีความสุข ผู้เรียนจะต้องเป็นผู้ที่แก้ปัญหาได้ เน้นประสบการณ์ของผู้เรียนเป็นหลัก

8. ปรัชญาสาขาปฏิรูปนิยม (Reconstructionism) เป็นปรัชญาที่มีแนวคิดว่าการศึกษาก็คือเป็นการช่วยปรับปรุง พัฒนาสังคมและปฏิรูปสังคม การสร้างค่านิยมและแบบแผนของสังคมขึ้นมาใหม่ การศึกษาจึงต้องให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของสังคมควบคู่ไปกับตนเอง

นอกจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูจะได้รับอิทธิพลจากปรัชญาความเชื่อที่ครูยึดถือซึ่งส่งผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียนแล้ว จากการศึกษายังพบอีกว่าความรู้อีกส่วนหนึ่งที่มีอิทธิพลในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูมาจากความรู้ที่ครูได้รับในภาคทฤษฎีซึ่งครูได้รับมาจากสถาบันการศึกษาที่ครูเรียนมา การอบรมและการพัฒนาวิชาชีพของครู ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยของ Elbaz (1981:47)พบว่าความรู้ของครูเกิดจากการปฏิบัติงานของครูในชั้นเรียน โดยครูมีความพยายามที่จะนำความรู้ที่ครูมีอยู่มาปรับใช้กับสถานการณ์ที่ประสบและจากการเผชิญกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เป็นบริบทแวดล้อมนี้ทำให้ครูเกิดการเรียนรู้ นอกจากนี้จากการศึกษาเกี่ยวกับความรู้ภาคทฤษฎีสำหรับวิชาชีพครูจากนักการศึกษาที่เป็นผู้ริเริ่มและเสนอแนวคิดเกี่ยวกับความรู้ที่ครูจำเป็นต้องใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสรุปได้ดังนี้

Shulman (cited in Gudmundsdottir, 1991; Hillocks.1999: 6;1995 : 105-106; 1986: 9 -10) ได้แบ่งออกเป็น 7 ประเภท ได้แก่

1. ความรู้ในเนื้อหา (content knowledge) เป็นความรู้ของครูที่เกี่ยวกับเนื้อหาวิชาที่สอน
2. ความรู้เกี่ยวกับวิชาครูโดยทั่วไป (general pedagogical knowledge) เป็นความรู้ที่เกี่ยวกับหลักการโดยทั่วไปของการจัดการชั้นเรียน หรือการจัดการใดๆในการดำเนินการถ่ายทอดเนื้อหาวิชา
3. ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร (curriculum knowledge) เป็นความรู้ที่เกี่ยวข้องกับวัสดุหลักสูตร(curriculum materials) ที่นำมาใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน
4. ความรู้เกี่ยวกับผู้เรียน (knowledge of learners and their characteristics) เป็นความรู้ที่จะเป็นข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียน ระดับการพัฒนาทางสติปัญญาของผู้เรียน แรงจูงใจในการเรียนรู้ มโนทัศน์เดิม มโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อน ข้อมูลที่สำคัญและจำเป็นในการเรียนรู้ใหม่ของผู้เรียน

5. ความรู้เกี่ยวกับบริบทของการศึกษา (knowledge of educational contexts) เป็น ความรู้ความเข้าใจในความเป็นพลวัตรของกลุ่มสังคม ตั้งแต่ในชั้นเรียนไปจนถึงชุมชน และการบริหารจัดการที่เกี่ยวข้อง

6. ความรู้เกี่ยวกับความมุ่งหมายของการศึกษา(knowledge of educational aims) เป็นความรู้ที่รวมถึงประวัติและปรัชญารากฐานของการศึกษา ซึ่งจะช่วยให้ครูวางเป้าหมายของตนเอง ในทัศนะที่กว้างและทำให้ครูได้กำหนดทิศทางในการสอน

7. ความรู้เกี่ยวกับวิชาครูที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนเฉพาะในเนื้อหาวิชาที่ ครูสอน (pedagogical content knowledge) เป็นความรู้เฉพาะทางในการสอนเนื้อหาวิชา ซึ่ง ธรรมชาติของวิชาและการสอนในแต่ละวิชามีความแตกต่างกันครูจึงจำเป็นต้องมีความรู้ในรายละเอียด ของธรรมชาติในวิชานั้น ๆ

Elbaz (1983) ได้กำหนดคำว่า Practical Knowledge หรือความรู้จากการปฏิบัติการ จัดการเรียนการสอน ซึ่งประกอบด้วยความรู้ในด้านต่าง ๆ คือ

1. ความรู้ในเนื้อหาวิชา(subject matter) เป็นความรู้ที่เกี่ยวกับวิชาที่ครูสอน ซึ่งครู จะต้องมีความรู้ความเข้าใจในธรรมชาติ ลักษณะและเนื้อหาวิชา

2. ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร(curriculum) ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับครูในการวางแผน จัดการเรียนรู้ออกให้ผู้เรียนได้ตรงตามเป้าหมายและความคาดหวังของสังคม โดยครูจะต้องมี ความรู้เกี่ยวกับหลักการ โครงสร้างของหลักสูตร แนวการจัดการเรียนการสอนตามที่ระบุไว้ใน หลักสูตร ตลอดจนวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน และวิธีการในการวัดผลประเมินผลตาม หลักสูตร

3. ความรู้เกี่ยวกับการเรียนการสอน (instruction) ครูจะต้องมีความรู้ความสามารถใน การสอน สามารถพิจารณาตัดสินใจเลือกใช้เทคนิค วิธีการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหา และเหมาะสม กับสภาพ และคุณลักษณะของผู้เรียน

4. ความรู้เกี่ยวกับตนเอง (self) เป็นความรู้ที่เข้าใจในตนเอง และรู้ถึงข้อดีและข้อบกพร่อง ของตน เพื่อจะได้พัฒนาตนเองอยู่เสมอ

5. ความรู้เกี่ยวกับบรรยากาศแวดล้อมของสิ่งที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน (milieu of schooling) ประกอบด้วยสิ่งแวดล้อมที่เป็นกายภาพได้แก่บรรยากาศแวดล้อมของห้องเรียน และ บรรยากาศแวดล้อมทางจิตใจซึ่งเป็นบรรยากาศที่มีความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนอันได้แก่ สัมพันธภาพที่ตีระหว่างครูกับนักเรียน เป็นต้น

สำหรับครูสอนภาษานั้น นอกจากปรัชญาที่ครูยึดถือ ความรู้ภาคทฤษฎีที่ครูได้เรียนรู้ และประสบการณ์ที่ครูได้รับแล้วยังต้องมีความรู้เฉพาะทางเกี่ยวกับการสอนภาษาซึ่งBrown (2001: 430) ได้เสนอแนวคิดว่าครูสอนภาษาจะต้องมีความรู้ความสามารถในสิ่งต่อไปนี้คือ

1. ความรู้ในวิชาที่สอน(Technical knowledge) ครูจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในระบบทางภาษาศาสตร์ของหน่วยเสียง หลักไวยากรณ์ และการสนทนา เข้าใจหลักการพื้นฐานของการเรียนการสอนภาษา มีความสามารถในการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน ภาษาอังกฤษเป็นอย่างไรดี มีความรู้โดยอาศัยประสบการณ์ถึงลักษณะการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ มีความเข้าใจความเชื่อมโยงสัมพันธ์ระหว่างภาษาและวัฒนธรรม และมีการพัฒนาในสาขาวิชาของตน

2. ความรู้ในทักษะวิชาชีพครู(Pedagogical Skills) ครูต้องมีแนวคิดที่ดีเกี่ยวกับการสอนภาษา เข้าใจที่จะเลือกใช้วิธีการที่หลากหลาย มีการวางแผนการสอนที่ดีมีประสิทธิภาพ สามารถรับรู้ความต้องการในการเรียนรู้ภาษาของผู้เรียน มีความสามารถในการจัดการชั้นเรียน มีทักษะในการนำเสนอบทเรียนที่ชัดเจน มีความคิดริเริ่มในการใช้วัสดุสาร และสื่อทัศนูปกรณ์ นอกจากนี้ยังเป็นผู้ที่สามารถใช้วิธีการจูงใจทั้งภายในและภายนอกในการวัดผลอย่างมีประสิทธิภาพ

3. ทักษะระหว่างบุคคล(Interpersonal Skills) ครูจะต้องมีความรู้ตระหนักรู้เกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรม มีความกระตือรือร้น ให้ความเป็นมิตร ให้ความสำคัญและความสามารถของผู้เรียน ให้ความร่วมมือและแบ่งปันความคิดทัศนคติและวิธีการสอนกับเพื่อนร่วมงาน

4. คุณลักษณะเฉพาะตน (Personal Qualities) ครูจะต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถในการจัดการชั้นเรียน มีความอยากรู้อยากลองที่จะใช้วิธีการสอนใหม่ และมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับความรู้ภาคทฤษฎี ความรู้ที่ได้รับจากการปฏิบัติการสอน และความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับครูสอนภาษาอังกฤษ ผู้วิจัยประมวลได้ว่าปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การดำเนินการจัดการเรียนการสอนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดีนั้น ครูต้องมี ความรู้ที่จำเป็นในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน อีกทั้งครูจะต้องสามารถนำความรู้ที่ครูมีอยู่ เหล่านี้ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษโดยวิเคราะห์แล้วจะพบว่าแบ่ง ออกเป็น 3 ประเภทดังนี้

1. ความรู้ในเนื้อหาวิชา (Content Knowledge) คือความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาวิชาภาษาอังกฤษ ได้แก่ความรู้และความสามารถในการสื่อสารทั้งภาษาพูด(Spoken Language)คือการฟังและการพูด และภาษาเขียน(Written Language) คือการอ่านและการเขียน ความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาวิชานี้จะมี

ส่วนในการพัฒนาสติปัญญาและความรู้ของผู้เรียน ครูจะต้องมีความแม่นยำและเชี่ยวชาญในเนื้อหาวิชาที่สอนเพื่อการถ่ายทอดวิชาความรู้ที่ถูกต้องและแม่นยำให้แก่ผู้เรียน

2. ความรู้เกี่ยวกับวิชาที่พครูโดยทั่วไป (Pedagogical Knowledge) เป็นความรู้ที่เกี่ยวข้องกับวิชาที่พครูซึ่งจำเป็นจะต้องเรียนรู้เพื่อจะได้นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ความรู้นี้ ได้แก่

1.1 ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร (Curriculum Knowledge) คือความรู้ในหลักสูตรที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งจะช่วยให้ครูสามารถกำหนดแนวคิดในการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนตรงตามเป้าหมายที่หลักสูตรต้องการ

1.2 ความรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้เรียน (Knowledge of Learners and their characteristics) เป็นความรู้ที่ช่วยให้ครูได้จัดประสบการณ์การเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมกับความต้องการและความสามารถของผู้เรียน

1.3 ความรู้เกี่ยวกับเป้าหมายของการศึกษาและบริบททางการศึกษา (Knowledge of educational aims and contexts) เช่น บริบททางสังคม การเมืองและ บริบททางวัฒนธรรมซึ่งมีบทบาทในการกำหนดทิศทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

1.4 ความรู้ด้านบรรยากาศแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน (Knowledge of Milieu of Schooling) ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียน สภาพห้องเรียน ซึ่งช่วยให้ครูได้จัดบรรยากาศที่ดีต่อการเรียนรู้

1.5 ความรู้เกี่ยวกับตน (Knowledge of Self) เป็นความรู้ความสามารถและทักษะที่มีในตัวครูในการรับรู้ความสามารถของตนเอง สามารถจัดการสิ่งต่างๆ ได้ มีทักษะระหว่างบุคคล ตลอดจนมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ

3. ความรู้เกี่ยวกับวิชาครูที่นำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเฉพาะเนื้อหาวิชาที่ครูสอน (Pedagogical content knowledge) ซึ่งได้แก่แนวคิด ทฤษฎีในการสอน วิธีการและกลวิธีในการสอนตามธรรมชาติของวิชานั้น ๆ ความรู้นี้จะช่วยให้ครูได้มีทางเลือกในการใช้วิธีการสอนที่เหมาะสม การคัดเลือกเนื้อหาที่ใช้ในการเรียนการสอน และองค์ประกอบอื่น ๆ ให้สอดคล้องกับธรรมชาติของผู้เรียน ความรู้เกี่ยวกับวิชาที่พครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาเฉพาะที่ครูสอนเป็นความรู้ที่มีความสำคัญยิ่ง เนื่องจากธรรมชาติของเนื้อหาวิชาต่างๆ จะมีความแตกต่างกัน ครูสอนภาษาอังกฤษจึงต้องมีความรู้ความเข้าใจในแนวคิดทฤษฎีการสอนภาษา อังกฤษ ตลอดจนวิธีการและเทคนิคของการสอนภาษาซึ่งจะช่วยให้ครูมีความเข้าใจและสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ประสบผลสำเร็จได้ดียิ่งขึ้น

ความรู้ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดังกล่าวมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับครู โดยที่ความรู้เหล่านี้จะเป็นเครื่องมือสำคัญในการช่วยชี้แนะให้ครูได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ การใช้ความรู้ต่างๆในการจัดการเรียนการสอนของครูจะมีลักษณะและความสำเร็จที่แตกต่างกัน ดังงานวิจัยของนักการศึกษาหลายท่านที่ศึกษาเกี่ยวกับความรู้ที่ได้รับจากการปฏิบัติการสอนของครู (Practical Knowledge) พบว่า ครูแต่ละคนได้รับความรู้ในการปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนแตกต่างกัน จึงใช้ความรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลายและแตกต่างกันในหลักการ กฎเกณฑ์ และการแสดงภาพลักษณ์ของตนตามแนวทางที่ครูประสบและแสดงออกได้แก่ ประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอน สถานการณ์ที่ครูเผชิญในโรงเรียน สังคมแวดล้อมที่ครูทำงานอยู่ ทฤษฎีที่ครูได้รับและเรียนรู้มาและความเชื่อที่มีต่อทฤษฎี (Elbaz.1981: 44-49, Clandinin & Connelly. 2000 ; Johnston & Goettsch. 2000: 437-468; Gatbonton.1999: 35-50; Marlatt. 2001: 331-47; Meijer, Verloop and Beijaard.1999: 59-84) และผลของการใช้ความรู้ของครูที่มีลักษณะแตกต่างกันตามแนวคิดที่ครูมีอยู่นี้ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในการจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก

จากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ความรู้ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน หลักการในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ซึ่งมีความสำคัญและจำเป็นสำหรับครูโดยความรู้ที่ครูแต่ละคนได้รับมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ และเลือกใช้วิธีการที่เหมาะสมกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของตน ผู้วิจัยจึงสนใจและต้องการศึกษาแนวคิดและการใช้ความรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูภาษาอังกฤษเพื่อจะเกิดความรู้ความเข้าใจในสภาพ ลักษณะของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และแนวคิดที่อยู่เบื้องหลังการพิจารณาตัดสินใจของครูและการพิจารณาตัดสินใจนี้มีอิทธิพลต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของครูซึ่งส่งผลต่อความสำเร็จ ความล้มเหลว และคุณภาพของผู้เรียน

คำถามในการวิจัย

1. สภาพและวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของครูมัธยมศึกษาเป็นอย่างไร
2. วิธีการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของครูได้รับอิทธิพลจากแนวคิดเกี่ยวกับ

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนใด

3. พื้นฐานของการศึกษา สังคม ศาสนา วัฒนธรรม และประสบการณ์ของครูมีอิทธิพล ต่อแนวคิดในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษหรือไม่ อย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและวิธีการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของครูมัธยมศึกษา
2. เพื่อศึกษาแนวคิดของครูมัธยมศึกษาในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ
3. เพื่อศึกษาการใช้ความรู้ในการจัดการเรียนการสอนของครู
4. เพื่อศึกษาปัจจัยพื้นฐานการศึกษา สังคม ศาสนา และวัฒนธรรมของครูมัธยมศึกษา ที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

แนวคิดในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ หมายถึง มุมมอง วิธีการมอง ความคิดเกี่ยวกับวิธีหรือกระบวนการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของครูตามหลักปรัชญา การศึกษา และมุมมองนี้เป็นผลมาจากพื้นฐานความรู้ความเข้าใจที่สั่งสมจากประสบการณ์ทั้งใน สถาบันการฝึกหัดครูและจากประสบการณ์การทำงานของครูและรวมไปถึงบริบททางสังคม เศรษฐกิจ ศาสนา วัฒนธรรม และคุณลักษณะเฉพาะตนของครู ซึ่งได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลโดย สังเกตการสอน การสัมภาษณ์ การศึกษาภูมิหลัง การศึกษาเอกสาร และร่องรอยของหลักฐาน ประกอบ

การใช้ความรู้ในการจัดการเรียนการสอน หมายถึง การที่ครูนำความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่ได้รับจากสถาบันฝึกหัดครู และจากประสบการณ์การสอน ไปใช้ในการวางแผน กำหนดวัตถุประสงค์ของการสอน และออกแบบจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดทำสื่อการสอน และการวัดผลประเมินผลทางภาษาอังกฤษ ซึ่งได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล โดยจากการสังเกตการสอนและการสัมภาษณ์ การศึกษาภูมิหลัง การศึกษาเอกสารและร่องรอย ของหลักฐานประกอบ

สภาพการจัดการเรียนการสอน หมายถึง เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยสภาวะที่เป็นอยู่ และเกิดขึ้นจริงในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษอันได้แก่ สภาพแวดล้อมของห้องเรียน คุณลักษณะภายนอกที่เป็นจริงตามสภาพของนักเรียน บรรยากาศของการจัดการเรียนรู้ของคุณครู และบรรยากาศการเรียนรู้ของผู้เรียนซึ่งได้จากการวิเคราะห์ และสรุปข้อมูลจากการสังเกต

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง พื้นฐานการศึกษาที่ครูได้รับจากสถาบันการศึกษา ความรู้ที่ได้รับจากประสบการณ์ในการเรียนรู้และการเพิ่มเติมความรู้จากการพัฒนาวิชาชีพ ความรู้ที่ได้รับจากสังคมแวดล้อมได้แก่สถานที่ทำงาน เพื่อนร่วมงาน บริบทของสังคม เศรษฐกิจ ศาสนา และวัฒนธรรมในการทำงาน ซึ่งวิเคราะห์ข้อมูลได้จากการสังเกต การสัมภาษณ์ และการศึกษาเอกสาร หลักฐานประกอบ

ประโยชน์ที่ได้รับ

ผลที่ได้จากการศึกษาแนวคิดและการใช้ความรู้ในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของครูมัธยมศึกษาในครั้งนี้เป็นทำให้คำอธิบายซึ่งก่อให้เกิดความกระจ่างชัดในปัญหาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณภาพของนักเรียนในการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษในระดับมัธยมศึกษาซึ่งมีความแตกต่างกัน อีกทั้งยังเป็นการเปิดมิติใหม่ของการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในบริบทของสังคมไทยซึ่งเป็นมิติของการให้คำอธิบายถึงปัจจัยที่อยู่ภายในตัวบุคคล ซึ่งมีความสำคัญยิ่งในการกำกับวิถีทางในการจัดการเรียนการสอน และทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในกระบวนการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเพื่อศึกษาแนวทางการใช้ความรู้ในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของครูมัธยมศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการ แนวคิดและทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. ปรัชญาพื้นฐานและปรัชญาการศึกษา
2. ความรู้ที่จำเป็นสำหรับครูในการจัดการเรียนการสอน
3. การคิดแบบไตร่ตรองในศาสตร์การสอน
4. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ
5. การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544
6. การวิจัยภาคสนาม
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ปรัชญาพื้นฐานและปรัชญาการศึกษา

จากการศึกษาเกี่ยวกับปรัชญาพื้นฐานและปรัชญาการศึกษา พบว่าได้มีนักปรัชญาและ นักการศึกษาได้รวบรวมไว้ดังนี้(Knight: 1998; Nodding: 1998; Ornstein: 1993)

1. ปรัชญาจิตนิยม (Idealism) เป็นปรัชญาพื้นฐานที่เก่าแก่โดยมีแนวคิดว่าการรับรู้ของมนุษย์เกิดขึ้นที่จิตใจเป็นหลักสำคัญ คนจะรู้ได้ด้วยความคิดไม่จำเป็นต้องอาศัยประสบการณ์ ยึดถือความเป็นเหตุเป็นผลเป็นหลัก เหตุผลจะทำให้บุคคลเข้าถึงความรู้ที่แท้จริงได้อย่างถูกต้อง การศึกษาจึงเน้นที่การพัฒนาจิตใจ และสติปัญญา ส่งเสริมการพัฒนาทางคุณธรรม ศีลธรรม การวินิจฉัยคุณค่าที่แท้จริงของคุณธรรมจริยธรรม ส่งเสริมให้รู้จักและเข้าใจตนเอง ตลอดจนการส่งเสริมให้เข้าใจถึงแบบอย่างที่ดีงามเหมาะสม

2. ปรัชญาสัจนิยม (Realism) เป็นปรัชญาพื้นฐานที่ให้ความสำคัญกับสิ่งที่เห็นได้ด้วยตา สัมผัส และจับต้องได้ ดังนั้นการเรียนรู้จึงเป็นสิ่งที่เป็นการเรียนรู้เชิงประจักษ์ เป็นการใช้วิธีการ ทางวิทยาศาสตร์กฎเกณฑ์ทางธรรมชาติเป็นหลัก

3. ปรัชญาปฏิบัตินิยม (Pragmatism) เป็นปรัชญาพื้นฐานที่มีแนวคิดที่ว่าสิ่งทั้งหลาย

ที่เกิดขึ้นเป็นกระบวนการที่บุคคลได้อยู่ในประสบการณ์นั้น ได้เห็น ได้เรียนรู้ ได้สัมผัส เป็นกระบวนการที่เกิดจากความสัมพันธ์กันระหว่างคนและสิ่งแวดล้อม ดังนั้นความรู้ย่อมเกิดจากประสบการณ์ของบุคคลที่เก็บรวบรวมไว้ความรู้เป็นสิ่งที่ไม่มีที่สิ้นสุดมีการเปลี่ยนแปลง วิธีการในการหาความรู้จึงมีความสำคัญกว่าตัวความรู้ ปรัชญาในสาขานี้จึงเน้นที่การให้การศึกษาเพื่อส่งเสริม ให้ตนรู้จักคิด คิดเป็นและรู้จักการปรับตัวให้เข้ากับสังคมที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม การเรียนการสอนจึงเป็นการเปิดโอกาสให้เด็กได้มีโอกาสฝึกฝนและแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง

4. ปรัชญาอัตถิภาวะนิยม (Existentialism) เป็นปรัชญาพื้นฐานที่มีแนวคิดว่าความจริงอยู่ที่การมีชีวิตอยู่จริงๆของบุคคล เป้าหมายอยู่ที่การที่บุคคลค้นหาเพื่อตัวของตนเองบุคคลมีสิทธิเสรีภาพและใช้เสรีภาพของตนอย่างอิสระ การศึกษาตามแนวคิดนี้เป็นการส่งเสริมให้บุคคลรู้จัก ที่จะพิจารณาแล้วตัดสินใจและเจตจำนงที่มีความหมายต่อการดำรงชีวิตอยู่

5. ปรัชญาสาขาสาระนิยม (Essentialism) เป็นปรัชญาการศึกษาที่ได้รับอิทธิพลมาจากปรัชญาสาขาจิตนิยมและวัตถุนิยม เป็นปรัชญาที่มีแนวคิดยึดเนื้อหาสาระเป็นหลักในการจัดการศึกษา ยึดแบบแผน มีกฎเกณฑ์และระเบียบวินัย มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนมีระเบียบวินัย ทำงานหนักและรักษาอุดมคติอันดีงามของสังคม

6. ปรัชญาสาขาวันตรนิยม (Perennialism) เป็นปรัชญาการศึกษาที่มีจุดมุ่งหมายที่ต้องการ สร้างคนให้เป็นคนที่สมบูรณ์ เป็นคนที่แท้จริง เป้าหมายของการศึกษาเป็นไปเพื่อการพัฒนา คุณสมบัติในทางสติปัญญาและเหตุผล ให้ผู้เรียนรู้จักและทำความเข้าใจกับตนเองอย่างมีเหตุผล

7. ปรัชญาสาขาพัฒนาการนิยม (Progressivism) เป็นปรัชญาการศึกษาที่เน้นการให้การศึกษาทุกด้านทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ควบคู่ไปกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียนส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย และส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รู้จักตนเองและสังคมเพื่อผู้เรียนจะได้ปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้อย่างมีความสุข ผู้เรียนจะต้องเป็นผู้ที่แก้ปัญหาได้เน้นประสบการณ์ของผู้เรียนเป็นหลัก

8. ปรัชญาสาขาปฏิรูปนิยม (Reconstructionism) เป็นปรัชญาที่มีแนวคิดว่าการศึกษาเป็นการช่วยปรับปรุง พัฒนาสังคมและปฏิรูปสังคม การสร้างค่านิยมและแบบแผนของสังคมขึ้นใหม่ การศึกษาจึงต้องให้ผู้เรียนเล็งเห็นความสำคัญของสังคมควบคู่ไปกับตนเอง

9. ปรัชญาแบบผสมผสาน (Eclecticism) เป็นปรัชญาที่เกิดจากการนำเอาประเด็นต่างๆมากกว่าหนึ่งปรัชญามาผสมผสานกันซึ่งไม่มีสาระที่ตายตัวขึ้นอยู่กับการผสมผสานของแต่ละบุคคลโดยการเลือกปรัชญาที่มีความกลมกลืน ปราศจากการขัดแย้งกัน

ปรัชญาทางการศึกษาภาษา

อัจฉรา วงศ์โสธร (2544: 12-17) ได้กล่าวถึงปรัชญาทางการศึกษาภาษาโดยอาศัยแนวคิดของ F.B.Rosen (1968) ไว้ดังนี้คือ

1 ปรัชญาอุดมคตินิยม (Idealism) มีแนวคิดที่ว่า ทุกสิ่งทุกอย่างที่อุบัติขึ้นเป็นปรากฏการณ์เกี่ยวกับพระเจ้าและจิตมนุษย์ จุดหมายของการศึกษาคือการผลิตคนในระดับผู้นำ หลักสูตรจึงไม่ได้ให้ความสำคัญต่อสิ่งแวดล้อมร่วมสมัยหรือประสบการณ์จริงของผู้เรียน ซึ่งทำให้เกิดช่องว่างระหว่างการศึกษาและสังคม ปรัชญาอุดมคตินิยมจะเน้น 2 ศาสตร์ คือ ประวัติศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ เนื้อหาของการเรียนเป็นเรื่องเกี่ยวกับชีวประวัติบุคคลที่มีเกียรติประวัติดีเด่น การศึกษาภาษาจะเป็นการศึกษาวิธีเขียน จากวรรณกรรมต่าง ๆ จากหลักการการกล่าวสุนทรพจน์ และการแปลความจากภาษาต้นแบบเป็นภาษาร่วมสมัย

2 ปรัชญาสัจนิยม (Realism) เป็นแนวคิดที่ตรงข้ามกับปรัชญาอุดมคตินิยมเพราะเชื่อในความมีอยู่จริงของกฎเกณฑ์ธรรมชาติและจักรวาล ทุกสิ่งทุกอย่างที่อุบัติขึ้นมีความจริงในตัวของตัวเอง ไม่ต้องปรากฏอยู่ในจิตของมนุษย์และพระเจ้า การเรียนการสอนมุ่งไปที่การดำเนินชีวิตที่ตีมีแบบแผน โดยการเรียนรู้กฎเกณฑ์ธรรมชาติและศีลธรรมจรรยา มุ่งให้เกิดแรงจูงใจในการเรียนโดยวิธีอุปมาน เพื่อนำประสบการณ์ไปตีความเป็นกฎเกณฑ์ ก่อนสำเร็จการศึกษาผู้เรียนควรได้ออกสนามเพื่อเรียนรู้ปัญหาต่าง ๆ และนำเอาความรู้และประสบการณ์ที่ได้มาประยุกต์ใช้ ภาษาจึงเป็นเครื่องมือของการแสวงหาความรู้จากศาสตร์ต่าง ๆ ตามสภาพแห่งความเป็นจริง อาทิการนำเทปโทรทัศน์ ข่าวดาวเทียมมาฟังมาทดสอบความเข้าใจ การอ่านข้อความจากหนังสือพิมพ์ และการแสดงบทบาทการใช้ภาษาในสถานการณ์ต่าง ๆ

3. ปรัชญาสัจจวิถีนิยม (Perennialism) นำปรากฏการณ์ธรรมชาติและความจริงจากฐานคือพระเจ้ามารวมกัน นักสัจจวิถีนิยมเชื่อว่า มนุษย์จะรู้ถึงความจริงโดยใช้เหตุผลและปรัชญาอันซึ่งพระเจ้าประทานแก่มนุษย์ การศึกษาจะเน้นมนุษยศาสตร์และศิลปศาสตร์ รวมถึงให้ความสำคัญกับวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ วรรณคดี ภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์ มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาสติปัญญาและจิตใจของผู้เรียน เน้นการใช้เหตุผลตามความอยากรู้ของผู้เรียน การเรียนรู้ภาษาเป็นการถามเกี่ยวกับกฎเกณฑ์ภาษา โดยการท่องจำจากต้นแบบที่ศึกษา

4. ปรัชญาปฏิบัตินิยม (Pragmatism) มีแนวคิดว่า ความจริงคือสิ่งที่มนุษย์สามารถเข้าถึงได้โดยการปฏิบัติของแต่ละบุคคลและสังคมที่แวดล้อม นักปฏิบัตินิยมเชื่อในประสบการณ์ที่มนุษย์สามารถเรียนรู้ได้จากชีวิตจริง กฎเกณฑ์ของนักปฏิบัตินิยมอยู่ที่การพรรณนา 5 ขั้นตอน คือ

1) ตระหนักถึงปัญหา

- 2) หาประเด็นสำคัญของปัญหา
- 3) หาสมมติฐานหรือวิธีการแก้ปัญหาชั่วคราว
- 4) พิจารณาทางเลือกในการแก้ปัญหา
- 5) พิจารณาประสิทธิภาพและผลลัพธ์ของวิธีการแก้ปัญหาแต่ละแบบ

ประเด็นการศึกษามุ่งไปที่การนำเอาประสบการณ์ที่ได้มาวิเคราะห์ สร้าง และเรียบเรียงขึ้นใหม่ หลักสูตรของนักปฏิบัตินิยมจึงเน้นที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (learner – centered) ผู้เรียนจะเป็นผู้กำหนดหัวข้อ ประเด็นศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ค้นคว้าอย่างเสรีด้วยตนเอง เน้นการใช้ภาษา (language use) ของผู้ส่งและรับสาร ในสภาพการณ์จริง ไม่มีการทดสอบกฎเกณฑ์ของภาษา

5. ปรัชญาปฏิรูปนิยม (Reconstructionism) ถือเป็นแบบที่สูงส่งดั่งงามของวัฒนธรรมมวลชน จุดมุ่งหมายของภาษาอยู่ที่การปฏิรูป พัฒนาสภาพสังคมที่ทรุดโทรมให้ดีขึ้น โดยการผลิตคนที่มีสติปัญญา ศีลธรรม คุณธรรมและวัฒนธรรม ผ่านสถานศึกษา การเรียนการสอนภาษาจึงเน้นที่คุณค่าทางสังคมและวัฒนธรรมของภาษา

6. ปรัชญาวิทย์ประสบการณ์นิยม (Scientific Empiricism) เน้นที่วิธีการมากกว่าผลลัพธ์ เน้นนัยที่เป็นเหตุเป็นผลที่มีความสัมพันธ์กันของเนื้อความ ในระดับวิเคราะห์และสังเคราะห์ในระดับวิพากษ์วิจารณ์

7. ปรัชญาสภาพนิยม (Existentialism) จุดมุ่งหมายอยู่ที่การให้ผู้เรียนแสวงหาตนเองหาสิ่งที่มีคุณค่าต่อตัวเอง ได้พัฒนาตนเองอย่างเสรี การเรียนภาษาจึงเน้นการสื่อความหมายของตนเองมากกว่าการรับสารหรือความหมายของผู้อื่น

8. ปรัชญาการเลือกและใช้สิ่งที่ดีที่เห็นว่าเป็นที่สุดจากหลายแห่ง (Eclecticism) คล้ายกับปฏิบัตินิยมที่มุ่งให้ความสำคัญต่อประสบการณ์การแก้ปัญหาเฉพาะหน้ามากกว่ายึดถือทฤษฎีใดทฤษฎีหนึ่งโดยปราศจากความเข้าใจอย่างถ่องแท้โดยปฏิบัติตามกันมา เนื้อหาสำคัญอยู่ที่การศึกษาทุกปรัชญาทุกทฤษฎีอย่างลึกซึ้งเพื่อนำข้อดีจากหลายแห่งมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนภาษา การศึกษาภาษาได้ประยุกต์เอาหลักการของ 3 ปรัชญาสำคัญ คือ ปรัชญาปฏิบัตินิยม ของการแก้ปัญหา 5 ขั้นตอนที่คล้ายคลึงกับ การเน้นที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (learner – centered) ผู้เรียนจะเป็นผู้กำหนดหัวข้อ ประเด็นศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ค้นคว้าอย่างเสรีด้วยตนเอง เน้นการใช้ภาษา (language use) ของผู้ส่งและรับสารในสภาพการณ์จริง ละเว้นการทดสอบกฎเกณฑ์ของภาษา ปรัชญาปฏิรูปนิยม การเรียนการสอนภาษาจึงเน้นที่คุณค่าทางสังคม และวัฒนธรรมของภาษา ถือเป็นแบบที่สูงส่งดั่งงามของวัฒนธรรมมวลชน จุดมุ่งหมายของภาษาอยู่ที่การปฏิรูปพัฒนาสภาพสังคมที่ทรุดโทรมให้ดีขึ้น โดยการผลิตคนที่มีสติปัญญา ศีลธรรม คุณธรรมและวัฒนธรรมผ่านสถานศึกษา และการเลือกและใช้สิ่งที่ดีที่เห็นว่าเป็นที่สุดจากหลายแห่งมาใช้ในการเรียนการสอน

ภาษา โดยมุ่งให้ความสำคัญต่อการแก้ปัญหาเฉพาะหน้ามากกว่ายึดถือทฤษฎีใดทฤษฎีหนึ่ง โดยปราศจากความเข้าใจอย่างถ่องแท้โดยปฏิบัติตามกันมา เนื้อหาสำคัญอยู่ที่การศึกษาทุกปรัชญาทุกทฤษฎีอย่างลึกซึ้งเพื่อนำข้อดีจากหลายแหล่งมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนภาษา อันเป็นรายละเอียดหลัก ๆ ของการเรียนรู้ภาษาในยุคสมัยปัจจุบัน

2. ความรู้ที่จำเป็นสำหรับครูในการจัดการเรียนการสอน

นักการศึกษาหลายท่านได้มีแนวคิดเกี่ยวกับความรู้ที่จำเป็นในการจัดการเรียนการสอนของครู โดยใช้คำที่แตกต่างกันออกไป แต่หากพิจารณาถึงรายละเอียดแล้วพบว่าทัศนะเหล่านั้นเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับครูในการจัดการเรียนการสอนทั้งสิ้น โดยนักการศึกษาแต่ละท่านมีความคิดเห็นดังนี้

Grossman(1990:2-10)อธิบายเกี่ยวกับการศึกษาถึงความรู้ที่ครูนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนว่าเป็นการศึกษากระบวนการทางความคิดของครู การตัดสินใจ การวางแผนในการสอนซึ่งอยู่เบื้องหลังการกระทำคือการจัดการเรียนการสอน โดยได้ทำการศึกษาและรวบรวมประเภทของความรู้ที่ครูนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนจากนักการศึกษาและนักวิจัยทางการศึกษาเกี่ยวกับความคิดและการประยุกต์ใช้ความรู้ของครูดังนี้

1. General Pedagogical Knowledge เป็นความรู้ที่เกี่ยวกับศาสตร์ของการสอนโดยทั่วไป ซึ่งความรู้นี้มักได้รับความสนใจและได้มีการนำมาวิจัยในเรื่องของการสอนมากมายรวมทั้งองค์ความรู้ ความเชื่อ และทักษะที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน ความรู้และความเชื่อเกี่ยวกับการเรียนรู้และผู้เรียน ความรู้ในหลักการทั่วไปเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ความรู้และทักษะเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียน ความรู้และความเชื่อเกี่ยวกับเป้าหมาย และจุดมุ่งหมายเฉพาะของการศึกษา ประวัติความเป็นมาเกี่ยวกับความสัมพันธ์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเกี่ยวกับครู

2. Subject Matter Knowledge เป็นความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาวิชารวมทั้งโครงสร้างของวิชา ทั้งที่เป็นเนื้อหาสาระและโครงสร้างภาษา ความรู้นี้มีผลจำเป็นสำหรับครู ช่วยให้ครูได้เกิดความเข้าใจในการที่จะวางแผนในการสอนตามธรรมชาติของวิชา นอกจากนี้ยังส่งผลต่อการสื่อความให้กับผู้เรียน ตลอดจนการเลือกใช้เนื้อหาที่จะนำมาสอนอีกด้วย

3. Pedagogical Content Knowledge เป็นความรู้เกี่ยวกับศาสตร์การสอนเฉพาะวิชาที่ครูสอน ซึ่ง Shulman (1986a .cited in Grossman: 7) ได้อธิบายว่าเป็นการอธิบาย การเปรียบเทียบ การยกตัวอย่าง การสาธิต หรือวิธีการใด ๆ ก็ตามที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ รวมทั้งความ

เข้าใจเกี่ยวกับความรู้เดิมของผู้เรียนที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้สิ่งที่จะเรียนรู้ได้ดี ความสนใจของผู้เรียน ความรู้เกี่ยวกับศาสตร์การสอนเฉพาะวิชานี้มีองค์ประกอบหลัก 4 ประการคือ

ความรู้และความเชื่อเกี่ยวกับเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการสอนในแต่ละระดับ

1.1 ความรู้และความเชื่อเกี่ยวกับความเข้าใจ มโนทัศน์ที่ถูกต้อง หรือมโนทัศน์ที่ผิดพลาดของผู้เรียนเกี่ยวกับวิชาและเนื้อหาที่เรียน

1.2 การสอนครูจะต้องมีความรู้ทั้งในแนวตั้งและแนวนอน เช่นครูผู้หนึ่งสอนอยู่ในเกรด 9 ครูต้องมีความรู้เกี่ยวกับภูมิหลังของผู้เรียนในเกรด 8 และสิ่งที่ผู้เรียนจะเรียนต่อไปในอนาคต

1.3 ความรู้เกี่ยวกับกลวิธีการสอน และจะต้องนำมาใช้อย่างเหมาะสมกับเนื้อหาที่จะสอน ครูจะต้องมีความรู้ในเรื่องการใช้สิ่งเปรียบเทียบ การทดลอง กิจกรรม หรือการอธิบายอย่างมีประสิทธิภาพ

สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ Grossman ได้ให้ข้อคิดว่าการวิจัยมักจะมองข้ามไปโดยไปเน้นที่บทบาทของเนื้อหาวิชา มากกว่าที่จะศึกษาว่าครูคิดอย่างไร

4. Knowledge of Context เป็นความรู้เกี่ยวกับบริบท

ครูควรจะมีความรู้เกี่ยวกับบริบทที่ครูทำการสอนเพื่อจะได้ปรับความรู้ที่จะนำมาจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนและผู้เรียนแต่ละคน บริบทดังกล่าวรวมถึงโอกาส ความคาดหวัง และข้อบังคับซึ่งกำหนดโดยเขตการศึกษา ความรู้เกี่ยวกับบริบทโรงเรียน รวมถึงวัฒนธรรมโรงเรียน องค์ประกอบต่างๆของบริบทที่ส่งผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอน ความรู้เกี่ยวกับผู้เรียนและชุมชน ภูมิหลังของผู้เรียน ครอบครัว จุดแข็งและจุดอ่อนของผู้เรียน และความสนใจของผู้เรียน

Allebone, Barbara and Davies Dan (cited in Herne et al: 56 – 66) ได้กล่าวถึงความรู้ของครูในด้านเนื้อหาว่า ครูจะต้องมีความรู้ในการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายวิธีการ รู้จักที่จะเชื่อมโยงเนื้อหาวิชาที่สอนกับวิชาอื่นๆ เข้าใจเป้าหมายของการสอนและเข้าใจเป้าหมายของการที่หลักสูตรได้บรรจุเนื้อหาต่างๆเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ และความรู้ในด้านศาสตร์ของการสอนนั้น ครูจะต้องสามารถที่จะถ่ายโอนความรู้ในเนื้อหาทางครูมาสู่การจัดการเรียนการสอนที่เป็นสาขาเฉพาะวิชา ครูจะต้องเข้าใจอย่างถ่องแท้ถึงการทำให้เกิดการพัฒนาในตัวผู้เรียน และสามารถที่จะถ่ายทอดความรู้ไปยังผู้เรียนโดยมีความเข้าใจถึงความหลากหลายของผู้เรียน ความสนใจ และภูมิหลังของผู้เรียน นอกจากนี้ยังต้องสามารถให้เหตุผล

Shulman (1987. cited in Gudmundsdottir, 1991) ได้เสนอว่าความรู้ที่จำเป็นใน

การจัดการเรียนการสอนของครูมี 7 ประเภท ได้แก่

1. ความรู้ในเนื้อหา (content knowledge) เป็นความรู้ของครูที่เกี่ยวกับเนื้อหาวิชาที่สอน
2. ความรู้เกี่ยวกับวิชาครูโดยทั่วไป (general pedagogical knowledge) เป็นความรู้เกี่ยวกับหลักการโดยทั่วไปของการจัดการชั้นเรียน หรือการจัดการใด ๆ ในการดำเนินการถ่ายทอดเนื้อหาวิชา
3. ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร (curriculum knowledge) เป็นความรู้ที่เกี่ยวข้องกับวัสดุหลักสูตร (curriculum materials) ที่นำมาใช้ในการสอน
4. ความรู้เกี่ยวกับผู้เรียน (knowledge of learners) เป็นความรู้ที่จะเป็นข้อมูลกับครูเกี่ยวกับวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียน ระดับการพัฒนาทางสติปัญญาของผู้เรียน แรงจูงใจในการเรียนรู้ มโนทัศน์เดิม มโนทัศน์ที่ไม่ถูกต้อง ข้อมูลที่สำคัญและจำเป็นในการเรียนรู้ใหม่ของผู้เรียน
5. ความรู้เกี่ยวกับบริบทของการศึกษา (knowledge of educational contexts) เป็นความรู้ที่เข้าใจจากความเป็นพลวัตรของกลุ่มในชั้นเรียนไปจนถึงการบริหารการเงินและลักษณะของชุมชน
6. ความรู้เกี่ยวกับความมุ่งหมายของการศึกษา(knowledge of educational aims) เป็นความรู้ที่รวมถึงประวัติและปรัชญารากฐาน ซึ่งจะช่วยให้ครูวางเป้าหมายของตนเองในทัศนะที่กว้าง
7. ความรู้เกี่ยวกับศาสตร์การสอนในเนื้อหาวิชา (pedagogical content knowledge) เป็นความรู้เฉพาะทางในการสอนเนื้อหาวิชา ซึ่งเป็นความรู้ที่จำเป็นต่อครูในการสอน

Miller และ Rose (Miller and Rose. 1975: 2-7) ได้กล่าวถึงความสามารถของครูว่าจะประสบผลสำเร็จในการสอนครูจะต้องมีคุณสมบัติสำคัญ 6 ประการคือ

1. มีความสามารถในวิชาที่ตนสอน (Competence in the subject taught) ครูควรมีความสามารถและทักษะในวิชาที่ตนสอนเป็นอย่างดี ตลอดจนข้อมูลต่างๆเกี่ยวกับเรื่องที่จะสอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเนื้อหาบางเรื่องที่ต้องการความเชี่ยวชาญเป็นพิเศษ หากครูมีความเชี่ยวชาญจะทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้เร็ว และทำให้เกิดการยอมรับนับถือยกย่องจากผู้เรียนอีกด้วย
2. เป็นผู้รอบรู้ในเทคนิคของการเรียนการสอน (Mastery of the Techniques of Instruction) ครูที่มีความสามารถจะต้องจัดเตรียมบทเรียนให้ได้ประโยชน์สูงสุดในการเรียนของผู้เรียนแต่ละครั้ง ทั้งนี้แผนการสอนจะต้องมีความยืดหยุ่นพอเพียงและปรับให้เข้ากับความสนใจและความชำนาญพิเศษของผู้เรียน นอกจากนี้เทคนิคในการนำเสนอบทเรียนที่ผู้สอนจำเป็นต้อง

ใช้คือ การอธิบายอย่างชัดเจน การจัดวิธีการเรียนการสอนตามความสามารถของผู้เรียน ย้ำเน้นในสิ่งที่สำคัญ สาธิตด้วยความชำนาญ และให้โอกาสผู้เรียนในการปฏิบัติจริงเพื่อเป็นการส่งเสริมและพัฒนาทักษะและทัศนคติของผู้เรียน

3. เป็นผู้ที่สามารถเป็นแหล่งวิทยาการ และเป็นผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์ (Resourcefulness and Creativeness) ครูไม่ควรใช้วิธีการสอนเพียงวิธีการเดียวในการสอน เนื่องจากผู้เรียนมีลักษณะที่ต่างกัน วิธีการหนึ่งใช้ได้กับผู้เรียนกลุ่มหนึ่ง แต่ไม่สามารถใช้ได้กับผู้เรียนกลุ่มอื่นได้ ครูจะต้องมีความฉับไวในการปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนการสอนให้เหมาะสมและอำนวยความสะดวกให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน

4. เป็นผู้ที่มีความรู้ในด้านกระบวนการวัดผลประเมินผลและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ (Knowledge and Application of Evaluation Procedures) ครูที่ดีจะต้องมีความฉับไวต่อความรู้สึกต่างๆที่ผู้เรียนตอบสนอง และจะต้องรู้ว่าผู้เรียนได้เรียนรู้ในเรื่องใด มากน้อยเพียงใด สามารถที่จะบอกถึงระดับทักษะของความรู้ และทัศนคติของผู้เรียนได้ และครูจะต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถในการประเมินทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการได้ เช่นการใช้คำถาม การแสดงออกของนักเรียน เป็นต้น ซึ่งการประเมินนี้จะช่วยให้ผู้สอนได้พัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างดียิ่ง

5. มีความปรารถนาที่จะทำการสอน (Desire to Teach) ทัศนคติของครูต่อบทบาทในการสอนและนักเรียนมีความสำคัญยิ่งต่อคุณภาพและความสามารถในการสอนที่ดี ครูเป็นอาชีพที่ต้องมีองค์ประกอบในด้านอารมณ์และสติปัญญาเข้ามาเกี่ยวข้องมีความสามารถในการพัฒนาด้านมนุษยสัมพันธ์ ครูจะต้องเรียนรู้การมีทักษะสัมพันธ์กับผู้อื่น เพราะจะต้องทำงานเกี่ยวข้องกับคนอื่นได้แก่นักเรียน ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหาร ดังนั้นทัศนคติที่ดีเช่นมีความมั่นใจ ซึ่งจะช่วยให้สามารถพัฒนาความสำเร็จของนักเรียนได้ ครูจะต้องเป็นผู้ที่สามารถผสมผสาน ไม่ว่าจะเป็นเพื่อนครูด้วยกัน หรือศึกษานิเทศก์ ในการทำงานร่วมกัน โดยจะต้องมีลักษณะของความเป็นมิตร ให้ความร่วมมือ มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม รู้จักชื่นชมในความสำเร็จของผู้อื่น รู้จักพิจารณาไตร่ตรอง มีบุคลิกภาพที่ดีและจะต้องเป็นมืออาชีพ

Gibson and Hunt. (1965 : 242) กล่าวว่า ครูที่จะปฏิบัติงานให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพสูง ต้องมีลักษณะดังนี้

1. ความรู้ (Knowledge) ครูควรมีความรู้ในสาขาวิชาที่ตนสอนเป็นอย่างดีมีความ

สามารถในการถ่ายทอดวิชาความรู้ วัฒนธรรม มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการพัฒนาการของเด็ก พัฒนาการการเรียนรู้ และมีเทคนิควิธีสอนแบบต่าง ๆ ตลอดจนความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน

2. ทักษะ (Skills) ครูจะต้องมีทักษะในการใช้ภาษา การเขียน การพูดเพื่อให้เด็กเข้าใจง่าย มีทักษะในการเข้าสมาคม และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีทักษะในด้านการค้นคว้าวิจัย และหาความรู้เพิ่มเติม หาทางแก้ปัญหอย่างถูกต้องหลักวิชา และตรงกับข้อเท็จจริงตลอดจนมีนิสัยรักงานครู

3. ความสนใจ (Interest) ครูจะต้องสนใจนักเรียน สนใจวิชาที่ต้องสอนทุกวิชา มีความสนใจที่จะสอน สนใจชุมชนอันเป็นที่ตั้งของโรงเรียน สนใจที่จะร่วมมือกับเพื่อร่วมอาชีพ ตลอดจนสนใจที่จะพัฒนาอาชีพครูให้ก้าวหน้า

Connelly & Clandinin (1988: 25) ได้ใช้คำว่า Personal practical Knowledge ซึ่งหมายความว่า ความรู้ที่ใช้ในการปฏิบัติส่วนบุคคล เพื่อเน้นให้เห็นว่าความรู้ในการปฏิบัติการสอนเป็นส่วนที่พัฒนามาจากการปฏิบัติ จากประสบการณ์ในอดีต และเหตุการณ์รอบตัวทั้งภายในภายนอกชั้นเรียนที่ครูประสบในปัจจุบัน รวมถึงแผนการและทิศทางที่ครูกำหนดให้เกิดขึ้นในอนาคตสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ประกอบขึ้นเป็นความรู้ที่ช่วยให้ครูจัดการและดำเนินการสอนของตน นอกจากนี้ยังส่งผลให้การสอนของครูแต่ละคนมีกระบวนการที่แตกต่างกัน

Elbaz (1981) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับความรู้ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนของครูโดยใช้คำว่า practical knowledge และมีความเห็นว่าบทบาทของครูไม่ใช่เพียงแค่เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ หรือมีบทบาทเป็นเพียงผู้ใช้สื่อใหม่ๆ โดยเป็นผู้ปรับเปลี่ยนวิธีการ และสื่อ ตามวิธีการของตน ครูจะต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถในการสร้างสรรค์ และปรับหลักสูตรที่ใช้ให้เข้ากับสถานการณ์ที่เป็นอยู่ในชั้นเรียน

แนวคิดของ Elbaz เกี่ยวกับความรู้ของครูนั้นแบ่งสาระของความรู้ออกเป็น 5 ประเภทคือ

1. ความรู้ในเนื้อหาวิชา(Content Knowledge)
2. ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร(Curriculum Knowledge)
3. ความรู้ของครูที่มาจากการปฏิบัติ การสอน การจัดการชั้นเรียน ความรู้เกี่ยวกับความต้องการ ความชอบของนักเรียน
4. ความรู้ส่วนตัว ได้แก่ ครูมีความรู้ที่เกิดขึ้นในตนเองและทำงานอย่างมีวัตถุประสงค์

ประสงค์ในการสอน

5. ความรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของโรงเรียน เป็นความรู้เกี่ยวกับการมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างประเด็นดังกล่าว ซึ่งเกิดขึ้นจากความรู้ของครูที่ครูมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งต่างๆ รอบตัว ได้แก่ เพื่อนครู นักเรียน ผู้บริหาร สังคม

นอกจากนี้ยังแบ่งโครงสร้างของความรู้ในการจัดการเรียนการสอน (Structure of Practical Knowledge) โดยได้อธิบายเกี่ยวกับโครงสร้างที่สะท้อนถึงความสัมพันธ์ระหว่างมิติของการปฏิบัติ กับประสบการณ์ของครูและส่วนบุคคล โดยแบ่งโครงสร้างของความรู้ในทางปฏิบัติ เป็น 3 ระดับคือ

1. กฎการปฏิบัติ (Rules of Practice) คือข้อความที่มีความชัดเจนว่าทำอะไร หรือทำอย่างไรในสถานการณ์ที่เกิดการปฏิบัติ เช่นครูให้การปฏิบัติต่อนักเรียนที่มีความบกพร่องเป็นพิเศษหลังจากที่ได้ทำการสอนทั้งชั้นเรียนแล้ว ซึ่งการกระทำนี้แสดงถึงกฎของการปฏิบัติ
2. หลักการของการปฏิบัติ (Principle of Practice) หลักการเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดวัตถุประสงค์ซึ่งผ่านการพิจารณาตัดสินใจ และคิดอย่างไตร่ตรองแล้ว
3. ภาพลักษณ์ (Images) เกิดขึ้นจากความรู้สึก คุณค่า ความจำเป็นต้องการ และความเชื่อซึ่งหลอมรวมกันอยู่ในตัวครู ภาพลักษณ์นี้จะสามารถช่วยครูในด้านความคิดของครู และจะเกิดเป็นความรู้เกี่ยวกับสิ่งที่มาเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน

Elbaz (1984: 101 – 129) ได้เสนอแนวคิดที่ว่าความรู้ที่ครูแสดงออกนั้นจะแสดงออกตามแนวทางที่ครูประสบ ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 แนวทางดังนี้

1. แนวทางที่ได้รับตามสถานการณ์ (Situational Orientation)

ความรู้ในการจัดการเรียนการสอนของครูเกิดขึ้นและสนองต่อความต้องการในการปฏิบัติเฉพาะทาง ความรู้ของครูไม่ได้มาจากการชี้แนะจากสาขาวิชาอื่นๆ แต่จะเกิดจากองค์ความรู้ที่มีอยู่เฉพาะในบริบทนั้นๆ และจะเป็นตัวกำหนดวิธีการในการได้มาซึ่งความรู้ ครูจะมีวิธีการหลายอย่างในการหาความรู้เช่นจากการใช้ทักษะในการสังเกต เปรียบเทียบ ลองผิดลองถูก วิธีการทางวิจัย กระบวนการพิจารณาไตร่ตรองและตัดสินใจจะเป็นกระบวนการที่สำคัญที่ตรวจสอบความรู้ทางปฏิบัติ การรู้แจ้งและการไตร่ตรองความคิดจะเป็นกระบวนการเพื่อค้นหาประเด็นโดยรวม เป้าหมาย และความเชื่อของครู

2. แนวทางที่ได้รับจากสังคม (Social Orientation)

ความรู้ของครูเกิดขึ้นจากสภาพที่เกิดขึ้นในสังคม ครูจะถ่ายทอดความรู้ตามองค์ประกอบทางสังคม ซึ่งมีอิทธิพลต่อความคาดหวัง ความสนใจ และความสามารถของนักเรียน การที่ได้พยายามเชื่อมโยงสิ่งที่นักเรียนรู้ในเนื้อหาวิชาให้เข้ากับความสนใจของนักเรียนและความสนิทสนมใกล้ชิดกับนักเรียนตลอดจนสมาชิกครูด้วยกัน ทำให้เกิดความคุ้นเคยและได้รับการยอมรับซึ่งกันและกันทำให้ครูมีความเพิ่มขึ้น

3. แนวทางที่ได้รับส่วนบุคคล (Personal Orientation)

ประสบการณ์ที่เกิดขึ้นระหว่างครูกับนักเรียนหรือครูกับบุคคลอื่นได้แสดงให้เห็นว่าบุคคลที่มีสภาพการณ์ที่ต่างกันจะรับข้อมูลที่แตกต่างกันและข้อมูลที่ได้มาก็สามารถตีความได้แตกต่างกันซึ่งการตีความนี้จะสะท้อนถึงความต้องการของบุคคลในการบูรณาการ การเรียงลำดับ และแปลข้อมูล อย่างมีความหมายสำหรับประสบการณ์ของบุคคลนั้น บทบาท ความหมาย และวัตถุประสงค์ของบุคคลทำให้เกิดการเรียนรู้ เกิดทักษะ และการตีความที่หลากหลายขึ้นอยู่กับแนวคิดที่บุคคลนั้นมีอยู่

4. แนวทางที่ได้รับตามประสบการณ์ (Experiential Orientation)

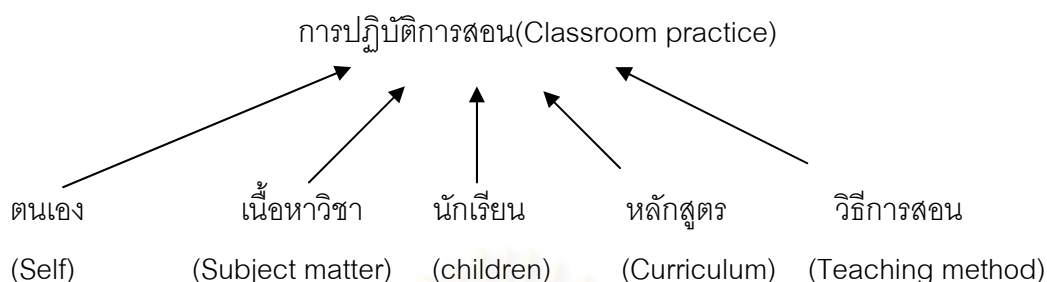
ความรู้ของครูที่ได้ไม่ว่าจะมาจากสถานการณ์หรือ ส่วนบุคคล จะเป็นความรู้ที่เกิดจากประสบการณ์เป็นฐานครูมีความรู้เกี่ยวกับการสอนโดยผ่านประสบการณ์ในการสอน รูปแบบของความเป็นธรรมชาติที่เกิดขึ้นในการสอน ระดับของความเอาใจใส่ในการสอน ส่งผลต่อการสะสมความรู้

5. แนวทางที่ได้รับจากทฤษฎี (Theoretical Orientation)

ทักษะของครูที่มีต่อแนวคิดทฤษฎีจะส่งผลต่อการแสดงออกทางมโนทัศน์และพฤติกรรมของครูในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน

กล่าวโดยสรุปความรู้ที่ครูได้จากสถานการณ์ทำให้ครูเกิดการรู้แจ้งในการปฏิบัติการสอน เพราะความรู้ของครูสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง และจะเกิดขึ้นโดยตรงในสถานการณ์ต่าง ๆ ของการสอน ความรู้จากส่วนตัวบุคคลนั้นทำให้ครูใช้ความรู้ของครูอย่างมีความหมาย ส่วนด้านสังคมมีส่วนกำหนดทิศทางของความรู้ของครูซึ่งเป็นไปตามสภาพของสังคมและมีส่วนในการกำหนดบทบาทของครูในการสอน ประสบการณ์และความรู้จากแนวคิดทฤษฎีช่วยสร้างมโนทัศน์และความรู้ในวิชาที่สอน

Calderhead(1988: 59) ได้เสนอองค์ประกอบของการปฏิบัติการสอนว่าจะต้องใช้ความรู้ ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ประกอบของความรู้ในการปฏิบัติการสอน (Calderhead. 1988: 59)

แนวคิดในการสอนจะเกิดขึ้นต้องอาศัยทักษะและกระบวนการทางปัญญาในการที่จะรวบรวมความรู้ทั้งหมดไม่ว่าจะเป็น ความรู้ในตนเอง วิชาที่สอน นักเรียน หลักสูตร และวิธีการสอน เพื่อผลิตความรู้ในการปฏิบัติการสอนและในบริบทของการสอน

Calderhead (1988: 144) ได้กล่าวว่าครูได้สร้างทฤษฎีด้วยการสะสมประสบการณ์และได้มีการสะท้อนความคิดเกี่ยวกับการสอนและการเรียนรู้ ในการประเมินการสอนใหม่และการเรียนรู้ในแต่ละครั้ง หลักการจะเกิดขึ้นเป็นทฤษฎีและจะหนักแน่นขึ้นหรือนำไปทำให้สละสลวยหรือนำไปปรับ ซึ่งเป็นวัฏจักรของการสะท้อนความคิด ตามที่ Schon เรียกว่า Reflection in action

Calderhead(1988: 144) ได้เสนอวัฏจักรของการสะท้อนความคิดของครูดังนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ความเชื่อเกี่ยวกับการสอนและการเรียนรู้

1. เอกลักษณ์ของครู(Teacher Identity) การที่ครูมีความเชื่อเกี่ยวกับการสอนและการเรียนรู้ตลอดจนตระหนักว่าตนเองเป็นครู เป็นพื้นฐานของการกระทำและการตัดสินใจในการสอน
2. เนื่องจากความเป็นตัวตนเกิดขึ้นมาจากบริบทการได้สำรวจตรวจสอบความเป็นเอกลักษณ์ของครูจึงจำเป็นต้องศึกษาเกี่ยวกับบริบทของโรงเรียน บริบทของสังคมและวิถีที่บริบทเหล่านั้นจะสร้างหรือจำกัดความหมาย และความรู้ของครู
3. การที่จะกล่าวถึงวิธีที่บริบทสร้างหรือจำกัดขอบเขตของความหมายต้องอาศัยความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของสังคมและจุดมุ่งหมายของการศึกษา
4. การไตร่ตรองความคิดเป็นการลงทุนตลอดชีวิต มโนทัศน์ส่วนตัวเป็นส่วนหนึ่งที่ต้องดำเนินการเปลี่ยนแปลงอย่างลึกๆ
5. สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่วางใจได้และน่าเชื่อถือ
6. ครูควรสร้างเงื่อนไขและสภาพของการเรียนรู้เมื่อมีโอกาสที่จะเรียนรู้
7. ผลการเรียนรู้ที่ได้อาจจะมีการยืดหยุ่นหรือไม่สามารถที่จะทำนายได้

Brown (Brown.2001: 430) ได้กล่าวถึง ครูสอนภาษาว่าต้องมีความรู้ความเข้าใจในสิ่งต่อไปนี้ คือ

1. ความรู้ในวิชาเฉพาะ (Technical knowledge) ครูจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในระบบทางภาษาศาสตร์ของหน่วยเสียง หลักไวยากรณ์ และการสนทนา เข้าใจหลักการพื้นฐานของการเรียนการสอนภาษา มีความสามารถในการฟัง การพูด การอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษเป็นอย่างดี มีความรู้โดยอาศัยประสบการณ์ถึงลักษณะการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ มีความเข้าใจความเชื่อมโยงสัมพันธ์ระหว่างภาษาและวัฒนธรรม และมีการพัฒนาตนเองเกี่ยวกับความรู้ในวิชาที่สอน
2. ทักษะในวิชาชีพครู(Pedagogical Skills) ครูต้องมีแนวคิดที่ดีเกี่ยวกับการสอนภาษา เข้าใจที่จะเลือกใช้วิธีการที่หลากหลาย มีการวางแผนการสอนที่ดีมีประสิทธิภาพ สอนด้วยความไม่ปิดบังอำพรางความรู้ สามารถรับรู้ความต้องการในการเรียนรู้ภาษาของผู้เรียน ให้ข้อมูลย้อนกลับแก่นักเรียน กระตุ้นให้เกิดการมีปฏิสัมพันธ์ ความร่วมมือ และการทำงานเป็นทีมในชั้นเรียน มีความสามารถในการจัดการชั้นเรียน มีทักษะในการนำเสนอบทเรียนที่ชัดเจน มีความคิดริเริ่มในการใช้วัสดุสาร และสื่อทัศนูปกรณ์นอกจากนี้ยังเป็นผู้ที่สามารถใช้วิธีการจูงใจทั้งภายในและภายนอกในการวัดผลอย่างมีประสิทธิภาพ
3. ทักษะระหว่างบุคคล (Interpersonal Skills) ครูจะต้องมีความตระหนักรู้ในความ

แตกต่างระหว่างวัฒนธรรม มีความกระตือรือร้น ให้ความเป็นมิตร ให้ความสำคัญต่อความคิดเห็นและความสามารถของผู้เรียน มีความอดทนต่อผู้เรียนที่ด้อยความสามารถ ให้โอกาสและสนับสนุนผู้เรียนที่มีความสามารถสูง ให้ความร่วมมือกับเพื่อนครูด้วยกัน หาโอกาสที่จะแบ่งปันความคิดเห็นและวิธีการสอนกับเพื่อนร่วมงาน

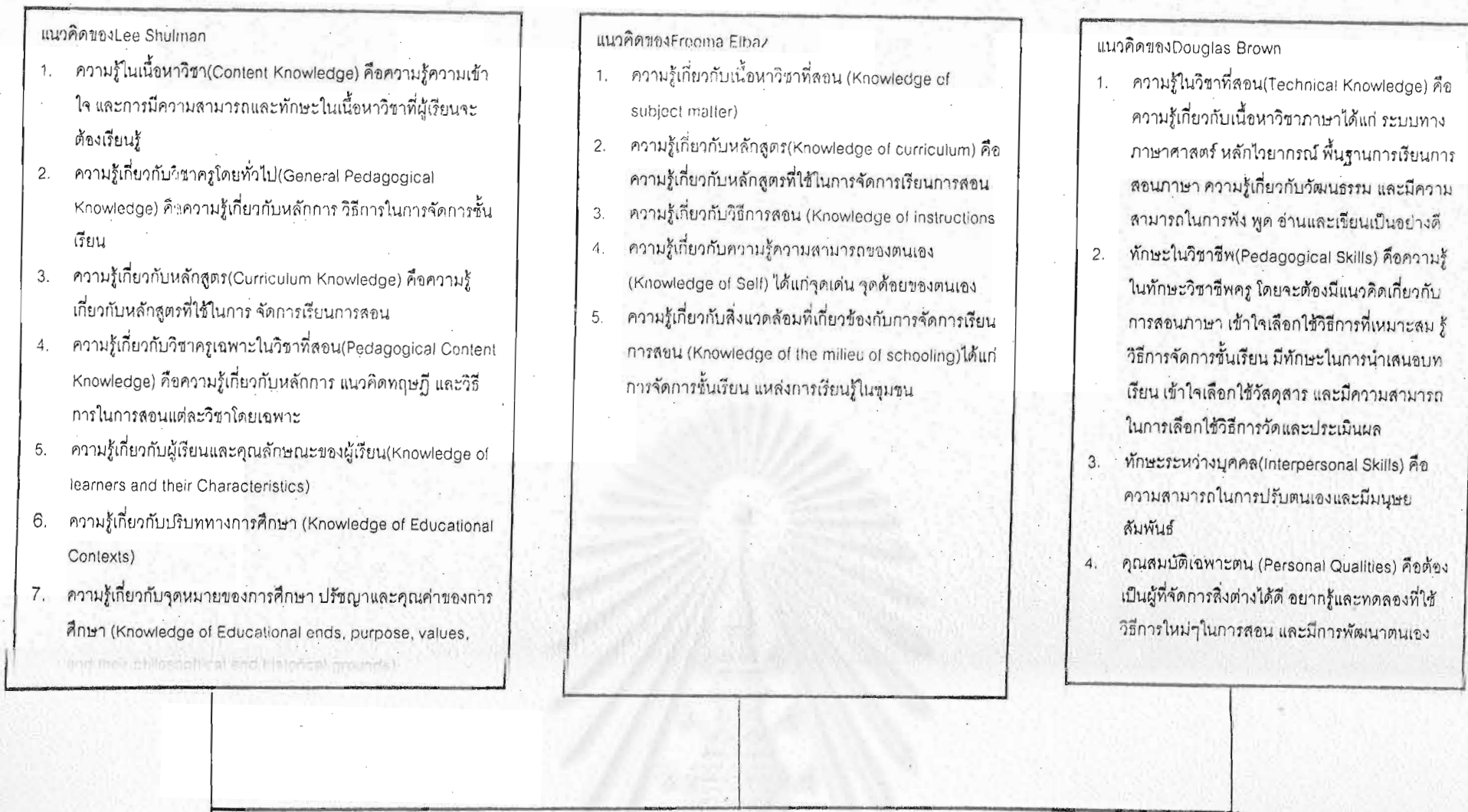
4. คุณสมบัตินเฉพาะตน (Personal Qualities) เป็นคุณลักษณะส่วนตัวของคุณ ครูจะต้องเป็นผู้ที่จัดการที่ดี มีความอยากรู้ อยากลองที่จะใช้วิธีการสอนใหม่ ๆ มีการตั้งเป้าหมายทั้งระยะสั้นและระยะยาวในการพัฒนาวิชาชีพ นอกจากนี้ยังต้องเป็นตัวอย่างของมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรม

จากการศึกษาเกี่ยวกับความรู้ในการจัดการเรียนการสอนผู้วิจัยได้แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ที่จำเป็นในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษดังภาพ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กรอบแนวคิดเกี่ยวกับความรู้ที่ให้อำนาจปฏิบัติการจัดการเรียนการสอน

ความรู้ที่จำเป็นในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

1. ความรู้ในเนื้อหาวิชา (Content Knowledge) คือความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาวิชาภาษาอังกฤษ ได้แก่ระบบของภาษา หลักไวยากรณ์ ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมและความสามารถในการใช้ภาษาพูด(การฟัง-การพูด) และภาษาเขียน (การอ่าน-การเขียน)
2. ความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพครูโดยทั่วไป (Pedagogical Knowledge) คือความรู้ที่จำเป็นที่ครูจะต้องเรียนรู้ได้แก่
 - 2.1 ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร (Curriculum knowledge) เป็นความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน
 - 2.2 ความรู้เกี่ยวกับผู้เรียน และคุณลักษณะของผู้เรียน(Knowledge of Learners and their Characteristics) เป็นความรู้ในตัวผู้เรียนได้แก่ความต้องการความสนใจ ลักษณะการเรียนรู้
 - 2.3 ความรู้เกี่ยวกับจุดหมายของการศึกษา ปรัชญาการศึกษา และคุณค่าของการศึกษา (Knowledge of Education Ends, Purpose , Values and their philosophical ground)
 - 2.4 ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน (Knowledge of Milieu of Schooling) เป็นความรู้ที่เกี่ยวข้องกับบริบททางการศึกษา
 - 2.5 ความรู้เกี่ยวกับตน (knowledge of Self) เป็นความรู้ความสามารถของตนเองในการที่จะรับรู้ข้อดีข้อเสียของตน และความสามารถในการจัดการสิ่งต่างๆได้ มีทักษะระหว่างบุคคล ตลอดจนมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ
3. ความรู้เกี่ยวกับวิชาเฉพาะในวิชาที่สอน (Pedagogical Content Knowledge) เป็นความรู้ที่เกี่ยวข้องกับหลักการ ทฤษฎี วิธีการในการจัดการเรียนการสอนวิชาเฉพาะซึ่งหมายถึงวิชาภาษาอังกฤษ

3. การคิดแบบไตร่ตรองในศาสตร์การสอน (Reflective Thinking of Pedagogy)

การคิดแบบไตร่ตรองในศาสตร์การสอนเป็นแนวความคิดที่มีรูปแบบแตกต่างกัน แต่แนวความคิดหนึ่งคือแนวความคิดที่เป็นแนวการวิเคราะห์แบบวิพากษ์ซึ่ง Zeichner (Zeichner and Liston, 1987) ได้ให้แนวคิดว่าเป็นการคิดที่ทำให้เกิดสติปัญญาอย่างแท้จริงและเป็นผู้สร้างความรู้เชิงวิชาการให้กับสังคมได้ แนวคิดนี้ไม่เพียงแต่วิเคราะห์เทคนิควิธีการสอน หรือพิจารณาข้อมูลความรู้ในมุมมองของผู้สร้างเทคนิควิธีแต่เพียงมุมมองเดียวหรือเปรียบเทียบกับความเข้าใจตนเองเท่านั้น แต่ผู้วิพากษ์ยังใช้มุมมองที่หลากหลายของบุคคลอื่นและจากมุมมองอื่นๆประกอบการพิจารณาวิเคราะห์เทคนิควิธีการสอนนั้น

Van Manen (1977, cited in Jay. 2003: 15) ได้อธิบายระดับของการสะท้อนความคิด ดังนี้

ระดับต่ำที่สุด จะเป็นการสะท้อนความคิดที่เกี่ยวกับการนำความรู้และทักษะไปใช้ในชั้นเรียน ระดับกลาง จะเป็นการสะท้อนความคิดที่เน้นการตรวจสอบสมมติฐานที่ซ่อนอยู่เบื้องหลังการปฏิบัติ และระดับสูงสุดจะเป็นการเน้นในด้านคุณธรรมและจริยธรรมที่กระทบต่อชั้นเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม ในระดับต่างๆจะเป็นการเพิ่มรูปแบบความคิดที่สูงขึ้น จากประเด็นที่ปฏิบัติไปสู่คุณค่าและความเชื่อ

Valli (1997, cited in Jay.2003: 15) ได้แบ่งการสะท้อนความคิดออกเป็น 5 ชนิดตามลำดับ ได้แก่

1. Technical Reflection เป็นการสะท้อนความคิดที่เปรียบเทียบการปฏิบัติการสอนของบุคคลกับคู่มือที่อยู่ภายนอก เช่น จากงานวิจัย หรือ มาตรฐาน
2. Reflection in/on Action เป็นการสะท้อนความคิดที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจในการสอนในชั้นเรียน
3. Deliberative Reflection เป็นการสะท้อนความคิดที่เกี่ยวข้องกับการให้นำหนักต่อความคิดเห็นและการค้นคว้าเพื่อความเข้าใจที่หลากหลายเกี่ยวกับการสอน
4. Personalistic Reflection เป็นการสะท้อนความคิดที่เน้นที่ความเจริญงอกงามและความสัมพันธ์ของบุคคล และจะต้องเป็นการฟังเรื่องราวความคิดเห็นที่เป็นเสียงสะท้อนของบุคคลนั้นและบุคคลอื่น ๆ ด้วย

2. 5. Critical Reflection เป็นการสะท้อนความคิดที่เกี่ยวกับประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสังคม

คุณธรรม การเมืองที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจในวัตถุประสงค์ของการเรียนและโรงเรียน

Donald Schon (1983, cited in Jay, 2003: 12) กล่าวถึงการสะท้อนความคิดว่าเป็นกระบวนการที่บุคคลพยายามเกี่ยวข้องกับทำความเข้าใจกับปรากฏการณ์ที่เป็นข้อสงสัย เป็นปัญหาหรือปรากฏการณ์ที่สนใจในขณะเดียวกันก็สะท้อนความคิดที่จะทำความเข้าใจในการกระทำวิพากษ์ จัดโครงสร้างและสร้างการกระทำในภายภาคหน้า การสะท้อนความคิดแบ่งออกเป็น

1. Reflection – on – Action ภาพต่างๆที่เกิดขึ้นเป็น ลำดับของการกระทำและความคิด การสะท้อนความคิดในขั้นตอนนี้หมายถึงการหยุดหลังจากการทำกิจกรรมต่างๆเพื่อที่จะดูว่ากิจกรรมที่ทำนั้นเป็นอย่างไร กิจกรรมอะไรที่ดำเนินไปได้ด้วยดี กิจกรรมใดที่ไม่ดี และควรจะเปลี่ยนแปลงอย่างไร Schon แนะนำว่าความเป็นมืออาชีพนั้นจะต้องมองการปฏิบัติย้อนกลับหลังจากที่กระทำภารกิจจบลง หากเป็นการสอน การสะท้อนความคิดในลักษณะนี้จะเกิดขึ้นหลังจากเลิกเรียนในแต่ละวัน หรือสิ้นปีการศึกษา

2. Reflection – in – Action เป็นการสะท้อนความคิดระหว่างการปฏิบัติ กระบวนการนี้เกี่ยวข้องกับ ความคิดระหว่างการกระทำ เป็นการinterweaving ของความคิดและการกระทำที่ให้เราได้ปฏิบัติให้ดีขึ้นเมื่อเกิดเหตุการณ์ของความไม่แน่ใจ ไม่มั่นคง เช่นเมื่อครูพบว่านักเรียนไม่สนใจเรียน นักเรียนไม่เข้าใจสิ่งที่ครูสอน ครูจึงเปลี่ยนวิธีการเพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจ ในสถานการณ์เช่นนี้เป็นการแก้ไขสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในระหว่างการกระทำ

Killio and Todnem (1991 cited in Jay,2003: 13) ได้ขยายความคิดของ Schon ว่า ควรจะมี Reflection – for – Action เพิ่มเติม ซึ่งกล่าวว่ากระบวนการนี้เกี่ยวข้องกับเรื่องความคิดและการกระทำ การสะท้อนความคิดเป็นเครื่องมือที่นำไปใช้ได้เป็นอย่างดี สำหรับการชี้แนะการปฏิบัติการในอนาคต

Zeichner(1992) ได้อธิบายถึงการสะท้อนความคิดของครูว่า เป็นการระลึกได้ว่าอาชีพครูเป็นอาชีพที่มีวิชาชีพชั้นสูงซึ่งครูจะต้องมีบทบาทในการจัดการ ตลอดจน

กระบวนการต่าง ๆ ให้ บรรลุถึงเป้าหมาย ครูจำเป็นต้องมีความรู้โดยรอบเกี่ยวกับ การสอนและการจัดการที่ดี ซึ่งสิ่งเหล่านี้ไม่ได้มาจากสถาบันการศึกษาที่ครูได้เรียนมา แต่มาจากครูเองที่เป็นผู้ที่คิดค้นและกำหนดทฤษฎีขึ้นมาใช้เป็นของตน ซึ่งเป็นการยึดความรู้เป็นหลักในการสอน มุมมองของครูคนหนึ่งก่อให้เกิดกระบวนการของความเข้าใจและการพัฒนาการสอนของบุคคลนั้น นอกจากนี้ Zeichner (1991) ยังอธิบายว่า การคิดวิเคราะห์แบบตอบโต้หรือตอบเป็นความคิดที่จะต้องให้เหตุผลในการวิเคราะห์ข้อมูล หรือวิเคราะห์ ไม่เพียงแต่ความคิดของตน แต่ยังพยายามโต้แย้งความคิดนั้น ๆ ด้วยการสะท้อนแง่มุมต่างๆของความคิดนั้นออกมา นอกจากนี้ยังต้องสามารถนำความคิดที่ผ่านการวิเคราะห์แบบโต้ตอบนั้นไปใช้ให้เห็นเป็นรูปธรรมได้ Zeichner ได้แบ่งระดับของการคิดวิเคราะห์แบบตอบโต้ออกเป็น 3 ระดับ คือ

ระดับที่ 1 ระดับความสามารถในการให้รายละเอียด เกี่ยวกับทฤษฎีการสอน (Technical rationality) ซึ่งเกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพในการประยุกต์ความรู้ในวิชาชีพให้สำเร็จตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ให้เป็นที่ยอมรับอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตรงตามเป้าหมาย นอกจากนี้ ยังต้องวิเคราะห์ไปถึงบริบทในชั้นเรียน โรงเรียน ชุมชน และสังคม ในฐานะที่เป็นสิ่งที่ปัญหา ซึ่งในระดับนี้เป็นเรื่องของความสามารถในการอธิบาย โดยใช้เหตุผลในศาสตร์ทางการสอนมาประกอบคำอธิบาย

ระดับที่ 2 ระดับความสามารถในการใช้เหตุผลตอบโต้มุมมองที่กำหนดโดยทฤษฎีเดิม(Reflectivity) เป็นระดับที่เกี่ยวข้องกับการกระทำที่นำไปสู่การปฏิบัติเพื่อหามุมมองอื่น ๆ โดยสามารถอธิบายข้อสันนิษฐานอย่างชัดเจน และแสดงถึงการนำมุมมองที่หลากหลายและใหม่ไปปฏิบัติและประเมินผลลัพธ์ของการกระทำในการบรรลุตามเป้าหมายทางการศึกษา

ระดับที่ 3 ระดับความสามารถในการเชื่อมโยงเหตุผลในแนวทางปฏิบัติ ระหว่างวิธีสอนที่เกิดขึ้นใหม่หรือมุมมองใหม่ของวิธีสอนเดิมกับหลักคุณธรรมและจรรยาบรรณ (Critical reflection) เกี่ยวข้องกับความสามารถในการอธิบายถึงการกระทำที่นำไปสู่การปฏิบัติโดยมองความสัมพันธ์กับเกณฑ์ด้านจริยธรรมและจรรยาบรรณ เน้นเป้าหมายการศึกษา โดยประสบการณ์และกิจกรรมที่นำไปเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันจะต้องพิจารณาในแง่ของความประนีประนอม ความเป็นธรรมชาติ ความเสมอภาค การประสบความสำเร็จอย่างสูง สมองต่อความต้องการจำเป็นของมนุษย์ และ

เป้าประสงค์ที่เป็นที่พึงพอใจของมนุษย์ ซึ่งในระดับนี้ทั้งการสอน(เป้าหมายและแนวทาง) และบริบทโดยรวมจะถูกนำมาพิจารณาค้นคว้ากับสิ่งที่เป็นปัญหาโดยพิจารณาเลือกแนวทางที่เป็นไปได้จากแนวทางทั้งหลายที่มีอยู่

สำหรับความสำคัญของการไตร่ตรองในศาสตร์การสอนนั้น Zeichner (cited in Calderhead. 1988 : 35) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการไตร่ตรองในศาสตร์การสอนว่าเป็นหลักการสำคัญที่ควรจะได้รับส่งเสริม เนื่องจากการไตร่ตรองทางการสอนของครูเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาตนเองในอาชีพครู ครูควรตรวจสอบบริบททั้งหมดในการเรียนรู้ของผู้เรียนและการสอนของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นบริบทในด้านคุณธรรม จริยธรรม บริบททางการเมือง และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเกี่ยวข้องกันและอยู่ในความคิดของครูตลอดการปฏิบัติการสอน โดย Zeichner (

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Gareth & Hodkinson: 21 – 29; 1994 cited in Jay. 2003: 16)) ได้กล่าวถึงลักษณะของการไตร่ตรองในศาสตร์การสอนของครุศึกษาในประเทศสหรัฐอเมริกา (Tradition of Reflection in US Teacher Education) ว่าแบ่งออกเป็น 4 ประเภทคือ วิชาการ (Academic) ซึ่งเน้นการไตร่ตรองทางความคิดด้านเนื้อหาวิชาและการถ่ายทอดความรู้ทางวิชาการเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ การไตร่ตรองความคิดด้านประสิทธิภาพทางสังคม(Social efficiency) ซึ่งเน้นการนำความรู้ไปใช้ในการสอน เป็นการสะท้อนความคิดที่เน้นความรู้โดยทั่วไปและทักษะในการสอน ซึ่งรวมทั้งความรู้ที่เป็นพื้นฐาน ทักษะ(skills orientation) การพิจารณาไตร่ตรองตัดสินใจ (deliberation) การยืดหยุ่น และการตัดสินใจ

3. การไตร่ตรองความคิดในด้านการพัฒนา(Developmentalist) ซึ่งเน้นความสนใจของผู้เรียน ความคิดของผู้เรียนและวิถีทางของการพัฒนาผู้เรียนเป็นการสะท้อนความคิดที่เน้นการพัฒนา นักเรียนและครู รวมถึงครูในฐานะที่เป็นผู้ที่รักในธรรมชาติ(Teacher as naturalist) ครูในฐานะนักวิจัย(teacher as researcher) และครูในฐานะศิลปิน (teacher as artist)

4. การไตร่ตรองความคิดในด้านการเปลี่ยนแปลงทางสังคม(Social econstructionist) ซึ่งเน้นเกี่ยวกับการไตร่ตรองความคิดในด้านปริบท สังคม การเมือง ของสถาบัน และการวัดประเมิน การกระทำที่เกิดขึ้นในห้องเรียนซึ่งแสดงให้เห็นถึงความขัดแย้ง การตัดสินใจและสภาพการณ์ของโรงเรียนและสังคมจากภายในและภายนอก

5 การไตร่ตรองทางความคิดโดยทั่วไป (Generic) ซึ่งไม่ได้เน้นเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ เป็นการสะท้อนความคิดโดยทั่วไปเกี่ยวกับการสอนและครุศึกษา โดยที่ไม่เน้นเนื้อหา คุณภาพหรือปริบทของการสะท้อนความคิด

ลำลี ทองธิว (2536: 105 –111) ได้รวบรวมแนวคิดของนักการศึกษาทางการฝึกหัดครูและได้จัดประเภทของความคิดวิเคราะห์ในการฝึกหัดครูโดยอิงตัวแปรวัฒนธรรมและความเป็นมาของการผลิตครูเป็นแนวทางในการจัดประเภท โดยแบ่งออกเป็น 5 ประเภทดังนี้

1. การคิดวิเคราะห์แบบตอบได้ในแนววัฒนธรรมวิชาการ ซึ่งมองว่านอกจากครูจะต้องมีความรู้ในศาสตร์แล้ว จะต้องรู้วิธีการทำให้เนื้อหาเหล่านี้อยู่ในรูปที่สามารถถ่ายทอดไปสู่ผู้เรียนได้ ลักษณะของครูที่มีความคิดวิเคราะห์แบบตอบได้ในแนวนี้ คือจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในวิชาความรู้อย่างลึกซึ้ง สามารถเปลี่ยนรูปแบบของความรู้ไปสู่รูปแบบที่สามารถทำการถ่ายทอดได้

2. การคิดวิเคราะห์แบบตอบได้ในแนววัฒนธรรมประสิทธิภาพการสอน ซึ่งมีแนวคิดในการศึกษาเทคนิคการสอน ทำการวิจัยกระบวนการสอนแบบต่างๆโดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์เพื่อค้นหาวิธีสอนที่มีประสิทธิภาพ พยายามทำให้การสอนเป็นระบบ เมื่อได้ข้อมูลเกี่ยวกับการสอนแล้วจึงนำมาสร้างเป็นหลักสูตรฝึกหัดครู ถ่ายทอดวิธีการสอนที่มีประสิทธิภาพโดยมีแนวคิดพื้นฐาน 2 ประการคือ

2.1 เน้นการสอนเป็นหลัก โดยเฉพาะถ่ายทอดเทคนิคการสอนที่ได้รับการทดลองแล้วว่า มีผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพทางการเรียนและสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน

2.2 ปรับปรุงเทคนิคการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นและในขณะเดียวกันก็ให้ความรู้และข้อมูลเกี่ยวกับการแก้ปัญหาการสอน ซึ่งเป็นข้อมูลแบบเชิงประจักษ์ประกอบไปด้วยพร้อมกันหน้าที่ของครูคือการพัฒนาความสามารถในการเลือกเทคนิคการสอนที่เหมาะสมกับตน เหมาะสม

กับสถานการณ์และปัญหาที่พบอยู่ ครูจะต้องใช้ประสบการณ์ วิจรรณญาณ และค่านิยม ตลอดจนความถนัดส่วนตัวมาประกอบการตัดสินใจเลือกเทคนิควิธีการสอนโดยพยายามสร้างเทคนิคการสอนแบบใหม่ ๆ เสมอ

3. การคิดวิเคราะห์แบบตอบได้ในแนววัฒนธรรมพัฒนาการของผู้เรียน จะให้ความสำคัญกับพัฒนาการทางธรรมชาติของผู้เรียน ใช้พื้นฐานพัฒนาการของผู้เรียนเป็นตัวกำหนดว่าจะสอนอะไร ควรสอนด้วยวิธีการใด ข้อมูลพัฒนาการของผู้เรียนนี้ได้มาจากงานวิจัย และการสังเกตของครูต่อพฤติกรรมต่างๆของนักเรียนแต่ละวัย ครูจะถูกฝึกให้เป็นนักวิจัยเชิงพฤติกรรม มีทักษะในการสังเกต บันทึกพฤติกรรม และเป็นศิลปินในแง่ของการออกแบบการสอนให้รับกับความสนใจและความพึงพอใจของผู้เรียน พยายามดึงเอาคุณลักษณะเด่นของผู้เรียนออกมา ครูจะต้องมีความรู้ในการสร้างหลักสูตร จัดสิ่งแวดล้อม ตลอดจนสภาพเงื่อนไขในห้องเรียนให้สอดคล้องกับพัฒนาการของผู้เรียน การฝึกหัดครูจะต้องให้ทั้งความรู้ด้านจิตวิทยาพัฒนาการที่เน้นการศึกษาวุฒิภาวะทางปัญญาและความรู้ด้านการตีความและการวิจัยพฤติกรรม

4. การคิดวิเคราะห์แบบตอบได้ในแนววัฒนธรรมปฏิรูปสังคม ครูจะต้องมองให้ออกว่าอิทธิพลของเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองที่แฝงเข้ามามีบทบาทต่อการสอน แฝงเข้ามาในรูปของกิจกรรมการสอน และสะท้อนให้เห็นถึงอิทธิพลเหล่านี้ ประเมินผลกระทบของการสอนต่อสังคมในวงกว้าง ครูจะต้องปรับเปลี่ยนการสอนบางอย่าง ปรับหลักการบางอย่างเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ตัวผู้เรียนซึ่งครูจะทำเช่นนี้ได้ก็ต่อเมื่อได้พิจารณาและศึกษาผลกระทบของการจัดการเรียนการสอนอย่างกว้างขวางในบริบทของสังคม จะต้องสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ (Learning community) ครูจะต้องมีความสนใจต่อวิชาความรู้ และแนวคิดเรื่องการเรียนรู้และการสอนและใช้ความรู้ช่วยในกระบวนการสร้างสังคม ผลิตผู้เรียนที่มีความรู้ด้านวิชาการและกระบวนการแสวงหาความรู้ มีความสามารถพอที่จะเป็นสมาชิกในสังคมใหม่ได้ ในขณะเดียวกันครูก็ต้องสามารถใช้ความรู้ของตนในการแยกแยะได้ว่าความรู้แบบใดและของใครที่ไม่เป็นประโยชน์ต่อการนำสังคมไปสู่ความยุติธรรม ไม่เป็นประโยชน์ต่อการนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่คนส่วนใหญ่ต้องการอย่างแท้จริง จะต้องสามารถวิเคราะห์ต่อไปด้วยว่าความรู้เหล่านั้นมีผลกระทบต่อสังคมในเชิงการเมืองและวัฒนธรรมอย่างไร ซึ่งจะช่วยให้เห็นถึงความเชื่อมโยงระหว่างความเคลื่อนไหวในวงการศึกษากับการเปลี่ยนแปลงในสังคม

5. การคิดวิเคราะห์แบบตอบได้ในแนววัฒนธรรมทั่วไป จะไม่ได้เน้นว่าการคิดวิเคราะห์แบบตอบได้จะเน้นที่เรื่องอะไร ปัญหาอะไร ไม่ได้กำหนดแนวทางในการประเมินคุณภาพการวิเคราะห์ แต่เน้นความคิดที่ครูจะต้องเริ่มมีความคิดวิเคราะห์ ที่มีความมุ่งมั่นจะกระทำตามความคิดของตนเอง

4. การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

แนวคิดในการจัดการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยรวบรวมมีดังนี้

4.1 การจัดการเรียนการสอนภาษาของนักภาษาศาสตร์

แนวคิดในการจัดการเรียนการสอนภาษาของนักภาษาศาสตร์ที่รวบรวมมา มีดังนี้

Brown.(2000:54-70)เสนอหลักการเกี่ยวกับการเรียนและการสอนภาษา (Principles of language learning and teaching) ซึ่งสามารถนำมาใช้ในการเสริมประสิทธิภาพการเรียนการสอนภาษาอังกฤษไว้ 12 หลักการ โดยแบ่งออกเป็น 3 ด้านคือ

1. หลักการทางด้านความรู้ความเข้าใจ (Cognitive principles) ประกอบด้วย

1.1 ความเป็นหนึ่งเดียว (Automaticity) หมายถึง การที่ผู้เรียนเรียนภาษาโดยให้ความสนใจต่อรูปแบบภาษาในลักษณะรวมเท่านั้น ไม่มีการวิเคราะห์ภาษาเป็นส่วนย่อย ๆ เช่น หน่วยเสียง หน่วยคำ และชนิดของคำ

1.2 การเรียนรู้ที่มีความหมาย (Meaningful learning) การเรียนรู้ที่มีความหมาย เป็นการซึมซับความรู้ใหม่เข้ามาอยู่ในโครงสร้างทางปัญญาและระบบความจำที่มีอยู่แล้วอย่างมีความหมาย และผลของการเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนรู้ใหม่เข้ากับโครงสร้างทางสติปัญญาเดิม ทำให้สามารถจดจำได้อย่างแม่นยำ

1.3 การให้รางวัล (The Anticipation of reward) ผู้สอนควรพยายามให้ผู้เรียนตระหนักในผลที่ได้รับจากการเรียนภาษาอังกฤษในระยะยาว โดยการชี้ให้เห็นถึงประโยชน์ของการเรียนภาษาอังกฤษ ความมีศักดิ์ศรี ความมีเกียรติ และความมีชื่อเสียงที่สามารถใช้ภาษาอังกฤษได้ ประโยชน์ทางด้านวิชาการของการรู้ภาษาอังกฤษและผลต่อการประกอบอาชีพในอนาคตหากใช้ภาษาอังกฤษได้ดี

1.4 การสร้างแรงจูงใจภายใน(The Intrinsic motivation) ผู้สอนจะต้องศึกษาว่าอะไรเป็นแรงจูงใจภายในของผู้เรียน แล้วจึงออกแบบกิจกรรมและใช้เทคนิคการสอนภาษาอังกฤษให้สอดคล้องกับความสนใจและความต้องการของผู้เรียน ให้ผู้เรียนทำกิจกรรม ด้วยความสนุกสนาน น่าสนใจ มีประโยชน์ หรือท้าทาย

1.5 การฝึกกลยุทธ์การเรียนรู้ (Strategic investment) ผู้สอนต้องศึกษาว่าผู้เรียนส่วนใหญ่มีแบบแผนการเรียนแบบใด แล้วพยายามจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับแบบแผนการเรียนส่วนใหญ่ของผู้เรียน นอกจากนี้ควรหาโอกาสฝึกกลยุทธ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยพิจารณาเลือกฝึกกลยุทธ์ที่จำเป็นต้องใช้ในการเรียนภาษาอังกฤษเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน และสอดคล้องกับบทเรียน

2. หลักการทางด้านความรู้สึกนึกคิด (Affective principle)

หลักการทางด้านความรู้สึกนึกคิดนี้ Brown ได้แบ่งออกเป็นหลักการย่อยดังนี้

2.1 การแสดงออกทางภาษา (Language ego) ในขณะที่ผู้เรียนเรียนรู้ภาษาที่สองนั้น ผู้เรียนจะต้องได้รับการพัฒนาการคิด ความรู้สึก และการกระทำที่เป็นลักษณะเฉพาะของภาษาที่สองไปด้วย ซึ่งมีผลทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกป้องกัน (Defensiveness) และมีความรู้สึกสะกดกลั้น (Inhibitions) ต่อการเรียนรู้ภาษาที่สอง ผู้สอนจะต้องให้กำลังใจแก่ผู้เรียนเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกอบอุ่น ไม่รู้สึกสิ้นหวังในการเรียนภาษาที่สอง ผู้สอนจะต้องสร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาที่สองให้แก่ผู้เรียน ต้องมีการวางแผนและกำหนดโครงสร้างของกิจกรรมให้เหมาะสม โดยคำนึงถึงหลักการควบคุมการแสดงออกทางภาษาของผู้เรียน พิจารณาว่าควรจัดให้ผู้เรียนคนใดอยู่ในกลุ่มย่อยใด หรือทำกิจกรรมคู่กับใคร และต้องมีความอดทนต่อการควบคุมการแสดงออกทางภาษาของผู้เรียนอยู่เสมอ

2.2 ความเชื่อมั่นในตนเอง (Self-confidence) ผู้สอนจะสร้างความรู้สึกเชื่อมั่นในตนเองให้แก่ผู้เรียน เมื่อผู้เรียนได้รับมอบหมายภาระงานแล้ว ผู้เรียนจะต้องมีความเชื่อมั่นว่าตนมีความสามารถที่จะทำภาระงานการเรียนนั้นให้สำเร็จได้

2.3 ความกล้าที่จะเสี่ยง (Risk-taking) เป็นหลักการที่เน้นความสำคัญของการช่วยให้ผู้เรียนคำนวณความเสี่ยงในการที่จะพยายามใช้ภาษาทั้งในด้านการรับสารและการส่งสาร ผู้เรียนที่ประสบความสำเร็จในการเรียนภาษาที่สอง จะต้องกล้าเสี่ยงที่จะใช้ภาษา กล้าที่จะได้รับการตำหนิและการชมเชยด้วยความเต็มใจ มีความพยายามที่จะส่งสารและรับสารที่เป็นภาษาที่สองด้วยความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง

2.4 ความเชื่อมโยงระหว่างภาษากับวัฒนธรรม (The language-culture connection) ภาษาและวัฒนธรรมมักจะเชื่อมโยงกันจนยากที่จะเข้าใจในบางครั้งจะเรียนรู้ภาษาที่สองให้สำเร็จได้ ก็ต้องเรียนรู้วัฒนธรรมของผู้พูดภาษาที่สองไปด้วย เมื่อใดที่ผู้สอนสอนภาษา ผู้สอนจะต้องสอนระบบของวัฒนธรรมประเพณี ค่านิยม และแนวทางการคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมของภาษาไปด้วย

3. หลักการทางด้านภาษาศาสตร์ (Linguistic principles)

3.1 อิทธิพลของภาษาแม่ (The native language effect) ผู้เรียนภาษาที่สองทุกคนมักจะคิดเป็นภาษาแม่ก่อน แล้วจึงแปลจากภาษาแม่เป็นภาษาที่สอง ทำให้มีบางส่วนของภาษาแม่เข้ามาปะปนอยู่ในภาษาที่สอง จึงทำให้เกิดอุปสรรคขัดขวางการเรียนรู้ภาษาที่สอง ซึ่งมีผลทำให้ผู้เรียนประสบปัญหาในการเรียนรู้ภาษาที่สอง ไม่สามารถทำความเข้าใจสาร และไม่สามารถผลิตสารด้วยภาษาที่สองอย่างถูกต้อง

3.2 ความสัมพันธ์ระหว่างภาษา (Interlanguage) ผู้เรียนภาษาที่สองมีแนวโน้มที่จะก้าวไปสู่กระบวนการพัฒนาภาษาอย่างเป็นระบบหรือกึ่งระบบได้ โดยการใช้ประโยชน์จากข้อมูลป้อนกลับของบุคคลอื่นมาช่วยส่งเสริมการพัฒนาภายในของภาษา ผู้สอนเป็นบุคคลเพียงคนเดียวที่ผู้เรียนพูดภาษาอังกฤษด้วย ดังนั้น ผู้สอนจึงต้องเป็นผู้ให้ข้อมูลป้อนกลับแก่ผู้เรียนอย่างเหมาะสมโดยคำนึงถึงความรู้สึกนึกคิด และความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนด้วยว่า ผู้เรียนรู้สึกอย่างไร คิดอย่างไร เข้าใจอย่างไร และมีเหตุผลอย่างไร จึงแสดงออกทางภาษาในลักษณะเช่นนั้น

3.3 ความสามารถในการสื่อสาร (Communicative competence) ผู้สอนจะต้องพัฒนาให้ผู้เรียนมีความสามารถในการสื่อสารให้ดีที่สุด โดยให้ความเอาใจใส่ต่อการนำภาษาไปใช้ (Language use) ไม่ใช่เพียงการใช้ภาษาเท่านั้น (Language Usage) การใช้ภาษาจะต้องใช้ภาษาอย่างคล่องแคล่ว ไม่ใช่เพียงการใช้ภาษาอย่างถูกต้องเท่านั้น จะต้องใช้ภาษาที่เป็นภาษาที่ใช้กันอยู่จริง และเหมาะสมกับบริบท และจะต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนนำภาษาที่เรียนในห้องเรียนไปใช้ในบริบทของชีวิตจริงด้วย

Richards and Rodgers (2001, 20 – 22) ได้กล่าวถึงทฤษฎีทางภาษานักภาษาศาสตร์มีแนวคิดเกี่ยวกับภาษาและธรรมชาติของภาษา และการเรียนการสอนภาษาคือ

1. ทักษะเชิงโครงสร้าง (Structural View) เป็นแนวคิดที่มองว่าภาษาเป็นระบบโครงสร้างที่สัมพันธ์ต่อการให้ความหมาย เป้าหมายของการเรียนภาษาจึงเป็นการเรียนรู้องค์ประกอบของระบบภาษาได้หน่วยเสียง ไวยากรณ์ หน่วยคำ
2. ทักษะเชิงหน้าที่ (functional view) เป็นแนวคิดที่มองว่าภาษาเป็นเครื่องมือในการแสดงออกซึ่งความหมายตามหน้าที่

Rivers (1970 : 11) กล่าวถึง การเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในปัจจุบันว่า การสอนจะต้องคำนึงถึงธรรมชาติ และหน้าที่ของภาษา การนำภาษาไปใช้ในชีวิตจริง เพื่อการสื่อสารกับผู้อื่น และจะต้องพัฒนาทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน

Widdowson (1978 : 1-2) ได้ให้ทรรศนะว่าจุดมุ่งหมายของการสอนภาษานั้นมุ่งเน้นทักษะทางภาษา คือ ทักษะความเข้าใจ ทักษะการพูด การอ่าน และการเขียน ซึ่งเมื่อก้าวถึงทักษะเหล่านี้ก็มักจะเกี่ยวข้องไปถึงการกำหนดกิจกรรมที่มุ่งให้ผู้เรียนปฏิบัติได้ สิ่งที่ควรตระหนักในการเรียนการสอนภาษาคือ การเรียนรู้ภาษานั้นมีความหมายมากกว่าการเข้าใจการพูด การอ่าน และการเขียนประโยคได้เท่านั้น แต่ผู้เรียนจะต้องเรียนรู้ด้วยว่าจะใช้ประโยคต่าง ๆ เพื่อการสื่อ

ความหมายให้มีประสิทธิภาพได้อย่างไร ดังนั้นการเรียนการสอนภาษา ควรมุ่งให้ผู้เรียนใช้ภาษาได้ ถูกต้อง และการใช้ภาษานั้นจะต้องเหมาะสม และมีประสิทธิผลในด้านการสื่อความหมายด้วย มิใช่มุ่งเพียงแต่ให้ใช้ภาษาได้ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์เท่านั้น

Morrow (1981: 59-66) กล่าวถึงหลักการสอนภาษาว่ามีหลักการสำคัญ 5 ประการ

1. รู้ว่ากำลังทำอะไร (Know what you are doing.) การเรียนการสอนที่ผ่านมา มักขาดจุดประสงค์ปลายทางที่ชัดเจน โดยเฉพาะจุดประสงค์ของการเรียน ดังนั้นในการสอนภาษา ผู้เรียนจะต้องตระหนักว่าบทเรียนที่ตนเรียนอยู่เป็นสิ่งที่ต้องการและนำไปใช้ได้

2. องค์รวมมีความสำคัญมากกว่าส่วนย่อย (The whole is more important than the sum of the parts.) ซึ่งหมายถึงการแยกสอนเป็นส่วนย่อย ๆ นั้น ไม่ได้ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้การใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายได้เท่ากับการสอนรวมเป็นกลุ่มใหญ่ ผู้เรียนควรได้รับการฝึกในส่วนรวม และให้ใช้ภาษาได้ในระดับที่เหนือประโยคขึ้นไป และเป็นภาษาที่ใช้จริงในสถานการณ์จริง

3. กระบวนการเป็นสิ่งที่สำคัญเท่า ๆ กับรูปแบบของภาษา (The Processes are as important as the forms) เป้าหมายในการสอนภาษาคือการพัฒนาความสามารถของนักเรียนในการใช้ภาษาต่างประเทศ ดังนั้น ในการฝึกให้นักเรียนใช้รูปแบบของภาษาจึงควรอยู่ในลักษณะของกระบวนการสื่อสาร ซึ่งมีองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการ คือ

3.1. ช่องว่างของข้อมูล (Information gap) ในชีวิตจริงการสื่อสารจะเกิดขึ้นระหว่างคนสองคนหรือมากกว่านั้น เมื่อคนใดคนหนึ่งรู้ข้อมูลบางอย่างที่คนอื่นไม่รู้จุดประสงค์ของการสื่อสาร ก็เพื่อปิดช่องว่างของข้อมูลนี้

3.2. ทางเลือก (Choice) ผู้ใช้ภาษามีทางเลือกทางด้านภาษา และข้อมูลที่เหมาะสมกับความคิดที่เขาต้องการแสดงออก

3.3. การให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ผู้ใช้ภาษาต้องได้รับข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกัน

4. การให้ผู้เรียนได้พัฒนาการใช้ภาษานั้นจะต้องให้เขามีโอกาสฝึกการใช้ภาษา โดยอาศัยกิจกรรมสื่อสารในสถานการณ์จริง (To learn it, do it.)

5. ในการสอนภาษาครูไม่ควรเคร่งครัดกับข้อผิดพลาดเล็ก ๆ น้อย ๆ (Mistakes are not always a mistake) ที่นักเรียนกระทำโดยเฉพาะข้อผิดพลาดในการออกเสียง และกฎเกณฑ์ไวยากรณ์ ทั้งนี้จะทำให้เกิดบรรยากาศของการใช้ภาษาอย่างแท้จริงและนักเรียนจะเกิดความรู้สึกในการใช้ภาษาของตน

Taylor (1983 : 70-72) กล่าวว่า วิธีสอนภาษานั้นจำเป็นต้องทำให้บรรยากาศในห้องเรียนเอื้ออำนวยต่อการเกิดกระบวนการใช้ภาษาและต้องคำนึงถึงบทบาททั้งของครูและผู้เรียนด้วย องค์ประกอบที่สำคัญที่จะนำมาตัดสินใจว่าสอนอะไร และสอนอย่างไรนั้นคือความต้องการของผู้เรียนและสภาพของห้องเรียนที่ผู้เรียนสามารถปฏิสัมพันธ์กันได้ตลอดเวลา จุดมุ่งหมายของผู้สอนในชั้นเรียนคือ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับรู้ภาษาให้มากที่สุด เท่าที่จะเป็นไปได้

Littlewood (1981: 17) ได้กล่าวถึงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษา ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญและมีผลช่วยในการเรียนรู้ภาษา ดังนี้

1. เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกการใช้ภาษาในลักษณะที่เต็มสมบูรณ์ (Whole – Task Practice) ในการฝึกและการใช้ภาษานั้นถ้านักเรียนได้รับการฝึกเฉพาะทักษะแยกออกจากกัน (Part – Skills) ย่อมไม่เป็นการเพียงพอ นักเรียนควรจะได้รับการฝึกทักษะต่าง ๆ รวมเข้าด้วยกันโดยสมบูรณ์ (Total – Skills) ไม่แบ่งมาฝึกทักษะเดียว ๆ วิธีการที่จะช่วยให้นักเรียนได้มีการฝึกการใช้ภาษาในลักษณะดังกล่าวนี้คือ การจัดกิจกรรมโดยมุ่งงานปฏิบัติหลาย ๆ ประเภท และกิจกรรมนั้นจะต้องเหมาะสมกับระดับความสามารถของผู้เรียนด้วย

2. ช่วยเพิ่มแรงจูงใจของนักเรียน (Improve motivation) เป้าหมายสูงสุดของผู้เรียนภาษาคือความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อสื่อสารกับผู้อื่น ดังนั้นถ้าสภาพในห้องเรียนสัมพันธ์กับความต้องการในการเรียนภาษา ก็จะเป็นแรงจูงใจให้นักเรียนอยากเรียนมากขึ้น

3. ช่วยให้การเรียนรู้ภาษาเป็นไปอย่างธรรมชาติ (Natural Learning) การเรียนรู้ภาษานั้นเกิดขึ้นภายในตัวผู้เรียนและเป็นไปตามธรรมชาติ ในการสอนนั้นไม่อาจทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ภาษาได้อย่างสมบูรณ์ ดังนั้นการที่ครูจะสอนให้นักเรียนรู้อีกก็ต้องอยู่ในลักษณะที่เป็นกระบวนการธรรมชาติ คือต้องจัดให้นักเรียนได้ใช้ภาษา เพื่อสื่อสารกับผู้อื่นอย่างจริง

4. ช่วยสร้างบริบทซึ่งมีส่วนส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้อีก (Create a context which supports learning) คือ เป็นการเปิดโอกาสให้ครูและนักเรียนสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ซึ่งความสัมพันธ์นี้จะช่วยสร้างสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่สนับสนุนให้ผู้เรียนแต่ละคนพยายามที่จะเรียนรู้ภาษา

4.2 การจัดการเรียนการสอนภาษาในรายทักษะ

สำหรับแนวคิดในการจัดการเรียนการสอนภาษาจำแนกตามทักษะต่าง ๆ คือ การฟัง การพูด การอ่านและการเขียนได้มีนักภาษาศาสตร์และนักวิชาการด้านการสอนภาษาเสนอไว้โดยผู้วิจัยรวบรวมไว้ดังนี้

4.2.1. แนวคิดในการจัดการเรียนการสอนทักษะการฟัง

นักการศึกษาด้านภาษาศาสตร์และนักวิชาการด้านการสอนภาษาได้เสนอแนวคิดในการสอนทักษะการฟังไว้ดังนี้

Underwood. 1989 : 1) อธิบายว่า การฟัง เป็นกิจกรรมที่ต้องใช้ความสนใจและความพยายามเพื่อให้ทราบความหมายของสิ่งที่ได้ยิน การฟังที่ประสบผลสำเร็จนั้น ผู้ฟังต้องเข้าใจความหมายที่ผู้พูดต้องการสื่อเพราะความหมายของประโยคที่ผู้พูดนั้นอาจมีความหมายหลายอย่าง ผู้ฟังต้องจำคำพูดและวิเคราะห์หสิ่งอื่น ๆ ที่ใช้เสนอข่าวสารนั้น

Yagang. (1993 : 16) อธิบายว่าการฟัง หมายถึง ความสามารถที่จะบอกและเข้าใจได้ว่าผู้พูดพูดอะไรออกมา คนที่มีความสามารถในการฟัง คือ คนที่สามารถทำนายได้ว่าผู้พูดกำลังจะพูดอะไรต่อไป กล่าวที่จะเดาความหมายของคำศัพท์ที่ไม่รู้ สามารถนำความรู้ที่มีอยู่เดิมไปต่อความรู้ในเนื้อหาที่รับฟังใหม่ได้ จับประเด็นสำคัญแล้วมองข้ามสิ่งเล็ก ๆ น้อย ๆ เก็บใจความสำคัญไว้ในความทรงจำ ซึ่งอาจจดบันทึกเพื่อช่วยจำ นอกจากนี้ยังต้องรู้ซึ่งถึงการใช้คำเชื่อมต่าง ๆ เพื่อที่จะสามารถปะติดปะต่อเรื่องราวได้ทราบ ลักษณะการเน้นเสียงตามความนิยมของภาษาและสังคม รู้จักวินิจฉัยข้อมูลในขณะเดียวกันก็ต้องพิจารณาเจตคติและความสนใจของผู้พูดด้วย

Lemlech. (1994 : 262) อธิบายว่าการฟังมี 3 ระดับ ได้แก่

1. การตีความ (Auding) เป็นการฟังระดับสูง ผู้ฟังสามารถรับรู้สิ่งที่พูดและสามารถคิดวิเคราะห์วิจารณ์สิ่งที่ฟังได้
2. การฟัง (Listening) เป็นการฟังระดับรองลงมา ผู้ฟังสามารถบอกและจำแนกเสียงที่ได้ยิน
3. การได้ยิน (Hearing) เป็นการฟังระดับต่ำสุดผู้ฟังสามารถรับเสียงต่าง ๆ ได้

Rivers. (1980 : 16) อธิบายว่า การฟังภาษาต่างประเทศนั้น เกี่ยวกับการเข้าใจความหมายของสิ่งที่ฟังซึ่งมีองค์ประกอบ 3 ประการได้แก่

1. ข้อมูลทางภาษาศาสตร์ (Linguistic Information) หมายถึง เสียง คำ และการจัดเรียงคำพูดที่ผู้ฟังรับฟัง
2. บริบทด้านสถานการณ์ (Situational Context) หมายถึง สถานการณ์ในการพูดที่มีผลต่อการรับฟังของผู้ฟัง

3. ข่าวสารซึ่งเป็นที่เข้าใจ (Comprehended Message) หมายถึง ความสามารถเข้าใจ ข่าวสารของผู้ฟัง ซึ่งขึ้นอยู่กับความตั้งใจของผู้พูดด้วย

Valette.and Disick. (1972 : 141-142) อธิบายว่า ความสามารถในการฟังภาษา ต่างประเทศ แบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่

1. ระดับทักษะกลไก (Mechanical Skill) เป็นพฤติกรรมในระดับการรับรู้ ผู้ฟังแยกความแตกต่างระหว่างภาษาแม่กับภาษาต่างประเทศจากเสียงที่ได้ยินโดยไม่ต้องเข้าใจความหมาย
2. ระดับความรู้ (Knowledge) เป็นระดับที่ผู้ฟังเข้าใจความหมายของคำหรือประโยคที่เคยได้ยินมาแล้ว ปฏิบัติตามคำสั่งที่คุ้นเคย จับคู่ประโยคหรือคำพูดที่คุ้นเคยกับรูปภาพได้ หรือเลือกประโยคภาษาที่หนึ่งที่มีความหมายเหมือนกับภาษาต่างประเทศได้
3. ระดับถ่ายโอน (Transfer) เป็นระดับที่ผู้ฟังเข้าใจประโยคที่แต่งใหม่โดยใช้ศัพท์และไวยากรณ์ที่เรียนมาแล้ว ตอบคำถามได้ เลือกคำหรือข้อความที่เหมาะสมเพื่อตอบคำถามหรือข้อความในประโยคได้ และส่งข้อความยาว ๆ ได้
4. ระดับสื่อสาร (Communication) เป็นระดับที่ผู้ฟังเข้าใจคำสั่ง คำแนะนำ และคำอธิบายเป็นภาษาต่างประเทศได้ เข้าใจความหมายของคำศัพท์ใหม่โดยการคาดคะเนจากความรู้เดิม นอกจากนี้สามารถสื่อความกับเจ้าของภาษาได้ด้วยพฤติกรรมขั้นสูงสุด คือ สามารถแก้ไขคำพูดของเจ้าของภาษาจากบทละคร ภาพยนตร์ เป็นต้น
5. ระดับวิพากษ์วิจารณ์ (Criticism) เป็นการฟังที่สามารถวิเคราะห์ภาษาที่ได้ยินว่าเป็นภาษาของชนชั้นใด ใช้ในถิ่นใด รวมทั้งเข้าใจความหมายตรง และความหมายแฝง เข้าใจความแตกต่างของอารมณ์ และน้ำเสียงของผู้พูดได้

การพัฒนาการฟัง

ในการพัฒนาการฟังนั้นได้มีนักการศึกษาในด้านภาษาได้เสนอข้อคิดดังนี้

Johnson and Morrow. (1981 : 81) อธิบายว่า การฟังภาษาต่างประเทศจะพัฒนาได้ ต้องใช้เวลานาน และต้องได้รับการฝึกฝนอย่างถูกต้องตามขั้นตอนและฝึกซ้ำในสิ่งเดียวกันเหมือนกับการฝึกฟังภาษาแรก นอกจากนี้ความเร็วในการฝึกฟังควรเป็นความเร็วปกติเพราะจะได้ชินกับการฟังในสถานการณ์จริง

Anderson and Lynch. (1988 : 47-60) อธิบายว่า การฟังต้องอาศัยการฝึกฝนจากการสอนที่วางขั้นตอนไว้เป็นอย่างดีซึ่งต้องคำนึงถึงองค์ประกอบ 3 ประการ ได้แก่

1. ประเภทของตัวบ่อน ได้แก่ ลักษณะภาษาที่รับฟัง ความยากง่ายของคำบ่อนทางภาษา ขึ้นอยู่กับการจัดลำดับข้อมูลความคุ้นเคยกับหัวเรื่องที่ได้ฟัง และความชัดเจนของข้อมูลที่ให้ตลอดจนความซับซ้อนของเนื้อหา

2. การสนับสนุนจากบริบทในการฟัง ความเข้าใจในการฟังขึ้นอยู่กับปริมาณของข้อมูล และเวลาที่ใช้ในการฟัง หากผู้ฟังผ่านกิจกรรมการฟังที่เหมาะสมมาก่อน มีความเข้าใจ จุดมุ่งหมายของการฟังชัดเจน ทำให้การรับข้อมูลเป็นขั้นตอนมากขึ้น ผู้ฟังไม่ค่อยเน้นความจำมากเกินไป การใช้สื่อที่มองเห็นจะช่วยให้ผู้ฟังเข้าใจ หรือตีความสิ่งที่ฟังได้ชัดเจนยิ่งขึ้น นอกจากนี้การทำงานเป็นกลุ่มจะช่วยให้ฝึกการฟังได้ผลยิ่งขึ้น

3. ประเภทของกิจกรรม กิจกรรมที่ต่างกันทำให้ผู้ฟังได้รับสิ่งที่ฟังซับซ้อนต่างกัน ดังนั้นการจัดกิจกรรมจึงควรจัดให้เหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน

Rubin. (1990 : 51) ได้อธิบายว่า การเรียนรู้ภาษาของเด็กนั้นเริ่มจากการฟังซึ่งเป็นพื้นฐานสำหรับการพัฒนาการเรียนรู้ภาษา หากผู้เรียนมีปัญหาในการฟังแล้ว อาจทำให้การเรียนรู้ภาษาล้มเหลวได้

Rost. (1991 : 7-8) กล่าวถึงการพัฒนาความสามารถในการฟังว่ามีหลักการ ได้แก่

1. ควรให้มีการปฏิสัมพันธ์
2. เน้นให้รู้ความหมาย เรียนรู้เนื้อหาสำคัญและใหม่ ๆ ของภาษานั้น ๆ
3. ให้ทำงานจากกิจกรรมที่สามารถเข้าใจได้
4. เน้นความถูกต้อง

นอกจากนี้ยังอธิบายว่า ผู้สอนสามารถช่วยพัฒนาการฟังของผู้เรียนได้ด้วยข้อเสนอแนะคือการคุยกับผู้เรียนเป็นภาษาอังกฤษใช้ภาษาอังกฤษในชั้นเรียนแนะนำให้ผู้เรียนรู้จักฟังภาษาอังกฤษจากสื่ออื่นและส่งเสริมให้ผู้เรียนมีอิสระในการฟังภาษาอังกฤษนอกจากในชั่วโมงเรียนด้วยตนเอง

เสาวลักษณ์ รัตนวิเศษ (2531 : 74) อธิบายว่าการพัฒนาการฟัง ผู้สอนต้องพิจารณาตั้งแต่

การเลือกเนื้อหาหรือการสร้างบทเรียนที่ใช้ภาษาเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ภาษาที่ใช้สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ กิจกรรมการเรียนการสอนนั้น ผู้เรียนต้องมีโอกาสฝึกฝนการใช้ภาษาได้มากที่สุด ผู้สอนต้องนำสไตล์ทัศนูปกรณ์ต่าง ๆ เข้ามาช่วยเสริมเพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้น

4.2.2 การจัดการเรียนการสอนทักษะการพูดภาษาต่างประเทศ

ทักษะการพูดเป็นทักษะที่สำคัญ ซึ่งเป็นสิ่งที่นักเรียนจะต้องใช้ในชีวิตประจำวัน ดังนั้นการเรียนการสอนภาษาในปัจจุบันจึงได้มุ่งเน้นการพูดเพื่อการสื่อสารเป็นสำคัญ โดยครูผู้สอนพยายามสอนให้นักเรียนมีความคล่องแคล่วในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพนักการศึกษาด้านภาษาศาสตร์ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการสอนพูดเพื่อการสื่อสารดังนี้

Hymes. (1972 : 269) กล่าวว่า ความสามารถในการพูดสื่อสารมิได้หมายถึงการใช้รูปแบบภาษาที่ถูกต้องเท่านั้น จะต้องมีความรู้ความเข้าใจถึงสถานการณ์และบริบทของการใช้

Valette. (1977 : 120) อธิบายความสามารถในการพูดไว้ว่าการพูดไม่ได้เป็นแต่เพียงการออกเสียงคำ และการออกเสียงสูงต่ำในประโยคเท่านั้น แต่การพูดเป็นการทำให้ผู้อื่นเข้าใจสิ่งที่ผู้พูดต้องการสื่อ ซึ่งต้องมีการเลือกใช้สำนวนภาษาให้ถูกต้องเหมาะสมกับความนิยมและเป็นที่ยอมรับของเจ้าของภาษา

Searle. (1978 : 39-53) อธิบายว่า ถ้อยคำมีความหมาย 2 ประการ คือ

1. ความหมายของข้อความที่พูด (Propositional Meaning) เป็นความหมายโดยตรงตามตัวอักษร เช่น ผู้พูดกล่าวว่า I am thirsty. ความหมายของข้อความที่พูดคือ ฉันกระหายน้ำ ผู้ฟังสามารถเข้าใจได้โดยตรง

2. ความหมายที่แสดงเจตนาของผู้พูด (Illocutionary Meaning) จะมีความหมายที่ลึกกว่าความหมายแรก ซึ่งผู้พูดต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้ฟัง เช่น กล่าวว่า I am thirsty. ผู้พูดมีเจตนาสื่อสารให้ผู้ฟังเข้าใจความต้องการ ซึ่งอาจจะเป็นความหมายในลักษณะของการบ่นว่ากระหายน้ำ หรืออาจเป็นการขอร้องให้ผู้ฟังเข้าใจว่ากำลังต้องการดื่มน้ำ การตีความหมายในข้อนี้ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ในขณะนั้น และขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้ฟังในการตีความหมาย

Tsitsopoulou. (1992 : 56) อธิบายว่าการพูดไม่ใช่เพียงแต่ออกเสียงจากการฝึกตาม

โครงสร้างประโยคได้เท่านั้นแต่ต้องได้ความรู้และความเข้าใจ รวมทั้งสามารถแสดงความรู้สึกได้อย่างเหมาะสมด้วย

สมิตรา อังวัฒนกุล (2537 : 167) อธิบายว่า การพูดเป็นการถ่ายทอดความคิด ความเข้าใจ และความรู้สึกให้ผู้ฟังได้รับรู้และเข้าใจจุดมุ่งหมายของผู้พูด ดังนั้นทักษะการพูดเป็นทักษะที่สำคัญสำหรับบุคคลใช้สื่อสารในชีวิตประจำวัน สำหรับการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ ทักษะการพูดเป็นทักษะที่สำคัญและจำเป็นมากเพราะผู้ที่พูดได้ย่อมฟังผู้อื่นได้เข้าใจ ดังนั้นทักษะการพูดเป็นทักษะทางภาษาที่ซับซ้อน และต้องเกิดจากการฝึกฝน

สุภัทธา อักษรานุเคราะห์ (2532 : 54-55) อธิบายว่า สิ่งที่คุณสอนจะต้องคำนึงถึงเกี่ยวกับการสอนทักษะฟัง – พูด มีดังนี้

1. ผู้เรียนจะต้องมีความรู้ในด้านการออกเสียง การเลือกความหมายและกฎไวยากรณ์ของภาษาและสามารถนำสิ่งที่เรียนไปใช้ในสถานการณ์จริง กล่าวคือ ผู้เรียนจะต้องมีทักษะทางภาษาและมีทักษะทางการสื่อสาร
2. ผู้สอนควรเลือกเนื้อหาที่มีความยากง่ายเหมาะสมกับระดับชั้น ควรเน้นบทสนทนาที่ไม่เป็นทางการก่อนบทสนทนาที่เป็นทางการ และควรเป็นตัวอย่างของการใช้ภาษาจริงในชีวิตประจำวัน โดยสามารถชี้ให้เห็นเกณฑ์การพูดได้ คือ รู้จักว่าบทสนทนานี้ใครพูดกับใคร พูดเรื่องอะไร ที่ไหน อย่างไร
3. บรรยากาศในการสอนทักษะฟัง-พูด ควรเป็นบรรยากาศที่ไม่เครียดผู้เรียนมีความสบายใจ

Paulston. (1983 : 56-57) กล่าวว่า ความสามารถในการพูดสื่อสารมิได้เป็นเพียงปฏิสัมพันธ์ทางภาษาเท่านั้น การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพผู้พูดจะต้องมีการแลกเปลี่ยนความหมายของภาษาทางด้านสังคมด้วยคือจะต้องใช้ภาษาตามกฎของสังคมนั้น ๆ นอกจากนี้การพูดสื่อสารยังรวม ถึงพฤติกรรมที่ไม่ใช่คำพูด(Nonverbal-Behavior) ดังนั้นองค์ประกอบที่ไม่ใช่คำพูดนับว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งของความสามารถในการสื่อสาร

Scott. (1981 : 70) กล่าวว่า การพูดเพื่อการสื่อสารเป็นรูปแบบพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ซึ่งรวมเป็นผู้พูดและผู้ฟัง และปฏิริยาโต้ตอบกับสิ่งที่ได้ยิน ผู้ร่วมสนทนาแต่ละคนต้องสามารถตีความในสิ่งที่ได้ฟังซึ่งไม่สามารถทำนายได้ล่วงหน้าว่ามีรูปแบบภาษาใด

(Form) และมีความหมายแบบใด รวมถึงการโต้ตอบด้วยภาษาที่ทำให้เกิดประโยชน์และสะท้อนความตั้งใจในการมีปฏิสัมพันธ์

Byrne. (1976 : 8) กล่าวถึง ทักษะการฟัง - พูด ว่าเป็นการสื่อสารทางวาจาของคนตั้งแต่สองคนขึ้นไป ซึ่งต่างก็มีจุดประสงค์ที่จะสื่อความหมายของตนเอง ผู้ฟังจะต้องตีความสิ่งที่ผู้พูด และสามารถตอบได้ด้วยภาษาที่ผู้ฟังเข้าใจ คือตรงกับความตั้งใจที่จะสื่อความหมายของผู้พูด ทักษะการฟัง - พูด ไม่สามารถแยกจากกันได้ ทักษะฟังเป็นทักษะทางด้านการแสดงออก (Productive Skill) ผู้ฟังสามารถจะตีความในสิ่งที่ได้ยินด้วยการเน้นเสียงหนักเบา ระดับสูงต่ำในประโยค การแสดงสีหน้าท่าทางได้ ถึงแม้ว่าผู้พูดจะใช้ภาษาที่ไม่ถูกต้องก็ตาม ในด้านการพูด ผู้พูดจะต้องถ่ายทอดความคิดความรู้สึกออกมาเป็นคำพูดให้ผู้อื่นเข้าใจ นอกจากนี้ยังต้องมีความคล่องในการแสดงออกทางความหมายได้เป็นอย่างดีมีความชัดเจนถูกต้อง

Harris. (1974 : 81-82) อธิบายว่า จุดมุ่งหมายหลักในการเรียนหรือฝึกทักษะการพูดภาษาที่สอง โดยทั่วไปมุ่งหวังเพียงให้ผู้เรียนมีความสามารถในการสื่อสารโดยการใช้ภาษาอย่างเป็นทางการ สามารถพูดเกี่ยวกับชีวิตประจำวันด้วยอัตรา ความเร็ว ความถูกต้อง และความคล่องในการที่จะไม่ทำให้ผู้ฟังรู้สึกอึดอัดหรือเบื่อหน่าย

Searle. (1978 : 85-90) กล่าวว่า การพูดติดต่อสื่อสารจะต้องประกอบด้วยสิ่งต่อไปนี้ คือ

1. การกล่าวถ้อยคำ (Utterance Act) หมายถึง การที่ผู้กล่าวคำหรือประโยคขึ้นมาใช้ในการสื่อสาร ซึ่งคำพูดหรือประโยคดังกล่าวต้องมีจุดประสงค์เพื่อการติดต่อสื่อสารด้วย
2. การกล่าวคำพูดที่ก่อให้เกิดหรือบรรลุผลอย่างใดอย่างหนึ่งตามแต่สถานการณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์นั้น อันได้แก่ การกล่าวคำพูดที่ทำให้ผู้ฟังเกิดความสำนึกหรือเชื่อถือ เช่น การพูดที่ก่อให้เกิดการเข้าใจผิด
3. การแสดงเจตนาในการกล่าวคำพูด (Illocutionary Act) หมายถึง การแสดงออกซึ่งความตั้งใจของผู้พูดในการกล่าวถ้อยคำ เช่น ต้องการทักทาย ขออภัย ตักเตือน ยอมรับ ขอโทษ

สรุปได้ว่าทักษะการพูดเป็นทักษะที่สำคัญสำหรับบุคคลในการติดต่อสื่อสารในชีวิตประจำวัน และการประกอบอาชีพ หรือธุรกิจต่าง ๆ การพูดเป็นการถ่ายทอดความคิด ความเข้าใจ และความ

รู้สึกให้ผู้ฟังได้รับรู้และเข้าใจจุดมุ่งหมายในการพูด สำหรับการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ ทักษะการพูดเป็นทักษะที่สำคัญและจำเป็น เนื่องจากผู้ที่มีความสามารถในการพูดย่อมสามารถ ฟังผู้อื่นพูดได้เข้าใจ และช่วยให้การอ่านและเขียนง่ายขึ้นด้วย อย่างไรก็ตามทักษะการพูดเป็น ทักษะทางภาษาที่ซับซ้อนซึ่งจะต้องอาศัยเวลาในการฝึกฝนไม่ใช่เกิดจากการเข้าใจและจดจำ

Krashen. (1983 : 21, 32-35) กล่าวว่า ความเข้าใจในการฟังเป็นสิ่งจำเป็นอันดับแรก ต่อความสามารถในการพูด การพูดอย่างคล่องแคล่วในภาษาที่สอง ไม่ได้เกิดจากการสอนโดยตรง แต่ความสามารถในการพูดจะปรากฏออกมาเองหลังจากการสร้างสมรรถภาพโดยผ่านปัจจัยบ่อน (Silent Period) เสียก่อน ซึ่งอาจจะใช้เวลาเป็นชั่วโมง เป็นเดือน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสถานการณ์และ อายุ ผลที่ได้ในตอนแรกอาจมีข้อบกพร่องและไม่มีความถูกต้องมากนัก อาจเป็นเพียงคำหรือวลีสั้น ๆ เมื่อได้รับปัจจัยบ่อนที่มีความหมายซึ่งรวมถึงโครงสร้างทางภาษา ก็จะได้ความสมบูรณ์ในการพูด มากขึ้น ในการฟังภาษาที่มีโครงสร้างและความหมายที่ยากกว่าเดิม ผู้รับภาษาสามารถมีความ เข้าใจได้โดยผ่านเนื้อหาที่นอกเหนือจากการพูด(Extra Linguistic Information)ซึ่งใช้สื่อเข้าช่วยใน การรับรู้ภาษา

Scott.(1981:70) ได้นำเสนอขั้นตอนว่าผู้สอนควรมีลำดับขั้นตอนในการสอนดังนี้

1. ขั้นบอกวัตถุประสงค์ ผู้สอนควรบอกให้ผู้เรียน รู้ถึงสิ่งที่จะเรียน
2. ขั้นเสนอเนื้อหา การเสนอเนื้อหาควรอยู่ในรูปบริบท ผู้สอนจะต้องให้ผู้เรียนสังเกต ลักษณะของภาษา ความหมายของข้อความที่จะพูดซึ่งจะต้องขึ้นกับบริบท เช่น ผู้พูดเป็นใคร มีความรับผิดชอบกับคู่สนทนาอย่างไร ผู้สนทนาพยายามจะบอกอะไร สิ่งที่พูด สถานที่พูด และ เนื้อหาที่พูดมีอะไรบ้าง
3. ขั้นการฝึกและการถ่ายโอน การฝึกจะกระทำทันทีหลังจากเสนอเนื้อหาอาจจะฝึกพูด พร้อม ๆ กัน หรือเป็นคู่ ผู้สอนควรส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาอย่างอิสระใกล้เคียงกับสถานการณ์ ที่เป็นจริง

Finocchiaro and Brumfit. (1983 : 41) ได้เสนอกิจกรรมในการสอนทักษะการพูดซึ่งผู้สอน อาจเลือกใช้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละระดับได้ดังนี้

1. การตอบคำถาม ซึ่งครูหรือเพื่อนในชั้นเป็นผู้ถาม
2. การบอกให้เพื่อนทำตามคำสั่ง
3. การให้นักเรียนถามหรือตอบคำถามของเพื่อนในชั้นเรียนเกี่ยวกับชั้นเรียน หรือ ประสบการณ์ต่าง ๆ นอกชั้นเรียน

4. การบอกลักษณะวัตถุสิ่งของต่าง ๆ จากภาพ
5. การเล่าประสบการณ์ต่าง ๆ ของนักเรียน โดยครูอาจให้คำสำคัญต่าง ๆ
6. การรายงานเรื่องราวต่าง ๆ ตามที่กำหนดหัวข้อให้
7. การจัดสถานการณ์ต่าง ๆ ในชั้นเรียนให้นักเรียนใช้บทสนทนาต่าง ๆ กันไป เช่น
ร้านอาหาร ธนาคาร เป็นต้น
8. การเล่นเกมต่าง ๆ ทางภาษา
9. การโต้ว่าที่ อภิปรายแสดงความคิดเห็นในหัวข้อต่าง ๆ
10. การฝึกการสนทนาทางโทรศัพท์
11. การอ่านหนังสือพิมพ์ไทย แล้วรายงานเป็นภาษาอังกฤษ
12. การแสดงบทบาทสมมติ

Moorwood. (1978 : 4) เสนอกิจกรรมการสนทนาว่าเป็นกิจกรรมการฝึกทักษะฟังและพูด โดยเริ่มจากการเลียนแบบตัวอย่างการสนทนา จนสามารถดำเนินการสนทนาได้ด้วยตนเอง การสนทนาช่วยให้ผู้เรียนสามารถฟัง และใช้คำศัพท์หรือรูปแบบประโยคใหม่ ๆ ที่ใช้อย่างมีความหมายในบริบทต่าง ๆ บทสนทนาที่ให้ผู้เรียนฟังเป็นตัวอย่างนั้น จึงควรเป็นบทสนทนาที่เป็นธรรมชาติ ซึ่งได้บันทึกเทปไว้และเป็นบทสนทนาที่ผู้สอนมีจุดมุ่งหมายในการสอนคำศัพท์ หรือ รูปแบบประโยคอย่างใดอย่างหนึ่ง

Raimes. (1983 : 73-74) ได้กล่าวถึงกิจกรรมการสัมภาษณ์ (Interview) ที่ใช้ในการฝึกทักษะการพูด ว่าการสัมภาษณ์เป็นการพูดคุยกัถามเพื่อรวบรวมข้อมูล ข้อความรู้ และข้อคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์

Bygate. (1991 : 5-6) มีแนวคิดเกี่ยวกับการสอนพูดเพื่อการสื่อสารไว้คือ
ประการที่ 1 สอนทักษะที่ช่วยให้เกิดความเข้าใจได้แก่ การสอนทักษะต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับความเข้าใจ เช่น การจำ การพูดเสียงที่ถูกต้องเหมือนกับเจ้าของภาษา การผันกริยาที่เหมาะสมกับกาลเวลา (Tense) และการพูดประโยคให้ถูกต้องตามหลักการใช้ภาษาและไวยากรณ์เพื่อสื่อความหมายที่ผู้พูดต้องการ

ประการที่ 2 เพิ่มทักษะการปฏิสัมพันธ์คือการสอนโดยให้สถานการณ์ที่คล้ายกับเหตุการณ์ในชีวิตจริง ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสพูดแสดงความรู้สึกรู้สึกของตนเองว่า ในสถานการณ์ที่เผชิญอยู่นั้นควรพูดอะไร พูดอย่างไร จึงจะตรงกับจุดประสงค์ที่ตนเองต้องการจะสื่อสาร อีกทั้งสอนให้คำนึงถึง

ความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับผู้ฟัง โดยอาศัยความรู้ที่ได้รับจากการเรียนทักษะการพูดช่วยให้เกิดความเข้าใจ ควรให้ความรู้ผู้เรียนก่อนที่จะให้ทำกิจกรรมที่มีการปฏิสัมพันธ์ นั่นคือการนำแนวคิดการสอนแบบตรง (Direct method) คือ การสอนที่ให้ผู้เรียนได้รับการฝึกให้เชื่อมโยงคำและวลี เข้ากับความหมาย โดยใช้ของจริงหรือการกระทำเป็นสื่อเสนอความหมาย โดยใช้ภาษาที่ต้องการเรียนเป็นสื่อในการสอน มาผสมผสานกับแนวคิดการสอนแบบอ้อม (Indirect method) เป็นการสอนโดยการจัดกิจกรรมสนทนาแบบมีปฏิสัมพันธ์ เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียน เรียนรู้การพูดด้วยตนเอง ซึ่งทำให้ผู้เรียนมีความสามารถในการพูด โดยมีความถูกต้องของการใช้ภาษา และความคล่องในการสื่อสารปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น

Lynch. (1996 : 121) กล่าวว่าครูควรสอนให้เด็กมีการพูดแบบปฏิสัมพันธ์ที่มีต่อบทบาทในการพูดของผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสใช้ความคิดริเริ่มได้อย่างมีขอบเขตที่กว้างขึ้น ผู้เรียนควรมีโอกาสได้ฝึกแสดงความคิดเห็นจากการที่ได้ฝึกกลวิธีต่างๆที่ผู้เรียนจำเป็นต้องใช้ในการแก้ปัญหาในการสื่อสารในชีวิตจริง เพื่อให้ผู้เรียนได้ประสบการณ์ในการวิเคราะห์และได้รับข้อมูลย้อนกลับในสิ่งที่เกิดขึ้นว่าอะไรควรปรับปรุงแก้ไขในการพูดสถานการณ์นั้น ๆ

Bryne. (1986 : 9) เสนอขั้นตอนการพูดไว้ 3 ขั้น คือ

ขั้นที่ 1 ขั้นนำเสนอ (The Presentation Stage) เป็นขั้นที่ครูสอนเนื้อหาใหม่เพื่อให้ นักเรียนเข้าใจ จำได้ และนำไปใช้ในการฝึกพูดขั้นต่อไป ครูผู้สอนจะมีบทบาทมากในฐานะผู้ให้ความรู้ ครูควรใช้เวลาในขั้นนี้ให้น้อยแต่มีประสิทธิภาพ เนื้อหาที่นำเสนอควรเน้นบทสนทนาเป็นหลักหรืออาจจะเป็นบทร้อยแก้ว (Prose Passage) ซึ่งแนวในการจัดกิจกรรมในขั้นนี้มี 2 แนวทาง คือ

1. กิจกรรมที่มีโครงสร้างที่แน่นอน (Structured Activities) หมายถึงกิจกรรมที่ได้มีการวางแผนไว้เป็นอย่างดีเป็นการสอนโครงสร้างไวยากรณ์ที่นักเรียนจะต้องพบในเนื้อโดยมีรูปภาพ หรือท่าทางเป็นสื่อในการสอน หลังจากนั้นจึงให้พูดเกี่ยวกับตนเอง
2. กิจกรรมที่มีโครงสร้างไม่แน่นอน (Unstructured Activities) หมายถึง กิจกรรมที่ไม่ได้มีการวางแผนในการทำกิจกรรมไว้ตายตัว กิจกรรมนี้เหมาะสำหรับนักเรียนระดับสูงกว่าขั้นต้น (Post-Elementary Level) เพราะนักเรียนรู้ภาษามากพอที่จะใช้ในการติดต่อสื่อสาร กิจกรรมนี้ช่วยพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาในการสื่อสาร เช่น การให้นักเรียนเดาเรื่อง หรือบอกความรู้อันที่เกี่ยวกับเนื้อเรื่อง

ขั้นที่ 2 ขั้นฝึกปฏิบัติ (The Practice Stage) เป็นขั้นที่เปิดโอกาสให้นักเรียนฝึกพูด โดยใช้ความรู้ที่ได้จากขั้นนำเสนอ (The Presentation Stage) ให้ถูกต้อง นักเรียนมีบทบาทมากกว่าครู ซึ่งทำหน้าที่เป็นเพียง ผู้ควบคุม (Conductor) ให้การฝึกนั้นถูกต้อง สื่อที่จะนำมาใช้ในการฝึกมี 2 ประเภท คือแบบฝึก (Drills) และเนื้อเรื่อง (Texts)

ขั้นที่ 3 ขั้นผลิตภาษา (The Production Stage) ขั้นนี้ครูปล่อยให้ให้นักเรียนใช้ภาษาที่รับรู้ และฝึกในขั้นที่ 2 มาอย่างเต็มที่ตามที่นักเรียนต้องการ ไม่ใช่ตามแนวที่ครูกำหนด ครูจึงมีบทบาทน้อยที่สุด และทำหน้าที่เป็นผู้จัดการ (Manager) ให้การเรียนการสอนดำเนินต่อไปได้ เน้นให้นักเรียนได้ใช้ภาษาอย่างคล่องแคล่วมากกว่าเพื่อความถูกต้องทางไวยากรณ์ เป็นการเตรียมให้นักเรียนพร้อมที่จะใช้ภาษาได้จริงนอกห้องเรียน กิจกรรมที่ใช้อาจเป็นงานคู่ หรืองานกลุ่ม

Brown and Yule. (1983 : 27) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับการสอนทักษะการพูดว่า เป็นการสอนที่ให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาเป้าหมายซึ่งในที่นี้คือภาษาอังกฤษ โดยให้ฝึกใช้ภาษาอังกฤษตามหน้าที่ต่าง ๆ อันเป็นหน้าที่ของภาษาพื้นฐานที่มีอยู่ในชีวิตประจำวัน เช่นการกล่าวทักทาย การกล่าวคำขอบคุณ การขอโทษ ซึ่งแต่ละหน้าที่ของภาษาจะมีรูปแบบหรือสำนวนในการใช้ภาษาต่าง กันไป

สุมิตรา อังวัฒน์กุล (2537 : 173) ได้เสนอกิจกรรมการอภิปรายในชั้นเรียน เช่น การชูชิบกลุ่มย่อย (Buzz Group) ซึ่งเป็นเทคนิคการอภิปรายกลุ่มที่มีจุดมุ่งหมาย คือหาข้อตกลงที่เป็นที่ยอมรับของทุกคนในกลุ่มในการแก้ปัญหาในสถานการณ์ใด สถานการณ์หนึ่ง โดยสมาชิกในกลุ่มมีจำนวนไม่เกิน 6 คน จะแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการแก้ปัญหาที่กำหนดให้ หลังจากนั้นกลุ่มจะตัดสินใจเลือกวิธีแก้ปัญหาจากวิธีต่าง ๆ

เสาวลักษณ์ รัตนวิเศษ (2531 : 77) ได้กล่าวถึงการพัฒนาทักษะการพูดว่าหลังจากผู้เรียนมีประสบการณ์ในการฟังมากพอ ผู้สอนควรพยายามหากิจกรรมต่าง ๆ ที่จะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนพูดจริง ๆ ในชั้น ซึ่งอาจจะเป็นการพูดตามอย่างที่เคยได้ยิน หรือพูดอย่างอิสระ ผู้เรียนควรได้รับการสนับสนุนให้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นของตนออกมาเป็นคำพูด และควรพูดเกี่ยวกับเรื่องที่ผู้เรียนได้ฟังมาก่อน เพราะจะทำให้ผู้เรียนพูดได้อย่างมั่นใจและเป็นธรรมชาติ ความคิดรวบยอดทางภาษาที่ผู้เรียนพัฒนามาจากการฟังพร้อมทั้งเสียงต่าง ๆ ที่ได้ยิน เมื่อผู้เรียนพร้อมที่จะพูด ผู้เรียนย่อมพูดได้อย่างเข้าใจความหมาย และสื่อความหมายได้ถูกต้องดังนั้นหน้าที่ของผู้สอนในการช่วยผู้เรียนพัฒนาทักษะการพูดมี 2 ประการ คือ

1. ผู้สอนจะเป็นผู้ตัดสินใจ และแก้ไขข้อบกพร่องในการใช้ภาษาของผู้เรียน

2. ผู้สอนจะทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยสนับสนุน และทบทวนการพูดของผู้เรียนซึ่งมีส่วนร่วมในการพูดของนักเรียนเสมอ

สุภัทรา อักษรานุเคราะห์ (2532 : 54-55) กล่าวว่า สิ่งที่ผู้สอนจะต้องคำนึงถึงเกี่ยวกับการสอนทักษะฟัง – พูด มีดังนี้

1. ผู้เรียนจะต้องมีความรู้ในด้านการออกเสียง การเลือกความหมาย และกฎไวยากรณ์ของภาษา และสามารถนำสิ่งที่เรียนมาไปใช้ในสถานการณ์จริง กล่าวคือ ผู้เรียนจะต้องมีทักษะทางภาษาและมีทักษะทางการสื่อสาร
2. ผู้สอนควรเลือกเนื้อหาที่มีความยากง่ายเหมาะสมกับระดับชั้น ควรเน้นบทสนทนาที่ไม่เป็นทางการก่อนบทสนทนาที่เป็นทางการ ควรเป็นตัวอย่างเป็นตัวอย่างของการใช้ภาษาจริงๆ ในชีวิตประจำวัน โดยสามารถชี้ให้เห็นกฎการพูดได้ คือ รู้จักว่าบทสนทนาใครพูดกับใคร พูดเรื่องอะไร ที่ไหน อย่างไร
3. บรรยากาศในการสอนทักษะฟัง – พูด ควรเป็นบรรยากาศที่ไม่เครียด ผู้เรียนมีความสบายใจ และไม่กระดากอายที่จะพูด

สุไร พงษ์ทองเจริญ (2522 : 122) ได้กล่าวถึงการสอนพูดว่า แบ่งออกได้เป็น 2 ระดับ คือ

1. ระดับเตรียมตัว เป็นการสอนให้พูดเลียนแบบตัวอย่าง ส่วนมากได้แก่การเลียนแบบประโยคที่ถูกต้องจากครู หรือจากเทปบันทึกเสียง
2. ระดับแสดงออก เมื่อนักเรียนสามารถจำคำและประโยคได้พอควรแล้ว จะสามารถพูด แสดงความตั้งใจของตนเองออกไปให้สอดคล้องกับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้

4.2.3 แนวคิดในการจัดการเรียนการสอนทักษะการอ่าน

นักภาษาศาสตร์และนักการศึกษาที่ศึกษาเกี่ยวกับภาษาและการสอนภาษาได้เสนอแนวคิดในการสอนทักษะการอ่านไว้ดังต่อไปนี้

Harris and Sipay (1979 : 141-142) ได้เสนอแนวคิดในการสอนทักษะการอ่าน ซึ่งครูควรจะยึดหลักในการสอนดังนี้

1. การอ่านจะต้องเน้นกิจกรรมที่มีความสนุกสนาน
2. การสอนที่เน้นระบบนั้นต้องให้ทักษะการค้นหาคำความหมายที่เหมาะสมแล

เจาะจงอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น ฝึกการอ่านเพื่อพัฒนาด้านคำศัพท์ในระดับต้น และทักษะการ ค้นหา ความหมาย

3. กิจกรรมที่ใช้ในการสอน ควรเปิดโอกาสให้มีกิจกรรมต่าง ๆ อย่างเหมาะสม สอดคล้อง และเพียงพอตามสัดส่วน เช่น การฝึกอ่านออกเสียง และการอ่านในใจ

4. บทเรียนและกิจกรรม ควรสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล เนื่องจากผู้เรียน แต่ละคนมีพื้นฐานและความสามารถในการอ่านไม่เท่ากัน

5. ให้ความเอาใจใส่ต่อผู้เรียนที่มีปัญหาในด้านการอ่าน โดยครูจะต้องให้ความ ช่วยเหลือผู้เรียนกลุ่มนี้ในการพัฒนาการอ่าน

6. ควรมีแผนงาน เพื่อสนับสนุนการอ่านของผู้เรียนตั้งแต่ระดับประถมถึงมัธยม เพื่อให้เกิดความต่อเนื่อง

Goodman (1982 : 13) กล่าวถึงการสอนอ่านว่าประกอบด้วยกระบวนการ 5 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. การสอนให้ระลึกตัวอักษรได้ตามที่ผู้เขียนเขียนไว้ มองเห็นคำแล้วจำได้ว่าคำนั้น แทนคำพูดความหมายว่าอะไร (Recognition - Initiation)
2. การสอนให้คาดการณ์ได้ว่าเรื่องที่อ่านจะดำเนินไปอย่างไร (Prediction)
3. การสอนให้รู้จักหาข้อมูลยืนยันเหตุการณ์ที่ผู้อ่านคาดคะเนไว้ (Confirmation)
4. การสอนให้ผู้เรียนปรับ แก้ หรือจัดกระบวนการความคิดอีกครั้งหนึ่งเมื่อพบว่าสิ่งที่คาดไว้ไม่ถูกต้อง (Correction)
5. การสอนให้ยุติการอ่านเมื่อกิจกรรมทั้งหมดเสร็จสิ้นแล้ว หรือเมื่อจับใจความได้แล้ว หรือเมื่อพบว่าเรื่องที่อ่านไม่น่าสนใจก็ได้ (Termination)

Goodman (1982 : 31-32) ยังเสนอแนวคิดเกี่ยวกับหลักการสอนอ่านภาษาที่สองว่าควร ควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. การเปรียบเทียบสิ่งที่เหมือนและแตกต่างกัน ระหว่างภาษาที่สองกับภาษาของผู้เรียนจะทำให้การอ่านภาษาที่สองจะง่ายขึ้น
2. โครงสร้างของไวยากรณ์ในบทอ่าน ส่งผลต่อความเข้าใจในการอ่าน หากโครงสร้างของไวยากรณ์ยากเกินไป จะทำให้ผู้อ่านเกิดความเบื่อหน่าย และไม่สนใจที่จะอ่าน
3. การอ่านสิ่งที่มีความหมาย ถึงแม้ว่าจะเป็น การอ่านที่มีโครงสร้างอย่างง่าย ๆ ก็จะเป็นการพัฒนาความสามารถในการอ่านได้เป็นอย่างดี ดังนั้น สิ่งที่ดีควรจะให้ผู้เรียนอ่าน จะต้องเป็นสิ่ง

ที่น่าสนใจ มีความหมายต่อผู้เรียน และสอดคล้องสัมพันธ์กับความรู้เดิมของผู้เรียน

4. สิ่งที่ควรคำนึงถึงสำหรับเนื้อหาที่จะให้ผู้เรียนระดับเริ่มต้นอ่าน ควรหลีกเลี่ยงสื่อการเรียนที่ใช้ภาษาเน้นพิเศษเฉพาะ เช่น ภาษาที่เกี่ยวกับวรรณคดี แต่ควรจะเป็นเรื่องทั่ว ๆ ไปที่ผู้เรียนใช้ในชีวิต เช่น คำสั่ง คำบรรยาย บทสนทนา ซึ่งการเลือกเนื้อหาต้องคำนึงถึงความรู้เดิมของผู้เรียนด้วย

5. การอ่านจะง่ายขึ้นหากผู้เรียนได้พูดในสิ่งที่ได้อ่านก่อน ดังนั้นในการสอนอ่าน ครูจึงควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้พูดเกี่ยวกับสิ่งที่จะอ่านก่อน แล้วจึงอ่านบทเรียนในภายหลัง

6. การสอนอ่านให้กับผู้เริ่มเรียน ควรเป็นไปตามธรรมชาติ คือมุ่งหาความหมายในสิ่งที่อ่านก่อน ควรหลีกเลี่ยงสิ่งที่ไม่จำเป็นอื่น ๆ ก่อน แต่มุ่งเน้นกระบวนการเพื่อให้เกิดความเข้าใจในการอ่าน

Williams (1994 : 35-37) ได้เสนอแนะวิธีการสอนอ่านที่มีประสิทธิภาพโดยแบ่งเป็นขั้นตอนไว้ดังนี้

1. ก่อนการอ่าน (Pre-reading) มีจุดประสงค์ดังนี้

1.1 การสร้างความสนใจในหัวเรื่อง

1.2 การชี้ให้เห็นความสำคัญของเรื่องที่อ่าน

1.3 การเตรียมความพร้อมทางด้านภาษาที่จะใช้ในบทเรียน

สิ่งสำคัญที่ผู้สอนจะต้องถามตนเองเสมอ คือ ผู้เรียนมีความรู้อะไรบ้างที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อที่จะสอน จะทำอย่างไรที่จะนำความรู้ที่มีอยู่นั้นมาใช้ได้ และเรื่องที่สอนนี้มีความสำคัญอย่างไร ผู้อ่านจะสนใจเรื่องที่อ่านหรือไม่ขึ้นอยู่กับผู้สอนจะเร้าใจผู้อ่าน

2. ระหว่างการอ่าน (While-reading) มีจุดประสงค์ในการช่วยผู้เรียนดังนี้

2.1 การทำความเข้าใจจุดประสงค์ของผู้เขียน

2.2 การทำความเข้าใจกับรายละเอียดของเรื่อง

2.3 การทำความเข้าใจกับโครงสร้างของเรื่อง

3. หลังการอ่าน (Post-reading) มีจุดประสงค์ 2 ประการ คือ

3.1 การถ่ายโอนความคิดในเรื่องที่อ่าน

3.2 การแสดงความคิดเห็นของผู้เรียนต่อบทอ่าน

Johnston (1985 : 635-645) ได้เสนอแนวคิดในการสอนอ่านว่า ควรเน้นความสำคัญของ

ผู้เรียนเป็นรายบุคคล ควรสอนให้ผู้เรียนสามารถปรับปรุงการอ่านของตนเองได้เมื่อไม่มีครูคอยช่วย จุดมุ่งหมายของการสอนจึงควรเป็นการพัฒนาความสามารถในการอ่านมากกว่าการสอนให้เข้าใจ เนื้อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เพราะการส่งเสริมความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจจะช่วยให้ผู้เรียน ประสบความสำเร็จในการเรียนด้วยตนเองโดยไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่น และยังช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิด แรงจูงใจในการทำงานให้สำเร็จ ทำให้มีความรู้สึกดีในการที่ได้ควบคุมการเรียนรู้ด้วยตนเอง

Babbs and Moe.(1983 : 422-426) ได้กล่าวถึงการสอนอ่านว่าครูควรสอนกลวิธีในการ อ่านแก่ผู้เรียนเพื่อผู้เรียนจะได้พิจารณาเลือกใช้ และปรับปรุงการอ่านของตน กลวิธีดังกล่าวมีดังนี้ การอ่านซ้ำ การย่อ การอ่านข้ามคำ

1. การทำนายเนื้อหา การแปลความ
2. การหาใจความหลักของเรื่องที่อ่าน
3. การทดสอบความเข้าใจ
4. การชี้ชัดจากสิ่งที่อ่าน
5. การลำดับเหตุการณ์
6. การหาความสัมพันธ์
7. การเชื่อมความรู้ใหม่กับความรู้เดิม

Alverman (1994 : 4945) ได้สรุปว่า ผู้สอนควรจะคำนึงถึงสิ่งสำคัญ 2 ประการ ใน การสอนอ่าน ดังนี้

1. ความรู้เดิมของผู้อ่าน เป็นสิ่งที่ส่งผลต่อกระบวนการอ่าน เพราะจะเพิ่มความเข้าใจ ในการอ่านมากขึ้น
2. ควรพัฒนาแรงจูงใจ กลวิธีในการเรียน และการเห็นคุณค่าของการอ่านให้เกิดขึ้นใน ตัวผู้เรียน เนื่องจากสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ช่วยส่งเสริมการอ่านให้กับผู้เรียน

Roe. et al. (1983: 20-29) กล่าวถึงองค์ประกอบของการอ่านซึ่งเป็นสิ่งที่ครูควรคำนึงใน การสอนทักษะการอ่านว่า ได้แก่ ภาษา สติปัญญา อารมณ์ พัฒนาการทางกาย ภูมิหลังของ ประสบการณ์และครอบครัว ประสบการณ์ทางการศึกษาโดยองค์ประกอบแต่ละด้านมี รายละเอียดดังนี้

1. องค์ประกอบทางด้านภาษา (Language Factors) ในการอ่านนั้น หากภาษาของ

ผู้อ่านกับผู้เขียนไม่ตรงกัน การสื่อสารก็เป็นไปได้ยาก โดยเกิดภาวะแทรกแซงทางภาษาซึ่งมาจากสองแหล่ง ได้แก่ การใช้ภาษาไม่ทันสมัย และการใช้ภาษาถิ่น ดังนั้นในการเรียนการสอนภาษาครูจึงควรพยายามทำความเข้าใจภาษาถิ่นของผู้เรียน และพยายามเชื่อมโยงมาสู่ภาษาที่ใช้เป็นมาตรฐาน

2. องค์ประกอบด้านสติปัญญา (Intellectual Factors) ระดับสติปัญญาเกี่ยวข้องกับ การพัฒนาการอ่านในทุกๆระดับชั้น สติปัญญาเกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมกับ ศักยภาพภายในของแต่ละบุคคล ซึ่งได้รับการถ่ายทอดมาทางพันธุกรรม การอ่านเป็นส่วนหนึ่งของ สิ่งแวดล้อมของบุคคล ปริมาณของการอ่านของบุคคลหนึ่งจึงมีผลต่อพัฒนาการทางสติปัญญา ของบุคคลนั้น แต่ไม่ควรนำเรื่องของสติปัญญามาจำกัดผลสัมฤทธิ์ในการอ่านของนักเรียน เพราะ ครูบางคนมักจะมองคะแนนของระดับสติปัญญาเป็นตัวเลขที่คงที่ ทำให้มีความคาดหวังสูงในตัว นักเรียนที่มีคะแนนระดับสติปัญญาสูง และคาดหวังต่ำในตัวนักเรียนที่มีคะแนนระดับสติปัญญา ต่ำ ซึ่งผลที่ตามมาคือนักเรียนจะมีแนวโน้มเป็นไปตามที่ครูคาดหวังไว้

3. องค์ประกอบทางด้านอารมณ์ (Emotional Factors) การประสบความสำเร็จในการพัฒนาทักษะการอ่านอาจส่งผลกระทบต่ออารมณ์ของนักเรียน อารมณ์และผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียนมีความสัมพันธ์กันโดยส่งผลซึ่งกันและกัน มโนทัศน์เกี่ยวกับตนเอง (Self-concept) เป็น ส่วนที่สำคัญที่สุดของพัฒนาการด้านอารมณ์และผลสัมฤทธิ์ทางการอ่าน

4. องค์ประกอบทางกายภาพ (Physical Factors) บุคคลได้รับประสบการณ์ผ่านทาง ประสาทสัมผัส ความคิดต่างๆ จึงขึ้นอยู่กับความรู้ ถ้าอวัยวะรับความรู้สึก หรือประสาทสัมผัสไม่ เป็นปกติ ความสามารถทางการอ่านย่อมด้อยลง

5. องค์ประกอบทางบ้าน (Home Factors) อิทธิพลของสิ่งแวดล้อมทางบ้านมีส่วน สำคัญในการพัฒนาการอ่านของนักเรียน เช่น ครอบครัวที่ขาดความรัก ความอบอุ่น ผู้ปกครอง ที่ทะเลาะไม่สนใจบุตรหลาน จะทำให้เด็กเกิดความรู้สึกไม่ปลอดภัย เกิดความกังวล สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ส่งผลให้เกิดปัญหาในการเรียน ครอบครัวจึงเป็นส่วนสำคัญต่อผลสัมฤทธิ์ทางการอ่าน ของนักเรียน

6. องค์ประกอบทางการศึกษา (Educational Factors) โรงเรียน ครู และสื่อการเรียน การสอน ส่งผลต่อปัญหาการอ่าน นโยบายของโรงเรียนและการปฏิบัติในการสอนที่ไม่ส่งเสริมทักษะ การอ่าน เช่น นโยบายของหลักสูตรที่กำหนดชั้นเรียนตามอายุแทนที่จะพิจารณาความสามารถ ทางการอ่าน และความคิดที่ว่าสื่อการเรียน ระดับใดเหมาะสมกับนักเรียนระดับนั้นเสมอ ซึ่ง หลักสูตรการอ่านและสื่อการเรียนส่วนใหญ่ออกแบบไว้สำหรับนักเรียนทั่วไป ไม่ได้ออกแบบไว้เพื่อ นักเรียนที่มีความสามารถไม่ทัดเทียมเพื่อน

Paris et al. (1983 : 78-81) ได้กล่าวถึงหลักในการสอนอ่านที่จะช่วยให้ประสบความสำเร็จในการอ่านไว้ดังนี้

1. การพิจารณาเป้าหมายการอ่าน และลักษณะของสิ่งที่อ่าน เป้าหมายช่วยให้วางแผนการอ่านได้อย่างเหมาะสม ผู้อ่านที่มีเป้าหมายและคาดการณ์สิ่งที่อ่านจะสามารถควบคุม และตรวจสอบการอ่านให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด ซึ่งครูอาจกระตุ้นโดยการถามถึงเป้าหมายและความคาดหวังของผู้เรียน
2. การเลือกยุทธวิธีที่เหมาะสม ในการอ่านให้บรรลุเป้าหมายจะมียุทธวิธีการอ่านหลายแบบที่เหมาะสมกับเป้าหมายการอ่านแต่ละครั้ง เช่น การอ่านคร่าว ๆ เพื่อสรุปความ หรือการอ่านในรายละเอียดเพื่อหาใจความสำคัญ เป็นต้น ซึ่งผู้สอนควรได้นำเสนอยุทธวิธีการอ่านแบบต่าง ๆ แก่ผู้เรียนเพื่อปรับใช้ให้เหมาะสม
3. การเชื่อมโยงความคิดเกี่ยวกับสิ่งที่อ่าน ผู้สอนควรกระตุ้นและชี้แนวทางให้ผู้เรียนได้ระลึกถึงความรู้เกี่ยวกับสิ่งที่อ่านที่ผู้เรียนทราบมาก่อนเพื่อที่จะเชื่อมโยงกับสิ่งที่อ่านใหม่เพื่อเป็นการง่ายต่อการรวบรวมข้อมูล และเก็บจำข้อมูลใหม่ ๆ เข้ากับข้อมูลที่มีอยู่อย่างมีความหมาย
4. การควบคุมความเข้าใจ เพื่อเป็นการตรวจสอบความเข้าใจ ผู้สอนควรแนะนำให้ผู้เรียนใช้กลวิธีต่าง ๆ เช่น การหยุดอ่านเพื่อตรวจสอบความเข้าใจเป็นระยะ ๆ มาช่วยในการอ่าน

สุภัทรา อักษรานุเคราะห์ (2532 : 86-89) ได้กล่าวถึง การสอนทักษะอ่านว่า ผู้สอนควรให้ผู้เรียนคุ้นเคยกับข้อเขียนที่มีลักษณะต่าง ๆ กัน ทั้งในรูปของข้อเขียนประเภทร้อยแก้ว และร้อยกรอง ทั้งนี้ควรเน้นการพัฒนาทักษะอ่านให้แก่ผู้เรียนควบคู่ไปกับการสอนเนื้อหาในบทเรียน โดยพัฒนาทักษะการอ่าน ดังนี้

1. การอ่านอย่างคร่าว ๆ (Skimming) ผู้เรียนควรมีโอกาสฝึกฝนให้ตั้งคำถามไว้ในใจก่อนเริ่มอ่าน เพื่อจะได้รู้จุดประสงค์ของการอ่าน
2. การอ่านแบบต้องการข้อมูลที่เฉพาะเจาะจง (Scanning) ผู้สอนควรฝึกฝนผู้เรียนให้รู้จักการอ่านทั้งสองวิธี โดยเลือกบทเรียนที่ช่วยในการฝึกการอ่าน เช่น ข่าว การโฆษณาสินค้า
3. การอ่านเพื่อหารายละเอียด (Through Reading หรือ Receptive Reading) ผู้เรียนจะต้องเข้าใจข้อเขียนทั้งใจความสำคัญและรายละเอียดของเรื่องที่อ่าน
4. การอ่านเชิงวิจารณ์ (Critical Reading) เป็นทักษะที่ยากที่สุด และควรใช้ในระดับที่สูงขึ้น เพราะผู้อ่านจะต้องมีปฏิสัมพันธ์ต่อข้อเขียนที่ตนอ่าน โดยใช้ความรู้และประสบการณ์ที่

มีอยู่

สุมิตรา อังวัฒนกุล (2537 : 178-179) ได้เสนอแนะขั้นตอนการสอนอ่านเพื่อการสื่อสารไว้ดังนี้

1. กิจกรรมการอ่าน (Pre-reading Activities) เป็นการสร้างความสนใจและปูพื้นความรู้ในเรื่องที่อ่าน ตัวอย่าง กิจกรรมในขั้นนี้ ได้แก่

1.1 ให้คาดคะเนเรื่องที่จะอ่าน เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดถึงความรู้เดิมแล้วนำมาสัมพันธ์กับเรื่องที่จะอ่าน การคาดคะเนอาจจะผิดหรือถูกก็ได้

1.2 ให้เดาความหมายของคำศัพท์จากบริบท โดยดูจากประโยคข้างเคียง หรือจากรูปภาพและการแสดงท่าทาง

2. กิจกรรมระหว่างการอ่าน (While-reading Active) เป็นการทำความเข้าใจโครงสร้างและเนื้อความในเรื่องที่อ่านกิจกรรมในขั้นนี้ ได้แก่

2.1 ให้ลำดับเรื่อง โดยให้ตัดเรื่องออกเป็นส่วน ๆ (Strip Story) อาจจะเป็นย่อหน้าหรือเป็นประโยคก็ได้ แล้วให้ผู้เรียนในกลุ่มลำดับข้อความกันเอง

2.2 เขียนแผนผังโยงความสัมพันธ์ของเนื้อเรื่อง (Semantic Mapping)

2.3 เติมข้อความลงไปบนแผนผังของเนื้อเรื่อง (Graphic Organizer)

2.4 เล่าเรื่องโดยสรุป

3. กิจกรรมหลังการอ่าน (Post-reading Activities) เป็นการตรวจสอบความเข้าใจของผู้เรียน กิจกรรมที่ทำได้จะเป็นการถ่ายโยงไปสู่ทักษะอื่น ๆ เช่น ทักษะการพูด และทักษะการเขียนก็ได้ โดย

3.1 ให้แสดงบทบาทสมมติ

3.2 ให้เขียนเรื่องหรือเขียนโต้ตอบ เช่น เขียนจดหมาย เขียนบทสนทนา เขียนแบบฟอร์ม วาดรูป เป็นต้น

3.3 พูดยุติแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน หลักการสอนอ่านเพื่อการสื่อสารนั้น เทคนิคการสอนจะมุ่งให้ผู้เรียนได้พบ และได้ใช้ภาษาในการสื่อสารที่เหมือนจริงให้มากที่สุด การสื่อสารที่เหมาะสม คือ การที่มุ่งความสนใจไปที่สารที่สื่อออกมา หรือสารที่ต้องการสื่อออกไป ไม่ใช่มุ่งความสนใจมาที่ตัวภาษา

กล่าวโดยสรุป การสอนทักษะการอ่านผู้สอนควรคำนึงถึงองค์ประกอบของการอ่าน ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในบทอ่านได้ดีขึ้น ขั้นตอนของการสอนอ่านที่เป็นไปตามลำดับและการนำกลวิธีในการอ่านมาใช้ในการสอน จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาระบบการอ่านของตนเอง และมองเห็นคุณค่าในการอ่านซึ่งมีความหมายสำหรับตนเอง ในการสอนการอ่านผู้สอนจะต้องเลือกใช้กลวิธีในการสอนที่หลากหลายเนื่องจากความแตกต่างทางสติปัญญาของผู้เรียน ภูมิหลัง ความสนใจของผู้เรียน ความยากง่ายของเนื้อหา ซึ่งส่งผลต่อความสามารถในการอ่านของผู้เรียนทั้งสิ้น

4.2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการสอนทักษะการเขียน

การเขียนที่ใช้เพื่อสื่อความหมายให้ผู้อ่านเข้าใจได้ถูกต้อง ตรงตามความคิดของผู้เขียนประกอบด้วยองค์ประกอบต่าง ๆ กัน ซึ่งนักการศึกษาและผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาได้จำแนกองค์ประกอบของการเขียนไว้ ดังนี้

Lado. (1968 : 98) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการเขียนไว้ว่า ผู้เขียนจะต้องมีความรู้ด้าน โครงสร้าง ไวยากรณ์ คำศัพท์ การสะกดคำ และเครื่องหมายวรรคตอน ซึ่งนอกเหนือจากสิ่งเหล่านี้แล้ว ผู้เขียนจะต้องมีวัตถุประสงค์ในการเขียน และผู้เขียนจะต้องมีความสามารถในการเขียน เพื่อใช้สื่อความหมายกับผู้อ่านได้ตรงกับวัตถุประสงค์ของตนด้วย

Raimes. (1983 : 5-11) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบในการสอนเขียนไว้โดยมีสาระสำคัญดังนี้

1. เนื้อหา (Content) เช่น การสื่อความหมายได้ตรงจุดตรงประเด็น (Relevance) มีความกระชับ (Clarity) มีความคิดริเริ่ม (Originality) และมีเหตุผล (Logic) ฯลฯ
2. กระบวนการเขียนของผู้เขียน (The Writer's Process) ได้แก่ การรวบรวมความคิด (Getting Ideas) การเริ่มทำการเขียน (Getting Started) การเขียนร่าง (Writing Drafts) และการทบทวน (Revising)
3. การคำนึงถึงผู้อ่าน (Audience)
4. วัตถุประสงค์ในการเขียน (Purpose)
5. การเลือกใช้คำ (Word Choice) ได้แก่ คำศัพท์ สำนวน และคำที่แสดงความรู้สึก (Tone)

6. การเรียบเรียงข้อความ (Organization) ได้แก่ ประโยค (Paragraph) ประโยคหัวเรื่อง และประโยคสนับสนุน (Topic and Support) การเชื่อมโยงกันของเนื้อหาและความเป็นเอกภาพ (Cohesion and Unity)

7. กลไกในการเขียน (Mechanics) เช่น การคัดลายมือ การสะกดคำ และการใช้เครื่องหมายวรรคตอน เป็นต้น

8. ไวยากรณ์ (Grammar) เช่น กำหนดการใช้คำกริยา (Rules of Verbs) ความสอดคล้องของประธานและกริยา (Agreement) คำนำหน้านาม (Article) และคำสรรพนาม (Pronouns)

9. ความสัมพันธ์ของคำในประโยค (Syntax) เช่น โครงสร้างประโยค (Sentence Structure) ขอบข่ายของประโยค (Sentence Boundaries) และการเลือกลีลาในการเขียน

Heaton. 1976 : 136) ได้ทำการวิเคราะห์และจัดองค์ประกอบที่สำคัญและจำเป็นสำหรับการเขียนไว้ดังนี้ คือ

1. ความสามารถในการใช้ไวยากรณ์ของภาษาได้ถูกต้อง (Grammatical skills)
2. ความสามารถในการเลือกใช้ประโยค และใช้ภาษาอย่างเหมาะสม (Stylistical skills)
3. ความสามารถในการเขียนเครื่องหมายวรรคตอน และการใช้อักษรตัวพิมพ์หรือตัวเขียนใหญ่ (Mechanical skills)
4. ความสามารถที่จะเขียนได้ตามความคิดและลำดับความคิดนั้นอย่างสมเหตุสมผล (Judgement skills)

Harris. (1969 : 63-69) เสนอความคิดเกี่ยวกับการเขียนว่าการเขียนที่ดีนั้นต้องมีองค์ประกอบดังต่อไปนี้คือ

1. เนื้อหาสาระของการเขียน ตลอดจนความนึกคิดที่แสดงออก
2. การจัดลำดับเนื้อหา รูปแบบในการเขียน เพื่อให้ตรงตามจุดมุ่งหมายในการเขียนนั้น ๆ
3. การใช้รูปแบบไวยากรณ์ที่สามารถสื่อความหมายได้ถูกต้อง
4. ลีลาของการเขียน เป็นการเลือกโครงสร้าง เลือกความหมายเฉพาะ เพื่อทำให้เกิดอรรถรส
5. กลไกที่จะช่วยในการเขียนได้แก่การใช้เครื่องหมายวรรคตอนให้ถูกต้องตามกฎเกณฑ์ของภาษา

สรุปได้ว่าองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้การเขียนสื่อความหมายได้อย่างสมบูรณ์และถูกต้อง ประกอบด้วยจุดมุ่งหมายของการเขียนที่ชัดเจน ความถูกต้องของการสะกดคำ การใช้เครื่องหมายวรรคตอน การใช้คำศัพท์และโครงสร้างไวยากรณ์ การใช้ภาษาเหมาะสมกับสถานการณ์ การจัดลำดับความคิด การเรียบเรียงข้อความให้ต่อเนื่องสอดคล้องกัน ซึ่งทำให้ผู้อ่านสามารถที่จะเข้าใจความหมายตรงตามเจตนารมณ์ของผู้เขียนต้องการสื่อได้

ระดับของการเขียน

การเขียนเป็นกระบวนการของการสื่อความหมาย โดยการถ่ายทอดความคิดออกมาในรูปของการใช้ตัวอักษร ซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญในการเขียนหลายประการดังได้กล่าวแล้วในข้างต้น จึงทำให้กระบวนการเขียนมีความยุ่งยากและซับซ้อน นักภาษาศาสตร์และผู้เชี่ยวชาญทางภาษาที่สนใจด้านการเขียนได้แบ่งระดับการเขียนตามลักษณะและความยุ่งยากซับซ้อนของการเขียนไว้ดังนี้

Grittner. 1969 : 271-275) แบ่งการเขียนออกเป็นระดับต่าง ๆ ดังนี้

1. ขั้นเริ่มต้นการเขียน (First Writing) นักเรียนคัดลอกเนื้อหาจากแบบเรียนที่นักเรียนได้เรียนพูด และอ่านมาก่อนแล้ว
2. ขั้นเขียนจากความจำ (Memory Writing) นักเรียนท่องจำข้อความหรือบทสนทนาได้ดีแล้วจึงเขียนข้อความจากการจำที่ละประโยค นักเรียนเป็นผู้ตรวจแก้ตัวสะกด และคำในประโยคด้วยตัวเอง
3. การสะกดคำ (Spelling) นักเรียนเขียนตามคำบอกจากการฟัง ครูอ่านหรือฟังจากเครื่องบันทึกเสียงแล้วมีการตรวจและแก้ไขข้อผิดพลาด
4. การเขียนแบบควบคุม (Limited Self-Expression) เป็นการเขียนที่นักเรียนถูกจำกัดโครงสร้างทางภาษาและคำศัพท์ให้อยู่ในขอบเขตที่ตนได้เรียนมาแล้ว
5. การเขียนอนุเขต (Paragraph Writing) นักเรียนมีความรู้ในด้านคำศัพท์และโครงสร้างทางภาษาอย่างเพียงพอแล้ว และนำความรู้เหล่านั้นมาใช้ในการเขียนเรียบเรียงข้อความให้เป็นอนุเขตที่มีใจความสอดคล้องและต่อเนื่องกันอย่างเหมาะสม

Allen and Valette. (1972 : 217-218) ได้แบ่งระดับของการเขียนออกเป็น 6 ระดับ ดังนี้

1. การเขียนตามตัวอย่าง (Copy Writing Model)
2. การเขียนตามคำบอก (Writing from Dictation)
3. การเขียนกระสวนประโยคตามแบบฝึก (Practice Sentence Patterns)

4. การเขียนแบบควบคุม (Guided Composition)
5. การเขียนจดหมาย (Writing Letters)
6. การเขียนแบบเสรี (Free Composition)

การสอนทักษะการเขียน

Valette and Disick. (1972 : 170-172) ได้จำแนกขั้นตอนการสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทักษะการเขียนภาษาอังกฤษตามระบบจำแนกจากง่ายไปหายาก ออกเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นทักษะที่เป็นกลไก (Mechanical skills) นักเรียนสามารถเขียนเลียนแบบคำ หรือประโยคที่กำหนดให้ได้ถูกต้อง และสามารถเขียนสะกดคำและประโยคต่าง ๆ ได้จากความจำ โดยไม่จำเป็นต้องเข้าใจความหมายของคำหรือข้อความเหล่านั้น คือ เป็นระดับความสามารถที่แสดงออกทางความจำมากกว่าความเข้าใจพฤติกรรมที่แสดงออกในการเขียน คือ การลอกแบบ (Reproduction) โดยการคัดลอกเนื้อหาจากตำราเรียน และสามารถเขียนตัวสะกดของคำศัพท์หรือข้อความที่จำได้อย่างถูกต้อง

2. ขั้นความรู้ (Knowledge) นักเรียนรู้จักเสียงหรือสัญลักษณ์ที่ถูกต้องของภาษาอังกฤษ สามารถเขียนสะกดคำหรือข้อความที่เคยเรียนมาแล้ว โดยเขียนตามคำบอกได้อย่างถูกต้อง สามารถเขียนประโยคที่เหมาะสมกับรูปภาพอย่างถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ที่เคยเรียนมา และสามารถเขียนตอบคำถามในเรื่องที่เคยเรียนแล้วได้ คือเป็นระดับความสามารถที่แสดงออกซึ่งความรู้ในกฎเกณฑ์ (Rules) ข้อเท็จจริง (Facts) และข้อมูล (Data) ที่เกี่ยวข้องทางภาษา พฤติกรรม การเขียนระดับนี้คือ การระลึกได้ (Recall) รู้ความสัมพันธ์ระหว่างเสียงและสัญลักษณ์ที่ใช้แทนเสียง และมีความเข้าใจใน เนื้อหาที่เขียน

3. ขั้นถ่ายโอน (Transfer) นักเรียนสามารถนำกฎไวยากรณ์และคำศัพท์ที่ได้เรียนมาแล้ว มาสร้างประโยคใหม่ ๆ โดยมีตัวอย่างให้ คือเป็นระดับความสามารถที่สามารถนำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ได้ พฤติกรรม การเขียนที่แสดงออก คือการนำไปประยุกต์ใช้

4. ขั้นสื่อสาร (Communication) นักเรียนสามารถสื่อความคิดออกมาเป็นภาษาเขียน แสดงความคิดออกมาตามความต้องการเป็นภาษาอังกฤษได้ ในขั้นนี้จะให้ความสำคัญต่อความเข้าใจเนื้อเรื่องมากกว่าความถูกต้องทางโครงสร้างไวยากรณ์ งานเขียนเป็นความคิดที่นักเรียนต้องการแสดงออกมาด้วยตนเอง คือเป็นระดับความสามารถที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลางในการติดต่อสื่อสารได้

5. **ขั้นวิเคราะห์วิจารณ์ (Criticism)** นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นของตนออกมาเป็นภาษาอังกฤษอย่างง่ายในลักษณะที่มีลีลาในการเขียนของตัวเอง รู้จักเลือกใช้ภาษาตามเนื้อหาของเรื่องตามจุดมุ่งหมายและตามความต้องการของผู้อ่าน เป็นระดับความสามารถที่สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์และประเมินภาษาที่ใช้ได้ พฤติกรรมการเขียนที่แสดงออกในขั้นนี้คือ การสังเคราะห์ คือมีลีลาในการเขียนได้สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์ของการเขียนนั้น ๆ

Penfield. (1985 : 5) ได้แบ่งการเขียนออกเป็น 5 ขั้นตอน โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. **การสร้างความคิด (Invention)** หมายถึงวิธีการที่ผู้เรียนนำไปปฏิบัติเพื่อเป็นประโยชน์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมาประกอบการเขียน ได้แก่ การรวบรวมความคิดของตนเกี่ยวกับเรื่องที่เขียน และการรวบรวมความรู้จากสิ่งแวดล้อมรอบตัวมาช่วยประกอบการเขียน

2. **การเรียบเรียงและพัฒนาข้อมูล (Organization and Developing)** หมายถึงวิธีการที่ผู้เรียนนำมาใช้เพื่อนำข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องที่จะเขียน และความรู้ทางภาษาตลอดจนประสบการณ์ส่วนตัวมาประกอบกันเข้าเป็นเรื่องราว

3. **การคำนึงถึงตัวผู้อ่าน (Finding a Voice)** หมายถึงวิธีการที่ผู้เรียนนำมาใช้เพื่อสร้างงานเขียนที่มีความเหมาะสมกับผู้อ่าน เช่น การรู้จักเลือกใช้คำศัพท์และไวยากรณ์ที่เหมาะสมกับระดับความรู้ของผู้อ่าน และรู้จักเลือกหัวข้อที่สอดคล้องกับความสนใจของผู้อ่าน

4. **การขัดเกลา (Polishing)** หมายถึง วิธีการที่ผู้เรียนนำมาใช้เพื่อแก้ไข ปรับปรุง และขัดเกลาหัวเรื่อง เนื้อเรื่อง และความถูกต้องเหมาะสมในการใช้กฎไวยากรณ์ทางภาษาตลอดจนความคล่องตัวในการใช้ตัวเชื่อม

5. **การวางแผนล่วงหน้า (Thinking Ahead)** หมายถึงวิธีการที่ผู้เรียนนำมาใช้เพื่อประโยชน์ของการเรียนในครั้งต่อไป เช่น การรู้จักประเมินผลงานเขียนที่ผ่านมาเพื่อค้นหาเทคนิควิธีที่ดีในการเขียนครั้งต่อไป

Guth. (1970 : 124) ได้เสนอข้อคิดในการสอนเขียนว่า ควรฝึกให้เขียนอย่างมีระเบียบในการเรียบเรียงเรื่องในชีวิตประจำวันจนเป็นนิสัย โดยยึดหลักต่อไปนี้

1. **สอนให้เขียนจนเป็นนิสัย (Writing as a Habit)** เช่น เขียนบันทึกประจำวัน เขียนบทความลงหนังสือพิมพ์ เขียนจดหมาย

2. **เขียนโดยมีจุดมุ่งหมาย (Writing with Purpose)** จะเขียนเพื่อชักชวนพรรณนาความสนุกสนาน และการตีความ

3. **เขียนอย่างมีระเบียบแบบแผนในการเรียบเรียงเรื่องราว**

4. เขียนด้วยจินตนาการและอารมณ์ที่จะนำผู้อ่านไปสู่ความคิดและอารมณ์ของผู้เขียนได้

Daccanay. (1963 : 331-339) ได้เสนอแนะแบบฝึกหัดหลายประเภทสำหรับใช้สอนเรื่อง ความแบบควบคุมเนื้อหา (Controlled Composition) แบบฝึกหัดเหล่านี้มุ่งให้ผู้เรียนรู้จักแต่ง ประโยคจากคำศัพท์ต่าง ๆ ที่กำหนดให้ (Suggested vocabulary items) ซึ่งมีวิธีการดังนี้

1. การสร้างประโยค (Construction Sentences) ครูให้ผู้เรียนดูรูปภาพพร้อมทั้งตั้งคำถาม เกี่ยวกับสิ่งที่ผู้เรียนเห็น แบบฝึกหัดประเภทนี้ใช้ได้สำหรับนักเรียนระดับเริ่มเขียน ส่วนในขั้นสูงขึ้นไป ครูอาจนำเรื่องราวที่เป็นนิทานมาให้อ่าน แล้วถามรายละเอียดของเนื้อเรื่องโดยให้ตัวอย่าง ประโยคที่จะตั้งเป็นคำถาม แล้วจึงให้ผู้เรียนฝึกแต่งประโยคคำถามให้ถูกต้อง

2. การสร้างประโยคจากคำต่าง ๆ ที่กำหนดให้ (Building Sentences from Word Clues) แบบฝึกหัดนี้ใช้ได้กับผู้เรียนระดับสูงโดยครูให้คำหลาย ๆ คำ ไว้บนกระดานแล้วให้ผู้เรียนใช้ คำเหล่านั้นแต่งเป็นประโยคที่ถูกต้อง คำต่าง ๆ เหล่านี้ควรอยู่ในความสนใจของผู้เรียนในระดับนั้น ๆ

3. การสร้างประโยคจากเนื้อเรื่องที่กำหนดเป็นแนวทาง (Building Sentences from Context Clues) เช่น การให้สร้างประโยคเพิ่มเติมในบทสนทนา โดยมีการกำหนดคำพูดของบุคคล หนึ่งไว้ แล้วจึงให้ผู้เรียนเขียนคำพูดของอีกบุคคลหนึ่งให้สอดคล้องกับคำพูดของบุคคลแรก

Dykstra. 1964: 23-26) ก็ได้เสนอแนะวิธีสอนทักษะการเขียนภาษาอังกฤษ โดยให้เขียน ตามแบบ (model-imitation) โดยเริ่มตั้งแต่การควบคุมมากที่สุด คือ การให้ลอกแบบ (copy the model) จนถึงการควบคุมน้อยที่สุด (minimally controlled) ซึ่งสอดคล้องกับ Rojas. (1968 : 127-129) ในการเสนอแบบฝึกชนิดต่าง ๆ ที่ใช้ในการฝึกทักษะเขียน ซึ่งเรียกว่าการเขียนแบบเลียนแบบ หรือแบบควบคุม (imitative or controlled writing) ซึ่งสามารถเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมกับ ความสามารถของผู้เรียนได้ กล่าวคือ ในระยะต้น ๆ จะมีการควบคุมมาก ส่วนระดับสูงก็มีการ ควบคุมน้อยลง แบบฝึกหัดชนิดนี้อาจให้ผู้เรียนตรวจเองได้ และในระหว่างที่ผู้เรียนทำแบบฝึกหัด ครูจะมีเวลาเดินตรวจแก้ไขและให้ความช่วยเหลือได้ทันที และการทำแบบฝึกหัดชนิดนี้ทั้งภาค เรียนจะช่วยให้ผู้เรียนเห็นความก้าวหน้าของตนเองได้อย่างชัดเจน

Madsen. (1983 : 101-122) ได้กล่าวถึงการสอนเขียนพร้อมทั้งเทคนิควิธีการสอน และ แบบสอบในแต่ละขั้นตอนว่าโดยปกติการสอนเขียนจะแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนคือ

1. ขั้นเตรียมการเขียน (Prewriting) ในขั้นนี้จะใช้เทคนิคการสอนหรือแบบสอบที่ให้

นักเรียนเขียนเชื่อมประโยค ขยายประโยค ลดรูปประโยค ลอกเลียนประโยคโดยใช้ศัพท์สำนวนใหม่ ในกระสวนประโยคเดิม และแบบทดสอบโคลซ (Cloze Text) โดยลบคำที่จะต้องเติมออกให้ดีกว่าแบบทดสอบโคลซธรรมดา

2. ขั้นการเขียนตามแนวชี้แนะ (Guided Writing) จุดประสงค์สำหรับการสอนเขียนในขั้นนี้ก็เพื่อตรวจสอบว่านักเรียนสามารถเขียนตามที่ครูกำหนดชี้แนะไปได้หรือไม่ ในขั้นนี้จะใช้เทคนิคการสอนหรือแบบสอบที่ให้เขียนโดยเปลี่ยนเนื้อหาบางส่วนหรือเรื่องที่ให้มา เขียนขยายโครงเรื่องของบทความที่ให้มา และการเขียนตามคำบอกซึ่งกำหนดความยาวของเรื่องที่เขียน 75-100 คำ หากการเขียนตามคำบอกเป็นเพียงส่วนหนึ่งของแบบสอบนั้น และ 125-200 คำ สำหรับแบบสอบที่เป็นเรื่องของการเขียนตามคำบอกโดยเฉพาะ

3. ขั้นการเขียนโดยอิสระ (Free Writing) แม้จะเป็นขั้นที่ให้นักเรียนมีอิสระในการเขียน แต่ครูยังต้องกำหนดขอบข่าย หัวข้อเรื่องที่จะเขียนให้ เนื่องด้วยเหตุผล 2 ประการ คือประการแรกในการเขียนเรื่องที่แตกต่างกัน นักเรียนจะต้องใช้ทักษะความชำนาญในการเขียนแตกต่างกันด้วย เช่น ในการเขียนเล่าเรื่องนักเรียนจะต้องใช้ทักษะ ความชำนาญที่แตกต่างกับการเขียนเรื่องเพื่อเปรียบเทียบหรือโต้แย้ง ประการที่สองคือ ให้หัวข้อขอบข่ายที่ แตกต่างกัน ครูไม่อาจเปรียบเทียบให้คะแนนโดยยุติธรรมได้ ฉะนั้นครูจะมั่นใจได้ว่าทดสอบนักเรียนในสิ่งที่ครูสอนไปแล้วและนักเรียนได้รับการสอนในเรื่องเดียวกัน

Johnson and Morrow. (1981 : 72) ได้กล่าวถึงขั้นตอนในการสอนทักษะการเขียนว่า แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนใหญ่ ๆ ดังนี้คือ

1. การตั้งจุดมุ่งหมายในการสอน ผู้สอนจะต้องตั้งจุดมุ่งหมายในการสอนทั้งจุดมุ่งหมายปลายทาง และจุดมุ่งหมายนำทาง กล่าวคือจุดมุ่งหมายปลายทาง หมายถึง ความต้องการให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายที่จะสื่อสารได้โดยการเขียน เช่น ให้เขียนรายละเอียดทั่วไปเกี่ยวกับตนเอง เพื่อประโยชน์ในการกรอกแบบฟอร์มต่าง ๆ ส่วนจุดมุ่งหมายนำทาง หมายถึง ความรู้ด้านคำศัพท์และสำนวนที่มีความสำคัญต่อการเขียน เช่น เขียนชื่อ นามสกุล วันเดือนปีเกิด สถานที่เกิด อายุ และบ้านเลขที่ได้

2. การดำเนินการสอน ผู้สอนจะต้องทำให้ผู้เรียนเกิดความกระจำงในบริบทก่อนทำการเขียน เช่น ใครเป็นผู้เขียน เขียนให้ใครอ่าน ผู้เขียนมีจุดมุ่งหมายในการเขียนอย่างไร ตลอดจนศึกษาความรู้สึกของผู้เขียน และวิธีการเขียนต่าง ๆ เป็นต้น ในขั้นนี้ผู้สอนอาจใช้สื่อช่วยสอน เช่น รูปภาพ เครื่องบันทึกเสียง ตาราง กราฟ แผนที่ และข้อเขียนต่าง ๆ มาใช้ให้เหมาะสมกับประเภทของข้อเขียน และวิธีการต่าง ๆ ที่เลือกไว้แล้ว

3. การฝึกซึ่งเป็นการลงมือเขียนจริง ในระยะเริ่มต้นควรใช้วิธีการสอนแบบกำหนดขอบข่ายให้เขียน ระยะต่อไปควรเป็นการเขียนโดยแนะแนวทางให้เขียนโดยใช้รูปภาพ และระยะสุดท้ายควรให้เขียนแบบอิสระโดยกำหนดสถานการณ์ให้

Patty. (1985 : 182-226) ได้เสนอแนะวิธีการที่จะเพิ่มความสามารถทางการเขียน ดังนี้

1. ทักษะในการรวบรวมความคิด (Teaching Organization Skill) นักเรียนจำเป็นต้องเรียนรู้วิธีการที่ดีที่สุด ที่จะแสดงความคิดของเขา นั่นคือ การจัดรวบรวมความรู้สึกนึกคิดเพื่อจะได้มีจุดรวม มองเห็นรายละเอียดได้อย่างเหมาะสม น่าสนใจ การจัดรวบรวมความคิดนี้ขึ้นอยู่กับโครงสร้างประโยคและข้อความ

2. การพัฒนาการแสดงออกทางความคิดในการเขียน (Developing Sentence Sense) การแสดงความคิดที่ออกมาไม่ดีเท่าที่ควร เกิดจากความผิดพลาดในการใช้ประโยค การให้กฎไวยากรณ์ ตลอดจนอธิบายส่วนต่างๆ ของประโยคไม่เป็นการสร้างความสนใจของนักเรียน ประโยคที่นักเรียนเขียนเป็นการแสดงออกทางความคิด สิ่งสำคัญอยู่ที่ความคิดและการแสดงออกจะต้องมีความชัดเจนและไม่สับสน

3. การฝึกเขียนสิ่งที่ผิดพลาด (Remedying Sentence Faults) เป็นการฝึกการเขียนที่เกิดจากความสับสนระหว่างภาษาพูดและภาษาเขียนของนักเรียน ซึ่งนำภาษาพูดมาใช้ในภาษาเขียน การฝึกประโยคที่แสดงความรู้สึกจะช่วยแก้ปัญหาข้อผิดพลาดได้

4. กิจกรรมการรวมประโยค (Sentence Combining Activities) เป็นการนำประโยคที่ครูหรือนักเรียนเขียนมารวมเข้าด้วยกัน นักเรียนอาจใช้วิธีการต่างหลายวิธีในการรวมประโยค ครูอาจเริ่มตั้งแต่รวม 2 ประโยคเป็น 1 ประโยค และมากกว่า 2 ประโยคเป็น 1 ประโยค

Hughey et al. (1983 : 38-42) กล่าวถึงการสอนเขียนว่าควรมีลักษณะดังนี้

1. การสอนเขียนควรเน้นทั้งผลงาน (Product) และกระบวนการ (Process) ทั้งนี้เพราะทั้งสองวิธีเป็นกระบวนการสร้างสรรค์ (Creative Process) ที่จะทำให้ผู้เรียนสามารถผลิตงานเขียนที่มีคุณภาพดี ถูกต้องตรงตามวัตถุประสงค์ โดยการใช้วิธีการที่เหมาะสมกับตน

2. การสอนเขียนควรเน้นทั้งเทคนิควิธีเขียน (Technique) และจุดมุ่งหมาย (Purpose) เพื่อให้เกิดกระบวนการสร้างสรรค์ในการเขียน โดยเริ่มจากผู้เรียนเกิดความตั้งใจ หรือมีจุดมุ่งหมายก่อนจึงจะมีการสื่อสารที่มีความหมาย ซึ่งจุดมุ่งหมายนี้เองที่เป็นสิ่งกำหนดเทคนิควิธีที่ผู้เรียนจะเลือกใช้เพื่อความเหมาะสมในการสื่อสารนั้น ดังนั้นจุดมุ่งหมายและเทคนิควิธีเขียนจึงเป็นสิ่งที่

อาจแยกจากกันได้ ซึ่งแตกต่างจากวิธีการสอนแบบเน้นผลงาน และเน้นกระบวนการที่ต้องใช้สอนแยกจากกันทั้ง ๆ ที่ทั้งสองวิธีสามารถทำให้ผู้เรียนสร้างผลงานที่มีคุณภาพได้

3. การสอนเขียนควรเป็นทั้งแบบควบคุม (Controlled Writing) และแบบอิสระ (Free Writing) การสอนทั้งสองแบบนี้ความจำเป็นต่อการพัฒนาความสามารถในการสื่อสารของนักเรียนที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ ทั้งนี้เพราะการสอนแบบควบคุมจะช่วยให้ผู้เรียนเริ่มเรียนการเขียนได้รู้จักรูปแบบและโครงสร้างความคิดของตนเองและเป็นผู้เขียนที่เป็นอิสระ (Independent Writers) ในที่สุด อย่างไรก็ตาม ผู้เรียนที่เรียนการเขียนในระดับกลางถึงระดับสูงควรได้รับการฝึกเขียนแบบอิสระมากกว่าผู้เรียนการเขียนในระดับเริ่มเรียน

4. การสอนเขียนควรเน้นทั้งแบบสร้างสรรค์ (Creative) และแบบเน้นหน้าที่ของภาษาที่ใช้ในการสื่อสารตามสถานการณ์ที่เป็นจริง (Functional) โดยการสอนแบบสร้างสรรค์จะช่วยพัฒนาการเขียนผ่านกระบวนการสร้างสรรค์ เพื่อให้ได้งานเขียนตามต้องการ และการสอนแบบเน้นหน้าที่ของภาษาจะช่วยตอบสนองจุดมุ่งหมายในการเขียน เช่น การเขียนเพื่ออธิบายแสดงเหตุผล (Exposition) และการเขียนเพื่อโต้แย้ง (Argumentation)

5. การสอนเขียนควรเป็นวงจรย้อนกลับ (Recursive Cycles) มากกว่าการสอนตามลำดับขั้นแบบเส้นตรง (Linear) ทั้งนี้เพราะการสร้างงานเขียนที่ตรงตามวัตถุประสงค์นั้นไม่เพียงแต่จะใช้ลำดับการสอนแบบเดิมที่เรียงลำดับตั้งแต่ ขั้นเตรียมการเขียน ขั้นทำการเขียน และขั้นทบทวนแก้ไขเท่านั้น แต่จำเป็นต้องอาศัยวงจรปฏิสัมพันธ์ตามธรรมชาติของกระบวนการสร้างสรรค์ในการเขียนที่หลากหลาย (Cyclical Integrated Nature of the Various Creative Process in Writing)

6. การสอนเขียนควรเน้นทั้งทางด้านปริมาณ (Quantity) และด้านคุณภาพ (Quality) โดยครูควรเน้นปริมาณในเรื่องของการให้เขียนแบบฝึกหัด การฝึกเขียนประจำวัน และการค้นคว้าเพื่อเขียนแบบฝึกหัด ซึ่งงานเขียนเหล่านี้จะช่วยให้ผู้เรียนมีความมั่นใจในการเขียนของตนเองและเป็นการพัฒนานิสัยในการเขียน นอกจากนี้วิธีการสอนเขียนดังกล่าวยังเป็นการรวบรวมความคิดที่ผู้เรียนสามารถนำออกมาใช้ในภายหลังได้อีกด้วย ส่วนการเน้นคุณภาพของงานเขียนที่ได้รับมอบหมายในชั้นเรียนก็เป็นสิ่งจำเป็นที่จะช่วยพัฒนาความเข้าใจในบทบาทสำคัญของการปรับกระบวนการเขียนเพื่อให้ได้งานเขียนที่มีคุณภาพ ตลอดจนความรู้สึกรับผิดชอบต่อผู้อ่าน (Audience) และเกิดความภาคภูมิใจในผลงานเขียนที่สำเร็จแล้ว

6. การสอนเขียนแบบนำทาง (Directed) และแบบช่วยเหลือ (Facilitated) ควรมีการผสมผสานในปริมาณที่สมดุลกันเพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองสู่วุฒิภาวะได้เร็วขึ้น เนื่องจากผู้เรียนที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศยังขาดความรู้ในเรื่องโครงสร้างรูปแบบภาษาที่ใช้ และความคาดหวังของผู้อ่าน ครูจึงต้องสอนสิ่งเหล่านี้เพื่อนำทางให้แก่ผู้เรียน ส่วนการสอนแบบ

ช่วยเหลือกันครูต้องช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้การเข้ากิจกรรมกลุ่มที่ทุกคนมีส่วนร่วมในการเขียน และเสนอความคิดเห็น

8. ควรสอนทักษะการพูดและทักษะการเขียนในเวลาเดียวกัน ทั้งนี้เพราะทักษะการพูด และทักษะการเขียนเสริมแรงซึ่งกันและกัน

สุไร พงษ์ทองเจริญ (2525 : 177-185) ได้เสนอกิจกรรมในการสอนเขียนเรียงความแบบ ควบคุมและมีการแนะ ดังนี้

1. การเติมคำในช่องว่าง ซึ่งอาจจะมีตัวเลือกหรือไม่มีตัวเลือกให้ก็ได้ การเติมคำในช่องว่างเป็นการเขียนเรียงความแบบง่ายที่สุด ใช้ได้ดีสำหรับการเริ่มต้นเขียน เพราะนักเรียนจะรู้สึกว่าง่ายและมีความมั่นใจในการเขียน เนื่องจากไม่ต้องเขียนประโยคเองทั้งหมด ครูจะนำเรียงความตัวอย่าง (Model Composition) มาทำให้มีช่องว่าง ซึ่งอาจจะต้องการให้เติมคำคำเดียว เช่น คำนาม คำกริยา หรือให้เติมเป็นวลี (Phrase) อนุประโยค (Clauses) หรือประโยค ตามลำดับ โดยพิจารณาให้เหมาะสมกับความสามารถและระดับขั้นของนักเรียนครูจะต้องหาเรื่องที่สอดคล้องกับ คำศัพท์และโครงสร้างไวยากรณ์ที่นักเรียนเคยเรียนมา ครูเล่าหรืออ่านให้นักเรียนฟัง แล้วเขียนเรื่องนั้นบนกระดานหรือพิมพ์เป็นแบบฝึกหัดแจก โดยเว้นช่องว่างสำหรับให้นักเรียนเติมคำ สำหรับนักเรียนกลุ่มอ่อน ครูอาจจะให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดนั้นปากเปล่าเสียก่อน เพื่อให้นักเรียนมั่นใจมากขึ้น

2. การเขียนเรียงความเลียนแบบตัวอย่าง ครูจะเป็นผู้ให้เรียงความตัวอย่างแล้วให้นักเรียนเขียนเลียนแบบ โดยให้เปลี่ยนคำศัพท์และโครงสร้างไวยากรณ์หรือรูปประโยคบ้างเป็นบางตอน การเขียนเรียงความแบบนี้อาจทำได้ภายหลังบทอ่าน โดยครูให้นักเรียนเขียนเรื่องที่ตนอ่านเสียใหม่ โดยใช้ถ้อยคำของนักเรียนเอง หรือให้แปลงเรื่องเสียใหม่ให้สอดคล้องกับประสบการณ์ของนักเรียนเองเรียงความตัวอย่างมีประโยชน์ในการช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้กลไกในการเขียนเรียงความ (Mechanics) อันได้แก่ การสะกดคำ การใช้เครื่องหมายวรรคตอน และการเรียงลำดับความคิดในการเขียน ดังนั้นครูจึงควรเลือกเรียงความตัวอย่างอย่างระมัดระวัง

สำหรับเกณฑ์ในการเลือกตัวอย่างเรียงความ Baskoff. (1979 : 2-8) ได้เสนอไว้ดังนี้

1. ควรจะเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับสิ่งที่นักเรียนสนใจ ซึ่งควรจะเป็นเรื่องประเทศเจ้าของภาษาอังกฤษ เพื่อให้นักเรียนได้ความรู้เกี่ยวกับประเทศต่าง ๆ และนำแบบการเขียนที่เป็นตัวอย่าง (Composition pattern) มาใช้อธิบายเรื่องเดียวกันนั้นในประเทศของตนได้

2. ควรมีคำศัพท์และโครงสร้างไวยากรณ์ที่นักเรียนได้เรียนมาแล้ว หรืออยู่ในขอบข่ายของ

ประสบการณ์ของนักเรียน

3. ควรเป็นความเรียงแบบพรรณนา (Descriptive) แบบเล่าเรื่อง (Narrative) และแบบอธิบาย (Expository) ไม่ใช่เรียงความเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็นหรือการโต้แย้ง
4. ควรจะเป็นการทบทวนคำศัพท์ และโครงสร้างไวยากรณ์ที่เรียนไปแล้ว เพราะมีจุดมุ่งหมายที่จะให้นักเรียนแสดงความคิดของตนเอง และมีข้อบกพร่องน้อยที่สุด
5. ควรมีลักษณะแนะนำหรือรวบรวม (Incorperate) ลักษณะเฉพาะของภาษา เช่น การใช้คำเชื่อมชนิดต่าง ๆ (Transitional words or connectors) หรือการเปลี่ยนแปลงรูปคำกริยาในกาล (Tense) ต่าง ๆ ที่นักเรียนยังไม่คุ้นเคยหรือไม่มีโอกาสฝึกใช้ในชั่วโมงไวยากรณ์
6. ควรใช้คำที่เป็นภาษาเขียน หรือคำที่ไม่ปรากฏบ่อยในภาษาพูด เพื่อจะให้นักเรียนได้คุ้นเคยภาษาเขียนมากที่สุด
7. ควรจะต้องเป็นเรื่องที่นักเรียนสามารถจะเข้าใจได้เหมาะสมกับระดับชั้น สติปัญญา และอายุของนักเรียน เพื่อที่นักเรียนจะสามารถเขียนเลียนแบบได้

การเขียนเรื่องตามภาพ รูปภาพเป็นวัสดุที่หาง่าย ราคาถูก และมีประโยชน์ในการช่วยพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ จินตนาการได้กว้างไกล นอกจากนั้นการเขียนเรื่องจากรูปภาพยังช่วยให้ครูทราบถึง ภูมิหลังและความสนใจของผู้เรียน เพื่อเป็นประโยชน์ในการแก้ไขข้อบกพร่องของนักเรียนได้ ครูจะใช้รูปภาพเป็นสถานการณ์ (Situation) เพื่อเป็นแนวความคิดในการเขียนเรียงความแก่นักเรียน ประโยชน์ของการใช้รูปภาพในการสอนเขียนเรียงความ คือ

1. ทำให้นักเรียนมีแนวคิดไปในทางที่เหมือนกันหรือคล้าย ๆ กัน และยังช่วยให้นักเรียนแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกันได้ด้วย เพราะนักเรียนแต่ละคนมีภูมิหลัง (Background) ต่างกัน อาจจะมองรูปภาพแล้วบรรยายหรือตีความไปตามภูมิหลังของตน
 2. ทำให้นักเรียนรู้จักใช้ภาษาในรูปแบบที่เป็นเชิงบรรยาย นอกจากนั้นยังใช้พิจารณาในเรื่องคำศัพท์ในรูปภาพได้ด้วยว่า นักเรียนรู้คำศัพท์มากน้อยเพียงใด
 3. สามารถสร้างกิจกรรมการเขียนจากรูปภาพให้แก่นักเรียนได้หลายรูปแบบ เช่น การเติมคำ การเรียงประโยค การบรรยายสถานการณ์ การเขียนบทสนทนา การเขียนจดหมาย และการเขียนเรียงความ เป็นต้น
 4. ทำให้นักเรียนสนใจเรียนมากขึ้น เพราะปกติแล้วเด็ก ๆ ชอบดูรูปภาพและมีจินตนาการไปต่าง ๆ นานา รูปภาพเป็นสื่อที่สามารถดึงเอาโลกภายนอกเข้ามาอยู่ในห้องเรียนได้ นักเรียนสามารถพิจารณาและเรียนรู้จากรูปภาพได้อย่างไม่มีขีดจำกัด (Raimes, 1983 : 135-142)
- นอกจากนี้ ยังเสนอว่ารูปภาพที่เหมาะสมที่จะใช้ในการสอนเขียนเรียงความมีลักษณะดังนี้

1. รูปภาพที่เป็นแผนผัง (Diagram) คือไม่มีรูปของจริงอยู่ในภาพ มีแต่เพียงช่องสี่เหลี่ยมหรือวงกลมหรือรูปทรงเรขาคณิตใด ๆ ก็ตามที่เขียนกำกับเอาไว้ว่าแทนอะไรเท่านั้น เช่น แผนผังการจัดห้องนอน หรือแผนผังเมือง เป็นต้น
2. รูปภาพเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เป็นการกระทำของคนหรือสัตว์ ที่นักเรียนจะสามารถบรรยายได้ว่า เขากำลังทำอะไรกัน หรือสามารถบอกได้ว่าเขากำลังมีปัญหอะไร คุณอะไรกันอยู่ หรือคิดจะทำอะไรกัน เช่น รูปคน 2 คนพูดโทรศัพท์กัน รูปพิธีแต่งงาน และรูปสงคราม เป็นต้น
3. รูปภาพเหตุการณ์ที่ต่อเนื่องกันเป็นเรื่องราว (Picture sets) ที่นักเรียนสามารถเล่าเหตุการณ์ในภาพได้ตั้งแต่ต้นจนจบ และอาจทำนายได้ด้วยว่าจะมีอะไรเกิดขึ้นต่อไปอีก นักเรียนสามารถเข้าใจเหตุการณ์ในภาพได้โดยไม่ต้องมีคำบรรยายหรือบทสนทนาเพื่อแนะแนวความคิด และสามารถเขียนบรรยายเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้เอง
4. ตาราง กราฟ และแผนภูมิ (Charts) ต่าง ๆ ถือเป็นรูปภาพชนิดหนึ่ง เหมาะสำหรับการสอนทักษะการเขียนในระดับสูงขึ้นไป เพราะเป็นการเสริมทักษะทางด้านความคิดด้วย ถ้านักเรียนสามารถแปลหรือตีความข้อความในตารางหรือกราฟได้ นักเรียนก็จะสามารถเขียนบรรยายความในตารางหรือกราฟออกมาเป็นบทความความเรียงได้
5. แผนที่ เป็นประโยชน์ในการสอนทักษะการเขียนที่ให้ความรู้ในวิชาภูมิศาสตร์อีกด้วย เพราะการที่จะบรรยายแผนที่ได้จำเป็นต้องต้องทราบ่ว่าประเทศนั้น ๆ หรือเมืองนั้น ๆ ตั้งอยู่ตรงไหน อยู่ใกล้เมืองอะไร และถ้าอยู่เมืองหนึ่งจะเดินทางไปยังอีกเมืองหนึ่ง จะไปทางไหน ผ่านเมืองอะไรบ้าง
6. การเขียนเรียงความจากคำถาม การเขียนแบบนี้ครูจะให้คำถามไว้เป็นแนวให้นักเรียนตอบคำถามเหล่านั้นแล้วเรียบเรียงประโยคให้ออกมาเป็นเรียงความเรื่องหนึ่งได้ การฝึกอาจจะเริ่มด้วยการตอบคำถามปากเปล่าก่อนก็ได้
7. การเขียนเรียงความจากบทสนทนา การเขียนแบบนี้อาจทำกิจกรรมได้หลายลักษณะ เช่นการเขียนข้อความตอบบทสนทนาให้ได้ใจความที่ต่อเนื่อง การแปลงเรื่องเล่าเป็นบทสนทนา การแปลงบทสนทนาเป็นเรื่องเล่า
8. การเขียนเรียงความจากคำศัพท์และตัวละครที่กำหนดให้ การเขียนแบบนี้ครูจะกำหนดคำศัพท์ โครงสร้างไวยากรณ์ ตัวละครหรือแนวคิดในการดำเนินเรื่องให้ นักเรียนจะเขียนเรียงความโดยอาศัยแนวที่ครูให้เป็นเกณฑ์
9. การจัดลำดับประโยคเป็นความเรียง (Strip story) มีขั้นตอนในการสอนดังนี้

9.1 ครูหาเรื่องที่มีการเรียงลำดับเหตุการณ์ชัดเจน โดยเฉพาะการขึ้นต้นประโยค จะต้องสังเกตได้ง่ายว่าประโยคใดเป็นประโยคขึ้นต้น ครูเขียนเรื่องลงในกระดาษ ประโยคละหนึ่งขึ้น แจกให้นักเรียนในกลุ่มคนละหนึ่งขึ้น

9.2 นักเรียนในกลุ่มอ่านประโยคของตนจากกระดาษแล้วแสดงความคิดเห็นว่าแต่ละประโยคควรจะอยู่ลำดับใด

9.3 ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเขียนเรื่องที่เรียงลำดับประโยคเรียบร้อยแล้วบนกระดาษดำ หรือเขียนใส่กระดาษก็ได้ แล้วอ่านให้เพื่อนในชั้นเรียนฟัง

9.4 นักเรียนบางกลุ่มอาจจะเรียงลำดับประโยคไม่เหมือนกัน ให้นักเรียนอภิปรายกันว่า จะต้องเรียงลำดับประโยคอย่างไรจึงจะถูกต้อง

9.5 เมื่อทำกิจกรรมเสร็จแล้ว ครูอาจตั้งคำศัพท์หรือโครงสร้างไวยากรณ์ในเรื่องมาสอบ ทบทวนด้วย

Valette. (1977 : 248-260) กล่าวว่าในการเขียนเรียงความแบบควบคุมและมีการแนะนำอย่างง่ายที่ต้องมีตัวชี้แนะ (Cue) ที่ดีและได้กล่าวถึงตัวแนะว่ามี 3 ลักษณะดังนี้

1. ตัวชี้แนะที่มองเห็นได้ (Visual cues) เช่น รูปภาพ ตาราง กราฟ แผนที่ รวมถึงอุปกรณ์ที่จะนำมาเป็นสื่อการเรียนการสอนได้ เป็นต้น
2. ตัวชี้แนะโดยการพูด (Oral cues) จะเกี่ยวข้องกับทักษะการฟังด้วย เช่น ฟังวิทยุ หรือเทป สัมภาษณ์ หรือทำกิจกรรมการสนทนา เป็นต้น
3. ตัวชี้แนะโดยการเขียน (Written cues) เช่น คำถามนำ บทสนทนา ใบสมัครต่าง ๆ รวมถึงคำศัพท์และโครงสร้างไวยากรณ์ และเรียงความตัวอย่าง เป็นต้น

จะเห็นได้ว่า การฝึกเขียนเรียงความแบบควบคุมและมีการชี้แนะ มีประโยชน์ดังนี้

1. เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกเขียนในขั้นระหว่างการเขียนประโยค (Lists of sentences) และการเขียนเรียงความ (Composition)
2. ช่วยให้นักเรียนเขียนคำศัพท์และโครงสร้างไวยากรณ์ผิวน้อยลง และครูสามารถตรวจแก้ไขได้ละเอียดขึ้น
3. ช่วยให้นักเรียนได้มีโอกาสฝึกใช้คำศัพท์และโครงสร้างไวยากรณ์ที่พบบ่อย ๆ ในประโยคต่าง ๆ ที่เป็นส่วนหนึ่งของเรียงความ
4. ช่วยให้นักเรียนได้ฝึกลอกข้อความทั้งหมด เพราะแบบฝึกหัดชนิดนี้นักเรียนจะต้องลอกข้อความบนอนุเขต โดยปฏิบัติตามคำสั่งอื่น ๆ ควบคู่กันไป

5. ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้คำศัพท์และโครงสร้างไวยากรณ์ที่แทรกอยู่ในแต่ละประโยคในข้อความ ซึ่งจะเป็นเครื่องมือสำคัญในการเขียนเรียงความภาษาอังกฤษในระดับสูงต่อไป

การเลือกหัวข้อสำหรับให้นักเรียนเขียนเรียงนั้น ควรเป็นหัวข้อที่ไม่ยากนัก นักเรียนจะได้ใช้ความสามารถในการแสดงความคิดเห็นและการใช้ภาษามากกว่าการแสดงเนื้อหาโดยเสนอลักษณะของการเขียน ดังนี้

1. การเขียนที่มีพื้นฐานมาจากคำศัพท์ วัตถุประสงค์ของการเขียนเรียงความแบบอิสระนี้ก็เพื่อวัดความเหมาะสมของการใช้คำศัพท์
2. การเขียนที่มีพื้นฐานมาจากโครงสร้างไวยากรณ์ งานที่ให้เขียนจะเกี่ยวกับโครงสร้างไวยากรณ์ที่ต้องการทดสอบ เช่น อดีตกาล (Past tense) ก็อาจให้เขียนเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เป็นอดีต เช่น การท่องเที่ยวเมื่อตอนปิดภาคเรียน เป็นต้น
3. การเขียนข้อความเป็นอนุเฉท การเขียนเรียงความแบบอิสระนี้ จะเน้นความสามารถในการเขียนข้อความที่รวมเป็นความคิดหลักเพียงความคิดเดียวในแต่ละอนุเฉท
4. การเขียนเรียงความที่เกิดจากการกระตุ้นความคิด (Thought provoking composition) เป็นหัวข้อการเขียนเรียงความที่อาจได้จากเหตุการณ์ต่าง ๆ เช่น เหตุการณ์ทางการเมือง หรือเหตุการณ์ในโรงเรียน เป็นต้น

5. การจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544

แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (กระทรวงศึกษาธิการ. 2544: 128-129) ได้ระบุไว้หลายแนวคิดด้วยกัน แต่ละแนวคิดจะช่วยสร้างความคิดที่เป็นระบบให้แก่ครูผู้สอน ช่วยให้ทราบถึงการวิเคราะห์ สังเคราะห์ หรือกรอบในการพัฒนามโนทัศน์เกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ซึ่งจะช่วยครูในการคัดเลือกกิจกรรมประกอบการเรียนการสอน ตลอดจนการเลือกสื่อการเรียนรู้ ดังนั้นครูสอนภาษาอังกฤษจึงควรจะมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดตามที่ได้เสนอไว้ในหลักสูตร (กระทรวงศึกษาธิการ. 2544: 132-170) ดังต่อไปนี้

5.1. การสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative Language Teaching)

การสอนภาษาตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร เป็นการจัดการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้ซึ่งมุ่งเน้นความสำคัญของตัวผู้เรียน จัดลำดับการเรียนรู้เป็นขั้นตอนตาม

กระบวนการใช้ความคิดของผู้เรียน โดยเริ่มจากการฟังไปสู่การพูด การอ่าน การจับใจความสำคัญ ทำความเข้าใจ จดจำแล้วนำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้

การสอนภาษาต่างประเทศในปัจจุบันได้ยึดแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารมากขึ้น มีการจัดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยความหมาย ได้ฝึกใช้ภาษาใน สถานการณ์ที่มีโอกาสพบได้จริงในชีวิตประจำวัน โดยยังคงให้ความสำคัญกับโครงสร้างไวยากรณ์ ตามที่ปรากฏอยู่ในเนื้อหาที่ใช้สื่อความหมาย แนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารเป็นแนวการสอน ที่ไม่จำกัดความสามารถของผู้เรียนไว้เพียงแค่ความรู้ด้านโครงสร้างไวยากรณ์เท่านั้น แต่สนับสนุน ให้ผู้เรียนได้มีการพัฒนาทักษะการใช้ภาษาทุกทักษะ โดยสัมพันธ์ความสามารถทางไวยากรณ์เข้ากับยุทธศาสตร์การสื่อสารด้วยวิธีการที่ถูกต้องและเหมาะสมกับกาลเทศะ ในชีวิตจริงผู้เรียนต้อง สัมผัสกับการสื่อสาร ซึ่งเป็นการใช้ภาษาในรูปแบบต่าง ๆ มากมาย ดังนั้นการสอนภาษาเพื่อการ สื่อสาร ควรสอนให้ผู้เรียนคุ้นกับการใช้ภาษาในชีวิตประจำวัน และนำภาษาที่คุ้นเคยนั้นไปใช้ได้

แนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ตามคำจำกัดความที่ Brown.(1993) เสนอไว้ มี ลักษณะ 4 ประการที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กัน ดังนี้

1. เป้าหมายของการสอนเน้นไปที่ องค์ประกอบทั้งหมดของทักษะการสื่อสาร และไม่ จำกัดอยู่ภายในกรอบของเนื้อหาภาษาหรือไวยากรณ์
2. เทคนิคทางภาษาได้รับการออกแบบมา เพื่อนำผู้เรียนไปสู่การใช้ภาษาอย่างแท้จริง ตามหน้าที่ภาษา และปฏิบัติจริงโดยมีจุดมุ่งหมายในการพูด รูปแบบโครงสร้างภาษามีใช่เป้าหมาย หลัก แต่ตัวรูปแบบเฉพาะของภาษาต่างหากที่จะทำให้ผู้เรียนสามารถสื่อสารจนสำเร็จตามเป้าหมาย
3. ความคล่องแคล่วและความถูกต้อง เป็นหลักการเสริมที่อยู่ภายใต้เทคนิคการสื่อสารมี หลายครั้งที่มีความคล่องแคล่วอาจจะมีมีความสำคัญมากกว่าความถูกต้อง เพื่อที่จะทำให้ผู้เรียน สามารถนำภาษาไปใช้ได้ด้วยความหมาย

ในการเรียนการสอนภาษาตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารในตอนท้ายสุดผู้เรียน ต้องใช้ภาษาอย่างเข้าใจและสร้างสรรค์ ภายในบริบทที่ไม่เคยฝึกมาก่อน

ขั้นตอนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

จากแนวคิดในการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารแบบนี้เอง จึงทำให้เกิดขั้นตอนการสอนต่าง ๆ 3 ขั้นตอน ที่ใช้จัดการสอนกันทั่วไปในขณะนี้ขึ้น และขั้นตอนการสอนนี้ มีผลเชื่อมโยงต่อไปถึง สถานการณ์การสอน เทคนิคการสอน สื่ออุปกรณ์ และหน่วยการสอนด้วย วิธีการดำเนินการในแต่ละ ขั้นตอน มีดังต่อไปนี้

1. ขั้นการนำเสนอเนื้อหา (Presentation)

ในการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ การนำเสนอเนื้อหาใหม่ จัดเป็นชั้นการสอนที่สำคัญขั้นหนึ่ง ในขั้นนี้ครูจะให้ข้อมูลทางภาษาแก่ผู้เรียน ซึ่งนับเป็นการเริ่มต้นการเรียนรู้ มีการนำเสนอเนื้อหาใหม่โดยจะมุ่งเน้นการให้ผู้เรียนได้รับรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายและรูปแบบภาษาที่ใช้กันจริงโดยทั่วไป รวมทั้งวิธีการใช้ภาษา ไม่ว่าจะเป็นด้านการออกเสียง ความหมาย คำศัพท์ และโครงสร้างไวยากรณ์ ที่เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ ควบคู่ไปกับการเรียนรู้กฎเกณฑ์

2. ชั้นการฝึกปฏิบัติ (Practice)

ชั้นการฝึกปฏิบัติเป็นขั้นตอนที่ให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้ภาษาที่เพิ่งจะเรียนรู้ใหม่จากชั้นการนำเสนอเนื้อหาในลักษณะของการฝึกแบบควบคุมหรือชี้แนะ (Controlled Practice Directed Activities) โดยมีผู้สอนเป็นผู้นำในการฝึกไปสู่การฝึกแบบค่อย ๆ ปล่อยให้ทำเองมากขึ้น เป็นแบบกึ่งควบคุม (Semi-Controlled) การฝึกในขั้นนี้มีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนได้ทำความเข้าใจเกี่ยวกับความหมาย และวิธีการใช้รูปแบบภาษานั้น ๆ ด้วยเช่นกัน ในการฝึกนั้นครูผู้สอนจะเริ่มจากการฝึกปากเปล่า (Oral) ซึ่งเป็นการพูดตามแบบง่าย ๆ ก่อนจนได้รูปแบบภาษา แล้วค่อยเปลี่ยนสถานการณ์ไป สถานการณ์เหล่านี้จะเป็นสถานการณ์ที่สร้างขึ้นภายในห้องเรียน เพื่อฝึกการใช้โครงสร้างประโยคตามบทเรียน ครูผู้สอนต้องให้ข้อมูลป้อนกลับเพื่อให้ผู้เรียนรู้ว่าตนใช้ภาษาได้ถูกต้องหรือไม่ นอกจากนี้อาจตรวจสอบความเข้าใจด้านความหมายได้ต่อจากนั้นจึงให้ฝึกด้วยการเขียนเพื่อเป็นการฝึกความแม่นยำในการใช้

3. ชั้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร (Production)

ชั้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร นับเป็นขั้นที่สำคัญที่สุดขั้นหนึ่งเพราะการฝึกใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารเปรียบเสมือนการถ่ายโอนการเรียนรู้ภาษาจากสถานการณ์ในชั้นเรียนไปสู่การนำภาษาไปใช้จริงนอกชั้นเรียน การฝึกใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารโดยทั่วไปมุ่งหวังให้ผู้เรียนได้ลองใช้ภาษาในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่จำลองจากสถานการณ์จริง หรือที่เป็นสถานการณ์จริงด้วยตนเอง โดยครูผู้สอนเป็นเพียงผู้แนะแนวทางเท่านั้น การฝึกใช้ภาษาในลักษณะนี้มีประโยชน์ในแง่ที่ช่วยให้ทั้งครูผู้สอนและผู้เรียนได้รู้ว่าผู้เรียนเข้าใจและเรียนรู้ภาษาไปแล้วมากน้อยเพียงใด สามารถนำไปปรับใช้ตามความต้องการของตนเองแค่ไหน ซึ่งการที่จะถือว่าผู้เรียนได้เรียนรู้แล้วอย่างแท้จริง ก็คือ การที่ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้เอง โดยอิสระภายใต้สถานการณ์ต่าง ๆ ที่จะพบในชีวิตจริง นอกจากนี้ผู้เรียนจะได้มีโอกาสนำความรู้ทางภาษาที่เคยเรียนแล้วมาใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่ในการฝึกในขั้นตอนนี้อีกด้วย เพราะผู้เรียนไม่จำเป็นต้องใช้ภาษาตามรูปแบบที่กำหนดมาให้เหมือนดังการฝึกในชั้นการฝึก และการได้เลือกใช้ภาษาเองนี้จะช่วยสร้างความมั่นใจในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารให้แก่ผู้เรียนได้เป็นอย่างดี วิธีการฝึกมักฝึกในรูปแบบของการทำกิจกรรมแบบ

ต่าง ๆ โดยครูผู้สอนเป็นเพียงผู้กำหนดภาระงาน หรือสถานการณ์ต่าง ๆ ให้

5.2. การสอนภาษาเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ (Language for Specific Purposes)

การสอนภาษาเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ มีการพัฒนาเป็นลำดับนับตั้งแต่ปี 1967 เป็นต้นมา ในด้านภาษาอังกฤษเรียกการสอนชนิดนี้เป็นภาษาอังกฤษว่า English for Specific Purposes เป็นการสอนโดยใช้ภาษาเป็นเครื่องมือ เพื่อรับความรู้ศาสตร์อื่น ๆ ทั้งด้านวิชาการและด้านอาชีพเช่น ภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว ภาษาอังกฤษเพื่อธุรกิจ ภาษาอังกฤษการโรงแรม ใน การเรียนภาษามีใช้เป็นเพียงการเรียนเฉพาะตัวเนื้อหาภาษา แต่ใช้ภาษาเพื่อเป็นเครื่องมือเชื่อมโยง และบูรณาการกับศาสตร์อื่น ๆ ผู้เรียนมีแรงจูงใจ มีปัจจัยภายนอกที่บังคับให้เรียน เช่น เรียนเพื่อ ความก้าวหน้าทางวิชาการ หรือเรียนเพื่อประกอบอาชีพ ผู้กำหนดโปรแกรมการเรียนการสอน จำเป็นต้องศึกษาความต้องการซึ่งมีอยู่หลายระดับ หลายขั้นตอน

5.3. การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ (Integrate Learning)

การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ คือ ยุทธศาสตร์การเรียนรู้ ซึ่งเปิดโอกาสให้ใช้วิธีการ ตั้งคำถาม (Questioning) และกระบวนการแก้ปัญหา (Problem Solving) มาเป็นตัวนำ กระบวนการแสวงหาความรู้และทักษะ โดยไม่ยึดติดในโครงสร้างของสาขาวิชาต่าง ๆ ทางด้าน วิชาการ เพื่อประโยชน์ในการหลักสูตรและจัดการเรียนการสอน การเรียนรู้แบบบูรณาการเป็นการ เชื่อมโยงความคิดรวบยอดจากวิชาและประสบการณ์ต่าง ๆ เข้าด้วยกัน ช่วยให้เกิดการถ่ายโอน การเรียนรู้จากวิชาหนึ่งไปยังวิชาที่นำมาผสมผสาน เป็นการส่งเสริมให้มีการขยายโลกทัศน์และ วิสัยทัศน์ให้กว้างขึ้นตอบสนองความสามารถทางพหุปัญญาของผู้เรียน (Multiple Intelligence) และ ตอบสนองต่อความสามารถที่จะแสดงออกทางอารมณ์ (Emotional Intelligence) นอกจากนี้ ผู้เรียนยังสามารถเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนเข้ากับชีวิตจริงและสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองได้ จน เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายมากขึ้น

ประโยชน์ของการเรียนรู้แบบบูรณาการ

1. เปิดโอกาสให้ครูผู้สอนทุกวิชา ได้ทำงานร่วมกันหรือร่วมมือกันบูรณาการความรู้
2. ช่วยให้ผู้เรียนตระหนักถึงคุณค่าในการนำความรู้ที่เรียนไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง
3. ช่วยให้ผู้เรียนได้รับความรู้ ความเข้าใจในลักษณะองค์รวม / ภาพรวมมองเห็นความ เชื่อมโยงของมวลความรู้และประสบการณ์
4. ช่วยให้ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้ ความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว
5. ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีจุดหมายและมีความหมาย

6. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนทำงานเป็นกลุ่ม สามารถแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน
7. พัฒนาศักยภาพของผู้เรียนอย่างไม่จำกัด
8. ช่วยให้ผู้เรียนสามารถใช้ชุมชนเป็นแหล่งวิทยาการและร่วมพัฒนาชุมชน
9. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้วิธีการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ลักษณะสำคัญของการเรียนรู้แบบบูรณาการ เป็นการจัดการเรียนการสอนในลักษณะบูรณาการหลายรูปแบบ ดังนี้คือ

1. บูรณาการระหว่างความรู้และกระบวนการเรียนรู้
2. บูรณาการระหว่างพัฒนาการทางความรู้และพัฒนาการทางจิตใจ
3. บูรณาการระหว่างความรู้และการกระทำ
4. บูรณาการระหว่างสิ่งที่เรียนในโรงเรียนกับสิ่งที่ป็นอยู่ในชีวิตประจำวัน
5. บูรณาการระหว่างวิชาต่าง ๆ

5.4. การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning)

การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มย่อย ๆ ส่งเสริมผู้เรียนให้ทำงานร่วมกันเพื่อให้ตนเอง และสมาชิกทุกคนในกลุ่มประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด หรืออาจจะกล่าวได้ว่าเป็นการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เหมาะสมตามสภาพวัฒนธรรม นั่นคือ ให้ผู้เรียนมีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน ในลักษณะเป็นประชาธิปไตยและมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ จะมีประสิทธิภาพถ้าสมาชิกภายในกลุ่มมองเห็นคุณค่าของการทำงานร่วมกัน และการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยมีแนวทางสำคัญ 5 ประการ คือ

1. การพึ่งพาอาศัยกันในทางที่ดี (Positive Interdependence) สมาชิกทุกคนมีหน้าที่และความสำคัญเท่ากัน หน้าที่ของตนและรับผิดชอบในกิจกรรมต่าง ๆ เสมอกัน ทุกคนตระหนักดีว่าความสำเร็จของกลุ่มขึ้นอยู่กับสมาชิกแต่ละคน
2. การสร้างทีมงาน (Team Formation) การพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันชี้ให้เห็นชัดว่าต้องมีการจัดกลุ่มขึ้นเพื่อทำกิจกรรม ผู้เรียนสามารถจัดกลุ่มกันเองได้ หรือครูผู้สอนเป็นผู้จัดกลุ่มให้ผู้เรียนได้
3. ความรับผิดชอบ (Accountability) ความรับผิดชอบเป็นเรื่องสำคัญในการจัดการเรียนแบบร่วมมือ เพื่อให้ประสบความสำเร็จผู้เรียนจะได้รับการมอบหมายความรับผิดชอบเป็นรายบุคคล ให้คะแนนหรือจัดลำดับงานส่วนที่รับผิดชอบในโครงการกลุ่มหรือทำตามกฎที่ว่า จะยังทำกิจกรรมในกลุ่มทุกคนจนกว่างานจะเสร็จ

4. ทักษะทางสังคม (Social Skill) ทักษะในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล รวมทั้ง การสื่อความหมาย การช่วยสอนและการแก้ปัญหาความขัดแย้ง ช่วยให้ผู้รู้จักการจัดการทำงานร่วมกัน เป็นกลุ่มเป็นหมู่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม ถ้าผู้เรียนไม่มีทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น มาก่อน ครูผู้สอนควรปูพื้นฐานทักษะทางสังคมให้ผู้เรียนด้วย

5. โครงสร้างการเรียนรู้ และวิธีจัดโครงสร้าง (Structures and Structuring) โครงสร้าง การเรียนรู้เป็นกรอบวิธีการจัดการเรียนรู้ที่อิสระจากเนื้อหา(Content-Free) สำหรับใช้ในการจัด ลำดับพฤติกรรมในห้องเรียน ในการจัดให้มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับเนื้อหา และระหว่างผู้เรียน กับผู้เรียน โครงสร้างการเรียนรู้จะบรรยายลำดับวิธีการต่าง ๆ ที่ผู้เรียนจะเกิดปฏิสัมพันธ์ต่อกัน

นักการศึกษาได้พัฒนา รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบร่วมมือไว้หลากหลาย ในที่นี้จะขอเสนอรูปแบบการจัดการเรียนการสอนดังกล่าว ดังนี้

1. การคิดและคุยกัน (Think-Pairs-Share) เพื่อนเรียน (Partners) และการผลัดกันพูด (Say and Switch) ทั้ง 3 รูปแบบเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่คล้ายคลึงกัน คือ ให้ผู้เรียน จับคู่กันในการตอบคำถาม อภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นหรือสถานการณ์ หรือทำความเข้าใจเนื้อหาที่เป็นความคิดรวบยอดที่กำหนดให้

3. กิจกรรมโต๊ะกลม (Roundtable หรือ Roundrobin) เป็นรูปแบบการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนที่ผู้เรียนที่มีจำนวนมากกว่า 2 คนขึ้นไป และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนในกลุ่ม เล่าหรือเขียนความคิดเห็นของตน เล่าประสบการณ์ ความรู้ สิ่งที่น่าสนใจที่ตนกำลังศึกษาหรือสิ่งที่กำหนดให้ โดยเวียนไปทางด้านใดด้านหนึ่งจนครบทุกคน

3. คู่ตรวจสอบ (Pairs Check) มุมสนทนา (Corners) ร่วมกันคิด (Numbered Heads Together) เป็นรูปแบบการสอนที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน คือ เป็นการจัดการเรียนการสอนที่แบ่ง ผู้เรียนเป็นกลุ่มย่อย ๆ กลุ่มละ 4-6 คน โดยผู้เรียนในแต่ละกลุ่มต้องคละเทศ และสามารถ ให้ช่วยกันตอบคำถาม แก้ไขปัญหา หรือทำแบบฝึกหัดเมื่อสมาชิกทุกคนในกลุ่มย่อยสามารถ ตอบปัญหาหรือแก้ไขปัญหได้แล้ว ก็เปิดโอกาสให้แลกเปลี่ยนหรือตรวจสอบคำตอบกับผู้เรียน ในกลุ่มอื่น หรือครูผู้สอนอาจสุ่มเรียกผู้เรียนให้ตอบ

4. การสัมภาษณ์แบบสามขั้นตอน (Three-Step Interview) เป็นรูปแบบการจัดการเรียน การสอนสำหรับกลุ่มย่อยที่มีสมาชิก จำนวน 3-4 คน โดยมีขั้นตอนดังนี้

4.1 ผู้เรียนจับกลุ่มกัน ในกรณีที่กลุ่มมีสมาชิก 3 คน ให้ผู้เรียนคนที่ 1 เป็นผู้สัมภาษณ์ โดยถามคำถามที่ครูผู้สอนตั้งหรือผู้เรียนเป็นผู้ตั้งเอง ผู้เรียนคนที่ 2 เป็นผู้ตอบ และผู้เรียนคนที่ 3 เป็นผู้จุดประเด็นอภิปรายหรือแสดงความคิดเห็น ในกรณีที่กลุ่มสมาชิก 4 คน ให้สมาชิกภายในกลุ่มจับคู่กันเป็น 2 คู่ โดยมีการสัมภาษณ์และตอบคำถามไปพร้อม ๆ กัน ทั้ง 2 คู่ ผู้เรียนคนที่เป็นผู้ตั้งคำถาม จะเป็นผู้จุดประเด็นอภิปรายหรือแสดงความคิดเห็นในขณะที่ผู้เรียนอีกคนหนึ่งตอบ

4.2 หลังจากการสัมภาษณ์หรืออภิปรายตามหัวข้อจบลงเรื่องหนึ่ง ผู้เรียนแต่ละกลุ่มย่อยจะสลับบทบาทกันในการสัมภาษณ์หรือสนทนาหัวข้ออื่น ๆ

4.3 เมื่อการสัมภาษณ์หรืออภิปรายครบทุกหัวข้อแล้วผู้เรียนแต่ละกลุ่มย่อย ผลัดกันเล่าสิ่งที่ตนได้รู้ให้กลุ่มทราบ

5. เทคนิค STAD (Student Teams Achievement Divisions) เป็นรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่สมาชิกในกลุ่ม 4 คน มีระดับสติปัญญาต่างกัน เช่น เก่ง 1 คน ปานกลาง 2 คน อ่อน 1 คน ครูผู้สอนกำหนดบทเรียนและการทำงานกลุ่ม แล้วจึงสอนบทเรียนให้ผู้เรียนทั้งชั้น จากนั้นให้กลุ่มทำงานตามที่กำหนด ผู้เรียนในกลุ่มช่วยเหลือกัน เด็กเก่งช่วยการตรวจงานของเพื่อนให้ถูกต้องก่อนนำส่งครูผู้สอน การสอบต่างคนต่างทำข้อสอบ แล้วเอาคะแนนของทุกคนมารวมกันเป็นคะแนนของกลุ่ม ครูผู้สอนจัดลำดับคะแนนของกลุ่มแล้วปิดประกาศให้ทุกคนทราบ

6. เทคนิค TGT (Team-Games Tournament) จัดกลุ่มเช่นเดียวกับ STAD แต่ไม่มีการสอบทุกสัปดาห์ แต่ละทีมที่มีความสามารถเท่าเทียมกันจะแข่งขันกันตอบปัญหา มีการจัดกลุ่มใหม่ทุกสัปดาห์ โดยพิจารณาจากความสามารถของแต่ละบุคคล

7. เทคนิค TAI (Team-Assisted Individualization) เป็นการจัดการเรียนการสอนที่สมาชิกของกลุ่ม 4 คน มีระดับความรู้ต่างกัน ครูผู้สอนเรียกผู้เรียนที่มีระดับความรู้เดียวกันของแต่ละกลุ่มมาสอน ความยากง่ายของเนื้อหาที่สอนแตกต่างกัน ทุกคนสอบโดยไม่มีการช่วยเหลือกัน มีการให้รางวัลทีมที่ทำคะแนนได้ดีกว่าเดิม

8. เทคนิค CIRC (Cooperative-Integrated Reading and Composition) ใช้สำหรับการอ่าน เขียน และทักษะอื่น ๆ ทางภาษา สมาชิกในกลุ่ม 4 คน มีความรู้เท่ากัน 2 คน อีก 2 คน เท่ากัน แต่ระดับความรู้ต่างจาก 2 คนแรก ครูผู้สอนเรียกผู้ที่มีความรู้เท่ากันจากทุกกลุ่มมาสอน ให้กลับเข้ากลุ่มแล้วเรียกคู่ถัดไปจากทุกกลุ่มมาสอน คะแนนของกลุ่มพิจารณาจากคะแนนสอบของสมาชิกกลุ่มเป็นรายบุคคล

9. เทคนิค Jigsaw เป็นกิจกรรมที่ครูผู้สอนมอบหมายให้สมาชิกในกลุ่มแต่ละคน กลุ่มศึกษาเนื้อหาที่กำหนดให้ สมาชิกแต่ละคนจะถูกกำหนดโดยกลุ่มให้ศึกษาเนื้อหาคนละตอนที่แตกต่างกัน ผู้เรียนจะไปทำงานร่วมกับสมาชิกกลุ่มอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมายให้ศึกษาเนื้อหาที่

เหมือนกัน หลังจากที่ทุกคนศึกษาเนื้อหาที่นั้นจนเข้าใจแล้ว จึงกลับเข้ากลุ่มเดิม แล้วเล่าเรื่องที่ตนศึกษาให้สมาชิกคนอื่น ๆ ในกลุ่มฟัง โดยเรียงตามลำดับเรื่องราว เสร็จแล้วให้สมาชิกในกลุ่มคนใดคนหนึ่งสรุปเนื้อหาของสมาชิกทุกคนเข้าด้วยกันครูผู้สอนอาจเตรียมข้อสอบเกี่ยวกับบทเรียนนั้นไว้ทดสอบความเข้าใจเนื้อหาที่เรียนในช่วงสุดท้ายของการเรียน

ประโยชน์ของการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Advantages of Cooperative Learning)

1. สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสมาชิก เพราะทุก ๆ คนร่วมมือในการทำงานกลุ่มทุก ๆ คน มีส่วนร่วมเท่าเทียมกัน ทำให้เกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียน
2. ส่งเสริมให้สมาชิกทุกคนมีโอกาสคิด พูด แสดงออก แสดงความคิดเห็น ลงมือกระทำอย่างเท่าเทียมกัน
3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เช่น เด็กเก่งช่วยเด็กที่เรียนไม่เก่ง ทำให้เด็กเก่งภาคภูมิใจ รู้จักใช้เวลา ส่วนเด็กอ่อนเกิดความซาบซึ้งในน้ำใจของเพื่อนสมาชิกด้วยกัน
4. ทำให้รู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การร่วมกันคิด การระดมความคิดเห็นนำข้อมูลที่ได้มาพิจารณาร่วมกัน เพื่อหาคำตอบที่เหมาะสมที่สุด เป็นการส่งเสริมให้ช่วยกันคิดวิเคราะห์และตัดสินใจ
5. ส่งเสริมทักษะทางสังคม ทำให้ผู้เรียนรู้จักปรับตัวในการอยู่ร่วมกันด้วย มนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เข้าใจกันและกัน
6. ส่งเสริมทักษะการสื่อสาร ทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ สิ่งเหล่านี้ล้วนส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น

5.5. การจัดการเรียนการสอนที่เน้นเนื้อหาวิชาความรู้ต่าง ๆ (Content-Based Instruction)

การจัดการเรียนการสอนภาษาที่เน้นเนื้อหา หมายถึง การสอนภาษาที่นำเนื้อหาวิชาต่าง ๆ มาบูรณาการกับจุดหมายของการสอนภาษา กล่าวคือ ผู้เรียนใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้และในขณะเดียวกันก็พัฒนาการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารไปด้วย ดังนั้นการคัดเลือกเนื้อหาที่นำมาให้ผู้เรียนได้เรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเนื้อหาที่คัดเลือกมาจะต้องเอื้อต่อการบูรณาการการสอนภาษาทั้ง 4 ทักษะ คือ ฟัง พูด อ่านและเขียน นอกจากนี้ยังช่วยให้ผู้เรียนสามารถ

พัฒนากระบวนการคิดวิเคราะห์ สามารถตีความ ประเมินข้อมูลของเรื่อง และพัฒนาการเขียนเชิงวิชาการที่เกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ ได้ ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ภาษาในลักษณะองค์รวม (Whole Language Learning)

การจัดการเรียนการสอนภาษาที่เน้นเนื้อหาเป็นการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาความสามารถทางภาษาของผู้เรียนวิธีหนึ่งคือช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เนื้อหา ทักษะทางภาษา กระบวนการคิด เจตคติ และวัฒนธรรม นอกจากนี้ยังเป็นการจัดการเรียนการสอนที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ให้แก่ผู้เรียนในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ตอบสนองความต้องการและความสนใจของผู้เรียน ตลอดจนใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร
2. เรียนรู้ภาษาที่ใช้จริงในชีวิตประจำวันอย่างหลากหลาย โดยใช้เนื้อหาเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ทักษะทางภาษา กระบวนการคิด และแสวงหาความรู้เพิ่มเติมได้ด้วยตนเอง
3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีโอกาสสัมพันธภาพความรู้ที่เรียนในวิชาต่าง ๆ ด้วยภาษาไทยกับเนื้อหาที่เรียนในวิชาภาษาอังกฤษ และก่อให้เกิดความเชื่อมโยงเป็นลักษณะต่าง ๆ เช่น การเชื่อมโยงความคิดในเนื้อหาวิชาการที่หลากหลาย จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถมองเห็นความเชื่อมโยงของประสบการณ์ต่าง ๆ และสามารถนำความคิดไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้
4. ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยความหมาย โดยการนำเสนอเนื้อหาในลักษณะที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้เนื้อหาและภาษาไปพร้อม ๆ กัน
5. เตรียมตัวเรียนสำหรับการศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น
6. สนับสนุนการจัดกิจกรรมในลักษณะการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม การเรียนรู้จากการทำกิจกรรม การเรียนรู้จากการฝึกงาน การเรียนรู้จากประสบการณ์ และการเรียนรู้จากโครงการ

การจัดการเรียนการสอนภาษาที่เน้นเนื้อหาหรือ Content-Based Instruction (CBI) นั้น มีวิธีการดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 การเลือกแก่นสาระ (Selecting the Theme)

ในการเลือกเนื้อหาที่จะสอนนั้น ครูผู้สอนจะต้องเลือกหัวเรื่อง (Topic) ที่สอดคล้องกับสถานการณ์จริงและเลือกหัวเรื่องย่อย (Sub-Topic) ที่สัมพันธ์กัน นอกจากนี้ครูผู้สอนจะต้องคำนึงถึงความต้องการและความสนใจของผู้เรียน

ขั้นที่ 2 การเลือกสื่อการสอนหรือบทเรียน (Selecting the Material or the Text)

การเลือกสื่อการสอนหรือบทเรียนนับเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุด เพราะครูผู้สอนจะต้องหาบทเรียนในกรอบเนื้อหาที่คาดว่าผู้เรียนสนใจ ทั้งจะต้องฝึกให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการคิดในระดับสูง เช่นสามารถตีความ หรือสังเคราะห์ข้อมูลหรือแยกประเด็นที่เป็นความเห็นจากข้อเท็จจริง สามารถ

เห็นภาพตามคำบรรยาย สามารถระบุความเป็นเหตุเป็นผล โดยใช้โครงสร้างของภาษา ในการเลือกบทเรียนที่จะใช้สอนอาจใช้แนวทางดังต่อไปนี้ (Brinton, Snow and Weschem 1997)

1. เนื้อหาของบทเรียนเป็นเรื่องจริง (Content Authenticity) ทันทสมัย มีข้อมูลมากพอที่จะให้ผู้เรียนฝึกทักษะการอ่าน เขียน ฟัง และพูดได้
2. ภาระงานที่สอดคล้องกับสถานการณ์จริง (Task Authenticity) เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา กิจกรรมเปิดโอกาสให้ผู้เรียนพัฒนาความคิดเชิงวิพากษ์วิจารณ์
3. ระดับความสนใจ (Interest Level) เนื้อหาในการเรียนสอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน
4. ระดับความยากง่าย (Difficulty Level) บทเรียนยากง่ายเหมาะกับระดับของผู้เรียน บทเรียนให้ข้อมูลพอเพียงและมีความยาวพอเหมาะ
5. เนื้อหาเข้าใจได้ง่าย (Accessibility) ผู้เรียนจำเป็นต้องมีความรู้พื้นฐานก่อนอ่าน บทเรียนนี้และสามารถเข้าใจประเด็นทางวัฒนธรรม การเรียบเรียงเนื้อหาตลอดจนสำนวนภาษาเหมาะสม
6. บทเรียนหาได้ง่าย (Availability) ครูผู้สอนสามารถหาบทเรียนได้ในท้องถิ่นของตน
7. รูปแบบของบทเรียน (Packaging) น่าสนใจ การจัดหน้า ตัวพิมพ์ ภาพ สี สั้น ช่วยให้นักเรียนเข้าใจข้อความได้ง่ายขึ้น
8. บทเรียนยืดหยุ่นได้ (Flexibility) บทเรียนเหมาะที่จะใช้สอนแบบทักษะสัมพันธ์ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมที่หลากหลายและเอื้อต่อผู้เรียนที่มีวิธีการเรียนรู้ต่างกัน
9. แหล่งเนื้อหา (Source) บทเรียนมาจากแหล่งเนื้อหาที่มีรูปแบบที่หลากหลาย
10. ส่วนเสริมบทเรียน (Textual Aids) เช่น คำอธิบายศัพท์ คำถามให้ค้นคว้าเพิ่มเติม หรือดัชนีคำซึ่งช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจและจำเนื้อหาที่เรียนได้
11. สื่อการสอนเสริม (Supporting Materials) อาจมีคู่มือครู เฉลยคำตอบหรือแบบฝึกหัดเสริม

การจัดการเรียนการสอนภาษาที่เน้นเนื้อหา ครูผู้สอนสามารถเตรียมบทเรียนจากสื่อจริงที่หลากหลาย เพื่อฝึกทักษะต่าง ๆ เสริมบทเรียนจากตำราเรียนเพื่อให้การสอนน่าสนใจยิ่งขึ้น โดยครูผู้สอนในแต่ละโรงเรียนหรือกลุ่มโรงเรียนสามารถช่วยกันรวบรวมบทเรียนสร้างเป็นศูนย์บทเรียนหรือศูนย์สื่อการเรียนการสอน (English Instructional Resource Centre) นอกจากนี้ครูผู้สอนยังสามารถขอคำแนะนำเกี่ยวกับบทเรียนจากครูผู้สอนที่สอนวิชาอื่น เช่น สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ ในการหาข้อมูลเกี่ยวกับเนื้อหา ตลอดจนคำอธิบายคำศัพท์ เป็นการเชื่อมโยงการเรียนรู้ทักษะทางภาษาเข้ากับความรู้ในสาขาวิชาอื่นที่เรียนเพื่อพัฒนากลวิธีการเรียนและทักษะการใช้ความคิดเชิงวิพากษ์วิจารณ์ ซึ่งมีความสำคัญต่อผู้เรียน

ขั้นที่ 3 การสร้างแผนภูมิแสดงเครือข่าย (Web)

หลังจากเลือกเนื้อหาแล้วจึงกำหนดหัวเรื่อง (Topic) และหัวเรื่องย่อย (Sub-Topic) เพื่อเจาะลึกเนื้อหาโดยให้มีความต่อเนื่องและสัมพันธ์กัน ตลอดจนสอดคล้องกับวิชาอื่นในหลักสูตร เช่น เนื้อหาเรื่องมลภาวะสอดคล้องกับวิชาวิทยาศาสตร์ จากเนื้อหาในแต่ละหัวเรื่อง ผู้เรียนจะได้รู้ข้อมูลใหม่พร้อมทั้งพัฒนาทักษะทางภาษา รวมทั้งฝึกกลวิธีการเรียนและพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิพากษ์วิจารณ์ไปพร้อมกัน ฉะนั้น ครูผู้สอนควรเลือกหัวเรื่องที่น่าสนใจเกี่ยวข้องกับประสบการณ์ของผู้เรียนและมีรูปแบบภาษาหลากหลาย

ขั้นที่ 4 การเตรียมกิจกรรมการเรียนการสอน (Developing the Instructional Tasks and Activities)

การเตรียมกิจกรรมการเรียนการสอนขึ้นอยู่กับลักษณะของเนื้อหา กล่าวคือ ครูผู้สอนจะวิเคราะห์เนื้อหาที่จะประเมินว่า ผู้เรียนจะต้องมีความรู้เบื้องต้นอะไรบ้าง ก่อนที่จะอ่านบทเรียนหรือทำกิจกรรม หลังจากนั้นจึงเตรียมกิจกรรมจากเนื้อหาเพื่อสอนศัพท์และโครงสร้างของภาษา วิธีเรียบเรียงเนื้อความ กลวิธีการเรียน ทักษะการเรียน และฝึกการสื่อความหมายในรูปแบบปฏิสัมพันธ์ (Interaction) กิจกรรมที่ผู้เรียนทำเป็นการฝึกให้สามารถสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิพากษ์วิจารณ์ การพูดและการเขียนเรื่องเกี่ยวกับบทเรียน กิจกรรมแต่ละขั้นตอนต้องสัมพันธ์และเสริมซึ่งกันและกัน

การจัดการเรียนการสอนภาษาที่เน้นเนื้อหา หรือ Content-Based Instruction (CBI) เป็นแนวการสอนที่ต่อเนื่องจากการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารหรือ Communicative Language Teaching (CLT) โดยมีหลักสำคัญว่า การเรียนภาษาจะเกิดขึ้นได้เมื่อผู้เรียนอยู่ในสถานการณ์การเรียนการสอนที่เหมือนจริง (Eskey, 1997) การเรียนการสอนแบบ CBI เป็นการจัดกิจกรรมที่ใช้เนื้อหาเพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ภาษา โดยจัดกิจกรรมที่หลากหลาย ทั้งกิจกรรมเดี่ยว หรือคู่หรือกลุ่ม เช่น อภิปรายประเด็นสำคัญ หาแนวทางแก้ไขปัญหาวิเคราะห์ ประเมินหรือศึกษาแนวความคิด สรุป ตีความข้อมูล เสนอรายงานหรือได้ว่าที่ ผู้เรียนมีโอกาสได้ศึกษาข้อมูลใหม่ ๆ ไปพร้อมกับฝึกการใช้ภาษาให้ถูกต้องในสถานการณ์ที่สมจริงมากที่สุด

การจัดการเรียนการสอนภาษาที่เน้นเนื้อหานี้ ผู้เรียนจะได้รับประโยชน์ที่สำคัญที่สุด คือ ได้เรียนรู้การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารไปพร้อมกับทักษะการเรียนที่จะสามารถนำไปใช้ในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม และมีความพร้อมที่จะศึกษาต่อในระดับสูง นอกจากนี้สิ่งสำคัญที่สุด คือ การสอนแนวนี้ช่วยพัฒนาผู้เรียนให้คิดเป็น วิพากษ์วิจารณ์เป็น และพร้อมที่จะใช้ภาษาเป็นเครื่องมือศึกษาด้วยตัวเอง ในการแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง

5.6. การสอนภาษาแบบองค์รวม (Whole Language Approach)

แนวทางการเรียนรู้ภาษาแบบองค์รวม เป็นการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้แบบองค์รวม โดยไม่แยกภาษาเป็นส่วน ๆ และไม่เน้นเฉพาะทักษะใดทักษะหนึ่ง

ผู้เรียนจะเรียนรู้เกี่ยวกับหน้าที่และรูปแบบของสื่อสิ่งพิมพ์ โดยผ่านทางการใช้ภาษาจริงที่มีจุดมุ่งหมายจริง และผ่านการแสวงหาความหมายของสื่อสิ่งพิมพ์อย่างกระตือรือร้น ความสำเร็จของผู้เรียน ในฐานะผู้ใช้ภาษาพูดได้พัฒนามาจากผลของการที่เขาเฝ้าจับตาดู และคอยฟังคนอื่น ๆ ใช้ภาษาพูด เพื่อให้มีการกระทำสิ่งต่าง ๆ ครูผู้สอนภาษาแบบองค์รวม จะจัดหาประสบการณ์ที่หลากหลายในสภาพแวดล้อมที่ขยายกว้างออกไป พร้อมกับการเจริญเติบโตตามธรรมชาติและพัฒนาทางภาษา จะเป็นสภาพแวดล้อมที่เชื้อเชิญให้ผู้เรียนใช้ทั้งภาษาพูดและภาษาเขียนเพื่อปฏิบัติตามจุดมุ่งหมายที่สำคัญต่อผู้เรียน ในการพัฒนาภาษาพูดและการอ่านออกเขียนได้ มีเงื่อนไขสำคัญในการเรียนรู้ตามที่ไบรอัน แคมเบอร์น กล่าวไว้ดังนี้

1. การนำเข้าสู่บทเรียน (Immersion) ควรจัดสภาพแวดล้อมทางภาษาที่แตกต่างและหลากหลายให้ผู้เรียนใช้ภาษาที่มีความหมาย มีจุดมุ่งหมายและเป็นองค์รวม (จัดสื่อสิ่งพิมพ์ที่เป็นองค์รวมที่มีความหมายครบสมบูรณ์ในสาระของมัน ไม่แยกเป็นคำและประโยค เป็นสื่อที่ใช้โดยมีจุดมุ่งหมายที่แท้จริง หรือเป็นหนังสือที่เขียนโดยใช้ภาษาที่เป็นธรรมชาติ)
2. การสาธิตหรือการทำแบบจำลอง (Demonstration or Modeling) ควรปล่อยให้ผู้เรียนได้อยู่กับคนอื่น ๆ ที่ใช้ภาษาในวิธีการต่าง ๆ ด้วยเหตุผลที่แตกต่างกัน (ผู้สอนและคนอื่น ๆ ต้องอ่านสิ่งพิมพ์ต่อหน้าผู้เรียน เพื่อหาวิธีการ หรือค้นหาแนวคิดใหม่ ๆ ผู้สอนและคนอื่น ๆ ต้องเขียนต่อหน้าผู้เรียน เพื่อความสนุกสนานหรือเพื่อการแลกเปลี่ยน)
3. ความคาดหวัง (Expectation) คาดหวังว่าผู้เรียนจะเรียนรู้วิธีการพูดและการตอบโต้ที่สอดคล้องกัน (ผู้สอนและผู้ปกครอง ควรคาดหวังว่า ผู้เรียนจะสามารถอ่านได้ในทำนองที่สุด และจะเขียนได้ตามหลักการ)
4. การประมาณการ (Approximation) ควรปล่อยให้ผู้เรียนทดลองกับภาษา และคาดคะเนเหตุการณ์ด้วยตนเอง (ไม่ควรคาดหวังว่า ผู้เรียนจะอ่านและเขียนได้เหมือนผู้ใหญ่ ตั้งแต่แรกเริ่ม ควรยินยอมให้ผู้เรียนทดลองการอ่านและการเขียน ให้ลองทายว่าคำใดที่จะปรากฏต่อไปในเวลาอ่าน และให้ประดิษฐ์สัญลักษณ์ และสะกดเองในเวลาเขียน)
5. การป้อนข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ควรให้ข้อมูลย้อนกลับในทางบวกเกี่ยวกับความพยายามในการใช้ภาษาของผู้เรียน โดยใช้วิธีที่อ่อนโยน (ผู้สอนและพ่อแม่ควรยอมรับภาษาที่เข้าใจว่ามีความหมาย และหาคำตอบได้ตามความหมายนั้น ๆ)

6. ความรับผิดชอบ (Responsibility) ควรปล่อยให้ผู้เรียนตัดสินใจด้วยตนเองว่า พวกเขาจะเรียนอะไรเกี่ยวกับภาษา ใช้ความเร็วและระยะเวลาในการเรียนอย่างไร (เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกสิ่งที่จะอ่านและเขียนด้วยตนเอง ให้อิสระในการทดลองกับการอ่านและเขียนตามความแตกต่าง ไม่จำเป็นต้องเรียงลำดับทักษะในการปฏิบัติงาน)

7. ข้อผูกพัน (Engagement) ควรทำให้ผู้เรียนรู้สึกปลอดภัยในการทำอะไรเหมือนคนอื่น และมีสิทธิเป็นเจ้าของ สิ่งที่ทำ รวมทั้งทำให้เชื่อว่า การพยายามทำให้ดีเท่าเทียมหรือดีกว่าคนอื่น เป็นสิ่งที่มีค่าควรทำ เช่นการชี้ให้เห็นว่า หนังสือเป็นสิ่งที่มีความควรอ่าน ควรมีเหตุผลที่แท้จริง และรู้สึกว่าคุณค่าในการอ่านและการเขียน

8. การฝึกปฏิบัติ (Practice) ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนตลอดวันในการฝึกอ่านและเขียน (เป็นการทำโดยมีจุดมุ่งหมายที่แท้จริง ไม่ใช่เพียงแต่ทำกิจกรรมที่สัมพันธ์กัน)

9. สภาพแวดล้อมที่สนับสนุนการเรียนรู้ (Supportive Learning Environment) ควรให้ความช่วยเหลือเมื่อจำเป็น ไม่มีการขู่เข็ญในการทำภาระงานการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนรู้สึกปลอดภัยในการแสวงหาความช่วยเหลือในการอ่านและการเขียนตามความจำเป็น ให้อภัยสิ่งที่จะเดาความหมายในการอ่าน หรือการเขียนคำที่ไม่รู้จัก

5.7. การเรียนรู้จากการทำโครงการ (Project – Based Learning)

โครงการ คือ งานศึกษาค้นคว้าที่ผู้เรียนทำร่วมกันเกี่ยวกับหัวข้อเรื่องใด เรื่องหนึ่ง ที่ผู้เรียนต้องการศึกษาแล้วดำเนินการศึกษาค้นคว้าภายในเวลาที่ตกลงกันไว้จนได้ผลออกมาตามที่ตั้งจุดประสงค์ไว้ โครงการเป็นวิธีการสอนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งจัดอยู่ในแนวการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การทำโครงการต้องเริ่มจากผู้เรียนเป็นผู้คิด ลงมือปฏิบัติ หาทางแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น โดยมีครูผู้สอนคอยช่วยเหลือ กระตุ้น แนะนำให้คำปรึกษาอย่างใกล้ชิดจนได้ผลงานออกมา แล้วจัดทำรายงาน วิธีการดำเนินงานและเสนอผลงาน

จุดมุ่งหมายการทำโครงการ

1. พัฒนาการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยเลือกหัวข้อและวิธีการดำเนินการด้วยตนเอง
2. เชื่อมโยงองค์ความรู้กับชีวิตจริง โดยนำความรู้ที่ได้จากห้องเรียนไปประยุกต์ใช้หรือปฏิบัติจริง
3. พัฒนาความรับผิดชอบ โดยให้เสรีภาพในการคิดและการทำ กำหนดภาระงานและการดำเนินงานเอง

ลักษณะเด่นของโครงการตามที่คณะของนักการศึกษาหลายคนได้เห็นตรงกันมีดังนี้

1. มุ่งเน้นไปที่การเรียนรู้เนื้อหามากกว่าเป้าหมายด้านภาษา เฉพาะภาษาใดภาษาหนึ่ง
2. มีลักษณะมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง แม้ครูผู้สอนจะมีบทบาทในการสนับสนุนและเสนอแนะตลอดกระบวนการ

3. มีลักษณะเป็นการร่วมมือมากกว่าการแข่งขัน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์จากกันและกัน

4. นำไปสู่การบูรณาการที่แท้จริง ทั้งด้านทักษะและกระบวนการแสวงหาข้อมูลจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ ที่สะท้อนถึงภาระงานในชีวิตจริง

5. จะสิ้นสุดหรือจบลงด้วยผลงานในตอนท้าย ซึ่งสามารถให้คนอื่นรับรู้มีส่วนร่วมได้ ทำให้โครงการเป็นสิ่งที่มีความหมายที่แท้จริง ทั้งยังมีการปรับกระบวนการในระหว่างดำเนินการ เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเกิดความคล่องแคล่วและความถูกต้องชัดเจน ในแต่ละช่วงของการทำโครงการ

6. เป็นสิ่งที่จูงใจ กระตุ้นและท้าทาย มีผลดีต่อการสร้างความเชื่อมั่น การรู้คุณค่าของตนเอง และความเป็นอิสระในการดูแลตนเองควบคู่ไปกับการพัฒนาทักษะทางภาษา การเรียนรู้เนื้อหาและความสามารถทางสติปัญญาของผู้เรียน

ที่มาของหัวข้อโครงการ(Topic) มีที่มาจากหลายด้าน เช่น

1. จากความสนใจของผู้เรียน
2. จากสภาพแวดล้อมในห้องถื่น
3. จากการสังเกตสิ่งที่พบเห็นในชีวิตประจำวัน
4. จากเนื้อหา (Content) ที่เรียนหรือจากหัวข้อเนื้อหา (Notion) ในบทเรียน
5. จากปัญหาการสื่อสารเป็นภาษาอังกฤษ การตั้งชื่อหัวข้อโครงการ จะตั้งก่อนหรือหลังจากการทำโครงการก็ได้

ขั้นตอนในการทำโครงการประกอบด้วยขั้นตอนใหญ่ ๆ 3 ขั้นตอนทั้งโครงการแบบเต็มรูป และแบบกิจกรรมเสริมดังนี้

1. โครงการแบบเต็มรูป (Full-scale Project) มีขั้นตอนดังนี้

1.1 การวางแผนในห้องเรียน (Classroom Planning) ครูผู้สอนและผู้เรียนอภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับเนื้อหาและขอบข่ายของโครงการที่จะทำ คาดคะเนเกี่ยวกับภาษาที่จำเป็นต้องใช้ แนวคิดในการดำเนินการ วิธีการรวบรวมข้อมูล ฯลฯ

1.2 การดำเนินการทำโครงการ (Carrying Out the Project) ผู้เรียนดำเนินการ

ตามขั้นตอนในแผนที่วางไว้

1.3 การทบทวนและติดตามงาน (Reviewing and Monitoring the Work)

อภิปรายและประเมินผลย้อนกลับ ทั้งระหว่างและหลังการทำโครงการ ผู้สอนคอยให้คำวิพากษ์วิจารณ์ และเสนอแนะ กลุ่มช่วยกันวิเคราะห์งาน และร่วมกันติดตามผลการทำงาน

2. โครงการแบบกิจกรรมเสริม (Bridging Activities) มีขั้นตอนดังนี้

2.1 วางแผน (Plan) อภิปรายเกี่ยวกับเนื้อหาและขอบข่ายโครงการ ผู้เรียนตัดสินใจเองว่าจะทำงานเดี่ยว คู่ หรือกลุ่มย่อย ใช้ความรู้และความต้องการเฉพาะช่วยในการตัดสินใจ ผู้สอนช่วยเหลือในด้านภาษาที่จำเป็นต้องใช้ หรือให้ตัวอย่างโครงสร้าง

2.2 ปฏิบัติการ (Do) ลงมือปฏิบัติในห้องเรียนหรือนอกห้องเรียน ผู้เรียนใช้ทักษะของตนในการดำเนินการ

2.3 แลกเปลี่ยนประสบการณ์ (Share) ทำให้ห้องเรียน ผู้เรียนนำเสนอโครงการเพื่อน ๆ ถามคำถาม และอภิปราย

5.8. การเรียนรู้แบบเน้นภาระงาน (Task-Based Learning)

การเรียนรู้ที่เน้นภาระงาน หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่ใช้ภาระงาน (Tasks) เป็นหลัก มีลักษณะเป็นหลักสูตรแบบวิเคราะห์ (Analytic Syllabus) โดยยึดเอาระบบภาษาทั้งหมดมาวิเคราะห์ แล้วจัดเป็นหน่วยใหญ่ ๆ ไว้ตามความสามารถของผู้เรียน และเน้นว่าจะเรียนภาษาอย่างไร โดยยึดให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดองค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตรด้วยหลักการของการเรียนรู้แบบเน้นกระบวนการ ใช้แนวทางการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับกิจกรรมการสอนแบบเน้นภาระงาน

จุดมุ่งหมายของการเรียนรู้แบบเน้นกระบวนการ มี 2 ระดับ คือ

1. จุดมุ่งหมายทั่วไป ซึ่งมีลักษณะเป็นข้อความที่กล่าวถึงปรัชญา อุดมการณ์ โดยบอกแนวทาง ทิศทางอย่างกว้าง ๆ เพื่อกำหนดสิ่งที่มุ่งหวังไว้ในอนาคต

2. จุดมุ่งหมายเฉพาะหลักสูตร มีลักษณะเป็นข้อความที่ชัดเจนขึ้น โดยระบุถึงเนื้อหา และพฤติกรรมหรือกระบวนการปฏิบัติงานที่ต้องการให้ผู้เรียนบรรลุผล

ลักษณะสำคัญ

1. เป็นหลักสูตรที่ใช้ภาระงาน (Task) เป็นหลักในการวิเคราะห์เพื่อจัดทำหลักสูตร
2. ภาระงานที่นำมาใช้ในการเรียนการสอน ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาในการปฏิบัติภาระงานนั้นให้สำเร็จ

3. ภาระงานที่นำมาใช้ในการเรียนการสอน ต้องวิเคราะห์จัดประเภท จัดลำดับ และพิจารณาความยากง่ายเพื่อให้เหมาะกับผู้เรียน
4. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร คัดเลือกเนื้อหา และวิธีสอน
5. การประเมินผลให้พิจารณาที่ความสำเร็จของภาระงาน และการบรรลุจุดมุ่งหมายเป็นสำคัญ

องค์ประกอบของภาระงาน

1. เป้าหมาย หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนหลังจากการปฏิบัติภาระงาน
2. เนื้อหา หมายถึง ส่วนที่เป็นเนื้อหาทางภาษา ได้แก่ หน้าที่ของภาษา เพื่อการสื่อสารในเรื่องต่าง ๆ คำศัพท์ โครงสร้าง เป็นรายละเอียดที่นำมาใช้ในการปฏิบัติภาระงาน
3. กิจกรรม หมายถึง สิ่งที่ผู้เรียนต้องปฏิบัติเพื่อให้ภาระงานที่ได้รับมอบหมายสำเร็จด้วยดี กิจกรรมที่นำมาใช้ต้องมีลักษณะหลากหลาย ใกล้เคียงกับสถานการณ์การใช้ภาษาในชีวิตจริง ส่งเสริมให้เกิดปฏิสัมพันธ์ในการสื่อสารแลกเปลี่ยนข้อมูลกัน และคำนึงถึงความต้องการของผู้เรียน
4. บทบาทของผู้เรียน ผู้เรียนมีหน้าที่รับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง โดยการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ ให้ความร่วมมือกับผู้อื่นในการปฏิบัติงาน เรียนรู้การใช้ภาษาจากการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น
5. บทบาทครูผู้สอน ครูผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้จัดเตรียมภาระงาน เป็นที่ปรึกษา และให้คำแนะนำขณะที่ผู้เรียนปฏิบัติภาระงาน สร้างบรรยากาศที่ดีในห้องเรียน และมีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้เรียน
6. การจัดสภาพและบรรยากาศในการเรียน หมายถึง การจัดห้องเรียนให้เหมาะสมกับการปฏิบัติภาระงาน ส่งเสริมให้มีการปฏิบัติงานร่วมกัน ความสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับผู้เรียนหรือระหว่างผู้เรียนด้วยกัน ดำเนินไปอย่างเป็นมิตร

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้

1. ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน
 - 1.1 ศึกษาเอกสารหลักสูตร
 - 1.2 วิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียน

- 1.3 วิเคราะห์แบบเรียน
- 1.3 วิเคราะห์ภาระงาน
2. การพัฒนารูปแบบภาระงาน
 - 2.1 สรุปข้อมูลพื้นฐานและกำหนดรายละเอียดของภาระงาน
 - 2.2 ร่างรายละเอียดของภาระงาน
 - 2.3 ปรับปรุงแก้ไข
3. การทดลองใช้ภาระงาน
 - 3.1 การเตรียมการ
 - 3.2 การสอน
4. การประเมินหลักสูตร
 - 4.1 กำหนดเกณฑ์การประเมินหลักสูตร
 - 4.2 วิเคราะห์ผลการประเมิน
 - 4.3 ปรับปรุงแก้ไข

5.10. การสร้างองค์ความรู้ (Constructivism)

การสร้างองค์ความรู้ (Constructivism) เป็นทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้และการเรียนรู้ที่มีพื้นฐานมาจากจิตวิทยา ปรัชญา และมนุษยวิทยา โดยมีความเชื่อว่าผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง อาศัยประสบการณ์เดิมที่มีอยู่ โยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่เข้าด้วยกัน ซึ่งครูผู้สอนต้องเป็นผู้จัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่เหมาะสม (Perkins, 1991)

หลักการของการสร้างองค์ความรู้มีดังนี้

1. ครูผู้สอนต้องเป็นผู้ให้ข้อมูลที่ถูกต้อง ชัดเจน ทำทลายความคิดของผู้เรียน
2. ครูผู้สอนใช้กลยุทธ์วิธีการสอนที่หลากหลาย เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาและชั้นของผู้เรียน
3. ผู้เรียนต้องมีความอยากที่จะเรียนรู้และสังเกตถึงความแตกต่างของสิ่งที่เรียน โยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่เข้าด้วยกันเพื่อค้นหาคำตอบ

จุดมุ่งหมายของการสอนแบบการสร้างสรรค์ความรู้ คือเพื่อให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเองและมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

ลักษณะสำคัญของวิธีการสร้างสรรค์ความรู้คือ

1. เห็นความสำคัญของความแตกต่างของผู้เรียน
2. งานที่มอบหมายให้ผู้เรียนทำต้องชัดเจนและมีความหมาย
3. ผู้เรียนมีโอกาสแสดงความสามารถ ความคิดเห็น
4. ครูผู้สอนใช้กลยุทธ์ กลวิธีหลากหลาย

ขั้นตอนการสร้างสรรค์ความรู้

1. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน (Orientation) ใช้สิ่งเร้า เช่น วิดีทัศน์ รูปภาพ โคลง สุนทรพจน์ แนวคิด ภาพวาด เป็นต้น เพื่อชักนำผู้เรียนเข้าสู่เรื่องราวเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ให้นักเรียนบอกถึงความคิดของพวกเขาและเขียนลงกระดาษ
2. ขั้นการแลกเปลี่ยนและทำให้กระจ่าง (Exchange and Clarification) กระตุ้นให้ผู้เรียนฟัง / อ่านความคิดเห็นของกันและกันแล้วช่วยกันทำแนวคิดนั้นให้ชัดเจนขึ้น (ครูผู้สอนเป็นผู้กระตุ้นมิใช่ชี้นำ)
3. ขั้นท้าทาย (Challenge) ผู้เรียนได้รับข้อมูลที่ท้าทายแนวคิดของพวกเขาที่มีอยู่ข้อมูลซึ่งอาจเป็นตัวเลข รายงานจากหนังสือพิมพ์ รูปภาพ ข้อความที่ตัดตอนมา เป็นต้น ครูผู้สอนให้ผู้เรียนแสดงปฏิกิริยา โต้ตอบข้อมูลนั้นและตั้งคำถามใหม่กับคิดข้อมูลใหม่ที่ต้องการเพิ่มขึ้น
4. ขั้นเปรียบเทียบแนวคิดใหม่และเก่า (Comparing New and Old Ideas) ผู้เรียนได้รับข้อมูลที่ท้าทายแนวคิดของพวกเขาที่มีอยู่ ข้อมูลซึ่งอาจเป็นตัวเลข รายงานจากหนังสือพิมพ์ รูปภาพ ข้อความที่ตัดตอนมา ครูผู้สอนให้ผู้เรียนแสดงปฏิกิริยา โต้ตอบข้อมูลนั้นและตั้งคำถามใหม่กับคิดข้อมูลใหม่ที่ต้องการเพิ่มขึ้น
5. ขั้นทดสอบความคิดใหม่ (Testing New Thinking) เลือกบริบทใหม่ให้ผู้เรียน (ปกติแล้วควรมีความเกี่ยวข้องกัน) และให้ผู้เรียนคิดว่าจะประยุกต์ใช้ความคิดของตนในบริบทนี้อย่างไร ครูผู้สอนตรวจสอบหาร่องรอยที่แสดงถึงการประยุกต์ใช้ความเข้าใจที่พัฒนามาจากขั้นที่ 1 – 4

5.11. วิธีการสอนด้วยการตอบสนองด้วยท่าทาง (Total Physical Response)

การสอนด้วยการตอบสนองด้วยท่าทาง (Total Physical Response) หรือเรียกย่อ ๆ ว่า TPR เป็นการสอนที่พัฒนาโดยนักจิตวิทยาชาวอเมริกัน ชื่อ James Asher วิธีสอนนี้ได้แนวจากงานวิจัยด้านจิตวิทยาพัฒนาการและทฤษฎีการเรียนรู้ ได้โยนโยทฤษฎีของการจำในเชิงจิตวิทยา

มีความเชื่อว่าถ้าบุคคลใดได้รับการฝึกฝนบ่อย ๆ หรือเข้มขันอย่างต่อเนื่อง ก็จะเกิดการเก็บสะสมประสบการณ์ต่าง ๆ และสามารถระลึกและถ่ายทอดออกมาได้ การจำเกิดจากการฝึกท่องจำหรือแสดงท่าทาง Asher กล่าวว่าการสอนด้วย การตอบสนองด้วยท่าทางมีเป้าหมายที่จะใช้สมองซีกขวาในการควบคุมการเคลื่อนไหวร่างกาย มุ่งการพัฒนาการแสดงออกของสมองซีกขวา ในช่วงแรกของการเรียนภาษา ทำให้สมองซีกซ้ายซึ่งควบคุมทางภาษาเกิดปฏิกิริยาสนองตอบจนเกิดการเรียนรู้ วิธีสอนแบบนี้มุ่งพัฒนาความเข้าใจในการฟัง ในช่วงต้นของการเรียนรู้โดยการแสดงท่าทางใช้คำสั่งเป็นหลักในการสอน โดยครูผู้สอนเป็นผู้ออกคำสั่ง แล้วให้ผู้เรียนปฏิบัติตาม ผู้เรียนคนใดมีความพร้อมก็สามารถเป็นผู้ออกคำสั่งแล้วให้ผู้เรียนคนอื่นปฏิบัติตาม

การสอนด้วยการตอบสนองด้วยท่าทาง มีจุดมุ่งหมายเพื่อลดความกังวลของผู้เรียนสร้างบรรยากาศในการเรียนให้สนุกสนาน คำสั่งที่ใช้ควรมีการสับเปลี่ยนบ่อย ๆ เพื่อไม่ให้ผู้เรียนจำได้ในลักษณะของการท่องจำ ครูผู้สอนควรเลี่ยงการแก้ไขผิดพลาดของผู้เรียนขณะทำกิจกรรมนี้ เพราะจะทำให้ผู้เรียนไม่กล้าแสดงออกอีกต่อไป ครูผู้สอนควรอดทนต่อข้อผิดพลาดของผู้เรียน เพราะเป็นเรื่องธรรมดาของการเรียนภาษา ครูผู้สอนจะเป็นศูนย์กลางในการสอนแบบ TPR เพราะครูผู้สอนเป็นผู้เลือกสื่อที่จะสอน ออกคำสั่งพร้อมทั้งทำหน้าที่แม่แบบ ประเมินผลการเรียนโดยการสังเกตการปฏิบัติตามคำสั่ง

การสอนด้วยการตอบสนองด้วยท่าทางเป็นวิธีสอนที่เหมาะสมสำหรับผู้เริ่มเรียนภาษา จุดเด่นของ TPR คือ การใช้ประโยคคำสั่งเรียนรู้ไวยากรณ์และคำศัพท์ ทำให้ความสามารถในการสื่อสารของผู้เรียนอยู่ในวงจำกัด การสอนแบบนี้ไม่สามารถทำให้ผู้เรียนสื่อสารภาษาในสถานการณ์ต่าง ๆ และแลกเปลี่ยนข้อมูลในสังคมได้อย่างฉับพลัน การสอนแบบ TPR ควรใช้ร่วมกับวิธีการสอนแบบอื่น การสอนแบบTPRมีประสิทธิภาพในการส่งเสริมทัศนคติในการเรียนภาษาต่างประเทศ เพิ่มพูนแรงใจ ช่วยให้ความจำคงทน

หลักการสอนแบบ TPR มีหลักการเบื้องต้นของวิธีสอนด้วยการตอบสนองด้วยท่าทาง ดังนี้

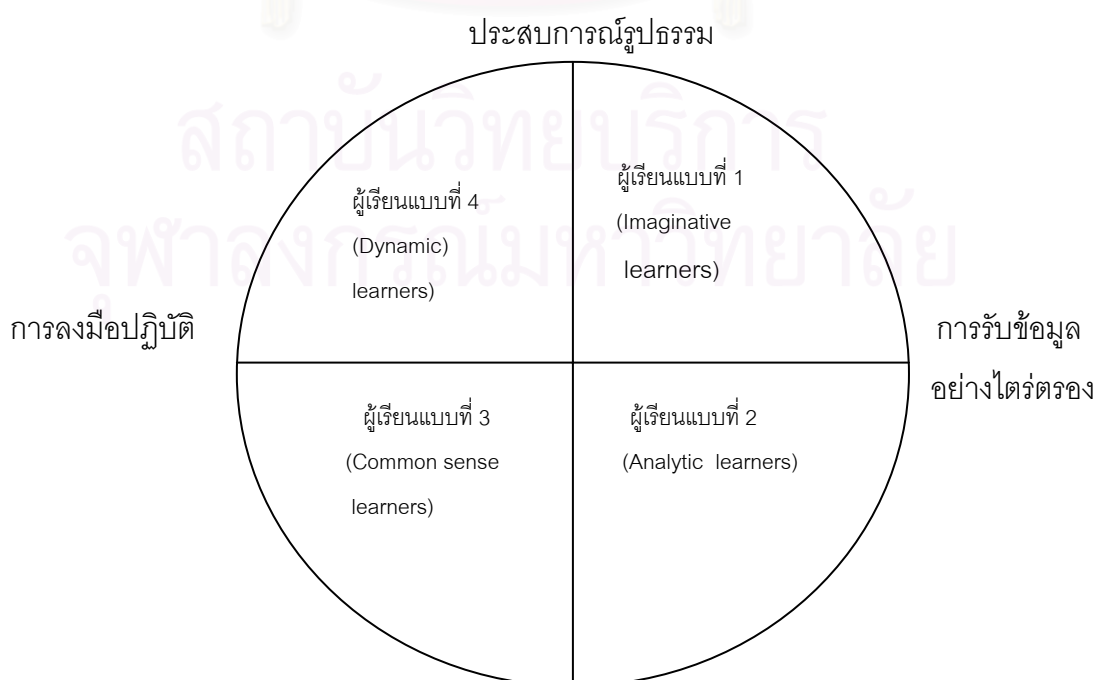
1. TPR กระตุ้นให้สมองซีกขวาซึ่งควบคุมการเคลื่อนไหวทางร่างกาย ขณะที่สมองซีกซ้ายจะมีหน้าที่ในการผลิตภาษา (Richards และ Rodgers, 1986 : 90)
2. การฟังเพื่อความเข้าใจควรมาก่อนการพูด
3. ผู้เรียนจะเรียนได้ดีในบรรยากาศที่ปราศจากความกังวลหรือความเครียด
4. ผู้เรียนไม่ควรถูกบังคับให้พูดจนกว่าจะพร้อมที่จะพูด
5. ผู้เรียนควรเริ่มพูดโดยการเป็นผู้ออกคำสั่งแทนครูผู้สอนและให้ผู้อื่นปฏิบัติตาม
6. คำสั่งเป็นหลักการสำคัญของวิธีการสอนด้วยการตอบสนองด้วยท่าทาง (TPR)

7. คำสั่งที่ซับซ้อนทำให้การเรียนรู้สนุกและทำให้ผู้เรียนสนใจฟัง
8. คำสั่งควรสลับเปลี่ยนและหลากหลาย
9. ผู้เรียนเริ่มเรียนภาษาโดยการแสดงท่าทาง
10. ครูผู้สอนไม่ควรวิตกกังวลกับข้อผิดพลาดของผู้เรียนมากเกินไป เพราะเป็นธรรมชาติของการเริ่มเรียนภาษา
11. ไวยากรณ์และรูปประโยค คำสั่ง ควรสอนโดยทางอ้อม
12. ครูผู้สอนประเมินความเข้าใจของผู้เรียนโดยการสังเกตการปฏิบัติตามคำสั่งของผู้เรียน

5.12. การเรียนการสอนภาษาอังกฤษแบบไฟร์แมทซิสเต็ม(4 MAT'S Learning System)

การสอนภาษาอังกฤษแบบไฟร์แมทซิสเต็ม เป็นการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนมีความ สามารถในการคิดวิเคราะห์จากการรับรู้ประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม มีการจัดข้อมูลด้วยการสังเกตอย่าง ใตร่ตรอง เชื่อมโยงความรู้ใหม่เข้ากับประสบการณ์เดิมของตนเอง ผู้เรียนจะบูรณาการสิ่งที่ได้จากการสังเกตมาเป็นความคิดรวบยอดที่เป็นนามธรรม แล้วนำมาลงมือปฏิบัติให้มีความสำคัญกับการ ประยุกต์ใช้ความรู้ การค้นคว้า และการทดลองปฏิบัติกิจกรรมเน้นการเรียนรู้แบบร่วมมือ การ อภิปราย การทำงานกลุ่ม และกิจกรรมการแก้ปัญหา

ลักษณะของผู้เรียน 4 แบบตามแนวคิดของไฟร์แมทซิสเต็ม(Morris and McCarthy, 1990)

ภาพประกอบ 3 ลักษณะผู้เรียน 4 แบบ

ผู้เรียนแบบที่ 1 (Imaginative Learners) คือ ผู้เรียนที่ถนัดการรับรู้จากประสบการณ์ รูปธรรมผ่านกระบวนการจัดข้อมูลด้วยการสังเกตอย่างไตร่ตรอง เขาจะเชื่อมโยงความรู้ใหม่เข้ากับ ประสบการณ์เดิมของตนเองได้เป็นอย่างดี การเรียนแบบร่วมมือ การอภิปราย และการทำงานกลุ่ม จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนในกลุ่มนี้ คำถามนำทางสำหรับผู้เรียนกลุ่มนี้คือ “ ทำไม ” (Why?)

ผู้เรียนแบบที่ 2 (Analytic Learners) คือ ผู้เรียนที่มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ เขา จะเรียนรู้ความคิดรวบยอดที่เป็นนามธรรมได้เป็นอย่างดี ผู้เรียนกลุ่มนี้ให้ความสำคัญกับความรู้ที่ เป็นทฤษฎี รูปแบบ และความรู้จากผู้เชี่ยวชาญ การอ่าน การค้นคว้าให้ข้อมูลจากตำรา หรือ เอกสารต่าง ๆ รวมทั้งการเรียนการสอนภาษาบรรยาย จะส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนเหล่านี้ คำถามนำ ทางสำหรับผู้เรียนในกลุ่มนี้คือ “ อะไร ” (What?)

ผู้เรียนแบบที่ 3 (Common Sense Learners) คือ ผู้เรียนที่มีความสามารถ / มีความถนัด ในการรับรู้ความคิดรวบยอดที่เป็นนามธรรมแล้วนำสู่การลงมือปฏิบัติ เขาให้ความสำคัญกับการ ประยุกต์ใช้ความรู้ การค้นคว้า และการทดลองปฏิบัติ กิจกรรมที่เน้นการปฏิบัติและกิจกรรมการ แก้ปัญหาจะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนในกลุ่มนี้ คำถามนำทางสำหรับผู้เรียนในกลุ่มนี้คือ “ อย่างไร ” (How?)

ผู้เรียนแบบที่ 4 (Dynamic Learners) คือ ผู้เรียนที่มีความถนัดในการเรียนรู้ประสบการณ์ ที่เป็นรูปธรรมแล้วนำมาสู่การลงมือปฏิบัติ เขาให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ที่เป็นการสำรวจ ค้นคว้า การค้นพบด้วยตนเอง แล้วเชื่อมโยงความรู้เหล่านั้นไปสู่การทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง คำถามนำ ทางสำหรับผู้เรียนในกลุ่มนี้คือ “ ถ้า ” (If?)

จากลักษณะของผู้เรียนทั้ง 4 แบบดังกล่าวข้างต้น Morris และ McCarthy ได้นำมาเป็น แนวคิดพื้นฐานที่ใช้ในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบโฟร์แมทซิสเต็ม โดยจัดขั้นตอนการ สอนให้ผู้เรียนสามารถใช้สมองทั้งซีกซ้ายและซีกขวาอย่างเต็มที่ เป็นการพัฒนาหุปัญญาทั้ง 8 ด้าน เมื่อนำการเรียนการสอนแบบโฟร์แมทซิสเต็มมาบูรณาการเข้ากับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารจึงได้เป็นการเรียนการสอนภาษาอังกฤษแบบโฟร์แมทซิสเต็มซึ่งประกอบ ด้วยขั้นตอนการเรียนการสอน 8 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 การสร้างประสบการณ์ (Create an Experience) เป็นขั้นที่จะจูงใจให้ผู้เรียนเห็น คุณค่าและความสำคัญของสิ่งที่เรียน โดยผู้เรียนจะได้สร้างประสบการณ์พื้นฐานที่เกี่ยวกับเรื่อง

เรียนผ่านกิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ เช่น เกม เพลง บทกลอน สถานการณ์ปัญหาที่เป็นภาษาอังกฤษ ซึ่งในเนื้อหาของกิจกรรมจะกระตุ้นให้ผู้เรียนได้สร้างจินตนาการ ฝึกการสังเกต การอภิปราย และการทำงานกลุ่มร่วมกับผู้อื่น โดยในขั้นนี้ผู้เรียนจะได้ใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารกับครูและเพื่อนๆ อยู่ตลอดเวลา

ขั้นที่ 2 การสะท้อนประสบการณ์ (Reflecting on Experience) ขั้นนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนได้อภิปราย อธิบาย ให้เหตุผลเกี่ยวกับประสบการณ์ที่สร้างขึ้นในขั้นที่ 1 เป็นภาษาอังกฤษ นอกจากนี้ผู้เรียนยังสามารถฝึกการเขียนภาษาอังกฤษเพื่อสรุปความรู้ ความคิดของตนเองหรือของกลุ่มได้อีกด้วย กิจกรรมการเรียนการสอนในขั้นนี้จะช่วยให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของสิ่งที่กำลังเรียนอยู่

ขั้นที่ 3 การบูรณาการสิ่งที่ได้จากการสังเกตเป็นความคิดรวบยอด (Integrating Observations into Concepts) ขั้นนี้ผู้เรียนจะได้เรียนเนื้อหาในบทเรียนผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น การค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ การทดลอง การทำงานตามใบงาน การระดมสมอง โดยผู้เรียนจะได้ใช้ภาษาอังกฤษในการสนทนากับเพื่อน ๆ แล้วเขียนสรุปความคิดเห็นที่ได้จากการระดมสมอง หรือความรู้ที่ได้จากการค้นคว้า ทดลอง และการทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสรุปเป็นความคิดรวบยอดของตนเอง

ขั้นที่ 4 การพัฒนาทฤษฎีและความคิดรวบยอด (Developing Theories and Concepts) ในขั้นนี้เป็นการเรียนรู้เนื้อหาและความคิดรวบยอดเพิ่มเติมจากขั้นที่ 3 เพื่อนำผู้เรียนไปสู่ความคิดรวบยอดที่เป็นแก่นของเนื้อหาที่เรียน โดยผู้เรียนจะได้บูรณาการความรู้จากวิชาอื่นมาใช้ในการเรียนภาษาอังกฤษด้วย อีกทั้งในขั้นนี้ผู้เรียนจะได้เรียนรู้คำศัพท์บทสนทนา ตลอดจนความรู้ด้านอื่น ๆ อย่างกว้างขวาง

ขั้นที่ 5 การลงมือปฏิบัติตามแนวคิดที่กำหนด (Working on Defined Concepts) ในขั้นนี้ผู้เรียนจะได้ทำงานตามใบงาน คู่มือ ทำแบบฝึกหัดภาษาอังกฤษหรือทำผลงานที่จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะและความรู้ที่ได้เรียนไปแล้ว โดยเน้นให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติเพื่อให้เกิดความเชี่ยวชาญมากยิ่งขึ้น

ขั้นที่ 6 การเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัว (Messing Around) ในขั้นนี้เน้นให้ผู้เรียนบูรณาการความรู้ภาษาอังกฤษที่มีอยู่อย่างสร้างสรรค์ เพื่อแลกเปลี่ยนผลงานที่ตนหรือกลุ่มจัดทำขึ้นกับผู้อื่น เพื่อขยายวงความรู้ให้กว้างขวางออกไปโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือในการสื่อสารเพื่อการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นระหว่างกัน

ขั้นที่ 7 การวิเคราะห์เพื่อเห็นประโยชน์หรือการประยุกต์ใช้ (Analyzing for Usefulness of Application) ในขั้นนี้ผู้เรียนจะได้วิเคราะห์เพื่อสรุปประโยชน์ของสิ่งที่ได้เรียนรู้ อีกทั้งชื่นชมผลงานของตนเองมีการประเมินตนเองโดยมีครูและเพื่อน ๆ ให้คำแนะนำหรือข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถปรับปรุงและพัฒนาความรู้และทักษะภาษาอังกฤษที่ได้เรียนไปแล้ว

ขั้นที่ 8 การลงมือปฏิบัติด้วยตนเองและการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้อื่น (Doing it Themselves and Sharing What They Do with Others) หลังจากทีนักเรียนนำข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่ได้รับในขั้นที่ 7 มาปรับปรุงผลงานและความรู้แล้ว ผู้เรียนก็จะได้นำประสบการณ์หรือผลงานเหล่านั้นมาแลกเปลี่ยนกับผู้อื่นเพื่อเป็นการสรุปบทวนและเชื่อมโยงความรู้ที่ได้เรียนมาทั้งหมด ไปสู่การปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวัน หรือในสถานการณ์อื่น ๆ กิจกรรมที่จัดในขั้นนี้ได้แก่ การจัดแสดงผลงาน การจัดป้ายนิเทศ การรวบรวมผลงานของผู้เรียนทุกคนไว้เป็นผลงานของห้อง หรือการนำเอาความรู้ไปใช้ในสถานการณ์จริง

สรุปได้ว่าแนวโน้มของการสอนภาษาต่างประเทศในปัจจุบันเน้นให้ผู้เรียนมีความสามารถ และทักษะในการใช้ภาษาเพื่อประโยชน์ในการนำไปใช้สื่อความหมายในชีวิตจริงได้และมุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ภาษาอย่างแท้จริง ซึ่งจะต้องดำเนินการสอนเพื่อให้เกิดการพัฒนาภาษาทั้งสี่ทักษะ คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน

5. การวิจัยภาคสนาม (Field Research)

การวิจัยภาคสนามเป็นการวิจัยที่ศึกษาปรากฏการณ์ที่เป็นจริงโดยธรรมชาติ สนามในการวิจัยหมายถึงปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นซึ่งเป็นสภาพที่เป็นจริงซึ่งอาจจะเป็นห้องเรียน โรงเรียน สถานพยาบาล หมู่บ้าน สนามทดลอง หรือสถานที่จัดทำโครงการใดๆ ในการศึกษานักวิจัยต้องเข้าไปในสถานที่หรือสภาพจริงของปรากฏการณ์(Social Setting) เพื่อเก็บข้อมูลและวิเคราะห์เชิงคุณภาพเกี่ยวกับสภาพการณ์นั้นๆ นักวิจัยจะเป็นเครื่องมือที่สำคัญยิ่งในการวิจัย การเข้าไปสู่สภาพสนามเป็นเหตุผลของการวิจัยและเป็นประสบการณ์ตรง เป็นการเปิดโลกทัศน์ทำให้เกิดการค้นพบด้วยวิธีการอุปมาน(inductive)จากสภาพข้อมูลของจริง เข้าใจบริบทรอบด้านรวมทั้งให้มุมมองของประสบการณ์ในการช่วยตีความหมายของข้อมูลโดยวิธีการคิดอย่างไตร่ตรอง (นิศา ชูโต, 2540: 87- 88; สุภางค์ จันทวานิช, 2539: 12 – 15) การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยภาคสนามมักจะใช้วิธีการสังเกต การสัมภาษณ์ และการบันทึกภาคสนาม โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การสังเกต(observation)

1.1 ประเภทของการสังเกต

นิตา ชูโต (2545: 139 - 148) กล่าวว่า การสังเกตในสภาพการณ์ธรรมชาติ เป็นการสังเกตที่ผู้สังเกตมิได้ควบคุมสภาพการณ์ที่เกิด เพียงแต่คอยเฝ้าดูเหตุการณ์ดังกล่าวซึ่ง เป็นประสบการณ์ตรงโดยใช้จักขุ โสตและประสาทสัมผัสต่าง ๆ หรือบางครั้งอาจใช้เครื่องมือ เช่น กล้องถ่ายภาพแบบใช้ฟิล์ม วิดีโอช่วยบันทึกทำให้ได้ความรวดเร็ว ถูกต้องและแม่นยำร่วมด้วย การสังเกตโดยตรงที่ผู้สังเกตมิได้ควบคุมสภาพการณ์ใด ๆ นั้นอาจแบ่งได้เป็น 5 ประเภท (Denzin, 1971: 164) คือ

1.1.1 การสังเกตกายภาพภายนอก เช่น สัญลักษณ์ รูปลักษณ์ หรือ คุณลักษณะภายนอกที่แสดงออก เป็นเครื่องหมายสื่อไปยังบุคคลหรือพฤติกรรมของบุคคล เช่น การแต่ง เครื่องแบบ เครื่องหมาย เครื่องประดับ สีผม รูปแบบ (Style) หรือสัญลักษณ์และรูปลักษณ์ สามารถบ่งชี้ถึงบุคคลและกลุ่มได้

1.1.2. การสังเกตการแสดงออก ของกิริยาท่าทางหรือภาษาท่าทางอันเป็น การเคลื่อนไหวของร่างกาย หน้าตา แขนขา และรูปแบบร่างกายของบุคคลโดยธรรมชาติ ตลอดจน ความสอดคล้องหรือขัดแย้งของการแสดงออกกับคำพูด ซึ่งคนในกลุ่มคนหรือสังคมที่ใกล้ชิดกัน

1.1.3. การสังเกตตำแหน่งแหล่งที่ทางกาย โดยปกติมนุษย์จะสงวนอาณาเขต รอบ ๆ ตนเองไว้เป็นส่วนตัว และจะยอมให้บุคคลเข้าใกล้ชิดตามระดับความสัมพันธ์ระหว่างกัน ดังนั้น ระยะห่างระหว่างบุคคล ทางภาพ จึงสามารถบ่งบอกความสัมพันธ์ของบุคคลได้

1.1.4. การสังเกตการใช้ภาษา การใช้คำพูดในการสนทนา ซึ่งแสดง ความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูด วิธีการพูดและเวลาพูด อันเป็นเรื่องที่สังเกตเห็นได้ชัดเจน

1.1.5. การสังเกตบริบท เวลาและการใช้เวลา การใช้เวลาของบุคคลและกลุ่ม ต่าง ๆ ในกิจกรรมทางสังคม ล้วนแตกต่างกันทั้งระยะเวลา และช่วงเวลา บุคคลจะมีความรู้สึกไม่ เท่ากันทั้งสิ้น ดังนั้นการสังเกตและวิเคราะห์เกี่ยวกับการเวลา จึงจำเป็นต้องมีหลักฐานและใช้ เครื่องจับเวลามาตรฐานกลาง เช่น นาฬิกา เครื่องจับเวลา การใช้ภาพถ่าย การใช้วิดีโอ หรือ เทปบันทึกสถานการณ์ การบันทึกหลักฐานทางปฏิทินเป็นหน่วยการวิเคราะห์ รวมทั้งบริบทของผู้ ที่เราสังเกตว่าเป็นใคร พร้อมทั้งบันทึกไว้เพื่อตรวจสอบความเข้าใจให้ตรงกันและป้องกันการลืมเลือน

1.2 สิ่งที่สังเกต

นักวิจัยไม่สามารถจะสังเกตทุกสิ่งทุกอย่างที่เกิดในสนามได้หมด ดังนั้นจึง จำเป็นต้องมีศูนย์กลางของการสังเกต กรอบของปรากฏการณ์ในฉากสนาม (Social Setting) ไม่ ว่าจะจะเป็นองค์กรโรงเรียน ชุมชน มุมถนน ฯลฯ ซึ่งสามารถแยกย่อยออกเป็นศูนย์กลางของการ สังเกต ตั้งแต่เล็กไปหาใหญ่ได้ประมาณ 6 หน่วย (Lofland, 1971. 14-15) ดังนี้

1.2.1. การกระทำ (Acts) หมายถึง พฤติกรรมของบุคคลในสถานการณ์หนึ่ง ในช่วงเวลาสั้น ๆ คือ ตั้งแต่วินาที นาที ไปจนถึงชั่วโมง

1.2.2. กิจกรรม (Activities) หรือการกระทำของหลาย ๆ คนในฉาก ซึ่งแสดงความสำคัญ และความผูกพันการกระทำที่เกี่ยวข้องกับหลายคนมากกว่าเป็นส่วนบุคคล หรือส่วนตัวซึ่งใช้เวลานานเป็นหน่วยวัน สัปดาห์ เดือน หรือเป็นช่วงฤดูปลูก หว่านไถ เป็นต้น

1.2.3. ความหมาย (Meanings) คือการให้ความหมายของการกระทำหรือกิจกรรม โดยคำพูดที่แสดงออกของผู้ให้ข้อมูล (Actor's Verbal) อธิบายให้คำจำกัดความ และทิศทางของการกระทำต่อสิ่งของ เหตุการณ์และคุณลักษณะต่าง ๆ ของมนุษย์ เช่น ทำตามวัฒนธรรม ความเชื่อ ความเข้าใจ อุดมการณ์ ภาพตายตัวหรือภาพเหมารวม (Stereotype) อคติต่าง ๆ ทั้งทางบวก และทางลบ

1.2.4. การมีส่วนร่วม (Participation) ของบุคคลต่าง ๆ ในสถานการณ์หรือฉากที่เราศึกษา ซึ่งอาจเป็นการแสดงออกถึงการมีส่วนร่วมของบุคคลในองค์กรที่มีรูปแบบอยู่แล้ว ในฉากเช่น ร่วมอยู่ที่มินิกอล์ฟ เป็นกรรมการกลุ่มอาชีพ ทำหน้าที่เป็นกรรมการทำงานในโรงงาน หรืออาจเป็นรูปแบบอันเกิดจากการคิดสร้างโดยคุณสมบัตินั้นมีส่วนร่วมในฉากหนึ่งๆ (Construction Pattern)

1.2.5. ความสัมพันธ์ (Relationship) ของบุคคลต่าง ๆ ลักษณะของความสัมพันธ์อันเกิดขึ้นในช่วงเวลาที่มีอิทธิพลต่อกันและกัน ความสัมพันธ์ของกิจกรรมที่เชื่อมโยงในรูปแบบต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นทางแนวตั้งหรือแนวนอน ทางมิตรหรือปรปักษ์ ทางปกป้อง หรือละเลย ฯลฯ รวมทั้งด้านความตระหนัก ในเรื่องราวเกี่ยวกับสถานภาพของมนุษย์ เช่น ความเจ็บป่วยในกลุ่มผู้เป็นโรคเอดส์ ความตาย ส่วนใหญ่การสังเกตจะทำให้คู่ไปกับการสัมภาษณ์ บางกรณีอาจจะสังเกตโดยอิสระได้ เช่น พฤติกรรมหรือการกระทำที่ไม่มีภาษาเกี่ยวข้อง หรือเรื่องพิเศษที่ต้องรอจังหวะช่วงเวลาของการสังเกต

1.2.6. สถานที่ (Settings) คือรูปแบบทุกสิ่งทุกอย่างภายใต้สภาพศึกษาซึ่งเป็นหน่วยการวิเคราะห์ อาจเป็นสถาบันรูปแบบต่าง ๆ เช่น โรงเรียน โรงงาน โรงพยาบาล โรงแรม ฯลฯ หรืออาจเป็นระบบ เมื่อสามารถแตกปรากฏการณ์สังคมออกเป็นหน่วยย่อย ๆ แล้ว ก็จะสามารถบอกได้ว่า ภายใต้สภาพการณ์ศึกษาของเรา เราสังเกตคุณลักษณะรูปแบบใด ช่วงเวลาใด ใช้บุคคลหรือกลุ่ม หรือสถานที่ใดเป็นหน่วยการวิเคราะห์ภายใต้หน่วยย่อย

1.3 ช่วงระยะเวลาของการสังเกต

การสังเกตสนามอย่างมีระบบนั้น Spradley (1980 : 23-24) แบ่งการสังเกตในสนามไว้เป็น 3 ช่วงระยะ คือ

1.3.1. ช่วงระยะแรก การสังเกตทั่ว ๆ ไปของทุกสิ่งทุกอย่างในฉาก เช่น โครงสร้างด้านกายภาพ สถานที่ต่าง ๆ บ้านเรือน การแต่งกายของบุคคล ฯลฯ ซึ่งเป็นเรื่องที่เห็นได้ง่ายชัดเจน ในช่วงนี้นักวิจัยจะสังเกตและเตรียมจัดทำแผนผังของเขตแผนที่ สถานที่ต่าง ๆ ของฉาก

1.3.2. ช่วงระยะสอง การสังเกตแบบมีศูนย์กลาง (Focused) หลังจากคุ้นเคยกับสนามฉากและบุคคลต่าง ๆ รวมทั้งมีโอกาสได้เข้าถึงฉากต่าง ๆ ทางสังคมมากขึ้นแล้ว อาจมุ่งประเด็นสังเกตเฉพาะบางกิจกรรมที่สนใจเท่านั้น ซึ่งต้องอาศัยการสัมภาษณ์ผู้รู้ หรือผู้ให้ข้อมูลเข้ามาช่วย เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของเกณฑ์การสังเกต เมื่อเปรียบเทียบกับช่วงแรกแล้วช่วงนี้จะ เป็นระบบมากกว่า

1.3.3. ช่วงระยะสาม การสังเกตแบบเลือกเฟ้น (Selective) เป็นการสังเกตต่อจากช่วงที่สอง โดยเน้นประเด็นประเภทของกิจกรรม แต่ช่วงนี้จะมุ่งประเด็นเรื่องความแตกต่างของกิจกรรม เพื่อตรวจสอบให้เกิดความชัดเจน

2. การสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลสนาม

นิตา ชูโต(2540: 164 – 199) กล่าวว่า การสัมภาษณ์พูดคุยในสนามเป็นวิธีการสำคัญและนิยมใช้มากที่สุด เพราะมนุษย์สื่อสารด้วยการใช้ปากและเสียงมากที่สุด เนื่องจากสะดวกและรวดเร็ว ผู้สัมภาษณ์และผู้สัมภาษณ์สามารถโต้ตอบ อธิบายจนเกิดความชัดเจน ชักถามจนเกิดความกระจ่าง ให้ได้ข้อมูลลึกซึ้งและสมบูรณ์ นอกจากนี้ผู้สัมภาษณ์ยังมีโอกาสสังเกต กิริยาท่าทางรวมทั้งภาษาท่าทาง สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ของผู้ให้สัมภาษณ์ ประกอบในการตีความหมายและอธิบายถึงปรากฏการณ์ต่าง ๆ ได้ อันเป็นวัตถุประสงค์สำคัญยิ่งในการได้ข้อมูลเชิงคุณภาพ

สุภางค์ จันทวานิช (2539 : 74 - 80) กล่าวว่า การสัมภาษณ์เป็นรูปแบบของปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ถามและผู้ตอบภายใต้กฎเกณฑ์มีวัตถุประสงค์ เพื่อรวบรวมข้อมูลเป็นการสนทนาอย่างมีจุดมุ่งหมายเป็นหลัก ลักษณะสำคัญของการสัมภาษณ์คือ มีความยืดหยุ่น ผู้สัมภาษณ์มีโอกาสอธิบายขยายความหรือชักถามคำถามเพิ่มเติมติดต่อกันเพื่อให้ผู้ตอบเข้าใจจุดประสงค์ของผู้สัมภาษณ์ ลักษณะสำคัญอีกประการหนึ่งคือ ในขณะที่สัมภาษณ์ สามารถสังเกตพฤติกรรมต่าง ๆ ของผู้ตอบได้ ผู้สัมภาษณ์มีโอกาสสังเกตสีหน้าท่าทาง ความรู้สึกปฏิกิริยาที่ซ่อนเร้นไว้ในใจที่แสดงออกมาในขณะที่พูดและไม่พูด

2.1 ประเภทการสัมภาษณ์ในสนาม

การสัมภาษณ์สามารถกระทำได้ 3 ระดับคือ

2.1. การสัมภาษณ์เป็นทางการ (Formal) คือการสัมภาษณ์ที่มีการนัดแนะ เวลา สถานที่ที่แน่นอนไว้ก่อน รวมทั้งมีการบันทึกเทปการสัมภาษณ์เป็นทางการ ส่วนใหญ่นั้นเป็นการสัมภาษณ์ผู้รู้ (Key Informants) หรือผู้มีตำแหน่งงาน เช่น อธิบดี นักวิชาการ ครูใหญ่โรงเรียน สมภาร กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เจ้าหน้าที่ การสัมภาษณ์แบบนี้ส่วนมากจะต้องสัมภาษณ์หลายครั้งกว่าจะได้ข้อมูลครบถ้วน ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เป็นทางการนั้น แม้ว่าการได้ตอบจะชัดเจน ไม่เป็นธรรมชาติเหมือนการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ หรือการพูดคุยแบบกันเองก็ตาม แต่ความคลาดเคลื่อนข้อมูลจากการจำของผู้สัมภาษณ์จะเกิดขึ้นน้อยที่สุด เพราะผู้รู้จะมีเวลาเตรียมข้อมูล รวมทั้งมีความชำนาญในเรื่องราวที่จะให้ข้อมูล

2.2. การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (Informal) คือการสัมภาษณ์ที่เกิดจากการพบปะโดยส่วนตัว ซึ่งอาจจะมีการนัดหมายไว้ก่อนคร่าว ๆ ดังนั้นถ้าบังเอิญมีเครื่องบันทึกเสียงก็อาจขออนุญาต ใช้บันทึกเสียงไว้ ถ้าไม่มี นักวิจัยก็ต้องจดและจำไว้ก่อน อาจจะได้หลายครั้งหลายหน เป็นช่วง ๆ แล้วแต่เวลาที่พบปะกัน ขณะที่สัมภาษณ์อาจมีบุคคลที่สามหรือบุคคลอื่น ๆ ปรากฏตัวหรือพูดจาสอดแทรกก็ได้ บรรยายภาคการพูดจาได้ตอบเป็นกันเองกว่าแบบแรก แต่การระลึกข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบนี้จะเกิดความคลาดเคลื่อนมากกว่าแบบแรก

2.3. การสัมภาษณ์แบบพูดคุยอย่างกันเอง (Casual) การพูดคุยแบบนี้ไม่มีการบันทึกเทป การสัมภาษณ์แบบนี้ เกิดจากการพบปะพูดคุยกันธรรมดา การได้ตอบจะหลังไหลไปตามธรรมชาติ ดังนั้นปัญหาความคลาดเคลื่อนของการระลึกได้ของข้อมูลจากผู้ถูกสัมภาษณ์แบบคำต่อคำจะเกิดสูงกว่าทั้งสองแบบข้างต้น เพราะไม่มีการจดและบันทึกเทปไว้ และนักวิจัยก็ต้องรีบเขียนบันทึกการสัมภาษณ์โดยเร็ว นอกจากจะได้รับการฝึกฝนเกี่ยวกับการจำเป็นพิเศษ

สุภางศ์ จันทวานิช (2539: 75 – 80) ได้แบ่งประเภทของการสัมภาษณ์ดังนี้

1. การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างหรือการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ (Structured interview or formal interview) การสัมภาษณ์แบบนี้มีลักษณะคล้ายกับการใช้แบบสอบถาม และเป็นวิธีที่ใช้ได้ค่อนข้างง่ายสำหรับนักสัมภาษณ์ เพราะคำถามต่าง ๆ ได้ถูกกำหนดเป็นแบบสัมภาษณ์ขึ้นใช้ประกอบกับการสัมภาษณ์ไว้ล่วงหน้าแล้ว ลักษณะของการสัมภาษณ์จึงเป็นการสัมภาษณ์ที่มีคำถามและข้อกำหนดแน่นอนตายตัว สัมภาษณ์ผู้ใดก็ใช้คำถามแบบเดียวกัน มีลำดับขั้นตอนเรียงเหมือนกัน การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างหรือการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการนี้จะได้ผลเต็มที่ก็ต่อเมื่อผู้สัมภาษณ์เตรียมการล่วงหน้าไว้อย่างดี เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงใกล้เคียงกับความเป็นจริงที่สุด โดยปกตินักวิจัยเชิงคุณภาพมักไม่ใช้วิธีการสัมภาษณ์

ชนิดนี้เป็นวิธีการหลัก เพราะไม่ช่วยให้ได้ข้อมูลที่ลึกซึ้งและครอบคลุมเพียงพอ โดยเฉพาะ ในแง่ วัฒนธรรม ความหมายและความรู้สึกนึกคิด

2 การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (Informal interview)

การสัมภาษณ์แบบนี้เป็นวิธีการที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ และในทางมานุษยวิทยา และเป็นแบบที่มักจะควบคู่ไปกับการสังเกตแบบมีส่วนร่วม ข้อมูลที่ได้มาจากการสัมภาษณ์แบบนี้ จะถูกนำมาศึกษาวิเคราะห์ เพื่อให้เห็นภาพและเข้าใจปรากฏการณ์ ในการสัมภาษณ์แบบนี้ตัว ผู้วิจัยหรือผู้วิเคราะห์ข้อมูลมักจะเป็นผู้สัมภาษณ์เอง จึงรู้ว่าต้องการข้อมูลแบบใด เพื่อวัตถุประสงค์ใด ฉะนั้นจึงตั้งคำถามในขณะที่สัมภาษณ์ได้ โดยอาจจะเตรียมแนวคำถามกว้าง ๆ มาล่วงหน้า การ สัมภาษณ์แบบนี้อาจแบ่งออกได้เป็น 4 แบบย่อย ๆ ดังนี้

2.2.1 การสัมภาษณ์โดยเปิดกว้างไม่จำกัดคำตอบ การสัมภาษณ์แบบนี้ มีความยืดหยุ่นมาก เพราะมีวัตถุประสงค์ให้ผู้ถูกสัมภาษณ์มีอิสระที่จะอธิบายแนวความคิดของ ตัวเองไปเรื่อย ๆ ในบางครั้งผู้สัมภาษณ์เพียงแต่กล่าวนำให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ทราบแนวความต้องการ แล้วให้ผู้ถูกสัมภาษณ์เล่าเรื่องโดยอิสระ

2.2.2 การสัมภาษณ์แบบมีจุดความสนใจเฉพาะ (Focus Interview) หรือการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In - depth Interview) การสัมภาษณ์แบบนี้หมายถึงการ สัมภาษณ์ที่ผู้สัมภาษณ์มีจุดสนใจอยู่แล้ว จึงพยายามหันความสนใจของผู้ถูกสัมภาษณ์ให้เข้าสู่ จุดที่สนใจ ทั้งนี้เพราะในบางครั้งผู้สัมภาษณ์อาจจะไม่ต้องการทราบเหตุผลหรือข้อเท็จจริงในเรื่อง หนึ่งเรื่องใดทุกขั้นตอน เพราะอยู่นอกเหนือขอบเขตการวิจัยในขณะนั้น จึงเลือกสัมภาษณ์อาแต่ จุดที่ต้องการ ฉะนั้นลักษณะที่สำคัญของการสัมภาษณ์แบบนี้ จึงอยู่ที่ว่าผู้วิจัยจะต้องรู้อยู่ก่อนแล้ว ว่าต้องการข้อมูลอะไร ชนิดใด

2.2.3 การตะล่อมกล่อมเกลา (Probe) หมายถึงการซักถามที่ล้วงเอา ส่วนลึกของความคิดออกมา คือ การสัมภาษณ์อย่างชนิดที่จะต้องล้วงเอาความจริงจากผู้ถูก สัมภาษณ์ให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ ผู้วิจัยจะต้องใช้วาทศิลป์เพื่อให้ผู้ตอบเล่าเรื่องออกมา ทั้งหมด การสัมภาษณ์แบบนี้ นักวิจัยจะต้องถามเพื่อค้นหาความจริงให้ได้ ในกรณีที่ผู้ตอบบังใจ หรืออาจไม่ตั้งใจที่จะไม่ให้ข้อมูล แต่ผู้วิจัยจำเป็นจะต้องได้ข้อมูลนั้น ผู้วิจัยก็จะพยายามใช้เทคนิค ต่าง ๆ ที่จะล้วงเอาข้อมูลออกมาให้ได้ โดยรุกผู้ตอบด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น ตั้งคำถามจาก เหตุการณ์สมมติ (hypothetical question) ให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็น ตั้งคำถามว่าสิ่งที่น่าจะเป็น หรือควรจะเป็นในเหตุการณ์ที่กำลังซักถามกันอยู่นั้น คืออะไร เพื่อบังคับให้ผู้ตอบต้องเปรียบเทียบสภาพที่ปรากฏกับสภาพที่ควรจะเป็น หรืออาจตั้งคำถามโดยตีขลุมสรุปความว่า เหตุการณ์ที่ เกิดนั้นเป็นอย่างไร เพื่อให้ผู้ตอบแสดงปฏิกิริยาโดยไม่ทันระวังตัว

2.2.4 การสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informant interview) หมายถึง การสัมภาษณ์โดยกำหนดตัวผู้ตอบบางคนเป็นการเฉพาะเจาะจงเพราะผู้ตอบนั้นมีข้อมูลที่ดี ลึกซึ้ง กว้างขวางเป็นพิเศษเหมาะสมกับความต้องการของผู้วิจัย การใช้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญควรใช้มากกว่า คนหนึ่งคน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลาย นอกจากนี้ นักวิจัยต้องเข้าใจว่า คุณค่าของผู้ให้ข้อมูล สำคัญอยู่ที่แง่มุมมองปรากฏการณ์แบบคนใน (emic) ของเขา นักวิจัยจึงไม่ควรเอาความคิด ของผู้วิจัยไปใส่ในระบบคิดของผู้ให้ข้อมูลสำคัญจนเขาสูญเสียทัศนะแบบคนใน

3. การเตรียมก่อนสัมภาษณ์

การเตรียมตัวก่อนการสัมภาษณ์เป็นเรื่องสำคัญยิ่ง เพราะเป็นพื้นฐานที่ช่วยให้นักวิจัย ดำเนินงานไปตามวัตถุประสงค์ และปรับให้เข้ากับสภาพจริงของสนามได้ง่าย อีกทั้งเป็นการช่วยลดความเสี่ยงที่เกิดในการสัมภาษณ์ได้ ประเด็นการเตรียมได้แก่

3.1 การเตรียมตัว เตรียมใจผู้สัมภาษณ์สิ่งสำคัญที่นักวิจัยจะต้องปฏิบัติ คือสร้างความสัมพันธ์ สร้างความไว้วางใจกับผู้ที่ถูกสัมภาษณ์ ซึ่งจะต้องใช้เวลานานพอสมควร ไม่มีผู้ใดบอกได้ว่าช่วงระยะเวลาในการสร้างสัมพันธภาพจะยาวนานพอสมควร ขึ้นอยู่กับสภาพของสังคม หัวข้อวิจัย เหตุการณ์แวดล้อม จังหวะช่วงเวลาที่ผู้วิจัยเข้าไปติดต่อ คุณลักษณะของผู้สัมภาษณ์ที่ดี คือ มีความรู้ดีเกี่ยวกับเรื่องราวต่าง ๆ ในแก่นของเรื่องที่ตนจะทำวิจัย คุ่นเคย และรู้ประเด็น คำถามมาก่อนรวมทั้งรู้ และแน่ใจในประเด็นที่ตนเองต้องการจะพูดค้น เจาะลงไปให้ลึกซึ้ง นั่นคือ มีความชัดเจนเกี่ยวกับประเด็น วัตถุประสงค์การทำวิจัย รู้จักการตั้งคำถามที่ชัดเจน ง่าย ๆ สั้น ๆ กระชับรัดกุม พุดจาชัดถ้อยชัดคำ ไม่ใช้ภาษาวิชาการ มีความอ่อนน้อม สุภาพ เป็นนักฟังที่ดี จับประเด็นได้สังเกตและรู้สึก การเข้าถึงอารมณ์ของผู้ถูกสัมภาษณ์ได้ รวมทั้งเปิดเผย เห็นใจ เข้าใจ รับรู้ ติดตาม ตอบโต้ ต่อรอง เพื่อให้รู้ความจริง โดยไม่รับข้อมูลแค่เพียงผิวเผิน แต่ต้องตรวจสอบอย่างจริงจังกับหลักฐานรอบด้าน ตั้ง แต่ต้นจนจบและครบถ้วน ดังนั้นจึงต้องเป็นผู้ที่มีความจำเริญยำ รู้จักนำหลักฐาน คำกล่าวต่าง ๆ ที่อ้างแล้ว มาย้อนระลึกเพื่อตรวจสอบ จนเกิดความแม่นยำในความหมายและความจริงต่าง ๆ ในการสัมภาษณ์ได้ว่าสิ่งใดจริงและเป็นความจริงของใคร

3.2 การเตรียมและสร้างแนวคำถามในการสัมภาษณ์ และตรวจสอบ

ก่อนลงมือเก็บข้อมูลสัมภาษณ์ นักวิจัยจะต้องสร้างหัวข้อตามแนวคำถามต่าง ๆ ให้ชัดเจนว่าจะถามในประเด็นและเรื่องราวอะไร ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาของการวิจัย เตรียมวิธีการซักถาม เทคนิคการตั้งคำถามที่จะทำให้ผู้สัมภาษณ์ได้มาซึ่งคำตอบที่ต้องการนั้น เป็นสิ่งสำคัญยิ่งในเรื่องการโต้ตอบและปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของมนุษย์ รูปแบบและวิธีการ เป็นเรื่องของผู้สัมภาษณ์

ต้องเรียนรู้และพัฒนาให้เกิดทักษะควบคู่กัน รูปแบบคำถาม 2 รูปแบบ คือ คำถามที่เป็นวาจาและคำถามที่เป็นภาษาท่าทาง คำถามที่ใช้วาจา แต่มิได้เป็นการถามตรง ๆ ส่วนใหญ่มักจะถามในกรอบของบริบทหรือคำถามที่สะท้อนจากคำตอบ การถามแบบนี้มาจากเทคนิค Client – Centered ซึ่งนักจิตวิทยาแนว Carl Roger ใช้ในการสัมภาษณ์ โดยถือว่าผู้ให้สัมภาษณ์เป็นผู้รู้ดีที่สุดเกี่ยวกับตัวและชีวิตเขาเอง คำถามตรง ๆ ได้แก่ คำถามที่ใช้กลุ่มคำว่า “ใคร อะไร กับใคร ที่ไหน อย่างไร เมื่อไร ทำไม” เป็นต้น คำถามเหล่านี้แยกเป็น 2 กลุ่มคือ คำถามเปิดและคำถามปิด คำถามเปิดหมายถึง คำถามที่เปิดกว้างทั้งวิธีถามและคำตอบ มีความยาวตามสบาย เพื่อการได้ตอบ ชักใช้กลับไปมา และการให้เวลาผู้ตอบนานเพียงพอ ซึ่งแบ่งเป็น 3 ประเภท ตามลักษณะของประโยค คือ คำถาม ประโยคง่าย ๆ สั้น ๆ คำถามประโยคที่ยาวซับซ้อน และคำถามที่เจาะลึก คำถามปิด หมายถึง คำถามที่สร้างไว้ชัดเจนทั้งวิธีถามและตอบ เพื่อการขอข้อมูลหรือตรวจสอบในเรื่องที่รู้แล้วหรือตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล หรือเพื่อความแน่ใจ ดังนั้นในการสัมภาษณ์ช่วงแรก ๆ จะใช้คำถามกลุ่มนี้น้อย แต่อาจจะนำมาใช้ในระหว่างการตรวจสอบภายหลัง

3.3 การเตรียมเครื่องมือเครื่องใช้

ผู้สัมภาษณ์ต้องเตรียมตรวจสอบเครื่องบันทึกเทป ให้แน่ใจว่าอยู่ในสภาพใช้งานได้ การสัมภาษณ์อัดเสียงลงเทป ควรหาสถานที่ที่เงียบ ปราศจากเสียงรบกวนจัดไมโครโฟนวางไว้ใกล้ผู้พูด และขอให้ผู้พูด พูดดัง พอที่จะบันทึกเสียงได้ เทปที่อัดแล้วจะต้องเขียนเครื่องหมายบันทึกไว้ทันที หลังจากสัมภาษณ์ทุกครั้งจะต้องตรวจสอบการบันทึกเสียง เพื่อคุณภาพการอัดว่าสมบูรณ์หรือไม่ จะได้แก้ไขปัญหาในขณะที่อยู่ในสนามได้ทันที เครื่องมือ เครื่องใช้อื่น ๆ เช่น กระดาษบันทึก ไลต์ดินสอ ยางลบ กล้องถ่ายรูป กล้องดิจิตอล กล้องถ่ายวิดีโอทัศน์ก็ควรได้รับการตรวจสอบเช่นเดียวกับเทปบันทึกเสียง และควรจะปฏิบัติดังนี้

3.3.1. ผู้ที่จะใช้เครื่องมือ เครื่องใช้ทุกอย่างในการเก็บข้อมูล ต้องเป็นบุคคลที่ฝึกฝนการใช้เครื่องมือที่ชำนาญ สามารถจัดทำจัดวางทุกสิ่งทุกอย่างได้ครบถ้วนถูกต้อง รวมทั้งสามารถทำงานได้อย่างราบรื่นไม่โง่งงง่าง สะดุดตา สะดุดใจ จนเป็นที่สังเกต

3.3.2. จัดทำรายการ เพื่อตรวจสอบความพร้อม ความครบถ้วนและประสิทธิภาพของเครื่องมือทุกครั้งก่อนออกสนาม และก่อนปฏิบัติงาน เพราะในเวลารีบเร่ง และมีความกดดันหลาย อย่าง อุบัติเหตุย่อมเกิดขึ้นได้เสมอจึงควรพัฒนาการตรวจสอบให้เป็นระบบไว้ก่อน

3.4 การเตรียมติดต่อขอสัมภาษณ์

หลังจากนักวิจัยคุ้นเคยกับสนาม และได้รับความไว้วางใจจากผู้คนในสนามแล้ว ก่อนจะสัมภาษณ์ขอข้อมูลจากผู้ใดนั้น ตามมรรยาทและจริยธรรมในการวิจัย นักวิจัยต้องขออนุญาต

และได้รับคำยินยอมจากผู้ให้สัมภาษณ์ก่อน นักวิจัยสามารถอธิบายให้ผู้สัมภาษณ์รับรู้ว่าประเด็นต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. อธิบายเกี่ยวกับโครงการวิจัย วัตถุประสงค์การเก็บข้อมูลประเด็นที่จะเกิด แก่ใคร ระดับใคร ทั้งทางตัวผู้วิจัยสังคม ฯลฯ
2. ขออนุญาตและอธิบายเหตุผล การอัดเทปบันทึกเสียง
3. เล่าอธิบายเกี่ยวกับประเด็นหัวข้อเรื่อง รูปแบบ แนวคำตอบเวลาที่จะใช้
4. ให้ความมั่นใจและรับรองเกี่ยวกับการรักษาความลับ หรือถ้าจะเปิดเผยข้อมูล จะอยู่ในรูปแบบใด เพื่อให้ผู้ถูกสัมภาษณ์เตรียมตัว เตรียมใจจะได้ไม่เกิดความหวาดวิตก กังวล รวมทั้งสร้างความมั่นใจกับผู้ถูกสัมภาษณ์ว่าสามารถจะเปิดเผยข้อมูลบางอย่างให้แก่ผู้วิจัยได้

การสัมภาษณ์ข้อมูลในเชิงคุณภาพนั้น ประกอบไปด้วยกลยุทธ์ของการเตรียมสร้าง ข้อคำถามเกี่ยวกับประวัติผู้ตอบ คำถามเพื่อสร้างความคุ้นเคย คำถามสืบค้นแนวความคิดของผู้ตอบ คำถามเจาะ เทคนิคการให้สัญญาณย่อย ๆ เพื่อกระตุ้นให้ผู้ตอบสนทนาพูดคุยด้วยคำพูดของเขาเอง ตระเตรียมเทคนิคการใช้คำถาม เจาะลึก ซึ่งประกอบด้วย การหักมุม การเปรียบเทียบ การสร้าง สถานการณ์สมมติหรือกระตุ้นด้วยสิ่งของ รูปภาพหรือวิธีการอื่น ๆ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเหมาะสม ของสถานการณ์รวมทั้งความสามารถของผู้วิจัย ฯลฯ สิ่งสำคัญที่สุดในการสัมภาษณ์ คือ การสร้าง บรรยากาศให้เกิดความสบายใจ และเป็นกันเองระหว่างผู้วิจัยกับผู้ให้สัมภาษณ์ ให้รู้สึกเสมือนเพื่อน หรือเสมือนญาติที่นำไว้อใจพอที่จะเล่าเรื่องต่าง ๆ ให้ฟัง เพื่อที่นักวิจัยจะสามารถค้นหาถ้อยคำที่เป็นกุญแจ ของเรื่องราวต่าง ๆ ได้จากคำพูดของผู้ให้สัมภาษณ์

3. การจดบันทึกภาคสนาม (Fieldnotes)

สุภาวงศ์ จันทวานิช (2539: 62 – 66) กล่าวว่า บันทึกภาคสนามคือการบันทึกข้อมูลที่ได้จากการสังเกต การจดบันทึกเป็นวิธีการสำคัญในการเก็บข้อมูลเพื่อทำให้การวิจัยนั้นสมบูรณ์ยิ่งขึ้น การจดบันทึกจึงทำเพื่อป้องกันการลืม ช่วยตั้งสมมติฐานชั่วคราวในการวิเคราะห์ข้อมูลในสนาม ช่วยเรียบเรียงความคิดในการวางแผนงานต่อไป ช่วยสรุปข้อมูลเป็นระยะ ๆ การจดบันทึกเป็นการสนับสนุนให้นักวิจัยที่มีคุณภาพยิ่งขึ้น รวมทั้งคุณภาพในการสังเกตด้วย กรณีที่มีการสังเกตพฤติกรรมหรือกลุ่มบุคคลหลายอย่างในเวลาเดียวกันการใช้เพียงความจำอย่างเดียวจะทำให้ข้อมูลคลาดเคลื่อนได้ การจดบันทึกจึงต้องทำอย่างมีระบบและเป็นขั้นตอนคือ

1. บันทึกย่อในการสังเกตนักวิจัยจะรู้สึกได้เองว่าไม่ควรจดบันทึกให้เห็นแจ้งแจ้ง เพราะอาจจะทำให้ผู้ถูกสังเกตรู้สึกว่าการกำลังถูกสังเกตและบันทึก ซึ่งจะมีผลให้เขาหยุดคิด หรือมี

ปฏิกริยาที่ไม่เป็นธรรมชาติได้ ฉะนั้นถ้าจำเป็นต้องบันทึกก็ควรบันทึกเฉพาะข้อความที่สำคัญ ๆ ใช้คำย่อ ส่วนในเหตุการณ์ที่ผู้สังเกตไม่สามารถจดอะไรได้เลย เพราะสถานการณ์ไม่เอื้อ ก็จำเป็นต้องใช้ความจำ นักวิจัยเชิงคุณภาพจึงต้องฝึกฝนในการจำ การจดโน้ตอย่างเปิดเผยจะกระทำก็ต่อเมื่อนักวิจัยแสดงตัวอย่างเปิดเผยว่าเป็นนักศึกษานักสัมภาษณ์ และผู้ถูกสังเกตคาดหวังว่าจะมีการจดบันทึก

2. บันทึกภาคสนามนอกจากการจดข้อความสำคัญแล้ว นักวิจัยจะต้องให้เวลากับการทำบันทึกภาคสนาม โดยจัดเวลาเฉพาะให้เป็นพิเศษ วันละ 1-2 ชั่วโมง เพื่อบันทึกเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในช่วงที่ผ่านมา การทำบันทึกภาคสนามควรทำทุก ๆ 24 ชั่วโมง

การจดบันทึก นอกจากจะช่วยป้องกันมิให้นักวิจัยลืมเรื่องราวต่าง ๆ แล้วบันทึกก็ยังเป็นหลักฐาน ช่วยเตือนให้นักวิจัยรวมทั้งผู้ให้ข้อมูลระลึกเรื่องราวทำให้การเก็บข้อมูลเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนเป็นหลักฐานช่วยในการวิเคราะห์ในภายหลัง ดังนั้นการจดบันทึกข้อมูลสนาม จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่สำคัญยิ่งของการเก็บข้อมูลสนาม ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าการสร้างสัมพันธไมตรีกับผู้คนในสนาม บันทึกสนามเป็นหลักฐานในการวิเคราะห์เชิงคุณภาพที่สำคัญและเป็นเหตุผลของการอยู่ในสนาม ถ้านักวิจัยมิได้บันทึกข้อมูลสนามก็เท่ากับมิได้เข้าไปอยู่ในสนาม (Loftland, 1971 : 102)

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

7.1 งานวิจัยที่เกี่ยวกับความรู้ในการจัดการเรียนการสอนของครู

Clandinin และ Connelly (2000. 315-313) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับความรู้ของครูโดยวิธีการใช้การวิเคราะห์เรื่องราว(Narrative Inquiry) ซึ่งผู้วิจัยต้องการศึกษาเกี่ยวกับความสำคัญของเรื่องราวระหว่างครูและนักเรียนในสถานการณ์ทางการสอน เรื่องราวที่เกิดขึ้นเน้นการสะท้อนความคิดของบุคคลที่มีต่อประสบการณ์ของตนและเน้นการสะท้อนความคิดทางสังคมในด้านบริบทของอาชีพที่ครูเป็นอยู่ การวิจัยนี้เป็นการสืบหาความหมายของความรู้ของครู 2 ประการ คือ ควรจะคิดอย่างไรเกี่ยวกับความรู้ของครู ความรู้ของครูคืออะไร ผลการศึกษาพบว่า ความรู้ของครูเน้นความรู้ที่ไม่คงที่ แต่จะเป็นความรู้เกี่ยวกับชีวิต เรื่องราว และเปลี่ยนแปลง และเน้นมิติ 3 มิติ คือ มิติร่วมสมัยคือ ในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต ความรู้ของครูจะต้องเกิดขึ้นทั้งในอดีตปัจจุบันและอนาคต เมื่อทำการศึกษาจะต้องศึกษาเรื่องราวจากอดีตจนถึงปัจจุบัน และก้าวไปสู่อนาคต

มิติเกี่ยวกับบุคคลเน้นส่วนที่จะต้องเกิดการสัมพันธ์กันระหว่างภายในตัวบุคคลกับสิ่งที่มีอยู่รอบตัวสถานที่ เน้นส่วนที่เป็นสิ่งแวดล้อม ความรู้ของครูประกอบด้วย 2 ส่วนคือขอบเขตของความเป็นครูมืออาชีพ และความรู้ของครูในทางปฏิบัติของแต่ละบุคคล ขอบเขตของความรู้ของครู

ในการเป็นครูมืออาชีพ ขึ้นอยู่กับสิ่งที่ครูเผชิญ ครูไม่เพียงแต่มีความรู้ตามที่เรียนมา หากแต่จะต้องนำไปปฏิบัติได้ โดยความรู้นี้จะขึ้นอยู่กับนโยบาย หรือหลักสูตรที่เป็นเครื่องกำหนด ครูมีความหมายของความรู้ในการเป็นมืออาชีพทั้งในและนอกห้องเรียน สำหรับความรู้ในทางปฏิบัติ ส่วนบุคคลเน้นความรู้ของแต่ละบุคคล และเกิดขึ้นภายในตัวครู ที่จะรวมถึงความมีสุนทรียศาสตร์ คุณธรรม และจิตพิสัย ทำให้ครูปฏิบัติออกมาในรูปของภาพลักษณ์ ครูและหลักการที่ครูปฏิบัติ ปรัชญาส่วนบุคคล การอุปมาอุปมัย และลักษณะของการสอน

Meijer, Verloop และ Beijaard. (1999. 59-84) ได้ทำการวิจัย สํารวจความรู้เชิงปฏิบัติของครูสอนภาษาเกี่ยวกับการสอนความเข้าใจในการอ่าน โดยต้องการศึกษาว่าครูจะให้ความหมายของความรู้ที่แบ่งปัน (Shared knowledge) อย่างไร ครูแสดงความรู้เชิงปฏิบัติ ซึ่งแยกออกเป็น

- 1) ความรู้ด้านเนื้อหาวิชา
- 2) ความรู้เกี่ยวกับนักเรียน
- 3) ความรู้เกี่ยวกับการเรียนรู้และความเข้าใจของนักเรียน

ผู้วิจัยได้เลือกผู้ให้ข้อมูล คือ ครูสอนภาษาต่างประเทศจำนวน 13 คน โดยมีประสบการณ์ในการสอนตั้งแต่ 8-33 ปี เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ การสัมภาษณ์ แบบเปิดกว้างอย่างมีโครงสร้าง และการให้ครูเขียนผังมโนทัศน์ การสัมภาษณ์ใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมง 30 นาที และครูจะเขียนผังมโนทัศน์หลังจากที่มีการสัมภาษณ์โดยเขียนเกี่ยวกับความเข้าใจในการสอนอ่าน ซึ่งสมมติว่าให้ครูสอนความเข้าใจในการอ่านกับนักเรียนที่มีอายุ 16-18 ปี หลังจากเขียนผังมโนทัศน์แล้ว ครูจะต้องอธิบายผังที่ตนเขียน โดยอธิบายถึงวิธีการในการเขียนผังมโนทัศน์และบอกถึงมโนทัศน์ที่สำคัญที่สุด 3 ประการ โดยผู้วิจัยจะทำการอัดเสียงและถอดคำบรรยายข้อมูลทั้งสิ้น ประกอบด้วยการสัมภาษณ์ทั้งหมด 13 ครั้ง และการเขียนผังมโนทัศน์จำนวน 13 ครั้งเท่ากัน ผลการวิจัยพบว่า ความรู้ในการปฏิบัติของครูเกี่ยวกับความเข้าใจในการอ่านมีความแตกต่างกันมาก ผู้วิจัยจึงได้ทำการตรวจสอบอย่างละเอียดโดยศึกษาครู 2 คนที่มีความแตกต่างกัน โดยความรู้ในปฏิบัติของครูในการสอนความเข้าใจในการอ่านแบ่งออกเป็น 6 ประเภท คือ

- 1) ความรู้เกี่ยวกับเนื้อหา
- 2) ความรู้เกี่ยวกับผู้เรียน
- 3) ความรู้เกี่ยวกับการเรียนรู้และความเข้าใจของผู้เรียน
- 4) ความรู้เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการสอน
- 5) ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร คือ ตำราและสื่อที่ใช้ในการสอน
- 6) ความรู้เกี่ยวกับกลวิธีการสอน ได้แก่ การออกแบบการสอน การเตรียมการสอน

และโครงสร้างของการเรียนการสอน

สำหรับสาระของความรู้ในการจัดการเรียนการสอน ครูมีแบบแผนในการสอนความเข้าใจในการอ่าน คือ เชื่อมโยงความรู้ด้านเนื้อหาของครูและความรู้ของผู้เรียน เน้นความรู้ความเข้าใจในการเรียนรู้ของผู้เรียนหลักสูตรของครู คือ เหตุผลในการเลือกบทเรียน ครูเลือกบทเรียนตามความรู้ในเนื้อหาที่ครูพิจารณาถึงศัพท์ที่นักเรียนจำเป็นต้องเรียนรู้ ประเภทที่ 2 เน้นการเลือกเนื้อหาที่ครูเรื่องราวเชื่อมโยงกับความรู้ของผู้เรียนตลอดจนความสนใจของผู้เรียน ประเภทที่ 3 เลือกเนื้อหาที่เชื่อมโยงกับความรู้และความเข้าใจของผู้เรียนโดยตรง

Johnston and Goettsch (2000, 437-468) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับความรู้ของครูในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่ 2 โดยทำการศึกษาถึงความรู้ในเนื้อหา ความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพในสาขาวิชาเฉพาะ (Pedagogical content knowledge) และความรู้เกี่ยวกับตัวผู้เรียน ผู้วิจัยทำการศึกษาโดยศึกษากับครูที่มีประสบการณ์ในการสอนจำนวน 4 คน ซึ่งเป็นผู้เข้าร่วมโครงการภาษาอังกฤษแบบเร่งรัดสำหรับมหาวิทยาลัยในแถบตะวันตกตอนกลางของประเทศสหรัฐอเมริกา (Mid – Western U.S university Intensive English Program) และมีลักษณะที่ไม่แตกต่างกันในด้านประสบการณ์ของการสอน และได้ชื่อว่าเป็นครูที่ดี ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลการบันทึกบทเรียนการสอนของครูในชั้นเรียนและทำการสัมภาษณ์ การสังเกตการสอน จากนั้นผู้วิจัยได้เขียนข้อมูลที่ได้จากรวบรวมในขั้นตอนแรกไปให้ครูที่ทำการศึกษาสะท้อนความคิดของตนเพื่ออธิบายเพิ่มเติม ผลการวิจัยพบว่าความรู้ของครูในด้านเนื้อหาสำหรับวิชาภาษาอังกฤษเป็นวิชาที่เป็นทักษะ ดังนั้นจึงเกิดความยากที่จะอธิบายองค์ความรู้ให้ชัดเจนได้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ในลักษณะที่ความรู้ที่สามารถอธิบายได้คือสามารถอธิบายเป็นกฎเกณฑ์ของภาษาได้

Garmston (1998 : 60 – 63) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการที่จะเป็นครูผู้เชี่ยวชาญในการสอน ผู้วิจัยได้นำเสนอความรู้ที่จำเป็นสำหรับครู ในการจัดการเรียนการสอน โดยเฉพาะผู้ที่เป็ครูผู้เชี่ยวชาญในการสอนจะต้องมีความรู้ 6 ด้าน คือ

1. ความรู้ในเนื้อหาวิชา
2. วิชาชีพครู ครูผู้เชี่ยวชาญจะต้องมีความรู้และเข้าใจถึงวิธีการในการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา และมีความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพครูทั่วไป เช่น การจัดการชั้นเรียน
3. ความรู้เกี่ยวกับตัวผู้เรียนและวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียน ครูผู้เชี่ยวชาญจะมีความรู้เกี่ยวกับผู้เรียนเป็นอย่างดี และจะให้ความใส่ใจต่อลำดับขั้นของการพัฒนาการ องค์ประกอบทางด้านวัฒนธรรมของผู้เรียน ความแตกต่างในด้านเพศ ความพึงพอใจของผู้เรียน

4. ความรู้เกี่ยวกับตนเองที่หมายรวมถึง คุณค่า มาตรฐานและความเชื่อ ที่ครูจะต้องเป็นผู้ตัดสินใจในการเลือกบทเรียนให้กับผู้เรียน ดังนั้นครูจะต้องเป็นผู้ตัดสินใจในคุณค่าที่มีผู้เรียนจะได้รับการสอนของตน
5. ความรู้ในด้านการสอน ครูจะต้องเป็นผู้ที่มีกระบวนการทางปัญญาในการเลือกใช้วิธีการสอนที่เหมาะสม
6. มีความรู้ในด้านปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ซึ่งจะช่วยให้เกิดการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ อย่างเพื่อนครู ซึ่งจะช่วยให้ครูเกิดการเรียนรู้มากขึ้น และจะส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

Golombek (1998: 447 - 464) ได้ทำการศึกษาความรู้ที่ใช้ในการปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนโดยเรียกว่า Personal Practical Knowledge ของครูสอนภาษา โดยทำการศึกษากับครูสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่ 2 จำนวน 2 คน เพื่อศึกษาถึงความรู้ในการจัดการเรียนการสอน ผู้วิจัยใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการสังเกต จำนวน 45 ครั้ง จากนั้นทำการสัมภาษณ์ จำนวน 45 ครั้ง การบันทึกภาพการสอนในชั้นเรียน และการกระตุ้นให้ระลึกถึงสิ่งที่ครูสอน การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างซึ่งใช้เวลาสัมภาษณ์ประมาณ 1 – 2 ชั่วโมง และได้ถูกบันทึก ผู้วิจัยทำการถอดคำสัมภาษณ์ และในขั้นตอนการตีความ ครูแต่ละคนจะได้รับบทที่ผู้วิจัยตีความแล้ว เพื่อเป็นการยืนยันหรือปฏิเสธการตีความของผู้วิจัย ครูแต่ละคนได้อธิบายคำตอบของตนและให้ข้อเสนอแนะในการตีความของผู้วิจัย แก่ไขประวัติและข้อมูลอย่างเป็นลำดับ ตลอดจนความชัดเจนของข้อเขียนของผู้วิจัย ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากการบันทึกภาคสนาม การถอดคำจากการสัมภาษณ์ ประกอบการสังเกตและการบันทึกเกี่ยวกับมโนทัศน์ของครู ผลจากการวิจัยนี้ได้ข้อค้นพบคือความสมดุลที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน ครูใช้วิธีการกำกับแบบเป็นธรรมชาติให้กับผู้เรียนในการเรียนรู้วิธีการพูดและใช้ภาษา การใช้การเสริมต่อการเรียนรู้ (Scaffold) และความรู้ในการจัดการเรียนการสอนของครูเกิดขึ้นจากประสบการณ์ของครูที่ได้รับ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาแนวคิดและการใช้ความรู้ในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของครูระดับมัธยมศึกษาเป็นการวิจัยภาคสนาม (field research) ซึ่งมุ่งเน้นการศึกษา สภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในระดับมัธยมศึกษา พฤติกรรมในการนำความเชื่อของครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ โดยศึกษาพฤติกรรมและวิธีการในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เป็นธรรมชาติมากที่สุดของครูมัธยมศึกษา เพื่อให้ได้ภาพรวมทั้งหมดที่เป็นผลวัตรของแนวคิดในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษและการนำความรู้ที่ได้รับ จากการศึกษา ประสบการณ์ในการเป็นครูไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ นอกจากนี้ยังเกิดความรู้ความเข้าใจในวิถีของการจัดกระบวนการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ เข้าใจความหมายที่ครู นักเรียน ได้แสดงความคิดเห็นซึ่งเป็นการสืบค้นข้อมูลเบื้องต้นเบื้องหลังของพฤติกรรมต่าง ๆ ของครูในการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ และเป็นการแสวงหาคำอธิบายให้กับข้อมูลที่ได้โดยใช้มุมมองของครูเองเป็นกรอบพื้นฐานในการตีความ ซึ่งมีรายละเอียดของการดำเนินการวิจัยดังนี้

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้เป็นครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกรุงเทพมหานคร เขต 1 และเขต 2 จำนวน 10 คน ซึ่งได้จากการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) ตามเกณฑ์ที่กำหนดคือครูที่สอนวิชาภาษาอังกฤษในระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกรุงเทพมหานครที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นครูต้นแบบ ครูแม่แบบและครูแกนนำในด้านการสอนภาษาอังกฤษจำนวน 5 คน และครูที่สอนวิชาภาษาอังกฤษในโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยปกติ จำนวน 5 คน รวมทั้งสิ้น 10 คนโดยกลุ่มเป้าหมายอนุญาตและตกลงยินยอมให้ผู้วิจัยทำการศึกษาตลอดระยะเวลาของการดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยใช้การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (participant observation) และการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (informal interview) เป็นหลัก ดังนั้นนอกจากตัวผู้วิจัยซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญในการวิจัยแล้วยังมีวิธีการในการศึกษาคือ

1. บันทึกภาคสนามประจำวัน
2. การสังเกตการสอนของครูผู้เป็นกลุ่มเป้าหมายโดยสังเกตการดำเนินการในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู ได้แก่
 - 2.1 สภาพแวดล้อมโดยทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน ซึ่งประกอบด้วยสภาพแวดล้อมที่เป็นกายภาพได้แก่สภาพแวดล้อม ขนาด ลักษณะของห้องเรียน และสภาพแวดล้อมทางด้านบรรยากาศในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ
 - 2.2 แนวคิดที่ครูยึดเป็นหลักในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ
 - 2.3 วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาที่ครูใช้สอน (method of language teaching)
 - 2.4 เทคนิคที่ใช้ในการสอนภาษา (language teaching technique)
 - 2.5 การเลือกเนื้อหาที่สอน
 - 2.6 สื่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ
 - 2.7 วิธีการวัดผลประเมินผลทางภาษาอังกฤษ
 - 2.8 การจัดการชั้นเรียน
3. การสนทนาอย่างไม่เป็นทางการกับครูผู้เป็นกลุ่มเป้าหมายซึ่งประกอบด้วยครูที่สอนภาษาอังกฤษในระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นครูแม่แบบและครูแกนนำในด้านการสอนภาษาอังกฤษสังกัดกรมสามัญศึกษาจำนวน 5 คน และครูที่สอนวิชาภาษาอังกฤษในโรงเรียนมัธยมศึกษาตามปกติจำนวน 5 คน รวมทั้งสิ้น 10 คน คำถามในการสัมภาษณ์จะเป็นแนวคำถามที่ต้องการข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิดของครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษและการเลือกใช้ความรู้ในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษได้แก่
 - 3.1 ความรู้เกี่ยวกับเนื้อหา (content knowledge) ได้แก่ความรู้และความสามารถทางภาษาทั้งภาษาพูดและภาษาเขียน
 - 3.2 ความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพครูโดยทั่วไป (pedagogical knowledge) ได้แก่ความรู้เกี่ยวกับ หลักสูตรที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ปรัชญาการศึกษา ผู้เรียนและคุณลักษณะของผู้เรียน บริบทที่เกี่ยวข้องทางการศึกษา สิ่งแวดล้อมเกี่ยวกับโรงเรียน ความเป็นตัวตนของครูเอง

3.3 ความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพครูเฉพาะในวิชาที่สอน (pedagogical content knowledge) ได้แก่ความรู้เกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎี (approach) ที่ใช้ในการสอนภาษาอังกฤษ วิธีการสอนภาษาที่ครูยึดเป็นหลักในการสอน (method of language teaching) เทคนิคที่ใช้ในการสอนภาษา (language teaching technique) การเลือกเนื้อหาที่สอน กิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ สื่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ วิธีการวัดผลประเมินผลทางภาษาอังกฤษ และการจัดการชั้นเรียน

4. แนวข้อคำถามสัมภาษณ์ภาษานักเรียนเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อการดำเนินการจัดการเรียนการสอนของครูซึ่งเป็นแนวคำถามเพื่อให้ได้ข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับทัศนคติที่มีต่อวิธีการสอนที่ครูใช้

5. แบบบันทึกความคิดเห็นและแสดงความรู้สึกของนักเรียนเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ของครูกลุ่มเป้าหมาย

6. แบบบันทึกข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น แผนการสอน เอกสารประกอบการสอนแบบทดสอบและแบบประเมินที่ครูใช้ในการวัดผลประเมินผลการเรียนการสอน และเอกสารประกอบอื่นๆที่ครูใช้ในการจัดการเรียนการสอน

การพัฒนาและหาคุณภาพของเครื่องมือ

การพัฒนาและหาคุณภาพของเครื่องมือผู้วิจัยมีวิธีการดังนี้

1. ในการเตรียมตัวทางด้าน การเก็บข้อมูลภาคสนาม ผู้วิจัยได้เข้าเรียนวิชาการศึกษภาคสนาม การศึกษาจากตำรา เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อเรียนรู้วิธีการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพและฝึกทักษะการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพคือ การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (participant observation) และการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (informal interview) การจดบันทึกภาคสนามประจำวันและการตีความข้อมูลจากอาจารย์ที่ปรึกษาซึ่งเป็นนักวิจัยที่มีประสบการณ์ทางการวิจัยภาคสนาม การฝึกและเตรียมตัวโดยการเป็นนักวิจัยผู้ช่วยในโครงการวิจัยต่าง ๆ และได้ศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการวิจัยเชิงคุณภาพและเทคนิคการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยได้เรียนวิชาดังกล่าว ณ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นอกจากนี้ได้ศึกษาเพิ่มเติมในรายวิชาเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพชั้นสูงของครูและวิชาครู (Teacher Education) ณ มหาวิทยาลัยวิสคอนซิน มลรัฐวิสคอนซิน ประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นเวลา 1 ภาคเรียน โดยได้รับทุนและการสนับสนุนจากรองศาสตราจารย์ ดร. สำลี ทองธิว Professor Dr. Kenneth Zeichner คณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยวิสคอนซิน รองศาสตราจารย์ ดร. เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย และมูลนิธิโรตารีสากล

2. ผู้วิจัยสร้างแบบบันทึกภาคสนามประจำวัน เพื่อบันทึกรายการและรายละเอียดพฤติกรรม การจัดการเรียนการสอนของครู พฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนของผู้เรียนตาม ที่ผู้วิจัยสังเกตเห็น แบบบันทึกภาคสนามประจำวันนี้เป็นเครื่องมือการวิจัยที่ผู้วิจัยใช้เป็นหลักในการ เก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามและใช้อย่างต่อเนื่อง รายการและรายละเอียดที่บันทึกนี้ในระยะแรก ๆ ของการสังเกตพฤติกรรมการสอนของครูตามประเด็นที่ผู้วิจัยกำหนด คือ วิธีการที่ครูสอน เนื้อหาที่ ครูเลือกใช้ กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน วิธีการวัดผลและประเมินผลการสอน การจัดการชั้นเรียนโดยทั่ว ๆ ไป และในระยะต่อมา เป็นการสังเกตกระบวนการจัดการเรียน การสอน ที่ครูดำเนินการโดยผู้วิจัยกำหนดรายการสังเกตกระบวนการจัดการเรียนการสอนตามทฤษฎี การสอนภาษา และวิธีการสอนภาษาอังกฤษ การบันทึกจะเป็นการพรรณนาพฤติกรรมและการสร้าง แผนภูมิสังคัมมิติแสดงความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการสอนของครูและความรู้ที่ครูใช้ในการ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ การบันทึกเป็นไปตามการเรียงลำดับวันที่ที่ทำการสังเกต ในบันทึกภาคสนามประจำวัน มีประเด็นหลักๆที่จะทำการบันทึกดังนี้

2.1 วัน เดือน ปีในการบันทึก

2.2 พฤติกรรมที่สังเกตเห็น และคำพูดที่ได้ยินตามความเป็นจริงซึ่งเป็นการบรรยาย อย่างละเอียดถึงสิ่งแวดล้อม สถานที่ บุคคล เหตุการณ์ พฤติกรรม และคำพูดของบุคคล

2.3 การตีความเบื้องต้น โดยใช้แนวคิดตามหลักปรัชญาการศึกษาเป็นหลักในการ ตีความตามพฤติกรรมที่ปรากฏในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของครูและหลักการ ในการจัดการเรียนรู้และการสอนภาษาอังกฤษของ Brown (2000) เป็นกรอบเพื่อสร้างสมมติฐาน ชั่วคราว

3. ผู้วิจัยสร้างแบบสัมภาษณ์ครูกลุ่มเป้าหมายโดยมีการดำเนินการดังนี้

3.1 การดำเนินการจัดการเรียนการสอนโดยการสัมภาษณ์ครอบคลุมประเด็นหลักดังนี้

3.1.1 ความเชื่อในการจัดการเรียนการสอน

3.1.2 วิสัยทัศน์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

3.1.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำความรู้ที่ครูได้รับมาปฏิบัติการสอน

3.1.4 ปัญหาและอุปสรรคในการนำความรู้มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียน

การสอน

3.1.5 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของครู

3.2 ผู้วิจัยนำประเด็นการสัมภาษณ์ที่กำหนดไปปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษา

วิทยา นิพนธ์ เพื่อแก้ไขปรับปรุงในด้านความถูกต้องและความเหมาะสมของประเด็นในการสัมภาษณ์ ความถูกต้อง และความเหมาะสมในการใช้ภาษา

4. ผู้วิจัยสร้างแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการดำเนินการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนของครู ซึ่งเป็นแนวคำถามเพื่อให้ได้ข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับผลที่ได้รับและทัศนคติที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของครูกลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์ กึ่งโครงสร้าง โดยมีวิธีดำเนินการดังนี้

4.1 กำหนดประเด็นการสัมภาษณ์ไว้อย่างกว้าง ๆ ซึ่งมีการเพิ่มประเด็นสัมภาษณ์ จากที่กำหนดในภายหลัง สำหรับประเด็นในการสัมภาษณ์ครอบคลุมประเด็นหลักๆ ดังนี้

4.1.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามวิธีการของครูกลุ่มเป้าหมาย

4.1.2 ทัศนคติต่อการดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามวิธีการของครูกลุ่มเป้าหมาย

4.2 ผู้วิจัยนำประเด็นการสัมภาษณ์ที่กำหนดไปปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อแก้ไขปรับปรุงในด้านความถูกต้องและความเหมาะสมของประเด็นในการสัมภาษณ์ ความถูกต้อง และความเหมาะสมในการใช้ภาษา

5. ผู้วิจัยสร้างแบบบันทึกความคิดเห็นและแสดงความรู้สึกของนักเรียนเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของครูกลุ่มเป้าหมาย โดยดำเนินการดังนี้

5.1 กำหนดประเด็นที่นักเรียนจะต้องเขียนบรรยายความรู้สึกประกอบด้วย

5.1.1 ความคิดเห็นและความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อการดำเนินการจัดการเรียนการสอนของครูกลุ่มเป้าหมาย

5.1.2 ความรู้ที่ได้รับจากการเรียนวิชาภาษาอังกฤษจากครูกลุ่มเป้าหมาย

5.1.3 ปัญหาและอุปสรรคในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษจากครูกลุ่มเป้าหมาย

5.2 ผู้วิจัยนำแบบบันทึกความคิดเห็นและความรู้สึกที่กำหนดไปปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อแก้ไขปรับปรุงในด้านความถูกต้องและความเหมาะสมของประเด็นในการสัมภาษณ์ ความถูกต้องและความเหมาะสมในการใช้ภาษา

6. ผู้วิจัยสร้างแบบบันทึกในการศึกษาเอกสารประกอบ โดยมีวิธีการดังนี้

6.1 กำหนดประเด็นที่จะศึกษาและบันทึกประกอบด้วย

6.1.1 การกำหนดวัตถุประสงค์ในแผนการสอน

6.1.2 การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน

6.1.3 ความสอดคล้องของเนื้อหาที่สอน

6.1.4 การใช้สื่อการสอน และเอกสารประกอบการสอน

6.1.5 การวัดและประเมินผล

6.1.6 การจัดการชั้นเรียน

6.2 ผู้วิจัยนำแบบบันทึกในการศึกษาเอกสารประกอบที่กำหนดไปขอคำแนะนำและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อแก้ไขปรับปรุงในด้านความถูกต้องและความเหมาะสม ของประเด็นที่จะศึกษา

การดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยด้วยวิธีการวิจัยภาคสนามเพื่อศึกษาแบบเจาะลึกถึงแนวคิดและการใช้ความรู้ของครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาภายใต้สภาพเหตุการณ์ สิ่งแวดล้อม วิธีดำเนินการและการปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนของครูที่เป็นธรรมชาติมากที่สุด เพื่อให้เข้าใจถึงความเชื่อ ความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อการจัดการศึกษา เข้าใจความหมายของสิ่งที่ครูได้พูดและปฏิบัติ พยายามค้นหาข้อมูลเบื้องหน้าเบื้องหลังของพฤติกรรมหรือกิจกรรม และแสวงหาคำอธิบายให้กับข้อมูลที่สังเกตได้โดยใช้มุมมองของครูและบุคคลในสังคมที่ครูเกี่ยวข้อง วิธีวิจัยภาคสนามในการวิจัยนี้ประกอบด้วยขั้นตอนหลักๆ ดังต่อไปนี้

1. การเลือกพื้นที่ในการวิจัย (selecting a research setting)

ผู้วิจัยกำหนดเลือกโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีครูสอนภาษาอังกฤษที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นครูต้นแบบ และครูแม่แบบในการสอนภาษาอังกฤษของสังกัดโรงเรียนมัธยมศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและครูสอนภาษาอังกฤษที่ไม่ได้รับการคัดเลือก โดยสอนปกติในโรงเรียนมัธยมศึกษาจำนวนประเภทละ 5 คน โดยแบ่งตามวุฒิการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาตรี ถึงปริญญาเอก และประสบการณ์ในการเป็นครูสอนภาษาอังกฤษ ตั้งแต่ 5 ปี ถึง 30 ปี

2. การเข้าร่วมเป็นสมาชิกคนหนึ่งในพื้นที่ (gaining access to the setting)

ผู้วิจัยมีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

2.1 การเข้าพบผู้บริหารโรงเรียน

การเข้าพบผู้บริหารโรงเรียน ผู้วิจัยได้ชี้แจงรายละเอียดของการวิจัยและขอความร่วมมือในการสนับสนุนอนุญาตให้ทำการศึกษาวิจัย ซึ่งจะได้รับความสะดวกและทำให้ผู้วิจัยสามารถเข้าไปอยู่ในพื้นที่ที่ทำการวิจัยได้อย่างเต็มตัวและเป็นที่ยอมรับของครูในกลุ่มสาระภาษา

ต่างประเทศที่ครูกลุ่มเป้าหมายสังกัดอยู่ ซึ่ง Bogdan และ Biklen (1992) ได้เสนอแนะว่าผู้วิจัยควรจะต้องพบและขออนุญาตจากบุคคลผู้มีอำนาจในพื้นที่เพื่อชี้แจงให้ชัดเจนถึงสิ่งที่จะทำและเป้าหมายของการวิจัย เพื่อที่บุคคลนี้จะช่วยรับรอง ผู้วิจัยได้ไปพบผู้อำนวยการโรงเรียนและผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายวิชาการเพื่อชี้แจงรายละเอียดและขอความร่วมมือในการสนับสนุนการวิจัยซึ่งได้รับการต้อนรับและยินดีที่ให้เข้าไปทำการศึกษา นอกจากนี้ผู้วิจัยได้พบกับหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศเพื่อสร้างความคุ้นเคยและมนุษยสัมพันธ์ที่ดีอันจะนำมาซึ่งความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.2 การเข้าพบครูผู้เป็นกลุ่มเป้าหมาย

การเข้าพบครูกลุ่มเป้าหมายและสร้างความคุ้นเคย ทำให้เกิดการยอมรับซึ่งเป็นประโยชน์ต่อผู้วิจัยในการเข้าสู่สนามวิจัย นอกจากนี้เป็นการชี้แจงรายละเอียดของการวิจัยและขอความร่วมมือในการสนับสนุนอนุญาตให้ทำการศึกษา

2.3 การกำหนดบทบาทผู้วิจัย (presenting oneself)

ผู้วิจัยเปิดเผยสถานภาพการเป็นนิสิตดุษฎีบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนที่ต้องการทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวคิดและการใช้ความรู้ของครูในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา และผู้วิจัยเข้าไปเป็นสมาชิกของสังคมโรงเรียนและทำบทบาทเป็นผู้สังเกต (participant as observer) ในระยะแรกซึ่งเริ่มตั้งแต่เดือนมิถุนายน 2546 และในระยะต่อมาผู้วิจัยได้เปลี่ยนบทบาทเป็นผู้สังเกตที่มีส่วนร่วมในเหตุการณ์ (observer as participant) โดยผู้วิจัยเป็นผู้ช่วยครูในชั้นเรียนและขณะเดียวกันก็ทำหน้าที่สังเกตพฤติกรรม การดำเนินชีวิตในการเป็นครูสอนภาษาอังกฤษ การพัฒนาวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างความรู้ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ โดยการสัมภาษณ์สนทนากับครูผู้เป็นกลุ่มเป้าหมาย ผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มสาระ เพื่อร่วมงานของครู และนักเรียน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยภาคสนามในครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองด้วยวิธีการเชิงคุณภาพ ซึ่งใช้การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (participant observation) และการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (informal interview) เป็นหลักโดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (participant observation) ผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของครูในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษโดยการสังเกตแบบที่ผู้วิจัยทำบทบาทเป็นผู้สังเกต

(participant as observer) โดยผู้วิจัยจะวางตนในฐานะสมาชิกคนหนึ่งในสังคมโรงเรียนและทำหน้าที่เป็นครูผู้ช่วยสอนรวมทั้งทำหน้าที่ในการสังเกตพฤติกรรมกรรมการจัดการเรียนการสอนของครู ผู้วิจัยมีขอบข่ายในการสังเกตดังนี้

1.1 สภาพแวดล้อมโดยทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน ซึ่งประกอบด้วย สภาพแวดล้อมที่เป็นกายภาพได้แก่สภาพแวดล้อม ขนาด ลักษณะของห้องเรียน และสภาพแวดล้อม ทางด้านบรรยากาศในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

1.2 แนวคิดที่ใช้ครูยึดเป็นหลักในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

1.3 วิธีการสอนภาษาที่ครูใช้สอน (method of language teaching)

1.4 เทคนิคที่ใช้ในการสอนภาษาอังกฤษ (language teaching techniques)

1.5 การเลือกเนื้อหาที่สอน

1.6 สื่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

1.7 วิธีการวัดผลประเมินผล

1.8 การจัดการชั้นเรียน

ในการสังเกต ผู้วิจัยยึดกรอบในการสังเกตโดยจัดแบ่งประเภทปรากฏการณ์ทาง สังคมออกเป็น 6 ประเภท (Loftland, 1971 อ้างถึงในสุภางศ์ จันทวานิช, 2539) เพื่อเป็นประโยชน์ ในการสังเกต การตีความหมายของข้อมูลและความกระจ่างในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. พฤติกรรม (acts) หมายถึงสิ่งที่ครูกระทำในการจัดการเรียนการสอน (มีการ กระทำ อะไรเกิดขึ้น)

2. กิจกรรม (activities) หมายถึงการกระทำหรือพฤติกรรมที่เป็นกระบวนการมีขั้นตอน และมีลักษณะต่อเนื่องจนเป็นแบบแผนบ่งบอกว่ากระทำอย่างไร เช่นกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนภาษาอังกฤษของครู

3. ความหมาย (meanings) หมายถึงการให้ความหมายแก่การกระทำหรือแบบแผน พฤติกรรมในการจัดการเรียนการสอนของครู

4. ความสัมพันธ์ (relationship) หมายถึงความสัมพันธ์ของการกระทำหรือพฤติกรรม ต่างๆ ที่เกิดขึ้น

5. การมีส่วนร่วมในกิจกรรม (participation) หมายถึงการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับบุคคล ต่างๆ เป็นลักษณะของความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์นั้นๆ

6. สภาพสังคม (Setting) หมายถึง สภาพบริบทของสิ่งแวดล้อมในที่ที่ผู้วิจัยใช้เป็นพื้นที่ในการศึกษา เป็นภาพรวมทุกแง่ทุกมุมที่ผู้วิจัยสามารถประเมินมาได้ ซึ่งแสดงถึงสภาพบริบทของพื้นที่ในขณะนั้น

ในระหว่างการสังเกตปรากฏการณ์ทั้ง 6 ด้าน ผู้วิจัยจะทำการบันทึกและหลังจากการสังเกตทุกครั้งผู้วิจัยใช้การบันทึกรายการที่สังเกตได้ลงในสมุดบันทึก ซึ่งในระยะแรก ๆ เป็นบันทึกรายการทุกรายการที่ผู้วิจัยสังเกตเห็น และนำรายการที่สังเกตได้มาลงรายละเอียดเป็นบันทึกภาคสนามประจำวันโดยกระทำทุกครั้งที่มีการสังเกต

2. การสัมภาษณ์ (interview) ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (informal interview) โดยผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ทั้งคนที่อยู่ในเหตุการณ์ร่วมกับผู้วิจัยและบุคคลที่เกี่ยวข้องด้วย เป็นการสนทนาในเรื่องเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมและเหตุการณ์ที่กำลังสังเกต ซึ่งในงานวิจัยนี้หมายถึงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ระยะเวลาที่ใช้ในการสัมภาษณ์ขึ้นอยู่กับความพร้อมของผู้ให้สัมภาษณ์และพฤติกรรมที่กระทำ จุดประสงค์ของการสัมภาษณ์คือการพยายามเก็บข้อมูลรายละเอียดเบื้องต้นเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ผู้ถูกสัมภาษณ์กระทำ เป็นการถามเพื่อให้ผู้ถูกสัมภาษณ์อธิบายรายละเอียดของสิ่งที่ปฏิบัติ รวมทั้งเหตุผลในการปฏิบัติ

ลักษณะการสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 4 ประเภทคือ

2.1 การสัมภาษณ์โดยเปิดกว้างไม่จำกัดคำตอบ โดยให้ผู้ถูกสัมภาษณ์เล่าเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของตน

2.2 การสัมภาษณ์แบบมีจุดความสนใจเฉพาะ (focus interview) หรือการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (indepth interview) เพื่อสัมภาษณ์รายละเอียดของขั้นตอนในการนำความรู้ด้านต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

2.3 การสัมภาษณ์เพื่อสืบสอบแบบตะล่อมกล่อมเกลา (probe) โดยผู้วิจัยจะทำการซักถามในลักษณะกระตุ้นให้อธิบายรายละเอียดและเหตุผลของการเลือกใช้ความรู้ในด้านต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ได้ข้อมูลในด้านความคิด ความเชื่อ ความรู้สึกที่อยู่ในส่วนลึกของผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

2.4 การสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informant interview) ผู้วิจัยจะกำหนดผู้ให้ข้อมูลบางคนที่สามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของครูกลุ่มเป้าหมายซึ่งแสดงถึงการใช้ความรู้ในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเป็นการเฉพาะเจาะจง

การตรวจสอบข้อมูล

เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยภาคสนามมีความถูกต้องและมีความน่าเชื่อถือ ผู้วิจัยทำการตรวจสอบข้อมูลด้วยวิธีการตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (data triangulation) ซึ่งได้แก่ การเปรียบเทียบข้อมูลเดียวกันจากเวลา สถานที่ แหล่งข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลาย ๆ ฝ่าย โดยผู้วิจัยเปรียบเทียบข้อมูลที่ได้โดยการสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลเดียวกันจากครูที่อยู่ในคณะทำงานเดียวกัน หลาย ๆ คนและจากการสัมภาษณ์นักเรียน เปรียบเทียบข้อมูลที่ได้จากครูคนเดียวกันในช่วงเวลา สถานการณ์ และบริบทที่แตกต่างกัน ตลอดจนการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการต่าง ๆ กัน เพื่อรวบรวมข้อมูลเรื่องเดียวกัน โดยผู้วิจัยใช้วิธีการสังเกตพฤติกรรม หรือการแสดงออกของครูควบคู่ไปกับการสัมภาษณ์ พร้อมกันนั้นก็ศึกษาภาพถ่าย ข้อมูลจากเอกสาร

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้กระบวนการไตร่ตรองทางศาสตร์ในการสอน (Zeichner: 1995) มาเป็นกรอบในการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้เกิดความเป็นระบบในการศึกษา การใช้แนวคิดตามหลักปรัชญาการศึกษาวิเคราะห์แนวคิดที่ครูใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และหลักการในจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ (Brown: 2000) ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งขณะที่อยู่ในพื้นที่ (analysis in the field) ซึ่งเป็นกรวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น และสร้างข้อสรุปเป็นระยะเพื่อตั้งเป็นสมมติฐานชั่วคราว (wording hypothesis) เพื่อตรวจสอบว่าผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลครบถ้วนหรือไม่ รวมทั้งเป็นแนวทางในการเก็บข้อมูลอย่างต่อเนื่อง ถูกต้อง ไม่หลงทาง และการวิเคราะห์ข้อมูลหลังจากที่เก็บข้อมูลทั้งหมดเรียบร้อยแล้ว (analysis after data collection) สำหรับกิจกรรมหรือการวิเคราะห์ข้อมูลที่ผู้วิจัยได้กระทำ มีดังนี้

1. การลดทอนข้อมูล (data reduction) เป็นการเลือกเฟ้นหาจุดที่น่าสนใจทำให้เข้าใจง่าย สรุปย่อ ปรับข้อมูลดิบที่เก็บจากสนามซึ่งมีกระบวนการลงรหัส แบ่งข้อมูลเป็นส่วน ๆ ได้แก่ ส่วนที่เป็นแนวคิดในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ วิธีการของครูในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ส่วนที่เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ แล้วเขียนข้อสรุปชั่วคราว ผู้วิจัยทำการลดทอนข้อมูล เพื่อให้เกิดความชัดเจนเป็นพวก เป็นประเภท ของข้อมูล รวมทั้งเพื่อหาจุดที่น่าสนใจสำหรับการหาข้อมูลใหม่ จนกระทั่งได้ผลสรุปและการพิสูจน์บทสรุปที่ต้องการ

2. การแสดงข้อมูล (data display) เป็นกระบวนการวิเคราะห์การคัดเลือกเฟ้นสรรหาตัวอย่างข้อมูล ไม่ว่าจะเป็นการสรุปรายงานการสังเกต คำพูดจากการสัมภาษณ์ หรือการกระทำของกลุ่มเป้าหมาย นำมาแสดงเป็นหลักฐานของข้อสรุปชั่วคราวเสนอไว้ เพื่อแสดงให้เห็นและก่อให้เกิดความเข้าใจว่า อะไรเกิดขึ้น ทำไม อย่างไร ซึ่งจะนำไปสู่การวิเคราะห์และสรุปผลต่อไป การแสดงข้อมูลกระทำในรูปแบบของการเขียนเล่า (narrative text)

3. การสร้างข้อสรุปและยืนยันผลสรุป (conclusion and verification) เป็นการสังเคราะห์ข้อสรุปย่อย ๆ ในช่วงแรก ๆ ของการเก็บข้อมูลเข้าด้วยกัน และตรวจสอบยืนยันเป็นผลสรุปการวิจัยในช่วงสุดท้าย (นิตา ชูโต, 2540) การที่ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสร้างข้อสรุป 2 วิธีคือ

3.1 การวิเคราะห์แบบอุปนัย (analysis induction) คือการตีความสร้างข้อสรุปข้อมูลจากรูปธรรมหรือปรากฏการณ์ที่มองเห็นที่เก็บรวบรวมมาได้

3.2 การวิเคราะห์โดยการจำแนกชนิดของข้อมูล (typological analysis) คือการจำแนกข้อมูลเป็นชนิด ๆ (typologies) โดยการนำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาจำแนกเป็นแนวคิด และวิธีการในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของครู ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ รวมทั้งจำแนกข้อมูลที่ได้ข้างต้นเป็นใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไรกับใคร เพราะอะไร และมีความหมายว่าอย่างไร

การนำเสนอข้อมูล

เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ตรวจสอบคุณภาพข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีการดังกล่าว ข้างต้น ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลการวิจัยในลักษณะเชิงพรรณนา (description) โดยบรรยายให้เห็นแนวคิด และการใช้ความรู้ของครูในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ แสดงให้เห็นถึงเบื้องหน้า เบื้องหลังของมุมมองและการกระทำต่าง ๆ ของครู นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้หยิบยกข้อความหรือคำพูดของครูหรือคนในชุมชนโรงเรียน มาแสดงประกอบการบรรยายเพื่อทำให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจเกี่ยวกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น หรือความรู้สึกของผู้ที่ถูกกล่าวถึงในแต่ละสถานการณ์ได้ดียิ่งขึ้น

แผนปฏิบัติการภาคสนามและแผนการสังเกตการสอน

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามแผนปฏิบัติการภาคสนามและแผนการสังเกตการสอนดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แผนการสังเกตการสอน กรณีศึกษาที่ 1

ครั้งที่	ภาคเรียน / ปีการศึกษา	วัน / เดือน / ปี	เวลา	ประเด็นการสังเกต				
				เนื้อหาที่สอน	กิจกรรม การเรียนการสอน	สื่อการสอน	การวัดและ ประเมินผล	สภาพแวดล้อม และการจัดการ ชั้นเรียน
1	1/ 2546	2 ก.ค.46	10.00 – 11.00	Reading: Understanding Explanation	√	√	√	√
2	1/ 2546	23 ก.ค.46	10.00 – 11.00	Reading: Sleep	√	√	√	√
3	1/ 2546	16 ส.ค.46	13.00 – 13.50	Listening/speaking	√	√	√	√
4	1/ 2546	30 ส.ค.46	13.00 – 13.50	Listening: News	√	√	√	√
5	1/ 2546	6 ก.ย. 46	9.10 – 10.00	Reading: Job advertisement	√	√	√	√
6	2/ 2546	4 พ.ย. 46	13.50 – 14.30	Reading / Writing: Prefix-Suffix	√	√	√	√
7	2/ 2546	8 ธ.ค. 46	10.00 – 11.00	Reading: Brochure	√	√	√	√
8	2/ 2546	9 ม.ค.47	14.40 – 15.30	Reading: A variety of American Food	√	√	√	√
9	1/ 2547	22 มี.ย.47	9.10 – 10.00	Reading: Mustard	√	√	√	√
10	1/ 2547	7 ก.ค. 47	14.40 – 15.30	Reading Intentions	√	√	√	√

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2 แผนการสังเกตการสอน กรณีศึกษาที่ 2

ครั้งที่	ภาคเรียน / ปีการศึกษา	วัน / เดือน / ปี	เวลา	ประเด็นการสังเกต				
				เนื้อหาที่สอน	กิจกรรม การเรียนการสอน	สื่อการสอน	การวัดและ ประเมินผล	สภาพแวดล้อม และการจัดการ ชั้นเรียน
1	1/ 2546	3 ก.ค.46	9.10 – 10.00	Reading: My Day	√	√	√	√
2	1/ 2546	17 ก.ค.46	9.10 – 10.00	Writing: Subjunctive	√	√	√	√
3	1/ 2546	1 ส.ค.46	14.40 – 15.30	Reading: Chocolate	√	√	√	√
4	1/ 2546	22 ส.ค.46	13.00 – 13.50	Reading: Inventions	√	√	√	√
5	1/ 2546	3 ก.ย. 46	10.10 – 11.00	Reading: Global Warning	√	√	√	√
6	2/ 2546	5 พ.ย. 46	10.10 – 11.00	Writing: Conditional Sentences	√	√	√	√
7	2/ 2546	15 ธ.ค. 46	14.40 – 15.30	Reading: Nutrition	√	√	√	√
8	1/ 2547	11 มิ.ย.47	13.30 – 13.50	Listening: News	√	√	√	√
9	1/ 2547	23 มิ.ย.47	9.10 – 10.00	Speaking: Personal Data	√	√	√	√
10	1/ 2547	9 ก.ค. 47	13.30 – 13.50	Reading: Personnel Wanted	√	√	√	√

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3 แผนการสังเกตการสอน กรณีศึกษาที่ 3

ครั้งที่	ภาคเรียน / ปีการศึกษา	วัน / เดือน / ปี	เวลา	ประเด็นการสังเกต				
				เนื้อหาที่สอน	กิจกรรม การเรียนการสอน	สื่อการสอน	การวัดและ ประเมินผล	สภาพแวดล้อม และการ จัดการชั้นเรียน
1	1/ 2546	5 ก.ค.46	13.50 – 14.30	Reading: American Dumbest Criminal	√	√	√	√
2	1/ 2546	19 ก.ค.46	13.50 – 14.30	Reading: Leisure	√	√	√	√
3	1/ 2546	6 ส.ค.46	11.00 – 11.50	Writing: Active-Passive Voice	√	√	√	√
4	1/ 2546	27ส.ค.46	9.00 – 10.00	Writing: Conditional Sentences	√	√	√	√
5	1/ 2546	13 ก.ย. 46	10.10 – 11.00	Listening: Weather Forecast	√	√	√	√
6	2/ 2546	7 พ.ย. 46	11.00 – 11.50	Writing: Letter of Application	√	√	√	√
7	2/ 2546	3 ธ.ค. 46	10.10 – 11.00	Reading: Century of Change	√	√	√	√
8	1/ 2547	8 ม.ค.47	9.10 – 10.00	Writing: Connectors	√	√	√	√
9	1/ 2547	15 มี.ย.47	10.10 – 11.00	Writing: Application Form	√	√	√	√
10	1/ 2547	6 ก.ค. 47	13.00 – 13.50	Listening: Phone Call	√	√	√	√

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4 แผนการสังเกตการสอน กรณีศึกษาที่ 4

ครั้งที่	ภาคเรียน / ปีการศึกษา	วัน / เดือน / ปี	เวลา	ประเด็นการสังเกต				
				เนื้อหาที่สอน	กิจกรรม การเรียนการสอน	สื่อการสอน	การวัดและ ประเมินผล	สภาพ แวดล้อม และการ จัดการชั้น เรียน
1	1/ 2546	9 ก.ค.46	9.10 – 10.00	Reading: Cornwall	√	√	√	√
2	1/ 2546	24 ก.ค.46	14.40 – 15.30	Speaking: Offering	√	√	√	√
3	1/ 2546	14 ส.ค.46	14.40 – 15.30	Reading: Mother's Day	√	√	√	√
4	1/ 2546	5 ก.ย.46	8.20 – 9.10	Writing: Famous People	√	√	√	√
5	2/ 2547	14 พ.ย. 46	13.00 – 13.50	Reading: News	√	√	√	√
6	2/ 2547	4 ธ.ค. 46	9.10 – 10.00	Reading: Human Brains	√	√	√	√
7	2/ 2547	13 ม.ค.47	13.00 – 13.50	Reading: Love and Marriage	√	√	√	√
8	1/ 2547	7 มี.ย.47	10.10 – 11.00	Reading: Teacher Ceremony	√	√	√	√
9	1/ 2547	16 ก.ค.47	13.50 – 14.40	Listening: Songs	√	√	√	√
10	1/ 2547	6 ส.ค. 47	14.40 – 15.30	Reading: The Queen's Birthday	√	√	√	√

ตารางที่ 5 แผนการสังเกตการสอน กรณีศึกษาที่ 5

ครั้งที่	ภาคเรียน / ปีการศึกษา	วัน / เดือน / ปี	เวลา	ประเด็นการสังเกต				
				เนื้อหาที่สอน	กิจกรรม การเรียนการสอน	สื่อการสอน	การวัดและ ประเมินผล	สภาพแวดล้อม และการจัดการ ชั้นเรียน
1	1/ 2546	12 ก.ค.46	13.00 – 13.50	Reading: The History of Tea	√	√	√	√
2	1/ 2546	26 ก.ค.46	13.00 – 13.50	Speaking: American and British English	√	√	√	√
3	1/ 2546	14 ส.ค.46	10.20 – 11.10	Reading/Writing: Poems	√	√	√	√
4	1/ 2546	28 ส.ค.46	9.20 – 10.10	Reading/Writing: News	√	√	√	√
5	2/ 2547	10 พ.ย. 46	10.20 – 11.00	Reading/Speaking: Health	√	√	√	√
6	2/ 2547	2 ธ.ค. 46	13.00 – 13.50	Listening/Speaking/Reading: News Reporting	√	√	√	√
7	2/ 2547	14 ม.ค.47	10.20 – 11.00	Reading: Environment	√	√	√	√
8	1/ 2547	28 มี.ย.47	13.50 – 14.40	Reading: Synonyme &Antonyme	√	√	√	√
9	1/ 2547	5 ก.ค.47	9.20 – 10.10	Speaking: Giving Directions	√	√	√	√
10	1/ 2547	29 ก.ค. 47	13.00 – 13.50	Reading: Medicine	√	√	√	√

ตารางที่ 6 แผนการสังเกตการสอน กรณีศึกษาที่ 6

ครั้งที่	ภาคเรียน / ปีการศึกษา	วัน / เดือน / ปี	เวลา	ประเด็นการสังเกต				
				เนื้อหาที่สอน	กิจกรรม การเรียนการสอน	สื่อการสอน	การวัดและ ประเมินผล	สภาพแวดล้อม และการจัดการ ชั้นเรียน
1	1/ 2546	20 ก.ค.46	9.10 – 10.00	Reading: Don't Judge a Book by its Cover	√	√	√	√
2	1/ 2546	27 ก.ค.46	9.10 – 10.00	Listening/Writing: In a Canteen	√	√	√	√
3	1/ 2546	6 ส.ค.46	13.00 – 13.50	Listening/Speaking: Weather Forecast	√	√	√	√
4	1/ 2546	24 ส.ค.46	9.10 – 10.00	Writing: A Trip Itinerary	√	√	√	√
5	1/ 2546	5 ก.ย. 46	14.30 – 15.20	Listening/Reading: News Reporting	√	√	√	√
6	2/ 2546	12 พ.ย. 46	10.10 – 11.00	Reading: How to maintain Life Style	√	√	√	√
7	2/ 2546	16 ธ.ค.47	14.30 – 15.20	Writing: Defining and Non-Defining Clauses	√	√	√	√
8	2/ 2546	12 ม.ค.47	13.50 – 14.30	Reading: Teacher's Day	√	√	√	√
9	1/ 2547	9.มี.ย.47	10.10 – 11.00	Reading/Writing: Brochure	√	√	√	√
10	1/ 2547	20 ก.ค.47	10.10 – 11.00	Speaking/ Writing: Personal Interest	√	√	√	√

ตารางที่ 7 แผนการสังเกตการสอน กรณีศึกษาที่ 7

ครั้งที่	ภาคเรียน / ปีการศึกษา	วัน / เดือน / ปี	เวลา	ประเด็นการสังเกต				
				เนื้อหาที่สอน	กิจกรรม การเรียน การสอน	สื่อการสอน	การวัดและ ประเมินผล	สภาพแวดล้อม และการจัดการ ชั้นเรียน
1	1/ 2546	16 ก.ค.46	9.20 – 10.40	Reading: Horoscopes	√	√	√	√
2	1/ 2546	26 ก.ค.46	13.50 – 14.40	Reading: Divination	√	√	√	√
3	1/ 2546	20 ส.ค.46	9.20 – 10.40	Reading: Life in the Future	√	√	√	√
4	1/ 2546	23 ส.ค.46	14.30 – 15.20	Writing: How to write a Diary	√	√	√	√
5	1/ 2546	7 ก.ย. 46	13.50 – 14.30	Writing: Grammar Revision	√	√	√	√
6	2/ 2546	6 พ.ย. 46	14.30 – 15.20	Writing Relative Clauses	√	√	√	√
7	2/ 2546	17 ธ.ค.47	10.10 – 11.00	Reading: Biography	√	√	√	√
8	2/ 2546	5 ม.ค.47	9.20 – 10.10	Reading: Robbery at Matrix Computers	√	√	√	√
9	1/ 2547	10 มี.ย.47	14.30 – 15.20	Writing: Tenses	√	√	√	√
10	1/ 2547	21 ก.ค. 47	8.30 – 9.20	Listening: Leavibf Taking	√	√	√	√

ตารางที่ 8 แผนการสังเกตการสอน กรณีศึกษาที่ 8

ครั้งที่	ภาคเรียน / ปีการศึกษา	วัน / เดือน / ปี	เวลา	ประเด็นการสังเกต				
				เนื้อหาที่สอน	กิจกรรม การเรียนการสอน	สื่อการสอน	การวัดและ ประเมินผล	สภาพ แวดล้อม และการ จัดการชั้น เรียน
1	1/ 2546	10 ก.ค.46	10.20 – 11.10	Listening/Speaking: A Family Tree	√	√	√	√
2	1/ 2546	25 ก.ค.46	14.30 – 15.20	Listening/Speaking: Radio Show	√	√	√	√
3	1/ 2546	15 ส.ค.46	14.30 – 15.20	Reading/Writing: Environment	√	√	√	√
4	1/ 2546	21 ส.ค.46	10.20 – 11.10	Reading/Writing: Hollywood	√	√	√	√
5	1/ 2546	4 ก.ย. 46	10.20 – 11.10	Listening/Speaking/Writing: Jobs	√	√	√	√
6	2/ 2546	11 พ.ย. 46	13.00 – 13.50	Reading/Speaking: Money Matters	√	√	√	√
7	2/ 2546	19 ธ.ค.47	9.20 – 10.10	Listening/ Speaking/Writing: Songs	√	√	√	√
8	2/ 2546	9 ม.ค.47	9.20 – 10.10	Writing/Speaking: Personal Profile	√	√	√	√
9	1/ 2547	10 มี.ย.47	10.20 – 11.10	Reading/Writing: Good Friends	√	√	√	√
10	1/ 2547	22 ก.ค. 47	10.20 – 11.10	Reading: Wood Carving	√	√	√	√

ตารางที่ 9 แผนการสังเกตการสอน กรณีศึกษาที่ 9

ครั้งที่	ภาคเรียน / ปีการศึกษา	วัน / เดือน / ปี	เวลา	ประเด็นการสังเกต				
				เนื้อหาที่สอน	กิจกรรม การเรียน การสอน	สื่อการสอน	การวัดและ ประเมินผล	สภาพแวดล้อม และการจัดการ ชั้นเรียน
1	1/ 2546	13 ก.ค.46	13.00 – 13.50	Writing: Transitional Markers	√	√	√	√
2	1/ 2546	31 ก.ค.46	9.20 – 10.10	Listening/writing: In a Supermarket	√	√	√	√
3	1/ 2546	10 ส.ค.46	13.00 – 13.50	Reading/Writing: Personal Data	√	√	√	√
4	1/ 2546	29 ส.ค.46	10.20 – 11.10	Listening/Writing: News	√	√	√	√
5	2/ 2546	3 พ.ย. 46	9.20 – 10.10	Readings/Writing: The Shakers	√	√	√	√
6	2/ 2546	23 ธ.ค.46	13.00 – 13.50	Reading: The Great Conspiracy	√	√	√	√
7	1/ 2546	3 มิ.ย.47	9.20 – 10.10	Listening/Speaking: Songs	√	√	√	√
8	1/ 2546	29 มิ.ย.47	13.50 – 14.40	Reading/Speaking: Main Ideas	√	√	√	√
9	1/ 2547	15 ก.ค. 47	13.50 – 14:40	Reading and Writing: Memorandum	√	√	√	√
10	1/ 2547	23 ก.ค.47	13.50 – 14.30	Reading: Supporting Details	√	√	√	√

ตารางที่ 10 แผนการสังเกตการสอน กรณีศึกษาที่ 10

ครั้งที่	ภาคเรียน / ปีการศึกษา	วัน / เดือน / ปี	เวลา	ประเด็นการสังเกต				
				เนื้อหาที่สอน	กิจกรรม การเรียนการสอน	สื่อการสอน	การวัดและ ประเมินผล	สภาพแวดล้อมและการ จัดการชั้นเรียน
1	1/ 2546	18 ก.ค.46	13.00-13.50	Reading: Weather Condition	√	√	√	√
2	1/ 2546	30 ก.ค.46	9.20 – 11.00	Reading/Writing: career Interest	√	√	√	√
3	1/ 2546	2 ส.ค.46	14.30 -15.20	Reading/Writing: Country	√	√	√	√
4	1/ 2546	14 ส.ค.46	9.20 – 11.00	Reading/Writing: The Queen's Birthday	√	√	√	√
5	2/ 2546	13 พ.ย.46	13.50 – 14.30	Listening/Speaking: Job Interviewing	√	√	√	√
6	2/ 2546	9 ม.ค. 47	14.40 – 15.30	Listening/Speaking/Reading: TV Programmes	√	√	√	√
7	1/ 2547	8 มิ.ย.47	13.00 – 13.50	Reading/Speaking: Holidays	√	√	√	√
8	1/ 2547	14 มิ.ย.47	9.20 – 10.10	Reading/Speaking: Changes in Life	√	√	√	√
9	1/ 2547	16 ก.ค. 47	10.10 – 11.00	Reading/Writing: Famous People	√	√	√	√
10	1/ 2547	28 ก.ค. 47	9.20 – 10.10	Reading/Writing: Electricity	√	√	√	√

ตารางที่ 12 แผนปฏิบัติการในสนามวิจัย

	ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2546						ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546						ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2547								
	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.			
สร้างความคุ้นเคย กรณีศึกษาที่ 1-10	←→					พหุเขตเบตปี						พหุเขตเบตปี						พหุเขตเบตปี			
สังเกตการสอนกรณีศึกษาที่ 1-10			←→				←→														
สังเกตการสอน และสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ กรณีศึกษาที่ 1-10							←→														
สัมภาษณ์เจาะลึกกรณีศึกษาที่ 1-10															←→	←→	←→		←→	←→	
สัมภาษณ์นักเรียนอย่างไม่เป็นทางการ															←→	←→	←→		←→	←→	
เก็บข้อมูลโดยใช้แบบบันทึก ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียน การสอนของครูจากนักเรียน															←→	←→	←→		←→	←→	
ศึกษาเอกสารประกอบ ได้แก่ แผนการ สอน / แฟ้มประวัติ / ผลงานนักเรียน/ รูปถ่าย / หลักฐานที่เกี่ยวข้อง / บันทึก ของนักเรียน				←												←→	←→		←→	←→	

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แนวคิด
ปรัชญาการศึกษา

1. ปรัชญาการศึกษาชาวกรีกนิยม (Essentialism)
2. ปรัชญาการศึกษาโรมันนิยม (Parennialism)
3. ปรัชญาการศึกษาพัฒนาการนิยม (Progressivism)
4. ปรัชญาการศึกษาปฏิรูปนิยม (Reconstructionism)

แนวคิด
การคิดแบบย้อนได้(การคิดแบบไตร่ตรอง)ในศาสตร์การสอน (Reflective Thinking in Pedagogy) (Zeichner, 1975, 1978, 1982, 1986, 2000, 2002)

ระดับการคิด 3 ระดับ

1. ให้รายละเอียดเกี่ยวกับทฤษฎีการสอน อธิบายโดยใช้เหตุผลประกอบ (Technical rationality)
2. ให้เหตุผลได้มุมมองที่กำหนด (Reflectivity) อธิบายข้อสันนิษฐานแสดงถึงการนำมุมมองที่หลากหลายไปประเมิน / ปฏิบัติ.
3. เชื่อมโยงเหตุผลในแนวทางปฏิบัติ (Critical reflection) อธิบายถึงการกระทำที่นำไปสู่การปฏิบัติ

แนวคิด
หลักการเรียนรู้และการสอนภาษา (Principle of Language Learning and Teaching) (Douglas Brown, 2002)

1. หลักการด้านความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Principle)
 - 1.1 ความเป็นหนึ่งเดียว(automatation)
 - 1.2 การเรียนรู้ที่มีความหมาย(meaningful learning)
 - 1.3 การให้รางวัล (the anticipation of reward)
 - 1.4 การสร้างแรงจูงใจภายใน(The Intrinsic motivation)
 - 1.5 การฝึกกลยุทธ์เรียนรู้(Strategic investment)
2. หลักการทางด้านความรู้สึกนึกคิด(Affective Principle)
 - 2.1 การแสดงออกทางภาษา (language ego)
 - 2.2 ความเชื่อมั่นในตนเอง(Self Confident)
 - 2.3 ความกล้าที่จะเสี่ยง(Risk-Taking)
 - 2.4 ความเชื่อมโยงระหว่างภาษากับวัฒนธรรม (the language culture)
3. หลักการทางด้านภาษาศาสตร์ (Linguistic Principle)
 - 3.1 อิทธิพลของภาษาแม่ (The Native language)
 - 3.2 ความสัมพันธ์ระหว่างภาษา(Interlanguage)
 - 3.3 ความสามารถในการสื่อสาร(Communicative)

กำหนดขอบเขตและเกณฑ์ในการศึกษารายละเอียดแนวคิดพื้นฐานของครูในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษและการใช้ความรู้ในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

- พื้นฐานทางอุดมการณ์และหลักการของการจัดการเรียนการสอน
- พื้นฐานทางสังคม เศรษฐกิจ ศาสนา
- ลักษณะการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

สร้างเครื่องมือในการศึกษารายละเอียด แนวคิดและการใช้ความรู้ในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

เครื่องมือในการเก็บข้อมูลภาคสนาม

1. แบบสังเกต
 - การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษทั้งในและนอกหลักสูตร
2. ข้อมูลพื้นฐานร่องรอย พื้นฐานการศึกษา พื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคมและประสบการณ์
 - หลักฐานประกอบ เช่น แผนการสอน หนังสือเรียน เอกสารประกอบการสอน สื่อการสอน
3. แบบสัมภาษณ์
 - สัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (Informal interview) - ครูสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนมัธยมศึกษา
 - สัมภาษณ์แบบเจาะลึก(In-depth interview) - ครูกลุ่มเป้าหมาย
 - สัมภาษณ์แบบตะลอมคล่อมเกลา (probe) - ครูกลุ่มเป้าหมาย
 - สันทนาการ (Focus group)
4. แบบสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
 - ผู้บริหาร
 - เพื่อนครู
 - นักเรียน
 - บุคคลที่เกี่ยวข้อง
5. แบบบันทึกข้อมูลภาคสนาม

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นและสร้างข้อสรุปเป็นระยะ
2. ตั้งสมมติฐานชั่วคราว(working hypothesis)เพื่อตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูลและเป็นแนวทางในการเก็บข้อมูลขั้นต่อไป
3. วิเคราะห์ข้อมูลหลังการเก็บ(analysis after data collection)
 - 3.1 การลดทอนข้อมูล (data reduction)
 - 3.2 การแสดงข้อมูล (data display)
 - 3.3 การสร้างข้อสรุปและยืนยันผลสรุป (conclusion and verification)
 - 3.3.1 การวิเคราะห์อุปนัย(analysis induction)
 - 3.3.2 การวิเคราะห์โดยการจำแนกชนิดของข้อมูล(typological analysis)

การนำเสนอข้อมูล

นำเสนอผลการวิจัยในลักษณะเชิงพรรณนาโดยเสนอ

- สภาพและลักษณะการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ
- แนวคิดของครูในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ
- ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างแนวคิดและการใช้ความรู้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อนำไปสู่ความเข้าใจลักษณะความแตกต่างของคุณภาพและประเภทการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ เป้าหมาย กระบวนการ สื่อการสอน และการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้

บทที่ 4

สนามวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเพื่อที่ตอบคำถามการวิจัยที่ได้ตั้งไว้ซึ่งได้กำหนดประเด็นการศึกษาโดยผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลในการศึกษาข้อมูลภาคสนามตลอดระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย ซึ่งเริ่มต้นการเข้าสู่สนามในการวิจัยซึ่งเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขั้นพื้นฐานกรุงเทพมหานคร เขต 1 และ เขต 2 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2546 และเสร็จสิ้นภาคสนามเมื่อสิ้นสุดภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2547 รวมทั้งสิ้น 3 ภาคเรียน โดยมีรายละเอียดดังนี้

ภูมิหลังของครู

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาคูสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร จำนวน 10 คน โดยกำหนดคุณลักษณะของครูที่ได้รับการคัดเลือกจาก คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติคือครูต้นแบบการเรียนการสอนภาษาอังกฤษและจากกลุ่มโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ซึ่งปัจจุบันคือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานครคือครูแม่แบบและครูแกนนำด้านการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ จำนวน 5 คน และครูสอนภาษาอังกฤษโดยปกติทั่วไปจากโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตกรุงเทพมหานครจำนวน 5 คน โดยแบ่งตามพื้นฐานทางการศึกษาและประสบการณ์ของการสอน โดยกลุ่มเป้าหมายมีคุณลักษณะดังนี้

ครูผู้มีประสบการณ์ในการสอนวิชาภาษาอังกฤษตั้งแต่ 1-10 ปี วุฒิทางการศึกษาในระดับปริญญาตรี จำนวน 1 คน

ครูผู้มีประสบการณ์ในการสอนวิชาภาษาอังกฤษตั้งแต่ 11-20 ปี ในจำนวนนี้แยกตามวุฒิทางการศึกษาดังนี้

ระดับปริญญาตรี จำนวน 1 คน

ระดับปริญญาโท จำนวน 1 คน

ครูผู้มีประสบการณ์ในการสอนวิชาภาษาอังกฤษตั้งแต่ 20 ปี ขึ้นไปจำนวน 6 คน ในจำนวนนี้แยกตามวุฒิทางการศึกษาดังนี้

ระดับปริญญาตรี จำนวน 4 คน

ระดับปริญญาโท จำนวน 2 คน

ระดับปริญญาเอก จำนวน 1 คน

รวมกลุ่มเป้าหมายทั้งสิ้นจำนวน 10 คน โดยกลุ่มเป้าหมายยัง 10 คนดังกล่าวยินยอม และเต็มใจให้ผู้วิจัยทำการศึกษาตลอดระยะเวลาในการดำเนินการวิจัยซึ่งผู้วิจัยเริ่มต้นเข้าสู่สนาม จนเสรีจสันภาคสนามโดยครูแต่ละคนและโรงเรียนซึ่งเป็นสนามในการวิจัยนี้เป็นโรงเรียนในสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกรุงเทพมหานคร เขต 1 และ เขต 2 โดย กลุ่มเป้าหมาย และสนามที่ผู้วิจัยดำเนินการวิจัย เป็นนามสมมติดังตารางต่อไปนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 1 สรุปข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มเป้าหมาย

กรณีศึกษา	นามสมมติ	นามสมมติ โรงเรียน	สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาชั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร	วุฒิการศึกษา	ประสบการณ์ การสอน
กรณีศึกษาที่ 1	พุดซ้อน	พัฒนวิทยา	สพท.เขต 2	ปริญญาตรี ครุศาสตร์ เอกภาษาอังกฤษ	7 ปี
กรณีศึกษาที่ 2	กุหลาบ	พัฒนปัญญา	สพท.เขต 2	ปริญญาตรีการศึกษา วิชาเอกภาษาอังกฤษ ปริญญาโทสาขาวิชาการ สอนภาษาอังกฤษ	11 ปี
กรณีศึกษาที่ 3 (ครูแกนนำ)	เบญจมาศ	พัฒนวิทยา	สพท.เขต 2	ปริญญาตรี การศึกษา วิชาเอก ภาษาอังกฤษ	18 ปี
กรณีศึกษาที่ 4	สุพรรณิการ์	พัฒนศึกษา	สพท.เขต 2	ปริญญาตรี อักษรศาสตร์	25 ปี
กรณีศึกษาที่ 5 (ครูแกนนำ)	ช้องนาง	ปัญญาวิทย์	สพท.เขต 2	ปริญญาตรีการศึกษา วิชาเอกภาษาอังกฤษ	32 ปี
กรณีศึกษาที่ 6	กระดังงา	วิทยศึกษา	สพท.เขต 2	ปริญญาตรีการศึกษา วิชาเอกภาษาอังกฤษ	30 ปี
กรณีศึกษาที่ 7	ราตรี	ศึกษาวิทยา	สพท.เขต 1	ปริญญาตรี ครุศาสตร์ วิชา เอกภาษาอังกฤษ	31 ปี
กรณีศึกษาที่ 8 (ครูต้นแบบ)	พวงชมพู	พัฒนาการศึกษา ต่อมาย้ายมาปฏิบัติ การสอน ณ โรงเรียน ศึกษาวิทยา ในปีการศึกษา 2547	สพท.เขต 1	ปริญญาตรีการ ศึกษา ปริญญาโท บริหารการศึกษา	33 ปี
กรณีศึกษาที่ 9 (ครูแกนนำ)	กล้วยไม้	ศึกษาศาสตร์	สพท.เขต 2	ปริญญาตรีการศึกษา วิชาเอกภาษาอังกฤษ ปริญญาโท บริหารการศึกษา	32 ปี
กรณีศึกษาที่ 10 (ครูแกนนำ)	การเวก	วิทยาคม	สพท.เขต 1	ปริญญาเอก พัฒนศึกษาศาสตร์	29 ปี

กลุ่มเป้าหมายจำนวน 10 คน มีคุณลักษณะซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาโดยแบ่งตามประเด็นดังนี้คือ

1. พื้นฐานความรู้
2. ประสบการณ์การสอน
3. บริบททางสังคม เศรษฐกิจ ศาสนา และวัฒนธรรม โดยแบ่งเป็น
 - 3.1 ครอบครัว
 - 3.2 สถานที่ทำงาน
4. สภาพการจัดการเรียนการสอน
 - 4.1 สภาพห้องเรียน
 - 4.2 กิจกรรมการเรียนการสอน
 - 4.3 เนื้อหาและตำราเรียน
 - 4.4 สื่อการเรียนการสอน

กรณีศึกษาที่ 1 อาจารย์พุดซ้อน

อาจารย์พุดซ้อน สอนอยู่โรงเรียนพัฒนวิทยาในกรุงเทพมหานครเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษสังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร เขต 2 มีนักเรียน 4000 คน เป็นโรงเรียนที่มีชื่อเสียงแห่งหนึ่ง อาจารย์พุดซ้อนอายุ 29 ปี จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี จากมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร วิชาเอกภาษาอังกฤษจาก วิชาโทภาษาฝรั่งเศส จาก การศึกษาพบว่าอาจารย์พุดซ้อนมีคุณลักษณะในด้านต่างๆดังนี้

1. พื้นฐานความรู้

อาจารย์พุดซ้อนเริ่มต้นการศึกษาที่โรงเรียนประถมศึกษาแห่งหนึ่งในเขตจังหวัดนนทบุรี ต่อมาบิดาย้ายสถานที่ทำงานโดยเข้ามาทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร จึงทำให้อาจารย์พุดซ้อนย้ายโรงเรียนมาเรียนในเขตกรุงเทพมหานครและจบมัธยมศึกษาตอนปลาย เมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายแล้วอาจารย์พุดซ้อนได้สอบเข้าเรียนต่อในคณะครุศาสตร์ของมหาวิทยาลัยของรัฐที่มีชื่อเสียงแห่งหนึ่ง โดยเรียนวิชาเอกภาษาอังกฤษ วิชาโทภาษาฝรั่งเศส อาจารย์พุดซ้อนเป็นผู้ที่มีความรู้ในด้านภาษาอังกฤษในระดับดี สามารถใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารได้ อาจารย์ได้รับการอบรมและพัฒนาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนอยู่เป็นระยะๆ ทำให้ได้มีโอกาสพัฒนาความรู้อยู่เสมอ จากการที่อาจารย์พุดซ้อนได้เรียนในระดับปริญญาตรีสาขาครุศาสตร์ เริ่มมีความชอบที่จะเรียนวิชาภาษาอังกฤษ เนื่องจากมีครูสอนภาษาอังกฤษที่ใจดี สอนเข้าใจ มีการพูดภาษาอังกฤษ และทำให้ความหมายของคำศัพท์ จึงทำให้อาจารย์พุดซ้อนสนใจที่จะเรียน

ภาษาอังกฤษ และเริ่มที่จะเรียนภาษาอังกฤษให้ดีขึ้นเป็นลำดับ แต่ยังไม่ถึงกับมีความสามารถทางด้านการใช้ภาษาอังกฤษ อาจารย์มีความพยายามที่จะเรียนภาษาอังกฤษอยู่ตลอดเวลา พยายามโดยการอ่านตำราภาษาอังกฤษหรือนิตยสาร และหนังสือสำหรับเด็ก ต่อมาเมื่อเรียนภาษาอังกฤษในชั้นมัธยมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ค่อนข้างเน้นในด้านวิชาการและเป็นโรงเรียนที่มีชื่อเสียงแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร อาจารย์พูดซ้อนมีความประทับใจในความสามารถของครูที่สอนภาษาอังกฤษเพราะมีวิธีการที่ดีและมีเทคนิควิธีที่หลากหลาย ทำให้นักเรียนเข้าใจภาษาอังกฤษมากขึ้น นอกจากนี้ยังพูดภาษาอังกฤษด้วยสำเนียงที่ไพเราะ จึงทำอาจารย์พูดซ้อนชอบที่จะพูดภาษาอังกฤษ ประกอบกับอาจารย์ที่สอนมีวิธีการสอนที่ทำให้เข้าใจ การเรียนภาษาอังกฤษของอาจารย์พูดซ้อนจึงได้รับการพัฒนามากขึ้น

2. ประสบการณ์การสอน

อาจารย์พูดซ้อนมีประสบการณ์ในการเป็นครูสอนภาษาอังกฤษ 7 ปี โดยเริ่มต้นเข้าสู่อาชีพครูหลังจากสำเร็จการศึกษาปริญญาครุศาสตรบัณฑิต วิชาเอกภาษาอังกฤษเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว ก็สอบบรรจุเข้ารับราชการครูโดยสอนภาษาอังกฤษ ณ โรงเรียนมัธยมประจำตำบลขนาดเล็กแห่งหนึ่งในจังหวัดชลบุรี จากนั้นจึงได้ย้ายเข้ามารับราชการ ณ โรงเรียนแห่งนี้เนื่องจากขอย้ายมาอยู่ร่วมกับครอบครัว ขณะนี้อาจารย์พูดซ้อนสอนวิชาภาษาอังกฤษในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนนี้มาเป็นเวลา 3 ปีเศษ หากจะนับประสบการณ์ของการเป็นครูสอนภาษาอังกฤษนับตั้งแต่เริ่มเข้ารับราชการ อาจารย์มีประสบการณ์ในการสอนรวมทั้งสิ้น 7 ปี

3. บริบททางสังคม เศรษฐกิจ ศาสนา และวัฒนธรรม โดยแบ่งเป็น

3.1 ครอบครัว

อาจารย์พูดซ้อนเติบโตมาในครอบครัวที่บิดามารดา ทำงานเป็นพนักงานในบริษัทแห่งหนึ่ง ซึ่งมีสถานภาพทางครอบครัวในระดับปานกลาง อาจารย์พูดซ้อนนับถือศาสนาพุทธ อาจารย์พูดซ้อนมีพี่น้องร่วมบิดามารดาทั้งสิ้น 3 คน โดยตนเองเป็นพี่สาวคนโต น้องชายเรียนจบชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงและน้องคนสุดท้องของอาจารย์ขณะนี้เรียนในระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยเปิดแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร บิดาและมารดาของอาจารย์พูดซ้อนทำงานบริษัท ตั้งแต่อาจารย์พูดซ้อนยังเป็นเด็กอยู่ และปัจจุบันยังคงทำงานบริษัทเช่นเดิม สถานภาพของอาจารย์พูดซ้อนคือสมรสและมีบุตรจำนวน 2 คนเป็นชายอายุ 2 และ 3 ปีตามลำดับ อาจารย์พูดซ้อนอยู่กับครอบครัวและบิดามารดาของสามีซึ่งมีสถานภาพทางเศรษฐกิจดี

3.2 สถานที่ทำงาน

อาจารย์พูดซ้อนสอนที่โรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร เขต 2 ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ มีนักเรียน

ประมาณ 4000 คนเป็นโรงเรียนที่มีชื่อเสียงแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร จำนวนครูในโรงเรียนมีทั้งสิ้นประมาณ 140 คน อาจารย์พูดสอนอยู่ในสังกัดกลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ ซึ่งมีอาจารย์จำนวน 21 คน อาจารย์ที่เป็นเจ้าของภาษา 1 คน อาจารย์พูดสอนมีคาบสอนรวมทั้งสิ้น 16 คาบเรียนต่อสัปดาห์ อาจารย์พูดสอนเป็นครูที่อายุน้อยที่สุดในกลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ จึงมักไม่ได้สนิทสนมกับใครเป็นพิเศษเนื่องจากไม่มีเพื่อนร่วมงานที่มีอายุรุ่นราวคราวเดียวกัน สำหรับบรรยากาศในสถานที่ทำงานของอาจารย์พูดสอนเป็นไปด้วยความอบอุ่น มีการปรึกษาหารือกันในการทำงาน การวางแผนในการจัดการเรียนการสอนร่วมกัน นอกจากนี้ยังได้รับการสนับสนุนจากฝ่ายบริหารดี ทำให้มักไม่ค่อยมีปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน

4. สภาพการจัดการเรียนการสอน

4.1 สภาพห้องเรียน

ห้องเรียนของนักเรียนมีลักษณะเป็นห้องเรียนปกติตามสภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยทั่วไป โดยอยู่บนชั้นที่แปดของอาคาร โต๊ะของนักเรียนจัดเป็นแถวเรียงกันโดยนักเรียนจะมีที่นั่งติดกัน มีทางเดินระหว่างแถวเพียงเล็กน้อย ห้องเรียนของนักเรียนจะเปลี่ยนไปแล้วแต่ฝ่ายวิชาการจะจัดให้นักเรียนไปเรียนที่ห้องใด บรรยากาศแวดล้อมภายในห้องเรียนประกอบด้วยกระดานดำและป้ายนิเทศที่มีเนื้อเรื่องที่เปลี่ยนไปตามสถานการณ์และเหตุการณ์ ณ ช่วงเวลานั้น ซึ่งนักเรียนจะจัดป้ายนิเทศเป็นภาษาไทยและไม่เกี่ยวข้องกับการเรียนภาษาอังกฤษ ห้องเรียนของนักเรียนมีแสงสว่างเพียงพอและอากาศค่อนข้างโปร่งและถ่ายเทอากาศได้ดี นักเรียนจะนั่งกันค่อนข้างเป็นระเบียบและกำหนดที่นั่งที่เดิม ไม่ว่าจะเป็นการเรียนในคาบเรียนใดก็ตาม นักเรียนจะนั่งเรียนในที่นั่งของตนเองไม่เปลี่ยนแปลง โต๊ะเรียนของนักเรียนจะมีหนังสือเรียนวางอยู่ และนักเรียนทุกคนจะนั่งหันหน้ามองไปทางกระดานดำซึ่งเป็นที่ที่ครูยืนอยู่ และครูเองจะยืนอยู่ตรงกลางบริเวณหน้าชั้นเรียน พร้อมกับตำราเรียนที่ครูใช้สอน อุปกรณ์ประกอบการสอนภายในห้องเรียน จะเป็นตำราเรียน และแผ่นใสประกอบการสอนเป็นครั้งคราว นอกจากนี้ครูใช้เครื่องวิทยุเทปที่ครูนำเข้ามาและใช้การเปิดเทปเพื่อฟังเสียงของเจ้าของภาษา ครูใช้ไมโครโฟนและเครื่องขยายเสียงเพื่อให้นักเรียนที่นั่งหลังห้องได้ยินอย่างทั่วถึง แต่การใช้เครื่องขยายเสียงก็ไม่ได้มีการใช้ตลอด หากวันใดที่ไม่มีการใช้เครื่องขยายเสียงทำให้นักเรียนที่นั่งหลังห้องไม่สามารถที่จะได้ยินเสียงของครูที่สอนอยู่หน้าห้องเรียนได้อย่างชัดเจน ทำให้นักเรียนลดความสนใจในบทเรียนลงไปกลับไปทำงานอย่างอื่นแทน

4.2 กิจกรรมการเรียนการสอน

อาจารย์พูดซ้อนมีวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยการเริ่มต้นเข้าสู่บทเรียนด้วยการสนทนาซักถามนักเรียนเกี่ยวกับความพร้อมในการนำตำราเรียนมาเรียน การถามเกี่ยวกับสิ่งที่จะเรียนในคาบเรียน ครูบอกจุดประสงค์ของการเรียนในคาบให้นักเรียนทราบ ครูซักถามเกี่ยวกับความรู้เดิมของนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะเรียนต่อไป การสนทนาถึงเรื่องราวต่างๆรอบตัวนักเรียนด้วยการพูดภาษาอังกฤษสลับกับภาษาไทยบ้าง อาจารย์พูดซ้อนจะเริ่มต้นการสอนด้วยการอ่านเนื้อเรื่องไปโดยตลอดทีละย่อหน้า สลับกับการให้นักเรียนอ่านพร้อมกันทั้งห้อง นักเรียนจะอ่านด้วยน้ำเสียงและความเร็วในการอ่านที่ค่อนข้างช้าเนื่องจากต้องรอเพื่อนๆอ่านไปพร้อมๆกัน ครูอธิบายความหมายของแต่ละประโยคด้วยการแปล ในขณะที่ครูแปลความแต่ละประโยคจะมีการแทรกการถามความหมายของคำศัพท์ โดยนักเรียนจะบอกความหมายเป็นภาษาไทย และการสอนไวยากรณ์สอดแทรกไปในขณะที่แปลความ โดยการซักถามถึงกฎเกณฑ์การใช้ภาษา ทบทวนหลักการใช้ภาษา โครงสร้างของประโยคต่างๆ ที่ปรากฏในเนื้อหา การอธิบายคำศัพท์โดยการซักถามให้นักเรียนตอบและบอกให้นักเรียนทราบความหมาย นอกจากนี้เนื้อหาที่ได้จากตำราเรียนแล้วยังมีเอกสารประกอบการสอนโดยนำเนื้อหาจากแบบฝึกหัดจากหนังสือเล่มอื่น ๆ การนำสื่อการสอนเช่นแผ่นใสประกอบการอธิบาย การใช้วิทยุเทป เพื่อให้ นักเรียนได้ฝึกการฟังจากสำเนียงของเจ้าของภาษา การให้ใบงานซึ่งเว้นช่องว่างให้นักเรียนเติมคำที่ขาดหายไป ใบงานซึ่งถามคำถามเพื่อถามรายละเอียดของข้อมูลที่ได้ฟัง เมื่อนักเรียนเติมคำเรียบร้อยแล้วครูและนักเรียนช่วยกันเฉลยคำตอบครูจะสอนโดยใช้สื่อการสอนคือวิทยุเทป โดยให้นักเรียนฟังเทปในการสอนการฟังนอกจากนี้ครูใช้ภาษาอังกฤษในการสอนบ้างสลับกับการใช้ภาษาไทยการใช้เนื้อหาที่สอนนอกเหนือจากตำราเรียนที่ใช้เป็นแบบเรียน ครูจะเลือกเนื้อหาจากหนังสืออื่นๆมาประกอบและนำมาเป็นบทเรียน การใช้หนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษ การฝึกให้นักเรียนพูดมีน้อย ส่วนใหญ่ นักเรียนจะเป็นผู้ที่ฟังครูอธิบายเนื้อเรื่องและ เทปบันทึกเสียงตามตำราเรียน ครูเน้นในเรื่องการใช้ภาษา หลักไวยากรณ์ความหมายของคำและประโยค ครูอธิบายเนื้อหาโดยละเอียด การซักถามเกี่ยวกับเนื้อหาที่เรียน การยกตัวอย่างประโยคและอธิบายกฎเกณฑ์การใช้ภาษา

4.3 เนื้อหาและตำราเรียน

อาจารย์พูดซ้อนใช้เนื้อหาที่มาจากตำราเรียนตามที่โรงเรียนกำหนด โดยจัดการเรียนการสอนไปตามหัวข้อที่มีอยู่ในตำราเรียน นอกจากนี้ได้จัดทำเอกสารประกอบการสอนโดยนำแบบฝึกหัดจากหนังสือเล่มอื่นๆ มาจัดทำเป็นแบบฝึกให้กับนักเรียน สำหรับการใช้นี้เนื้อหา

ที่สอนนอกเหนือจากตำราเรียนที่ใช้เป็นแบบเรียน ครูจะเลือกเนื้อหาจากหนังสืออื่นๆ มาประกอบการสอนบ้าง การใช้หนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษมาเป็นบทเรียน

4.5 สื่อการเรียนการสอน

ครูนำสื่อการสอนมาประกอบการสอนได้แก่แผ่นใสประกอบการอธิบาย การใช้วิทยุเทปเพื่อให้นักเรียนได้ฝึกการฟังจากสำเนียงของเจ้าของภาษา การให้ใบงานซึ่งเว้นช่องว่างให้นักเรียนเติมคำที่ขาดหายไป ใบงานที่ประกอบด้วยถามคำถาม เพื่อถามรายละเอียดของข้อมูลที่ได้ฟัง เอกสารประกอบการสอนที่เกี่ยวกับการเฉลยข้อสอบเข้ามหาวิทยาลัยมาให้นักเรียนได้ฝึกทำเพื่อความคล่องในการเลือกตอบ

กรณีศึกษาที่ 2 อาจารย์กุหลาบ

อาจารย์กุหลาบ สอนอยู่โรงเรียนพัฒนปัญญาซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร เขต 2 มีนักเรียนประมาณ 3,000 คน อาจารย์กุหลาบจบการศึกษาระดับปริญญาตรีทางการศึกษาจากมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร วิชาเอกภาษาอังกฤษ วิชาโทภาษาไทย ปัจจุบันทำการสอนวิชาภาษาอังกฤษในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย อาจารย์กุหลาบมีประสบการณ์ในการสอน 11 ปี จากการศึกษาพบว่า อาจารย์กุหลาบมีคุณลักษณะในด้านต่างๆดังนี้

1. พื้นความรู้

อาจารย์กุหลาบเริ่มเรียนชั้นประถมศึกษาที่โรงเรียนซึ่งอยู่ใกล้บ้าน จากนั้นเข้าเรียนต่อในชั้นมัธยมศึกษาจนจบชั้นมัธยมปลายโดยมีความตั้งใจที่เรียนพยาบาล ด้วยเป็นคนที่เรียนมาทางสายวิทย์-คณิต แต่เมื่อสอบเข้ามหาวิทยาลัย ปรากฏผลว่าตนเองได้เข้าเรียนในคณะที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาที่มหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งโดยเลือกเรียนวิชาเอกภาษาอังกฤษ ซึ่งในเริ่มแรกนั้นอาจารย์กุหลาบไม่ได้มีความชอบที่จะเรียนภาษาอังกฤษ แต่เมื่อได้เรียนแล้วจึงเริ่มที่จะชอบภาษาอังกฤษและเรียนดีตลอดมา เมื่ออาจารย์กุหลาบเรียนจบการศึกษาระดับปริญญาตรีทางด้านการศึกษแล้ว อาจารย์กุหลาบได้เป็นครูสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนมัธยมศึกษาาระยะหนึ่งและลาศึกษาต่อในภายหลังโดยสอบเรียนต่อปริญญาโทสาขาการสอนภาษาอังกฤษ ในระหว่างที่รับราชการอยู่นั้นได้มีโอกาสฝึกอบรมภาษาอังกฤษโดยเข้าร่วมโครงการครูแลกเปลี่ยนให้ไปอบรมและฝึกงานในโรงเรียนมัธยม ณ ประเทศสหรัฐอเมริกาที่กำหนด 9 เดือน แต่อาจารย์กุหลาบไม่สามารถอยู่ได้ครบเนื่องจากสุขภาพไม่เอื้ออำนวยทำให้อาจารย์กุหลาบต้อง เดินทาง

กลับประเทศไทยก่อนกำหนดเวลา รวมเวลาที่อาจารย์กุหลาบใช้ชีวิตอยู่ในต่างประเทศประมาณ 5 เดือนเศษ

2. ประสบการณ์การสอน

อาจารย์กุหลาบสอนภาษาอังกฤษในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ณ โรงเรียนพัฒนปัญญา ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ มีนักเรียนประมาณ 3,000 คน โรงเรียนตั้งอยู่ในพื้นที่ที่การคมนาคมสะดวก อาจารย์กุหลาบมีประสบการณ์ในการสอนมาเป็นเวลา 11 ปี ในระยะเวลา 11 ปี อาจารย์ได้ลาศึกษาต่อในระดับปริญญาโทในสาขาการสอนภาษาอังกฤษ ณ มหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร นอกจากทำการสอนวิชาภาษาอังกฤษแล้ว อาจารย์ยังสอนวิชาแนะแนวในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นอีกหนึ่งวิชา นอกจากนี้อาจารย์มีประสบการณ์ในการฝึกอบรมในต่างประเทศโดยได้เข้าร่วมโครงการครูแลกเปลี่ยนโดยเดินทางไปประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นเวลา 9 เดือนแต่เนื่องจากสุขภาพไม่เอื้ออำนวยทำให้อาจารย์กุหลาบต้องเดินทางกลับประเทศไทยก่อนกำหนด

3. บริบททางสังคม เศรษฐกิจ ศาสนา และวัฒนธรรม โดยแบ่งเป็น

3.1 ครอบครัว

อาจารย์กุหลาบเป็นบุตรสาวคนที่ 2 และเป็นบุตรสาวเพียงคนเดียวของครอบครัว อาจารย์กุหลาบมีพี่ชายอีกหนึ่งคน เด็กทั้งสองคนเติบโตมาในตระกูลทหาร โดยที่บิดาเป็นลูกจ้างประจำในกรมทหารแห่งหนึ่ง ครอบครัวของอาจารย์มีฐานะปานกลางมารดามีอาชีพเป็นแม่บ้าน ด้วยความที่เป็นนักเรียนที่เรียนดีมาตั้งแต่เยาว์วัย อาจารย์กุหลาบมักจะถูกร้องขอจากเพื่อนบ้านให้สอนน้องๆ ที่อยู่บ้านใกล้เคียงซึ่งอาจารย์กุหลาบก็มีได้จริงก็จะถ่ายทอดวิชาความรู้ให้กับน้องๆ ที่อยู่ในละแวกบ้านนั้นตั้งแต่อยู่ชั้นประถมศึกษา อาจารย์กุหลาบใช้เวลาทบทวนและอ่านตำราเรียนอยู่เสมอ โดยเฉพาะวิชาภาษาอังกฤษประกอบกับบิดามารดาสนับสนุนส่งเสริมให้อาจารย์กุหลาบสนใจและเอาใจใส่ต่อการเรียนโดยสม่ำเสมอ ปัจจุบันอาจารย์กุหลาบมีครอบครัวที่มีฐานะปานกลางมีบุตรจำนวน 2 คนกำลังเรียนอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งหนึ่งซึ่งอยู่ไม่ไกลจากโรงเรียนที่อาจารย์กุหลาบสอน

3.2 สถานที่ทำงาน

อาจารย์กุหลาบสอนอยู่โรงเรียนพัฒนปัญญาซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร เขต 2 มีนักเรียนประมาณ 3,000 คน จำนวนครูที่อยู่ภายในกลุ่มสาระภาษาต่างประเทศมีจำนวนประมาณ 18 คน อาจารย์กุหลาบทำการสอนวิชาแนะแนวนอกเหนือไปจากวิชาภาษาอังกฤษ ทำให้อาจารย์กุหลาบมีห้องพักอยู่ที่ห้อง

พักครูแนะแนว และไม่ได้มีเวลามากพอที่จะได้พบปะกับครูที่สอนภาษาอังกฤษบ่อยนัก อาจารย์กุหลาบใช้เวลาส่วนใหญ่กับงานแนะแนว แต่ก็ยังคงมีเวลาในการเตรียมการสอนวิชาภาษาอังกฤษ อาจารย์มักจะปรึกษาหารือเกี่ยวกับการสอนกับเพื่อนร่วมงานที่เป็นครูสอนภาษาอังกฤษและสอนวิชาแนะแนวด้วยอยู่เสมอ ทำให้ได้แลกเปลี่ยนความคิดบ้าง นอกจากนี้อาจารย์กุหลาบยังได้รับมอบหมายให้ดูแลการสอนภาษาอังกฤษที่โรงเรียนได้จ้างอาจารย์เจ้าของภาษามาสอนในห้องเรียนของอาจารย์กุหลาบด้วย ทำให้อาจารย์กุหลาบได้ฝึกการพูดและการฟังไปด้วย

4. สภาพการจัดการเรียนการสอน

4.1 สภาพห้องเรียน

อาจารย์กุหลาบสอนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายซึ่งมีนักเรียนในแต่ละห้องประมาณ 40 คน ประกอบด้วยนักเรียนชายและนักเรียนหญิงประมาณอย่างละเท่าๆกัน คือประมาณ 20 คน ห้องเรียนมีแสงสว่างพอประมาณ หน้าห้องเรียนประกอบด้วยป้ายนิเทศที่เป็นผลงานของนักเรียนจัดขึ้น โดยป้ายนิเทศจะผลัดเปลี่ยนหัวข้อเป็นระยะ โต๊ะและเก้าอี้ของนักเรียนเรียงเป็นระเบียบและค่อนข้างแน่นมีที่เหลือเพียงเล็กน้อย จากการสังเกตสภาพของนักเรียนส่วนใหญ่ อยู่ในระเบียบวินัยทำให้ห้องเรียนมีความเป็นระเบียบ นักเรียนส่วนใหญ่ นำตำราเรียนมาเรียน มีเพียงส่วนน้อยที่ไม่ได้นำมาเรียน แต่ก็อาศัยตำราจากเพื่อนที่นั่งข้างเคียง โดยสภาพทั่วไปนักเรียนมีความตั้งใจและสนใจในการเรียน ห้องเรียนไม่มีเสียงการคุยกันของนักเรียน นักเรียนแต่ละคนเอาใจใส่กับบทเรียนที่ครูกำลังสอนอยู่ ครูใช้ไมโครโฟนและเครื่องขยายเสียงบ้างเป็นบางครั้งเพื่อให้นักเรียนที่นั่งหลังห้องได้ยินอย่างทั่วถึง

4.2 กิจกรรมการเรียนการสอน

อาจารย์กุหลาบมีวิธีการในการจัดการเรียนการสอนด้วยการตั้งคำถามเพื่อเป็นแนวในการค้นหาใจความสำคัญของเรื่องที่จะเรียน และเป็นกรอบแนวของการเรียนในคาบเรียน ครูเขียนคำถามบนกระดานดำและให้นักเรียนฟังเพลงที่ครูเตรียมมาแล้วให้นักเรียนเติมคำที่ขาดหายไปจากนั้นนักเรียนช่วยกันตอบคำถามเกี่ยวกับข้อความที่นักเรียนเติม ครูอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับสิ่งที่นักเรียนได้ฟัง ครูได้สังเกตเห็นความสำคัญของภาษาอังกฤษว่าเป็นวิชาที่นักเรียนสามารถนำไปใช้ในการค้นคว้าหาความรู้ นักเรียนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหา ความหมายของเนื้อความที่อ่านและสามารถนำไปใช้ในการค้นคว้าหาความรู้ในขั้นที่สูงขึ้นได้ สำหรับการฝึกปฏิบัติครูมอบหมายงานให้นักเรียนทำทั้งงานที่อยู่ในห้องเรียนและนอกห้องเรียนได้แก่ การทำรายงาน โดยการแปลความ และหาคำศัพท์ในบทความตามหัวข้อที่ครูกำหนดสรุปรายละเอียดของเนื้อหาในบทเรียนโครงสร้างไวยากรณ์ และกฎเกณฑ์ทางภาษาและการฝึกการใช้ภาษาในแต่ละ

เรื่องโดยอาจารย์กุหลาบมีความเห็นว่านักเรียนควรมีความรู้ในเรื่องกฎเกณฑ์ของไวยากรณ์และมีความแม่นยำในการใช้ภาษามากขึ้นโดยการทำซ้ำๆจนเกิดการใช้อย่างคล่องแคล่ว

4.3 เนื้อหาและตำราเรียน

อาจารย์กุหลาบได้สังเกตเห็นความสำคัญของภาษาอังกฤษว่าเป็นวิชาที่นักเรียนสามารถนำไปใช้ในการค้นคว้าหาความรู้ นักเรียนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจ ในเนื้อหา ความหมายของเนื้อความที่อ่าน และสามารถนำไปใช้ในการค้นคว้าหาความรู้ในขั้นที่สูงขึ้นได้ด้วยความสำคัญ นี้จึงทำให้ครูคัดเลือกเนื้อหาที่นำมาเป็นบทเรียนซึ่งส่วนหนึ่งมาจากหนังสือเรียนแล้วยังมีการเพิ่มเติม บทเรียนที่เป็นเนื้อหาที่นักเรียนพบเห็นในชีวิตประจำวัน ครูเลือกเนื้อหาที่เป็นเรื่องเกี่ยวกับสังคมปัจจุบัน เหตุการณ์ต่างๆที่เป็นเรื่องที่วัยรุ่นควรให้การใส่ใจ การใช้หนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษมาเป็นบทเรียน นอกจากนี้ครูยังเพิ่มเติมเอกสารประกอบการสอนซึ่งเป็นแบบฝึกหัดที่รวบรวมข้อสอบเข้ามหาวิทยาลัยมาสอนโดยครูเห็นว่ามีความจำเป็นในการเตรียมตัวให้กับนักเรียนและนักเรียนสนใจที่จะเรียนด้วย

4.4 สื่อการเรียนการสอน

สื่อการเรียนการสอนที่อาจารย์กุหลาบใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนประกอบไปด้วยตำราเรียนเป็นหลัก ในการสอนการฟังและการพูดอาจารย์กุหลาบใช้เทปบันทึกเสียงจากเจ้าของภาษาซึ่งได้มาจากสำนักพิมพ์ บทเรียนในการฟังจากเทปบันทึกเสียงเป็นบทเรียนตามตำราเรียน ในบางครั้งอาจารย์กุหลาบนำเพลงมาสอน อาจารย์จึงใช้เครื่องเทปเข้ามาเปิดให้นักเรียนฟังในห้องเรียน นอกจากนี้อาจารย์กุหลาบยังใช้สื่อสิ่งพิมพ์ได้แก่หนังสือพิมพ์มาเป็นสื่อการเรียนการสอน

กรณีศึกษาที่ 3 อาจารย์เบญจมาศ

อาจารย์เบญจมาศสอนวิชาภาษาอังกฤษระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนพัฒนวิทยา ซึ่งเป็นโรงเรียนที่มีชื่อเสียงแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร อาจารย์เบญจมาศอายุ 43 ปี สอนภาษาอังกฤษมาเป็นเวลา 18 ปีและได้รับการคัดเลือกจากกลุ่มโรงเรียนให้เป็นครูแม่แบบการสอนภาษาอังกฤษ จากการศึกษาค้นคว้าพบว่าอาจารย์เบญจมาศมีคุณลักษณะดังนี้

1. พื้นฐานความรู้

อาจารย์เบญจมาศเริ่มการศึกษาจากโรงเรียนที่อยู่ในกรุงเทพมหานครมาตั้งแต่ระดับ

ประถมจนถึงมัธยมศึกษา หลังจากจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยอาจารย์เบญจมาศมีความชอบในวิชาภาษาอังกฤษและเรียนวิชาภาษาอังกฤษได้ดีจึงได้เลือกเรียนสายศิลป์ภาษา เมื่อเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายแล้ว อาจารย์เบญจมาศสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัยโดยได้เรียนที่คณะครุศาสตร์ วิชาเอกภาษาอังกฤษ เนื่องจากมีความสนใจในภาษามาตลอด ประกอบกับเป็นบุคคลที่รักการอ่านทำให้อาจารย์เบญจมาศเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาเป็นอย่างดี ในขณะที่รับราชการครูอยู่นี้ อาจารย์เบญจมาศได้พัฒนาตนเองโดยการเข้าสมัครรับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามที่หน่วยงานต่างๆ เป็นผู้จัดอยู่เสมอ นอกจากนี้อาจารย์เบญจมาศยังได้รับการคัดเลือกให้ไปศึกษาดูงานยังประเทศนิวซีแลนด์เป็นเวลา 1 เดือน

2. ประสบการณ์การสอน

อาจารย์เบญจมาศเริ่มบรรจุเข้ารับราชการในโรงเรียนต่างจังหวัดแห่งหนึ่งหลังจากที่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี โดยสอนภาษาอังกฤษทั้งมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย หลังจากที่อาจารย์เบญจมาศได้มีครอบครัว จึงได้ขอย้ายเข้ามารับราชการในและสอนโรงเรียนเดียวกับสามีของอาจารย์ ด้วยความที่เป็นผู้ที่ขยันทำงานและมีความรับผิดชอบในหน้าที่ ตลอดจนทำงานเป็นระเบียบทำให้ได้รับการไว้วางใจจากหัวหน้าหมวดวิชาภาษาต่างประเทศและได้รับมอบหมายให้เป็นหัวหน้าวิชาอยู่เสมอ อาจารย์เบญจมาศสอนอยู่ที่โรงเรียนแห่งนี้ได้ประมาณ 7 ปี จึงได้ขอย้ายพร้อมกับสามีมาสอน ณ โรงเรียนพัฒนวิทยา ซึ่งเป็นโรงเรียนที่แยกสาขามาจากโรงเรียนที่มีชื่อเสียงแห่งหนึ่ง และเป็นโรงเรียนที่อยู่ไม่ไกลจากบ้านพักของอาจารย์ทำให้อาจารย์มีเวลาในการเตรียมการสอนมากขึ้น ปัจจุบันอาจารย์เบญจมาศมีประสบการณ์ในการสอนภาษาอังกฤษรวมทั้งสิ้น 18 ปี

3. บริบททางสังคม เศรษฐกิจ ศาสนา และวัฒนธรรม โดยแบ่งเป็น

3.1 ครอบครัว

อาจารย์เบญจมาศเกิดมาในครอบครัวที่บิดามารดาทำงานในรัฐวิสาหกิจ ดังนั้นสภาพของครอบครัวจึงมีสถานภาพทางเศรษฐกิจในระดับปานกลาง ครอบครัวของอาจารย์เบญจมาศ นับถือศาสนาอิสลาม อาจารย์เบญจมาศเป็นบุตรคนที่ 2 ในจำนวน 4 คน ซึ่งในแต่ละคนได้รับการศึกษาในมหาวิทยาลัยทั้งสิ้น บิดาและมารดาของอาจารย์เบญจมาศให้การสนับสนุนการเรียนของอาจารย์มาโดยตลอดประกอบกับมีพี่และน้องที่เรียนอยู่ในเกณฑ์ดี ทำให้อาจารย์เบญจมาศได้รับการดูแลเอาใจใส่จากพี่เช่นกัน เมื่ออาจารย์แยกครอบครัวมาจากบิดามารดา อาจารย์เบญจมาศได้แต่งงานกับบุคคลที่อยู่ในอาชีพเดียวกัน โดยสามีอาจารย์เป็นผู้ที่เรียนจบการศึกษาระดับปริญญาโททางการศึกษาทำให้อาจารย์เบญจมาศมีที่ปรึกษาเรื่อง

เกี่ยวกับการเรียนการสอนและปัญหาเกี่ยวกับนักเรียน อาจารย์เบญจมาศมีบุตร 2 คนเป็นชาย 1 คนและหญิง 1 คน บุตรของอาจารย์ทั้งสองคนนี้เรียนอยู่ที่โรงเรียนเดียวกับที่อาจารย์เบญจมาศสอน ดังนั้นครอบครัวของอาจารย์ทั้งหมดเป็นบุคคลที่อยู่ในสังคมของโรงเรียนเดียวกัน ด้วยเหตุนี้ อาจารย์เบญจมาศจึงสามารถทุ่มเทเวลาให้กับโรงเรียนและการสอนได้อย่างคล่องตัว และไม่ต้องกังวลกับการดูแลบุตรและธิดาหลังจากเลิกเรียนแล้ว อาจารย์เบญจมาศ จึงมีเวลาที่จะเตรียมการสอน ตรวจงานและให้คำปรึกษากับนักเรียนเกี่ยวกับเรื่อง การเรียนและเรื่องทั่วไปได้อย่างเต็มที่

3.2 สถานที่ทำงาน

อาจารย์เบญจมาศสอนวิชาภาษาอังกฤษในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนพัฒนวิทยา ซึ่งเป็นโรงเรียนที่มีชื่อเสียงแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร โรงเรียนแห่งนี้แม้จะอยู่ในที่ห่างไกลจากถนนสายหลักของกรุงเทพมหานคร แต่เป็นโรงเรียนในสาขาของโรงเรียนที่มีชื่อเสียง จึงทำให้มีจำนวนนักเรียนที่เข้ามาเรียนมากและเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษโดยมีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 3,500 คนขึ้นไป อาจารย์เบญจมาศเป็นที่รักใคร่ของเพื่อนร่วมงานด้วยบุคลิกที่สงบและเป็นมิตรกับผู้อื่นประกอบกับเป็นผู้ที่มีความสามารถทำให้ได้รับการคัดเลือก ให้เป็นรองหัวหน้ากลุ่มสาระภาษาต่างประเทศและหัวหน้างาน ซึ่งทำให้อาจารย์เบญจมาศมีภาระงานที่อยู่ในความรับผิดชอบนอกเหนือไปจากการสอนภาษาอังกฤษอาจารย์เบญจมาศได้รับความไว้วางใจจากเพื่อนร่วมงาน ดังนั้นจึงมีผู้มาขอคำปรึกษาอยู่เสมอ

4. สภาพการจัดการเรียนการสอน

4.1 สภาพห้องเรียน

อาจารย์เบญจมาศสอนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีนักเรียนในห้องเรียนประมาณห้องละ 40 คนซึ่งเป็นห้องเรียนที่มีจำนวนไม่มากนัก คนซึ่งเป็นห้องเรียนที่มีจำนวนของนักเรียนไม่มากนัก ห้องเรียนค่อนข้างกว้างมีอากาศถ่ายเทได้สะดวกเนื่องจากห้องเรียนตั้งอยู่ที่ชั้น 8 ของอาคารเรียนซึ่งสูง 8 ชั้น ทำให้มีบรรยากาศที่ดี และโปร่งปราศจากเสียงรบกวนจากภายนอก นักเรียนมักจะเรียนอยู่ในห้องประจำ โดยแต่ละห้องจะต้องดูแลให้ห้องเรียนของตนสะอาด หน้าห้องเรียนประกอบด้วย ป้ายนิเทศที่นักเรียนแต่ละกลุ่มจะ ผลัดกัน รับผิดชอบไปตามหัวข้อ และประเด็นที่กำลังเป็นที่นิยมและเป็นสิ่งที่ควรจะรู้ บรรยากาศในห้องเรียนนักเรียนมีหนังสือเรียนเรียนอยู่บนโต๊ะพร้อมสมุดแบบฝึกหัด นักเรียนที่อยู่หน้าห้องจะตั้งใจเรียน ส่วนที่อยู่หลังห้องมักไม่สนใจเรียนนักเรียนไม่นำหนังสือมาเรียนบางคนนำเอาเครื่องเทปหรือซีดีมาใส่หูฟังโดยที่ครูไม่ได้สนใจกับนักเรียนกลุ่มนี้ครูให้เหตุผลว่าได้พยายามว่ากล่าวตักเตือน และเชิญผู้ปกครองมาพบแล้ว

เพื่อปรับพฤติกรรมแต่ก็ไม่สามารถทำให้นักเรียนดีขึ้นได้ อาจารย์เบญจมาศจึงจำเป็นต้องใส่ใจกับนักเรียนกลุ่มนี้ ทำให้ห้องเรียนมีสภาพการเรียนการสอนที่ครูสอน เป็นกลุ่มที่สนใจ

4.2 การจัดการเรียนการสอน

อาจารย์เบญจมาศเริ่มต้นการสอน ด้วยการทักทายนักเรียน ถามเรื่องราวทั่วไปเกี่ยวกับชีวิตของนักเรียน ครูจะอบรมเกี่ยวกับการปฏิบัติตนของนักเรียนเช่นการแต่งกายให้เรียบร้อย การเอาใจใส่กับการเรียน การปฏิบัติตนในทางที่ถูกที่ควร จากนั้นจึงเริ่มต้นบทเรียนด้วยการทบทวนบทเรียน ชักถามเกี่ยวกับสิ่งที่นักเรียนจะเรียนรู้ การให้นักเรียนยกตัวอย่าง จากนั้นจึงเข้าสู่บทเรียนด้วยการที่ครูอ่านเนื้อหาที่เรียน ชักถามเกี่ยวกับบทเรียน โดยครูจะมีหนังสือเรียนเป็นหลักในการสอน ในบางบทเรียนจะเป็นการสอดแทรกเอกสารประกอบ การสอนเพิ่มเติมจากสิ่งที่เรียนในบทเรียน เช่นบทเรียนที่มีเนื้อหาที่เป็นเหตุการณ์ปัจจุบัน เนื้อหาที่มาจากสื่อของจริงเช่น การโฆษณาสินค้าต่างๆ เอกสารกำกับยา แผ่นพับซึ่งครูนำมาประยุกต์ใช้เป็นเนื้อหาบทเรียน ความหมายของคำที่เติมหน้า และเติมท้ายคำ แบบฝึกหัดเพิ่มเติมเกี่ยวกับหลักของไวยากรณ์

4.3 เนื้อหาและตำราเรียน

อาจารย์เบญจมาศมีตำราเรียนที่นักเรียนใช้เรียนเป็นหลักในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยครูจะสอนไปตามลำดับของหนังสือที่ใช้เป็นบทเรียน อาจารย์เบญจมาศให้ความเห็นว่า โรงเรียนเป็นผู้ส่งหนังสือเรียนก็จำเป็นต้องใช้และการที่ต้องร่วมทำงานกับเพื่อนร่วมงานที่ตกลงร่วมกันในการสอนวิชาเดียวกันทำให้ความคิดเห็นต่างกันจึงมีความจำเป็นที่จะต้องทำตามข้อตกลงส่วนใหญ่ซึ่งเลือกหนังสือที่ใช้เป็นตำราเรียน นอกจากนี้อาจารย์เบญจมาศยังใช้เนื้อหาที่มาจากคู่มือต่างๆซึ่งได้มีการคัดเลือกเนื้อหาที่เป็นข้อมูลจากลักษณะของเนื้อหาที่หลากหลาย เนื้อหาที่เป็นเหตุการณ์ปัจจุบัน สื่อของจริงเช่นเอกสารกำกับยา แผ่นพับ แนะนำสถานที่เอกสารประกอบการเรียนโดยเพิ่มเติมเนื้อหาและรายละเอียดเกี่ยวกับหลักและกฎเกณฑ์ของไวยากรณ์ การใช้หนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษมาเป็นสื่อการเรียนการสอนโดยครูพิจารณาให้สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

4.4 สื่อการเรียนการสอน

อาจารย์เบญจมาศใช้สื่อการเรียนการสอนที่เป็นของจริงได้แก่ หนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษ แผ่นพับโฆษณาและข่าวจากหนังสือพิมพ์ การให้นักเรียนฟังเสียงของเจ้าของภาษาโดยการนำเทปบันทึกเสียง และเครื่องวิทยุเทปเข้าไปใช้ในห้องเรียน การใช้เครื่องขยายเสียงเพื่อให้นักเรียนได้ยินทั่วถึงกัน การใช้พจนานุกรมภาษาอังกฤษในชั้นเรียน นอกจากนี้ก็จะเป็นตำราเรียนเป็นหลักร่วมกับเอกสารประกอบการสอน ใบความรู้และใบงานให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติ

กรณีศึกษาที่ 4 อาจารย์สุพรรณนิการ์

อาจารย์สุพรรณนิการ์ สอนภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือช่วงชั้นที่ 4 ณ โรงเรียนพัฒนศึกษาซึ่งเป็นโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในแถบชานเมือง เป็นโรงเรียนสาขาของโรงเรียนที่มีชื่อเสียงของประเทศ และโรงเรียนนี้เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษมีนักเรียนประมาณ 3,500 คน ครู-อาจารย์ทั้งสิ้นประมาณ 141 คน อาจารย์สุพรรณนิการ์อายุ 48 ปี เป็นคนที่จริงจังกับการทำงาน อาจารย์สุพรรณนิการ์ได้รับการแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้ากลุ่มสาระภาษาต่างประเทศซึ่งมีครูภายในกลุ่มสาระจำนวน 26 คน จากการศึกษาพบว่าคุณลักษณะของครูมีดังนี้

1. พื้นฐานความรู้

อาจารย์สุพรรณนิการ์เริ่มต้นการศึกษาในระดับประถมศึกษาที่โรงเรียนในต่างจังหวัด ต่อมาอาจารย์สุพรรณนิการ์มาเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษา ณ โรงเรียนมัธยมที่เป็นโรงเรียนสตรีซึ่งเป็นโรงเรียนที่มีชื่อเสียงในด้านการเรียนการสอนมากโรงเรียนหนึ่งในกรุงเทพมหานคร เมื่อจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อาจารย์สุพรรณนิการ์สอบเข้าเรียนต่อในคณะอักษรศาสตร์ ณ มหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียง อาจารย์สุพรรณนิการ์จบการศึกษาระดับปริญญาตรีคณะอักษรศาสตร์และไม่มีวุฒิต่างการศึกษาตั้งแต่บรรจุเข้ารับราชการ แต่ด้วยความที่เป็นบุคคลที่มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ อาจารย์สุพรรณนิการ์จึงได้รับมอบหมายให้สอนวิชาภาษาอังกฤษตั้งแต่เริ่มบรรจุเข้ารับราชการโดยทำการสอนวิชาภาษาอังกฤษและวิชาภาษาอังกฤษเสริม อาจารย์สุพรรณนิการ์ตระหนักดีว่าตนไม่มีความรู้ในวิชาการศึกษาทำไฉน จึงได้พัฒนาตนเองโดยเรียนปริญญาตรีในสาขาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาจนได้รับปริญญาทางการศึกษาวิชาเอกภาษาอังกฤษจากมหาวิทยาลัยเปิดแห่งหนึ่ง ในขณะที่รับราชการครูและทำหน้าที่สอนวิชาภาษาอังกฤษนี้ อาจารย์สุพรรณนิการ์ได้ผ่านการอบรมเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษอยู่เป็นระยะ

2. ประสบการณ์การสอน

อาจารย์สุพรรณนิการ์รับราชการครูและเป็นครูสอนภาษาอังกฤษมาเป็นเวลา 26 ปีโดยเริ่มต้นการสอนภาษาอังกฤษจากโรงเรียนประจำจังหวัดแห่งหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ต่อมาอาจารย์สุพรรณนิการ์ได้ย้ายมาสอน ณ โรงเรียนพัฒนศึกษาแห่งนี้อาจารย์ได้รับแต่งตั้งให้เป็นที่รองหัวหน้าหมวดวิชาภาษาต่างประเทศและหัวหน้าหมวดวิชาต่างประเทศอยู่ระยะหนึ่ง จากนั้นเป็นเวลาหลายปีอาจารย์สุพรรณนิการ์ทำหน้าที่เป็นครูสอนภาษาอังกฤษโดยที่ไม่ได้มีตำแหน่งทางการบริหาร ในชีวิตการเป็นครูสอนภาษาอังกฤษ อาจารย์สุพรรณนิการ์สอนตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นจนกระทั่งถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยเน้นหนักไปในวิชาภาษาอังกฤษหลักซึ่งประกอบไปด้วย

เนื้อหาที่ครอบคลุมการพัฒนาทักษะทางภาษาทั้งสี่ทักษะ ต่อมาเมื่อปี พ.ศ.2546 อาจารย์สุพรรณนิการ์ได้รับการแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้ากลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ จนถึงปัจจุบันโดยมีครู-อาจารย์ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศที่ต้องดูแลทั้งสิ้น 26 คน อาจารย์สุพรรณนิการ์สอนวิชาภาษาอังกฤษในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

3. บริบททางสังคม เศรษฐกิจ ศาสนา และวัฒนธรรม

3.1 ครอบครัว

อาจารย์สุพรรณนิการ์เกิดที่จังหวัดอุบลราชธานีโดยมีบิดาเป็นนายแพทย์ มารดาเป็นแม่บ้าน อาจารย์สุพรรณนิการ์นับถือศาสนาพุทธ สถานภาพทางเศรษฐกิจของอาจารย์สุพรรณนิการ์อยู่ในเกณฑ์ดี อาจารย์สุพรรณนิการ์มีพี่น้องทั้งสิ้น 6 คนซึ่งทุกคนเป็นบุคคลที่เรียนอยู่ในเกณฑ์ดีทั้งสิ้น ในวัยเด็กอาจารย์สุพรรณนิการ์อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่พี่น้องล้วนแล้วแต่เป็นผู้ที่ให้ความสำคัญกับการเรียน จึงทำให้อาจารย์สุพรรณนิการ์ขยันเรียนและมีผลการเรียนดี เมื่อเลิกเรียนอาจารย์สุพรรณนิการ์มักจะอ่านหนังสือทบทวนกันกับพี่น้อง อาจารย์สุพรรณนิการ์มีพี่ชายคนโตเรียนแพทย์ และปัจจุบันเป็นผู้อำนวยการโรงพยาบาลประจำจังหวัดทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนพี่สาวเรียนพยาบาลและปัจจุบันเป็นอาจารย์สอนนักศึกษาพยาบาล ส่วนพี่คนอื่น ๆ ก็มีตำแหน่งทางการบริหารของหน่วยงานทั้งสิ้น พี่น้องของอาจารย์สุพรรณนิการ์ทุกคนได้รับการศึกษาขั้นต่่าปริญญาโท หลังจากทีอาจารย์สุพรรณนิการ์จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีแล้ว ก็ได้ไปสอนที่โรงเรียนเอกชนแห่งหนึ่งในจังหวัดทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ต่อมาจึงได้สอบเข้ารับราชการโดยบรรจุเป็นครูในโรงเรียนประจำอำเภอที่ห่างไกลจากตัวจังหวัดมาก อาจารย์สุพรรณนิการ์มีชีวิตที่ค่อนข้างลำบากเนื่องจากยังไม่สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพของท้องถิ่นชนบทนอกเมืองได้ ต่อมาอาจารย์สุพรรณนิการ์ได้ย้ายเข้ามาสอนในโรงเรียนประจำจังหวัดอยู่ระยะหนึ่ง จากนั้นจึงได้ทำเรื่องขอย้ายเข้ามาสอนที่โรงเรียนพัฒนศึกษากรุงเทพมหานครแห่งนี้ ในปัจจุบันอาจารย์สุพรรณนิการ์ยังไม่มีครอบครัว และอาศัยอยู่เพียงลำพังคนเดียว อาจารย์จะใช้เวลาในช่วงหลังเลิกเรียนไปดูแลบิดา มารดาซึ่งชราภาพและอยู่ไม่ไกลจากที่พักและจะกลับมายังที่พักของตนในภายหลัง

3.2 สถานที่ทำงาน

อาจารย์สุพรรณนิการ์สอนภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ณ โรงเรียนพัฒนศึกษาซึ่งเป็นโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในแถบชานเมือง เป็นโรงเรียนสาขาของโรงเรียนที่มีชื่อเสียงอันดับหนึ่งของประเทศ และโรงเรียนนี้เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษมีนักเรียนประมาณ 3,500 คน ครู-อาจารย์ทั้งสิ้นประมาณ 141 คน โดยในกลุ่มสาระภาษาต่างประเทศมีจำนวนครูทั้งสิ้น 26 คน อาจารย์สุพรรณนิการ์ได้รับแต่งตั้งให้เป็นหัวหน้ากลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ

ตั้งแต่ปีการศึกษา 2546 ซึ่งจะต้องทำหน้าที่บริหารงานทั้งทางด้านบุคคลากร อุตสาหกรรมและวิชาการ ทำให้ อาจารย์สุพรรณนิการ์ทำหน้าที่หลายอย่าง อาจารย์สุพรรณนิการ์มีเพื่อนร่วมงานที่อาจารย์สามารถปรึกษางานหรือการสอนได้ไม่มากนักเนื่องจากทุกคนทำงานกันอย่างหนักโดยมีภาระงานในหน้าที่อื่นของโรงเรียนเช่นหัวหน้างานต่างๆทำให้ไม่ได้มีโอกาสปรึกษาหารือเกี่ยวกับการสอนภาษาอังกฤษมากนัก อาจารย์สุพรรณนิการ์มักจะประชุมและชี้แจงรายละเอียดต่างๆเกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติงานให้ไปสู่ความสำเร็จให้กับครูอาจารย์ในกลุ่มสาระภาษาต่างประเทศรับทราบอยู่เสมอ อาจารย์สุพรรณนิการ์ได้จัดทำโครงการต่างๆที่ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษโดยอาศัยความร่วมมือจากครู-อาจารย์ในกลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ เช่นโครงการส่งนักเรียนเข้าแข่งขันความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ โครงการพัฒนาความรู้ในด้านเนื้อหาทางภาษาของครู โดยการมอบหมายให้อาจารย์เจ้าของภาษาเป็นผู้สอน โครงการจัดป้ายนิเทศให้ความรู้กับนักเรียน และครูเกี่ยวกับวัฒนธรรมและเหตุการณ์ปัจจุบันโดยใช้ภาษาอังกฤษสื่อความหมาย นอกจากนี้ยังส่งเสริมด้านบรรยากาศในการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษ

4. สภาพการจัดการเรียนการสอน

4.1 สภาพห้องเรียน

สภาพในห้องเรียนประกอบด้วยนักเรียนห้องละประมาณ 45 – 54 คน โดยแบ่งอัตราส่วนของนักเรียนชายและหญิงอย่างละครึ่งๆกัน สถานที่ที่ใช้เป็นห้องเรียนจะหมุนเวียนสลับกันไป ห้องเรียนทุกห้องประกอบไปด้วยโต๊ะนักเรียน และเก้าอี้ที่จัดเป็นระเบียบและนักเรียนนั่งเรียน ในที่นั่งที่เดิมอย่างเป็นระเบียบ บนโต๊ะเรียนของนักเรียนจะมีหนังสือที่ใช้เป็นตำราเรียนวางอยู่พร้อมกับสมุดแบบฝึกหัดที่นักเรียนจดคำอธิบายและทำแบบฝึกหัดทำยบทเรียน หน้าห้องเรียนมีเครื่องรับ โทรทัศน์วงจรมัลติมีเดีย และมีเครื่องขยายเสียงพร้อมลำโพงขนาดของห้องเรียนมี ขนาดไม่ใหญ่มาก ทำให้ดูคับแคบลงเมื่อนักเรียนนั่ง กันเต็มห้องเรียน ห้องเรียนทุกห้องมีพัดลมเพดานที่นักเรียนเปิดไว้พร้อมทั้งแสงสว่างพอประมาณ ในขณะที่ครูสอนจะมีเสียงจากภายนอก และห้องข้างเคียงรบกวนนานๆครั้งจะมีการนำนักเรียนมาเรียนที่ห้องปฏิบัติการทางภาษา แต่ครูไม่ได้ใช้ประโยชน์จากห้องปฏิบัติการภาษาอย่างเต็มที่ ลักษณะของผู้เรียนแตกต่างกันออกไปทำให้บรรยากาศของการเรียนแตกต่างกัน หากเป็นห้องเรียนที่นักเรียนเรียนสายวิทยาศาสตร์นักเรียนจะมีความสนใจต่อการเรียนมากกว่าห้องเรียนที่เป็นแผนการเรียนทั่วไปโดยแสดงออกทางพฤติกรรมได้แก่การที่นักเรียนไม่นำหนังสือมาเรียนบ้างนั่งหลับบ้าง นำเอาวิชาอื่นขึ้นมาทำงาน โดยไม่ได้สนใจครูซึ่งยืนอธิบายอยู่หน้าห้อง

4.2 การจัดการเรียนการสอน

อาจารย์สุพรรณนิการ์มีพฤติกรรมการสอนที่เริ่มต้นจากการนำเข้าสู่บทเรียน โดยการอบรมเรื่องเกี่ยวกับระเบียบวินัยที่นักเรียนจะต้องปฏิบัติได้แก่ ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของ การทำงาน ความสนใจเอาใจใส่และการทุ่มเทเวลาและแรงกายแรงใจให้กับการทำงาน การสนทนา ถึงสิ่งที่จะเรียน เพื่อต้องการโยงเรื่องเข้าสู่ตัวนักเรียน การเล่าเรื่องที่เกี่ยวข้องกับบทเรียนเป็นการสร้างความสนใจนักเรียน การอธิบายชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของเนื้อหาที่อาจารย์กำลังจะสอน การแจ้งจุดประสงค์ของแต่ละคาบที่เรียนว่าต้องการให้นักเรียนทราบอะไร และจะต้องสามารถปฏิบัติสิ่งใดได้บ้าง การสนทนาซักถามเรื่องทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียนเป็นการสนใจและเอาใจใส่นักเรียน การยกตัวอย่างเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เป็นประเด็นสำคัญที่เกิดขึ้นพร้อมทั้งยกคำศัพท์มาอธิบาย การยกประเด็นข่าวที่เกิดขึ้นในช่วงเวลานั้นมาวิพากษ์โดยแทรกคำศัพท์ที่เกี่ยวข้อง เมื่อนำเข้าสู่บทเรียนเสร็จเรียบร้อย แล้วอาจารย์จะอ่านเนื้อหาให้นักเรียนฟัง นักเรียนจะนั่ง เรียนโดยรับฟังอาจารย์อย่างเป็นระเบียบ เมื่ออ่านเนื้อหาจบแล้วอาจารย์จะอธิบายความหมายของคำศัพท์ที่ยากโดยการซักถาม นักเรียนจะมีส่วนร่วมในการเรียนเมื่อตอบคำถามของครู ครูจะอธิบายเนื้อความที่ละเอียดประโยคสลับกับการถามคำศัพท์ในเนื้อหา การหาประโยคที่เป็นใจความสำคัญของเรื่อง เมื่อครูอธิบายความหมายของประโยคแต่ละประโยค ครูจะขยายวงของคำศัพท์ออกไปอีกโดยประมวลคำศัพท์ที่มีความหมาย เหมือนกัน หรือแตกต่างกัน เป็นหมวดหมู่ เพื่อไม่ให้นักเรียนเกิดความสับสนในการจำคำศัพท์ เมื่อจบการแปลความแล้วครูจะให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดท้ายบทที่หนังสือกำหนดมาให้ตลอดจนหลักไวยากรณ์กำหนด

4.3 เนื้อหาและตำราเรียน

เนื้อหาที่ครูใช้สอนนักเรียน นอกจากหนังสือที่เป็นตำราเรียนประจำแล้ว ครูนำข่าว บทความ และเหตุการณ์สำคัญมาสอนบ้างเป็นครั้งคราว โดยจะเน้นในลักษณะของเนื้อความที่ตรงกับลักษณะของข้อสอบเข้ามหาวิทยาลัย การนำข้อสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัยมาสอนเป็นรายข้อ และอธิบายวิธีการและเทคนิคการเดาคำ และการเลือกคำตอบที่ถูกต้อง นอกจากนี้จะนำเนื้อหาที่มีความสอดคล้องกับเหตุการณ์ในปัจจุบันและอยู่ในความสนใจของนักเรียน และครู เช่น เทศกาลต่าง ๆ ทั้งที่เป็นของไทย และของเจ้าของภาษาเช่น เทศกาลวันแม่ เมื่อนักเรียนเรียนบทความเกี่ยวกับวันแม่แล้วครูจะโยงเข้าสู่การเขียนโดยมอบหมายงาน ให้นักเรียนเขียนเรียงความเกี่ยวกับแม่ วันเข้าพรรษา วันวาเลนไทน์ วันลอยกระทง เทศกาลขอบคุณพระเจ้า

เทศกาลคริสต์มาส เป็นต้น ทั้งนี้ครูจะสอดแทรกวัฒนธรรมลงไป บทเรียน นอกจากนี้ในขณะดำเนินการสอนครูมักสอดแทรกการปฏิบัติตนในทางที่ถูกที่ควร รวมทั้งมารยาทต่าง ๆ ที่นักเรียนควรจะต้องปฏิบัติในสังคม

4.4 สื่อการเรียนการสอน

อาจารย์สุพรรณนิการ์ใช้ตำราเรียนเป็นหลักในการจัดการเรียนการสอน นอกจากนี้ยังได้นำสื่อสิ่งพิมพ์ภาษาอังกฤษมาเป็นสื่อการเรียนการสอน เช่น หนังสือพิมพ์ ภาษาอังกฤษ นิตยสาร บทความ และเอกสารประกอบการสอน

กรณีศึกษาที่ 5 ช้องนาง

อาจารย์ช้องนางอายุ 52 ปี สอนวิชาภาษาอังกฤษ ณ โรงเรียนปัญญาวิทยซึ่งเป็นโรงเรียนที่มีชื่อเสียงในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกรุงเทพมหานครเขต 2 จากการศึกษาพบว่าอาจารย์ช้องนางมีคุณลักษณะดังนี้

1. พื้นฐานความรู้

อาจารย์ช้องนางเริ่มต้นการศึกษาในระดับประถมศึกษา ณ โรงเรียนประถมสาธิตของวิทยาลัยครูแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร จากนั้นอาจารย์ช้องนางได้เรียนต่อจนกระทั่งจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ณ โรงเรียนมัธยมสาธิตที่เดียวกัน หลังจากสำเร็จการศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แล้ว อาจารย์ช้องนางได้สอบเข้าเรียนต่อในวิทยาลัยครูแห่งเดียวกัน จากนั้นจึงเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีเอกภาษาอังกฤษ ณ มหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานครจนจบการศึกษา ในช่วงระยะเวลาที่ศึกษาอยู่นั้น อาจารย์ช้องนางได้รับการสนับสนุน ส่งเสริมการเรียนภาษาอังกฤษจากบิดาโดยบิดามักจัดหาหนังสือที่เป็นภาษาอังกฤษและปลูกฝังนิสัยรักการอ่านให้กับอาจารย์ช้องนาง จากการที่เป็นผู้ที่รักในการอ่านโดยเฉพาะอย่างยิ่งวรรณกรรมประเภทร้อยแก้วที่เป็นภาษาอังกฤษได้แก่นวนิยาย เรื่องสั้นต่างๆจากผู้แต่งที่มีชื่อเสียง ทำให้ภาษาอังกฤษของอาจารย์ช้องนางได้รับการพัฒนาเป็นอย่างดี

2. ประสบการณ์การสอน

อาจารย์ช้องนางเริ่มบรรจุเข้ารับราชการครูเมื่อปีพ.ศ. 2517 ปัจจุบันทำการสอนวิชาภาษาอังกฤษในโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานครมาเป็นเวลา 32 ปี โดยได้ย้ายมาปฏิบัติราชการที่โรงเรียนปัญญาวิทยตั้งแต่โรงเรียนเริ่มก่อตั้ง อาจารย์ช้องนางเป็นครูที่ทันสมัยชอบการค้นคว้า รักการอ่านและหมั่นศึกษาหาความรู้โดยเฉพาะอย่างยิ่งการอ่านวรรณกรรมทางภาษา

อังกฤษจนทำให้ภาษาอังกฤษของอาจารย์อยู่ในระดับดี นอกจากนี้ยังมีความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์อยู่ในระดับสูง มีความชอบในการใช้อินเทอร์เน็ตในการค้นคว้าหาข้อมูลเพื่อนำมาเป็นแหล่งความรู้ให้กับนักเรียน อาจารย์ซึ่งนางได้รับการไว้วางใจจากผู้บังคับบัญชา โดยมักจะได้รับมอบหมายให้ดูแลงานที่จะต้องเกี่ยวข้องกับการวิจัย และการประชุมสัมมนาเกี่ยวกับการพัฒนาโรงเรียนและการศึกษานอกเหนือไปจากการสอนภาษาอังกฤษ อาจารย์ซึ่งนางมักมีภารกิจเกี่ยวกับการอบรมสัมมนา การเสนอผลงานทางวิชาการอยู่เสมอซึ่งอาจารย์ซึ่งนางได้มีโอกาสในการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ อาจารย์ซึ่งนางได้รับการคัดเลือกจากกรมสามัญศึกษาเดิม ให้เป็นครูแกนนำในด้านการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของกรุงเทพมหานคร เมื่อปี พ.ศ. 2545 และได้รับเชิญจากหน่วยงานทางการศึกษาให้นำเสนอผลงานและเป็นวิทยากรบรรยายเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษอยู่เสมอ

3. บริบททางสังคม เศรษฐกิจ ศาสนาและวัฒนธรรม

3.1 ครอบครัว

อาจารย์ซึ่งนางเป็นบุตรสาวเพียงคนเดียวของบิดามารดาโดยบิดารับราชการ มารดามีอาชีพแม่บ้าน อาจารย์ซึ่งนางเป็นคนกรุงเทพมหานครโดยกำเนิด ตั้งแต่เป็นเด็ก อาจารย์ซึ่งนางได้รับการปลูกฝังจากบิดาเกี่ยวกับความสำคัญของการเรียนโดยเป็นผู้ที่หมั่นจัดหาหนังสือภาษาอังกฤษมาให้ให้อาจารย์ซึ่งนางอ่านอยู่เสมอ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้อาจารย์ซึ่งนางเป็นบุคคลที่ชอบการอ่านและค้นคว้าอยู่เสมอ ครอบครัวของอาจารย์ซึ่งนางมีสถานภาพทางเศรษฐกิจดีและเนื่องจากมีบุตรเพียงคนเดียวจึงทำให้อาจารย์ซึ่งนางอย่างเอาใจใส่เป็นพิเศษ ในปัจจุบันอาจารย์ซึ่งนางมีสถานภาพโสดและอยู่ดูแลมารดาซึ่งชราภาพ ส่วนบิดาได้ถึงแก่กรรมเมื่อต้นปีการศึกษา 2546 ทำให้อาจารย์ซึ่งนางต้องมีภาระในการดูแลมารดาแต่เพียงลำพัง

3.2 สถานที่ทำงาน

อาจารย์ซึ่งนางสอนวิชาภาษาอังกฤษ ณ โรงเรียนปัญญาวิทย์ซึ่งเป็นโรงเรียนที่มีชื่อเสียงในกรุงเทพมหานคร โรงเรียนแห่งนี้เป็นที่ยอมรับว่านักเรียนเป็นนักเรียนที่เรียนดี โรงเรียนจัดเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ มีนักเรียนประมาณ 5,000 คน อาคารเรียนและห้องเรียนค่อนข้างกว้างกว่าโรงเรียนมัธยมทั่วไป บรรยากาศร่มรื่นมีสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับนักเรียนได้ใช้บริการทางวิชาการ นอกจากนี้ในบริเวณโรงเรียนยังมีสนามฟุตบอลและสระว่ายน้ำให้กับนักเรียน มีห้องสมุดและห้องสารสนเทศที่ทันสมัยซึ่งเปิดให้บริการกับครูและนักเรียน ครู-อาจารย์มีเป็นจำนวนมาก ทำให้รู้จักกันอย่างไม่ทั่วถึง

4. สภาพการจัดการเรียนการสอน

4.1 สภาพห้องเรียน

ห้องเรียนสะอาด บางครั้งนักเรียนจะเรียนในห้องที่ใช้เป็นห้องบรรยายซึ่งติดเครื่องปรับอากาศ ทำให้เย็นสบาย นักเรียนมีความตั้งใจในการเรียนสูง นักเรียนแต่ละคนแต่งกายสะอาดเรียบร้อย หน้าห้องเรียนจะมีเครื่องฉายแผ่นใสตั้งอยู่ บรรยายภาคเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ห้องเรียนเงียบ ปราศจากเสียงรบกวน นักเรียนมีความพร้อมในการเรียนรู้ค่อนข้างสูง นักเรียนแต่ละคนไม่มีหนังสือ แต่จะมีเอกสารประกอบการเรียนซึ่งครูเป็นผู้จัดทำ

4.2 กิจกรรมการเรียนการสอน

อาจารย์ของนางเน้นการสอนที่กระตุ้นให้เกิดการคิด และสร้างสรรค์งาน จะเป็นการสอนที่หลากหลายวิธีการซึ่งขึ้นอยู่กับเนื้อหาที่จะสอนจะไม่เน้นการอธิบาย หรือแปลความเน้นที่การให้นักเรียนได้มีโอกาสในการใช้ภาษาในสถานการณ์ต่าง ๆ เท่าที่โอกาสจะอำนวยให้ครูจะคอยเป็นผู้ที่ให้คำแนะนำ แก่นักเรียน และทำให้บทเรียนสนุกสนาน โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน นักเรียนจะแสดงความสามารถของตนในการใช้ภาษาในสถานการณ์จริง เน้นการค้นคว้าเพิ่มเติมนอกเหนือไปจากเนื้อหาที่ให้ นักเรียนจะเตรียมตัวล่วงหน้าก่อนการเรียนเนื่องจากครูจะใช้ภาษาอังกฤษในการสอนหรืออธิบายความ และมักจะเริ่มต้นจากการซักถามและให้แนวทางในการคิดโดยการถามคำถาม การให้นักเรียนเขียนผังความคิด โดยมีจุดมุ่งหมายให้นักเรียนได้มีความคิดในการวิเคราะห์เรื่องราวที่อ่านเพื่อเป็นการสรุปเรื่องราวที่อ่านให้เป็นระบบ นอกจากนี้ยังมีวิธีการดึงความรู้จากนักเรียนก่อนการเรียนเพื่อเป็นการเตรียมนักเรียนเกี่ยวกับความรู้อื่นๆเกี่ยวกับเรื่องที่จะเรียนมาก่อน การให้นักเรียนได้สะท้อนความคิดในสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปโดยการเขียนบันทึกการเรียนรู้ (learning log) นอกจากนี้ครูจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่เป็นบูรณาการทักษะทั้งสี่คือการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนเข้าด้วยกันและบูรณาการไปยังวิชาอื่น ๆ ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนได้ใช้ความรู้ความสามารถได้อย่างเต็มศักยภาพ ในด้านการพูด ครูฝึกให้นักเรียนได้นำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียนโดยนักเรียนจะเลือกหัวข้อที่ตนสนใจ ซึ่งเป็นหัวข้อที่ครูกำหนดให้แล้วไปค้นคว้ามานำเสนอเพื่อนหน้าชั้นเรียน มีการฝึกการทำงานร่วมกันตั้งแต่ 2 คนไปจนถึงกลุ่มประมาณ 4-5 คน การทำโครงการเกี่ยวกับภาพยนตร์ซึ่งจะต้องใช้ทักษะหลายด้านในการทำกิจกรรมนี้ ภาพยนตร์ที่นักเรียนเลือกจะมาจากรายการภาพยนตร์ที่ครูได้คัดเลือกมาแล้วว่าเป็นภาพยนตร์ที่มีเนื้อหาสาระและได้แรงบันดาลใจในการชม มีคติสอนใจ ครูจะจัดทำวีซีดีให้นักเรียนไปศึกษา แล้วทำกิจกรรมตามที่ครูได้กำหนด เช่น การหาแก่นสารของเรื่อง การวิจารณ์ตัวละครในเรื่อง คำศัพท์และสำนวนที่ใช้เป็นต้น การให้นักเรียนทำผังสรุปเรื่องราวและทำ

รายงานเพื่อนำเสนอ การเขียนสรุปความหรือการบรรยายต่าง ๆ นั้นนักเรียนจะเขียนมาให้ครูอ่าน เพื่อขอคำแนะนำในการเขียน นักเรียนและครูแนะนำและส่งงานกันทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ ครูจะให้ให้นักเรียนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน ผลัดกันแสดงความคิดเห็น ซักถามกันระดมความคิดในการทำงานร่วมกัน สำหรับการวัดผลประเมินครูจะประเมินในลักษณะที่เป็นการวัดและประเมินในระหว่างการดำเนินกิจกรรมและหลังดำเนินกิจกรรม การวัดและประเมินผลในกิจกรรมต่าง ๆ นั้น จะมีการตกลงร่วมกันระหว่างครูและนักเรียนถึงสิ่งที่ต้องการประเมิน แล้วจึงกำหนดออกมาเป็นเกณฑ์ นอกจากครูจะประเมินแล้ว นักเรียนจะประเมินนักเรียนด้วยตนเอง รวมทั้งการให้นักเรียนประเมินตนเอง

4.3 เนื้อหาและตำราเรียน

ในการสอนเนื้อหาต่าง ๆ ครูจะพยายามให้นักเรียนได้นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้และเชื่อมโยงกับตัวนักเรียน การสอนให้นักเรียนได้วิเคราะห์คุณลักษณะของตนเองที่เหมาะสมกับงาน เพื่อนักเรียนจะได้พัฒนาในสิ่งที่ตนต้องการ และเพื่ออนาคต ครูไม่ติดยึดกับเนื้อหาในบทเรียนหรือตำราเรียน ดังนั้นเนื้อหาที่ครูใช้เป็นเพียงเครื่องมือที่ครูนำไปพัฒนาทักษะทางภาษาของนักเรียน ทั้งสี่ทักษะคือ การฟัง การพูด การอ่านและการเขียน ครูพิจารณาคัดเลือกเนื้อหาที่อยู่ในความสนใจของนักเรียนโดยการสอบถามความสนใจ ความต้องการของนักเรียนและพิจารณาให้สอดคล้องกับเป้าหมายของการเรียนการสอนภาษาอังกฤษและผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

4.3 สื่อการเรียนการสอน

อาจารย์ช็องนางใช้สื่อการเรียนการสอนที่หลากหลายนอกเหนือไปจากหนังสือ ซึ่งไม่ใช่ตำราที่ใช้เป็นแบบเรียนในห้องเรียน อาจารย์ช็องนางได้จัดทำเอกสารประกอบการสอนโดยได้รวบรวมเนื้อหาจากแหล่งความรู้ต่าง โดยที่อาจารย์ช็องนางพิจารณาถึงความสอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และเป้าหมายของการเรียนภาษาอังกฤษตามหลักสูตรในห้องเรียน อาจารย์ช็องนางจะใช้แผ่นใสพร้อมเครื่องฉายอยู่เป็นประจำเพื่อการสรุปข้อมูลต่างๆ นอกจากนี้อาจารย์ช็องนางได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงงาน ซึ่งเป็นโครงงานเกี่ยวกับภาพยนตร์ ดังนั้นอาจารย์ช็องนางจึงใช้วีซีดีภาพยนตร์เรื่องต่างๆแล้วแต่ความสนใจและความต้องการในการชมของนักเรียน อาจารย์ช็องนางเป็นผู้จัดเตรียมให้นักเรียนไปศึกษาค้นคว้าโดยมีครูเป็นผู้ที่ให้แนวทางในการคิดหาคำตอบ สื่อที่เป็นของจริงได้แก่หนังสือพิมพ์ กล้องผลิตภัณท์ต่างๆ แผ่นพับได้ถูกนำมาใช้ เป็นสื่อการเรียนการสอนเช่นกัน นอกจากนี้สื่อที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งคือการใช้จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) ในการติดต่อกับนักเรียนโดยนักเรียนสามารถที่จะส่งงานหรือขอคำปรึกษากับครูทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-mail)

กรณีศึกษาที่ 6 อาจารย์กระดั่งงา

อาจารย์กระดั่งงา สอนวิชาภาษาอังกฤษระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนวิทยศึกษาศาสตร์ ซึ่งเป็นโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่ มีนักเรียนประมาณ 3,000 คน โรงเรียนตั้งอยู่ในเขตชานเมืองของกรุงเทพมหานคร ห่างจากถนนสายหลักประมาณ 10 กิโลเมตร ทำให้โรงเรียนค่อนข้างเงียบ ไม่มีเสียงรบกวนจากภายนอก จากการศึกษพบว่าอาจารย์กระดั่งงามีคุณลักษณะดังนี้

1. พื้นฐานความรู้

อาจารย์กระดั่งงาจบการศึกษาปริญญาตรีทางการศึกษาวิชาเอกภาษาอังกฤษจากมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในจังหวัดทางภาคเหนือ ปัจจุบันรับราชการโดยเป็นอาจารย์สังกัดกลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ โดยอาจารย์กระดั่งงาสอนวิชาภาษาอังกฤษมาประมาณ 30 ปี อาจารย์กระดั่งงาอายุประมาณ 51 ปี มีอัธยาศัยดี นอกจากการสอนภาษาอังกฤษแล้ว อาจารย์มีความสามารถทางด้านการใช้คอมพิวเตอร์ จึงได้มาช่วยปฏิบัติการสอนวิชาคอมพิวเตอร์ที่ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ อาจารย์กระดั่งงาเป็นครูที่ใจดีจะสังเกตได้อย่างชัดเจนจากคำพูดและการแสดงออกต่อนักเรียนด้วยความเมตตาและคำพูดที่พูดไพเราะนุ่มนวลและเป็นกันเองกับนักเรียนมาก นักเรียนให้ความสนิทสนมและไว้วางใจ โดยสามารถปรึกษาหารือกับครูด้วยความสบายใจ

2. ประสบการณ์การสอน

อาจารย์กระดั่งงา เริ่มบรรจุเข้ารับราชการและสอนภาษาอังกฤษ ณ โรงเรียนวิทยศึกษาศาสตร์เป็นเวลา 30 ปี ในช่วงระยะเวลา 30 ปีที่ผ่านมา อาจารย์กระดั่งงาสอนวิชาภาษาอังกฤษมาทุกระดับชั้นคือตั้งแต่มัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 และทำการสอนมาทุกรายวิชา ในปัจจุบันอาจารย์กระดั่งงาสอนรายวิชาภาษาอังกฤษหลัก ภาษาอังกฤษฟัง-พูดและภาษาอังกฤษอ่าน-เขียน อาจารย์กระดั่งงาเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษบ่อยครั้งในแต่ละปีการศึกษา ด้วยความที่เป็นคนที่สนใจเกี่ยวกับความก้าวหน้าและความเคลื่อนไหวทางการศึกษาทำให้อาจารย์กระดั่งงามีความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน และพยายามที่จะนำมาใช้กับนักเรียนอยู่เสมอ นอกจากนี้สิ่งที่อาจารย์กระดั่งงาถือเป็นความสำเร็จของการสอนคือการสอนให้นักเรียนได้เรียนรู้วิธีทำโครงการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงการที่เน้นการอนุรักษ์ความเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนซึ่งได้รับการชื่นชมจากผู้บังคับบัญชาชั้นสูง นอกจากนี้อาจารย์กระดั่งงายังใช้เวลาในตอนเย็นหลังเลิกเรียนทุกวันสอนพิเศษกับนักเรียนของโรงเรียนนานาชาติ ทำให้อาจารย์ได้ฝึกการใช้ภาษาและการค้นคว้าหาวิธีการสอน เนื้อหาที่ทันสมัยมาสอนอยู่เสมอ

3. บริบททางสังคม เศรษฐกิจ ศาสนา และวัฒนธรรม

3.1 ครอบครัว

อาจารย์กระดั่งงามีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดหนึ่งของภาคเหนือตอนล่าง บิดารับราชการในกรมทหาร และมารดาเป็นครูสอนโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดเดียวกัน อาจารย์กระดั่งงามีพี่น้องร่วมบิดามารดา 3 คน เมื่ออาจารย์กระดั่งงายังเป็นเด็กก็มักจะติดตามมารดาไปโรงเรียนอยู่เสมอ จนกระทั่งเข้าเรียนชั้นประถมศึกษา จากนั้นได้เข้าเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำจังหวัดเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาจึงได้เข้าเรียนต่อในวิทยาลัยครูและมหาวิทยาลัยตามลำดับ ด้วยความที่เป็นบุตรของข้าราชการและมีฐานะทางเศรษฐกิจปานกลาง ทำให้ครอบครัวของอาจารย์กระดั่งงาปลูกฝังความสำคัญของการศึกษาว่าเป็นทรัพย์อันล้ำค่า อาจารย์กระดั่งงาได้ตัวอย่างของการเป็นครูที่ดีจากมารดาในการอุทิศตนให้กับศิษย์ ทำให้อาจารย์กระดั่งงาเห็นคุณค่าของความเสียสละและการทุ่มเทให้กับนักเรียน ปัจจุบันอาจารย์กระดั่งงามีสถานภาพเป็นหม้าย มีบุตรชาย 1 คนซึ่งเรียนในระดับมหาวิทยาลัย อาจารย์กระดั่งงาไม่ต้องรับผิดชอบเรื่องเกี่ยวกับงานบ้านทำให้อาจารย์กระดั่งงาใช้เวลาในตอนเย็นหลังเลิกเรียนสอนหนังสือให้กับนักเรียนตามบ้านเป็นเวลาพิเศษ โดยอาจารย์กระดั่งงาจะสอนให้กับนักเรียนที่เรียนโรงเรียนนานาชาติ อาจารย์กระดั่งงามีความสุขกับการที่ได้สอนหนังสือตามบ้านของนักเรียนโดยได้รับค่าตอบแทนสูงและเป็นการเพิ่มพูนประสบการณ์ในการสอนอีกด้วย

3.2 สถานที่ทำงาน

อาจารย์กระดั่งงาสอนอยู่ที่โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ มีนักเรียนประมาณ 3,000 คน โรงเรียนตั้งอยู่ในเขตชานเมืองของกรุงเทพมหานคร ห่างจากถนนสายหลักประมาณ 10 กิโลเมตร ทำให้โรงเรียนค่อนข้างเงียบไม่มีเสียงรบกวนจากภายนอก จำนวนครู-อาจารย์ในโรงเรียนมีประมาณ 110 คน และจำนวนครูภายในกลุ่มสาระภาษาต่างประเทศประมาณ 18 คน อาจารย์กระดั่งงามีห้องพักครูอยู่ที่ห้องงานคอมพิวเตอร์เพราะนอกจากสอนภาษาอังกฤษแล้วอาจารย์ทำหน้าที่ช่วยสอนวิชาคอมพิวเตอร์พื้นฐานอีกวิชาหนึ่งด้วย ทำให้อาจารย์กระดั่งงาสารการค้นคว้าหาข้อมูลที่จะนำมาเป็นสื่อในการเรียนการสอนได้สะดวก นอกจากสอนวิชาทั้งสองดังกล่าวแล้ว อาจารย์กระดั่งงาได้รับมอบหมายจากทางโรงเรียนให้ทำงานด้านปกครองโดยในทุกวันจันทร์อาจารย์กระดั่งงาจะมีหน้าที่รับผิดชอบดูแลความเรียบร้อยของโรงเรียนโดยเฉพาะอย่างยิ่งกิจการเกี่ยวกับนักเรียน อาจารย์กระดั่งงาเป็นที่ยอมรับในหมู่เพื่อนร่วมงานและผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ความเสียสละและการทุ่มเทเวลาให้กับงาน นอกจากนี้แล้วยังมีวิธีการจัดการเรียนการสอนที่น่าสนใจ

4. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

4.1 สภาพของห้องเรียน

สภาพของห้องเรียนที่อาจารย์กระดั่งงาสอนประกอบด้วยจำนวนนักเรียนประมาณห้องละ 40 คน จำนวนนักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีประมาณอย่างละเท่ากัน ห้องเรียนที่อาจารย์กระดั่งงาใช้สอนจะเปลี่ยนแปลงไป ได้แก่ในห้องเรียนปกติ ห้องคอมพิวเตอร์ หรือห้องประชุม สำหรับการเรียนการสอนในห้องเรียนปกติ อาจารย์กระดั่งงาได้แบ่งกลุ่มของนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย และให้แต่ละกลุ่มจัดโต๊ะหันหน้าเข้าหากันเพื่อจะได้ปรึกษาหารือเกี่ยวกับเรื่องที่เรียนในขณะที่คุณทำการสอน บรรยากาศในห้องเรียนที่ปรากฏพบว่านักเรียนให้ความสนใจและมีส่วนร่วมในการเรียน นักเรียนกล้าที่จะซักถามครูเมื่อมีปัญหาหรือข้อสงสัย นักเรียนปรึกษาหารือกันในขณะที่ทำงานกลุ่มย่อยนอกจากนี้ยังช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

4.2 กิจกรรมการเรียนการสอน

อาจารย์กระดั่งงามีจุดมุ่งหมายในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อมุ่งเน้นการพัฒนาความสามารถทางภาษาของผู้เรียน และพัฒนาทักษะกระบวนการจัดการให้กับนักเรียน ตั้งแต่การวางแผน การดำเนินงาน การประเมินผลงานอย่างเป็นระบบ ส่งเสริมให้นักเรียนมีความรับผิดชอบ ความร่วมมือกับหมู่คณะ และความภาคภูมิใจในผลงาน และนักเรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือในการศึกษาเนื้อหา พร้อมกับพัฒนาภาษาอังกฤษเชิงวิชาการไปพร้อมๆกัน ครูนำเนื้อหาสาระที่สอดคล้องกับสถานการณ์จริงโดยการประสานสัมพันธ์ทักษะทั้งสี่ คือการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนเข้าด้วยกัน โดยครูได้เขียนแนวทางในการจัดการเรียนการสอนซึ่งครูใช้ แนวคิดในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และการสอนที่เน้นการเรียนรู้จากประสบการณ์ของผู้เรียน การนำนักเรียนไปศึกษานอกสถานที่ โดยให้ได้รับประสบการณ์ทางภาษาโดยตรง เช่นการพานักเรียนไปทัศนศึกษายังสนามบิน โดยให้นักเรียนได้มีโอกาสสัมผัสภาษาชนชาติต่างชาติ การศึกษาป้าย สัญลักษณ์ที่พบในสนามบิน การประกาศต่างๆที่นักเรียนได้ยินจากสนามบิน นอกจากนี้การให้นักเรียนได้เรียนรู้ภาษา จากการทำโครงการซึ่งเป็นการบูรณาการรายวิชาต่างๆ เช่นการอนุรักษ์คลองแสนแสบซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่ การเรียนการสอนของครูเน้นการฝึกปฏิบัติจริง นักเรียนได้มีโอกาสฝึกทักษะการใช้ภาษาทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ครูและนักเรียนจะช่วยกันทบทวนความรู้เดิมที่นักเรียนได้พบเห็น การสนทนาถึงสิ่งที่จะเรียนในคาบเรียน การศึกษาจากเอกสารประกอบการสอน และการตอบคำถามที่ครูกำหนดให้ การให้นักเรียนสังเกตส่วนประกอบต่าง ๆ ของเนื้อความแต่ละชนิด การที่ครูแนะนำอุปกรณ์แต่ละชนิดที่เป็นของจริง ซึ่งมีวิธีการสอนที่หลากหลายขึ้นอยู่กับเนื้อหาของบทเรียนและจุดประสงค์ของการเรียนรู้

4.3 เนื้อหาและตำราเรียน

เนื้อหาที่ครูใช้ในวางแผนการจัดการเรียนรู้เป็นเนื้อหาที่มาจากสื่อของจริงที่นักเรียนสามารถพบเห็นในชีวิตประจำวัน ได้แก่ เครื่องหมาย สัญลักษณ์ และคำชี้แจงในสนามบิน แผ่นพับโดยให้นักเรียนได้เรียนรู้ลักษณะการเขียนและเนื้อความในแผ่นพับหรือโฆษณาซึ่งมีจุดประสงค์ของแผ่นพับในรูปแบบที่แตกต่างกันเช่น เพื่อการโฆษณาสินค้าหรือบริการ เพื่อการแนะนำหน่วยงาน สถานที่ กิจกรรมที่จัดขึ้น แผ่นพับโฆษณาเครื่องสำอาง เครื่องไฟฟ้า การบริการของสายการบิน การรถไฟ การโรงแรม แผ่นพับแนะนำโรงเรียน การท่องเที่ยว การจรรยา กิจกรรมต่างๆ เช่น นิทรรศการ เป็นต้น รายการโทรทัศน์ วิทยุ ภาพยนตร์ รายการอาหาร โดยให้นักเรียนได้เรียนรู้ชื่อของอาหาร ประเภท ราคาของอาหารส่วนประกอบสำคัญของเมนูอาหาร มื้อของอาหาร การอ่านตาราง กราฟ แผนภูมิ แผนที่ โดยให้นักเรียนอ่านเพื่อต้องการข้อมูล รายละเอียด การเปรียบเทียบข้อมูลจากตาราง กราฟ และแผนภูมิ การอ่าน สารบัญ และดัชนีของหนังสือ การอ่านแบบฟอร์มชนิดต่างๆ ใบสมัครงาน บัตรอวยพร แบบสำรวจความคิดเห็น จดหมายชนิดต่าง ๆ เช่น จดหมายส่วนตัว บันทึกความจำ (memorandums) การโฆษณาต่างๆ จากหนังสือพิมพ์ ได้แก่ การสมัครงาน การศึกษา บันเทิง การซื้อขายรถยนต์ ที่ดิน การประกาศเกี่ยวกับการเสียชีวิตของบุคคลต่างๆ (obituaries) โดยคัดมาจากหนังสือพิมพ์ Bangkok Post และ The Nations การอ่านบทกวีได้แก่ โคลงต่างๆ

4.4 สื่อการเรียนการสอน

เนื่องจากเนื้อหาที่ครูใช้ในวางแผนการจัดการเรียนรู้เป็นเนื้อหาที่มาจากสื่อของจริงที่นักเรียนสามารถพบเห็นในชีวิตประจำวัน ดังนั้นสื่อการเรียนการสอนของครูจึงได้แก่สื่อที่นักเรียนสามารถพบเห็นและใช้ในชีวิตประจำวัน นอกเหนือไปจากสื่อที่มาจากตำราเรียน ครูและนักเรียนร่วมกันจัดหาสื่อต่างๆ ได้แก่ แผ่นพับหรือการโฆษณาสินค้าหรือบริการ การแนะนำหน่วยงาน สถานที่ หรือกิจกรรมที่หน่วยงานต่างๆเป็นผู้จัด แผ่นพับโฆษณาเครื่องสำอาง เครื่องไฟฟ้า การบริการของสายการบิน การรถไฟ การโรงแรม รายการโทรทัศน์ วิทยุ ภาพยนตร์ รายการอาหาร ตาราง กราฟ แผนภูมิ แผนที่ แบบฟอร์มชนิดต่างๆ ใบสมัครงาน บัตรอวยพร แบบสำรวจความคิดเห็น จดหมายชนิดต่าง การประกาศเกี่ยวกับการเสียชีวิตของบุคคลต่างๆ (obituaries) โดยคัดมาจากหนังสือพิมพ์ Bangkok Post และ The Nations นอกจากสื่อสิ่งพิมพ์ที่หลากหลายแล้วครูยังได้ใช้คอมพิวเตอร์เป็นแหล่งการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยการให้นักเรียนได้ค้นคว้า ซึ่งครูคอยให้ความช่วยเหลือและแนะนำ

กรณีศึกษาที่ 7 อาจารย์ราตรี

อาจารย์ราตรีสอนวิชาภาษาอังกฤษระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนศิษิตวิทยา ซึ่งเป็นโรงเรียนที่มีชื่อเสียงโดยโรงเรียนแห่งนี้เป็นสาขาของโรงเรียนที่มีชื่อเสียง โรงเรียนแห่งนี้ตั้งอยู่ในเขตของหมู่บ้านจัดสรรแห่งหนึ่งของกรุงเทพมหานคร ซึ่งนักเรียนส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจ และส่วนใหญ่จะเป็นนักเรียนที่มีที่พักอาศัยอยู่ไม่ไกลจากโรงเรียน อาจารย์ราตรีสอนภาษาอังกฤษมาเป็นเวลา 31 ปี ในขณะนี้อาจารย์ราตรีดำรงตำแหน่งรองหัวหน้ากลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ มีหน้าที่ช่วยดูแลและบริหารงานวิชาการในกลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ จากการศึกษาพบว่าอาจารย์ราตรีมีคุณลักษณะดังนี้

1. พื้นฐานความรู้

อาจารย์ราตรีจบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจากจังหวัดที่อยู่ทางภาคใต้ของประเทศไทย จากนั้นด้วยความที่เป็นนักเรียนที่มีผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์ดี จึงได้สอบเข้าเรียน ณ โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา เมื่อเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย อาจารย์ราตรีสอบเรียนต่อในคณะครุศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร โดยเรียนวิชาเอกภาษาอังกฤษ อาจารย์ราตรีเป็นนักเรียนที่เรียนดีมาตลอด และมีความเอาใจใส่ต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษมาก ในขณะที่อาจารย์ราตรียังเรียนอยู่ในระดับมัธยมศึกษา อาจารย์ประทับใจในการสอนของอาจารย์อาสาสมัครจากประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งทำงานให้กับหน่วยอาสาสมัครสันติภาพ อาจารย์ราตรีได้จดจำวิธีการสอนที่อาจารย์ชอบสมัยยังเป็นเด็กและการออกเสียงภาษาอังกฤษให้ถูกต้อง สามารถสื่อสารกับอาจารย์เจ้าของภาษาได้ ซึ่งทำให้อาจารย์เกิดความภาคภูมิใจในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ และเกิดความชอบในวิชาภาษาอังกฤษตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา ในขณะที่เรียนมัธยมศึกษาตอนปลายอาจารย์ราตรีเรียนสายศิลป์ภาษาซึ่งต้องเรียนภาษาอังกฤษหลายวิชา อาจารย์ราตรีชอบเรียนวิชาภาษาอังกฤษมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งวรรณคดีหรือวรรณกรรมอังกฤษ ในขณะที่อาจารย์สอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนมัธยมศึกษาเป็นเวลา 31 ปี อาจารย์ได้รับการพัฒนาเกี่ยวกับวิชาครูและการจัดการเรียนการสอนอยู่เป็นระยะ นอกจากนี้ก็ได้ศึกษาหาความรู้ด้วยตัวเองเป็นประจำโดยการอ่านและการค้นคว้าอยู่เสมอ

2. ประสบการณ์การสอน

หลังจากที่อาจารย์ราตรีจบการศึกษาในระดับปริญญาตรีเอกภาษาอังกฤษแล้ว ก็สอบบรรจุเข้ารับราชการครู ต่อมาจึงย้ายมา เมื่อโรงเรียนศิษิตวิทยาได้แยกสาขามาจากโรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งหนึ่งและเป็นโรงเรียนที่เปิดใหม่ อาจารย์ราตรีจึงได้มาปฏิบัติราชการ ณ โรงเรียน

แห่งนี้เป็นเวลา 13 ปี ในช่วงระยะเวลา 31 ปีที่ผ่านมา อาจารย์รัตรีสอนวิชาภาษาอังกฤษมาทุกระดับชั้นคือตั้งแต่มัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 และทำการสอนมาทุกรายวิชา โดยเฉพาะอย่างยิ่งรายวิชาของชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในปัจจุบันอาจารย์รัตรีสอนรายวิชาภาษาอังกฤษหลัก และภาษาอังกฤษอ่าน-เขียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวนคาบสอนทั้งหมด 14 คาบเรียน อาจารย์รัตรีได้รับมอบหมายจากกมลสาระการเรียนรู้อาษาต่างประเทศให้เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเป็นประจำในแต่ละปีการศึกษา

3. บริบททางสังคม เศรษฐกิจ ศาสนา และวัฒนธรรม

3.1 ครอบครัว

อาจารย์รัตรีมีพี่น้องจำนวน 4 คน ปัจจุบันอาจารย์รัตรีอายุ 52 ปี บิดาและมารดามีธุรกิจส่วนตัวโดยมีภูมิลำเนาในจังหวัดทางภาคใต้ อาจารย์รัตรีนับถือศาสนาพุทธ พี่และน้องของอาจารย์รัตรีได้รับการศึกษาดีและประกอบอาชีพที่ดีทุกคน ครอบครัวอาจารย์รัตรีมีสถานภาพเศรษฐกิจอยู่ในขั้นดี ทำให้ไม่เดือดร้อนในการเลี้ยงดูบุตรและธิดา อาจารย์รัตรีเริ่มการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาซึ่งอยู่ไม่ไกลจากที่พักนัก ต่อมาได้เรียนต่อในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนประจำจังหวัด หลังจากจบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นด้วยผลการเรียนที่ดีมาก ทำให้ได้รับการสนับสนุนส่งเสริมจากครอบครัวและโรงเรียนให้ลองสมัครสอบเรียนต่อในกรุงเทพมหานคร โดยอาจารย์รัตรีเข้ามาสอบแข่งขันเพื่อเรียนต่อในโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาซึ่งทำให้ครอบครัวมีความยินดีและให้การสนับสนุนในเรื่องการเรียนมาก ในปัจจุบันอาจารย์รัตรีมีสถานภาพเป็นโสด และมีที่พักซึ่งอยู่บริเวณไม่ไกลจากโรงเรียน ในเวลาหลังเลิกเรียนอาจารย์รัตรีได้มีกิจกรรมร่วมกับเพื่อนครูในการจัดตั้งสถาบันกวดวิชาภายในหมู่บ้านทำให้อาจารย์รัตรีต้องดูแลและสอนภาษาอังกฤษให้กับนักเรียนตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงมัธยมศึกษา

3.2 สถานที่ทำงาน

โรงเรียนศึกษิตวิทยานเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวนประมาณ 3,000 คนสภาพแวดล้อมของอาคารเรียนและบริเวณโรงเรียนร่มรื่นไปด้วยต้นไม้ อากาศปลอดโปร่งปราศจากเสียงรบกวนจากภายนอกเนื่องจากโรงเรียนตั้งอยู่ในเขตของหมู่บ้านแห่งหนึ่งทำให้อยู่ห่างไกลจากถนนและเขตชุมชน จำนวนครู-อาจารย์ที่สอนอยู่ในโรงเรียนมีประมาณ 120 คน และครูในกลุ่มสาระภาษาต่างประเทศประมาณ 22 คน ครู-อาจารย์ที่เป็นเจ้าของภาษาจำนวน 5 คน อาจารย์รัตรีได้รับมอบหมายจากโรงเรียนให้ดำรงตำแหน่งรองหัวหน้ากลุ่มสาระภาษาต่างประเทศซึ่งมีหน้าที่ดูแลงานด้านวิชาการภายในหมวดวิชา เพื่อร่วมงานของอาจารย์รัตรีอยู่ในวัยประมาณใกล้เคียง

กับอาจารย์รัตรีคืออายุราชการประมาณ 20 ถึง 33 ปี อาจารย์มีที่ทำงานที่แยกออกเป็นสัดส่วน โดยจัดไว้ให้สำหรับอาจารย์เจ้าของภาษาที่อาจารย์รัตรีดูแลอยู่จำนวน 5 คน อาจารย์จึงได้รับการพัฒนาทักษะในการสื่อสารอยู่ตลอดเวลาเนื่องจากต้องทำงานร่วมกับอาจารย์เจ้าของภาษา นอกจากนี้เพื่อนร่วมงานของอาจารย์รัตรียังเป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้นในการสอนและมักจะสนทนากันเกี่ยวกับประเด็นทางการศึกษา การจัดการเรียนการสอน และนักเรียนอยู่เสมอ

4. สภาพการจัดการเรียนการสอน

4.1 สภาพห้องเรียน

ห้องเรียนที่อาจารย์รัตรีทำการสอนจะอยู่ชั้นที่ 4 ของอาคารที่มีรูปแบบแตกต่างจากโรงเรียนมัธยมศึกษาทั่วไป ทัศนียภาพภายนอกอาคาร หากมองจากห้องเรียนจะเป็นสระน้ำและต้นไม้ที่ร่มรื่นซึ่งทำให้เกิดอากาศที่ถ่ายเทได้สะดวก จำนวนนักเรียนในห้องเรียนมีประมาณห้องละ 36 คน ดังนั้นห้องเรียนจึงไม่แน่นเกินไปหน้าห้องเรียนประกอบด้วย กระดานดำ และป้ายนิเทศที่นักเรียนจัดตามโอกาสและเทศกาล ห้องเรียนค่อนข้างสะอาด บนโต๊ะของนักเรียนมีตำราเรียนวางอยู่พร้อมสมุดแบบฝึกหัดที่นักเรียนจดงานและโน้ตย่อจากการอธิบายของครูและแบบฝึกหัดที่ครูมอบหมายให้นักเรียนทำนักเรียนอยู่ในระเบียบวินัยโดยแสดงออกจากการแต่งกายที่สะอาดและเป็นระเบียบเรียบร้อย นักเรียนหญิงสวมหมวกอย่างเรียบร้อยสะอาดไม่รุงรัง นักเรียนชายแต่งกายสะอาดเป็นระเบียบ นักเรียนนั่งเรียนโดยปราศจากเสียงคุย เนื่องจากครูจะกำกับกิริยามารยาทที่นักเรียนไม่สามารถที่จะคุยได้ อาจารย์เน้นในเรื่องของความเป็นระเบียบของห้องเรียน การประพฤติปฏิบัติตนของนักเรียน ในห้องของอาจารย์รัตรีจะไม่มีเสียงคุยกันของนักเรียน ในขณะที่ครูทำการสอนอาจารย์จะไม่อนุญาตให้นักเรียนคนใดคุยกันนอกเรื่องไปจากที่อาจารย์สอน การไม่นำตำรามาเรียนจะเป็นประเด็นสำคัญของการถูกตำหนิติเตียน

4.2 กิจกรรมการเรียนการสอน

อาจารย์รัตรีมีวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยจะเริ่มต้นการสอนด้วยการทบทวนความรู้เดิมของนักเรียน การสนทนาซักถามเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของนักเรียน การทบทวนการปฏิบัติตนและความมีวินัยในตนเองของนักเรียน การให้ข้อมูลย้อนกลับจากงานที่ครูมอบหมายให้นักเรียนทำ การทบทวนความจำของนักเรียนเกี่ยวกับบทเรียนที่เรียนไปในคาบเรียนที่แล้ว ครูเริ่มต้นการเรียนการสอนโดยการนำเสนอบทเรียนใหม่จากหนังสือที่ใช้เป็นตำราเรียน ครูใช้วิธีการอ่านเนื้อหาที่มีอยู่ในบทเรียนให้นักเรียนฟังไม่ว่าจะเป็นเนื้อความในลักษณะใดและในบริบทของการสอนทักษะภาษาในทักษะใด จากนั้นครูให้นักเรียนอ่านเนื้อความด้วยตนเอง

พร้อมกันและการอ่านทีละคนในบางโอกาส จากนั้นครูแปลความจากเรื่องทีอ่านโดยการซักถามนักเรียนเกี่ยวกับคำศัพท์ที่มีอยู่ในบทเรียน การดำเนินการสอนเป็นการอธิบายรายละเอียดของเนื้อหาประกอบการยกตัวอย่างของรูปแบบโครงสร้างของประโยค การอธิบายกฎเกณฑ์ไวยากรณ์ตามโครงสร้างของประโยคที่มีอยู่ จากนั้นครูสรุปบทเรียนโดยการตอบคำถามท้ายบทและการทำแบบฝึกหัดที่มีอยู่ในหนังสือมีการเพิ่มเติมเนื้อหาของการเรียนรู้โดยครูเป็นผู้หาเนื้อเรื่องที่เทียบเคียงกับเรื่องที่เรียนมาให้เด็กเรียนศึกษาเพิ่มเติมเช่นเรื่องราวเกี่ยวกับประวัติบุคคลสำคัญบทความที่ตัดตอนมาจากหนังสือพิมพ์หรือตำราต่างๆ การแบ่งกลุ่มย่อยให้นักเรียนสรุปใจความสำคัญของเรื่องและนำเสนอความคิดของตนเองหน้าชั้นเรียนเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนของครูอย่างหนึ่งซึ่งครูไม่ได้จัดกิจกรรมเช่นนี้บ่อยนัก ครูเน้นการออกเสียงภาษาอังกฤษของนักเรียนโดยครูพูดภาษาอังกฤษง่ายๆ และการใช้ภาษาไทยกำกับสลับกันไป

4.3 เนื้อหาและตำราเรียน

อาจารย์ราตรีใช้เนื้อหาที่มาจากบทเรียนในหนังสือที่โรงเรียนให้ใช้เป็นตำราเรียน ในการเลือกตำราเรียนนั้นมาจากการตัดสินใจของคณะทำงานที่สอนในรายวิชาเดียวกัน อาจารย์ราตรีได้นำเนื้อหาที่นอกเหนือไปจากตำรามานั้นมาเป็นบทเรียนโดยพิจารณาและประเมินว่าเป็นประโยชน์สำหรับนักเรียนในการดำรงชีวิตและการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น นอกจากนี้ยังคัดเลือกเนื้อหาที่มีความสอดคล้องกับเนื้อหาที่เรียนในหนังสือเรียนมาสอนให้กับนักเรียน การทำเอกสารประกอบการสอนที่สรุปกฎเกณฑ์ของไวยากรณ์และแบบฝึกหัดทั้งการอ่านและการใช้ภาษาในสถานการณ์ต่างๆ โดยอาจารย์ราตรีคัดเลือกมาจากหนังสือและจากตำราหลายเล่ม นอกจากนี้ยังได้นำเหตุการณ์ปัจจุบันทั้งทางด้านประวัติบุคคลสำคัญ การแพทย์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจากหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษและนิตยสารต่างๆมาเป็นบทเรียนเพื่อให้นักเรียนได้มีความรอบรู้ในเรื่องราวต่างๆรอบตัว

4.4 สื่อการเรียนการสอน

สื่อการเรียนการสอนที่อาจารย์ราตรีใช้ส่วนใหญ่จะเป็นตำราเรียน และเอกสารประกอบการสอน การใช้หนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษ และสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆที่มีบ้างแต่ไม่มากนัก นอกจากนี้ครูใช้วิทยุเทปเพื่อให้นักเรียนฟังเสียงของเจ้าของภาษาบ้างและแบบฝึกหัดที่ครูจัดทำขึ้นเป็นสื่อซึ่งคัดมาจากตำราต่างๆ และเอกสารประกอบการสอนที่เกี่ยวกับโครงสร้างทางไวยากรณ์และบทความที่มีความเกี่ยวข้องกับเนื้อหาในตำราเรียน

กรณีศึกษาที่ 8 อาจารย์พวงชมพู

อาจารย์พวงชมพูสอนวิชาภาษาอังกฤษในระดับช่วงชั้นที่ 4 ของโรงเรียนพัฒนาการศึกษา ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษมีนักเรียนโดยประมาณ 3,500 คน เป็นโรงเรียนที่มีชื่อเสียงในด้านวิชาการของกรุงเทพมหานคร โรงเรียนตั้งอยู่ในเขตที่การเดินทางไปมาสะดวก นักเรียนส่วนใหญ่จะเป็นนักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีสถานะทางเศรษฐกิจค่อนข้างดี ต่อมาในปีการศึกษา 2547 อาจารย์พวงชมพูได้ย้ายมาปฏิบัติราชการ ณ โรงเรียนศึกษิตวิทยาซึ่งเป็นโรงเรียนเดียวกันกับอาจารย์ราตรี จากการศึกษาลักษณะของอาจารย์พวงชมพูดังนี้

1. พื้นฐานความรู้

อาจารย์พวงชมพูจบการศึกษาระดับปริญญาตรีทางการศึกษาวិชาเอกภาษาอังกฤษจากมหาวิทยาลัยในจังหวัดทางภาคเหนือ และปริญญาโททางการบริหารการศึกษา อาจารย์ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติให้เป็นครูต้นแบบการสอนภาษาอังกฤษในปี พ.ศ.2542 อาจารย์พวงชมพูเริ่มต้นการศึกษาที่โรงเรียนในประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในจังหวัดทางภาคเหนือซึ่งเป็นบ้านเกิดจนจบชั้นมัธยมศึกษาและเข้าเรียนต่อในระดับอุดมศึกษาในมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งทางภาคเหนือ ในขณะที่เรียนอาจารย์พวงชมพูชอบเรียนวิชาภาษาอังกฤษและมีผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์ดี อาจารย์มักใช้เวลาว่างในการอ่านตำราต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา การเรียนการสอน และหนังสือภาษาอังกฤษทำให้มีความรู้และเชี่ยวชาญในภาษาอังกฤษมากขึ้นประกอบกับบิดาเป็นชาวต่างชาติที่มีเชื้อสายเป็นชาวอังกฤษและเดนมาร์ก ทำให้อาจารย์ได้ใช้ภาษาอังกฤษในครอบครัวตลอดเวลา

2. ประสบการณ์การสอน

อาจารย์พวงชมพูมีประสบการณ์ในการสอนภาษาอังกฤษตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลายมาเป็นเวลา 32 ปี นับตั้งแต่เริ่มเข้ารับราชการที่โรงเรียนในต่างจังหวัด อาจารย์พวงชมพูสอนภาษาอังกฤษมาทุกรายวิชาในช่วงระยะเวลา 32 ปีที่ผ่านมา อาจารย์ได้ไปศึกษาดูงานยังต่างประเทศหลายครั้ง และได้นำความรู้และประสบการณ์ในการศึกษาดูงานมาเป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ อาจารย์พวงชมพูได้พัฒนาตนเองอยู่เสมอ โดยการติดตามความเคลื่อนไหวทางการศึกษาและการจัดการเรียนการสอน นอกจากนี้อาจารย์พวงชมพูยังได้รับการเชิญจากหน่วยงานทางการศึกษาได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักพิมพ์ต่างๆ ตลอดจนโรงเรียนให้เป็นวิทยากรอบรมเรื่องเกี่ยวกับกรจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ และการเขียน

แผนการจัดการเรียนรู้ นอกจากนี้ยังได้รับเชิญจากสำนักพิมพ์หลายแห่งให้เขียนตำราเรียนและคู่มือในการจัดการเรียนรู้ให้กับครูและนักเรียน

3. บริบททางสังคม ศาสนา เศรษฐกิจและวัฒนธรรม

3.1 ครอบครัว

อาจารย์พวงชมพูอายุ 54 ปี มีภูมิลำเนาในจังหวัดทางภาคเหนือ โดยบิดาเป็นชาวอังกฤษที่มีเชื้อสายเดนมาร์ค มีอาชีพเป็นนักธุรกิจ ส่วนมารดาเป็นชาวไทย อาจารย์พวงชมพูนับถือศาสนาคริสต์ และครอบครัวมีสถานภาพทางเศรษฐกิจดี อาจารย์พวงชมพูได้รับการสนับสนุนส่งเสริมจากบิดาในการเรียนรู้อังกฤษ โดยในวัยเด็กอาจารย์พวงชมพูและบิดาจะต้องมาอ่านหนังสือร่วมกันหรือทำกิจกรรมด้วยกันทุกวัน เช่นการร้องเพลงภาษาอังกฤษ การอ่านนิทาน ทำให้อาจารย์พวงชมพูต้องใช้ภาษาอังกฤษและภาษาไทยเมื่ออยู่ในครอบครัว ปัจจุบันอาจารย์พวงชมพูอยู่กับบุตรชายและครอบครัวโดยมีหน้าที่ดูแลหลานที่อยู่ในวัย 5 ปีและ 7 ปี ซึ่งอาจารย์พวงชมพูมีความสุขกับครอบครัวที่อบอุ่น และดำรงตนเป็นชาวคริสต์ที่ดีด้วยการช่วยเหลือ มีน้ำใจให้กับผู้อื่นนอกจากนี้ยังทำหน้าที่ของตนเองให้สมบูรณ์

3.2 สถานที่ทำงาน

จากการศึกษาเกี่ยวกับบริบทที่เป็นสถานที่ทำงานของอาจารย์พวงชมพู พบว่าโรงเรียนพัฒนการวิทยาซึ่งเป็นโรงเรียนที่ผู้วิจัยได้เข้าไปทำการศึกษาในปีการศึกษา 2546 ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ อาจารย์พวงชมพูสอนวิชาภาษาอังกฤษในระดับช่วงชั้นที่ 4 ของโรงเรียนพัฒนการวิทยา มีนักเรียนโดยประมาณ 3,500 คน เป็นโรงเรียนที่มีชื่อเสียงในด้านวิชาการของกรุงเทพมหานคร โรงเรียนตั้งอยู่ในเขตที่การเดินทางไปมาสะดวก นักเรียนส่วนใหญ่จะเป็นนักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีสถานะทางเศรษฐกิจค่อนข้างดี สภาพแวดล้อมของโรงเรียนมีสิ่งอำนวยความสะดวกในการศึกษาคือห้องเรียนเพียบพร้อมด้วยอุปกรณ์และสื่อที่ทันสมัย มีโทรทัศน์วงจรปิดภายในห้องเรียน และมีเครื่องขยายเสียงอำนวยความสะดวกให้กับครูผู้สอน นอกจากนี้ในบริเวณโรงเรียนยังมีสนามฟุตบอลและสระว่ายน้ำให้กับนักเรียน มีห้องสมุดและห้องสารสนเทศที่ทันสมัยซึ่งเปิดให้บริการกับครูและนักเรียน ต่อมาในปีการศึกษา 2547 อาจารย์พวงชมพูได้ย้ายมาปฏิบัติราชการที่โรงเรียนศึกษิตวิทยาซึ่งเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวนประมาณ 3,000 คน สภาพแวดล้อมของอาคารเรียนและบริเวณโรงเรียนร่มรื่นไปด้วยต้นไม้อากาศปลอดโปร่งปราศจากเสียงรบกวนจากภายนอกเนื่องจากโรงเรียนตั้งอยู่ในเขตของหมู่บ้านแห่งหนึ่งทำให้อยู่ห่างไกลจากถนนและเขตชุมชน จำนวนครู-อาจารย์ที่สอนอยู่ในโรงเรียนมีประมาณ 120 คน และครูในกลุ่ม

สาระภาษาต่างประเทศประมาณ 22 คน ครู-อาจารย์ที่เป็นเจ้าของภาษาจำนวน 5 คน เมื่ออาจารย์พวงชมพูย้ายมาปฏิบัติราชการ ที่โรงเรียนแห่งนี้ อาจารย์ได้รับการต้อนรับและการยกย่องในความสามารถของอาจารย์ในด้านการสอนภาษาอังกฤษจากการที่อาจารย์ได้รับการคัดเลือกจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติให้เป็นครูต้นแบบ ทำให้อาจารย์มักมีครูในกลุ่มสาระภาษาต่างประเทศมาขอคำปรึกษาอยู่เสมอ

3. สภาพการจัดการเรียนการสอนสภาพห้องเรียน

สภาพห้องเรียนของอาจารย์พวงชมพู ประกอบไปด้วยจำนวนนักเรียนประมาณ 40 คน นักเรียนชายและนักเรียนหญิงอย่างละประมาณเท่าๆกัน เมื่อนักเรียนเข้ามาในห้องเรียน นักเรียนจะจัดกันเข้ากลุ่มซึ่งครูได้มอบหมายให้แบ่งเป็นกลุ่มย่อยกลุ่มละประมาณ 5-6 คน นักเรียนจะจัดโต๊ะเรียนโดยหันหน้าเข้าหากัน บรรยากาศในการเรียนมีความเป็นกันเอง นักเรียนได้พูดคุยปรึกษาหารือกันในเรื่องที่เกี่ยวกับบทเรียน ครูให้โอกาสนักเรียนในการคิดหาคำตอบ ปรึกษางาน และการร่วมคิดร่วมทำงาน จากนั้นมีการตกลงร่วมกัน นักเรียนไม่เคร่งเครียดกับการเรียนแต่มีความสนใจและตั้งใจที่จะทำกิจกรรมตามที่ครูได้มอบหมาย ครูมีความใกล้ชิดกับนักเรียนโดยจะเป็นผู้ที่ให้คำแนะนำและเป็นที่ปรึกษาในรายบุคคลและกลุ่มย่อย

4.2 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นตอนการสอนที่ครูใช้ในการสอนส่วนใหญ่จะเป็นขั้นตอนที่ประกอบไปด้วย 3 ขั้นตอนคือขั้นก่อนทำกิจกรรมการเรียนการสอน ขั้นตอนที่ 2 เป็นขั้นตอนในขณะที่ทำกิจกรรมการเรียนการสอน ขั้นตอนที่ 3 เป็นขั้นตอนหลังการทำกิจกรรมการเรียนการสอน การสอนในรายทักษะต่างๆจะใช้ขั้นตามขั้นตอนหลักเช่น การฟัง คือ ก่อนการฟัง กิจกรรมในขณะที่ฟังและกิจกรรมหลังจากการฟัง โดยครูจะเริ่มการนำเข้าสู่บทเรียนด้วยการทักทายและใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อความง่ายๆ ให้นักเรียนได้รู้รูปแบบของประโยคที่ต้องการสื่อ จากนั้นโยนเข้าสู่ตัวนักเรียนโดยให้นักเรียนให้ข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง ในขณะเดียวกันจะแทรกการสอนการออกเสียงที่เป็นธรรมชาติโดยไม่นั้น แต่เป็นการยกตัวอย่างการออกเสียงที่ถูกต้อง นักเรียนจะเป็นผู้ลองเลียนแบบการออกเสียงของครู ครูจะเป็นคนเพิ่มเติมการสอดแทรกวัฒนธรรมของชนชาติเจ้าของภาษาในขณะที่ทำการสอนกิจกรรมในขณะที่ฟังเป็นการฟังเทปซึ่งมีหลากหลายรูปแบบได้แก่ บทสนทนา บทความ จากนั้นเป็นการจับใจความสิ่งที่ได้จากการฟัง การแบ่งกลุ่มย่อยเพื่อระดมสมองช่วยกันค้นหาคำตอบ และนำเสนอสิ่งที่นักเรียนคิดร่วมกัน ครูและนักเรียนร่วมกันพิจารณาตัดสินความถูกต้องของ ข้อมูลครูแนะนำและชี้แจงให้นักเรียนเห็นถึงข้อผิดพลาด กิจกรรมหลังการฟัง (Post-Listening) โดยการถ่ายโอนความรู้ที่ได้รับไปสู่ทักษะอื่น เช่นจากการฟังไปสู่การเขียน หรือการพูดรายงานสิ่งที่ได้ฟัง

ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจะมีขั้นตอนการสอน 3 ขั้นตอนคือ pre เป็นขั้นตอนก่อนที่จะทำกิจกรรมการเรียนการสอน while เป็นกิจกรรมในระหว่างการทำกิจกรรมการเรียนการสอน และ post เช่น การอ่าน จะมีกิจกรรมก่อนการอ่าน กิจกรรมในขณะที่อ่าน และกิจกรรม หลังการอ่านโดยกิจกรรมก่อนการอ่านครูจะดึงความรู้เดิมโดยการซักถามและฝึกเทคนิคในการอ่านโดยการจากคำตอบของนักเรียน ครูนำมาเขียนเป็นผังความคิด(mind mapping) การทำกิจกรรมในขณะที่อ่าน ครูจะแบ่งกลุ่มนักเรียนเป็นกลุ่มย่อย เพื่อทำกิจกรรมกลุ่มโดยการปรึกษาหารือในกลุ่ม การอภิปรายกลุ่มย่อย การนำเสนอสิ่งที่อภิปราย และบทเรียนหน้า ชั้นเรียน ในขั้นตอนหลังการอ่าน ครูและนักเรียนช่วยกันสรุป ครูเพิ่มเติมความรู้เกี่ยวกับ สิ่งที่นักเรียนขาดหายไป การโยงเรื่องเข้าสู่ชีวิตประจำวันสู่ตัวนักเรียน และขั้นตอนในการสรุปบทเรียนโดยครูจะมอบหมายให้นักเรียนถ่ายโอนข้อมูลไปยังทักษะอื่นๆ เช่นการเขียน การพูดสรุป เป็นต้น

4.3 เนื้อหาและตำราเรียน

ครูใช้เนื้อหาและตำราเรียนที่หลากหลายมาดำเนินการจัดการเรียนการสอน ซึ่งครูยึดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังเป็นแนวทางในการกำหนดบทเรียน ตำราเรียนที่ครูใช้ส่วนหนึ่งมาจากหนังสือเรียนที่โรงเรียนกำหนด แต่ครูไม่ได้ดำเนินการสอนไปตามหัวข้อที่กำหนด ครูจะนำเนื้อหาที่มีความสอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และความสนใจและความต้องการของนักเรียนเป็นหลักในการจัด ครูได้ซักถามนักเรียนเกี่ยวกับความสนใจในการเรียนแล้วจึงได้จัดหาเนื้อหาที่นักเรียนสนใจมาสอนให้นักเรียน นอกจากนี้การใช้เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ปัจจุบัน เช่นข่าว หรือบทความที่น่าสนใจซึ่งเป็นบทความเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาสอนให้นักเรียน นอกจากนี้ครูได้คัดเลือกเนื้อหาให้สอดคล้องกับสังคม การเลือกลักษณะของเนื้อความที่พบเห็นในปัจจุบันและอุปกรณ์ของจริงเช่น รายการอาหาร บัตรอวยพร แบบฟอร์มในการกรอกข้อมูล ตารางรถไฟ แผ่นพับโฆษณา กล้องสินค้า สลากกำกับยาและผลิตภัณฑ์ บัตรเครดิต ซึ่งครูมีความคิดว่าจำเป็นที่นักเรียนควรจะเรียนรู้เพื่อจะได้นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน การที่นักเรียนได้เรียนรู้สิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองจะทำให้การเรียนรู้ที่มีความหมายและมีคุณค่ากับนักเรียน การได้เรียนรู้สิ่งต่างๆในสังคมที่อยู่รอบตัวทำให้นักเรียนมีความรู้และประสบการณ์ที่สามารถนำไปใช้ได้ประโยชน์ในการดำรงชีวิตได้

4.4 สื่อการเรียนการสอน

นอกจากสื่อการเรียนการสอนที่ครูใช้ตำราเรียนแล้ว ครูใช้สื่อการเรียนการสอนที่เป็นของจริง และสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ ได้แก่ หนังสือตำราภาษาอังกฤษ หนังสืออ้างอิงต่างๆ หนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษ นิตยสาร ภาพประกอบ ภาพยนตร์ เพลง แผ่นพับ เอกสารกำกับสินค้า

แผ่นพับโฆษณาต่างๆ ตลอดจนของจริงเช่นเงินสกุลต่างๆ บัตรเครดิต สื่อการเรียนการสอน ดังกล่าวนี้นักเรียนและครูเป็นผู้ร่วมกันจัดหา นอกจากนี้ครูยังใช้แหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียน ได้แก่ห้องสมุดเป็นแหล่งค้นคว้าโดยครูเป็นผู้แนะนำอย่างใกล้ชิด

กรณีศึกษาที่ 9 อาจารย์กล้วยไม้

อาจารย์กล้วยไม้ สอนวิชาภาษาอังกฤษในระดับช่วงชั้นที่ 4 ของโรงเรียนศึกษาศาสตร์ ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษมีนักเรียนโดยประมาณ 4,500 คน เป็นโรงเรียนที่มีชื่อเสียงในด้านวิชาการโรงเรียนหนึ่งของกรุงเทพมหานคร โรงเรียนตั้งอยู่ในเขตที่การเดินทางไปมาสะดวก นักเรียนส่วนใหญ่จะเป็นนักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีสถานะทางเศรษฐกิจค่อนข้างดี จากการศึกษาค้นคว้าคุณลักษณะของอาจารย์กล้วยไม้มีดังนี้

1. พื้นฐานความรู้

อาจารย์กล้วยไม้เริ่มการศึกษาในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในจังหวัดหนึ่งของภาคกลาง จากนั้นจึงได้เข้ามาเรียนต่อในระดับอุดมศึกษาจนจบการศึกษาระดับปริญญาตรีทางการศึกษาวิชาเอกภาษาอังกฤษ และปริญญาโททางการบริหารการศึกษา จากมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร ในขณะที่เป็นนักเรียนอาจารย์กล้วยไม้เป็นนักเรียนที่มีผลการเรียนดีโดยเฉพาะอย่างยิ่งวิชาภาษาอังกฤษจึงทำให้สนใจและเอาใจใส่ในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษมากเป็นพิเศษ อาจารย์กล้วยไม้ได้รับการคัดเลือกให้ได้รับทุนครูแลกเปลี่ยนโดยได้ไปศึกษาภาษาอังกฤษและศึกษาดูงานในโรงเรียนมัธยมศึกษาของประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นเวลา 1 เดือน จำนวน 2 ครั้ง นอกจากนี้ยังได้รับการคัดเลือกให้ไปฝึกอบรมและศึกษาดูงานยังประเทศอังกฤษและประเทศนิวซีแลนด์ครั้งละ 1 เดือน ในระยะต่อมาก็ได้ด้วย อาจารย์กล้วยไม้เป็นผู้ที่มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเป็นอย่างดี และได้รับการคัดเลือกให้เป็นหัวหน้าศูนย์พัฒนาการสอนภาษาอังกฤษของเขตพื้นที่การศึกษาตลอดมา

2. ประสบการณ์การสอน

อาจารย์กล้วยไม้ได้บรรจุเข้ารับราชการครูโดยทำการสอน ณ โรงเรียนศึกษาศาสตร์แห่งนี้รวมถึงปัจจุบันเป็นเวลา 32 ปี และตลอดระยะเวลาดังกล่าวอาจารย์กล้วยไม้ได้สอนภาษาอังกฤษในระดับตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นจนถึงมัธยมศึกษาตอนปลายในทุกรายวิชา อาจารย์กล้วยไม้ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติจากกรมสามัญศึกษากระทรวงศึกษาธิการให้เป็นครูแกนนำการสอนภาษาอังกฤษซึ่งได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้ที่จัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่

เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง นอกจากอาจารย์กล้วยไม้จะสอนภาษาอังกฤษในระดับช่วงชั้นที่ 4 อาจารย์ยังเป็นหัวหน้าศูนย์พัฒนาการสอนภาษาอังกฤษ(ERIC) ประจำสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ชั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยจะรับผิดชอบในด้านการจัดอบรมสัมมนาและให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษแก่ครูในโรงเรียนซึ่งสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาชั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร เขต 2 อาจารย์กล้วยไม้มีประสบการณ์ในการไปอบรม ศึกษาด้านการสอนภาษาอังกฤษ ณ ประเทศสหรัฐอเมริกาจำนวน 2 ครั้ง ครั้งละ 1 เดือน ประเทศ อังกฤษ และศึกษาดูงานต่างประเทศเป็นครั้งคราว

3. บริบทด้านสังคม ศาสนา เศรษฐกิจและวัฒนธรรม

3.2 ครอบครัว

อาจารย์กล้วยไม้ อายุ 52 ปี มีภูมิลำเนาในจังหวัดทางภาคกลาง ครอบครัวมีฐานะค่อนข้างดี บิดารับราชการ ส่วนมารดาเป็นแม่บ้าน อาจารย์กล้วยไม้มีพี่น้อง 3 คน ทุกคนได้รับการศึกษาในระดับสูงสุดปริญญาโท อาจารย์กล้วยไม้มีสถานภาพโสดและพำนักอยู่กับพี่ชาย ซึ่งอยู่ไม่ไกลจากโรงเรียนเท่าใดนัก อาจารย์กล้วยไม้ไม่ได้รับการอบรมและปลูกฝังจากบิดาและมารดาให้เป็นครูซึ่งเป็นที่เกียรติสำหรับผู้หญิง อาจารย์กล้วยไม้จึงตัดสินใจที่จะเป็นครู ตามที่ได้รับการปลูกฝังมา บิดามารดาเห็นความสำคัญของการศึกษาจึงได้พยายามอบรมให้ อาจารย์กล้วยไม้สนใจและเอาใจใส่ในการเรียนอย่างสม่ำเสมอ ครอบครัวของอาจารย์กล้วยไม้มี กฎเกณฑ์ที่จะต้องปฏิบัติคือการที่จะต้องทบทวนการเรียนอยู่เสมอทำให้อาจารย์กล้วยไม้มีผลการ เรียนอยู่ในเกณฑ์ดีตลอดมา

3.2 สถานที่ทำงาน

อาจารย์กล้วยไม้สอนวิชาภาษาอังกฤษในระดับช่วงชั้นที่ 4 ของโรงเรียนศึกษา ศาสตร์ ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษมีนักเรียนโดยประมาณ 4,500 คน เป็นโรงเรียนที่มีชื่อเสียง ในด้านวิชาการโรงเรียนหนึ่งของกรุงเทพมหานคร โรงเรียนตั้งอยู่ในเขตที่การเดินทางไปมาสะดวก นักเรียนส่วนใหญ่จะเป็นนักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจค่อนข้างดี ภายใน บริเวณ โรงเรียนประกอบไปด้วยสถานที่ที่ร่มรื่นรายล้อมด้วยต้นไม้และสวนหย่อมที่สวยงาม ภายในตัวอาคารเรียนประกอบด้วยห้องเรียนที่สะอาด พื้นทางเดินสะอาด ที่กำแพงของอาคาร เรียนจะมีป้ายนิเทศติดเป็นระยะ ข้อมูลในป้ายนิเทศเป็นผลงานของนักเรียนที่ร่วมกันจัดทำ ใน กลุ่มสาระภาษาต่างประเทศมีครู-อาจารย์ประมาณ 28 คน ซึ่งมักจะประชุม ปรึกษาหารือและเป็น แกนนำของโรงเรียนในเขตพื้นที่ในการจัดอบรมบุคลากรเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ภาษาอังกฤษอยู่เสมอ

4. สภาพการจัดการเรียนการสอน

4.1 สภาพห้องเรียน

อาจารย์กล้วยไม้ใช้ห้องเรียนที่เป็นซึ่งเป็นห้องศูนย์พัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษประกอบด้วยโต๊ะและเก้าอี้สำหรับนักเรียนเป็นกลุ่มย่อย โดยการจัดที่หมอนโต๊ะและเก้าอี้ให้นักเรียนเข้าหากันบริเวณรอบห้องเรียนจะเป็นตู้โชว์เอกสาร สื่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษและผลงานของนักเรียนวางอยู่เมื่อนักเรียนว่างจะสามารถเข้ามาใช้บริการได้ นักเรียนที่อาจารย์กล้วยไม้สอนมีจำนวนประมาณ 45 คน แต่ละคนแต่งกายเรียบร้อย จำนวนนักเรียนหญิงและนักเรียนชายมีจำนวนประมาณเท่าๆกัน นักเรียนนั่งเรียนกันอย่างเป็นระเบียบและตั้งใจเรียนและมีลักษณะที่กระตือรือร้นในการเรียน นักเรียนจะนำเพียงสมุดจดโน้ตย่อและอุปกรณ์ในการเขียนเข้ามาในห้องเรียนเท่านั้น เนื่องจากอาจารย์กล้วยไม้จะมีบทเรียนที่แตกต่างกันหลายๆ บทเรียนตามจุดประสงค์ของการสอน นักเรียนจะตอบคำถามและมีการปรึกษาหารือกันเกี่ยวกับบทเรียนที่กำลังเรียนอยู่ ใบหน้านักเรียนและครูยิ้มแย้มแจ่มใส มีเสียงหัวเราะในระหว่างการเรียนการสอนเป็นบางครั้ง นักเรียนซักถามครูเมื่อมีปัญหาสงสัย

4.2 กิจกรรมการเรียนการสอน

อาจารย์กล้วยไม้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเริ่มบทเรียนด้วยการทบทวนความรู้ที่เกี่ยวกับเรื่องที่เรียนเพื่อให้นักเรียนได้เชื่อมโยงความรู้เดิมที่มีอยู่กับความรู้ใหม่ ครูใช้ภาษาอังกฤษเป็นส่วนใหญ่ในการสื่อความหมายในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ใช้ภาษาอังกฤษในสถานการณ์จริงโดยการพูดนำเสนอความคิดของกลุ่ม การตอบคำถาม การแสดงความคิดเห็น ซึ่งครูเป็นผู้คอยแนะนำช่วยเหลือ และให้การสนับสนุนส่งเสริมให้นักเรียนได้ใช้ภาษาอังกฤษในการเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นการบูรณาการทักษะทั้งสี่คือทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เข้าด้วยกันโดยเชื่อมโยงทักษะการเรียนรู้ภาษาอย่างน้อยสองทักษะเข้าด้วยกันเช่น การฟังข้อความ แล้วเขียนสรุปสิ่งที่ได้ฟัง การอ่านเนื้อเรื่องแล้วพูดสรุปสิ่งที่อ่าน การแบ่งกลุ่มย่อยเพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสปรึกษาหารือและทำงานร่วมกัน กิจกรรมการเรียนการสอนที่ครูจัดมีความหลากหลาย โดยครูเน้นที่การให้นักเรียนใช้ภาษาให้มากที่สุด

4.3 เนื้อหาและตำราเรียน

เนื้อหาที่อาจารย์กล้วยไม้นำมาเป็นบทเรียนไม่ได้มาจากตำราเรียนเพียงเล่มเดียว แต่ครูจะใช้เนื้อหาที่หลากหลายโดยครูเป็นผู้จัดเตรียมให้กับนักเรียน นักเรียนไม่มีตำราเรียนเป็นของตนเอง มีเพียงสมุดที่นักเรียนจดบันทึกสิ่งที่เรียน นอกจากนี้ครูยังใช้แบบฝึกที่ครูจัดเตรียม

ไว้เป็นเอกสารประกอบการสอนโดยเป็นกิจกรรม ที่ให้นักเรียน ปฏิบัติเช่น การเติมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง
ตนเอง ข้อมูลที่ได้จากการสอบถามเพื่อน การสรุปข้อมูล การเติมข้อมูล ที่ขาดหายไปให้ได้

ใจความสมบูรณ์

4.4 สื่อการเรียนการสอน

อาจารย์กลัวไม่ได้นำสื่อวัสดุที่เป็นของจริงที่นักเรียนสามารถพบเห็นใน
ชีวิตประจำวันมาเป็นศึกษาลักษณะของเนื้อความซึ่งทำให้นักเรียนสนใจที่จะเรียนรู้ เพราะสามารถ
นำไปใช้ในชีวิตรได้และเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวนักเรียน การเลือกสื่อการเรียนการสอนที่มีลักษณะของ
เนื้อความที่นักเรียนพบเห็นในปัจจุบันและของจริงเช่นซองและภาชนะบรรจุผลิตภัณฑ์ รายการ
อาหาร แบบฟอร์มใบสมัคร ตารางเดินรถ บัตรอวยพร มาเป็นสื่อที่ใช้ในการเรียนการสอน
นอกจากนี้ครูใช้ตำราหลายเล่ม หนังสืออ้างอิง สารานุกรม หนังสือสารคดี เรื่องสั้น สื่อสิ่งพิมพ์
ได้แก่ หนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษและแผนพับต่างๆ

กรณีศึกษาที่ 10 อาจารย์การเวก

อาจารย์การเวกสอนวิชาภาษาอังกฤษในระดับช่วงชั้นที่ 4 ของโรงเรียนขนาด
กลางในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขั้นพื้นฐานกรุงเทพมหานคร เขต 1 ชื่อว่าโรงเรียน
วิทยาคมมีจำนวนนักเรียน 1500 คน จากการศึกษาพบว่าอาจารย์การเวกมีคุณลักษณะดังนี้

1. พื้นฐานความรู้

อาจารย์การเวกเริ่มต้นการศึกษาในระดับประถมศึกษาที่โรงเรียนเอกชนที่เป็น
โรงเรียนคริสต์แห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร โรงเรียนแห่งนี้ได้มีระบบการเรียนการสอนที่เน้นหนักใน
เรื่องการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ และได้มีนักบุญเชื้อสายอังกฤษและแม่ชีซึ่งนับถือศาสนา
คริสต์นิกายโรมันคาทอลิกเป็นผู้บริหารของโรงเรียน ส่วนหนึ่งของครูที่สอนอาจารย์การเวกใน
โรงเรียนแห่งนี้จะเป็นนักบวชและเป็นชาวต่างประเทศที่สอนภาษาอังกฤษให้กับนักเรียน ทำให้
อาจารย์การเวกประทับใจในการเรียนภาษาอังกฤษเป็นอย่างมาก อาจารย์การเวกเป็นบุคคลที่รักใน
การอ่านและการค้นคว้ามาตั้งแต่ยังเด็ก ทำให้การเรียนของอาจารย์การเวกค่อนข้างดี นอกจากนี้
อาจารย์ยังได้รับการสนับสนุนจากบิดาผู้ซึ่งเป็นแบบอย่างในการสร้างนิสัยการใฝ่เรียนใฝ่รู้ โดย
บิดาจะเป็นผู้ที่ชอบอ่านและฝึกการพูดภาษาอังกฤษ อาจารย์การเวกได้เรียนจนกระทั่งจบชั้น
มัธยมศึกษา จากนั้นอาจารย์การเวกได้สอบเข้าเรียนที่วิทยาลัยครูแห่งหนึ่งและได้ทำการศึกษาจน
จบชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษา ต่อมาอาจารย์การเวกได้สอบเรียนต่อ ณ มหาวิทยาลัยที่
มุ่งเน้นด้านการศึกษาโดยเฉพาะ อาจารย์การเวกจบปริญญาตรีวิชาเอกภาษาอังกฤษ หลังจากจบ

การศึกษาแล้ว อาจารย์การเวกได้สอบบรรจุเข้ารับราชการที่โรงเรียนวิทยาคมและได้ทำการสอน ณ โรงเรียนแห่งนี้จนถึงปัจจุบัน อาจารย์การเวกสอนอยู่ได้ระยะหนึ่งจึงลาศึกษาต่อในระดับปริญญาโท สาขาการสอนภาษาอังกฤษและต่อมาได้ศึกษาต่อในระดับปริญญาเอกสาขาพัฒนาศึกษาศาสตร์ ณ มหาวิทยาลัยแห่งเดียวกัน

2. ประสบการณ์การสอน

อาจารย์การเวกได้รับการคัดเลือกและเชิดชูเกียรติให้เป็นครูแกนนำในด้านการสอน ภาษาอังกฤษในระดับมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชั้นพื้นฐานกรุงเทพมหานคร เขต 1 อาจารย์การเวกสอนภาษาอังกฤษใน ณ โรงเรียนแห่งนี้มาเป็นเวลา 29 ปี โดยมีประสบการณ์ในการสอนในทุกสายวิชาที่เปิดสอนตั้งแต่มัธยมศึกษาตอนต้นจนถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย อาจารย์การเวกมีประสบการณ์ในการศึกษาดูงานต่างประเทศในระยะสั้นๆเป็นครั้งคราว และดูแลดำเนินงาน วิชาการและแผนงานของโรงเรียน ทำให้อาจารย์การเวกมีภารกิจเกี่ยวกับการบริหารงานมากขึ้น แต่ก็ไม่ได้ทำให้การเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้อยลงไป อาจารย์ได้พัฒนาการเรียนการสอนอยู่ตลอดเวลา และได้รับการเชิญจากโรงเรียนและหน่วยงานต่างๆเพื่อเป็นวิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนทั้งภาษาอังกฤษและการศึกษาโดยทั่วไปอยู่เสมอ ตลอดจน การเข้าร่วมประชุมสัมมนาและการอบรม เกี่ยวกับนโยบายทางการศึกษา การวางแผน การศึกษาและการพัฒนาการศึกษาอยู่เป็นประจำ

3. บริบททางสังคม ศาสนา เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม

3.1 ครอบครัว

อาจารย์การเวกมีพี่น้องร่วมบิดามารดาจำนวนทั้งสิ้น 3 คน โดยอาจารย์การเวกเป็นบุตรสาวคนโตและเป็นบุตรสาวเพียงคนเดียว บิดามารดาทำธุรกิจส่วนตัว อาจารย์การเวกเป็นผู้ที่มีประวัติทางการเรียนดีมาตั้งแต่อยู่ในระดับประถมศึกษา ทำให้บิดาและมารดาให้การสนับสนุนมาก ฐานะทางเศรษฐกิจของอาจารย์อยู่ในระดับดีทำให้ไม่เดือดร้อน อาจารย์การเวกยังคงดูแลบิดามารดาซึ่งชราภาพ อาจารย์การเวกยังไม่ได้แยกครอบครัวออกไปจากบิดามารดา ขณะนี้มีสถานภาพโสดทำให้ไม่มีภาระทางด้านครอบครัวที่ต้องดูแล ในครอบครัวของอาจารย์การเวกนั้น มีเพียงอาจารย์การเวกเพียงคนเดียวเท่านั้นที่มีการศึกษาสูงสุด ส่วนน้องอีกสองคนของอาจารย์จบการศึกษาในสายวิชาชีพและเทคโนโลยีทางการศึกษา

3.2 สถานที่ทำงาน

อาจารย์การเวกสอนวิชาภาษาอังกฤษในโรงเรียนขนาดกลางใน กรุงเทพมหานครชื่อว่าโรงเรียนวิทยาคมซึ่งมีนักเรียน 1500 คน จำนวนนักเรียนในแต่ละห้องเรียน ประมาณ 35 คน โรงเรียนวิทยาคมเป็นโรงเรียนที่อยู่ไม่ไกลจากแม่น้ำเจ้าพระยา จึงทำให้

บรรยากาศของโรงเรียนมีอากาศถ่ายเทได้สะดวก จำนวนนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีจำนวนประมาณชั้นละ 2-3 ห้องเรียน ระดับการเรียนของนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ภายในตัวอาคารเรียนประกอบด้วยห้องเรียนที่สะอาดตามสภาพของอาคารที่มีขนาดเล็ก ที่กำแพงของอาคารเรียน เป็นป้ายนิเทศที่มีข้อมูลซึ่งนักเรียนเป็นผู้จัดทำ

4. สภาพการจัดการเรียนการสอน

4.1 สภาพห้องเรียน

อาจารย์การเวกสอนนักเรียนในห้องเรียนที่มีจำนวนประมาณ 35 คน แต่ละคนแต่งกายเรียบร้อย สุภาพอ่อนน้อม จำนวนนักเรียนหญิงและนักเรียนชายมีประมาณเท่าๆกัน นักเรียนนั่งเรียนกันอย่างเป็นระเบียบด้วยความสนใจและเอาใจใส่ต่อการเรียนและมีลักษณะที่กระตือรือร้นในการเรียน มีการปรึกษาหารือกันเกี่ยวกับบทเรียนที่กำลังเรียนอยู่ ใบหน้านักเรียน และครูยิ้มแย้มแจ่มใส มีเสียงหัวเราะในระหว่างการเรียนการสอน นักเรียนซักถามครูเมื่อมีปัญหาสงสัย บรรยากาศของการเรียนรักเรียนมีความสุขในการเรียนไม่เคร่งเครียด แต่มีความตั้งใจในการทำงาน ครูจะเดินสังเกตและให้คำแนะนำและคำปรึกษาเกี่ยวกับงานที่นักเรียนทำและกิจกรรมที่นักเรียนปฏิบัติในขณะที่ทำการเรียนการสอน นักเรียนมีความกล้าในการคิดและการแสดงออก กล้าที่จะถามครูเมื่อมีปัญหาสงสัย

4.2 การจัดกิจกรรมการเรียน

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของอาจารย์การเวก ประกอบ ด้วยความหลากหลายในวิธีการและการทำงานอย่างมีระบบระเบียบในการเตรียมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตามหลักการทางทฤษฎีที่อาจารย์เรียนมา เริ่มตั้งแต่การสอบถามความต้องการในการเรียนรู้ของผู้เรียนจากนั้นจึงนำไปจัดการเรียนการสอน อาจารย์การเวกจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลายวิธีการขึ้นอยู่กับจุดประสงค์ในการ เรียนรู้และเนื้อหาที่จะสอน ครูไม่เน้นการอธิบายหรือแปลความ ครูให้ความสำคัญกับการให้โอกาสนักเรียนในการใช้ภาษา ในสถานการณ์ต่างๆเท่าที่โอกาสของนักเรียนจะอำนวยให้ ครูเป็นผู้ที่ให้คำแนะนำแก่นักเรียน ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน ครูจะใช้ภาษาอังกฤษสลับกับภาษาไทย ในการสอนโดยครูให้เหตุผลว่าเนื่องจากนักเรียนมีความสามารถ ในการเรียนอยู่ในระดับ ปานกลาง การอธิบายความ จึงจำเป็นเพื่อให้นักเรียนเข้าใจในสิ่งที่เรียนรู้ นอกจากนี้ครูเน้น กิจกรรมที่ส่งเสริมการค้นคว้าเพิ่มเติมนอกเหนือไปจากเนื้อหาที่ครูจัดให้ การได้ศึกษาสิ่งที่เป็น ความรู้และชีวิตจริงในสังคม การให้นักเรียนเขียนผังความคิดโดยมีจุดมุ่งหมายให้นักเรียนได้มี ความคิดในการวิเคราะห์เรื่องราวที่อ่านเพื่อเป็นการจับใจความสำคัญและสรุปเรื่องราวที่อ่าน

นอกจากนี้ครูจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่เป็นการบูรณาการทักษะทั้งสี่คือ การฟัง การพูด การอ่านและการเขียนเข้าด้วยกัน นอกจากนี้ยังบูรณาการไปยังวิชาอื่นๆซึ่งเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนได้ใช้ความรู้ความสามารถอย่างเต็มศักยภาพ ในด้านการพูดครูฝึกให้นักเรียนได้นำเสนอผลงานโดยนักเรียนจะเลือกหัวข้อที่ตนสนใจซึ่งเป็นหัวข้อที่ครูและนักเรียนร่วมกันวางแผนแล้วไปค้นคว้ามานำเสนอเพื่อนำขึ้นเรียนครูจะทำหน้าที่เป็นผู้คอยช่วยเหลือและแนะนำให้นักเรียนฝึกการทำงานร่วมกันในกลุ่มตั้งแต่ 2 คนไปจนถึงกลุ่มประมาณ 4-5 คน เพื่อผลัดกันแสดงความคิดเห็น ชักถาม และระดมความคิดในการทำงานร่วมกัน นักเรียนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน การให้นักเรียนทำแผนภูมิเรื่องราวตามที่นักเรียนเสนอและทำรายงานเพื่อนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน การเขียนสรุปความหรือการบรรยายเรื่องราว เกี่ยวกับตนเอง บุคคล และเหตุการณ์ปัจจุบัน

4.3 เนื้อหาและตำราเรียน

อาจารย์การเวกได้สอบถามความต้องการในการเรียนรู้ของนักเรียนก่อนที่จะทำการสอนจากนั้น จึงนำข้อมูลมาพิจารณาเลือกบทเรียนให้สอดคล้องกับความต้องการในการเรียนรู้ของนักเรียน อาจารย์การเวกให้ความสำคัญกับการเลือกบทเรียนให้เหมาะสมตามความต้องการของนักเรียน เป็นการสร้างความพึงพอใจให้กับนักเรียน การเลือกเนื้อหาที่เป็นบทเรียนนั้น ส่วนหนึ่งมาจากครูเป็นผู้กำหนด การเรียนการสอนไม่ได้เน้นเพียงความรู้ในตำราเรียน อาจารย์การเวกได้ให้บริบทแวดล้อมของนักเรียนเป็นเนื้อหาที่นักเรียนจำเป็นต้องเรียนรู้ ดังนั้นอาจารย์การเวกจึงใช้เนื้อหาที่นักเรียนพบเห็นและสามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตของนักเรียน

4.4 สื่อการเรียนการสอน

อาจารย์การเวกใช้สื่อการเรียนการสอนที่มีความหลากหลาย ทั้งสื่อการเรียนการสอนที่อยู่ในห้องเรียน และนอกห้องเรียน การใช้สื่อของจริงที่นักเรียนพบเห็นในชีวิตประจำวัน นอกเหนือไปจากตำราเรียน เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ แผ่นพับ รายการอาหาร หนังสือพิมพ์ เอกสาร กำกับการใช้อุปกรณ์ สลากยา นอกจากนี้ครูยังร่วมกันกับนักเรียนผลิตสื่อขึ้นใช้ เช่นการทำหนังสือเล่มเล็กเป็นรูปร่างลักษณะต่างๆด้วยสีสันทึบสวยงามซึ่งบรรจุเนื้อหาตามที่นักเรียนสนใจ

บทที่ 5

แนวคิดและการใช้ความรู้ในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

จากการศึกษาข้อมูลที่ได้วิจัยได้รวบรวมจากการสังเกตการสอน การสนทนาอย่างไม่เป็นทางการ การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องได้แก่ แผนการสอน ตำราเรียน เอกสารประกอบการสอน แฟ้มผลงาน ผลงานของนักเรียน รูปถ่ายของครูมัธยมศึกษาที่เป็นกลุ่มเป้าหมายจำนวน 10 คน พบว่า สภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษและแนวคิดของครูมัธยมศึกษาสรุปได้ดังตาราง ต่อไปนี้

ตาราง 13 การวิเคราะห์แนวคิดในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของครู มัธยมศึกษาจำแนกตามหลักปรัชญาการศึกษาสารัตถนิยม

ตาราง 14 การวิเคราะห์แนวคิดในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของครู มัธยมศึกษาจำแนกตามหลักปรัชญาการศึกษาพิพัฒนาการนิยม

ตาราง 15 การวิเคราะห์แนวคิดในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของครู มัธยมศึกษาจำแนกตามหลักปรัชญาการศึกษาเน้นตรนิยม

ตาราง 16 การวิเคราะห์แนวคิดในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของครู มัธยมศึกษาจำแนกตามหลักปรัชญาการศึกษาปฏิรูปนิยม

ตาราง 17 สรุปแนวคิดในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของครูมัธยมศึกษาจำแนกตามหลักปรัชญาการศึกษา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หน้าว่าง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หน้าว่าง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หน้าว่าง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หน้าว่าง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตาราง 6 สรุปแนวคิดในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของครูมัธยมศึกษา
จำแนกตามหลักปรัชญาการศึกษา

กรณีศึกษา	ปรัชญาการศึกษาของครู				
	สารัตถนิยม	พัฒนาการ นิยม	นิรันตรนิยม	ปฏิรูปนิยม	หมายเหตุ
กรณีศึกษาที่ 1	9 คุณลักษณะ	-	-	1 ใน 7 ของ คุณลักษณะ	
กรณีศึกษาที่ 2	9 คุณลักษณะ	-	-	1 ใน 7 ของ คุณลักษณะ	
กรณีศึกษาที่ 3	9 คุณลักษณะ	-	-	1 ใน 7 ของ คุณลักษณะ	
กรณีศึกษาที่ 4	9 คุณลักษณะ	2 ใน 9 ของ คุณลักษณะ	-	1 ใน 7 ของ คุณลักษณะ	
กรณีศึกษาที่ 5	2 ใน 9 ของ คุณลักษณะ	9 คุณลักษณะ	1 ใน 8 ของ คุณลักษณะ	2 ใน 7 ของ คุณลักษณะ	
กรณีศึกษาที่ 6	2 ใน 9 ของ คุณลักษณะ	9 คุณลักษณะ	1 ใน 8 ของ คุณลักษณะ	2 ใน 7 ของ คุณลักษณะ	
กรณีศึกษาที่ 7	9 คุณลักษณะ	2 ใน 9 ของ คุณลักษณะ	-	1 ใน 7 ของ คุณลักษณะ	
กรณีศึกษาที่ 8	2 ใน 9 ของ คุณลักษณะ	9 คุณลักษณะ	1 ใน 8 ของ คุณลักษณะ	2 ใน 7 ของ คุณลักษณะ	
กรณีศึกษาที่ 9	3 ใน 9 ของ คุณลักษณะ	9 คุณลักษณะ	1 ใน 8 ของ คุณลักษณะ	2 ใน 7 ของ คุณลักษณะ	
กรณีศึกษาที่ 10	2 ใน 9 ของ คุณลักษณะ	9 คุณลักษณะ	1 ใน 8 ของ คุณลักษณะ	2 ใน 7 ของ คุณลักษณะ	

กรณีศึกษาที่ 1 อาจารย์พูดซ้อน

จากการศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของกรณีศึกษาที่ 1 พบว่าอาจารย์พูดซ้อนมีบทบาทในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นหลักปรัชญาการศึกษาสารัตถนิยมเป็นหลัก จากการสังเกตการกระทำคำพูดการให้ความหมายของการกระทำต่างๆ ของครู ที่มีความสอดคล้องกับหลักการ ของปรัชญาการศึกษา ทำให้ได้ข้อสรุปแนวคิดตามสภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ของอาจารย์ พูดซ้อนตามหลักปรัชญาการศึกษาสารัตถนิยมดังนี้

1. สภาพแวดล้อมและบรรยากาศของห้องเรียน

ห้องเรียนของนักเรียนมีลักษณะเป็นห้องเรียนปกติตามสภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยทั่วไปโต๊ะของนักเรียนจัดเป็นแถวเรียงกันโดยนักเรียนจะมีที่นั่งติดกัน มีทางเดินระหว่างแถวเพียงเล็กน้อย ห้องเรียนของนักเรียนจะเปลี่ยนไปแล้วแต่ฝ่ายวิชาการจะจัดให้นักเรียนไปเรียนที่ห้องโถงบรรยากาศแวดล้อมภายในห้องเรียนประกอบด้วยกระดานดำและป้ายนิเทศที่หมุนเปลี่ยนไปตามสถานการณ์และเหตุการณ์ ณ ช่วงเวลานั้น ซึ่งนักเรียนจะจัดป้ายนิเทศเป็นภาษาไทยและไม่เกี่ยวข้องกับการเรียนภาษาอังกฤษ ห้องเรียนของนักเรียนมีแสงสว่างเพียงพอและอากาศค่อนข้างโปร่งและถ่ายเทอากาศได้ดี นักเรียนจะนั่งกันค่อนข้างเป็นระเบียบและกำหนดที่นั่งที่เดิม ไม่ว่าจะเป็นการเรียนในคาบเรียนใดก็ตาม นักเรียนจะนั่งเรียนในที่นั่งของตนเองไม่เปลี่ยนแปลง โต๊ะเรียนของนักเรียนจะมีหนังสือเรียนวางอยู่ และนักเรียนทุกคนจะนั่งหันหน้ามองไปทางกระดานดำซึ่งเป็นที่ที่ครูยืนอยู่ และครูเองจะยืนอยู่ตรงกลางบริเวณหน้าชั้นเรียน พร้อมกับตำราเรียนที่ครูใช้สอน อุปกรณ์ประกอบการสอนภายในห้องเรียน จะเป็นตำราเรียน และแผ่นใสประกอบการสอนเป็น ครั้งคราว นอกจากนี้ครูใช้เครื่อง วิทยุเทปที่ครูนำเข้ามาและใช้การเปิดเทปเพื่อฟังเสียงของเจ้าของภาษา ครูใช้ไมโครโฟนและเครื่องขยายเสียงเพื่อให้นักเรียนที่นั่งหลังห้องได้ยินอย่างทั่วถึง แต่การใช้เครื่องขยายเสียงก็ไม่ได้มีการใช้ตลอด หากวันใดที่ไม่มีการใช้เครื่องขยายเสียงทำให้นักเรียนที่นั่งหลังห้องไม่สามารถที่จะได้ยินเสียงของครูที่สอนอยู่หน้าห้องเรียนได้อย่างชัดเจน ทำให้นักเรียนลดความสนใจในบทเรียนลงไป และหันกลับไปทำงานอย่างอื่นแทน

2. สภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

อาจารย์พูดซ้อนมีวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เริ่มต้นเข้าสู่บทเรียนด้วยการสนทนาซักถาม โดยซักถามนักเรียนเกี่ยวกับการนำตำราเรียนมาเรียนหรือไม่ เป็นการเตรียมความพร้อมในการเรียน การถามสิ่งที่จะเรียนในคาบเรียน ครูบอกจุดประสงค์ของการเรียนในคาบให้นักเรียนทราบ ครูซักถามเกี่ยวกับความรู้เดิมของนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะเรียนต่อไป

การสนทนาถึงเรื่องราวต่างๆรอบตัวนักเรียนด้วยการพูดภาษาอังกฤษสลับกับภาษาไทยบ้าง อาจารย์พูดชั้นจะเริ่มต้นการสอนด้วยการอ่านเนื้อเรื่องไปโดยตลอดทีละย่อหน้า สลับกับการให้นักเรียนอ่านพร้อมกันทั้งห้อง นักเรียนจะอ่านด้วยน้ำเสียงและความเร็วในการอ่านที่ค่อนข้างช้า เนื่องจากต้องรอเพื่อนๆอ่านไปพร้อมๆกัน ครูอธิบายความหมายของแต่ละประโยคด้วยการแปล ในขณะที่ครูแปลความแต่ละประโยคจะมีการแทรกการถามความหมายของคำศัพท์ โดยนักเรียนจะบอกความหมายเป็นภาษาไทย และการสอนไวยากรณ์สอดแทรกไปในขณะที่แปลความ โดยการซักถามถึงกฎเกณฑ์การใช้ภาษา ทบทวนหลักการใช้ภาษา โครงสร้างของประโยคต่างๆ ที่ปรากฏในเนื้อหา การอธิบายคำศัพท์โดยการซักถามให้นักเรียนตอบและบอกให้นักเรียนทราบความหมาย นอกจากเนื้อหาที่ได้จากตำราเรียนแล้ว ยังมีเอกสารประกอบ การสอนโดยนำเนื้อหามาจากแบบฝึกหัดจากหนังสือเล่มอื่นๆ การนำสื่อการสอน เช่น แผ่นใสประกอบ การบรรยาย การใช้วิทยุเทป เพื่อให้นักเรียน ได้ฝึกการฟังจากสำเนียงของเจ้าของภาษา การให้ใบงาน ซึ่งเว้นช่องว่างให้นักเรียนเติมคำที่ขาดหายไป ใบงานซึ่งถามคำถาม เพื่อถามรายละเอียดของข้อมูล ที่ได้ฟัง เมื่อนักเรียนเติมคำเรียบร้อยแล้วครูและนักเรียนช่วยกันเฉลยคำตอบ ครูจะสอนโดยใช้สื่อ การสอน คือวิทยุเทป โดยให้นักเรียนฟังเทป ในการสอนการฟัง นอกจากนี้ครูใช้ภาษาอังกฤษในการ สอนบ้างสลับกับการใช้ภาษาไทย การใช้เนื้อหาที่สอนนอกเหนือจากตำราเรียนที่ใช้เป็นแบบเรียน ครูจะเลือกเนื้อหาจากหนังสืออื่นๆ มาประกอบการสอน และนำมาเป็นบทเรียน การใช้หนังสือพิมพ์ ภาษาอังกฤษ การฝึกให้นักเรียนพูดมีน้อย ส่วนใหญ่ นักเรียนจะเป็นผู้ที่ฟังครูอธิบายเนื้อเรื่องและเทปบันทึกเสียงตามตำราเรียน ครูเน้นในเรื่องการใช้ภาษาหลักไวยากรณ์ความหมายของคำและประโยค ครูอธิบายเนื้อหาโดยละเอียด มีการซักถามเกี่ยวกับเนื้อหาที่เรียน การยกตัวอย่างประโยค และอธิบายกฎเกณฑ์การใช้ภาษา

3. บทบาทของครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักการของปรัชญาการศึกษา

ครูแสดงบทบาทดังนี้

3.1 เน้นเนื้อหา

จากการศึกษาพบว่าอาจารย์พูดชั้นมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นเนื้อหา เกี่ยวกับบทเรียน การแสดงพฤติกรรมการสอนของอาจารย์พูดชั้นจึงใช้วิธีการอธิบายความ โดยการถามความหมายของคำศัพท์การแปลความหมายของประโยคทีละประโยคอธิบายรายละเอียดของเนื้อหาที่เรียน ครูจะเป็นผู้ที่มีบทบาทมากกว่านักเรียน นักเรียนเป็นผู้ที่นั่งรับฟังและทำตาม ที่ครู มอบหมายให้ทำ กิจกรรมที่นักเรียนมีส่วนร่วมคือการตอบคำถามเกี่ยวกับเนื้อ

เรื่องที่เรียนโดยครูจะ เรียกนักเรียนตอบเป็นรายบุคคลการสอนจะเป็นการใช้ภาษาอังกฤษสลับกับ
การใช้ภาษาไทยดัง

ตัวอย่างการกระทำต่อไปนี้

“... ดูประโยคนี้นี้ เขาว่าอย่างไร ใครจะอธิบายให้ครูฟังได้...
ไม่มีเลยหรือ... ถ้าไม่มี เดี่ยวครูอธิบายให้ฟังก่อนละกัน...”

จากการสังเกตการสอน

“...อาจารย์อธิบายละเอียดดี มีภาษาอังกฤษบ้าง เวลาอาจารย์
พูดภาษาอังกฤษ ก็ฟังไม่รู้เรื่อง อาจารย์พูดดี แต่ฟังไม่รู้เรื่องเอง...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับนักเรียน

“...อาจารย์จะถามคำศัพท์ แล้วก็แปลให้พวกเราฟัง ก็สนุกดี
เพราะอาจารย์อธิบายละเอียด...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับนักเรียน

อาจารย์พูดซ้อนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการให้ความสำคัญของเนื้อหาที่ให้นักเรียน
เรียนว่า นักเรียนจำเป็นต้องเรียนรู้ความหมายของคำศัพท์ ประโยค และกฎไวยากรณ์ที่ใช้ ดังนั้น
วิธีการสอนที่จะทำให้ให้นักเรียนได้รับความรู้ได้ดีที่สุดคือต้องอธิบายรายละเอียดของเนื้อหาที่นำมา
สอน อาจารย์พูดซ้อนจึงใช้วิธีการบรรยาย โดยการอธิบายและแปลความเกี่ยวกับรายละเอียดของ
เรื่องเริ่มจากการให้ความหมายของคำศัพท์เป็นภาษาไทยและอธิบายความเป็นวิธีการที่ทำให้
นักเรียนสนใจซึ่งอาจารย์พูดซ้อนได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสนใจคือการที่
นักเรียน สงบเงียบ และฟังครูอธิบาย ดังนั้นจึงต้องอธิบายให้นักเรียนเข้าใจ และการควบคุมชั้น
เรียนจะง่ายขึ้น กิจกรรมที่ ทำให้นักเรียนมีการปฏิสัมพันธ์กันทำให้นักเรียนสับสน วุ่นวายและเสียง
ดังมากเกินไปทำ ความรบกวน ให้กับห้องข้างเคียง นักเรียนจะส่งเสียงดังและคุยกันมากเกินไปทำ
ให้นักเรียนไม่ได้รับความรู้ การสอน ด้วยวิธีนี้จึงน่าจะเป็นวิธีการที่ดีสำหรับห้องเรียนที่มีจำนวนนักเรียน
มากถึง 45 – 50 คนวิธีการอื่นๆ ตาม ที่เรียนมาไม่ได้เหมาะสมกับบรรยากาศกับสภาพของโรงเรียน
มัธยม ทำให้ดูเหมือนว่าครูไม่สามารถ ควบคุมชั้นเรียนได้ ดังข้อความต่อไปนี้

“... จัดเข้ากลุ่มที่ไร ก็แผดเสียงกัน...ดังมาก บางทีก็ไม่ได้ทำตามที่เราบอก เด็กคนไหน ทำก็ทำไป ที่ไม่ทำ...ก็ไม่ทำ...แล้วก็จะเล่น...ไม่จริงจังกับเรื่องที่เรียน...ทำให้แทนที่จะรู้เรื่องบ้าง...ไม่รู้บ้าง...กลายเป็นไม่รู้อะไรเลย...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับครู

“...ไม่อยากจัดกิจกรรมเลย บางทีมันไม่ได้ผล เพราะเด็กมันเยอะแล้วเกรงใจอาจารย์ข้างห้อง เพราะเด็กนักเรียนจะกรีดกันเสียงดังสอนแบบอธิบายแบบนี้ละ ทำให้ห้องมีระเบียบวินัยดี...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับครู

3.2 การสอดแทรกการสอนด้านการปฏิบัติตนในสังคม

อาจารย์พูดขึ้นให้ความสำคัญกับการประพฤติปฏิบัติตนของนักเรียนในสังคมได้แก่มารยาทในสังคม การอยู่รวมกันในสังคม ถึงหน้าที่ของตนเองและหน้าที่ความรับผิดชอบ ต่อสังคมการเสียสละเพื่อสังคมโดยรวม ครูจะนำเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตนในสังคมของนักเรียนมาเป็นบทเรียน เมื่อครูอธิบายเนื้อหาครุ้มักจะเพิ่มเติมความรู้และยกตัวอย่างเกี่ยวกับการประพฤติปฏิบัติตนในสังคมให้นักเรียนฟัง โดยครูมีความคิดเห็นว่าการเรียนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม การอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขเป็นเป้าหมายสำคัญของการเรียน นอกจากการเรียนรู้อาษาเพียงอย่างเดียว ดังการกระทำ และคำพูดซึ่งครูแสดงออกดังนี้

“...เมื่อเข้าครูเดินมา จะขึ้นลิฟท์ มีนักเรียน ...น่าจะเป็นน้อง ม.1 บอกว่า...อาจารย์คะ หนูช่วยถือของให้ นะคะ...เราเคยถามใครบ้างไหม อย่างน้อยก็เป็น การช่วยเหลือ เป็นการแสดงความมีน้ำใจของเรา...”

จากการสังเกตการสอน

“...ตรงต่อเวลาเป็นเรื่องสำคัญนะนักเรียน... เราไม่ค่อยจะตรงเวลากัน มันแสดงถึงความรับผิดชอบเราด้วยนะ...”

จากการสังเกตการสอน

3.3 เน้นระเบียบวินัยในชั้นเรียนและความเป็นระเบียบของห้องเรียน

จากการสังเกตสภาพแวดล้อมและพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนของ อาจารย์พูดซ้อน พบว่านักเรียนนั่งกันค่อนข้างเป็นระเบียบและกำหนดที่นั่งที่เดิม ไม่ว่าจะเป็นการเรียน ในคาบเรียนใดก็ตาม นักเรียนจะนั่งเรียนในที่นั่งของตนเองไม่เปลี่ยนแปลง โต๊ะเรียนของนักเรียน จะมีหนังสือเรียนวางอยู่ และนักเรียนทุกคนจะนั่งหันหน้ามองไปทางกระดานดำซึ่งเป็นที่ที่ครูยืนอยู่ และครูเองจะยืนอยู่ตรงกลางบริเวณหน้าชั้นเรียน พร้อมกับหนังสือตำราเรียนที่ครูใช้สอน ครูไม่ อนุญาตให้นักเรียนเดินลุกออกจากที่นั่ง หากมีการคุยกันนักเรียนจะถูกครูตำหนิ

“...จัดโต๊ะให้ดีขึ้นหน่อย...เร็ว...ดูซิ...ไม่เป็นแถวเป็นแนวเลย
...ขอเวลาหน่อย ทุกคน...”

จากการสังเกตการสอนของครู

“...ลบกระดานด้วยนะ อย่าลืมปิดไฟด้วย คุณให้เรียบร้อยก่อน
ไปห้องอื่น...หัวหน้าดูด้วยละกันนะ...”

จากการสังเกตการสอนของครู

“...อาจารย์จะไม่ชอบที่นักเรียนคุยกัน บางทีถามกันบ้าง
อาจารย์คิดว่าคุย...เลยโดน...”

จากการสัมภาษณ์นักเรียน

3.4 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยครูเป็นผู้ควบคุมชั้นเรียน

อาจารย์พูดซ้อนมีวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยที่ครูจะเป็นผู้กำหนด กิจกรรม และกำหนดให้นักเรียนเป็นผู้ปฏิบัติตามที่ครูกำหนด ครูใช้คำถามเป็นกิจกรรมการเรียน การสอนโดยการซักถามนักเรียนเกี่ยวกับความรู้เดิมของนักเรียนในเนื้อหาที่เรียน ในการถามคำถาม อาจารย์พูดซ้อนจะใช้คำถามง่ายๆ ให้นักเรียนตอบถูกหรือผิด และถามเกี่ยวกับรายละเอียดของ เรื่อง ที่อ่าน หากนักเรียนไม่ตอบคำถามครูจะเป็นผู้ตอบคำถามเองดังคำพูดต่อไปนี้

“...Do you like American food?...tell me the name
of food that you know...yes...hamburger...how do you
spell it in English?...”

จากการสังเกตการสอน

“...Is New England in England?...No, it 's in America...”
Is it in the west coast or the east coast...the first settlers
came here...”

จากการสังเกตการสอน

“...ลองเติมคำที่ครูเว้นไว้ ฟังเทปก่อนนะ เดี่ยวครูจะเปิดให้ฟัง
ก่อน อย่าเพิ่งเติมนะ... ฟังให้จบก่อน...”

จากการสังเกตการสอน

“...บางที่อาจารย์ก็ให้ฟังเทป แล้วเติมคำในซีท...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับนักเรียน

3.5 การอธิบายกฎเกณฑ์

อาจารย์พูดขึ้นเน้นการใช้กฎเกณฑ์ของไวยากรณ์ และโครงสร้างของภาษา
ในการสอนโดยการอธิบายกฎการใช้คำต่างๆ หน้าทีของคำ การเพิ่มเติมคำศัพท์ที่มาจากรากศัพท์
เดียวกันโครงสร้างของประโยคต่างๆ ทั้งนี้อาจารย์พูดขึ้นจะยกตัวอย่างและจดรายละเอียดของ
กฎเกณฑ์การใช้หลักไวยากรณ์นั้นให้นักเรียน การให้นักเรียนอ่านและทบทวนหลักและกฎเกณฑ์
จากเอกสารประกอบการสอนและแบบฝึกหัดที่เตรียมไว้ให้นักเรียนทำและการเฉลยแบบฝึกหัดดัง
คำกล่าวต่อไปนี้

“...ได้รู้ และเข้าใจเกี่ยวกับ tense ต่างๆมากขึ้นรายละเอียด
ต่างๆ ก็เพิ่มขึ้น...เพราะอาจารย์จะอธิบายให้เราละเอียด
มาก”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับนักเรียน

“...อาจารย์ก็เอาคำศัพท์จากหนังสือของอาจารย์มาให้จด
ก็ดีครับ ได้รู้ศัพท์เพิ่มเติมจากที่เรียนเยอะ จะได้ใช้ตอน
เอ็นท์...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับนักเรียน

“...อาจารย์ก็จะมีการจัดทำซีทแบบฝึกหัดมาให้นักเรียน

ได้ทำกัน...เป็นพวกไวยากรณ์...”

จากการสัมภาษณ์นักเรียน

3.6 การกำหนดให้นักเรียนทำงานหนัก

อาจารย์พูดสอนจะมีการมอบหมายให้นักเรียนทำงาน โดยทำแบบฝึกหัดที่อยู่ท้ายบทเรียน และงานที่มอบให้นักเรียนไปค้นคว้าโดยครูกำหนดหัวข้อให้นักเรียนค้นคว้า แล้วทำรายงานโดยการแปลความหมายของเนื้อหา และหาความหมายของคำศัพท์ในแต่ละเรื่อง ครูจะเป็นผู้ตรวจงานและให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม แก้งานที่นักเรียนส่งให้ถูกต้อง

“...มีแบบฝึกหัดมาให้ทำเยอะ ทำให้ได้ฝึกมากขึ้น อาจารย์ตรวจงานที่ส่งไปและที่นักเรียนส่งทุกข้อ... ทุกครั้ง...ด้วยตัวเอง คิดว่าทำให้อาจารย์รู้ว่านักเรียนคนไหนมีจุดอ่อนตรงไหน...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับนักเรียน

“...อาจารย์ให้เขียนเรื่องครอบครัวมาส่ง เป็นการฝึกเขียน... จริงๆแล้วก็ไม่ค่อยได้เขียนเท่าไรหรอก แต่อาจารย์ให้เขียน ก็ยากแต่ก็รู้ว่ามิประโยชน์...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับนักเรียน

“... นักเรียนไปหาข่าวที่เกิดขึ้น ในขณะนี้ จะเป็นข่าวการเมือง ข่าวเหตุการณ์ที่สำคัญ การค้นพบอะไรใหม่ๆ แล้วแปลมา... หากำศัพท์มาด้วย ประมาณ...เขาก็คำดี... 20 นะ... อันนี้เป็นงานเดี่ยว...ทำให้เรียบร้อยหน่อยนะ...อย่าลืม...ตรงเวลาด้วย...”

จากการสังเกตการสอน

“... นักเรียนไปทำ Brochure (แผ่นพับ) มาคนละ 1 แผ่น ขนาดเท่าไรไม่จำกัดดูความเหมาะสมก็แล้วกัน ทำให้ดี ด้วยนะครูถือเป็นคนเก็บไปเลย...ก็เกี่ยวกับ คริสมาสต์ นี้แหละ... ให้เวลาอีกหนึ่งอาทิตย์ ...น่าจะพอ...”

จากการสังเกตการสอน

“...อาจารย์ให้หาคำศัพท์ แล้วอาจารย์จะถาม แล้วก็มีกรให้ไป
ทำรายงานมาส่ง...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับนักเรียน

“...อาจารย์ชอบให้งาน แบบฝึกหัด บางทีให้มาเป็นปึกเลย ทำ
ไม่ค่อยทัน เลยต้องไปมั่ว ตามๆเขาไป อย่างซีท (หมายถึง
เอกสารประกอบการสอน)...ข้อสอบเก่าๆ...เอ็นท์...อาจารย์
จะมาติวให้... ก็ต้องทำมาก่อน...เพราะเดี๋ยวอาจารย์...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับนักเรียน

“...ลดการบ้าน หรือลดงานที่ให้ทำในชั่วโมงลงสักหน่อย
ก็จะดีมากค่ะเพราะแต่ละครั้ง อาจารย์ให้งานกระชั้นหัน
มาก ทำไม่ค่อยทัน...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับนักเรียน

3.7 การใช้เนื้อหาบทเรียนตามตำราเรียน

อาจารย์พูดข้อนี้ใช้เนื้อหาที่อยู่ในหนังสือเรียนเป็นหลักในการจัดการเรียนการสอนโดยเนื้อหาจะเป็นหลักในการจัดเตรียมการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับเนื้อหา อาจารย์พูดข้อนี้จะมีเอกสารประกอบการสอนที่สอดคล้องกับหลักและ กฎเกณฑ์ไวยากรณ์ที่ปรากฏในบทเรียนและเพิ่มเติมความรู้ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่ครูต้องการเน้นในด้าน โครงสร้างทางไวยากรณ์ หน่วยของคำ การสร้างคำ จำนวนต่างๆที่ต้องการให้นักเรียนจดจำ และ แบบฝึกที่เกี่ยวข้องกับการสอบเข้ามหาวิทยาลัย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“...Grammar ที่อาจารย์ให้ออกไปทำคนละข้อบนกระดาน..
ก็ชอบและซีทคำศัพท์ที่อาจารย์เคยแจกให้ แล้วก็บอกคำแปล
แล้วก็บอกว่าเป็น verb หรือ adjective หรืออย่างอื่น ทำให้
รู้ว่าศัพท์คำนี้แปลอย่างนี้ จะใช้ในประโยคแบบไหน...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับนักเรียน

“...จะดูว่าหลักไวยากรณ์จากหนังสือที่ใช้ เขาต้องการเน้นอะไร
แล้วก็จัดกิจกรรมไปตามนั้น...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับครู

“...วันนี้เรามาดูว่า grammar point คืออะไร...นักเรียนจะเห็นว่าการใช้กลุ่มคำ หรือกริยาที่ใช้กับ preposition เฉพาะของมันเอง
ตัวแรก to be interested in ต้องใช้กับ in อย่าง...ดูบนกระดาน
She is interested in art ...”

จากการสังเกตการสอน

3.8 ครูกำหนดเนื้อหาบทเรียน

อาจารย์พูดขึ้นเป็นผู้กำหนดเนื้อหาบทเรียนยึดตำราเรียนเป็นแนวทางในการ
คัดเลือกเนื้อหาที่เรียน ครูเพิ่มเติมเรื่องเกี่ยวกับที่เรียนให้ละเอียดยิ่งขึ้นโดยการจัดทำเอกสารประกอบ
การสอนที่เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ และโครงสร้างทางภาษา การมอบหมายงานให้นักเรียนแปลความ
จากเรื่องที่ครูกำหนดมาให้ ครูมีความคิดเห็นในเรื่องการกำหนดเนื้อหาบทเรียนว่าเนื้อหาที่เลือก
มาเป็นสิ่งที่น่าสนใจและเป็นสิ่งที่นักเรียนควรรู้และจำเป็นต้องรู้ อย่างเช่นกฎไวยากรณ์ หากนักเรียน
ไม่มีความแม่นยำในด้านคำศัพท์และไวยากรณ์ก็ไม่สามารถที่จะสร้างหรือเรียบเรียงประโยคได้
ดังการกระทำ และตัวอย่างคำพูดของครูดังนี้

“...นักเรียนตั้งใจฟังให้ดี จะได้ว่า คำต่างๆ ยังไง...
แล้วจะได้ใช้ถูก... อย่าง prefix คำว่า sub หมายถึง
ใต้ ลองดูมีคำอะไรบ้าง...subway ก็เป็น รถไฟใต้ดิน
Submarine...เรือดำน้ำ...อยู่ใต้น้ำหรือเปล่า...”

จากการสังเกตการสอน

“...ซีท(เอกสารประกอบการสอน) grammar ที่ทำก็ดูว่า
นักเรียนน่าจะรู้ละเอียดมากกว่าในหนังสือที่ให้มา เลย
ไปหามาจากคู่มือที่เขาสรุปไว้ให้...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับครู

กรณีศึกษาที่ 2 อาจารย์กุหลาบ

จากการศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของกรณีศึกษาที่ 2 พบว่าบทบาทของอาจารย์กุหลาบที่แสดงออกในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับแนวคิดตามหลักปรัชญา การศึกษาสารัตถนิยม โดยสภาพการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์กุหลาบมีลักษณะดังนี้

1. สภาพแวดล้อมและบรรยากาศของห้องเรียน

อาจารย์กุหลาบ สอนภาษาอังกฤษในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ณ โรงเรียนพัฒนาปัญญา ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ มีนักเรียนประมาณ 3000 คน โรงเรียนตั้งอยู่ในพื้นที่ที่การคมนาคมสะดวก นักเรียนในแต่ละห้องมีประมาณ 40 คน ห้องเรียนที่อาจารย์กุหลาบสอนประกอบด้วยนักเรียนชายและนักเรียนหญิงประมาณอย่างละเท่า ๆ กันคือประมาณ 20 คน ห้องเรียนมีแสงสว่างพอประมาณ หน้าห้องเรียนประกอบด้วยป้ายนิเทศที่เป็นผลงานของนักเรียนจัดขึ้น โดยป้ายนิเทศจะผลัดเปลี่ยนหัวข้อเป็นระยะ โต๊ะและเก้าอี้ของนักเรียนเรียงเป็นระเบียบ และค่อนข้างแน่น มีที่เหลือเพียงเล็กน้อย จากการสังเกตสภาพของนักเรียนส่วนใหญ่ นักเรียนอยู่ในระเบียบวินัย ทำให้ห้องเรียนมีความเป็นระเบียบ นักเรียนส่วนใหญ่นำตำราเรียนมาเรียน มีเพียงส่วนน้อยที่ไม่ได้นำหนังสือมาเรียน แต่ก็อาศัยตำราจากเพื่อนที่นั่งข้างเคียง โดยสภาพทั่วไปนักเรียนมีความตั้งใจและสนใจในการเรียน ห้องเรียน ไม่มีเสียงการคุยกันของนักเรียน นักเรียนแต่ละคนขมกเขม้นกับบทเรียนที่ครูกำลังสอนอยู่ ครูใช้ ไมโครโฟนและเครื่องขยายเสียงบ้างเป็นบางครั้ง เพื่อให้ให้นักเรียนที่นั่งหลังห้องได้ยินอย่างทั่วถึง

2. สภาพการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน

อาจารย์กุหลาบมีวิธีการในการจัดการเรียนการสอนด้วยการตั้งคำถามเพื่อเป็นแนวทางในการค้นหาใจความสำคัญของเรื่องที่จะเรียนและเป็นการบอกแนวของการเรียนในคาบเรียน ครูเขียน คำถามบนกระดานดำและให้นักเรียนฟังเทปที่ครูเตรียมมา จากนั้นนักเรียนเติมคำที่ขาดหายไป ในแบบฝึกหัดที่ครูได้จัดเตรียม นักเรียนช่วยกันตอบคำถามเกี่ยวกับข้อความที่นักเรียนเติม ครูอธิบาย เพิ่มเติมเกี่ยวกับสิ่งที่นักเรียนได้ฟัง โดยครูใช้ภาษาอังกฤษกับภาษาไทยควบคู่กันไปในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนการฟัง นอกจากนี้ครูได้สังเกตเห็นความสำคัญของภาษาอังกฤษว่าเป็นวิชาที่นักเรียน สามารถนำไปใช้ในการค้นคว้าหาความรู้ นักเรียนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจ ในเนื้อหา ความหมาย ของเนื้อความที่อ่าน และสามารถนำไปใช้ในการ

ค้นคว้าหาความรู้ในขั้นที่สูงขึ้นได้ ด้วยความสำคัญ นี้จึงทำให้ครูคัดเลือกเนื้อหาที่นำมาเป็น บทเรียนซึ่งส่วนหนึ่งมาจากหนังสือเรียนแล้วยังมีการเพิ่มเติม บทเรียนที่เป็นเนื้อหาที่นักเรียนพบเห็น ในชีวิตประจำวัน ครูเลือกเนื้อหาเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสังคมปัจจุบัน เหตุการณ์ต่างๆที่เป็นเรื่องที่ วัยรุ่นควรรู้ให้การใส่ใจ สำหรับการฝึกปฏิบัติครูมอบหมายงานให้นักเรียนทำทั้งงานที่อยู่ใน ห้องเรียนและนอกห้องเรียน ได้แก่ การทำรายงานโดยการแปลความ และหาคำศัพท์ในบทความตาม หัวข้อที่ครูกำหนด สรุปรายละเอียดของเนื้อหาในบทเรียนโครงสร้างไวยากรณ์ และกฎเกณฑ์ทาง ภาษาและการฝึกการใช้ภาษาในแต่ละเรื่องโดยอาจารย์ก็หลายมีความเห็นว่านักเรียนควรมีความรู้ ในเรื่องกฎเกณฑ์ของไวยากรณ์และมีความแม่นยำในการใช้ภาษามากขึ้น โดยการทำซ้ำๆจนเกิด การใช้อย่างคล่องแคล่ว

3. บทบาทของครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักการของปรัชญา การศึกษา

จากการสังเกตการสอน การสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ การศึกษาเอกสาร ประกอบ ได้แก่ แผนการสอน ตำราเรียน เอกสารประกอบการสอน แฟ้มผลงาน รูปถ่าย ผลงาน ของนักเรียน บันทึกความคิดเห็นของนักเรียนและจากการสัมภาษณ์นักเรียนอย่างไม่เป็นทางการ ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลซึ่งแสดงถึงบทบาทของครูที่เน้นแนวคิดตามหลักปรัชญาการศึกษา สารัตถ์ดังนี้

3.1 การเน้นเนื้อหา

ครูให้ความสำคัญกับเนื้อหาของภาษาอังกฤษได้แก่ความหมายของคำศัพท์ โครงสร้างทางไวยากรณ์ เช่นหน้าที่และการใช้คำ การสร้างประโยค การเข้าใจความหมายของ ประโยคเนื้อความที่เป็นบทเรียนโดยครูจะอธิบายและแปลความ ครูให้เหตุผลว่าการที่นักเรียนจะ สื่อสารได้จำเป็นต้องเข้าใจความหมายและโครงสร้างของประโยค ต้องมีความแม่นยำในกฎเกณฑ์ ของไวยากรณ์นอกจากนี้ในด้านวัฒนธรรมของเจ้าของนักเรียนก็จำเป็นที่จะต้องเรียนรู้ดังนั้นครูจึง อธิบายรายละเอียด ต่างๆให้นักเรียนโดยให้นักเรียนจดจำและสามารถนำมาใช้ได้ ดังการกระทำ และคำกล่าวต่อไปนี้

“...ประโยคนี้เป็น if clause แบบไหน...จำได้หรือยัง...
แบบที่ 1 เป็นยังไง...if ตามด้วย present อีกประโยคจะ
เป็น tense อะไร...”

จากการสังเกตการสอน

“ครูที่สอนวิชานี้ ตามความรู้สึกและความคิดของผม เป็นคนที่ตั้งหน้าตั้งตาสอน เพื่อให้นักเรียนเข้าใจ แต่ก็สำเร็จเป็นบางกลุ่ม...”

จากบันทึกความคิดเห็นของนักเรียน

3.2 การสอดแทรกด้านการปฏิบัติตนในสังคม

ในระหว่างดำเนินการสอน นอกจากอาจารย์กุหลาบจะสอนเนื้อหาทางภาษา ได้แก่ โครงสร้างทางไวยากรณ์ ความหมายของคำศัพท์ รูปประโยคในสถานการณ์ต่าง ๆ ความหมายของเนื้อเรื่องที่เป็นบทเรียนแล้ว อาจารย์กุหลาบมักสอดแทรกการประพฤติปฏิบัติตนของนักเรียนเมื่ออยู่ในสังคม เช่น มารยาทในการพูดจา ความมีน้ำใจ ความเสียสละเพื่อส่วนรวม การปฏิบัติตนของวัยรุ่น โดยครูมีความคิดเห็นว่่านักเรียนจะต้องเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต หากเริ่มต้นที่ดีจะได้อยู่ในสังคมอย่างมี ความสุข ครูมีหน้าที่ที่จะต้องเตรียมผู้เรียนให้อยู่ในสังคม ดังการกระทำและคำพูดดังต่อไปนี้

“...นักเรียนต้องรู้จักมีสัมมาคารวะ... คิดก่อน... ก่อนที่จะพูดอะไรออกมา ภาษาที่เราพูดออกมามันแสดงถึงความคิดของเรา...”

จากการสังเกตการสอนของครู

“...เรียนเรื่องนี้แล้ว ก็อดไม่ได้ที่จะต้องพูดถึงการไปทานอาหารบุฟเฟต์ ระวังเรื่องมารยาท ตักแต่พอทาน หหมดแล้วค่อยเดินไปเอามาใหม่ อย่าไปตักเต็มจานแล้ว...ทานไม่ได้...”

จากการสังเกตการสอนของครู

“...เดี๋ยวนี้เด็กไทยเราก็ทำงาน part time มากขึ้น ก็ดีนะ หารู้ว่าเวลาว่างให้เป็นประโยชน์ จะได้รู้จักค่าของเงินที่กว่าจะได้มาก็ลำบาก...บางคนใช้จ่ายเกินตัว ทั้งๆที่เรา ก็ยังหาเงินเองไม่ได้...”

จากการสังเกตการสอนของครู

“...ชอบที่อาจารย์จะสอนพวกเราเรื่องอื่นๆด้วย บางทีก็
เล่าประสบการณ์ของอาจารย์ ทำให้รู้สึกที่ดี...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับนักเรียน

“...อาจารย์จะคอยเตือนพวกเราในเรื่องการปฏิบัติตัว
อย่างนี้ไม่ดี อย่างนี้ไม่เหมาะ คุณอาจารย์คอยเป็นห่วง
เป็นครูเราจริงๆ...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับนักเรียน

3.3 เน้นระเบียบวินัยในชั้นเรียน

ห้องเรียนภาษาอังกฤษของอาจารย์กุหลาบเป็นห้องเรียนที่มีนักเรียนไม่มาก อาจารย์จึงมีความเห็นว่าไม่ยากนักสำหรับการควบคุมวินัยในชั้นเรียน นักเรียนของอาจารย์กุหลาบค่อนข้างเรียบร้อย อาจารย์กุหลาบมักจะควบคุมความเรียบร้อยโดยเริ่มจากการแต่งกายของนักเรียน จะต้องแต่งให้สุภาพเรียบร้อย การตรงต่อเวลา หากใครที่เข้าห้องเรียนช้าอาจารย์กุหลาบจะว่ากล่าวตักเตือน นักเรียนจะต้องนำตำราเรียนมาเรียนทุกครั้ง อาจารย์กุหลาบจะเดินสำรวจความเรียบร้อยของห้องเรียนและนักเรียนก่อนที่อาจารย์จะทำการสอน อาจารย์กุหลาบมีความเห็นว่าการปลูกฝัง ระเบียบวินัยเป็นเรื่องที่ครูควรที่จะต้องทำนอกเหนือไปจากการสอน เมื่อนักเรียนเติบโตจะได้เป็นคนที่มีคุณภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งควมมีระเบียบวินัยในตนเอง ดังการกระทำและคำพูดดังนี้

“...ไปไหนกันมา...ทำไมถึงเข้าห้องช้า จากห้องไหนเดินมา
นี่ไม่น่าจะใช้เวลานานขนาดนี้...มาให้เร็วๆหน่อย ให้ตรงเวลา
บ้างนะ...”

จากการสังเกตการสอนของครู

3.4 ครูเป็นผู้ควบคุมชั้นเรียน

กิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียนของอาจารย์กุหลาบ มักจะเป็นกิจกรรมที่ครูได้เป็นคนสั่งให้นักเรียนปฏิบัติ ตั้งแต่การเริ่มต้นบทเรียนจนจบชั่วโมง นักเรียนจะทำหน้าที่เป็นผู้ปฏิบัติตามที่ครูสั่ง ครูเป็นเสมือนผู้ควบคุมและสั่งการ โดยครูมีความคิดเห็นว่าการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้น ใช้กับนักเรียนไทยไม่ได้เพราะนักเรียนไม่ได้ถูกฝึกมาให้เรียนแบบนั้น ห้องเรียน

เป็นอิสระ มากก็ทำให้เกิดความสับสนวุ่นวาย นักเรียนไม่อยู่ในวินัยทำให้ยากแก่การควบคุมชั้นเรียน และทำให้ นักเรียนไม่ได้รับความรู้เท่าที่ควร ดังการกระทำและคำพูดของครูดังนี้

“ ... Class...listen, what I want you to do is...
listen to the tape and then fill in the blanks ...
นักเรียนฟังเทปนะคะ แล้วลองเติมคำที่ขาดหายไป...”

จากการสังเกตการสอนของครู

“...นักเรียนแจกซีทไป...ลองทำซัก10 ข้อก่อน ไม่ยาก
ครูใช้เวลา 5 นาทีพอนะ แล้วเดี๋ยวมาดูกัน...”

จากการสังเกตการสอนของครู

“...child – center เหรอคะ...สอนไม่ได้หรอก เด็กไม่
มีระเบียบวินัย เดียวก็พ่่านทั่วห้อง...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับครู

3.5 อธิบายกฎเกณฑ์

ครูเน้นการให้รายละเอียดของเนื้อหาที่มาจากตำราเรียน การนำเสนอบทเรียนของครูเป็นไปตามลำดับหัวข้อตามที่หนังสือเรียนได้จัดไว้ให้ ครูใช้วิธีการในการถ่ายทอดความรู้โดยการ อธิบายรายละเอียดของสิ่งที่เรียน และครูให้ความสำคัญกับโครงสร้างของภาษา และความหมาย ของคำ ดังนั้นครูจึงอธิบายกฎเกณฑ์การใช้ภาษา การสร้างคำในภาษาอังกฤษ มากกว่า การนำภาษา ไปใช้ เนื่องจากครูมีความคิดเห็นวก่อนที่นักเรียนจะนำภาษาไปใช้ในการสื่อสารได้นั้น นักเรียนต้องมีความรู้พื้นฐานในด้านกฎเกณฑ์และโครงสร้างทางไวยากรณ์ รูปแบบของประโยคจึงจะสามารถใช้ ภาษาได้ ดังการกระทำและคำพูดต่อไปนี้

“...คำที่แสดงถึงความขัดแย้งกัน...นอกจาก however
ยังมี nevertheless... but... while... ให้สังเกตคำเหล่านี้
ไว้ ประโยคที่ตามมาจะขัดแย้งกับประโยคข้างหน้า...”

จากการสังเกตการสอนของครู

“...รูปประโยคที่ตามหลังคำ subjunctive อย่างคำว่า suggest recommend...verb ในประโยคต่อมาจะเป็น ช่อง 1 เสมอ...
จำไว้อย่าง He recommended that Sue run the program well...”

จากการสังเกตการสอนของคุณ

“...อาจารย์อธิบาย grammar ดี ได้จดกฎเยอะ อาจารย์
จะแทรกไปตลอดเวลาแปลอะไรให้ฟัง...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับนักเรียน

3.6 การมอบหมายงานให้นักเรียนทำงานอย่างหนัก

ครูมอบหมายงานให้นักเรียนทำทั้งงานที่อยู่ในห้องเรียนและการบ้านเช่นการทำรายงานโดยการแปลความและหาคำศัพท์ในบทความตามหัวข้อที่ครูกำหนด รายละเอียดของเนื้อหาในบทเรียน โครงสร้างไวยากรณ์ และกฎเกณฑ์ทางภาษาและการฝึกการใช้ภาษาในแต่ละเรื่องโดยอาจารย์ทุกท่านมีความเห็นว่านักเรียนควรมีความรู้ในเรื่องกฎเกณฑ์ของไวยากรณ์และมีความแม่นยำในการใช้ภาษามากขึ้น โดยการทำซ้ำ ๆ จนเกิดการใช้อย่างคล่องแคล่ว ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“...ครูมีหัวข้อมาให้... ให้นักเรียนทำรายงานเกี่ยวกับ
หัวข้อที่จะให้ แล้วหาคำศัพท์ อธิบายมาเป็นภาษาไทย
ทำให้สวยงาม ดูด้วยว่าหน้าที่ของคำ เป็นอะไร...”

จากการสังเกตการสอน

“...นักเรียนไปทำ ซีท ที่ครูแจกมาล่วงหน้าด้วย เวลาเฉลย
จะได้เร็วขึ้น...”

จากการสังเกตการสอน

“...ทำเยอะๆ หน่อย จะได้แม่น...ว่าอะไรเป็นอะไร เวลาใช้
จะได้ไม่สับสน...”

จากการสังเกตการสอน

“...งานก็เยอะ...ทำไม่ค่อยทัน บางทีอาจารย์คนโน้นสั่ง
คนนี่สั่ง แต่ของอาจารย์...ก็มีรายงาน ทำซีทแล้วก็อ่าน
ข่าวจากหนังสือพิมพ์ Student...”

จากการสัมภาษณ์นักเรียน

“...ชอบเรียนวิชาอาจารย์... แต่ไม่ชอบตอนงานเยอะ...”

จากการสัมภาษณ์นักเรียน

“...นักเรียนดูคำถามบนกระดานด้วยว่า ครูถามอะไรบ้าง...”

จากการสังเกตการสอน

3.7 สอนเนื้อหาตามตำรา

อาจารย์กุหลาบจัดเตรียมการสอนโดยยึดเนื้อหาที่มาจากตำราเรียนซึ่งโรงเรียน
เป็นผู้เลือกให้เป็นหนังสือเรียนตามหลักสูตร พร้อมทั้งหนังสือแบบฝึกหัดที่มีมาพร้อมกับชุดของ
หนังสืออาจารย์กุหลาบมีความเห็นว่าหนังสือที่โรงเรียนสั่งมาให้ให้นักเรียนนั้น ครูในกลุ่มสาระเป็นผู้ที่
เสนอไปบางครั้งคนที่สอนก็ไม่ได้เป็นคนเลือกหนังสือเช่นอาจารย์กุหลาบไม่ได้เป็นผู้เลือกหนังสือ
แต่ก็ต้องมาสอนตามหนังสือที่โรงเรียนจัดไว้ให้ ข้อดีของการสอนตามตำราเรียนในความคิดของ
อาจารย์กุหลาบคือไม่ต้องเตรียมเนื้อหาจากที่อื่นมาให้ให้นักเรียน สะดวกและเหมาะสมแล้ว อาจารย์
กุหลาบได้ให้ข้อมูลว่าเวลาเตรียมการสอนและเขียนแผนการสอนนั้นก็เขียนไปตามเนื้อหาที่มี
มาแล้วจัดจุดประสงค์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกัน ดังข้อมูลที่มาจากการกระทำและคำพูดดังนี้

“...บทต่อไปที่เราจะเรียนในวันนี้ก็เป็นเรื่องเกี่ยวกับ
answering machine ...บ้านเราไม่ค่อยใช้กัน...”

จากการสังเกตการสอน

“...นักเรียนฟังเทปนะ ครูจะเปิดแล้วลองจับคู่กับภาพที่
ให้มา Ready? Now, listen...”

จากการสังเกตการสอน

“...โรงเรียนสั่งหนังสือมาแล้วก็ต้องสอนไป ก็ดีไม่ต้องไปหา
เนื้อหาจากที่อื่น หนังสืออื่นก็ไม่ค่อยมีด้วย...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับครู

3.8 การเลือกเนื้อหาบทเรียน

ครูได้สังเกตเห็นความสำคัญของภาษาอังกฤษว่าเป็นวิชาที่นักเรียนสามารถนำไปใช้ในการค้นคว้าหาความรู้ นักเรียนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหา ความหมายของเนื้อความที่อ่าน และสามารถนำไปใช้ในการค้นคว้าหาความรู้ในขั้นที่สูงขึ้นได้ เนื้อหาที่ครูนำมาเป็นบทเรียนนั้นส่วนหนึ่งมาจากหนังสือเรียนและมีการเพิ่มเติมบทเรียนที่เป็นเนื้อหาที่นักเรียนพบเห็นในชีวิตประจำวันเช่น ข่าวจากหนังสือพิมพ์ สิ่งพิมพ์ที่ครูใช้ประกอบการสอน ได้แก่ The Nation Junior และ The Student Weekly โดยครูเลือกเนื้อหาที่นักเรียนสนใจและเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสังคมปัจจุบัน เหตุการณ์ต่างๆที่เป็นเรื่องที่วัยรุ่นควรให้ความสนใจ ได้แก่ ปัญหายาเสพติด ความคึกคะนองของวัยรุ่น เหตุการณ์ที่เป็นตัวอย่างในการปฏิบัติตนในสังคม เช่น

“... นักเรียนคงได้รับทราบข่าวจากหนังสือพิมพ์ และทีวีเกี่ยวกับนักร้องที่ประสบอุบัติเหตุ แล้วก็พากันไปเยี่ยมมากมาย บางคนก็เสียใจจนมากมาย ... นักเรียนก็ต้องคิดนะ... เรายังมีคุณพ่อ-คุณแม่ที่รอเราอยู่... อย่าไปทำตามกระแสของสังคมมากนัก เราต้องรู้จักเวลาและหน้าที่ของเราว่าเรามีหน้าที่อะไร... การไปเฝ้าดูอาการทั้งวันจะทำให้คนอื่นเขาไม่สะดวก...”

จากการสังเกตการสอน

กรณีศึกษาที่ 3 อาจารย์เบญจมาศ

จากการศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของกรณีศึกษาที่ 3 พบว่าสภาพการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์เบญจมาศมีลักษณะดังนี้

1. สภาพแวดล้อมและบรรยากาศของห้องเรียน

อาจารย์เบญจมาศสอนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีนักเรียนในห้องเรียนประมาณห้องละ 40 คนซึ่งเป็นห้องเรียนที่มีจำนวนของนักเรียนไม่มากนัก ห้องเรียนค่อนข้างกว้าง

มีอากาศถ่ายเทได้สะดวกเนื่องจากห้องเรียนตั้งอยู่ที่ชั้น 8 ของอาคารเรียนซึ่งสูงชัน ทำให้มีบรรยากาศที่ดี และโปร่งปราศจากเสียงรบกวนจากภายนอก นักเรียนมักจะเรียนอยู่ในห้องประจำ โดยแต่ละห้อง จะต้องดูแลให้ห้องเรียน ของตนสะอาด หน้าห้องเรียนประกอบด้วย ป้ายนิเทศที่นักเรียน แต่ละกลุ่มจะ ผลัดกัน รับผิดชอบไปตามหัวข้อและประเด็นที่กำลังเป็นที่นิยมและเป็นสิ่งที่ควรจรรู้ บรรยากาศ ในห้องเรียน นักเรียนมีหนังสือเรียนเรียนอยู่บนโต๊ะพร้อมสมุดแบบฝึกหัด นักเรียนที่อยู่หน้าห้อง จะตั้งใจเรียน ส่วนที่อยู่หลังห้องมักไม่สนใจเรียน นักเรียนไม่นำหนังสือมาเรียน บางคนนำเอาเครื่องเทป หรือซีดีมาใส่หูฟังโดยที่ครูไม่ได้สนใจกับนักเรียนกลุ่มนี้ ครูให้เหตุผลว่าได้พยายามว่ากล่าวตักเตือน และเชิญผู้ปกครองมาพบแล้วเพื่อปรับพฤติกรรมแต่ก็ไม่สามารถทำให้นักเรียนดีขึ้นได้ อาจารย์เบญจมาศจึงจำเป็นที่จะไม่ใส่ใจกับนักเรียนกลุ่มนี้ทำให้ห้องเรียนมีสภาพการเรียนการสอนที่ครูสอน เป็นกลุ่มๆที่สนใจเท่านั้นดังคำกล่าวของครูต่อไปนี้

“...ห้องนี้เป็นห้องที่ไม่ตั้งใจเรียนมากที่สุด...ไม่เอาอะไรเลย
ไม่ว่าวิชาอะไรทั้งนั้น ยิ่งภาษาอังกฤษยิ่งไม่สนใจ...ถ้าเราหัว
แต่ไปสนใจ ดูว่าหลายๆ เด็กดีๆก็ไม่ต้องเรียน...เลยต้องignore...
ไม่สนใจว่าเขาจะทำอะไร...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ

2. สภาพการจัดการเรียนการสอน

อาจารย์เบญจมาศเริ่มต้นการสอนด้วย การทักทายนักเรียน ถามเรื่องราวทั่วไปเกี่ยวกับ ชีวิตของนักเรียน ครูจะอบรมเกี่ยวกับการปฏิบัติตนของนักเรียนเช่น การแต่งกายให้เรียบร้อย การเอาใจใส่กับการเรียน การปฏิบัติตนในทางที่ถูกที่ควร จากนั้นจึงเริ่มต้นบทเรียนด้วยการทบทวนบทเรียน ชักถามเกี่ยวกับสิ่งที่นักเรียนจะเรียนรู้ การให้นักเรียนยกตัวอย่าง จากนั้นจึงเข้าสู่บทเรียนด้วยการที่ครูอ่านเนื้อหาที่เรียน ชักถามเกี่ยวกับบทเรียนโดยครูจะมีหนังสือเรียนเป็นหลัก ในการสอนในบางบทเรียนจะเป็นการสอดแทรกเอกสารประกอบ การสอนเพิ่มเติมจากสิ่งที่เรียน ในบทเรียนบ้าง เช่นบทเรียนที่มีเนื้อหาที่เป็นเหตุการณ์ปัจจุบัน เนื้อหาที่มีลักษณะต่างๆ เช่นการ โฆษณาสินค้าต่าง ๆ เอกสารกำกับยา แผ่นพับซึ่งครูนำมาประยุกต์ใช้เป็นเนื้อหาบทเรียน ความหมายของคำ ที่เดิมหน้าและเติมท้ายคำ แบบฝึกหัดเพิ่มเติมเกี่ยวกับ หลักของไวยากรณ์ และสำนวนภาษาที่ใช้

3. บทบาทของครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักการของปรัชญาการศึกษา จากการสังเกตการสอน การสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ การศึกษาเอกสาร ประกอบ ได้แก่ แผนการสอน ตำราเรียน เอกสารประกอบการสอน แฟ้มผลงาน รูปถ่าย ผลงานของนักเรียน บันทึกความคิดเห็นของนักเรียนและจากการสัมภาษณ์นักเรียนอย่างไม่เป็นทางการ ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลซึ่งแสดงถึงบทบาทที่สอดคล้องกับแนวคิดตามหลักปรัชญาการศึกษา รัตตินิยมดังนี้

3.1 การเน้นเนื้อหา

ครูให้ความสำคัญกับเนื้อหาความรู้ได้แก่การสอนความหมายของเนื้อหาโดยละเอียด ครูเริ่มการสอนโดยการทบทวนความหมายของคำศัพท์ การอ่านเนื้อหาของบทเรียน การเน้นเรื่องโครงสร้างของภาษาตามหลักและกฎเกณฑ์ไวยากรณ์ ความหมายของเนื้อหาบทเรียน ครูจึงใช้วิธีการสอนโดยการบรรยาย อธิบาย และแปลความเป็นหลัก ครูมีความคิดว่าการให้นักเรียนรู้ศัพท์และโครงสร้างของภาษาจะทำให้นักเรียนสามารถใช้ภาษาในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นการอธิบายรายละเอียดของเนื้อหาเป็นสิ่งจำเป็นในการเรียนรู้ภาษาดังนั้นครูจึงให้นักเรียนได้เรียนรู้เนื้อหาคือความเข้าใจความหมาย ดังการกระทำและคำพูดต่อไปนี้

“...ดูศัพท์ก่อน ใน paragraph แรกมีอะไร ตัวแรกceremony หมายถึงอะไรคะ ...ครูให้ definition บนกระดาน...จดไปด้วยนะ...”

จากการสังเกตการสอนของคุณ

“...นักเรียนต้องรู้โครงสร้างประโยค ศัพท์...หมายความ ว่ายังไง ไม่งั้นก็ไม่รู้ว่าเขาความรู้ที่ไหนมาผูกประโยค...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับคุณ

“...ความรู้ต้องมาก่อน ต้องแม่นเนื้อหา...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับคุณ

“...อาจารย์ให้จดศัพท์ เป็นภาษาอังกฤษแล้ว test ด้วย...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับคุณ

3.2 การสอดแทรกด้านการปฏิบัติตนในสังคม

อาจารย์เบญจมาศมักสอดแทรกการปฏิบัติตนของนักเรียน การวางตนของนักเรียน มารยาทในการฟัง การพูด การรู้จักเข้าใจผู้อื่น การมองโลกในแง่ดี และการคิดในทางบวก สิ่งเหล่านี้ มีความหมายสำหรับชีวิต อาจารย์เบญจมาศมักจะสอดแทรก คำสอนเหล่านี้ไปในบทเรียน ในขณะที่กำลัง ดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน โดยการยกตัวอย่างเหตุการณ์ การเล่าประสบการณ์ ให้นักเรียนฟัง นักเรียนนั่งฟังอย่างตั้งใจดังคำกล่าวต่อไปนี้

“...กฤษณ์ (นามสมมติ) จะพูดจะจาอะไร ระวังหน่อย นี่ในห้องเรียน เอาไว้ไปพูดกับเพื่อน...นักเรียนต้องระวังและมีสตินะ คิดซะก่อน ก่อนที่จะพูด ไม่ใช่พูดเรื่อยเปื่อย...ดูกาลเทศะให้ดี...”

จากการสังเกตการสอนในชั้นเรียน

“...เมื่อวานครูเห็นวัยรุ่นจับกลุ่มอยู่ที่ศูนย์การค้า...นักเรียนว่าเป็นยังไง ไม่ใช่ไปไม่ได้ แต่ที่ครูเห็นนี่ยังอยู่ในคราบของนักเรียน ครูคิดว่าไม่เหมาะเลย ใครทำอย่างนี้บ้าง ครูว่าควรจะไปเปลี่ยนเสื้อผ้าก่อน...”

จากการสังเกตการสอนของครู

“...บางทีก็จะเอาเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องราวในสังคมมาสอน อย่างวันหนึ่งเจอเรื่องดาราที่แสดงเรื่อง Home Alone เป็นข่าวว่าติดยาเสพติด...ก็จะเอามายกตัวอย่างให้ฟังว่าชีวิตจะเป็นยังไง...ก็จะได้เป็นตัวอย่าง...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับครู

3.3 เน้นระเบียบวินัยในชั้นเรียน

จากการสังเกตพฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของอาจารย์เบญจมาศพบว่านักเรียนนั่งเรียนค่อนข้างเป็นระเบียบตามแถวที่จัดไว้ โดยนักเรียนจะมีหนังสือเรียนวางอยู่บนโต๊ะ ครูไม่อนุญาตให้นักเรียนเดินลุกออกจากที่นั่ง หากมีการคุยกัน นักเรียนจะถูกครูตำหนินักเรียนบางคนนั่งไม่เรียบร้อยครูก็จะตำหนิถึงความไม่เรียบร้อยของนักเรียน วินัยในชั้นเรียนที่อาจารย์เบญจมาศ ให้ความสำคัญคือการตรงต่อเวลา นักเรียนจะต้องมาเข้าห้องเรียนให้ตรงเวลาพร้อม ๆ

กับเพื่อน มีตำราและอุปกรณ์การเรียนครบ การทำงานที่สะอาดเรียบร้อย การพูดจาอย่างมีสัมมาคารวะการมีมารยาทในการฟังครูสอน การแสดงกิริยาที่เหมาะสม การแต่งกายที่ถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียนโดยการกระทำและคำพูดดังนี้

“...นี่ที่นั่นแล้ว... นักเรียนเพิ่งจะมา คาบต่อไปมาให้เร็วกว่านี้
หัดให้เป็นคนตรงต่อเวลาหน่อยนะ...”

จากการสังเกตการสอนของคุณ

“...นักเรียนนั่งเรียนดี ๆ หน่อยนะคะ หน้าห้องอยู่ทางไหน...”

จากการสังเกตการสอนของคุณ

3.4 ครูเป็นผู้ควบคุมชั้นเรียน

จากการสังเกตการสอนและการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการตลอดจนการสอบถามนักเรียนโดยการให้นักเรียนเขียนความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอนของคุณ พบว่าอาจารย์เบญจมาศเป็นผู้ที่วางแผนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับนักเรียนโดยการกำหนดว่าสิ่งใดที่นักเรียนควรจะได้รับรู้ และเป็นประโยชน์กับนักเรียนโดยเฉพาะอย่างยิ่งในการเรียนต่อในระดับมหาวิทยาลัย อาจารย์เบญจมาศมีความคิดเห็นว่าการสอบเข้ามหาวิทยาลัยมีความสำคัญต่อนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อาจารย์เบญจมาศจึงพยายามให้นักเรียนได้มีโอกาสฝึกการทำข้อสอบเข้ามหาวิทยาลัยโดยนำข้อสอบเข้ามหาวิทยาลัยมาสอนและอธิบายหลักและกฎเกณฑ์ของไวยากรณ์และโครงสร้างของภาษาในแต่ละข้อ อาจารย์เบญจมาศจะเป็นผู้สั่งให้นักเรียนเตรียมทำแบบฝึกนี้มาก่อนล่วงหน้า ในขณะที่ทำการสอนอาจารย์เบญจมาศเรียกนักเรียนตอบทีละคน และอธิบายรายละเอียดดังนี้

“...ข้อต่อไป...เป็นอะไร...active – passive ...มี form
อย่างไร Verb to be ตามด้วย...ถูกต้อง...กริยาช่อง 3...”

จากการสังเกตการสอน

“...นักเรียนสังเกตหรือเปล่าว่า ข้อสอบเอ็นท์จะมีเนื้อเรื่อง
ลองไปหาเรื่องที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์หรือเทคโนโลยี
มาคนละ 1 เรื่อง แล้วแปลมาส่ง จะได้อ่านเยอะๆ หน่อย...”

จากการสังเกตการสอน

3.5 อธิบายกฎเกณฑ์

ครูมีพฤติกรรมการสอนในการอธิบายกฎเกณฑ์โครงสร้างของประโยคหลักไวยากรณ์โดยการอธิบายรายละเอียดของการสร้างประโยคภาษาอังกฤษ การยกตัวอย่างประกอบกรออธิบาย ครูมีความเห็นว่านักเรียนยังไม่มี ความแม่นยำในการใช้ไม่ว่าจะเป็นคำหรือ การเรียบเรียงประโยคจึงต้องให้รายละเอียดของเนื้อหาให้แม่นยำก่อนที่จะนักเรียนจะมี ความสามารถในการนำภาษาไปใช้ในสถานการณ์ต่างๆ ดังการกระทำและคำพูดต่อไปนี้

“...เรื่องที่เราจะเรียน คือ past perfect ...ครูบอกแล้วว่า ถ้า perfect จะมี verb ช่อง 3 จะใช้คู่กับ past simple...

จากการสังเกตการสอนของครู

“...เวลาสอน จะให้กฎเกณฑ์ก่อนแล้วให้นักเรียนแต่ง ประโยค อย่างสอนเรื่อง active-passive ก็จะทำให้เด็กเขา แต่งประโยคด้วย...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับครู

3.6 การกำหนดให้นักเรียนทำงานหนัก

ครูเป็นผู้กำหนดภาระงานที่นักเรียนจะต้องทำ โดยการให้ทำแบบฝึกหัดทั้งที่มี อยู่ในตำราเรียนและเอกสารประกอบการสอนที่ครูจัดทำขึ้นโดยนำมาจากแบบฝึกหัดต่าง ๆ ครูมี การสอบโดยลักษณะของแบบฝึกหัดจะเป็นการทบทวนและฝึกความแม่นยำในการใช้ภาษา ครูมี ความเห็นว่า การให้นักเรียนได้ฝึกการทำแบบฝึกหัดมากๆ และบ่อยๆ จะทำให้นักเรียนคุ้นเคยกับ ลักษณะของโจทย์คำถาม และทำให้เกิดความแม่นยำในการใช้อีกด้วย ดังการกระทำและคำพูด ต่อไปนี้

“...ช่วงนี้จะต้องแจกซีทีให้นักเรียนไปทำมาก่อน ยังไม่ได้ แจกเลย....ให้เขาทำมากๆ จะได้แม่น...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ

“...ครูให้ซีทีไปแล้วเรื่อง Passive voice...ทำมาก่อน ลองดู...”

จากการสังเกตการสอนของครู

“...อาจารย์ให้การบ้านเยอะไปหน่อย...รายงานด้วย อาจารย์ให้แปลข่าวมาส่ง...ยังทำไม่เสร็จเลย...อยากให้อาจารย์ให้การบ้านน้อยกว่านี้หน่อย...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับนักเรียน

3.7 สอนเนื้อหาตามตำรา

อาจารย์เบญจมาศเริ่มต้นการสอนด้วยการซักถามเกี่ยวกับสิ่งที่เรียน และให้นักเรียนอ่าน โดยครูจะเป็นผู้เริ่มต้นอ่านเนื้อเรื่องที่ละย่อหน้า จากนั้นจะซักถามความหมายของคำศัพท์ที่อยู่ในเนื้อเรื่อง ครูจะแปลความที่ละประโยคโดยเพิ่มเติมความหมายของคำที่มีความหมายเหมือนกันหรือความหมายตรงกันข้าม จากนั้นก็อ่านประโยคต่อไป สลับด้วยการอธิบายรายละเอียดของประโยคเป็นระยะ ๆ ในขณะที่อธิบายครูมักจะถามคำถามเกี่ยวกับความหมายของคำ เมื่ออธิบายจบบทเรียนแล้วครูได้ซักถามเกี่ยวกับเรื่องที่เรียนไปแล้วพร้อมกับทำแบบฝึกทำยบทเรียน

“...ฟังนะ ดูนย่อหน้าแรก ครูจะอ่านให้ฟังก่อน...
ดูคำศัพท์ในย่อหน้าแรก...ใครบอกครูได้บ้างว่า
เรารู้อะไรเกี่ยวกับคำศัพท์...”

จากการสังเกตการสอนอาจารย์เบญจมาศ

“...หลังจากที่ครูพูดแล้ว ตอนนี้นักเรียนพูดบ้าง...what is the main idea of the passage? ...คืออะไรคะ ใจความสำคัญ เป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร...”

จากการสังเกตการสอนอาจารย์เบญจมาศ

“...ในหนังสือ อาจารย์ก็จะอ่านให้พวกเราฟังก่อน1เที่ยว
แล้วเราก็อ่านเองทั้งห้อง ...ไม่ค่อยพร้อมกันเท่าไร...
อาจารย์ก็คงรำคาญเหมือนกัน เลยบางที่อาจารย์จะเรียก
ให้อ่านทีละคน...แล้วอาจารย์ก็บอกคำศัพท์ อธิบายทีละ
ประโยค ชอบที่อาจารย์อธิบายละเอียด...”

จากการสัมภาษณ์นักเรียน

“...อาจารย์อธิบายละเอียดมาก แล้วก็จะบอกที่มาของ
คำ อย่างเต็มหน้า เต็มหลังแล้วหมายถึงอะไร ...อย่างคำว่า

Possible ถ้าเป็น noun ใช้ possibility ถ้าเติม im แปลว่า
Not ก็จะเป็น ... impossible... และให้สังเกตว่า คำที่เป็น
adjective จะลงท้ายด้วย able ...ก็ทำให้เราารู้ละเอียด
มากขึ้น ...”

จากการสัมภาษณ์นักเรียน

3.8 ครูกำหนดเนื้อหาและบทเรียน

อาจารย์เบญจมาศมีตำราเรียนที่นักเรียนใช้เรียน เป็นหลักในการจัดกิจกรรม
การเรียนการสอน โดยครูจะสอนไปตามลำดับของหนังสือที่ใช้เป็นบทเรียน อาจารย์เบญจมาศ
ให้ความเห็นว่า โรงเรียนเป็นผู้สั่งหนังสือเรียนก็จำเป็นต้องใช้ และการที่ต้องร่วมทำงานกับเพื่อน
ร่วมงาน ที่ตกลงร่วมกันในการสอนวิชาเดียวกันทำให้ความคิดเห็นต่างกัน จึงมีความจำเป็น ที่
จะต้องทำ ตามข้อตกลงส่วนใหญ่ซึ่งเลือกหนังสือที่ใช้เป็นตำราเรียน นอกจากนี้อาจารย์เบญจมาศ
ยังมีความ เห็นว่าถ้าครูไม่มีตำราสอนก็ลำบากเนื่องจากไม่มีสื่อการสอนและแหล่งที่ดีสำหรับครู
หนังสือจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับครู

กรณีศึกษาที่ 4 อาจารย์สุพรรณิการ์

จากการศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของกรณีศึกษาที่ 3 พบว่าสภาพการ
จัด การเรียนการสอนของอาจารย์สุพรรณิการ์มีลักษณะดังนี้

1. สภาพแวดล้อมและบรรยากาศของห้องเรียน

อาจารย์สุพรรณิการ์ สอนภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ณ โรงเรียน
พัฒนศึกษาซึ่งเป็นโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในแถบชานเมือง เป็นโรงเรียนสาขาของโรงเรียนที่มีชื่อเสียง
อันดับหนึ่งของประเทศ และโรงเรียนนี้เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษมีนักเรียนประมาณ 3500 คน
ครู-อาจารย์ทั้งสิ้นประมาณ 141 คน สภาพในห้องเรียนประกอบด้วยนักเรียนห้องละประมาณ 45 – 54
คน โดยแบ่งอัตราส่วนของนักเรียนชายและหญิงอย่างละเท่า ๆ กัน สถานที่ที่ใช้เป็นห้องเรียนจะ
หมุนเวียนสลับกันไป ห้องเรียนทุกห้องประกอบไปด้วยโต๊ะนักเรียนและเก้าอี้ที่จัดเป็นระเบียบ และ
นักเรียน นั่งเรียนในที่นั่งที่เดิมอย่างเป็นระเบียบ บนโต๊ะเรียนของนักเรียนจะมีหนังสือที่ใช้เป็นตำรา
เรียนวางอยู่พร้อมกับสมุดแบบฝึกหัดที่นักเรียนจดคำอธิบายและทำแบบฝึกหัดทำบทเรียน หน้า
ห้องเรียน มีเครื่องรับ โทรทัศน์วงจรปิด และมีเครื่องขยายเสียงพร้อมลำโพง ขนาดของห้องเรียนมี

ขนาดไม่ใหญ่มาก ทำให้ดูคับแคบลงเมื่อนักเรียนนั่งกันเต็มห้องเรียน ในขณะที่ครูสอนจะมีเสียงจากภายนอก และห้องข้างเคียงรบกวน นาน ๆ ครั้ง จะมีการนำนักเรียนมาเรียนที่ห้องปฏิบัติการทางภาษา แต่ครูไม่ได้ใช้ประโยชน์จากห้องปฏิบัติการภาษาอย่างเต็มที่ ลักษณะของผู้เรียนแตกต่างกันออกไปทำให้บรรยากาศของการเรียน แตกต่างกันไปหากเป็นห้องเรียนที่นักเรียนเรียนสายวิทยาศาสตร์ นักเรียนจะมีความสนใจต่อการเรียนมากกว่าห้องเรียนที่เป็นแผนการเรียนทั่วไป โดยแสดงออกทางพฤติกรรมได้แก่การที่นักเรียน ไม่นำหนังสือมาเรียนบ้าง นั่งหลับบ้าง นำเอาวิชาอื่นขึ้นมาทำงานโดยไม่ได้สนใจครูซึ่งยืนอธิบายอยู่หน้าห้อง

2. สภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

อาจารย์สุพรรณนิการมีพฤติกรรมการสอนที่เริ่มต้นจากการนำเข้าสู่บทเรียนโดยการอบรมเรื่องเกี่ยวกับระเบียบวินัยที่นักเรียนจะต้องปฏิบัติได้แก่ ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของการทำงาน ความสนใจเอาใจใส่และการทุ่มเทเวลาและแรงกายแรงใจให้กับการทำงาน การสนทนาถึงสิ่งที่จะเรียนเพื่อต้องการโยงเรื่องเข้าสู่ตัวนักเรียน การเล่าเรื่องที่เกี่ยวข้องกับบทเรียน เป็นการสร้างความสนใจนักเรียน การอธิบายชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของเนื้อหาที่อาจารย์กำลังจะสอน การแจ้งจุดประสงค์ของแต่ละคาบที่เรียนว่าต้องการให้นักเรียนทราบอะไร และจะต้องสามารถปฏิบัติสิ่งใดได้บ้าง การสนทนาซักถามเรื่องทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียนซึ่งแสดงถึงการสนใจและเอาใจใส่ นักเรียน การยกตัวอย่างเหตุการณ์ต่างๆที่เป็นประเด็นสำคัญที่เกิดขึ้นพร้อมทั้งยกคำศัพท์มาอธิบายการยกประเด็น ข่าวก่ที่เกิดขึ้นในช่วงเวลานั้นมาวิพากษ์โดยแทรกคำศัพท์ที่เกี่ยวข้อง

เมื่อนำเข้าสู่บทเรียนเสร็จเรียบร้อยแล้วอาจารย์จะอ่านเนื้อหาให้นักเรียนฟัง นักเรียนจะนั่งเรียนโดยรับฟังการบรรยายของอาจารย์อย่างเป็นระเบียบ เมื่ออ่านเนื้อหาจบแล้ว อาจารย์จะอธิบายความหมายของคำศัพท์โดยการซักถาม นักเรียนจะมีส่วนร่วม ในการเรียนเมื่อ ตอบคำถามของครู ครูจะอธิบายเนื้อความที่ละประโยคสลับกับการถามคำศัพท์ในเนื้อหา การหาประโยคที่เป็นใจความสำคัญของเรื่อง เมื่อครูอธิบายความหมายของประโยคแต่ละประโยค ครูจะขยายวงของคำศัพท์ออกไปอีก โดยประมวลคำศัพท์ที่มีความหมายเหมือนกัน หรือแตกต่างกัน เป็นหมวดหมู่ เพื่อไม่ให้ให้นักเรียนเกิดความสับสนในการจำคำศัพท์ เมื่อจบการแปลความแล้วครูจะให้ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดท้ายบทที่หนังสือกำหนดมาให้ ตลอดจนหลักไวยากรณ์ที่ตำรากำหนด

3. บทบาทของครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักการของปรัชญาการศึกษา

3.1 การเน้นเนื้อหา

ครูใช้วิธีการถ่ายทอดความรู้โดยการบรรยายซึ่งครูจะใช้ภาษาไทยในการอธิบายความและแปลความจากเนื้อหาบทเรียน มีการแบ่งกลุ่มย่อยเพื่อปรึกษาหารือกันในการทำกิจกรรมบ้างแต่เป็นส่วนน้อย โดยปกติทั่วไปนักเรียนจะนั่งฟังครูสอนอย่างเป็นระเบียบ อาจารย์สุพรรณิการิให้เหตุผลเกี่ยวกับการเลือกวิธีการสอนของตนว่าเนื่องจากตัวครูเองไม่ได้จบทางด้านการศึกษาโดยตรง ทำให้ไม่มีประสบการณ์หรือเทคนิควิธีสอนที่สามารถกระตุ้นให้นักเรียนสนใจได้วิธีการต่าง ๆ ที่ได้มาก็มาจากการไปเข้าร่วมอบรมสัมมนา การได้คุยกับเพื่อนร่วมงานที่มีประสบการณ์ในการสอนและเรียนมาทางการสอนภาษาอังกฤษ แล้วมาลองสอนก็ได้ผลดี ดังตัวอย่างการกระทำและคำพูดดังนี้

“...นักเรียนดูในแต่ละ paragraph (ย่อหน้า) ประโยคแรก เขาว่าอย่างไร...มาดูกัน...นักเรียนคิดว่า พิธีแต่งงาน หรือ marriage ceremonies ทั่วโลกเหมือนกันหรือไม่ ...In some cases the bride wears red clothes....ในบางกรณี bride หรือเจ้าสาวนี่ก็จะสวมชุดสีแดง...เคยเห็นหรือเปล่าที่เราเห็นกันส่วนมากจะเป็นสีขาว ก็เป็นวัฒนธรรมของแต่ละชาติ ...”

จากการสังเกตการสอน

“...นักเรียนฟังครูหรือเปล่า...ตั้งใจหน่อย ดูลิสต์ว่าประโยคนี้ออก อะไรกับเรา...เขาบอกว่าสมองของคนแบ่งเป็นส่วนซึ่งในที่นี้ จะเรียกว่า bump เราจะมีความสามารถด้านต่าง ๆ อย่างไรขึ้นอยู่กับ รอยของสมอง หรือ bump ...”

จากการสังเกตการสอน

“...อาจารย์จะถามคำศัพท์ ว่าคำนี้แปลว่าอะไร แปลว่าอะไร... แล้วก็อธิบายให้ฟัง บางทีก็ให้นักเรียนแปลบ้าง แล้ว อาจารย์จะอธิบายอีกที...”

จากการสัมภาษณ์นักเรียน

“...นักเรียนห้องนี้ ไม่แปลไม่ได้หรอก ขนาดแปลยังไม่ค่อยจะรู้

เรื่องเลย ขึ้นให้พูดภาษาอังกฤษตลอดคงไปไม่รอดแน่...ครูเอง
ก็ไม่ไหวเหมือนกัน...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ

“...ยอมรับว่ายังเป็นครูโบราณ กลัวสอนไม่ทันบทเรียน เลยวิธีที่
สะดวกที่สุดก็คือการแปลนี้แหละ เร็วดี และได้เนื้อหา ก็ยอมรับ
นะว่า ยังคิดว่าเนื้อหามีความสำคัญ ถ้าเด็กไม่รู้เรื่อง พื้นฐานไม่
แน่นพอ จะไปต่อได้อย่างไร...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ

“...อาจารย์ใช้วิธีการบรรยายเป็นส่วนใหญ่ มีการให้หาคำศัพท์
ที่มีความหมายเหมือนกันมาเพิ่มเติม...ไม่มีสื่อการสอนใด
นอกจากการพูดอธิบายอย่างเดียว...”

จากบันทึกความคิดเห็นของนักเรียน

3.2 การสอดแทรกด้านการปฏิบัติตนในสังคม

ในขณะที่ดำเนินการสอนครูมักสอดแทรก การปฏิบัติตนในทางที่ถูกต้องที่ควรตาม
มารยาททางสังคม การปฏิบัติตามกฎ กติกาของโรงเรียน กติกาที่ครูได้วางไว้สำหรับนักเรียน ในการ
ปฏิบัติตนเมื่อเรียนวิชาภาษาอังกฤษ เช่นการเข้าห้องเรียนอย่างสม่ำเสมอ การตรงต่อเวลา ความเป็น
ระเบียบเรียบร้อยในการทำงานรวมทั้งมารยาทต่าง ๆ ที่นักเรียนควรจะต้องปฏิบัติต่อบุคคลและ
ต่อสังคม เช่นการประพฤติปฏิบัติตนของวัยรุ่นกับเพื่อนต่างเพศ การมีจิตสำนึกต่อส่วนรวม อาจารย์
สุพรรณิการ์มีความเห็นว่า สังคมปัจจุบันนักเรียนมีวิถีชีวิตที่เปลี่ยนไป มีความแข่งกระด้างมากขึ้น
ไม่อ่อนน้อมถ่อมตน หากครูละเลยสิ่งเหล่านี้ก็จะทำให้นักเรียนเกิดความเคยชินจนติดเป็นนิสัยแล้ว
ต่อมาก็จะกลายเป็นสังคมที่มีแต่ความเสื่อมโทรม ไม่มีขนบธรรมเนียม วัฒนธรรมอันดีงามของไทย
หลงเหลืออยู่

“...อาจารย์จะแทรกความรู้ที่นอกเหนือจากหนังสือ และ
ทันสมัย อย่าง CEO เราก็จะรู้ว่าย่อมาจากอะไร อาจารย์
เอามาสอนเป็นคนแรกเลย...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ

“...หลังจากที่เรียนกับอาจารย์รู้สึกที่อาจารย์สอนสนุก

อาจารย์มักยกเหตุการณ์ปัจจุบันที่เกิดขึ้นมาสอนโดยให้
คำศัพท์ใหม่ๆทำให้ได้ความรู้มากขึ้น...”

จากการบันทึกความคิดเห็นของนักเรียน

“...มาหาครู ควรทำอะไรคะ...เวลาครูนั่งอยู่ควรทำอะไร
อย่าทำกับครูเหมือนเรียนกับอาจารย์ฝรั่ง นั่งลง,,,”

จากการสังเกตพฤติกรรมของครูนอกห้องเรียน

“...เวลาที่ผมทำสิ่งใดผิดหรือไม่ควร ท่านจะตักเตือนตรงๆ ใน
บางครั้งผมรู้สึกว่าคุณครูว่าหรือดุแรงมากโดยเฉพาะเรื่อง
การคบเพื่อนผู้หญิง... แต่สิ่งเหล่านั้นทำให้ผมสำนึกและ
ไม่ทำอีก...”

จากการบันทึกความคิดเห็นของนักเรียน

“...นักเรียนทราบประวัติวันวาเลนไทน์แล้วว่ามีความเป็น
มาอย่างไร...ก็ไม่จำเป็นต้องไปทำตามเขา...ดอกไม้ซื้อกัน
ไปทำไม ในเมื่อยังต้องขอเงินพ่อแม่อยู่เลย...พุ่มเพ็ญโดย
ใช่เหตุ...เราต้องรู้จักคุณค่าของเงิน...ดอกไม้ซื้อหนึ่งสี่ห้า
ร้อย...คนจนเขาอยู่ได้เป็นอาทิตย์...นึกถึงคนที่ไม่มีบ้าง...”

จากการสังเกตการสอน

“...สนุกในการเรียน ในแต่ละชั่วโมงของอาจารย์ มีการ
สอดแทรกเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน ทั้งของตัวอาจารย์
และนักเรียนมาเสริมความรู้เพิ่มให้นักเรียนในห้องโดยจะ
เล่าเป็นภาษาอังกฤษหรือไม่ก็เป็นภาษาไทยและมีคำศัพท์
ที่นักเรียนควรรู้...”

จากการบันทึกความคิดเห็นของนักเรียน

3.3 การเน้นเรื่องระเบียบวินัย

อาจารย์สุพรรณนิการ์จะเริ่มต้นการสอนด้วยการอบรมเรื่องระเบียบวินัยและ
เน้นในเรื่องคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่หลักสูตรของโรงเรียนกำหนด เช่นอาจารย์จะเน้นเรื่อง
ความสะอาด และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของการทำงาน การตรงต่อเวลา อาจารย์สุพรรณนิการ์
มีความเห็นว่าในปัจจุบันนักเรียนมักไม่มีระเบียบวินัย ไม่สนใจในวิชาความรู้ที่ครูให้ ไม่เข้าห้องเรียน

ส่วนหนึ่งมาจากสาเหตุของการไม่มีมาตรการที่ชัดเจนสำหรับนักเรียนที่มีเวลาเรียนไม่ครบ 80 % ของเวลาเรียนทั้งหมด ซึ่งแตกต่างจากระบบการวัดผลเดิม อาจารย์สุพรรณนิการีให้เหตุผลว่าการที่ครูสามารถให้นักเรียนไม่มีสิทธิ์ที่จะสอบทำให้นักเรียนมาเข้าเรียนครบ แต่ในปัจจุบันนักเรียนส่วนหนึ่งมักจะไม่เข้าเรียน อาจารย์สุพรรณนิการีจึงเริ่มต้นการสอนด้วยการอบรมเรื่องระเบียบวินัยเสมอ จากนั้นจึงเริ่มทำการสอน ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“...เวลาทำงานส่งครู ขอให้เรียบร้อยกว่านี้ ครูเห็นบางคน
เอากระดาษอะไรมาเขียน สกปรก ทั้งมัน ...ทั้งเปื้อน...
มันส่อให้เห็นถึงความมั่งง่าย พยายามทำให้ดีกว่านี้...”

จากการสังเกตการสอน

“...วันนี้หายไปไหนกันหลายคน...ไปไหนกันหมด...เวลา
เรียนไม่มาเรียน แล้วจะไปได้อะไร...ครูไม่รู้ว่านักเรียนมา
เรียนเพื่ออะไร...มาแล้วไม่เรียน...วินัยในตัวเองนะ..สำคัญ
ที่สุด ...”

จากการสังเกตการสอน

“...ประทับใจอาจารย์มาก ที่อาจารย์ว่าพวกผมตรงๆ แต่มัน
ทำให้ผมได้คิด...”

จากการบันทึกความเห็นของนักเรียน

3.4 ครูเป็นผู้ควบคุมชั้นเรียน

กิจกรรมการเรียนการสอนที่อาจารย์สุพรรณนิการีจัดมักมาจากความคิดเห็นของครูที่สังเกตเห็นว่ามีประโยชน์และมีคุณค่าสำหรับนักเรียน ครูควบคุมการทำกิจกรรมของนักเรียนให้ดำเนินไปอย่างเรียบร้อย ครูเป็นผู้กำหนดบทบาทให้นักเรียนในการทำกิจกรรมการเรียนการสอน นักเรียนจะเป็นเพียงผู้ปฏิบัติตามคำสั่งของอาจารย์ อาจารย์สุพรรณนิการีมีความคิดเห็นว่าคุณครูจะต้องเป็นผู้กำกับบทบาทให้กับนักเรียนในการดำเนินกิจกรรม หากปล่อยให้ให้นักเรียนไปค้นคว้าแล้วมารายงาน นักเรียนจะไม่ได้ฝึกทักษะทางภาษาเท่าที่ควรเนื่องจากครูไม่สามารถตรวจสอบได้ว่านักเรียน

ได้เรียนรู้มากขึ้นแค่ไหน การที่ครูควบคุมการทำงานของนักเรียนจะเกิดผลดีต่อนักเรียนคือทำให้
ครูรู้ถึงความสามารถในการเรียนรู้ของนักเรียน และสามารถพัฒนาให้นักเรียนเป็นไปตาม
เป้าหมาย ที่ได้ ตั้งไว้ ดังการกระทำและคำพูดต่อไปนี้

“...อาจารย์จะสอนอ่านโดยบอกให้เราอ่านก่อน แล้วอาจารย์
จะอ่านให้เราฟัง และบอกคำศัพท์ในหนังสือ แต่อาจารย์
จะสอนศัพท์ให้เรารู้เยอะมาก อาจารย์ไม่ได้แค่บอกคำ
ศัพท์ในหนังสือ แต่อาจารย์จะสอนคำศัพท์อื่นเพิ่มขึ้นไปด้วย...”

จากบันทึกความคิดเห็นของนักเรียน

“...เวลามีกงานในหนังสือ อาจารย์จะสั่งให้ทำเป็นกลุ่มบ้าง
เดี่ยวบ้างคละกันไป งานที่เป็นกลุ่มเราจะมีคะแนนของ
กลุ่มซึ่งจะช่วยคนที่คะแนนน้อย ได้ดีมาก...”

จากการสัมภาษณ์นักเรียน

“...นักเรียน...ครูบอกให้เอา dic มา เอามาทุกคนนะ วันนี้
เราจะมาดูพวก synonyme ของคำต่างๆ พร้อมที่จะหา
หรือยัง...พร้อมแล้วเริ่มเลย...”

จากการสังเกตการสอนของครู

3.5 อธิบายกฎเกณฑ์

อาจารย์สุพรรณนิการีให้ความสำคัญกับกฎเกณฑ์ และโครงสร้างทางไวยากรณ์โดย
ครูจะให้รายละเอียดเกี่ยวกับเนื้อหา ความหมาย ที่มาของคำ หน้าที่ของคำศัพท์นั้นๆ ครูใช้วิธีการ
อธิบายโดยครูมีความเห็นว่าครูไม่สามารถที่จะหาวิธีการในการถ่ายทอดความรู้ให้ได้ผล นอกจาก
การอธิบาย กฎเกณฑ์การใช้ตามหลักไวยากรณ์ และเป็นสิ่งค้ำประกันที่นักเรียนควรได้เรียนรู้ เนื่องจาก
นักเรียนจะต้องมีความแม่นยำในการใช้ภาษาเพื่อเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ต่อไป หากนักเรียน
เข้าใจโครงสร้างของภาษาจะทำให้นักเรียนมีความสามารถในการใช้ภาษาในทักษะอื่นๆด้วย ดัง
ตัวอย่างของการกระทำ และคำพูดดังนี้

“...นักเรียนสังเกตคำ อย่าง sense เป็น noun ถ้าเป็น sensual

เติม al เข้าไปท้ายคำจะทำให้คำนั้นเป็น adjective ...นอกจากนี้ คำที่เติมท้าย หรือ suffix ที่เป็น adjective ก็มี tive, ble, less อย่าง sensitive sensible senseless...”

จากการสังเกตการสอน

“...อาจารย์สอน grammar ดี ชอบที่อาจารย์อธิบายกฎ เพราะรู้ว่าตัวเองอ่อนมาก ไม่ค่อยรู้เรื่อง อาจารย์อธิบายละเอียดดี แล้วก็จะแทรกไปเลยเวลาประโยคนี้เป็นอย่างนี้...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับนักเรียน

3.6 การกำหนดให้นักเรียนทำงานหนัก

การกำหนดภาระงานให้กับนักเรียน อาจารย์สุพรรณนิการ์ได้มอบหมายงานให้นักเรียนทำโดยต้องเตรียมตัวล่วงหน้าก่อนการเรียน ครูจะแจกเอกสารประกอบการสอนที่เกี่ยวข้องแบบฝึกหัดหลักไวยากรณ์ โครงสร้างของภาษา และแนวข้อสอบเข้ามหาวิทยาลัยเป็นรายข้อให้นักเรียน เตรียมมาก่อนการเรียน ในขณะที่เรียนครูจะเรียกนักเรียนตอบ หากใครตอบไม่ถูกครูจะให้ไปค้นคว้า เพิ่มเติมแล้วทำรายงานมาส่ง อาจารย์สุพรรณนิการ์มีความคิดเห็นที่นักเรียนสนใจในเรื่องการสอบเข้ามหาวิทยาลัยมาก ด้วยการศึกษาที่คิดว่านักเรียนต้องมีความพร้อมในด้านความรู้ ดังนั้นครูจึงต้องมอบหมายงานให้นักเรียนได้ศึกษาเพื่อให้นักเรียนจะได้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถตั้งการกระทำและคำกล่าวต่อไปนี้

“...ข้อนี้ไม่ถูกแล้ว แสดงว่าไม่เข้าใจเรื่อง Indirect Speech
 ขึ้นไปค้น แล้วทำรายงานมาส่งว่าเขาใช้ยังไง...”

จากการสังเกตการสอนของครู

“...เดือนนี้เป็นเดือนที่มีวันแม่...ให้นักเรียนเขียนบทความ
 เรื่องเกี่ยวกับแม่ มาคนละเรื่อง...ความยาวประมาณ 350
 คำ...”

จากการสังเกตการสอนของครู

“...อาจารย์ให้งานเยอะ...แต่ก็จะสั่งล่วงหน้า...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับนักเรียน

3.7 สอนเนื้อหาตามตำรา

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของอาจารย์สุพรรณนิการ์จะเป็นการสอนที่ยึดเนื้อหาตามตำราเรียนเป็นหลักโดยจะสอนไปตามลำดับของบทเรียนที่มีในหนังสือเป็นส่วนใหญ่ในการสอนการอ่านครูจะอ่านข้อความในหนังสือให้นักเรียนฟังก่อน 1 ครั้ง จากนั้นให้นักเรียนอ่านพร้อมกัน ครูจะแก้ไขคำที่นักเรียนอ่านไม่ถูกต้อง เมื่อนักเรียนอ่านเนื้อหาความจบแล้ว ครูจะให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดทำยบท และเรียนหลักไวยากรณ์ตามที่หนังสือเรียนกำหนด ครูมีความคิดเห็นว่าหนังสือ ที่นำมาเป็นบทเรียนเป็นหนังสือที่น่าสนใจ มีรายละเอียดของเนื้อเรื่องที่ให้ความรู้ดีมาก หากให้ครูจัดหาเนื้อหาเองคงทำไม่ได้เนื่องจากไม่มีเวลาเพียงพอในการค้นคว้า และโรงเรียนไม่สามารถจัดหาแหล่งค้นคว้าสำหรับครูได้อย่างเพียงพอ การมีหนังสือเรียนจึงช่วยแบ่งเบาภาระนี้ได้ นอกจากนี้ความสามารถของครูเองในเรื่องของการใช้ภาษาอังกฤษยังไม่ดีพอที่จะคิดค้นแต่งตำราหรือเขียนแบบฝึกหัดได้ ดังการกระทำและคำพูดดังนี้

“...อาจารย์จะใช้หนังสือเล่มนี้ เรียน...แล้วก็ทำแบบฝึกหัดทำยบท แล้วก็ส่งให้อาจารย์ตรวจถ้าอาจารย์บอกให้ส่ง...”

จากการสังเกตการสอนของครู

“...อาจารย์สอนถึงบทนี้...อาจารย์จะอธิบาย แปลให้ฟัง...แล้วก็ให้เราหาคำศัพท์ ที่เหมือนกันบ้าง...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับนักเรียน

“...หนังสือเล่มนี้ดีมาก...มีเนื้อหาน่าสนใจ ทันสมัย อย่างเรื่องของสมอ ก็เพิ่งจะรู้ว่ามีส่วนๆ เรียกว่าอะไร...อาหารของ Mexican...มีเนื้อหาที่มีหลายๆชนิด...ดี ทำให้ไม่น่าเบื่อ...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับครู

“...ไม่ใช่หนังสือไม่ได้ ไม่มีเวลาไปหา text มาให้นักเรียนหрок

แค่นี้งานก็ท่วมแล้ว... อีกร้อยกัโรงเรียนไม่มีแหล่งให้ค้นขนาด
นั้น...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับครู

3.8 ครูกำหนดเนื้อหาและบทเรียน

ครูเลือกเนื้อหาที่เป็นประโยชน์และมีความหมายสำหรับผู้เรียน เนื้อหาที่ครูใช้สอนนักเรียน นอกจากหนังสือที่เป็นตำราเรียนประจำแล้ว ครูนำข่าว บทความ และเหตุการณ์สำคัญ มาสอนบ้างเป็นครั้งคราว โดยจะเน้นในลักษณะของ เนื้อหาที่ ตรงกับลักษณะของข้อสอบวิชาภาษาอังกฤษ ในการสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัย นอกจากนี้ยังมี การนำข้อสอบเข้ามหาวิทยาลัยมาสอน เป็นรายข้อและอธิบายวิธีการ และเทคนิคการเดาคำตอบ และการเลือกคำตอบที่ถูกต้อง โดยครูให้เหตุผลว่าการสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัยเป็นเป้าหมายหลักในการเรียน และค่านิยมของนักเรียน รวมถึงเป็นความหวังของผู้ปกครองในการที่จะต้องสอบเข้าเรียนต่อใน มหาวิทยาลัยให้ได้ ถ้าครูสอนเฉพาะเนื้อหาในหนังสือนักเรียน นักเรียนจะไม่สนใจในการเรียนเลยและจะทำให้วิชานั้นหมดความหมายไป ดังนั้นครูจึงจำเป็นต้องนำข้อสอบมาสอนและสอนเพื่อให้นักเรียนได้นำความรู้ไปใช้ในการสอบ นอกเหนือไปจากการให้ความรู้เป็นพื้นฐานในการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ดังตัวอย่างการกระทำและคำพูดต่อไปนี้

“...เวลาสอนก็ ชอบเอาเรื่องโน้น เรื่องนี้มาสอน คิดว่าเป็นประโยชน์ บางทีก็มีเรื่อง Joke ปรากฏว่าเด็กชอบมาก...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ

“...อาจารย์ชอบสอน vocab (หมายถึงคำศัพท์) เพราะอยากให้นักเรียนจำคำศัพท์ไว้ไปสอบ Ent. ได้...”

จากบันทึกความคิดเห็นของนักเรียน

นอกจากนี้ครูยังเลือกเนื้อหาที่มีความสอดคล้องกับเหตุการณ์ในปัจจุบันเนื้อหาที่อยู่ในความสนใจของนักเรียน และกำลังเป็นประเด็นที่โด่งดังในสังคมขณะนั้น ครูสอดแทรกวัฒนธรรมที่สำคัญ เช่น เทศกาลต่างๆ ทั้งที่เป็นของไทยและของเจ้าของภาษาเช่น เทศกาลวันแม่ โดยการสอนบทความเกี่ยวกับแม่ แล้วให้นักเรียนเขียนเรื่องราวที่ตนประทับใจเกี่ยวกับแม่ วันวาเลนไทน์ วันลอยกระทง เทศกาลขอบคุณพระเจ้า เทศกาลคริสต์มาส เป็นต้น โดยอาจารย์สุพรรณิการ์ให้เหตุผล

ว่าการที่สอดแทรกวัฒนธรรมลงไปในบทเรียนเพราะว่านักเรียน จำเป็นจะต้องเรียนรู้เพื่อที่เขาจะได้ตระหนักถึงความสำคัญและจะได้มีความรู้ทันเหตุการณ์

“...อาจารย์มีวิธีการสอนเป็นของตนเอง ...มีการสอดแทรกเนื้อหาเรื่องราวหรือเหตุการณ์ปัจจุบันให้สอดคล้องกับเนื้อหาหรือเรื่องราวที่ท่านสอน เช่น อาจารย์สอนเรื่องเกี่ยวกับค่านั่นๆ มาอธิบายและให้จำเป็นชุด ...ทำให้เปิดโลกทัศน์กว้างไกลและสามารถนำไปใช้สอบ Ent. ได้ด้วย...”

จากบันทึกความคิดเห็นของนักเรียน

กรณีศึกษาที่ 5 ช้องนาง

สภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของอาจารย์ห้องนางตามสภาพที่ได้จากการสังเกตการสอน การสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับอาจารย์ห้องนาง การสัมภาษณ์นักเรียน เอกสาร ประกอบได้แก่แผนการสอน แฟ้มประวัติ รูปถ่าย ผลงานนักเรียนและเอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้อง พบว่าอาจารย์ห้องนางได้ปฏิบัติดังนี้

1. สภาพแวดล้อมและบรรยากาศของห้องเรียน

อาจารย์ห้องนางสอนวิชาภาษาอังกฤษ ณ โรงเรียนปัญญาวิทยซึ่งเป็นโรงเรียนที่มีชื่อเสียงในกรุงเทพมหานคร นักเรียนโรงเรียนแห่งนี้เป็นโรงเรียนที่เป็นที่ยอมรับว่านักเรียนค่อนข้างเป็นนักเรียนที่เรียนดี เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ มีนักเรียนประมาณ 5,000 คน อาคารเรียนและห้องเรียนค่อนข้างกว้างกว่าโรงเรียนมัธยมทั่วไป และห้องเรียนสะอาด บางครั้งนักเรียนจะเรียนในห้องที่ใช้เป็นห้องบรรยายซึ่งติดเครื่องปรับอากาศ ทำให้เย็นสบาย นักเรียนมีความตั้งใจในการเรียนสูง นักเรียนแต่ละคนแต่งกายสะอาดเรียบร้อย หน้าห้องเรียนจะมีเครื่องฉายแผ่นใสตั้งอยู่ครูไม่จำเป็นต้องใช้ไมค์โครโฟนเพราะบรรยากาศเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ห้องเรียนเงียบปราศจากเสียงรบกวน นักเรียนมีความพร้อมในการเรียนรู้ค่อนข้างสูง นักเรียนแต่ละคนไม่มีหนังสือเหมือนกับห้องเรียนหรือโรงเรียนอื่น ๆ แต่มีตำราที่ครูจัดทำเนื้อหาซึ่งหลากหลายเป็นเล่มให้กับนักเรียน นักเรียนไม่คุยกันในขณะที่ยืนแต่นั่งฟังอย่างตั้งใจและมีการเปลี่ยนบทบาทโดยนำเสนอสิ่งที่ตนค้นคว้ามานำเสนอให้กับเพื่อน ๆ ครูนั่งฟังและป้อนคำถามโดยใช้ภาษาอังกฤษสื่อ

ความเป็นส่วนใหญ่ บางครั้งจะพูดภาษาไทยกำกับหลังจากที่พูดภาษาอังกฤษประโยคนั้น ๆ นักเรียนได้ฝึกการพูดหน้าชั้นเรียนเป็นการสรุปสิ่งที่ตนได้ค้นคว้าและเตรียมมาล่วงหน้า มานำเสนอ โดยใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อความ ครูซักถามให้นักเรียนคิดหาคำตอบเป็นระยะ ๆ นักเรียนเรียนด้วยความสดชื่นแจ่มใส พร้อมและกล้าที่จะแสดงออก ไม่ว่าจะเป็นการพูดหน้าชั้นเรียน หรือซักถามเพื่อน และการตอบคำถามของครู มีการให้กำลังใจซึ่งกันและกันเป็นระยะ ๆ บรรยากาศในการเรียนไม่เคร่งเครียด มีเสียงหัวเราะของนักเรียนประกอบกับใบหน้าที่ยิ้มแย้มของครู และนักเรียน มีการซักถาม และการปรึกษาหารือกัน ครูและนักเรียนพูดคุยกันเกี่ยวกับการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ

2. สภาพการจัดการเรียนการสอน

อาจารย์ช้องนางเน้นการสอนที่กระตุ้นให้เกิดการคิดและการสร้างสรรค์งาน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจะเป็นการสอนที่หลากหลายวิธีการซึ่งขึ้นอยู่กับจุดประสงค์ในการเรียนรู้ และเนื้อหาที่จะสอน จะไม่เน้นการอธิบาย หรือแปลความโดยอาจารย์ช้องนางให้เหตุผลว่า เนื่องจากวิชาภาษาอังกฤษเป็นวิชาทักษะ จะไม่เน้นเนื้อหาแต่เน้นที่การนำความรู้ทางภาษาไปใช้ ดังนั้นในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจึงเน้นที่การให้นักเรียนได้มีโอกาส ในการใช้ภาษาใน สถานการณ์ต่าง ๆ เท่าที่โอกาสของนักเรียนจะอำนวยให้ ครูจะคอยเป็นผู้ที่ให้คำแนะนำ แก่นักเรียน และทำให้บทเรียนสนุกสนานโดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนโดยนักเรียนจะแสดงความสามารถของตนในการใช้ภาษาในสถานการณ์จริงเน้นการค้นคว้าเพิ่มเติมนอกเหนือไปจากเนื้อหาที่ให้ นักเรียนจะเตรียมตัวล่วงหน้าก่อนการเรียน เนื่องจากครูจะใช้ภาษาอังกฤษในการสอนหรืออธิบายความและมักจะเริ่มต้นจากการซักถามและให้แนวทางในการคิดโดยการถามคำถาม การให้นักเรียนเขียนผังความคิดโดยมีจุดมุ่งหมายให้นักเรียน ได้มีความคิดในการวิเคราะห์เรื่องราวที่อ่านเพื่อเป็นการสรุปเรื่องราวที่อ่านให้เป็นระบบ นอกจากนี้ยังมีวิธีการดึงความรู้เดิมจากนักเรียนก่อนการเรียนเพื่อเป็นการเตรียมนักเรียนเกี่ยวกับความรู้เดิมเกี่ยวกับเรื่องที่จะเรียนมาก่อน เพราะหาก นักเรียนมีความรู้เดิมมาบ้างจะทำให้เข้าใจบทเรียนมากยิ่งขึ้นจากนั้นจะถามว่านักเรียนอยากเรียนรู้ อะไรและสิ่งที่นักเรียนได้เรียนไปในวันนี้คืออะไรให้นักเรียนได้สะท้อนความคิดในสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปโดยการเขียนบันทึกการเรียนรู้ (learning log)

นอกจากนี้ครูจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่เป็นการบูรณาการทักษะทั้งสี่คือการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนเข้าด้วยกัน นอกจากนี้ยังบูรณาการไปยังวิชาอื่น ๆ ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนได้ใช้ความรู้ความสามารถได้อย่างเต็มศักยภาพ ในด้านการพูด ก็จะทำให้ นักเรียนได้นำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียนโดยนักเรียนจะเลือกหัวข้อที่ตนสนใจซึ่งเป็นหัวข้อที่ครูกำหนดให้แล้วไปค้นคว้ามานำเสนอเพื่อนหน้าชั้นเรียน มีการฝึกการทำงานร่วมกันตั้งแต่ 2 คน

ไปจนถึงกลุ่มประมาณ 4-5 คน นอกจากนี้การที่นักเรียนต้องตอบคำถามที่ครูซักถาม หรือการ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่เรียนเป็นวิธีการฝึกการพูดและการฟังไปด้วย การทำโครงการงาน เกี่ยวกับภาพยนตร์ซึ่งจะต้องใช้ทักษะหลายด้านในการทำกิจกรรมนี้ ภาพยนตร์ที่นักเรียนเลือกจะ มาจากรายการภาพยนตร์ที่ครูได้คัดเลือกมาแล้วว่าเป็นภาพยนตร์ที่มีเนื้อหาสาระและได้อรรถรส ในการชม มีคติสอนใจ และอีกส่วนหนึ่งเป็นภาพยนตร์ที่ครูสอบถามความคิดเห็นจากนักเรียน เกี่ยวกับภาพยนตร์ที่นักเรียนต้องการชมครูจะจัดวิธีดีให้นักเรียนไปศึกษา แล้วทำกิจกรรมตามที่ครูได้ กำหนด เช่นการหาแก่นสารของเรื่องการวิจารณ์ตัวละครในเรื่อง คำศัพท์และสำนวนที่ใช้ เป็นต้น การให้ นักเรียนทำแผนภูมิเรื่องราว ตามที่นักเรียนเสนอแนะ และทำรายงานเพื่อนำเสนอ การเขียน สรุปลงความหรือการบรรยายต่าง ๆ นั้น นักเรียนจะเขียนมาให้ครูอ่านเพื่อขอคำแนะนำในการเขียน นักเรียน และครูจะแนะนำงานและส่งงานกันทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) ในการสอน เนื้อหาต่าง ๆ จะพยายามให้นักเรียนนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้และเชื่อมโยงกับตัวนักเรียน การ สอนให้นักเรียนได้วิเคราะห์คุณลักษณะของตนที่เหมาะสมกับงานเพื่อนักเรียนจะได้พัฒนาในสิ่งที่ตน ต้องการเพื่ออนาคต นอกจากวิธีที่กล่าวมาแล้ว จะให้นักเรียน ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกัน และกัน ผลัดกันแสดงความคิดเห็น ซักถามกัน ระดมความคิดในการทำงานร่วมกัน

3. บทบาทของครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักการของปรัชญาการศึกษา

จากการสังเกตการสอน การสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับครูและนักเรียน ตลอดจนเอกสารประกอบการสอนได้แก่แผนการจัดการเรียนรู้ พบว่าพฤติกรรมการจัดการเรียน การสอนของอาจารย์ชื่อนางสอดคล้องกับหลักปรัชญาพัฒนาการนิยมโดยมีลักษณะดังนี้

3.1 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการทำงานร่วมกับผู้อื่น

ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน อาจารย์ชื่อนางมีการฝึกกระบวนการใน การทำงานร่วมกันให้กับนักเรียน โดยการวางแผนในการจัดการเรียนรู้โดยการมอบหมายงานกลุ่ม ศึกษาสิ่งที่น่าสนใจ โดยครูจะเป็นผู้แนะนำซึ่งอาจารย์มีความคิดว่าการที่ได้ขึ้นชื่อว่าครูไม่ใช่ เพียงว่าเป็นผู้ที่ทำหน้าที่สอนหนังสือเท่านั้น แต่เป็นการสอนคน ดังนั้นการที่ได้จัดกิจกรรมการเรียน การสอนที่เปิดโอกาส ให้นักเรียนได้ทำงานร่วมกัน ซึ่งเป็นการฝึกกระบวนการในการทำงาน ซึ่งจะ เป็นการเตรียมตัวนักเรียนเพื่อชีวิตของนักเรียนและสามารถนำไปใช้ในการดำรงชีวิตในอนาคตได้ ดังการกระทำและคำกล่าวต่อไปนี้

“...การทำงานลักษณะนี้ ช่วยปลูกฝังการทำงานที่เป็นระบบ
อย่างแรกเลยในการที่จะทำงานอะไรก็ต้องมีการวางแผน ว่า

จะทำอะไรบ้าง อย่างไร ใช้เวลามากน้อยแค่ไหน...”

จากการบันทึกความคิดเห็นของนักเรียน

“...และการทำงานได้เป็นตัวพัฒนาความสามารถทางภาษา
และการบริหารการจัดการ ...”

จากการบันทึกความคิดเห็นของนักเรียน

“...การสอนแบบนี้ทำให้เราสามารถรับมือกับปัญหาต่างๆ
มากมาย และทำให้ฝึกความอดทน ควบคุมอารมณ์ และ
รู้จักการแสดงออกที่ดี เรายังได้รู้จักการศึกษาค้นคว้าหา
ความรู้มาประกอบการทำงาน...”

จากการบันทึกความคิดเห็นของนักเรียน

3.2 กิจกรรมการเรียนการสอนที่ฝึกทักษะการคิด

ครูมีพฤติกรรมในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการในการคิด โดยครูใช้คำถามกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการคิดในการค้นหาคำตอบ การเสริมต่อการเรียนรู้ (Scaffolding) โดยการให้นักเรียนคิดและการเดาคำตอบก่อนที่ครูจะเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง การให้นักเรียนทำการสรุปและจับประเด็นสำคัญของเรื่องที่อ่านโดยการทำผังความคิด เพื่อดึงใจความสำคัญจากสิ่งที่อ่านการวิเคราะห์ความจากการอ่าน การเปรียบเทียบสิ่งที่เรียนรู้กับชีวิตจริงของนักเรียน การค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ที่นอกเหนือจากตำราเรียน การวิเคราะห์เรื่องราวต่างๆ ตามประเด็นที่ครู คิดว่าสำคัญและเป็นประโยชน์กับนักเรียนเช่นการวิเคราะห์อุปนิสัยของตัวละคร การวิเคราะห์เปรียบเทียบ การสรุปเรื่องราว จากสิ่งที่อ่านหรือฟัง

“...does anyone eat a lot of french fries? Is it good
to do so?...why...or why not?...”

จากการสังเกตการสอนของครู

“...อ่านบทกวีสั้น ๆ ให้นักเรียนฟัง...

When I am dead

Cry for me a little

Think of me sometimes
 But not too much
 Think of me now and again
 As I was in life
 At some moments it's pleasant to call
 But not for long
 Leave me in peace
 And I shall leave you in peace
 And while you live
 Let your thoughts be with the living.

ถามความรู้สึกของนักเรียน ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น
 นักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไรกับบทกวี นักเรียนได้อะไร
 จากบทกวี บทกวีมีบทบาทอย่างไรในชีวิตนักเรียน มีคุณค่า
 อะไรในโลก บทกวีเป็นเรื่องซับซ้อนเกินกว่าที่นักเรียนจะ
 เข้าใจหรือไม่...”

จากแผนการสอนของอาจารย์ช็องนาง

“...นำเข้าสู่บทเรียนโดยการกล่าวถึงบทบาทของคนรุ่นใหม่
 ในปัจจุบัน การเข้าสู่โลกอาชีพ ความสำคัญของการอ่าน
 ความเร็วในการอ่าน และความสำคัญไม่ได้อยู่ที่เพียงการ
 ตอบคำถามได้เท่านั้น ต้องคิดเป็น ตั้งคำถามเป็น นั่นคือ
 การแสดงออกว่านักเรียนคิดเป็น รู้ปัญหา มีกลยุทธ์ในการ
 แก้ปัญหาที่ดี...”

จากแผนการสอนของอาจารย์ช็องนาง

“...นักเรียนจับคู่วิเคราะห์แนวการตั้งคำถามจากแบบฝึก แลก
 เปลี่ยนความคิดเห็น...”

จากแผนการสอนของอาจารย์ช็องนาง

“...ซักถามนักเรียนเกี่ยวกับภาพยนตร์ Behind the Painting ให้

นักเรียนอภิปราย สรุปย่อ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ชอบหรือไม่ชอบ เปรียบเทียบ แล้วตั้งประเด็น ถ้าจะมีการเขียนสรุปจากสิ่งที่นักเรียนอภิปราย หรือแสดงความคิดเห็น จะต้องทำอย่างไร ทำแล้วได้ประโยชน์หรือไม่ ทำไมต้องมีการเขียนในลักษณะ Summary Writing...”

จากแผนการสอนของอาจารย์ชื่องนาง

อาจารย์ชื่องนางมีความคิดเห็นว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้นักเรียนได้ฝึกทักษะในการคิดเป็นการทำให้ห้องเรียนมีชีวิตชีวา นักเรียนมีการตื่นตัวในการเรียนอยู่ตลอดเวลา เป็นสิ่งที่ท้าทายความสามารถของนักเรียน นอกจากนี้ยังเห็นความสำคัญในการมุ่งมั่นที่จะพัฒนาให้นักเรียนได้เป็นผู้รู้คิด รู้ทำ สามารถแก้ปัญหาได้ ฟังตนเองได้

“...อย่างน้อยเขาก็ต้องคิดก่อนที่จะตอบอะไรออกมา ดีกว่านั่งเรียนแบบเฉื่อยๆ ซึ่งผิดลักษณะของห้องเรียนภาษา... เด็กจะต้องลอง ต้องปรึกษาหารือกัน จะได้มีทักษะในการใช้ภาษา ในการ present งาน...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ

3.3 บูรณาการเนื้อหาให้สอดคล้องกับสังคม

อาจารย์ชื่องนางเน้นการเรียนการสอนโดยจัดเตรียมเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนโดยบูรณาการการสอนเนื้อหาที่หลากหลายโดยเชื่อมโยงไปสู่การเรียนรู้ในสาระอื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมที่เป็นยุคแห่งข้อมูลข่าวสาร ครูได้เป็นผู้นำในการเตรียมนักเรียนให้เข้าสู่ยุคไร้พรมแดน โดยครูจะเป็นผู้คอยชี้แนะ และนำทางให้ผู้เรียนได้ค้นคว้าหาความรู้จากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ครูส่งเสริมให้นักเรียนค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้จากระบบอินเทอร์เน็ต นอกจากนี้ครูเลือกเนื้อหาบทเรียนที่เกี่ยวข้องกับสังคมในชีวิตประจำวันของนักเรียน เช่นภาษาที่ใช้ในสถานการณ์ต่างๆ การอภิปรายถึงเหตุการณ์ในสังคม การเลือกเนื้อหาบทเรียนที่มาจากของจริง ได้แก่สลากยา แผ่นพับโฆษณาสินค้า แบบฟอร์มใบสมัครในรูปแบบต่างๆ ด้งการกระทำและคำพูดดังนี้

“...ความรู้ที่ผมได้มาจากชั้นเรียนภาษาอังกฤษทั้งโดยตรง และโดยอ้อม ไม่เพียงแต่นำไปใช้ในห้องเรียนเท่านั้น แต่ยังสามารถนำไปประยุกต์กับโลกภายนอกได้อีกด้วย...”

จากการบันทึกความคิดเห็นของนักเรียน

“...พยายามให้นักเรียนได้เรียนรู้ในหลายๆด้าน เพราะชีวิตของนักเรียนไม่ได้มีแค่นี้แต่ในตำราเท่านั้น เลยให้นักเรียนได้เรียนเนื้อหาที่เขาจะนำไปใช้ดำรงชีวิตในสังคม...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับครู

“...สิ่งที่อาจารย์สอน...พวกเรานำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน คิดว่ามีค่ามาก...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับนักเรียน

“...ได้รับความรู้จากการอ่าน passage ต่างๆ เป็นความรู้รอบตัว...และยังได้เห็นภาษาที่สละสลวย ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในการทำงานอื่น...”

จากบันทึกความคิดเห็นของนักเรียน

“...คิดถึงงาน ที่ดูแล้วว่าจะยากเพราะมันเป็น writing project และที่สำคัญคือเป็น pair work ลำบากใจตรงที่เวลาเขียนคงจะลำบาก คิดว่างานขนาดนี้ต้อง search ข้อมูลใน internet...”

จากบันทึกการเรียนรู้ของนักเรียน

3.4 ครูและนักเรียนร่วมกันวางแผนในการเรียน

ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษครูจะวางแผนการจัดกิจกรรมในการเรียนรู้ร่วมกันกับนักเรียน ครูสอบถามความต้องการในการเรียนกับนักเรียนก่อนทำการสอน เช่นการตกลงร่วมกันในการเลือกเนื้อหา การตกลงในด้านการวัดผลโดยครูและนักเรียนตกลงเรื่องเกณฑ์ในการประเมิน เช่นการประเมินการเขียน โดยครูและนักเรียนจะทำการเจรจาต่อรองกัน

ก่อนที่จะกำหนดเป็นเกณฑ์ จะมีการปรึกษาหารือกันระหว่างการดำเนินการเรียนการสอนโดยวิธี
โครงการดังกล่าวต่อไปนี้

“...อาจารย์จะถามพวกเราก่อนว่าต้องการเรียนรู้เรื่อง
อะไร...แล้วก็วางแผนว่าจะมีวิธีการทำอย่างไร...แล้ว
อาจารย์จะตามงานว่าเรามีปัญหาอะไรในการทำงาน
มีความก้าวหน้าไปถึงไหน...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการนักเรียน

3.5 ครูเป็นผู้ชี้แนะและที่ปรึกษา

บทบาทของครูในการจัดการเรียนการสอนครูได้มีบทบาทเป็นผู้ที่แนะนำ ช่วยเหลือ
ให้นักเรียนได้ประสบผลสำเร็จในการเรียนรู้ ครูจะกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความคิดและเป็นທີ່ปรึกษา
ของนักเรียน

“...อาจารย์จะคอยเป็นผู้ชี้แนะ และเพิ่มเติมความรู้ให้และ
ยังมีรูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลาย น่าสนใจ สร้างเสริม
ประสบการณ์...”

จากบันทึกความคิดเห็นของนักเรียน

3.6 เน้นความเป็นประชาธิปไตยในการเรียน

การเน้นความเป็นประชาธิปไตยในการเรียนรู้ ครูได้แสดงบทบาทคือการให้อิสระ
ทางความคิด การมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวางแผนการเรียนรู้ร่วมกัน
การเรียนรู้ไปพร้อม ๆ กันระหว่างครูและนักเรียน นักเรียนมีโอกาสทำงานร่วมกันในกลุ่มจึงเป็นการ
ให้นักเรียนได้ใช้กระบวนการในการทำงานร่วมกันดังการกระทำและคำพูดดังนี้

“...เราต้องมาตกลงกันว่าเรียนอะไร ก็ต้องยอมรับ
ความคิดเห็นของเพื่อน ๆ ว่าจะเอาอย่างไร...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับนักเรียน

“...อาจารย์ไม่ได้บอกว่าความคิดของเราผิดหรือถูก
แต่อาจารย์จะให้เราแสดงความคิดเห็น...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับนักเรียน

3.7 เน้นประสบการณ์ของผู้เรียน

อาจารย์ซ็องนางจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นประสบการณ์ของผู้เรียนโดยการศึกษาค้นคว้าก่อนล่วงหน้า การลงมือกระทำด้วยตนเองก่อนที่ครูจะทำการสอน การให้โอกาสนักเรียนในการใช้ภาษาและรับรู้ถึงข้อผิดพลาดของตนเองและนำไปพัฒนาส่วนที่นักเรียนยังมีความบกพร่อง การใช้ภาษาอังกฤษในการเรียนการสอน การให้นักเรียนได้แสดงออกในการใช้ภาษาอังกฤษ พูดนำเสนอสิ่งที่เตรียม และค้นคว้าให้กับครูและเพื่อนพ้องหน้าชั้นเรียน การลงมือกระทำด้วยตนเอง ทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน การเรียนการสอนภาษาอังกฤษของอาจารย์ซ็องนาง ไม่จำกัดอยู่ในห้องเรียน การให้นักเรียนไปชมนิทรรศการ การไปทัศนศึกษานอกสถานที่แล้วกลับมาเขียนรายงานเป็นภาษาอังกฤษ

“...Today I will tell you about cockroaches... This is a picture of cockroaches. I am sure you don't like them...”

จากการนำเสนอของนักเรียนในชั้นเรียน

“...เวลาเมื่อนิทรรศการน่าสนใจ อาจารย์ก็จะให้ไปชมเพื่อสร้างประสบการณ์ และทำรายงานเป็นภาษาอังกฤษเพื่อฝึกการเขียน...”

จากการบันทึกความคิดเห็นของนักเรียน

“...ก็มีไปดูนิทรรศการ แล้วมาเขียนเล่าว่าไปทำอะไร ที่ไหน ได้อะไรจากการไป...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับนักเรียน

“...ไม่จำกัดแหล่งการเรียนรู้ภายในห้องเรียน แต่ขยายไปถึงสถานที่ต่างๆ ทำให้การเรียนรู้สนุกสนาน ไม่เบื่อหน่าย นักเรียนทุกคนได้ฝึกสมอง...”

จากบันทึกความคิดเห็นของนักเรียน

“...ครูมอบหมายให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าหาบทกวีที่นักเรียนอ่านแล้วประทับใจ... โดยให้ข้อมูลแหล่งการเรียนรู้แก่นักเรียน เช่นหนังสือเกี่ยวกับบทกวีในห้องสมุด ศูนย์วิชา website ใน Internet...”

จากแผนการสอนของอาจารย์ช็องนาง

อาจารย์ช็องนางให้ความเห็นว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับนักเรียนมักจะคิดเสมอว่าสิ่งที่ครูมอบให้กับนักเรียนไม่ใช่แต่เพียงความรู้ที่อยู่ในตำราแต่นักเรียนจะต้องนำความรู้ และทักษะต่างๆที่ได้จากการเรียนรู้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ ทำให้ครูภาคภูมิใจ

“...เคยมีผู้ใหญ่เรียกว่า เป็น ครูนักปั้น... สิ่งที่เราสอน ...ศิษย์ของเราได้ในสิ่งที่ติดตัวเขาไป ...สิ่งนี้ทำให้เราผู้เป็นครูภูมิใจ แล้วก็รักอาชีพครู...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ

“...ใครเขาอะไรมาให้ จะต้องทำให้มีค่าที่สุด เขาเอาลูกมาฝากกับเรา เราจะต้องทำให้ดีที่สุด... ให้เขาได้นำไปใช้ในชีวิต...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ

“...สอนหนังสือเป็นเรื่องที่ง่าย หยิบเล่มไหนมาก็ดสอนไปได้ แต่การสอนให้เขาเป็นคนที่มีความรู้ ต้องใช้เวลา แต่ผลคุ้มค่า มันจะติดตัวเขาไปตลอด มีค่าสำหรับเขามาก เราต้องสอนให้เขานำไปใช้ในชีวิตเขาได้...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ

“...พยายามให้นักเรียนเขาใช้ภาษามากๆ เหมือนเวลาเราทำอะไร ครั้งแรกๆก็จะไม่คล่อง แต่ทำบ่อยๆ ก็รู้สึกงาย... เด็กเขาจะเรียนรู้ไปที่ละน้อย...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ

“...ต้องให้เขาลองจะได้รู้ว่าอะไรเป็นอะไร...ประสบการณ์มันจะช่วยเขาเอง... วันนี้ใช้แบบนี้ไม่ถูก ก็ลองไป...ที่ถูกเป็นอย่างไร ครูเองก็ต้องให้ feed back (หมายถึงการให้ข้อมูลย้อนกลับ) กลับไป ก็จะมี...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับครู

3.9 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการมีส่วนร่วมของนักเรียน

จากการศึกษาพบว่าพฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของอาจารย์ ช้องนางเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยการสอบถามความต้องการของนักเรียนในการเรียนรู้เช่น การให้นักเรียนเลือกเรื่องที่น่าสนใจจากเรื่องที่ครูกำหนดมาให้ซึ่งครูพิจารณาถึงความสอดคล้องของเนื้อหากับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง การเลือกกิจกรรมการเรียนการสอนตามความสนใจของนักเรียน การวางแผนดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกัน โดยการปรึกษาหารือกันและทำความเข้าใจกันเช่นข้อตกลงในการกำหนดเวลา วิธีการดำเนินการ การวัดผลประเมินผล ในกิจกรรม ต่างๆนั้น จะมีการตกลงร่วมกันระหว่างครูและนักเรียนถึงสิ่งที่ต้องการประเมิน แล้วจึงกำหนดออกมาเป็นเกณฑ์ นอกจากครูจะประเมินแล้ว นักเรียนจะประเมินนักเรียนด้วยตนเอง รวมทั้งการให้นักเรียนประเมินตนเอง เหตุผลในการประเมินในลักษณะนี้ ครูมีความคิดว่าภาษาเป็นเรื่องของการนำไปใช้ และเป็นการแสดงออก

“...ครูมีหัวข้อมาให้ให้นักเรียนดูว่า สิ่งนี้นักเรียนควรศึกษามีอะไร อย่างเรื่อง Technology...Disaster, Science, Sports... ใครคิดว่ามีอะไรอีก...”

จากการสังเกตการสอน

“...Any suggestions about the topics...”

จากการสังเกตการสอน

3.10 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างครูและนักเรียน
ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการเรียนรู้ร่วมกันอาจารย์ซึ่งนางมี
วิธีการจัดการเรียนการสอนโดยการใช้โครงงานโดยครูจะเป็นผู้จัดเตรียมแก่นสาระให้กับนักเรียน
เกี่ยวกับ ภาพยนตร์ซึ่งอาจารย์ซึ่งนางใช้คำว่า film project ซึ่งอาจารย์มีวัตถุประสงค์ในการสร้าง
ทัศนคติที่ดีในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ และส่งเสริมความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษของนักเรียน
การทำโครงงานเกี่ยวกับภาพยนตร์ ครูจะสอบถามความต้องการของนักเรียนว่าต้องการชม
ภาพยนตร์เรื่องใดจากนั้นครูจึงเป็นผู้ที่จัดหาสื่อ โดยการจัดหาภาพยนตร์ตามที่นักเรียนต้องการ
และนำไปจัดทำในรูปของวีซีดี และ ดีวีดี ในหลายๆชุดเพื่อให้นักเรียนนำไปชมตามกลุ่มย่อยของ
นักเรียนซึ่งประกอบด้วยสมาชิกในกลุ่มประมาณ 4 – 5 คน ครูมีแนวในการมอบหมายงานในสิ่งที่
นักเรียนจะต้องค้นคว้า อย่างชัดเจนโดยการนำผลการเรียนรู้ที่คาดหวังมาออกแบบกิจกรรมและ
ภาระงานที่นักเรียนจะเรียนรู้บทบาทของครูคือวางแผนให้นักเรียน ในการทำผังความคิดโดยครูจะ
ยกตัวอย่างและฝึกการทำ ผังความคิดให้กับนักเรียน อาจารย์ซึ่งนางศึกษาภาพยนตร์ที่นักเรียน
สนใจทุกเรื่องโดยการชมภาพยนตร์เหล่านั้นซ้ำกันหลายๆ ครั้ง เพื่อศึกษาประเด็นสำคัญ บทเรียน
ที่ได้รับจากภาพยนตร์ การวิเคราะห์ แนวการดำเนินเรื่องและตัวละครสำคัญ นักเรียนจะนำ
แนวทางดำเนินการในโครงการ มาปรึกษาหารือกับครูเป็นระยะ ครูและนักเรียนแลกเปลี่ยนความ
คิดเห็นเกี่ยวกับภาพยนตร์ที่นักเรียน เลือกศึกษา ดังคำพูดต่อไปนี้

“...อาจารย์ก็ต้องเตรียมเยอะเหมือนกัน เราศึกษาหนังกลุ่ม
ละเรื่องแต่อาจารย์ต้องรู้หลายเรื่อง...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับนักเรียน

“...เวลานักเรียนไปค้นคว้าเรื่องอะไรมา ก็ทำให้เราได้เรียนรู้
เพิ่มขึ้นแล้วก็ต้องไปหาข้อมูลเพิ่มเติมในเรื่องนั้นๆ ทำให้เรา
ต้อง update ตัวเอง...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ

“...การให้นักเรียนทำโครงงานนี้ ต้องใช้เวลาค่อนข้างมากและ

ทุ่มเท เพราะเด็กแต่ละกลุ่มดูหนังไม่เหมือนกัน ในบางประเด็น
ไม่รู้เรื่องมาก่อน ก็มารู้พร้อมเด็ก...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ

“...ต้องเตรียมตัวเยอะ...ไม่เตรียมไม่ได้...เดียวไม่มีอะไรถาม
นักเรียน เลยได้ความรู้เพิ่มขึ้นเยอะ อย่าง อินเทอร์เน็ตก็
จำเป็นต้องรู้ด้วย จะได้คุยกับนักเรียนรู้เรื่อง...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ

“...อาจารย์ให้ส่งงานทางอีเมลด้วย ทันทสมัยมาก...”

จากการสัมภาษณ์นักเรียนอย่างไม่เป็นทางการ

กรณีศึกษาที่ 6 อาจารย์กระดั่งงา

จากการศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของกรณีศึกษาที่ 6 พบว่าสภาพการ
จัด กิจกรรมการเรียนการสอนของอาจารย์กระดั่งงามีลักษณะดังนี้

1. สภาพแวดล้อมและบรรยากาศของห้องเรียน

อาจารย์กระดั่งงาสอนวิชาภาษาอังกฤษระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียน
วิทย์ศึกษาซึ่งเป็นโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่ มีนักเรียนประมาณ 3,000 คน โรงเรียนตั้งอยู่ในเขตชานเมือง
ของกรุงเทพมหานคร ห่างจากถนนสายหลักประมาณ 10 กิโลเมตร ทำให้โรงเรียนค่อนข้างเงียบไม่
มีเสียงรบกวนจากภายนอกอาจารย์กระดั่งงาจบการศึกษาปริญญาตรีทางการศึกษาวិชาเอกภาษา
อังกฤษจากมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในจังหวัดทางภาคเหนือ ปัจจุบันรับราชการโดยเป็นอาจารย์
สังกัดกลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ อาจารย์กระดั่งงาสอนวิชาภาษาอังกฤษมาประมาณ 30 ปี
อาจารย์กระดั่งงาอายุประมาณ 49 ปี นอกจากการสอนภาษาอังกฤษแล้วอาจารย์มีความสามารถ
ทางด้านการใช้คอมพิวเตอร์ จึงได้มาช่วยปฏิบัติการสอนวิชาคอมพิวเตอร์ที่ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์
อาจารย์กระดั่งงาเป็นบุคคลที่ใจดีจะสังเกตได้อย่างชัดเจนจากคำพูดและการแสดงออกต่อนักเรียน
ด้วยความเมตตาและคำพูดที่พูดไพเราะนุ่มนวลและเป็นกันเองกับนักเรียนมาก นักเรียนให้ความ
สนิทสนมและไว้วางใจ โดยสามารถปรึกษาหารือกับครูด้วยความสบายใจ

2. สภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน อาจารย์กระตังงามีจุดมุ่งหมายใน

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อมุ่งเน้นการพัฒนาความสามารถทางภาษาของผู้เรียน และเน้นกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนใช้ความสามารถทางภาษาอังกฤษในการพัฒนากระบวนการจัดการ ตั้งแต่การวางแผน การดำเนินงาน การประเมินผลงานอย่างเป็นระบบ ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบ ความร่วมมือกับหมู่คณะ และความภาคภูมิใจในผลงาน และผู้เรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือในการศึกษาเนื้อหาพร้อมกับพัฒนาภาษาอังกฤษเชิงวิชาการ การนำเนื้อหาสาระที่สอดคล้องกับสถานการณ์จริง โดยการประสานสัมพันธ์ทักษะทั้งสี่ คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เข้าด้วยกัน โดยครูได้เขียนแนวทางในการจัดการเรียนการสอนซึ่งครูใช้แนวคิดในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และการสอนที่เน้นการเรียนรู้จากประสบการณ์ของผู้เรียนโดยครูได้เลือกเนื้อหาที่ นักเรียน สนใจและเนื้อหาจากสิ่งที่นักเรียนพบเห็นในชีวิตประจำวันของนักเรียน ตลอดจนภาระงานที่สอดคล้องกับสถานการณ์จริง การนำนักเรียนไปศึกษานอกสถานที่โดยให้ได้รับประสบการณ์ทางภาษาโดยตรง เช่น การพานักเรียนไปศึกษายังสนามบินดอนเมืองโดยให้นักเรียนได้มีโอกาสสัมภาษณ์ชาวต่างชาติ การศึกษาป้ายสัญลักษณ์ที่พบในสนามบิน การประกาศต่าง ๆ ที่นักเรียนได้ยินจาก สนามบิน นอกจากนี้การให้นักเรียนได้เรียนรู้ภาษาจาก การทำโครงการซึ่งเป็นการบูรณาการ รายวิชาต่าง ๆ เช่น การอนุรักษ์คลองแสนแสบซึ่งเป็นลำน้ำของชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่

เนื้อหาที่ครูใช้ในวางแผนการจัดการเรียนรู้เป็นเนื้อหาที่มาจากของจริงที่นักเรียนสามารถพบเห็นในชีวิตประจำวันของนักเรียนได้แก่เครื่องหมาย สัญลักษณ์ และคำชี้แจงในสนามบิน แผ่นพับ โฆษณาเครื่องสำอาง เครื่องไฟฟ้า การบริการของสายการบิน การรถไฟ การโรงแรม แผ่นพับ แนะนำโรงเรียน การท่องเที่ยว การจราจร กิจกรรมต่างๆเช่นนิทรรศการเป็นต้น รายการโทรทัศน์ วิทยุ ภาพยนตร์ รายการอาหาร (menu) โดยให้นักเรียนได้เรียนรู้ชื่อของอาหาร ประเภทราคาของอาหาร ส่วนประกอบ สำคัญของเมนูอาหาร การให้นักเรียนอ่านเพื่อต้องการข้อมูลรายละเอียด การเปรียบเทียบข้อมูล จากตาราง กราฟและแผนภูมิ การอ่านสารบาญ และดัชนีของหนังสือ การอ่าน แบบฟอร์มชนิดต่าง ๆ ใบสมัครงาน บัตรอวยพร แบบสำรวจความคิดเห็นจดหมายชนิดต่าง ๆ บันทึก ความจำ การโฆษณาต่าง ๆ จากหนังสือพิมพ์ได้แก่การสมัครงาน การศึกษา บันทึก การซื้อขายรถยนต์ ที่ดิน การประกาศเกี่ยวกับการเสียชีวิตของบุคคลต่าง ๆ (obituaries) โดยคัดมาจากหนังสือพิมพ์ Bangkok Post และ The Nations การอ่าน บทกวีได้แก่โคลงต่าง ๆ

การเรียนการสอนของครูเน้นที่การฝึกปฏิบัติจริง นักเรียนได้มีโอกาสฝึกทักษะการใช้ภาษาทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ครูและนักเรียนจะช่วยกันทบทวน ความรู้เดิมที่นักเรียน ได้พบเห็น

การสนทนาถึงสิ่งที่จะเรียนในคาบเรียน การศึกษาจากเอกสารประกอบการสอน และตอบคำถามที่ครูกำหนดให้ การให้นักเรียนสังเกตส่วนประกอบต่างๆของเนื้อความแต่ละชนิด การที่ครูแนะนำอุปกรณ์แต่ละชนิดที่เป็นของจริง ซึ่งมีวิธีการสอนที่หลากหลายขึ้นอยู่กับเนื้อหาของ บทเรียนและจุดประสงค์ของการเรียนรู้

3. บทบาทของครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักการของปรัชญาการศึกษา พฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของอาจารย์กระดังงาตามสภาพแสดงให้เห็นว่าอาจารย์กระดังงามีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาพัฒนาการนิยามดังนี้

3.1 เน้นกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการทำงานร่วมกันของนักเรียน

อาจารย์กระดังงาส่งเสริมการทำงานร่วมกันของนักเรียนโดยการจัดกิจกรรมกลุ่มนักเรียนได้ปรึกษาหารือกันในการเรียน ครูจัดกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้เรียนรู้จากการทำโครงการ ซึ่งเป็นการทำงานกลุ่มที่ต้องมีการร่วมแรงร่วมใจในการทำงาน การอภิปรายกันในงานที่ทำ การยอมรับความคิดเห็นของกลุ่ม ครูให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมการทำงานร่วมกันว่าเป็นทักษะชีวิตที่นักเรียนจะต้องเรียนรู้ในการใช้ชีวิตในสังคม นอกจากนี้ยังเป็นการพัฒนาทักษะในการสื่อสารโดยนักเรียนจะต้องเรียนรู้ที่จะมีปฏิสัมพันธ์กันในชั้นเรียนดังการกระทำและคำพูดต่อไปนี้

“...นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 6 คน
ปรึกษาหารือกัน และเขียนแผนผังมโนทัศน์เกี่ยวกับ
เนื้อเรื่อง...”

จากแผนการสอนของครู

“...นักเรียนแต่ละกลุ่มผลัดกันออกมาเขียนประโยค
กลุ่มละ 1 ประโยคโดยให้มีความต่อเนื่องกัน...”

จากแผนการสอนของครู

“...บางที่ให้ทำกิจกรรมกลุ่ม จะได้ช่วยเหลือกันในการ
เรียน คนเก่งก็ช่วยคนอื่น...นักเรียนจะได้ไม่รู้สึกลัวมัน
ยาก...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับครู

“...มีเพื่อนช่วยทำ ก็เข้าใจขึ้น...แบ่งหน้าที่กันทำงาน บางคน
เก่งคอม ก็ให้พิมพ์...คนไหนถนัดอะไร ก็ทำอย่างนั้น ...ก็
ช่วยๆกัน...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับนักเรียน

3.2 กิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการเนื้อหาให้สอดคล้องกับสังคมของนักเรียน

จากการศึกษาพบว่าอาจารย์กระตังใจจัดเนื้อหาการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสังคมรอบตัวนักเรียน โดยการใช้ของจริงที่นักเรียนสามารถพบเห็นในชีวิตประจำวัน เช่น เนื้อหาที่เกี่ยวกับ เครื่องหมาย สัญลักษณ์ และคำชี้แจงต่างๆ ที่พบเห็นในชีวิตประจำวัน โดยครูมีความเห็นว่าสิ่งเหล่านี้ เป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิตในสังคมของนักเรียน การจัดเตรียมเนื้อหาให้นักเรียนเรียนผ่านพับที่ใช้ใน การโฆษณา ซึ่งมีจุดประสงค์ของแผ่นพับในรูปแบบที่แตกต่างกันเช่นเพื่อการโฆษณาสินค้าหรือบริการ เพื่อการแนะนำหน่วยงาน สถานที่ กิจกรรมที่หน่วยงานหรือองค์กรจัดขึ้น แผ่นพับโฆษณาเครื่องสำอาง เครื่องไฟฟ้า การบริการของสายการบิน การรถไฟ การโรงแรม แผ่นพับแนะนำโรงเรียน การท่องเที่ยว การจราจร กิจกรรมต่างๆ รายการโทรทัศน์ วิทยุ ภาพยนตร์ รายการอาหาร โดยให้นักเรียน ได้เรียนรู้ชื่อของอาหาร ประเภท ราคาของอาหาร ส่วนประกอบสำคัญของเมนูอาหาร การอ่านตาราง กราฟ แผนภูมิ แผนที่ เพื่อต้องการข้อมูลรายละเอียดและการเปรียบเทียบข้อมูล การอ่านสารบัญ และดัชนีของหนังสือ การอ่านแบบฟอร์มชนิดต่าง ๆ ใบสมัครงาน บัตรอวยพร แบบสำรวจความคิดเห็น จุดหมายชนิดต่าง ๆ การโฆษณาต่าง ๆ จากหนังสือพิมพ์ ได้แก่ การสมัครงาน การศึกษา บ้านเทิง การซื้อขายรถยนต์ ที่ดิน การประกาศเกี่ยวกับการเสียชีวิตของบุคคลต่าง ๆ (obituaries) โดยคัดมาจาก หนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษ การอ่าน บทกวี ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“...นักเรียนช่วยกันสรุป แล้วครูช่วยนักเรียนในการเขียนสรุป

บนกระดานดำ เช่น ส่วนประกอบของ menu ได้แก่ชื่อร้าน

Logo Slogan การแยกชนิดของอาหารใน menu เช่น

Sandwiches, Steaks & Chops, Seafood, Desserts,
Beverages, Pasta, Drinks...”

จากแผนการสอนของครู

“...นักเรียนให้ความสนใจในเรื่องรายการอาหารดีมาก

เพราะว่านักเรียนได้มีการฝึกสนทนาสั้น ๆ ในสถานการณ์

จริง...”

จากการบันทึกผลหลังการสอนของครู

3.3 เน้นการฝึกปฏิบัติจริง อาจารย์กระด้างจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเน้นที่การฝึกปฏิบัติจริง นักเรียนได้มีโอกาสฝึกทักษะการใช้ภาษาทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ครูและนักเรียนจะช่วยกันทบทวน ความรู้เดิมจากสิ่งที่นักเรียนได้พบเห็น การสนทนาจากประสบการณ์ถึงสิ่งที่จะเรียนในคาบเรียน การศึกษาจากเอกสารประกอบการสอนและตอบคำถามของครู การใช้ภาษาอังกฤษในการนำเสนอผลงาน การให้นักเรียนสังเกตส่วนประกอบต่าง ๆ ของเนื้อความแต่ละชนิด การที่ครูแนะนำอุปกรณ์แต่ละชนิดที่เป็นของจริงซึ่งมีวิธีการสอนที่หลากหลายขึ้นอยู่กับจุดประสงค์ของการเรียนรู้และเนื้อหาของบทเรียน ดังการกระทำและคำพูดต่อไปนี้

“...ให้นักเรียนทุกคนในกลุ่มศึกษาแผ่นพับ ช่วยกันสรุปส่วนประกอบของแผ่นพับ...ตัวแทนของนักเรียนแต่ละกลุ่มออกมาสรุป...”

จากแผนการสอนของครู

“...Can you tell me what you have found in the menu at a restaurant?...American Fried Rice, what else?...”

จากการสังเกตการสอน

“...อาจารย์เอาของจริงๆ มาให้ดูเลย อย่าง ซา อาจารย์ก็เอาซา ชนิดต่างๆมาให้ดู...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับนักเรียน

“...นักเรียนสนใจและสนุกสนานในการทำแผ่นพับ สังเกตว่านักเรียนชอบการปฏิบัติ...”

จากการบันทึกผลหลังการสอนของครู

“...เดี๋ยวหนูจะออกไปอ่านข่าว...จะรายงานการพยากรณ์อากาศ...ไม่ตื่นเต้นเท่าไร เพราะอาจารย์ให้ทำบ่อย...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับนักเรียน

3.4 เน้นกิจกรรมการเรียนรู้ที่บูรณาการ

อาจารย์กระดังงาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษโดยการบูรณาการทักษะการฟัง การพูด การอ่านและการเขียนเข้าด้วยกัน โดยเริ่มต้นจากทักษะการฟังและการพูด การนำเสนอ บทเรียนที่ครูใช้ภาษาอังกฤษสื่อความหมายโดยการให้นักเรียนฟังและการสนทนากับนักเรียน นักเรียนตอบคำถามที่เป็นการสนทนาอย่างเป็นธรรมชาติ มีการใช้ภาษาไทยในการตอบคำถามของนักเรียน ครูจะใช้ภาษาอังกฤษพูดซ้ำประโยคที่นักเรียนพูดจากนั้นจึงเชื่อมโยงทักษะการฟังและการพูดไปยังทักษะทางภาษาอื่นเช่น การเขียนสรุปจากสิ่งที่ได้ฟังและพูด และนำมาเสนอโดยการอ่านสิ่งที่ตนเอง เขียนการอ่านบทอ่านตามลักษณะของเนื้อความประเภทต่าง ๆ แล้วพูดสรุปเรื่องที่อ่าน การให้นักเรียนทำโครงการซึ่งเป็นการบูรณาการทักษะทั้งสี่โดยครูและนักเรียนวางแผนร่วมกันในการกำหนดหัวข้อของโครงการที่นักเรียนต้องการศึกษา นักเรียนจะต้องใช้ทักษะในการอ่านการค้นคว้าหาข้อมูล การเขียน การพูดเพื่อเสนอผลงาน และการฟังข้อมูลจากการนำเสนอของเพื่อนการซักถามข้อมูลต่างๆ การฝึก นักเรียนให้เป็นผู้ประกาศข่าว รายงานการพยากรณ์อากาศซึ่งครูมอบหมายให้นักเรียนไปศึกษา การพยากรณ์อากาศจากรายการพยากรณ์อากาศทางโทรทัศน์หลังจากที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับบทอ่านที่มีลักษณะของเนื้อความเกี่ยวกับการพยากรณ์อากาศ ดังการกระทำและคำพูดต่อไปนี้

“...ให้นักเรียนทุกคนได้ฝึกอ่านออกเสียงโดยใช้สถานการณ์
เป็นผู้ประกาศรายการโทรทัศน์...”

จากแผนการสอนของครู

“ ...who is going to be the first for weather forecast...
ใครจะออกมา present คนแรก...”

จากการสังเกตการสอนของครู

มีใครอาสา...ออกมาก่อน...o.k. give him a big hand...”

จากการสังเกตการสอน

3.7 เน้นการเรียนรู้จากประสบการณ์ของผู้เรียน

ครูพัฒนาความสามารถทางภาษาของผู้เรียน โดยเน้นกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนได้ใช้ประสบการณ์ และความสามารถทางภาษาอังกฤษในการพัฒนาระบบการจัดการ ตั้งแต่การวางแผน การดำเนินงาน การประเมินผลงานอย่างเป็นระบบ ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบ ความร่วมมือกับหมู่คณะ และความภาคภูมิใจในผลงาน การนำเสนอหา

สาระที่สอดคล้องกับสถานการณ์จริงโดยการประสานสัมพันธ์ทักษะทั้งสี่ คือการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนเข้าด้วยกัน โดยครูได้เขียนแนวทางในการจัดการเรียนการสอนซึ่งครูใช้แนวคิดในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและการสอนที่เน้นการเรียนรู้จากประสบการณ์ของผู้เรียนโดยครูได้เลือก เนื้อหาที่นักเรียนสนใจเนื้อหาจากสิ่งที่นักเรียนพบเห็นในชีวิตประจำวันของนักเรียน ภาระงานที่สอดคล้องกับสถานการณ์จริง การนำนักเรียนไปศึกษานอกสถานที่ โดยให้ได้รับ ประสบการณ์ ทาง ภาษา โดยตรง เช่นการพานักเรียนไปศึกษาเยี่ยมชมบึงดอนเมือง โดยให้นักเรียนได้มีโอกาสสัมภาษณ์ ชาวต่างชาติ การศึกษาป้าย สัญลักษณ์ที่พบในสนามบึง การประกาศต่าง ๆ ที่นักเรียนได้ยิน จากสนามบึง นอกจากนี้การให้นักเรียนได้เรียนรู้ภาษาจากการทำโครงการซึ่งเป็นการบูรณาการรายวิชาต่าง ๆ เช่นการอนุรักษ์คลอง ซึ่งอยู่ในชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่ดังการกระทำและคำพูดต่อไปนี้

“...พานักเรียนไปสนามบึงดอนเมือง นักเรียนสนใจ และประทับใจมาก ให้นักเรียนเขาไปคุยกับพวกต่างชาติ ถามคำถามแล้วก็บันทึกมา กลับมาเล่าให้กันฟัง...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับครู

“...อันนี้เป็นผลงานของเด็ก Brochure เกี่ยวกับคลองแสนแสบ... ให้นักเรียนนำความรู้เกี่ยวกับชุมชนมาเขียน...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับครู

“...ชอบทัศนศึกษา อาจารย์พาไปดอนเมือง ได้ไปลองคุยกับพวกต่างชาติ พวกเรารู้ว่า พุดฉุกหรือเปล่า...บางทีฝรั่งเขาไม่เข้าใจที่เราพูดไป กว่าจะรู้เรื่อง...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับนักเรียน

“...คิดว่าได้ประสบการณ์...ไปสนามบึง ได้ใช้ภาษาจริงๆ... ได้ทำโครงการ สนุก ไม่น่าเบื่อ...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับนักเรียน

3.8 เน้นกิจกรรมที่นักเรียนมีส่วนร่วม

จากการศึกษาพบว่าพฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของอาจารย์ กระด้างเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ เช่นการสอบถามความต้องการของนักเรียน ในการเรียนรู้ การให้นักเรียนเลือกหัวข้อที่นักเรียนสนใจจากเรื่องที่ครูกำหนดมาให้เป็นแนวทาง ซึ่งครู ได้พิจารณาถึงความสอดคล้องของเนื้อหากับจุดประสงค์ของการเรียนรู้ การเลือกกิจกรรม การเรียน การสอนตามความสนใจของนักเรียน การปรึกษาทำความเข้าใจร่วมกัน เช่นข้อตกลงในการ กำหนดเวลา วิธีการดำเนินการของกิจกรรมต่าง ๆ เกณฑ์ในการวัดผลประเมินผลงาน นอกจากนี้ นักเรียนยังเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งที่ตนอยากเรียนรู้ หรือกิจกรรมที่นักเรียนต้องการทำ ดังการ กระทำและคำพูด ต่อไปนี้

“...อาจารย์จะถามตั้งแต่ต้นเทอมว่าเราอยากเรียนอะไรบ้าง แล้วอาจารย์ก็เลือกมาสอน ไม่ได้เรียนจากหนังสือเท่าไร...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับนักเรียน

“...อาจารย์ให้เสนอหัวข้อในการทำโครงการ ว่าเราอยาก ทำเรื่องอะไร...แล้วอาจารย์ก็จะแนะนำให้ว่าดีหรือไม่ดี...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับนักเรียน

“...จะมีการตกลงกันก่อนว่าเราจะประเมินอะไรบ้าง... นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์ขึ้นมา... เขาก็ตั้งใจทำตามที่ได้คิดไว้...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับครู

กรณีศึกษาที่ 7 อาจารย์รัตรี

จากการศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของกรณีศึกษาที่ 7 คืออาจารย์รัตรี พบว่า สภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของอาจารย์รัตรีมีลักษณะดังนี้

1. สภาพแวดล้อมและบรรยากาศของห้องเรียน

อาจารย์รัตรีสอนวิชาภาษาอังกฤษระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียน ศึกษิตวิทยา ซึ่งเป็นโรงเรียนที่มีชื่อเสียงโดยโรงเรียนแห่งนี้เป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนที่มีชื่อเสียง จึงทำให้เป็นที่นิยมของนักเรียนและผู้ปกครอง โรงเรียนแห่งนี้ตั้งอยู่ในเขตของหมู่บ้านจัดสรรแห่งหนึ่งของกรุงเทพฯ มหานครซึ่งนักเรียนส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่ค่อนข้างมีฐานะทางเศรษฐกิจ และ

ส่วนใหญ่จะเป็นนักเรียนที่มีที่พักอาศัยอยู่ไม่ไกลจากโรงเรียน อาจารย์มักจะอบรมนักเรียนให้อยู่ในระเบียบวินัย

สภาพแวดล้อมของอาคารเรียน บริเวณโรงเรียนร่มรื่น ปลอดภัย ปราศจากเสียงรบกวนจากภายนอกเนื่องจากโรงเรียนตั้งอยู่ในเขตของหมู่บ้านแห่งหนึ่ง ห้องเรียนที่อาจารย์ราตรีทำการสอนจะอยู่ชั้นที่ 4 ของอาคาร ที่มีรูปแบบแตกต่างจากโรงเรียนมัธยมศึกษาทั่ว ๆ ไป ทัศนียภาพภายนอกอาคาร หากมองจากห้องเรียนจะเป็นสระน้ำและต้นไม้ที่ร่มรื่นซึ่งทำให้เกิดอากาศที่ถ่ายเทได้สะดวก จำนวนนักเรียนในห้องเรียนมีประมาณห้องละ 36 คน ดังนั้นห้องเรียนจึงไม่แน่นเกินไป หน้าห้องเรียน ประกอบด้วยกระดานดำและป้ายนิเทศที่นักเรียนจัดตามโอกาสและเทศกาล ห้องเรียนค่อนข้างสะอาด บนโต๊ะของนักเรียนมีตำราเรียนวางอยู่พร้อมสมุดแบบฝึกหัดที่นักเรียนจดงาน และโน้ตย่อจากการ อธิบาย ของครู และ แบบฝึกหัดที่ครูมอบหมายให้นักเรียนทำ นักเรียนอยู่ในระเบียบวินัยโดยแสดงออก จากการแต่งกายที่สะอาดและเป็นระเบียบเรียบร้อย นักเรียนหญิงรวบผมอย่างเรียบร้อยสะอาดไม่รุงรัง นักเรียนชายแต่งกายสะอาดเป็นระเบียบ นักเรียน นั่งเรียนโดยปราศจากเสียงคุย เนื่องจากครูจะ กำกับกิจกรรมรายาที่นักเรียนไม่สามารถที่จะคุยได้ อาจารย์เน้นในเรื่องของความเป็นระเบียบของ ห้องเรียน การประพฤติปฏิบัติตนของนักเรียนในห้องของอาจารย์ราตรีจะไม่มีเสียงคุยกันของนักเรียน ในขณะที่ครูทำการสอนอาจารย์จะไม่อนุญาตให้นักเรียนคนใดคุยกันนอกเรื่องไปจากที่อาจารย์สอน การไม่นำตำรามาเรียนจะเป็นประเด็นสำคัญของการถูกตำหนิติเตียน

2. สภาพของการจัดการเรียนการสอน

อาจารย์ราตรีมีวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยจะเริ่มต้นการสอนด้วยการ ทบทวนความรู้เดิมของนักเรียน การสนทนาซักถามเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของนักเรียน การทบทวน การปฏิบัติตน และความมีวินัยในตนเองของนักเรียน การให้ข้อมูลย้อนกลับจากงานที่ครู มอบหมายให้นักเรียนทำ การทบทวนความจำของนักเรียนเกี่ยวกับบทเรียนที่เรียนไปในคาบเรียนที่ แล้ว ครูเริ่มต้นการเรียน การสอนโดยการนำเสนอบทเรียนใหม่จากหนังสือที่ใช้เป็นตำราเรียน ครูใช้วิธีการอ่านเนื้อหาที่มีอยู่ในบทเรียนให้นักเรียนฟังไม่ว่าจะเป็นเนื้อความในลักษณะใดและใน บริบทของการสอนทักษะภาษาในทักษะใด จากนั้นครูให้นักเรียนอ่านเนื้อความด้วยตนเองพร้อม กัน และการอ่านทีละคนในบางโอกาส จากนั้นครูแปลความจากเรื่องที่อ่านโดยการซักถามนักเรียน เกี่ยวกับคำศัพท์ที่มีอยู่ในบทเรียน การดำเนินการสอนเป็นการอธิบายรายละเอียดของเนื้อหา ประกอบการยกตัวอย่างของรูปแบบโครงสร้าง ของประโยค การอธิบายกฎเกณฑ์ไวยากรณ์ตาม โครงสร้างของประโยคที่มีอยู่ จากนั้นครูสรุปบทเรียน โดยการตอบคำถามท้ายบท และการทำ

แบบฝึกหัดที่มีอยู่ในหนังสือ มีการเพิ่มเติมเนื้อหาของการเรียนรู้โดยครูเป็นผู้หาเนื้อเรื่องที่ เทียบเคียงกับเรื่องที่เรียนมาให้นักเรียนศึกษาเพิ่มเติมเช่นเรื่องราวเกี่ยวกับประวัติบุคคลสำคัญ บทความที่ตัดตอนมาจากหนังสือพิมพ์ หรือตำราต่าง ๆ การแบ่งกลุ่มย่อยให้นักเรียนสรุปใจความ สำคัญของเรื่อง และนำเสนอความคิดของตนเองหน้าชั้นเรียนเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนของคุณ อย่างหนึ่งซึ่งครูไม่ได้จัดกิจกรรมเช่นนี้บ่อยนัก ครูเน้นการออกเสียงภาษาอังกฤษของนักเรียนโดย ครูพูดภาษาอังกฤษง่าย ๆ และการใช้ภาษาไทยกำกับสลับกันไป

อาจารย์รัตรีใช้เนื้อหาที่มาจากบทเรียนในหนังสือที่โรงเรียนให้ใช้เป็นตำราเรียน ในการ เลือکتำราเรียนนั้นมาจากการตัดสินใจของคณะทำงานที่สอนในรายวิชาเดียวกัน สำหรับการเรียน การสอนในชั้นเรียนนั้นอาจารย์รัตรีจะพิจารณาและประเมินว่าเป็นประโยชน์สำหรับนักเรียนใน การดำรงชีวิตและการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

3. บทบาทของครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักการของปรัชญาการศึกษา จากการสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู การสัมภาษณ์อย่างไม่เป็น ทางการกับครูและนักเรียน การศึกษาเอกสารประกอบได้แก่แผนการจัดการเรียนรู้ เอกสาร ประกอบการสอน แบบบันทึกความคิดเห็นของนักเรียน และผลงานของนักเรียนพบข้อมูลซึ่ง แสดงออกถึงพฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของอาจารย์รัตรีดังนี้

3.1 การเน้นรายละเอียดของเนื้อหาบทเรียน

ครูใช้วิธีการจัดการเรียนการสอนโดยการบรรยายซึ่งครูจะใช้ภาษาไทยในการ อธิบายความและแปลความจากเนื้อหาบทเรียน ในขณะที่ครูอธิบายจะมีการตั้งคำถามเกี่ยวกับ เนื้อหาของเรื่องราวที่อ่าน ได้แก่ใคร ทำอะไร ที่ไหน และอย่างไร เป็นคำถามที่ต้องการข้อมูลเกี่ยวกับ เรื่องที่อ่าน นอกจากนี้ครูใช้คำถามที่เป็นคำถามอย่างง่ายให้นักเรียนตอบว่าถูกต้องหรือไม่ถูกต้อง มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีการแบ่งกลุ่มย่อยเพื่อปรึกษาหารือกันในการทำกิจกรรมบ้าง โดยปกติทั่วไปแล้วนักเรียนจะนั่งฟังครูสอนอย่างเป็นระเบียบ อาจารย์ให้เหตุผลเกี่ยวกับการเลือก วิธีการสอนของตนว่านักเรียนควรที่จะมีความรู้พื้นฐานที่มั่นคงซึ่งตามความหมายของครูคือการมี ความรู้ในเรื่องความหมายของคำศัพท์ หลักไวยากรณ์และโครงสร้างทางภาษาที่ถูกต้องแม่นยำ ก่อน เพื่อให้เขาจะได้มีความรู้ไปใช้ในการค้นคว้าได้ ดังการกระทำและคำพูดต่อไปนี้

“...วิชาที่อาจารย์สอนไม่ได้แตกต่างจากวิชาภาษาอังกฤษ
อื่นๆ เพียงแต่ว่าอาจารย์จะเน้นไวยากรณ์มากเป็นพิเศษเพื่อ
ไม่ให้เกิดความผิดพลาดในการเขียน และนำไปใช้ในอนาคต...”

จากบันทึกความคิดเห็นของนักเรียน

“...การที่ผมเรียนวิชานี้ ทำให้ผมได้อะไรมากขึ้น เกี่ยวกับหลักการเขียนภาษาอังกฤษ การสะกดคำให้ถูกต้อง...”

จากบันทึกความคิดเห็นของนักเรียน

“...สอนบทนิยามก่อนและให้เราไปศึกษาเพิ่มเติมนิดหน่อย ส่วนการทำแบบฝึกหัดการเขียนภาษาอังกฤษ...เมื่อเราเขียนผิด สะกดผิด ท่านก็จะให้คัดคำที่เขียนผิด อย่างละ 100 คำ เป็นต้น...”

จากบันทึกความคิดเห็นของนักเรียน

“...อยากให้มียุทธวิธีแบบสมัยก่อน อย่าง The Prisoner of Zenda เหมือนสมัยที่เรียน มาให้เด็กอ่าน จะได้รู้ให้มันลึกซึ้ง...ยังจำได้...เราต้องแปลเรื่อง...พอเดี๋ยวนี้ไม่มีเด็กเลยอ่านก็ไม่เก่ง เขียนก็ไม่ได้ ถ้าเด็กไม่ได้ศัพท์ไม่รู้ไวยากรณ์ จะไปใช้ภาษาได้ยังไงล่ะ...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ

“...Now answer my questions...What is the paragraph about?...Yes, Nelson. Is he an actor? No., he's not... Who is he?...”

จากการสังเกตการสอน

“...อาจารย์สอนแบบไม่ค่อยมีความสุขสนทนากัน วิธีการสอนคือแบบรวบยอดไปเลย คืออธิบายไปเลย บางทีก็เร็วเกินไป...”

จากบันทึกความคิดเห็นของนักเรียน

“...อาจารย์เข้ามาแล้วก็พูด ๆๆ แล้วเขียนบนกระดานและ

สั่งงาน แค่นั้น...”

จากบันทึกความคิดเห็นของนักเรียน

3.2 เน้นระเบียบวินัยและการปฏิบัติตนของนักเรียน

จากการสังเกตสภาพแวดล้อมและพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนของ อาจารย์ราตรี พบว่านักเรียนนั่งเป็นระเบียบตามแถวที่เรียงกันไว้ โต๊ะเรียนของนักเรียนจะมีหนังสือเรียน และอุปกรณ์การเรียนวางอยู่ ครูยืนอยู่ตรงกลางบริเวณหน้าชั้นเรียน พร้อมกับหนังสือตำราเรียน ที่ครูใช้สอน ครูไม่อนุญาตให้นักเรียนเดินลุกออกจากที่นั่ง ครูจะตักเตือนนักเรียนเมื่อนักเรียนมีพฤติกรรม ที่ครูคิดว่าไม่เหมาะสม ได้แก่อั่งนั่งเรียนอย่างสงบ ไม่คุยหรือปรึกษากันหากครูไม่สั่งให้พูด การนั่งเรียน นักเรียนต้องนั่งเรียนอย่างเป็นระเบียบ การแต่งกายของนักเรียนต้องอยู่ในสภาพเรียบร้อยสะอาด และครูกำชับเรื่องการตรงต่อเวลาของนักเรียนในการเข้าห้องเรียนการสอน และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของการทำงาน ดังการกระทำและคำพูดดังนี้

“...แต่งตัวให้เรียบร้อย เสื้อ...เข้าไปข้างใน...อย่าปล่อยชายเสื้อให้มันรุ่มร่าแบบนี้...ครูเห็นนักเรียนแต่งแบบนี้ไม่ไหวเลย...นักเรียนมีระเบียบหน่อย แต่งกายดีก็ทำให้เราดูดี...รักษาชื่อของโรงเรียนบ้าง...”

จากการสังเกตการสอนของครู

“...นั่งเรียนดีๆหน่อยจะ หลังห้องนะ...เหมือนจะนอนอยู่แล้ว...เคารพครูบาอาจารย์หน่อย ...”

จากการสังเกตการสอนของครู

“...อาจารย์ไม่ชอบให้แต่งตัวไม่เรียบร้อย โดน...แทบทุกชั่วโมง...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับนักเรียน

“...ไม่ได้ให้พูด...ก็อย่าเพิ่งพูด...ฟังก่อน นักเรียนต้องมีมารยาทในการฟังด้วย ต้องเป็นผู้ฟังที่ดี...”

จากการสังเกตการสอน

3.3 เน้นบทบาทของครูในการกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน

บทบาทของครูในการจัดการเรียนการสอน ครูใช้วิธีการอธิบายและแปลความ โดยอาจารย์รাত্রีทำการสอนนักเรียนด้วยการทบทวนและซักถามเกี่ยวกับสิ่งที่เรียน และให้นักเรียนอ่านเนื้อความที่อยู่ในตำราเรียน ครูจะเป็นผู้เริ่มต้นอ่านเนื้อเรื่องที่ละย่อหน้า จากนั้นนักเรียนจะเป็นผู้อ่านโดยครูให้อ่านพร้อมกัน ครูซักถามความหมายของคำศัพท์ที่อยู่ในเนื้อเรื่อง และแปลความที่ละประโยคโดยเพิ่มเติมความหมายของคำที่มีความหมายเหมือนกันหรือความหมายตรงกันข้าม ประเภทและหน้าที่ของคำ จากนั้นก็อ่านประโยคต่อไปสลับด้วยการอธิบายรายละเอียดของประโยคเป็นระยะ ๆ ในขณะที่อธิบายครูมักจะถามคำถามเกี่ยวกับความหมายของคำ เมื่ออธิบายจบบทเรียนแล้วครูได้ซักถามเกี่ยวกับเรื่องที่เรียนไปแล้วพร้อมกับทำแบบฝึกทำยบทเรียน นักเรียนเป็นผู้ปฏิบัติตามคำสั่งของครูในการทำกิจกรรมในห้องเรียน ครูเป็นผู้กำหนดกิจกรรมที่ครูเห็นว่ามีความหมายสำหรับนักเรียนดังการกระทำและคำพูดต่อไปนี้

“...นักเรียนอ่านซีทที่ครูแจกให้ เป็นประวัติของ Nelson แล้วดูว่าเขาทำอะไรบ้าง...”

จากการสังเกตการสอนของครู

“...นักเรียนไปค้นประวัติบุคคลสำคัญมา กลุ่มละ 1 คน จะเป็นใครก็ได้ ที่คิดว่าน่าสนใจ ทั้งไทยและต่างประเทศ เอามาให้ครูดูก่อนว่าใช้ได้หรือเปล่า...”

จากการสังเกตการสอน

“...เตรียมทำแบบฝึกหัด if clause มาก่อน จะได้ไปเร็วขึ้น...”

จากการสังเกตการสอน

“...Listen to me carefully and then repeat...”

จากการสังเกตการสอน

3.4 การกำหนดให้นักเรียนทำงานหนัก

ครูให้ความสำคัญกับงานเกี่ยวกับบทเรียนที่ครูมอบหมายให้นักเรียนค้นคว้าเพิ่มเติม การทำแบบฝึกหัดทำยบท การให้นักเรียนทำทั้งงานที่อยู่ในห้องเรียน และการบ้านเช่นการทำรายงานโดยการแปลความ และหาคำศัพท์ในบทความตามหัวข้อที่ครูกำหนด การค้นคว้าหารายละเอียดของเนื้อหาในบทเรียน โครงสร้างไวยากรณ์ และกฎเกณฑ์ทางภาษาและการฝึกการใช้ภาษาในแต่ละเรื่องโดยมีความเห็นว่านักเรียนควรมีความรู้ในเรื่องกฎเกณฑ์ของไวยากรณ์และมีความแม่นยำในการใช้ภาษามากขึ้น โดยการทำซ้ำ ๆ จนเกิดการใช้อย่างคล่องแคล่ว การเขียนเรื่องราวต่าง ๆ ตามหัวข้อที่ครูกำหนด การเกิดการผิดพลาดนักเรียนจะต้องแก้ไขสิ่งที่บกพร่องนั้นด้วยการคิดและเขียนคำนั้น ๆ ใหม่อย่างละจำนวนมากๆ เพื่อให้เกิดการจำและไม่ผิดพลาดอีก โดยครูให้เหตุผลในการให้งานนักเรียนทำว่าจะต้องให้นักเรียนฝึกการเขียนมาก ๆ และจะต้องอ่านมาก่อนล่วงหน้าเพื่อครูจะได้สอนได้เร็วขึ้นและนักเรียนจะได้ทบทวนและเตรียมตัวให้มีความพร้อมในการเรียน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“...เรื่องการบ้าน อาจารย์...เป็นคนเข้มงวดดีมาก ตรวจละเอียด...”

จากบันทึกความคิดเห็นของนักเรียน

“...แนวการสอนของอาจารย์...เป็นการสอนตามบทเรียน คือการทำแบบฝึกหัดต่างๆ และอ่านแบบฝึกหัดต่างๆ...”

จากบันทึกความคิดเห็นของนักเรียน

“...ให้นักเรียนนำคำที่เขียนผิดในประโยคมาคิดใหม่หลายๆ จบเพื่อให้นักเรียนจำได้ ถึงจะเป็นสิ่งที่ผิดเล็ก ๆ น้อย ๆ ก็ตาม... เช่นลืมใส่ ? ...หรือเขียนผิด tense...”

จากบันทึกความคิดเห็นของนักเรียน

“...ทำงานผิด 1 ข้อ ก็ให้คิดใหม่ 10 รอบ ทำให้นักเรียนจำได้...”

จากบันทึกความคิดเห็นของนักเรียน

“...เวลาที่หนูเขียนผิดแม้แต่ตัวเดียว อาจารย์ก็ให้แก้ไขจนเมื่อยมือปวดนิ้วไปหมด...”

จากบันทึกความคิดเห็นของนักเรียน

3.5 การสอนเนื้อหาตามตำรา

อาจารย์ราตรีใช้เนื้อหาที่มาจากบทเรียนในหนังสือที่โรงเรียนให้ใช้เป็นตำราเรียน และในการเลือกตำราเรียนนั้นมาจากการตัดสินใจของคณะทำงานที่สอนในรายวิชาเดียวกัน สำหรับ การเรียนการสอนในชั้นเรียนนั้นอาจารย์ราตรีจะสอนไปตามลำดับบทเรียนตามที่ตำราจัดไว้ให้ ครูเพิ่ม เติมเกี่ยวกับ เรื่องที่เรียนให้ละเอียดยิ่งขึ้นโดยการจัดทำเอกสารประกอบการสอนที่เกี่ยวข้อง กับ กฎเกณฑ์ และโครงสร้างทางภาษาตามเนื้อหาจากตำรา ครูมีความคิดเห็นในเรื่องการกำหนดเนื้อหาบทเรียนว่า เนื้อหาที่เลือกมาเป็นสิ่งที่น่าสนใจและเป็นสิ่งที่นักเรียนควรรู้และจำเป็นต้องรู้ เช่นกฎไวยากรณ์ หากนักเรียนไม่มีความแม่นยำในด้านคำศัพท์และไวยากรณ์ก็ไม่สามารถที่จะสร้างหรือเรียบเรียงประโยคได้ ดังการกระทำและคำพูดดังนี้

“...หนังสือเล่มนี้ดี เรื่องน่าสนใจ อย่างประวัติของคนดัง ๆ
น่าสนใจ เด็กจะได้เห็นตัวอย่างของความสำเร็จของคน...
เป็นตัวอย่งที่ดีทีเดียวละ...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับครู

“...อาจารย์สอนเร็ว บางทีไล่ไปเลย บทเดียวจบ...อาจารย์
จะพูด...พูด...อธิบาย...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับนักเรียน

“...ไวยากรณ์นี้ ...ไม่เน้นไม่ได้ ขนาดสอนขนาดนี้...
เด็กยังใช้ไม่ค่อยจะถูกเลย...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับครู

3.6 ครูกำหนดเนื้อหาและบทเรียน

นอกจากครูจะใช้ตำราเรียนที่นักเรียนใช้เรียนเป็นหลักในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยครูจะสอนไปตามลำดับแล้ว อาจารย์ราตรียังเลือกเนื้อหาที่มาจากเหตุการณ์ในปัจจุบัน

และเรื่องที่เกี่ยวข้องกับบทเรียนหรือเนื้อหาที่ครูเห็นว่ามีความสำคัญมาให้นักเรียนได้เรียนการสอน กฎเกณฑ์ไวยากรณ์ซึ่งครูให้ความสำคัญ ครูจะพิจารณาจากโครงสร้างประโยคในเนื้อความที่มาจาก บทเรียนและครูเพิ่มเติมโดยมีเอกสารประกอบการสอน ครูมีความเห็นว่าสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษา ตอนปลาย บทเรียนที่มีความสำคัญสำหรับนักเรียนคือการอ่านบทความที่มีเนื้อหาที่หลากหลาย นักเรียนจะได้เรียนรู้คำศัพท์มากขึ้น นอกจากนี้การฝึกให้นักเรียนได้ทำแบบทดสอบต่าง ๆ จะทำให้นักเรียนมีความชำนาญในการทำข้อสอบมากขึ้นดังการกระทำและคำพูดต่อไปนี้

“...วิธีการสอนของอาจารย์...เน้นไวยากรณ์มากเป็นพิเศษ เพื่อไม่ให้เกิดความผิดพลาดในการเขียน และการนำไปใช้ในอนาคต...”

จากบันทึกความคิดเห็นของนักเรียน

“...บางทีก็จะไปค้นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับบทเรียน...ที่มัน สอดคล้องกันมาสอน...เด็กจะได้รู้เพิ่มขึ้น...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับครู

“...ทำซีทให้เด็ก...อย่างข้อสอบ เอ็นทรานซ์... นี่ก็สำคัญ เพราะเด็กเขาเอาไปเป็นแนวได้...อะไรที่เราคิดว่าเด็กควร ต้องรู้ ...ก็จะเอามาสอน...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับครู

กรณีศึกษาที่ 8 อาจารย์พวงชมพู

จากการศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของกรณีศึกษาที่ 8 อาจารย์พวงชมพู พบว่าสภาพการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์พวงชมพูมีลักษณะดังนี้

1. สภาพแวดล้อมและบรรยากาศของห้องเรียน

อาจารย์พวงชมพูสอนวิชาภาษาอังกฤษในระดับช่วงชั้นที่ 4 ของโรงเรียนพัฒนา การศึกษา ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษมีนักเรียนโดยประมาณ 3500 คน เป็นโรงเรียนที่มีชื่อเสียงในด้านวิชาการของกรุงเทพมหานคร โรงเรียนตั้งอยู่ในเขตที่การเดินทางไปมาสะดวก นักเรียนส่วนใหญ่จะเป็นนักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีสถานะทางเศรษฐกิจค่อนข้างดี

2. สภาพการจัดการเรียนการสอนของครู

สำหรับขั้นตอนการสอนที่ครูใช้ในการสอนส่วนใหญ่จะเป็นขั้นตอนที่ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน เช่นในการสอนทักษะการฟังคือ ก่อนการฟัง (Pre listening) กิจกรรมในขณะที่ฟัง (While-Listening) และกิจกรรม หลังจากการฟัง (Post-Listening) โดยครูจะเริ่มการนำเข้าสู่บทเรียนด้วยการทักทายและใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อความง่าย ๆ ให้นักเรียนได้เรียนรู้รูปแบบของประโยคที่ต้องการสื่อ จากนั้นโยนเข้าสู่ตัวนักเรียนโดยให้นักเรียนให้ข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง ในขณะที่เดียวกันครูจะแทรกการสอนการออกเสียงที่เป็นธรรมชาติโดยไม่เน้น แต่เป็นการยกตัวอย่างการออกเสียงที่ถูกต้อง นักเรียนจะเป็นผู้ลองเลียนแบบการออกเสียงของครู ครูจะเป็นคนเพิ่มเติมการสอดแทรกวัฒนธรรมของชนชาติเจ้าของภาษาในขณะที่ทำการสอนกิจกรรมขั้นตอนที่ 2 คือ กิจกรรมในขณะที่ฟัง (While-Listening) เป็นการฟังเทปซึ่งมีหลากหลายรูปแบบได้แก่ บทสนทนา บทความ จากนั้นเป็นการจับใจความสิ่งที่ได้จากการฟัง การแบ่งกลุ่มย่อยเพื่อระดมสมองช่วยกันค้นหาคำตอบ และนำเสนอสิ่งที่นักเรียนคิดร่วมกัน ครูและนักเรียนร่วมกันพิจารณาตัดสินความถูกต้องของข้อมูล ครูแนะนำและชี้แจงให้นักเรียนเห็นถึงข้อผิดพลาด กิจกรรมในขั้นตอนที่ 3 เป็นกิจกรรมหลังการฟัง (Post-Listening) โดยการถ่ายโอนความรู้ ที่ได้รับไปสู่ทักษะอื่น เช่นจากการฟังไปสู่การเขียนหรือการพูดรายงานสิ่งที่ได้ฟัง

กิจกรรมการเรียนการสอนจะมีขั้นตอนการสอนที่ประกอบด้วย 3 ขั้นตอนคือ pre เป็นขั้นตอน ก่อนที่จะทำกิจกรรมการเรียนการสอน ขั้นตอน while เป็นกิจกรรมในระหว่างการดำเนินการเรียนการสอนและขั้นตอน post เช่นการอ่านจะมีกิจกรรมก่อน การอ่านกิจกรรมในขณะที่อ่านและกิจกรรมหลังการอ่าน สำหรับกิจกรรมก่อนการอ่านครูจะดึงความรู้เดิมโดยการซักถามและฝึกเทคนิค ในการอ่านโดยการกระตุ้นให้นักเรียนตอบคำถาม จากคำตอบของนักเรียนครูนำมาเขียนเป็นผัง ความคิด (mind mapping) การทำกิจกรรมในขณะที่อ่าน ครูจะแบ่งกลุ่มนักเรียน เป็นกลุ่มย่อยเพื่อทำกิจกรรมกลุ่มโดยการปรึกษาหารือในกลุ่ม การอภิปรายกลุ่มย่อย การนำเสนอสิ่งที่อภิปราย และบทเรียนหน้าชั้นเรียน ในขั้นตอนหลังการอ่าน ครูและนักเรียนช่วยกันสรุป ครูเพิ่มเติม ความรู้เกี่ยวกับสิ่งที่นักเรียนขาดหายไป การโยงเรื่องเข้าสู่ชีวิตประจำวันสู่ตัวนักเรียน ครูใช้วิธีการซักถาม เพื่อให้นักเรียนเกิดการคิดในระหว่างดำเนินการกิจกรรมการเรียนการสอน

3. บทบาทของครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักการของปรัชญาการศึกษา

จากการศึกษาด้วยวิธีการสังเกตการสอน การสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ การศึกษาจาก เอกสารประกอบ ได้แก่แผนการสอน เอกสารประกอบการสอน ผลงานของนักเรียน บันทึกความ คิดเห็นของนักเรียน การสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับนักเรียน ปรากฏข้อมูลที่ครู

แสดงพฤติกรรมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามหลักปรัชญาการศึกษา
พัฒนาการนิยมโดยครูได้แสดงพฤติกรรมดังนี้

3.1 เน้นการมีส่วนร่วมในชั้นเรียน

ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนโดยการปรึกษาหารือกันระหว่างบุคคล การโต้ตอบคำถามที่ครูเป็นผู้ถาม การสนทนาพูดคุยกับนักเรียนโดยการใช้ภาษาอังกฤษ ในบางโอกาสครูจะใช้ภาษาไทยกำกับโดยครูให้เหตุผลว่าหากนักเรียนไม่เข้าใจในสิ่งที่ครูพูด นอกจากนี้ครูได้พยายามที่จะอธิบายความหมายเป็นภาษาอังกฤษโดยการยกตัวอย่างประกอบ การใช้สื่อของจริง ภาพประกอบ เทปบันทึกเสียงเจ้าของภาษามาให้นักเรียนฟัง โดยครูให้เหตุผลว่าต้องการสร้างความคุ้นเคยในการใช้ภาษาอังกฤษกับนักเรียน

“...ask your friend to write down the name of the D.J. that he or she likes most...so you go to your friends and ask questions ...”

จากการสังเกตการสอน

“...การได้ฟังภาษาอังกฤษในคาบเรียน เป็นการฝึกการฟัง และการพูดภาษาอังกฤษโต้ตอบกับอาจารย์...”

จากบันทึกความคิดเห็นของนักเรียน

“...หนูคิดว่ามันเป็นการสอนที่ดี ที่พูดภาษาอังกฤษในวิชา และเมื่อนักเรียนไม่เข้าใจก็พูดเป็นภาษาไทยเพื่อให้เข้าใจมากขึ้น...”

จากบันทึกความคิดเห็นของนักเรียน

“...ต้องให้เขาได้ใช้ภาษา ฟังมากๆ แล้วก็ฝึกพูด ต้องลองดูก่อน จะได้ว่าเราผิดตรงไหน ครูจะได้เข้าไปแก้ไข ก็เลยให้นักเรียนฝึกพูดโต้ตอบกัน ครูกับนักเรียนบ้าง เขาถามตอบกันเองบ้าง...แล้วครูทำอะไรนะเหรอ...ก็เดินดูในแต่ละกลุ่ม...แล้วก็คอยแนะนำว่า จะต้องทำยังไง...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับครู

“...เรียนภาษา ถ้าไม่ให้นักเรียนปฏิบัติ เขาจะใช้ได้ยังไง...ต้อง
ให้เขานำไปใช้ อย่างพูด...ก็ต้องพูดให้ได้ จุดหมายปลายทางก็
คือพูดสื่อสารได้...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับครู

3.1 ฝึกกระบวนการคิด

ครูส่งเสริมทักษะการคิดให้กับนักเรียนโดยครูใช้คำถามกระตุ้นให้นักเรียนคิด
ครูไม่เน้นการอธิบายและแปลความเป็นภาษาไทย แต่ครูจะยกตัวอย่างและให้ความหมายเป็น
ภาษาอังกฤษ และให้นักเรียนเป็นผู้สังเกตจากตัวอย่างและสรุปในภายหลัง ครูมักจะให้นักเรียน
ปรึกษาหารือ กันในกลุ่มย่อยและระดมความคิดร่วมกันในการทำกิจกรรม ดังการกระทำและคำพูด
ต่อไปนี้

“...อาจารย์...ให้นักเรียนฝึกคิดวิเคราะห์...ฝึกอ่านจับ
ใจความและฝึกเขียนสร้างประโยคภาษาอังกฤษมากมาย...”

จากบันทึกความคิดเห็นของนักเรียน

“...ให้นักเรียนนั่งเป็นกลุ่ม แล้วให้ทั้งกลุ่มช่วยกันคิดตอบ
ปัญหา...”

จากบันทึกความคิดเห็นของนักเรียน

“...อาจารย์ได้ให้นักเรียนนั่งเป็นกลุ่ม เพื่อช่วยกันคิดและตอบ
ปัญหา ซึ่งเน้นให้นักเรียนใช้ความคิด...”

จากบันทึกความคิดเห็นของนักเรียน

“...สอนให้เขารู้จักคิด ส่วนใหญ่จะตั้งคำถามให้นักเรียนช่วย
กันคิดหาคำตอบ...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับครู

“...นักเรียนดูภาพ...แล้วตอบคำถามของครูโดยครูใช้คำถามเช่น

How old do you think she is?... What kind of work do you think she does?..."

จากแผนการสอนของคุณครู

3.2 บูรณาการเนื้อหาให้สอดคล้องกับสังคม

ครูได้คัดเลือกเนื้อหาให้สอดคล้องกับสังคมการเลือกลักษณะของเนื้อความที่พบเห็นในปัจจุบันและอุปกรณ์ของจริงเช่น รายการอาหาร บัตรอวยพร แบบฟอร์มในการกรอกข้อมูล ตารางรถไฟ แผ่นพับโฆษณา กล้องสินค้า สลากกำกับยาและผลิตภัณฑ์ บัตรเครดิต ซึ่งครูมีความคิดว่าจำเป็นที่นักเรียนควรจะเรียนรู้เพื่อจะได้นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน การที่นักเรียนได้เรียนรู้สิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองจะทำให้การเรียนรู้ที่มีความหมายสำหรับผู้เรียน บทเรียนมีคุณค่ากับนักเรียน การได้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ในสังคมที่อยู่รอบตัวทำให้นักเรียนมีความรู้และประสบการณ์ที่สามารถนำไปใช้ ได้ดังการกระทำและคำพูดต่อไปนี้

"...ฝึกสนทนาเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยวในสถานที่ต่าง ๆ กัน..."

จากบันทึกการสอนของคุณครู

"...Group 4, can you come here and write your mind map of SARS? How does it affect to people?..."

จากการสังเกตการสอนของคุณครู

"...ให้นักเรียนได้รู้เกี่ยวกับเหตุการณ์ปัจจุบัน จะได้ว่าขณะนี้ มีอะไรที่น่าสนใจบ้าง..."

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับครู

"...บทเรียนบางอย่างเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน จึงสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้..."

จากการบันทึกความคิดเห็นของนักเรียน

3.3 เน้นการวางแผนในการเรียนร่วมกันระหว่างครูและนักเรียน

ครูวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกันกับนักเรียนโดยการซักถามตามความต้องการในการเรียนรู้ก่อนแล้วจึงนำข้อมูลที่ได้ไปวางแผนการจัดการเรียนรู้ นอกจากนี้ครูทำ ความตกลงร่วมกันในการเลือกเนื้อหา การกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ การกำหนดเวลาการทำกิจกรรมการมอบหมายงาน และการประเมินผลการเรียนรู้โดยการประเมินตนเอง การกำหนดเกณฑ์ในการประเมินซึ่งนักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดรายละเอียดของการประเมินเช่นประเด็นการประเมินและคะแนนที่ให้ในการประเมิน แล้วครูจึงนำไปพิจารณาก่อนที่จะกำหนดออกมาเป็นเกณฑ์ที่แน่นอนซึ่งครูมีความเห็นว่าการให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมทำให้ได้รับความร่วมมือในการเรียนรู้จากนักเรียน การให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมใจการตัดสินใจพิจารณาทำให้กิจกรรมการเรียนการสอนตรงกับความสนใจและความต้องการของนักเรียนดังการกระทำและคำพูดดังต่อไปนี้

“...อาจารย์ถามว่าพวกเราอยากเรียนอะไรบ้าง...อาจารย์ก็จะเอามาเสริมให้...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับนักเรียน

“...เรามาตกลงกันว่าทำอะไร...อยากให้อาจารย์ดูจุดไหนอย่างคะแนนความคิดสร้างสรรค์ การสะกดคำ เวลาเขียนเรื่อง...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับนักเรียน

“...นักเรียนและครูประเมินผลร่วมกัน และบันทึกผล...”

จากแผนการสอนของครู

3.4 บทบาทของครูที่เป็นผู้ชี้แนะและที่ปรึกษา

ครูได้แสดงบทบาทของการเป็นผู้ชี้แนะ ช่วยเหลือ เป็นที่ปรึกษาให้นักเรียนพบกับความสำเร็จและมีความสุขในการเรียนรู้ภาษา ครูอุทิศเวลาให้กับนักเรียนในการตรวจงานที่ครูมอบหมายโดยเฉพาะอย่างยิ่งการเขียนภาษาอังกฤษ ครูจะเขียนคำชม คำแนะนำในการเขียนเป็นการให้ข้อมูลซึ่งนักเรียนจะสามารถนำไปพัฒนาการเรียนรู้อย่างของตนเองได้ นอกจากนี้ยังให้กำลังใจในการดำรงตนในสังคมดังการกระทำและคำพูดต่อไปนี้

“...I understand you...and think how it would be

possible to be successful for your life...I'll stay
beside you..."

จากสมุดแบบฝึกหัดการเขียนของนักเรียน

"...I justify you...Focus on what you can do to
brighten up your living..."

จากสมุดแบบฝึกหัดของนักเรียน

"...อยู่ในคาบเรียน อาจารย์ถามเสมอว่าเข้าใจไหม ดูแล้ว
เป็นการห่วงนักเรียนหรือเอาใจใส่นักเรียน ให้โอกาส
นักเรียนได้ถามสิ่งที่ไม่เข้าใจเกี่ยวกับการเรียน..."

จากบันทึกความคิดเห็นของนักเรียน

"...นักเรียนคนนี้เขาเป็นคนกระตือรือร้นมาก แล้วก็จะมา
ปรึกษาว่าถ้าเขียนอย่างนี้เป็นยังไง...เราก็มีหน้าที่ให้คำ
ปรึกษา..."

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับครู

3.5 เน้นความเป็นประชาธิปไตยในการเรียน

ครูส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยในการเรียนโดยครูจัดบรรยากาศในการ
เรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ทำงานร่วมกัน ปรึกษารื้ออกันกับสมาชิกภายในกลุ่ม การอภิปราย
และการ แสดงความคิดเห็น การให้การยอมรับข้อเสนอและข้อตกลงของกลุ่ม ครูมีความคิดเห็นว่า
กิจกรรมที่จัดให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นเป็นการฝึกความเป็นประชาธิปไตยให้กับนักเรียน
นักเรียนจะได้รับการ ฝึกการยอมรับนับถือซึ่งเป็นการส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยในการเรียน
ดังกล่าว กระทำและคำพูด ดังนี้

"...it's time for you to divide into small groups
and talk to each other about the the passage
you read...I think five minutes is enough for you..."

จากการสังเกตการสอนของครู

"...group two, what is your idea?...Do you agree or

disagree with that answer?...”

จากการสังเกตการสอนของคุณ

“...อาจารย์ให้พวกเราทำงานกลุ่ม...ก็ดี ได้ทบทวนว่าเวลาทำงานร่วมกับคนอื่น...ก็ต้องยอมรับเสียงส่วนใหญ่...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับนักเรียน

“...ฝึกให้นักเรียนทำงานกลุ่ม จะได้เรียนรู้ว่าจะต้องทำตัวยังไง นักเรียนได้ฝึกการแสดงความคิดเห็น การยอมรับผู้อื่น...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับคุณ

3.6 เน้นประสบการณ์ของนักเรียน

ครูมีบทบาทในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนได้ใช้

ประสบการณ์และความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ โดยการให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติการใช้ภาษา โดยบูรณาการทักษะทางภาษาได้แก่ ทักษะการฟัง การพูด การอ่านและการเขียนเข้าด้วยกัน ครูได้ให้นักเรียนได้ใช้ภาษาในการสื่อสารอย่างจริงจัง นอกจากนี้ครูยังให้นักเรียนได้มีโอกาสในการทำกิจกรรมร่วมกันในกลุ่ม การได้ทำงานร่วมกันในกลุ่มย่อยในการวางแผน การดำเนินงาน การประเมินผลงาน และการพัฒนางานของกลุ่ม ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบ ความร่วมมือกับเพื่อน การเสริมประสบการณ์ในการเรียนรู้จากสิ่งที่นักเรียนพบเห็นในชีวิตประจำวันของนักเรียน ภาระงานที่สอดคล้องกับสถานการณ์จริงและการทำโครงการ ดังการกระทำและคำกล่าวต่อไปนี้

“...นักเรียนทำ project work เขาตั้งใจทำมาก คุณผลงานแล้วชื่นใจที่เห็นความก้าวหน้าของเขา...มันสะท้อนให้เห็นการวางแผนในการทำงาน การจัดการ...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับคุณ

“...ทำ project work...ต้องใช้ความรู้หลายอย่าง กว่างานจะสำเร็จ นักเรียนต้องอ่าน เขียน ต้องสรุป และยังต้องใช้ความ

สามารถในด้านอื่นๆอีก...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับครู

“...อาจารย์ฝึกให้พูดภาษาอังกฤษ...เขียนด้วย ไม่ค่อยได้เขียน
มาก่อน มาเรียนกับอาจารย์จึงได้ฝึก...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับครู

3.7 เน้นกิจกรรมที่นักเรียนมีส่วนร่วม

ครูมีบทบาทในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน โดยครูเน้นการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนด้วยกัน ครูให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมคู่โดยการแลกเปลี่ยนบทบาทและแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน กิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้นำความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารโดยการฝึกทักษะทางภาษาทั้งสี่ ได้แก่ ทักษะการพูด การฟัง การอ่านและการเขียน นอกจากนี้ครูได้จัดกิจกรรมกลุ่มให้นักเรียนให้นักเรียนได้ ปฏิบัติโดยครูเป็นผู้คอยดูแล ให้คำแนะนำและชี้แนะ และเป็นพี่ปรึกษา การเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ ปรึกษาหารือกัน ช่วยเหลือกันในการทำงานกลุ่ม โดยอาจารย์พวงชมพูมีความคิดเห็นว่าการให้ นักเรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กันในระหว่างการเรียนรู้ เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ใช้ภาษาในการสื่อสาร ทำให้นักเรียนมีความกล้าในการแสดงออกดังตัวอย่างของการกระทำและคำพูดดังนี้

“...Let the students discuss and share their ideas

in group...Make a list of some of your family experiences
and discuss ideas in a group of four...”

จากแผนการสอนของครู

“ อาจารย์ให้เข้ากลุ่มย่อย...ได้ปรึกษากันเวลาทำอะไรไม่ได้
เพื่อนจะช่วย อาจารย์ก็มาอธิบายอะไรให้ มาคอยถามว่าเรา
มีปัญหาอะไร...หรือคิดยังไง...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับนักเรียน

“...อาจารย์ให้ฝึกพูดภาษาอังกฤษ เป็นกลุ่มย่อย อาจารย์จะ

ใช้ภาษาอังกฤษพูดกับเราด้วย รู้สึกว่าเป็นชั่วโมงภาษาอังกฤษ
จริงๆ...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับนักเรียน

3.8 เน้นการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างครูและนักเรียน

ครูเน้นการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างครูและนักเรียนโดยครูแสดงบทบาทในการให้อิสระแก่นักเรียนในการเลือกเนื้อหาที่จะเรียนรู้ ดังนั้นเนื้อหาบทเรียนที่นำมาใช้ในการเรียนการสอนในบางเนื้อหาจะมาจากความต้องการและความสนใจของนักเรียน ครูมีความเห็นว่าการนำเนื้อหาที่มาจากความสนใจของผู้เรียนนี้จึงเป็นการเรียนรู้ร่วมกัน ครูได้เรียนรู้เพิ่มมากขึ้นจากเนื้อหาที่นักเรียนเลือกนอกจากนี้ครูยังยอมรับว่านักเรียนในปัจจุบันมีความสามารถ ครูจึงให้นักเรียนนำความรู้มาแบ่งปันให้กับเพื่อนนักเรียนและครูได้เรียนรู้ไปพร้อมกันด้วยดังตัวอย่างการกระและคำพูดดังต่อไปนี้

“...ให้นักเรียนเขาเลือกเนื้อหามาเรียน ...บางทีก็มารู้
พร้อมเด็ก...นักเรียนเขาจะค้นจาก website ต่าง ๆ ...
เร็วและทันสมัย ทันเหตุการณ์...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับครู

“...บางเรื่อง...นักเรียนรู้มากกว่าครู...อย่างกีฬา ฟุตบอล
ครูเองไม่ค่อยรู้เรื่อง ก็ได้มารู้จากเด็ก...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับครู

“...ได้แลกเปลี่ยนความรู้กัน ก็คิดว่าดี ไม่เบื่อเพราะว่าไม่รู้ว่
วันนี้จะเรียนอะไร...ก็ทำให้น่าสนใจ...ดีกว่าเรียนจากหนังสือ...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับนักเรียน

กรณีศึกษาที่ 9 อาจารย์กล้วยไม้

สภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของอาจารย์ก็ด้วยไม่ตามสภาพที่ได้จากการสังเกต การสอน การสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับอาจารย์ก็ด้วยไม่ การสัมภาษณ์นักเรียน เอกสาร ประกอบได้แก่แผนการสอน รูปถ่าย ผลงานนักเรียนและเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. สภาพแวดล้อมและบรรยากาศของห้องเรียน

อาจารย์ก็ด้วยไม่ สอนวิชาภาษาอังกฤษในระดับชั้นปีที่ 4 ของโรงเรียนศึกษาศาสตร์ ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษมีนักเรียนโดยประมาณ 4,500 คน เป็นโรงเรียนที่มีชื่อเสียงในด้านวิชาการโรงเรียนหนึ่งของกรุงเทพมหานคร โรงเรียนตั้งอยู่ในเขตที่การเดินทางไปมาสะดวกนักเรียนส่วนใหญ่จะเป็นนักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจค่อนข้างดี ภายในบริเวณโรงเรียนประกอบไปด้วยสถานที่ที่ร่มรื่นรายล้อมด้วยต้นไม้และสวนหย่อมที่สวยงาม ใต้ต้นไม้จะมีที่นั่งจัดเป็นชุดไว้สำหรับนักเรียน นักเรียนมักใช้เวลาว่างจากการเรียนไปนั่งจับกลุ่ม กัน ภายในตัวอาคารเรียนประกอบด้วยห้องเรียนที่สะอาด พื้นทางเดินสะอาด ที่กำแพงของอาคารเรียนจะมีป้ายนิเทศติดเป็นระยะ ข้อมูลในป้ายนิเทศเป็นผลงานของนักเรียนที่ร่วมกันจัดทำ ภายในห้องเรียน ซึ่งเป็นห้องศูนย์พัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ประกอบด้วยโต๊ะและเก้าอี้ สำหรับนักเรียน เป็นกลุ่มย่อยโดยการจัดที่หมุนโต๊ะและเก้าอี้นักเรียนเข้าหากัน บริเวณรอบห้องเรียนจะเป็นตู้โชว์เอกสาร สื่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ผลงานของนักเรียนวางอยู่เมื่อนักเรียนว่างจะสามารถเข้ามาใช้ บริการได้

นักเรียนที่อาจารย์ก็ด้วยไม่สอนมีจำนวนประมาณ 45 คน แต่ละคนแต่งกายเรียบร้อย จำนวนนักเรียนหญิงและนักเรียนชายมีประมาณเท่า ๆ กัน นักเรียนนั่งเรียนกันอย่างเป็นระเบียบ และตั้งใจเรียนและมีลักษณะที่กระตือรือร้นในการเรียน นักเรียนจะนำเพียงสมุดจดโน้ตย่อ และอุปกรณ์ในการเขียนเข้ามาในห้องเรียนเท่านั้น เนื่องจากอาจารย์ก็ด้วยไม่จะมีบทเรียนที่แตกต่างกันหลายบทเรียน ตามจุดประสงค์ของการสอน นักเรียนจะตอบคำถาม และมีการปรึกษาหารือกันเกี่ยวกับ บทเรียนที่กำลัง เรียนอยู่ ใบหน้านักเรียนและครูยิ้มแย้มแจ่มใส มีเสียงหัวเราะในระหว่างการเรียนการสอนเป็นบางครั้ง นักเรียนซักถามครูเมื่อมีปัญหาสงสัย

2. สภาพการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

อาจารย์ก็ด้วยไม่สอนวิชาภาษาอังกฤษในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือช่วงชั้นที่ 4 โดยมี การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจากการทบทวนความรู้ที่เกี่ยวกับเรื่องที่เรียนเพื่อให้นักเรียนได้เชื่อมโยงความรู้เดิมที่มีอยู่กับความรู้ใหม่ ครูใช้ภาษาอังกฤษเป็นส่วนใหญ่สื่อความหมายในการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน การเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ใช้ภาษาอังกฤษในสถานการณ์

จริงโดยการ พุดนำเสนอความคิดของกลุ่ม การตอบคำถาม การแสดงความคิดเห็น ซึ่งครูเป็นผู้คอยแนะนำช่วยเหลือ และให้การสนับสนุนส่งเสริมให้นักเรียนได้ใช้ภาษาอังกฤษในการเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นการบูรณาการทักษะทั้งสี่คือทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เข้าด้วยกันโดยเชื่อมโยงทักษะการเรียนรู้ภาษาอย่างน้อยสองทักษะเช่น การฟังข้อความแล้วเขียนสรุป สิ่งที่ได้ฟังการอ่านเนื้อเรื่องแล้วพูดสรุปสิ่งที่อ่าน การแบ่งกลุ่มย่อยเพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสปรึกษาหารือและทำงานร่วมกัน กิจกรรมการเรียนการสอนที่ครูจัดมีความหลากหลายโดยครูเน้นที่การให้ นักเรียนใช้ภาษาให้มากที่สุด เนื้อหาที่เรียนไม่ได้มาจากตำราเรียนเพียงเล่มเดียวแต่ครู จะใช้เนื้อหาที่หลากหลายโดยครูเป็นผู้จัดเตรียมให้กับนักเรียน นักเรียนไม่มีตำราเรียนเป็นของตนเอง มีเพียงสมุดที่นักเรียนจดบันทึกสิ่งที่เรียน นอกจากนี้ครูยังใช้แบบฝึกที่ครูจัดเตรียมไว้เป็นเอกสารประกอบการสอน โดยเป็นกิจกรรมที่ให้นักเรียนปฏิบัติ เช่นการเติมข้อมูลที่เกี่ยวกับตนเอง ข้อมูลที่ได้จากการสอบถาม เพื่อนการสรุปข้อมูล การเติมข้อมูลที่ขาดหายไปให้ได้ใจความสมบูรณ์

นอกจากนี้ยังมีการนำสื่อวัสดุที่เป็นของจริงที่นักเรียนสามารถพบเห็นในชีวิตประจำวันมาเป็นเนื้อหาของบทเรียนซึ่งทำให้นักเรียนสนใจที่จะเรียนรู้ เพราะสามารถนำไปใช้ในชีวิตได้และเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวนักเรียน เช่น กล้องผลิตภัณฑ์สินค้าต่างๆ แผนพับแนะนำสถานที่ท่องเที่ยว รายการอาหาร การวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ ครูใช้วิธีการวัดผลทั้งการวัดผลแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ซึ่งเป็นการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง ครูมีเกณฑ์ในการวัดและประเมินโดยกำหนดจากผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จากนั้นจึงออกแบบการวัดผลและประเมินผลให้สอดคล้องกับการวัด

3. บทบาทของครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักการของปรัชญาการศึกษา

จากการสังเกตการสอน การสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับครูและนักเรียน ตลอดจน การศึกษาเอกสารประกอบการสอนได้แก่แผนการสอน แฟ้มประวัติ ตำราเรียน เอกสารประกอบ การสอน แฟ้มผลงาน รูปถ่าย ผลงานของนักเรียน บันทึกความคิดเห็นของนักเรียน ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลซึ่งแสดงถึงบทบาทที่สอดคล้องกับแนวคิดตามหลักปรัชญาการศึกษาพัฒนาการนิยามดังนี้

3.1 เน้นการทำงานร่วมกับผู้อื่น

ลักษณะของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูจะเน้นกระบวนการในการทำงานร่วมกันระหว่างนักเรียน ครูได้ออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้วิธีการทำโครงการการทำงานกลุ่มทั้งกลุ่มย่อย และทำงานคู่ นักเรียนได้ปรึกษาหารือกันในการทำงาน ครูมีความเห็นว่าการทำงานร่วมกันจะทำให้นักเรียนมีประสบการณ์ในการเรียนรู้ร่วมกัน การเข้าใจผู้อื่น การยอมรับ

ความคิดเห็นของเพื่อน ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้ทักษะที่จำเป็นในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นนอกเหนือไปจากการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพียงอย่างเดียวดังการกระทำและการพูดต่อไปนี้

“...กลุ่มนี้คิดว่ายังไง what do you think ?...what is the main idea of the passage?...”

จากการสังเกตการสอนของคุณ

“...ให้นักเรียนทุกคนในกลุ่มอ่านและศึกษาจากแผ่นพับ ช่วยกันสรุปส่วนประกอบของแผ่นพับ...ตัวแทนของนักเรียน แต่ละกลุ่มออกมาสรุป...”

จากแผนการสอนของคุณ

“...อาจารย์ให้ช่วยกันทำงาน ก็ดี...บางที่เราไม่รู้...เพื่อน ก็สอนเราได้...ไม่เครียดกับการเรียน เพราะเรียนกันเป็นกลุ่ม ได้ปรึกษากับเพื่อน...”

จากการสัมภาษณ์นักเรียนอย่างไม่เป็นทางการ

3.2 ฝึกกระบวนการคิด

ครูได้ให้ความสำคัญในการส่งเสริมทักษะการคิดโดยครูใช้คำถามกระตุ้นให้นักเรียนคิด ครูไม่เน้นการอธิบายความแต่เป็นการยกตัวอย่างและให้นักเรียนเป็นผู้สังเกตจากตัวอย่างและสรุปเป็นกฎเกณฑ์ในภายหลัง ครูมักจะให้นักเรียนระดมความคิด ปรึกษากันหรือกันโดยคำตอบของนักเรียนนั้น ครูไม่ได้ตัดสินว่าผิดหรือถูก ครูให้เหตุผลว่าเป็นการฝึกให้นักเรียนได้คิด ดังการกระทำและ คำพูดต่อไปนี้

“...อาจารย์มีระบบการสอนแบบใหม่ที่ ดี คือพยายาม ชักถามให้นักเรียนได้ตอบคำถามตลอดเวลา ให้อธิบาย คิดตลอด...”

จากบันทึกความคิดเห็นของนักเรียน

“...คิดว่าเป็นการสอนที่ดีมากๆ ให้นักเรียนรู้จักคิดเอง ให้เป็นเพราะอาจารย์จะคอยกระตุ้นอยู่ตลอดเวลา...”

จากบันทึกความคิดเห็นของนักเรียน

“...อาจารย์จะคอยกระตุ้นตลอดเวลา เพื่อให้นักเรียนรู้จักคิด...”

จากบันทึกความคิดเห็นของนักเรียน

3.3 บูรณาการเนื้อหาให้สอดคล้องกับสังคม

ครูได้สังเกตเห็นถึงประโยชน์ของภาษาที่นำไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียน ครูได้คัดเลือกเนื้อหาให้สอดคล้องกับสังคมกล่าวคือ การเลือกลักษณะของเนื้อหาที่พบเห็นในปัจจุบันและของจริงเช่น ซองและภาชนะบรรจุผลิตภัณฑ์ รายการอาหาร แบบฟอร์มใบสมัคร ตารางเดินรถ บัตรอวยพร ซึ่งครูมีความคิดเห็นว่าสิ่งเหล่านี้จำเป็นในชีวิต นอกเหนือไปจากกฎเกณฑ์ทางภาษา และโครงสร้างของประโยค หรือภาษาที่ใช้ในสถานการณ์ต่างๆ การที่นักเรียนได้เรียนรู้สิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองเป็นการเรียนรู้ที่มีความหมายสำหรับผู้เรียน ผู้เรียนจะให้ความสนใจและมีความคิดว่าเป็นบทเรียนที่มีคุณค่า นอกจากนี้การได้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ในสังคมที่อยู่รอบตัวทำให้นักเรียนมีความรู้และประสบการณ์ที่สามารถนำไปใช้ได้ดังการกระทำและคำพูดต่อไปนี้

“...นี่ไง...อุปกรณ์ที่พี่ใช้สอน...กล่องน้ำส้ม กล่องโน่น กล่องนี่
อุตสาหไปหาซื้อมา มันมีภาษาอยู่ข้างกล่อง เด็กเขาสนุกสนาน
มาก...แล้วจะมีคำถามจากเด็กมากมายเลย”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับครู

“...ให้เขา...ได้เรียนรู้สิ่งที่จะต้องเจอในสังคมประจำวัน ไม่ใช่
ว่าจะต้องมาเรียนแต่ในหนังสือ นักเรียนต้องเจออะไรอีกเยอะ
ในโลกของเขา หนังสือมันไม่ได้ cover ทั้งหมด...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับครู

“...อาจารย์ให้เรียนของสินค้า...กล่อง...อย่างกับกล่องน้ำผลไม้...
ชอบค่ะ... เพราะได้เห็นจริง ๆ ...สวยดี...”

จากการสัมภาษณ์นักเรียนอย่างไม่เป็นทางการ

“...เมื่ออาจารย์สอนเรื่องอาหาร อาจารย์จะนำของผลิตภัณฑ์
อาหารของจริงมาให้ให้นักเรียนอ่าน...และค้นคว้า...”

จากบันทึกความคิดเห็นของนักเรียน

3.4 เน้นการวางแผนในการเรียนร่วมกันระหว่างครูและนักเรียน

ครูวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกันกับนักเรียนได้แก่การ
สอบถามความต้องการในการเรียนรู้กับนักเรียนก่อนที่ครูจะตัดสินใจในการวางแผนการจัดการ
เรียนรู้โดยอาจารย์กลัวๆไม่มีความคิดเห็นว่าการสอบถามนักเรียนถึงความต้องการในการเรียนรู้
ทำให้บทเรียนมีความหมายกับผู้เรียน ครูทำความตกลงร่วมกันในการเลือกเนื้อหา การกำหนด
กิจกรรมโดยให้นักเรียนเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับรายละเอียดของกิจกรรมครูและนักเรียนตกลง
เรื่องเกณฑ์ในการประเมินผลเช่นการประเมินการนำเสนอผลงาน โดยครูและนักเรียนร่วมกันกำหนด
ประเด็นการประเมิน และการปรึกษาหารือกันระหว่างการทำดำเนินการเรียนการสอน โดยการทำ
โครงการดังกล่าวกระทำและ คำกล่าวต่อไปนี้

“...อาจารย์จะเลือกบทเรียนมาก่อน...เยอะเลยคะ... แล้ว
ก็มาถามว่าอยากจะเรียนอันไหนก่อน...แล้วอาจารย์ก็เอา
เรื่องนั้นมาสอน...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับนักเรียน

“...what will you do first, do you want to go over it or
divide into small group and discuss...”

จากการสังเกตการสอนของครู

“...ที่ถามนักเรียนก่อน...ก็เพราะว่าอยากจัดเนื้อหาให้ตรง
กับความต้องการที่เขาอยากจะเรียน...เราก็เหมือนกัน...ถ้า
ใครเขาเอาของที่เราไม่อยากจะ...มาให้...เราก็ไม่ค่อยจะสน
ซักเท่าไร...มันมีค่านะ...ถ้าเรียนแล้วได้ประโยชน์...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับครู

3.5 บทบาทของครูที่เป็นผู้ชี้แนะและที่ปรึกษา

บทบาทของครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยครูได้มีบทบาทเป็น ผู้ที่แนะนำช่วยเหลือให้นักเรียนพบกับความสำเร็จในการเรียนรู้ ครูไม่ได้แสดงบทบาทของผู้ที่ถ่ายทอดวิชาความรู้ โดยการบอกแต่จะใช้คำถามกระตุ้นให้นักเรียนค้นหาคำตอบ และชี้แนะให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถามทั้งในเวลาเรียนและนอกเวลาเรียน เป็นที่ปรึกษาและแนะนำนักเรียนในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่นในการเรียนเรื่องอาหาร ครูจะให้นักเรียนเสนอและเลือกกิจกรรมที่ทำ โดยบูรณาการทักษะและความสามารถในวิชาอื่น ๆ เข้ามาใช้ในการสร้างงาน นักเรียนจะปรึกษาหารือ กับครูในระหว่างการดำเนินการสร้างผลงาน ดังการกระทำและคำพูดดังนี้

“...เวลากลุ่มหนูไปค้นมาแล้ว...ก็จะมาปรึกษาอาจารย์ว่า
ที่ทำมาใช้หรือเปล่า...แล้วก็ไปทำต่อ...ถ้าไม่ได้เรื่องก็จะได้
ไปค้นหาใหม่...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับนักเรียน

“...อาจารย์ไม่ได้มาเ็น...แล้วก็พูด ๆๆ เหมือนอาจารย์อื่น ๆ
ที่เคยเรียนมา...แต่จะมีกิจกรรมให้ทำ...แบ่งเป็นกลุ่ม ก็เลย
ได้ช่วยกัน...อาจารย์มาเดินดูแต่ละกลุ่ม ว่าเรามีปัญหาอะไร
...ทำได้ไหม...อาจารย์ก็จะแนะให้...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับนักเรียน

“...ไม่ชอบวิธีการที่ครูมาเ็นพูด...หนังสือก็สอนไปเล่มเดียว
ชอบหาอะไรสนุก ๆ มาให้เด็กทำ...ให้เขาค้นคว้า...แล้วจะมี
คำถามจากเด็ก...เยอะมาก...เราก็ชี้แนะไป...เสร็จแล้วเขาก็
จะมา present หน้าห้อง...ตอนนี้ละ...เราจะมี comment
ให้เขา...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับครู

3.6 เน้นความเป็นประชาธิปไตยในการเรียน

อาจารย์กลัวจะไม่ให้ความสำคัญในการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย การเรียน โดยครูโอกาสให้นักเรียนได้ทำงานร่วมกัน ปรีक्षाหรือกัน ดังนั้นนักเรียนจะต้องเรียนรู้ การยอมรับนับถือสมาชิกในกลุ่ม การอภิปรายและการแสดงความคิดเห็น การให้การยอมรับข้อตกลงของกลุ่มซึ่งเป็นการส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยในการเรียน บรรยากาศของการเรียนรู้ในชั้นเรียน จะเป็นการปรีक्षाหรือกันในกลุ่มย่อย ดังการกระทำและคำพูดดังนี้

“...วิธีสอนของอาจารย์...จะเน้นให้นักเรียนได้แสดง
ความคิดเห็นในการเรียน...นักเรียนได้พูด...แลกเปลี่ยน
ความรู้ซึ่งกันและกัน...

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับนักเรียน

“...อาจารย์ให้โอกาสเราได้เสนอความคิดเห็น...ฝึกให้เรา
รู้จักพูด รู้จักที่จะฟัง แล้วก็ต้องยอมรับฟังคนอื่น...กลุ่มว่า
ยังไง...ก็ต้องตามที่ตกลงกัน...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับนักเรียน

“...เรียนเป็นกลุ่มๆ ก็ได้ช่วยกัน บางทีความคิดไม่ตรงกัน
ก็ต้องมา vote ว่าจะเอาอะไรดี...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับนักเรียน

“...Raise your hands if you agree with her answer...”

จากการสังเกตการสอน

“...สอนแบบกลุ่มย่อย...ให้อะไรเยอะ...เด็กเขาได้ปรึกษากัน
เขาต้องเรียนรู้ที่จะยอมรับกัน จะได้ฝึกเขาไปในตัว...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับนักเรียน

3.7 เน้นประสบการณ์ของนักเรียน

ครูส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้การสอนที่เน้นให้ผู้เรียนได้ใช้ประสบการณ์และความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ โดยการให้นักเรียนได้บูรณาการทักษะทางภาษาได้แก่ทักษะการฟัง การพูด การอ่านและการเขียนมาใช้ในทางปฏิบัติ การได้ทำงานร่วมกันในกลุ่มย่อยในการวางแผน การดำเนินงาน การประเมินผลงาน และการพัฒนางานของกลุ่ม ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อตนเองและกลุ่มความร่วมมือกับเพื่อน นอกจากนี้ยังเสริมประสบการณ์ในการเรียนรู้โดยใช้เนื้อหาที่นักเรียนพบเห็นในชีวิตประจำวันของนักเรียน ภาระงานที่สอดคล้องกับสถานการณ์จริง การสัมภาษณ์ สนทนากับชาวต่างชาติ การศึกษาป้าย สัญลักษณ์ การประกาศต่าง ๆ ที่นักเรียนได้พบเห็นในชีวิตประจำวัน ดังการกระทำและคำกล่าวต่อไปนี้

“...After you read the passage, tell me what the paragraph is about...”

จากการสังเกตการสอน

“...อาจารย์จะสอนจากเนื้อหาหลายๆเล่ม ไม่ต้องมีหนังสือมาเรียน เพราะว่าอาจารย์จะมีหนังสือให้ ได้ฝึกอ่านเรื่องหลายๆเรื่อง ได้พูด ได้ฝึกเขียน...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับครู

“...อาจารย์จะให้นักเรียนเป็นศูนย์กลาง ...กล้าคิด กล้าพูด และกล้าทำ ถึงแม้จะพูดผิดหรือพูดถูกก็ตามนั้น ไม่สำคัญ จะสำคัญตรงที่ว่ากล้าตัดสินใจในการกระทำนั้นหรือไม่...”

จากบันทึกความคิดเห็นของนักเรียน

3.8 เน้นกิจกรรมที่นักเรียนมีส่วนร่วม

ครูมีพฤติกรรมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนโดยให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ ครูกำหนดกิจกรรมโดยให้นักเรียนได้มีโอกาสนำความสามารถในการใช้ภาษาออกมาใช้ในการสื่อสารทั้งภาษาพูดได้แก่ ทักษะการพูดและการฟัง และภาษาเขียนได้แก่ทักษะการอ่านและการเขียน โดยครูเน้นการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนด้วยกัน ครูให้นักเรียน

ได้ทำกิจกรรมคู่โดยการแลกเปลี่ยนบทบาทและแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน นอกจากนี้ครูส่งเสริมให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมกลุ่มโดยครูเป็นผู้คอยดูแล ให้คำแนะนำ กระตุ้น ชี้แนะ และเป็นพี่ปรึกษาให้นักเรียนดำเนินกิจกรรม นักเรียนได้ปรึกษาหารือกัน ช่วยเหลือกันในการทำงานกลุ่ม อาจารย์กลัวไม่ให้ความเห็นว่าการให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียน การมีปฏิสัมพันธ์กันในระหว่างการเรียน เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ใช้ภาษาในการสื่อสาร นอกจากนี้การที่ครูดูแลโดยใกล้ชิดทำให้นักเรียนมีกำลังใจในการเรียนเพราะครูจะคอยเสริมกำลังใจให้ในขณะที่ทำกิจกรรม นักเรียนกล้าที่จะถามและแสดงออก ดังตัวอย่างของการกระทำและคำพูดดังนี้

“...let's divide into small groups of six and help each other to prepare the dialogue...”

จากการสังเกตการสอนของครู

“...how does your mind map look like? Show it to your friend and tell us a little bit about it...”

จากการสังเกตการสอนของครู

“...อาจารย์ให้พวกเราได้ฝึกพูด แล้วก็ฟังภาษาอังกฤษ... แล้วก็ทำงานกลุ่ม...ได้คุยกันว่าเราจะทำยังไง...บางทีก็ให้แสดงความคิดว่าเราเห็นว่าเป็นยังไง...กลุ่มไหนว่าไง กลุ่มนี้ละ...ว่าไง...อาจารย์ก็จะแนะนำด้วย...เวลาเราไปพูดหน้าห้อง...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับนักเรียน

3.9 เน้นการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างครูและนักเรียน

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูได้แสดงออกถึงการเน้นการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างครูและนักเรียน ครูให้อิสระนักเรียนในการเลือกเนื้อหาที่จะเรียนรู้ ครูให้ความสำคัญ เห็นว่าต้อง เรียนรู้ไปกับนักเรียนด้วยเพราะบทเรียนที่นักเรียนต้องการรู้ไม่ได้อยู่ในความสนใจของครูมาก่อน ครูไม่มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องนั้นทำให้ครูได้เรียนรู้เพิ่มมากขึ้น ในบางเรื่องนักเรียนมีความสามารถและความชำนาญมากกว่าครู ครูจึงให้นักเรียนนำความรู้ที่นำมาแบ่งปันให้กับผู้อื่นได้เรียนรู้ด้วย ดังตัวอย่าง การกระทำ และคำพูดดังต่อไปนี้

“...นักเรียนรู้มากกว่าคุณนะ...ในบางเรื่อง...อย่างคอมพิวเตอร์ การหาข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต เราก็ต้องฟังนักเรียน...ให้เขามา แนะนำเพื่อนแทนเราได้...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับครู

“...เรื่องบางเรื่องที่นักเรียนหามา เราก็ฟังจะรู้เหมือนกัน...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับครู

“...ครูให้เราไปค้นคว้าเรื่องที่พวกเราสนใจ...อาจารย์ก็ชมพวกเรา...อาจารย์บอกน่าสนใจ เพราะอาจารย์ก็เพิ่งรู้...พวกเราเป็น ปสี่ม...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับนักเรียน

กรณีศึกษาที่ 10 อาจารย์การเวก

สภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของอาจารย์การเวกตามสภาพที่ได้จากการสังเกต การสอน การสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับอาจารย์การเวก การสัมภาษณ์นักเรียน บันทึกความคิดเห็นของนักเรียน เอกสารประกอบเช่นแผนการสอน แฟ้มประวัติและผลงาน รูปถ่าย ผลงาน นักเรียน และเอกสาร ประกอบการสอน พบว่าอาจารย์การเวกได้ปฏิบัติดังนี้

1. สภาพแวดล้อมและบรรยากาศของห้องเรียน

อาจารย์การเวก สอนวิชาภาษาอังกฤษในโรงเรียนขนาดกลางในกรุงเทพมหานคร ชื่อว่าโรงเรียนวิทยาคมซึ่งมีนักเรียน 1500 คน จำนวนนักเรียนในแต่ละห้องเรียนประมาณ 35 คน โรงเรียนวิทยาคมเป็นโรงเรียนที่อยู่ไม่ไกลจากแม่น้ำเจ้าพระยานัก จึงทำให้บรรยากาศของโรงเรียนมีอากาศถ่ายเทได้สะดวก จำนวนนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีจำนวนประมาณชั้นละ 2-3 ห้องเรียน ระดับการเรียนของนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ภายในตัวอาคารเรียน ประกอบด้วย ห้องเรียนที่สะอาด ตามสภาพของอาคารที่มีขนาดเล็ก ที่กำแพงของอาคารเรียน เป็นป้ายนิเทศที่มี ข้อมูล ซึ่งนักเรียนเป็นผู้จัดทำ อาจารย์การเวกสอนนักเรียนในห้องเรียนที่มีจำนวนประมาณ 35 คน แต่ละคนแต่งกาย เรียบร้อย สุขภาพอ่อนน้อม จำนวนนักเรียนหญิงและนักเรียน

ชายมีประมาณเท่า ๆ กัน นักเรียนนั่งเรียนกันอย่างเป็นระเบียบและเอาใจใส่ต่อการเรียนและมีลักษณะที่กระตือรือร้นในการเรียน มีการปรึกษาหารือกัน เกี่ยวกับบทเรียนที่กำลังเรียนอยู่ ใบหน้านักเรียนและครูยิ้มแย้มแจ่มใส มีเสียง หัวเราะในระหว่างการเรียนการสอน นักเรียนซักถามครูเมื่อมีปัญหาสงสัย

2. สภาพการจัดการเรียนการสอน

อาจารย์การเวกจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลายวิธีการขึ้นอยู่กับจุดประสงค์ในการเรียนรู้และเนื้อหาที่จะสอน ครูไม่เน้นการอธิบาย หรือแปลความ ครูให้ความสำคัญ กับการให้โอกาสนักเรียนในการใช้ภาษา ในสถานการณ์ต่าง ๆ เท่าที่โอกาสของนักเรียนจะอำนวยให้ ครูเป็นผู้ที่ให้คำแนะนำแก่นักเรียน ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน ครูจะใช้ภาษาอังกฤษ สลับกับภาษาไทยในการสอนโดยครูให้เหตุผลว่า เนื่องจากนักเรียนมีความสามารถในการเรียน อยู่ในระดับปานกลาง การอธิบายความจึงจำเป็นเพื่อให้นักเรียนเข้าใจในสิ่งที่เรียนรู้ นอกจากนี้ ครูเน้นกิจกรรมที่ส่งเสริมการค้นคว้าเพิ่มเติมนอกเหนือไปจากเนื้อหาที่ครูจัดให้ การได้ศึกษาสิ่งที่เป็นความรู้และชีวิตจริงในสังคม การให้นักเรียนเขียนผังความคิดโดยมีจุดมุ่งหมายให้นักเรียนได้มีความคิดในการวิเคราะห์เรื่องราวที่อ่านเพื่อเป็นการจับใจความสำคัญและสรุปเรื่องราวที่อ่าน นอกจากนี้ครูจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่เป็นการบูรณาการทักษะทั้งสี่คือการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน เข้าด้วยกันนอกจากนี้ยังบูรณาการไปยังวิชาอื่น ๆ ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้นักเรียน ได้ใช้ความรู้ความ สามารถอย่างเต็มศักยภาพ ในด้านการพูดครูฝึกให้นักเรียนได้นำเสนอผลงาน โดยนักเรียนจะเลือก หัวข้อที่ตนสนใจซึ่งเป็นหัวข้อที่ครูและนักเรียนร่วมกันวางแผนให้แล้วไปค้นคว้า มานำเสนอเพื่อนหน้าชั้นเรียน ซึ่งครูจะทำหน้าที่เป็นผู้คอยช่วยเหลือและแนะนำให้นักเรียน การฝึกการทำงานร่วมกัน ในกลุ่มตั้งแต่ 2 คน ไปจนถึง กลุ่มประมาณ 4-5 คน เพื่อผลักดันแสดง ความคิดเห็น ซักถาม และระดม ความคิดในการทำงานร่วมกัน นักเรียนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน การให้นักเรียน ทำแผนภูมิเรื่องราวตามที่นักเรียนเสนอแนะและทำรายงาน เพื่อนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน การเขียน สรุปความหรือการบรรยายเรื่องราวเกี่ยวกับตนเอง บุคคล และเหตุการณ์ปัจจุบัน ในการคัดเลือก เนื้อหาที่นำมาสอน ครูพยายามนำมาเชื่อมโยงกับตัวนักเรียนโดยให้นักเรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

3. บทบาทของครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักการของปรัชญาการศึกษา

จากการสังเกตการสอนการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับครูและนักเรียน ตลอดจนงานการศึกษาเอกสารประกอบการสอนได้แก่ แผนการสอน เพิ่มประวัติและผลงาน ตำราเรียน เอกสาร ประกอบการสอน รูปภาพผลงานของนักเรียน บันทึกความคิดเห็นของนักเรียนผู้วิจัย ได้

รวบรวม ข้อมูล ซึ่งแสดงถึงบทบาทที่สอดคล้องกับแนวคิดตามหลักปรัชญาการศึกษาพัฒนาการนิยมดังนี้

3.1 เน้นการทำงานร่วมกับผู้อื่น

อาจารย์ฝึกระบวนการในการทำงานร่วมกันให้กับนักเรียน โดยบรรจุไว้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยการวางแผนในการจัดการเรียนรู้โดยการมอบหมายงานกลุ่มศึกษาสิ่งที่นักเรียนสนใจ โดยครูจะเป็นผู้ชี้แนะและให้ความช่วยเหลือ เป็นผู้ส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียน ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ภาษา และการอยู่ร่วมกันในสังคม ซึ่งอาจารย์การเวก มีความเห็นว่าการเรียนการสอนนั้นไม่เพียงแต่เป็นการสอนให้นักเรียนเรียนรู้แต่เพียงเนื้อหาแต่ครูควรเป็นผู้ที่พร้อมสำหรับการเตรียมนักเรียนให้เข้าไปสู่สังคม ดังนั้นการที่ได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ทำงานร่วมกันจึงเป็นการฝึกระบวนการในการทำงาน ซึ่งจะเป็นการเตรียมนักเรียนเพื่อชีวิตของนักเรียนและนักเรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตอนาคตได้ ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“...มีการให้นักเรียนทำโครงการ ศึกษาเรื่องที่นักเรียนสนใจ ได้อะไรเยอะจากการให้นักเรียนทำงานร่วมกัน...การเสียสละ การยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น การใช้ความสามารถในการวางแผน...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับครู

“...อาจารย์สอนไม่เหมือนใคร...มีการให้นักเรียนทำโครงการที่ตัวเองสนใจ กลุ่มจะต้องตกลงกันว่าเราจะทำอะไร แล้วก็วางแผน หาข้อมูล...ทำให้มีประสบการณ์...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับนักเรียน

“...ต้องอาศัยความรู้หลายด้าน อย่าง...ทำโครงการ... ใครเก่งเรื่องไหนก็จะช่วยเรื่องนั้น...ทำให้ได้รู้มากขึ้น ต้องวางแผนให้ดี ทุกคนต้องร่วมมือกัน ไม่งั้น...งานก็ไม่เสร็จ ...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับนักเรียน

3.2 กิจกรรมการเรียนการสอนที่ฝึกทักษะการคิด

ครูจัดการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการในการคิด โดยการใช้คำถามกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการคิดในการค้นหาคำตอบ การใช้วิธีการให้นักเรียนเขียนผังความคิดสรุปความ

และจับประเด็นสำคัญของเรื่องที่อ่าน การวิเคราะห์ความจากการอ่าน การเปรียบเทียบและการวิเคราะห์สิ่งที่ นักเรียนเรียนรู้กับชีวิตจริงของนักเรียนการค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้อื่น ที่นอกเหนือจากการ เรียนรู้ในตำราเรียน การวิเคราะห์เรื่องราวต่าง ๆ ตามประเด็นที่ครูคิดว่า สำคัญและเป็นประโยชน์กับ นักเรียน ดังการกระทำและคำพูดต่อไปนี้

“...อาจารย์สอนให้เขียน mind map สรุปประเด็นที่สำคัญ ตอนแรกๆ ก็เขียนไม่ค่อยได้ ต่อมาก็เริ่มคุ้นชิน อาจารย์สอน ไม่เหมือนอาจารย์อื่น...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับนักเรียน

“...ก็มีการถามคำถามให้ตอบบ่อยๆ ปล่อยให้เราคิด และ ออกความเห็นว่ารู้สึกยังไง...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับนักเรียน

“...นักเรียนลองวิเคราะห์ว่าอะไรเป็นเหตุ...what is the cause and what is the effect?และผลกระทบคืออะไร...”

จากการสังเกตการสอน

“...ต้องฝึกให้นักเรียนคิด...วิธีการก็ใช้ วิธีเขียน diagram ทำ mind map ...ตอนแรกๆ เด็กไม่คุ้น ก็วุ่นพอสมควร... เพราะว่าไม่เคยเขียนมาก่อน ครูต้องอดทน ใจเย็นหน่อย...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับครู

3.3 บูรณาการเนื้อหาให้สอดคล้องกับสังคม

ครูมีบทบาทในการเป็นผู้นำในการเตรียมนักเรียนให้มีความพร้อมในการเข้าสู่สังคมซึ่งเป็นยุคของการสื่อสารไร้พรมแดน โดยครูจะเป็นผู้คอยชี้แนะให้นักเรียนได้ ค้นคว้าหาความรู้จากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ครูส่งเสริมให้นักเรียนค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้จากระบบ อินเทอร์เน็ต ครูและนักเรียนร่วมกันเลือกเนื้อหาบทเรียนที่เกี่ยวข้องกับสังคมในชีวิตประจำวันของ นักเรียนการเรียนการสอนโดยจัดเตรียมเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ใน ชีวิตประจำวันของนักเรียนโดยบูรณาการการสอนเนื้อหาที่หลากหลายโดยเชื่อมโยงไปสู่การเรียนรู้

ในสาระอื่น การวิเคราะห์และอภิปรายถึงเหตุการณ์ในสังคม การเลือกเนื้อหา บทเรียนที่มาจากของจริง ดังการ กระทำและคำพูดดังนี้

“...อาจารย์ไม่ใช่หนังสือ...ไม่มีหนังสือเรียน อาจารย์เอาเนื้อหามาจากหลายๆที่ไม่เคยเจอมาก่อน อาจารย์สอนเหตุการณ์ปัจจุบัน...ก็สนุกดี...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับนักเรียน

“...อาจารย์บอกว่า เราควรเรียนอะไรที่อยู่ใกล้ตัว จะได้ทันเหตุการณ์...และนำไปใช้ได้ด้วย...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับนักเรียน

“...อาจารย์ใช้เนื้อหาจากหลายๆที่ไม่ยึดหนังสือเล่มใด อาจารย์บอกว่า หนังสือเล่มเดียวกันก็เป็นเพียงแค่นั้น ๆ เดียวเขียน อาจารย์อยากให้เราทำอะไรที่กว้างออกไป...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับนักเรียน

“...เนื้อหาที่ใช้ก็ไม่ได้ยึดเล่มใด เล่มหนึ่ง แต่ดูที่จุดประสงค์ว่าเราต้องการสอนอะไร สอนแล้วเด็กได้อะไร...อะไรที่เข้ามาใหม่ๆ ก็อยากจะทำให้นักเรียนรู้...จะได้ไม่ตกข่าว...นักเรียนสนใจมากกว่าเรียนตามหนังสือ...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับครู

3.4 ครูและนักเรียนร่วมกันวางแผนในการเรียน

ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษครูได้วางแผนการจัดกิจกรรมในการเรียนรู้ร่วมกันกับนักเรียน โดยเริ่มต้นจากการที่ครูสอบถามความต้องการในการเรียนรู้ของนักเรียนก่อนทำการสอน จากนั้นจึงนำมาพิจารณาเลือกบทเรียนให้สอดคล้องกับความต้องการในการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยอาจารย์การเวกมีความคิดเห็นว่าการจัดบทเรียนให้เหมาะสมตามความต้องการของผู้เรียน การตกลงร่วมกันในการเลือกเนื้อหา เป็นการให้ความสำคัญกับผู้เรียนและเป็น

การสร้างความพึงพอใจให้กับผู้เรียนเนื่องจากบทเรียนมีความหมายสำหรับผู้เรียน ผู้เรียนจะสนใจ เพราะสอดคล้องกับความต้องการของตน อาจารย์การเวกยังให้ความคิดเห็นว่าการเลือกเนื้อหาที่เป็นบทเรียนนั้นส่วนหนึ่งมาจากครูเป็นผู้กำหนด แต่การสอบถามความต้องการในการเรียนรู้นั้น เป็นเพียงข้อมูลในการพิจารณาคัดเลือกเนื้อหาให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน ดังการกระทำ และคำพูดดังนี้

“...มาดูกันก่อนนะว่า...จะเอายังไงดี...นักเรียนลองบอกมาว่า จะเขียนชั๊กกี้ประโยคถึงจะพอ...10 เองเหอ...น้อยไปหรือ เปล่า...สรุปว่า 10 ประโยค...ตกลงถ้าคิดว่าทำได้...”

จากการสังเกตการสอน

“...จะสอบถามความต้องการของนักเรียนก่อน แล้วก็มาจัดว่า จะสอนอะไร...ตามที่นักเรียนอยากเรียน...ส่วนหนึ่งก็ครูกำหนด ด้วย...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับครู

“...อาจารย์มีแบบสอบถาม...ถามว่าเราอยากเรียนอะไรบ้าง...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับนักเรียน

3.5 ครูเป็นผู้ชี้แนะและที่ปรึกษา

บทบาทของครูในการจัดการเรียนการสอนครูมีบทบาทเป็นผู้ที่แนะนำช่วยเหลือให้นักเรียนได้ประสบผลสำเร็จในการเรียนรู้อุทิศจะกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความคิดและ เป็นที่ปรึกษาของนักเรียนในการทำกิจกรรมการเรียนการสอน ครูมีพฤติกรรมในการชี้แนะคือทำให้ความสนใจเอาใจใส่ต่อการเรียนของนักเรียน การให้คำปรึกษาเมื่อนักเรียนมีปัญหาในการเรียนครูเป็นผู้เสริมและเติมความรู้ให้กับผู้เรียน ดังการกระทำและคำพูดดังต่อไปนี้

“...ตรงนี้น่าจะเติมอะไร...เข้าไปอีกดีไหม...จะทำให้ประโยคของเราสมบูรณ์ขึ้นนะ...หรือว่าไง...”

จากการสังเกตการสอน

“...อาจารย์เป็น ครูผู้ใจเย็น สำหรับพวกเรา คอยช่วยเรา
อยู่ตลอดเวลา ไม่ว่าในห้องหรือนอกห้อง...อาจารย์ให้
คำแนะนำได้ทุกอย่าง...อาจารย์มีความรู้มาก...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับนักเรียน

“...เรียนกับอาจารย์แล้วมีความสุขดี ไม่เครียด อาจารย์
ให้คำแนะนำเวลาเรามีปัญหา บางทีจะบอกว่าเราควรทำ
อย่างนี้...อย่างนี้...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับนักเรียน

3.4 เน้นความเป็นประชาธิปไตยในการเรียน

ครูแสดงบทบาทในการส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยในการเรียนคือการให้
อิสระทางความคิด การมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวางแผนการเรียนรู้ร่วมกัน
นักเรียนมีโอกาสทำงานร่วมกันในกลุ่ม การสอบถามความคิดเห็น การให้ความเสมอภาค โดยครู
และนักเรียนสามารถปรึกษาหารือกัน ดังการกระทำและคำพูดต่อไปนี้

“...กลุ่มนั้น...คิดยังไง...ลองตอบหน่อยสิคะ...กลุ่มอื่นว่า
ยังไง...เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย...ใครเห็นด้วย...”

จากการสังเกตการสอน

“...อาจารย์ให้เรามีที่เลือกได้ หลาย ๆ ทาง...อย่างเนื้อหา
อาจารย์ก็จะให้เราได้มาเลือกว่าอยากจะเรียนอะไร...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับนักเรียน

“...อาจารย์...ฟรีมาก...ก็ตามใจเราว่าเราจะทำยังไง อย่าง
งานต่าง... shape book เราจะออกแบบยังไงก็ได้...ไม่ได้
กำหนด...เนื้อหาอาจารย์ก็มีให้เลือก หรือถ้าเราไม่สน
ก็จะทำเรื่องที่เราสนใจก็ได้...ก็ไปบอกอาจารย์...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับนักเรียน

“...อาจารย์ให้อิสระในการทำงาน...แต่อาจารย์ก็ไม่ได้ทิ้ง...
จะคอยถาม...แล้วให้คำแนะนำ...ก็นำมาปรับปรุงงาน...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับนักเรียน

“...จะให้อิสระในเรื่องความคิด ไม่จำเป็นต้องปิดกั้นเขา...
ให้นักเรียนได้มีโอกาสแสดงออก...ตามศักยภาพ...เราคอย
เสริม...ให้ไปถึงที่หมาย...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับครู

3.7 เน้นประสบการณ์ของผู้เรียน

ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นประสบการณ์ของผู้เรียนโดยการลงมือ
กระทำด้วยตนเองก่อนที่ครูจะทำการสอน การให้โอกาสได้ทดลองใช้ภาษาด้วยตนเองเพื่อให้นักเรียน
จะได้รับความรู้ ถึงข้อผิดพลาดของตนเองและนำไปพัฒนาส่วนที่นักเรียนยังมีความบกพร่อง การเรียน
การสอนภาษา อังกฤษของอาจารย์การเวก ไม่จำกัดอยู่ในห้องเรียน การให้นักเรียนศึกษาสิ่งที่พบ
นอกสถานที่แล้วกลับมาเขียนรายงานเป็นภาษาอังกฤษโดยครูเป็นผู้หาแหล่งการเรียนรู้ และ
จัดเตรียมประเด็นในการค้นคว้าให้นักเรียน ในขณะที่เดียวกันครูเป็นผู้ให้คำแนะนำและที่ปรึกษา
ให้กับนักเรียน ครูมีความคิดเห็นว่า นักเรียนต้องเรียนรู้สิ่งที่อยู่ภายนอกตำราและสิ่งทีนักเรียนพบ
เห็นในชีวิตประจำวัน การนำความรู้ที่ได้รับในห้องเรียนไปใช้ประโยชน์กับชีวิตของนักเรียนเป็น
ความสำเร็จ ของการจัดการเรียนการสอนดังกล่าวกระทำและคำพูดดังต่อไปนี้

“...เป็นโครงการที่ให้นักเรียนไปศึกษา เรื่องรถไฟใต้ดิน
โครงการล่าสุด...เริ่มจากตัวเองต้องนั่งรถไฟใต้ดินมาเลย เกิดความคิด
ว่านักเรียนน่าจะต้องรู้ เลยให้ทำโครงการ
...ไปสำรวจเส้นทาง ศึกษาแล้วเขียนเป็นโครงการ...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับครู

“...ได้เรียนจากของจริง ก็เป็นประโยชน์มาก มีประสบการณ์
มากขึ้น อย่าง...ไปนั่งรถไฟฟ้า ก็ไปสังเกตดูว่ามีค่าอะไรบ้างที่

เขาใช้...ก็บรไฟฟ้าได้ดิน...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับนักเรียน

3.7 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการมีส่วนร่วมของนักเรียน

ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมโดยการสอบถามความต้องการของนักเรียนในการเรียนรู้ การเลือกกิจกรรมการเรียนการสอนตามความสนใจของนักเรียน การวางแผนดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกัน โดยครูและนักเรียนปรึกษาหารือกัน และทำความเข้าใจกันเช่นข้อตกลงในการกำหนดเวลา และกิจกรรมการเรียนรู้ที่นักเรียนต้องการที่จะทำกา ประเมินผลการเรียนรู้ซึ่งครูเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ประเมินตนเอง เพื่อนประเมินเพื่อน นอกเหนือไป จากการประเมินจากครู เหตุผลในการประเมินในลักษณะนี้ ครูมีความคิดว่าเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนรู้จักตนเองได้มีส่วนร่วมในการเรียน นักเรียนจะมีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนรู้

“...จะเลือกดูว่านักเรียนเขาสนใจที่จะเรียนรู้อะไร แล้วก็
จัดไปตามที่เขาสนใจ...เนื้อหาอะไรที่เขาอยากเรียน...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับครู

“...อาจารย์ให้นักเรียนประเมินกันเองด้วยคะ เวลาไป
present หน้าห้อง กลุ่มที่เหลือจะประเมินเรา...เป็นการ
ทำให้เราได้รู้จักตัวเราด้วยเพราะบางทีก็ประเมินตัวเอง
เหมือนกัน...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับนักเรียน

“...อาจารย์ไม่ค่อยออกคำสั่งให้ทำโน่นทำนี่...แต่จะเป็นการ
ถามความสมัครใจของพวกเราก่อน ว่าตกลงไหม ถ้าทุกคน
โอ เค...ก็เป็นอันว่าลงมือทำกันเลย...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับนักเรียน

3.8 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างครูและ
นักเรียนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการเรียนรู้ร่วมกันอาจารย์การเวกมีวิธีการจัด

กิจกรรมการเรียนการสอนโดยการที่ครูให้อิสระนักเรียนในการเลือกเนื้อหาที่จะเรียนรู้ และจากการให้อิสระในการเลือกเนื้อหา นี้ ทำให้ครูต้องเรียนรู้ไปกับนักเรียนด้วย เพราะบทเรียนที่นักเรียนต้องการเรียนรู้มีความหลากหลาย ครูไม่มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องนั้นมาก่อน การได้เรียนรู้ไปพร้อมกับนักเรียนทำให้ครูได้เรียนรู้เพิ่มมากขึ้น ในบางประเด็นนักเรียนมีความสามารถและความชำนาญ ครูจึงให้นักเรียนนำความรู้ที่นำมาแบ่งปันให้กับผู้อื่นได้เรียนรู้ด้วยดังตัวอย่างการกระทำและคำพูดดังต่อไปนี้

“...ให้นักเรียนไปค้นคว้า บางเรื่องน่าสนใจมาก เราเองก็ได้เรียนรู้ไปพร้อมกับนักเรียนเหมือนกัน...”

จากการสังเกตการสอน

“...เราไม่ได้รู้ไปหมดทุกเรื่อง เดียวนี้ครูก็ต้องยอมรับว่า บางครั้งเราก็ต้องอาศัยนักเรียนเหมือนกัน...เขาอาจรู้มากกว่าครู...ในบางเรื่อง...ก็มาแลกเปลี่ยนกัน...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับครู

แนวคิดในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของครูมัธยมศึกษา

จากการศึกษาโดยการสังเกตพฤติกรรมการสอน การสนทนาอย่างไม่เป็นทางการกับครูกลุ่มเป้าหมาย นักเรียน และการศึกษาเอกสารประกอบได้แก่แผนการจัดการเรียนรู้ แฟ้มผลงาน และประวัติส่วนตัว รูปถ่าย เอกสารประกอบการสอน ผลงานนักเรียน บันทึกการเรียนรู้นักเรียน พบว่าครูมีพฤติกรรมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษโดยพฤติกรรมของครูสอดคล้องกับแนวคิดตามหลักการของปรัชญาการศึกษา

1. ครูผู้มีแนวคิดตามหลักการของปรัชญาสารัตถนิยม (Essentialism)

แนวคิดที่เน้นเนื้อหาสาระเป็นหลักมุ่งให้ความรู้เพื่อเป็นพื้นฐานและเป็นสาระสำคัญของการเรียนรู้ ครูเป็นผู้จัดเตรียมเนื้อหาสาระ พฤติกรรมการสอนของครูจะมีลักษณะร่วมกันในด้านบทบาทของการเป็นครูและการตัดสินใจในการสอนโดยมีลักษณะดังนี้

1.1 เน้นเนื้อหาสาระ

ครูในกลุ่มที่มีแนวคิดตามหลักปรัชญาการศึกษาสารัตถนิยม เน้นการให้ความรู้ตามเนื้อหาแก่ผู้เรียนเป็นหลัก เตรียมให้นักเรียนเป็นผู้ที่เข้าใจกฎเกณฑ์ของภาษา เข้าใจความหมายของคำ ประโยคต่างๆและเนื้อหาในบทเรียน เน้นการใช้ภาษาเพื่อการเข้าใจกฎเกณฑ์ของภาษามากกว่าการใช้ภาษาเพื่อการสื่อความหมาย เน้นจุดย่อยของภาษาได้แก่โครงสร้างของประโยค การจดจำความหมายของคำศัพท์ สำนวน

จากการสังเกตการสอนของครู ผู้วิจัยพบพฤติกรรมที่แสดงถึงแนวคิดดังกล่าว ดังนี้

1.1.1 พฤติกรรมการสอนโดยวิธีการอธิบายและการแปลความ

ครูเริ่มต้นบทเรียนด้วยการอ่านเนื้อความเป็นภาษาอังกฤษให้นักเรียนฟังทีละย่อหน้า จากนั้นให้นักเรียนอ่านตามไปจนจบโดยการอ่านพร้อมกันทั้งห้อง และสลับกับการอ่านทีละคน โดยนักเรียนที่อ่านคนเดียวจะยืนขึ้นและถือตำราเรียนอ่าน นักเรียนคนอื่นจะนั่งฟังอย่างสงบ ครูจะถาม ความหมายของคำศัพท์ และอธิบายโดยใช้ภาษาไทยในการสื่อความหมาย

“...ใครจะแปลหรืออธิบายให้เพื่อนฟัง...มีไหม...ไม่มี...
ถ้าฉันจะให้ครูอธิบายให้ฟังหรือ...ตกลงว่าครูอธิบาย
ให้ฟังดีกว่า...”

จากบันทึกการสังเกตการสอนกรณีศึกษาที่ 1

“...นักเรียนดูหนังสือไปพร้อมกันนะคะ ครูจะอ่านให้ฟัง
ก่อนเดี่ยวพวกเราอ่านนะ แล้วเวลาที่ครูอ่านดูตามไปด้วย
ว่าครูอ่านถึงไหนแล้ว...”

จากบันทึกการสังเกตการสอนกรณีศึกษาที่ 4

“...มาดูนะว่าแต่ละ paragraph เขาว่าอย่างไรใคร
รู้บ้างว่าคำ นี้แปลว่าอะไร มีใครจะแปลให้เพื่อนฟังได้
ไหม...เออละ...เดี่ยว ครูอธิบายให้ฟัง...”

จากการสังเกตการสอนกรณีที่ 3

“... อาจารย์จะอธิบายละเอียด และให้ความหมายของ
คำศัพท์ เวลาอาจารย์สอนอาจารย์จะอ่าน ให้ฟังก่อน

แล้วก็จะแปลที่หลัง...ให้จุดศัพท์...และที่ชอบก็คือ
 อาจารย์เขาจะสอนแกรมม่าด้วย อาจารย์จะอธิบายว่า
 นี่ใช้อย่างไรนี่ใช้อย่างไร...ก็สอนละเอียดดี....”

จากการสัมภาษณ์นักเรียน

1.1.2 อธิบายกฎเกณฑ์ หลักการและโครงสร้างทางภาษา

การเรียนการสอนภาษาอังกฤษของครูจะเน้นเรื่องกฎเกณฑ์และหลัก
 ไวยากรณ์ โครงสร้างของภาษาโดยครูจะเป็นผู้อธิบายองค์ประกอบของประโยค การให้ตัวอย่าง
 ประกอบการ อธิบาย ครูใช้ภาษาแม่คือภาษาไทยในการสื่อความหมายและอธิบายความหมายให้กับ
 นักเรียน การให้ทำแบบฝึกตามหลักไวยากรณ์การให้นักเรียนจดบันทึกและจำความหมายของคำศัพท์
 ครูเน้น การจดจำความหมายของคำศัพท์ ครูจะบอกและอธิบายคำศัพท์โดยการใช้ภาษาไทย
 ในการสื่อ ความหมาย นอกจากนี้ครูยังย้ำการจดบันทึกความหมายของคำซึ่งถือว่าเป็นสิ่งที่นักเรียน
 ต้องทำ ในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ดังคำพูดและการกระทำดังต่อไปนี้

“...ขีดเส้นใต้ไว้เลยคำนี้...แปลว่าอะไร...เป็นคำชนิดไหน...”

จากการสังเกตการสอนกรณีศึกษาที่ 4

“ สังเกตตัวอย่างที่ให้มาในหนังสือ...ใช้ the กับอะไรบ้าง...
 แม่น้ำ เช่น the Thames, the Chao Praya River...”

จากการสังเกตการสอนกรณีศึกษาที่ 2

1.2 เน้นการมีระเบียบวินัยในห้องเรียน

ชั้นเรียนภาษาอังกฤษจะเป็นชั้นเรียนที่มีครูเป็นผู้ควบคุมบทเรียนและควมมี
 ระเบียบวินัยในชั้นเรียน ผู้เรียนจะเป็นผู้ที่คอยรับฟังคำอธิบายจากครู และคอยรับคำสั่งจากครู
 นักเรียนจะนั่งเป็นระเบียบเป็นแถวเรียงกันไปอย่างมีระเบียบตั้งแต่หน้าห้องเรียนจนถึงท้ายห้องเรียน
 นักเรียนจะอยู่ในอาการที่สงบ ไม่ออกจากที่นั่งของตน บนโต๊ะของนักเรียนจะประกอบด้วยหนังสือ
 ที่เป็นตำราเรียนและเอกสารประกอบการสอนของครูวางอยู่ ห้องเรียนจะเป็นห้องที่ค่อนข้างเงียบ
 ปราศจากการปรึกษาหารือ ครูมีความคิดว่าระเบียบวินัยเป็นสิ่งที่ครูต้องปลูกฝังให้กับนักเรียน การมี

วินัยในตนเอง การปฏิบัติตนกับคนรอบข้าง การได้ย៉ำให้นักเรียนตระหนักถึงความมีระเบียบวินัยจะ
ทำให้นักเรียนปฏิบัติตนได้เหมาะสม เป็นการพัฒนาตนเองด้วย

พฤติกรรมการแสดงออกของครูมีดังนี้

1.2.1 การตรวจสอบความเรียบร้อยของนักเรียนก่อนการดำเนิน

เมื่อครูเข้าทำการสอน ครูจะทำการสำรวจความเรียบร้อยของห้องเรียนก่อน
ทำการสอน วินัยของนักเรียนได้แก่การตรงต่อเวลาของผู้เรียน เมื่อมีนักเรียนที่เข้าห้องเรียนช้า ครู
จะให้การ อบรมในเรื่องของคุณค่าของการตรงเวลา และจะมีบทลงโทษ สำหรับคนที่เข้าห้องเรียนช้า
นอกจากนี้ครูยังเข้มงวดในเรื่องความสะอาดของห้องเรียน ความเป็นระเบียบของห้องเรียน ดังคำ
กล่าวต่อไปนี้

“...ทำไมเพิ่งเดินมา หมดไป 20 นาทีแล้ว...มาให้ตรง
เวลาหน่อยนะ...ไม่ใช่ให้ครูมารอสอน...”

จากการสังเกตการสอน

“...ครูขอเวลา 1 นาที ลองดูรอบ ๆ ตัวเองซิ สกปรกไหม
ช่วยกันเก็บให้สะอาดก่อน...”

จากการสังเกตการสอน

“...เด็กก็คือเด็ก...ต้องย៉ำบ่อยๆ เขาจะได้รู้ว่าอะไรเหมาะ
หรือไม่เหมาะ...เดี๋ยวนี้...ครูส่วนใหญก็ปล่อย...ไม่ว่า...
เด็กจะทำอะไร...ก็ไม่สน...จะสอนทำเดี่ยว...เลยเป็น
อย่างนี้”

จากการสัมภาษณ์เจาะลึกกับกรณีศึกษาที่ 7

“...ก่อนสอน...ต้องดูก่อนว่าห้องเป็นยังไง...สะอาดหรือเปล่า
ห้องสะอาด มันก็น่าเรียน...นักเรียนเป็นยังไง...แต่งตัว...ผม
เฝ้า...รกไหม...ก็อบรมไปบ้าง...”

จากการสัมภาษณ์เจาะลึกกับกรณีศึกษาที่ 4

1.2.3 การวางกฎเกณฑ์ต่างๆเพื่อความเป็นระเบียบของห้องเรียน

ครูวางกฎเกณฑ์ให้นักเรียนปฏิบัติโดยครูให้ความสำคัญกับความมีระเบียบวินัยต่อตนเองและต่อสังคม การวางตนในห้องเรียน นักเรียนต้องให้ความเคารพครูด้วยเกียรติที่สุภาพ อ่อนน้อม ไม่แสดงกิริยาที่ไม่สุภาพ หรือการแสดงความก้าวร้าว การนั่งเรียนด้วยความมีระเบียบ ห้องเรียนจะต้องเป็นห้องเรียนที่เงียบปราศจากเสียงรบกวนจากการพูดคุยเพื่อให้นักเรียนจะได้ฟังครูสอนนักเรียนจำเป็นต้องมีตำราเรียนและอุปกรณ์การเรียนมาเรียน ครูมีความเห็นว่าการปลูกฝังระเบียบ วินัยเป็นเรื่องที่ครูควรที่จะต้องทำนอกเหนือไปจากการสอน เมื่อนักเรียนเติบโตจะได้เป็นคนที่มีความประพฤติดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งความมีระเบียบวินัยในตนเอง

“...วันนี้ใครไม่มีหนังสือ...ไปเยี่ยมเพื่อนมาก่อน ห้ามมานั่งเฉยๆ ในห้องนี้...”

จากการสังเกตการสอนกรณีศึกษาที่ 4

“...งานที่ส่งครู...ทำให้เรียบร้อยด้วย บางคนไม่ตั้งใจทำเลย แม้กระดาษที่ทำก็ดูไม่ได้ มันสื่อให้เห็นความมั่งง่าย...”

จากการสังเกตการสอนกรณีศึกษาที่ 4

1.3 บทบาทของครูเป็นผู้ที่ควบคุมกิจกรรมการเรียนการสอน

ครูเป็นผู้มีอำนาจในการจัดการนักเรียนเป็นผู้ที่จะต้องปฏิบัติตามสิ่งที่ครูเป็นผู้กำหนด ครูเป็นผู้จัดเตรียมเนื้อหาในการเรียนรู้ โดยกำหนดจากหนังสือเรียนที่ได้รับการพิจารณาคัดเลือกโดย กลุ่มของครูที่สอนวิชาเดียวกันและทางกลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ และบทเรียนที่ครูคิดว่ามีประโยชน์สำหรับนักเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ครูจะเป็นผู้กำหนดให้นักเรียนปฏิบัติตาม โดยครูมีพฤติกรรมการสอนคือ ครูเตรียมเนื้อหาให้นักเรียนเรียน โดยชี้ให้เห็นถึงความสำคัญ ของเนื้อหาและครูเป็นผู้กำหนดกิจกรรมต่าง ๆ และบอกให้นักเรียนทำกิจกรรมที่ครูต้องการ

“...หนังสือเล่มนี้ดี มีภาพ สี ดีมาก แล้วก็เนื้อหาน่าสนใจ...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 1

“...ซีทที่ทำแก่นักเรียน ก็มาจากเรื่องที่เราคิดว่าน่าจะเป็น
ประโยชน์สำหรับเด็ก บางทีก็มาจากประเด็นที่กำลังฮิต...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 4

2. ครูผู้มีความคิดตามหลักการปรัชญาแนวพัฒนาการนิยม (Progressivism)

ครูที่มีความคิดตามหลักการปรัชญาแนวพัฒนาการนิยม จะมีการส่งเสริมศักยภาพ
ของผู้เรียนในทุกด้าน นอกเหนือไปจากการให้ความรู้แก่ผู้เรียนแล้ว ครูได้เล็งเห็นความสำคัญของผู้เรียน
ผู้เรียนซึ่งจะต้องมีพัฒนาการในด้านสังคมที่อยู่รอบตัว พัฒนาการทางอารมณ์ โดยครูมีบทบาท
และลักษณะดังนี้คือเน้นให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวัน เน้นการใช้ภาษา
เพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวันและการแสดงออกทางภาษาของผู้เรียนส่งเสริมกระบวนการใน
การคิด การทำงานและการอยู่ร่วมกันในสังคม เน้นการประยุกต์ใช้ความรู้ในการสร้างสรรค์งาน
ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย ในห้องเรียนโดยการให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ให้
มีความสำคัญกับความต้องการและความสนใจในการเรียนรู้ ของผู้เรียน

ครูผู้มีความคิดตามหลักการปรัชญาแนวพัฒนาการนิยมมีพฤติกรรมการสอนดังนี้

2.1 การเน้นให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวัน

ในการเน้นให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวันได้นั้น
ครูได้ แสดงพฤติกรรมในการจัดการเรียน การสอนโดยการเลือกเนื้อหาที่สอดคล้องกับชีวิตประจำวัน
ทั้งนี้ครูนำบทความและเหตุการณ์ ที่พบเห็นในชีวิตประจำวันและอยู่ในความสนใจของผู้เรียนมา
เป็นบทเรียนได้แก่ เนื้อหาที่มาจากสื่อจริงเช่น สลากยา สลากผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ข่าวจากหนังสือพิมพ์
แผนที่ แผ่นพับแนะนำสถานที่ต่าง ๆ เมนูอาหาร ตารางการเดินรถ ป้ายสัญญาณ และสัญลักษณ์
ต่าง ๆ เป็นต้น

“...เลือกบทเรียนที่นักเรียนต้องการจะเรียน แล้วเราเอง
ก็คิดว่าน่าจะเป็นประโยชน์สำหรับเขา...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 8

“...ใช้ของจริงๆมาสอน เขาได้เจอในชีวิตประจำวัน มัน
ได้ใช้จริงๆ เป็นเรื่องที่ใกล้ตัวด้วย ก็ทำให้บทเรียนน่า

สนใจนักเรียนเขาได้จับต้อง ของจริง...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 9

2.2 เน้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวันและการแสดงออกทางภาษา ของผู้เรียน

ในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน ครูได้เน้นให้นักเรียนได้แสดงออกโดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติการใช้ภาษาอังกฤษในห้องเรียนการจัด กิจกรรมทางภาษาโดยให้นักเรียนได้ฝึกการพูด การฟัง การอ่านและการเขียนไปพร้อม ๆ กัน ครูเน้น การให้นักเรียนได้ปรึกษาและสนทนากัน การทำกิจกรรมกลุ่มโดยการแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน การนำเสนอผลงานของนักเรียนหน้าชั้นเรียน เช่นการให้นักเรียนสัมภาษณ์เพื่อนแล้วนำมา รายงาน หน้าชั้นเรียน การอ่านแล้วสรุปเรื่องที่อ่าน การโยงเรื่องราวที่เรียนเข้าสู่ตัวนักเรียน การระดมความคิด เพื่อแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่เรียน

“...พยายามให้นักเรียนได้มีโอกาสใช้ภาษาจริงๆ...ต้องให้นักเรียนได้พูด ได้เขียนอย่างจริงๆ ไม่ใช่ให้นักเรียนนั่งฟังครูอย่างเดียว ครูจะรู้ว่านักเรียนนำสิ่งที่เรียนออกมาใช้ได้หรือเปล่า...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 8

“...นักเรียนได้แลกเปลี่ยนกัน...พูด...สัมภาษณ์กัน...ก็เป็นการสื่อสารทั้งสองทาง...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 9

2.3 ส่งเสริมกระบวนการในการคิด การทำงานและการอยู่ร่วมกันในสังคม

การส่งเสริมกระบวนการในการคิด กระบวนการในการทำงาน และการอยู่ร่วมกัน ในสังคมครูได้แสดงพฤติกรรมในการจัดการเรียนการสอนโดยการส่งเสริมให้มีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างเรียนทั้งการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และระหว่างนักเรียนกับนักเรียน ครูมีบทบาทมากในการกระตุ้นความคิดโดยการใช้คำถามให้นักเรียนคิด ใช้เทคนิคการเสริมต่อการเรียนรู้ นักเรียนมีส่วนร่วม ในการเรียนนอกจากนี้ ครูได้จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ปรึกษาหารือกันเป็นกลุ่มย่อย การจัดกิจกรรม โดยการทำงานร่วมกัน

“...ให้นักเรียนได้คิด มีส่วนร่วม เลยกตั้งคำถาม...ถามให้นักเรียนได้หาคำตอบ...ห้องเรียนก็จะได้อะไรไม่เหงา...กลายเป็นครูพูดอยู่คนเดียว...นักเรียนเขาก็จะตื่นตัว...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 8

“...การให้นักเรียนเข้ากลุ่ม ทำให้นักเรียนเรียนรู้ในการอยู่ร่วมกันในสังคม ผลัดกัน..ช่วยเหลือกัน...ปรึกษากัน...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 6

“...สอนเพื่อที่จะให้เขาได้รู้วิธีการทำงานร่วมกัน จะได้นำไปใช้ในอนาคต ในการทำงาน หรือชีวิตประจำวัน...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 8

“...ไปปรึกษาอาจารย์ อาจารย์แนะนำว่าน่าจะลึกและกว้างกว่านี้หน่อย แต่ก็ใช้ได้ เติม theme ของหนังสือไปอีกนิดก็ โอเค...”

จากสมุดบันทึกการเรียนรู้ของนักเรียน

“...Team work is the heart of this project, this work won't finish without this point...”

จากสมุดบันทึกการเรียนรู้ของนักเรียน

2.4 เน้นการประยุกต์ใช้ความรู้ในการสร้างสรรค์งาน

การเน้นการประยุกต์ใช้ความรู้ในการสร้างสรรค์งาน ครูได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยอาศัยความรู้จากบทเรียนเป็นพื้นฐานในการเพิ่มเติมและประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้รับจากครู นำไปสร้างเป็นผลงาน เช่นการมอบหมายให้นักเรียนร่วมกันคิดจัดทำเมนูอาหาร การจัดทำบัตรอวยพรในโอกาสต่าง ๆ ครูมีความคิดเห็นว่าการที่ได้ประยุกต์ใช้ความรู้ในการสร้างสรรค์งานเป็นการส่งเสริมความสามารถเฉพาะด้านของนักเรียน และเป็นการบูรณาการความรู้ของนักเรียนที่ได้สะสมมาใช้ในการทำงาน

“...ต้องการให้นักเรียนนำความรู้ที่เรียนมา มาใช้ในการผลิตเป็นชิ้นงาน...เป็นการบูรณาการความรู้... หลายๆ อย่างเข้ามา...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 9

“...คิดว่า...เป็นการพัฒนาด้านความคิด ความสามารถ ของนักเรียน การเรียน...ไม่ควรที่จะจำกัดเฉพาะกฎทาง ภาษา แต่ว่า...น่าจะนำเอาภาษาไปใช้มากกว่า เลยเน้น การนำไปใช้...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 10

2.5 ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยในห้องเรียน

การส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยในห้องเรียนโดยการให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม ในการจัดการเรียนรู้ ครูได้แสดงพฤติกรรมในการจัดการเรียนการสอนโดยการส่งเสริมให้นักเรียน ได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น มีส่วนร่วมในการเลือกเรื่องที่อยู่ในความสนใจของตนเอง การจัดเตรียมสื่อการเรียนรู้ร่วมกัน นักเรียนจะเป็นผู้ที่มีส่วนในการจัดหาสื่อการเรียนการสอน เช่น ภาพยนตร์ที่นักเรียนสนใจ สื่ออุปกรณ์ของจริงที่ครูนำมาเป็นอุปกรณ์ในการสอนเช่นกล่องผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ อาหารบางชนิด ครูมีความเห็นว่า เป็นการให้นักเรียนได้เรียนรู้การยอมรับความคิดเห็น การกระทำ ของผู้อื่น การเรียนรู้ที่จะอภิปรายและแสดงความคิดเห็น เป็นการปลูกฝังความเป็นประชาธิปไตย ในการเรียน

“...พยายามให้นักเรียนได้มีส่วนร่วม ในการคิด การแสดง ความคิดเห็น การอภิปรายในกลุ่ม เพื่อนนักเรียนจะได้เรียนรู้การยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นบ้าง...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 8

“...ครูจำเป็นต้องสอนให้เขารู้จักทักษะอื่นๆด้วย อย่าง เช่น อิสระในความคิด การออกความคิดเห็น การมีส่วนร่วม

ร่วมในกิจกรรมต่างๆ ความเสมอภาค...การยอมรับผู้อื่น...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 5

2.6. ให้ความสำคัญกับความต้องการและความสนใจในการเรียนรู้ของผู้เรียน

การให้ความสำคัญกับความต้องการและความสนใจในการเรียนรู้ของผู้เรียน ครูได้แสดงพฤติกรรมในการจัดการเรียนการสอนโดยการเริ่มจากการสอบถามและสำรวจความต้องการในการ เรียนรู้ก่อนการสอน เมื่อรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ครูจึงนำมาพิจารณาตัดสินใจในการจัดเตรียม เนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอนต่อไป นอกจากนี้ในขณะที่ครูดำเนินการสอน ครูมักให้นักเรียน ทำกิจกรรมตามความสามารถและความสนใจของนักเรียน เช่นการให้เลือกหัวข้อที่นักเรียนสนใจ การสอบถามความต้องการและความสมัครใจที่จะเรียนรู้ในการทำกิจกรรมกลุ่ม กิจกรรมคู่และกิจกรรมเดี่ยว ครูให้อิสระในการคิดและการเรียนรู้โดยไม่ได้บังคับให้นักเรียนปฏิบัติตามที่ครูบอกครูเป็นผู้วางแผนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับนักเรียน และในขณะเดียวกัน ก็เป็นที่ปรึกษา ครูคอย เป็นผู้แนะนำให้ความเห็นเพื่อการปรับปรุงงานของนักเรียน นอกจากนี้ ยังส่งเสริมความสามารถของ แต่ละบุคคลดังจะเห็นได้จากงานที่นักเรียนได้รับมอบหมาย นักเรียนจะทำงานของตนตามศักยภาพ และความสามารถที่มีอยู่

“...เราไม่สามารถที่จะไปกำหนดให้นักเรียนเขาสนใจตามที่เราไปใส่ให้เขา ควรให้อิสระเด็กในการเลือกสิ่งที่เขาอยากจะทำ... เขาจะเรียนได้ดีกว่า เพราะเขาสนใจ...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 5

“...ให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมกลุ่ม ก็ให้อิสระในการเลือกกลุ่ม...นักเรียนมีความพอใจในการเลือกทำกิจกรรมที่ตนเองสนใจ ไม่ควรไปกักเขาไว้ หรือไปกะเกณฑ์...ให้เขาทุกเรื่อง...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 6

การใช้ความรู้ในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของครูมัธยมศึกษา

จากการศึกษาเกี่ยวกับความรู้ในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร พบว่าครูมีความรู้และนำความรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนดังต่อไปนี้

1. ความรู้ที่ครูใช้ในการจัดการเรียนการสอน

ครูใช้ความรู้ในการจัดการเรียนการสอนดังต่อไปนี้

1. 1 ความรู้ในด้านเนื้อหา (Content Knowledge)

จากการศึกษาพบว่าความรู้ในด้านเนื้อหาที่ครูใช้ในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนมัธยมศึกษา ประกอบด้วยความรู้ในกฎเกณฑ์ โครงสร้างไวยากรณ์ ความหมายของเนื้อความตลอดจนรายละเอียดของภาษา ครูมีความพร้อมในด้านความรู้ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ความแม่นยำในเนื้อหาและความสามารถในการใช้ภาษาทั้งภาษาพูดและภาษาเขียนทำให้ครูมีความมั่นใจในการสื่อความหมายเป็นภาษาอังกฤษ ครูที่มีความรู้และความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเป็นอย่างดีสามารถใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารได้อย่างคล่องแคล่วในการสื่อสารทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนส่งผลให้ครูสามารถอธิบายและให้รายละเอียดในเนื้อหาของภาษาได้อย่างถูกต้องแม่นยำ และจากการที่ครูมีความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ ทำให้นักเรียนเกิดศรัทธาและสนใจที่จะเรียนรู้ ทำให้เกิดผลดีต่อการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ความไม่พร้อมในด้านความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษส่งผลต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเช่นเดียวกัน จากการศึกษพบว่าความไม่พร้อมของครูในการใช้ภาษาอังกฤษเป็นปัจจัยสำคัญอันดับแรกที่สุดขวางกั้นการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การที่ครูไม่มีทักษะในการพูดภาษาอังกฤษเป็นผลทำให้ครูใช้ภาษาไทยในการสื่อความหมายแทน เมื่อต้องใช้ภาษาอังกฤษจึงไม่สามารถใช้ภาษาได้อย่างคล่องแคล่ว การมีความรู้ความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษให้คล่องแคล่ว ทำให้นักเรียนน่าสนใจ นักเรียนสนใจที่จะเรียนรู้ และเป็นการสร้างศรัทธาในตัวครูดังคำกล่าวต่อไปนี้

“... ครูสอนภาษาอังกฤษแล้วพูดอังกฤษไม่ค่อยได้นี่ละ
สำคัญมากเลย...ถ้าเราไม่แม่นในหลักวิชาความรู้ของเรา
ทำให้เกิดความไม่มั่นใจในการสอนเหมือนกันนะ...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 5

“...เป็นครูสอนภาษาอังกฤษ...ต้องเก่ง เชี่ยวชาญทีเดียวจะ
ในตัวเนื้อหาของภาษา...ศัพท์ ไวยากรณ์ต้องไม่พลาด...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 10

“...ต้องอ่านเยอะ ๆ ความรู้จะได้แน่น ๆ จะได้อธิบายได้ใน
รายละเอียดเล็ก ๆ ของภาษา...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 4

“...อาจารย์...เป็นคนที่ความรู้ดีมาก เวลาเรียนด้วยแล้วได้
อะไรเยอะมาก...รู้สึกดีที่ได้เรียนกับอาจารย์ สำเนียงภาษา
อังกฤษของอาจารย์ดี แล้วก็พูดภาษาอังกฤษเวลาสอน...”

จากการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับนักเรียน

“...ต้องทำการบ้านมาก่อน ไม่ใช่เข้าไปก็สอนเลย ต้องเตรียม
แล้วก็หาความหมายของคำเหมือน แล้วรายละเอียดเกี่ยวกับ
เรื่องนั้นๆ...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 4

“...ครูบางคน...สอบภาษาอังกฤษที่ทางเขตพื้นที่เขาให้สอบ
กัน...ยังสอบไม่ผ่านเลย ปรากฏว่าที่โรงเรียนนี้ก็มี ไม่น่าเชื่อว่า
ตก...แล้วจะสอบภาษาได้ยังไง ...สำคัญมากเรื่องความรู้ด้าน
ภาษาอังกฤษ...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 4

1.2 ความรู้ในด้านวิชาชีพครูทั่วไป (Pedagogical Knowledge)

จากการศึกษาพบว่าความรู้ในด้านวิชาชีพครูทั่วไปในการจัดการเรียนการ
สอนภาษาอังกฤษของครูมีดังนี้

1.2.1 ความรู้ในด้านหลักสูตร พบว่าครูมีความเข้าใจและตระหนักถึง

ความสำคัญของสาระหรือขอบข่ายของเนื้อหาที่นักเรียนจะต้องเรียนรู้ในวิชาภาษาอังกฤษตาม

หลักการที่ปรากฏในหลักสูตรทั้งสี่สาระได้แก่ ภาษาเพื่อการสื่อสาร ภาษาและวัฒนธรรม ภาษากับความสัมพันธกับกลุ่มสาระอื่น และภาษากับความสัมพันธกับชุมชนโลก ครูให้ความสำคัญกับหลักสูตรแต่ยังมีความเข้าใจในหลักสูตรไม่กระจ่างชัดแจ้ง โดยครูได้มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรกับโรงเรียนแต่ยังคงเป็นไปในลักษณะที่ต้องทำตามแบบอย่างจากหลักสูตรหรือคู่มือจากกรมวิชาการ ครูยังมีความไม่มั่นใจในความถูกต้องของรายละเอียดในหลักสูตรของโรงเรียนที่คณะครูร่วมกันจัดทำขึ้น ครูมีความรู้เกี่ยวกับเป้าหมายของการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามหลักสูตรและมีความพยายามในการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับเป้าหมายของหลักสูตร ครูได้นำสาระการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษทั้งสี่สาระในหลักสูตรมากำหนดเป็นผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จากนั้นนำมาเขียนเป็นแผนการจัดการเรียนรู้โดยครูกลุ่มที่มีแนวคิดในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นหลักปรัชญาการศึกษาสารัตถนิยมซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มเป้าหมายที่เป็นครูปกติให้ ความสำคัญกับเนื้อหาสาระและติดยึดกับตำราเรียนที่โรงเรียนกำหนด ครูกลุ่ม เป้าหมายที่มีแนวคิดในการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นไปทางปรัชญาการศึกษาพัฒนาการนิยมไม่ติดยึดกับตำราเรียนที่โรงเรียนเป็นผู้กำหนด ครูยึดเป้าหมายของการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามหลักสูตรมากำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของนักเรียน และจัดกิจกรรม การเรียนการสอนให้สอดคล้องกัน โดยนำเนื้อหาที่มีความหลากหลายมาเป็นบทเรียน นอกจากตำราเรียนเพียงอย่างเดียวดังคำกล่าวต่อไปนี้

“...โรงเรียนให้ทำหลักสูตรใหม่ เลยต้องมาศึกษากัน...ทำไปพร้อมๆกัน แต่ไม่รู้ว่าคุณต้องหรือเปล่า...ต่างคนก็รู้เท่าๆกันทั้งนั้น...”

จากการสัมภาษณ์เจาะลึกกรณีศึกษาที่ 3

“...หลักสูตรของโรงเรียนก็มี แต่ก็ไม่ค่อยได้ดูหรอก เวลาสอนจริงๆก็ไปสอนตามหนังสือ...แต่ก็มีเสริมเข้ามาบ้างให้ทันเหตุการณ์...”

จากการสัมภาษณ์เจาะลึกกรณีศึกษาที่ 7

“...ไม่แน่ใจว่าที่ทำมาถูกหรือเปล่า คนที่มาสื่อให้เราฟังก็ใช้ว่าจะรู้เรื่อง...จำได้ว่าตอนที่หัวหน้ากลุ่มมาอธิบายต่อ ฟังแล้วก็ไม่เข้าใจ แต่ก็ทำไป...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 4

“...เราไปตามหนังสือเรียนไม่ได้หรอก...เพราะว่ามันไม่ใช่หลักสูตร ก็เลยใช้เนื้อหามันหลายๆเล่ม...เด็กไม่มีตำราเรียน เขาจะมาตัวเปล่า แต่เราจะจัดเนื้อหาที่ไม่ซ้ำเลย...ดูตามหลักสูตรว่าต้องการอะไร...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 9

“...ดูเป้าหมายของการเรียนภาษาในหลักสูตรก่อน...แล้วก็มา กำหนดว่าผลการเรียนรู้ที่คาดหวังคืออะไร...แล้วจึงมาเขียนเป็น แผน...พูดอย่างนี้...ถูกไหม...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 5

1.2.2 ความรู้เกี่ยวกับผู้เรียนและคุณลักษณะ พบว่าครูให้ความสำคัญกับข้อมูล เกี่ยวกับตัวนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยครูจัดกิจกรรมหรือบทเรียนที่สอดคล้องกับความสนใจ ความสามารถและความต้องการของนักเรียน ทำให้นักเรียนสนใจเรียนมากกว่าบทเรียนที่ครูจัดหาให้ นอกจากนี้ความรู้ทางด้านภาษาอังกฤษแล้ว ครูเอาใจใส่เรื่องการประพฤติปฏิบัติตนของนักเรียนและ มีความพยายามในการพัฒนาทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในสังคม ครูให้ความสำคัญต่อการ สร้างคนให้เป็นคนดีและมีชีวิตที่ดีในสังคม ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“...ห้องนี้...ส่วนใหญ่ไม่ค่อยเรียนเลย...ถ้าเอาเรื่องฟุตบอล มาสอนนี่...รู้ไปหมด...บางที่นักเรียนรู้มากกว่าเราอีก... ตำแหน่งอะไรเป็นอะไร...ก็ต้องรู้ว่าเราจะเรียกใครมาอธิบาย แทนเรา...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 2

“...คนนี่...เก่งมาก...ชอบภาษาอังกฤษ สำเนียงดีมาก เวลา มีงานอะไร...หรือแข่งขันอะไร...ก็ต้องเป็นเขาเลย...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 5

“...สนใจเรียนหนังสือมากกว่านี้หน่อยก็จะดีกว่านี้...เพราะว่า พื้นฐานของเราดีอยู่แล้ว ถ้าตั้งใจมากกว่านี้จะดีมาก...ที่บ้าน

ยังเป็นที่รวมพรรคพวกหรือเปล่า...”

จากการสังเกตพฤติกรรมนอกห้องเรียนของกรณีศึกษาที่ 4

“...อาจารย์รู้ว่าผมชอบเรื่องคอมพิวเตอร์ เลยให้ศึกษาเรื่องนี้
ก็ได้ความรู้มากขึ้น...ไม่ยากด้วย...ก็ชอบ...”

จากการสัมภาษณ์นักเรียน

1.2.3 ความรู้เกี่ยวกับจุดหมายของการศึกษา ปรัชญาการศึกษาและคุณค่าของการศึกษา

จากการศึกษาพบว่าครูมีความเข้าใจถึงเป้าหมายในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษกล่าวคือครูให้ความสำคัญกับการพัฒนาการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของนักเรียนตามเป้าหมายที่หลักสูตรกำหนด ครูคำนึงถึงคุณค่าของการเรียนรู้ภาษาอังกฤษและพยายามที่จะทำให้นักเรียนเห็นคุณค่าของการเรียน ครูยังไม่กระจ่างในปรัชญาการศึกษาโดยไม่สามารถบอกหรืออธิบายเกี่ยวกับหลักการของปรัชญาการศึกษาได้ และยังไม่ได้คำนึงถึงความสำคัญของปรัชญาการศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนดังกล่าวและคำกล่าวต่อไปนี้

“...ต้องดูว่าเป้าหมาย...เพื่ออะไร อย่าง...ภาษากับ
การสื่อสาร...ก็ต้องให้สื่อได้...เด็กต้องใช้ค้นคว้าได้...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 5

“...สาระ 4 สาระที่เป็นเป้าหมาย...ต้องเอามาดูว่าเรา
สอนไปได้แค่ไหน...เด็กทำได้ไหม...แม้จะไม่เลิศ...ก็
ต้องพยายามทำให้ได้...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 10

“...อาจารย์ย่ำมาก...เรื่องที่อังกฤษมันสำคัญ...อย่าไปทิ้ง
วันนี้ยังไม่ได้ วันหน้าก็ต้องดีกว่านี้...”

จากการสัมภาษณ์นักเรียน

“...เรียนมาก็ลืมไปหมดแล้ว...ปรัชญานี้...ไม่รู้จักจริงๆ...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 2

1.2.4 ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการการเรียนการสอน

จากการศึกษาพบว่า ครูมีความรู้เกี่ยวกับบริบททางการศึกษา และติดตามความเคลื่อนไหวทางการศึกษาจากตำราและสื่อต่างๆ ครูให้ความสำคัญกับบริบทแวดล้อมที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนได้แก่บริบททางสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม

“...เรียนตามตำราอย่างเดียว...มันไม่ได้หรอก...ต้องดูว่าสังคมเป็นยังไง...เดี๋ยวนี้...แต่ละที่ก็ต่างกัน...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 6

“...อยู่แต่ในตำราอย่างเดียวไม่ได้...ก็ต้องหูกวาง ตากวาง โลกมันเปลี่ยนไปยังไง...ก็ต้องตามให้ทัน...จะได้สอนให้ทันโลก...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 8

“...เดี๋ยวนี้เรามี nanotechnology...ใครรู้อ่าง ต้องติดตามนะว่าเขาไปถึงไหนแล้ว...”

จากการสังเกตการสอนกรณีศึกษาที่ 4

1.2.5 ความรู้เกี่ยวกับตน

จากการศึกษาพบว่าครูรับรู้เกี่ยวกับศักยภาพของตนในการจัดการเรียนการสอน มีความเข้าใจและยอมรับในข้อดีและข้อด้อยของตนเอง สามารถระบุได้ว่าตนเองมีความสามารถในด้านใดและสามารถที่จะนำความสามารถเหล่านั้นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้เพียงใด ครูมีความพยายามในการพัฒนาตนเองในด้านที่ครูคิดว่าเป็นข้อด้อยของตน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาในด้านความรู้ในเนื้อหาซึ่งครูตระหนักว่ามีความสำคัญในการสอนภาษาอังกฤษของครู ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“...ยอมรับว่าเป็นครูที่ทุ่มเทให้ ไม่เต็มที...เพราะงานจรมันเยอะ...บางที่ต้องประชุมตลอด...เวลาที่จะให้กับเด็กเลยไม่ค่อยจะมี...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 4

“...เวลาสอนนี่พินิจไม่เต็ม...ตรงที่ชอบให้เด็กมันอยู่สงบๆ ไม่ชอบให้...ยุกยิก...รำคาญคนคุย...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 7

“...เทอมหน้า...ต้องจัดระบบตัวเองใหม่...ว่าจะต้องลองหาเรื่องที่มีมันทันสมัย...มาสอนบ้าง...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 2

“...ให้เด็กเขียนความรู้สึก...เวลาหมดเทอม...ก็จริงอย่างที่เด็กเขียน...อาจจะ strict (หมายถึงเข้มงวดกวดขัน) มากไป...ก็ดีนะ...จะได้ปรับ...”

จากการสัมภาษณ์นักเรียน

1.3 ความรู้ในด้านวิชาชีพครูเฉพาะสาขา (Pedagogical Content Knowledge)

จากการศึกษาพบว่าครูมีความรู้ในด้านวิชาชีพครูเฉพาะสาขาดังนี้

1.3.1 ความรู้เกี่ยวกับหลักการและวิธีการสอนภาษา

ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ครูกลุ่มเป้าหมายมีความเข้าใจในหลักการและวิธีการสอนภาษาไม่ชัดเจน กลุ่มเป้าหมายที่เป็นครูปกติยังไม่กระจ่างในการที่จะอธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎีการสอนภาษาได้ ในขณะที่เดียวกัน กลุ่มเป้าหมายที่เป็นครูต้นแบบและครูแกนนำมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการสอนเฉพาะสาขา และสามารถอธิบายวิธีการสอนและขั้นตอนการสอนในแต่ละวิธีได้ ครูแสดงความคิดเห็นว่าการมีความรู้ในหลักการและวิธีการสอนภาษาอังกฤษทำให้ครูสามารถดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ได้ผลดี การเรียนการสอนมีความน่าสนใจและเร้าใจ ความรู้เกี่ยวกับวิธีการสอนภาษา

โดยเฉพาะแนวคิดทฤษฎีการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร เทคนิคในการสอนภาษามีความสำคัญในการจัดการเรียนการสอน ครูที่ได้รับการศึกษาและการฝึกฝนตนเองมีการพัฒนาวิชาชีพอยู่เสมอมีวิธีการในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย ซึ่งครูให้เหตุผลว่าวิธีการในการสอนเป็นสิ่งจำเป็นในการจัดการเรียนการสอน แต่ที่เป็นอยู่ในปัจจุบันไม่มีเทคนิควิธีการมากมาย ครูมีความเคยชินในการสอนแบบใดก็จะสอนแบบนั้นมาตลอด ครูไม่ได้รับการอบรมและไม่มีความรู้เกี่ยวกับวิธีการสอนทำให้การดำเนินการเรียนการสอนไม่ได้รับความสนใจจากนักเรียนเท่าที่ควร นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายครูที่คอยแต่อธิบายตามหนังสือ ครูเกิดความเบื่อหน่ายการสอนเนื่องจากนักเรียนไม่สนใจในการเรียนรู้ และไม่มีวิธีการที่จะทำให้นักเรียนหันมาสนใจในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ การใช้เพลงหรือเกมทางภาษามาช่วยในการจัดการเรียนการสอนทำให้นักเรียนสนใจและสนุกสนานไปกับการเรียนการสอน แต่ครูก็ไม่สามารถที่จะคิดหาเพลงหรือเกมทางภาษามาสอนนักเรียนได้ ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“...อยากจัดกิจกรรมการสอนที่มันน่าสนใจ แต่ไม่รู้จะจัดยังไง
ถ้าได้อบรมบ่อยๆ ได้รู้วิธีการใหม่ๆ ก็ดี เลยสอนไปตามถนัด...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 3

“...ไม่ได้จบทางการสอนมา เรายังไม่ออกว่าจะสอนยังไง
แต่ก็ได้ถามจากคนอื่นบ้าง ก็ดีทำให้ได้รู้เพิ่มขึ้น...อยากรู้
เรื่องวิธีการ เทคนิคอะไรที่ทำให้มันน่าสนใจมากกว่านี้เหมือน
กัน...จะได้ work มากกว่านี้...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 4

1.3.2 ความรู้ในการเลือกใช้สื่อการเรียนการสอน

จากการศึกษาพบว่าครูมีความรู้ความเข้าใจในการเลือกสื่อการเรียนการสอน แต่ด้วยบริบทของโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีแหล่งการเรียนรู้ที่จำกัดทำให้ครูไม่สามารถที่จะใช้สื่อการสอนที่ทันสมัยได้ ครูมีความคิดเห็นว่าหากครูมีโอกาสได้คัดเลือกเนื้อหามาให้ให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างหลากหลาย ครูจะไม่ต้องพึ่งพาเพียงตำราอย่างเดียวซึ่งทำให้นักเรียนได้รับความรู้อย่างจำกัด การนำความรู้ในด้านการใช้สื่อการสอนมาใช้ในห้องเรียนต้องตระหนักถึงความพร้อมในด้านสื่อการเรียนการสอนดังคำกล่าวต่อไปนี้

“...ต้องดูว่านักเรียนให้ความสนใจอะไร แล้วก็จัดหามาตามที่เขาต้องการ...ดูความยากง่ายด้วยนะ...เห็นครูบางคนที่นี่...ยังกับสอนมหาวิทยาลัย...มันละเอียดเกินไป...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 5

“...เดี๋ยวนี้...มันเปลี่ยนยุคไปแล้ว...เราก็ต้องทันสมัยเนื้อหาที่ให้นักเรียน...ก็น่าจะต้องให้เขานำไปใช้ในชีวิตของเขาได้...มันก็มีคุณค่า...ดีกว่าเอาอะไรที่เขาไม่ต้องการมาอัดเยียดให้...อย่าง...ท่อง อะไร...ไป...แล้วไม่รู้ว่าจะใช้ยังไง...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 10

“...ก็ไม่ค่อยมีสื่อการสอนอะไรมากมาย อย่างดีก็ให้นักเรียนเข้าห้องlab ...นักเรียนชอบเพราะได้ฟังเสียงเจ้าของภาษา...พวก source ไม่ค่อยจะมี ถ้ามีเยอะๆก็จะดีมาก จะได้เอามาสอน...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 3

1.3.3 ความรู้และทักษะในด้านการวัดผลประเมินผลทางภาษา

จากการศึกษาพบว่า ครูที่มีความรู้และความเข้าใจในการวัดผลและประเมินผลได้นำความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาและการอบรมมาใช้ในการวัดและประเมินผลโดยออกแบบการวัดและประเมินผลทางภาษาที่หลากหลายรูปแบบและวัดผลจากการปฏิบัติจริง นอกจากนี้ยังพบว่าครูนำข้อทดสอบที่มาจากคู่มือต่างๆที่มีขายอยู่ตามร้านหนังสือทั่วไปมาจัดทำเป็นแบบทดสอบโดยพิจารณาถึงความสอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวังเนื้อหาที่ครูสอน โดยครูให้เหตุผลว่าไม่สามารถที่จะแต่งประโยคคำถามที่มีความซับซ้อนได้ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“...ครูบางคนออกข้อสอบมา ก็ไปเอามาจากหนังสือคู่มือ เพราะแต่งประโยคไม่ได้...มันสะท้อนให้เห็นว่าความรู้

ของครูยังไม่พร้อม...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 4

“...ข้อสอบไปทาง เรียนไปอีกทาง เลยไม่สัมพันธ์กัน ทำให้
นักเรียนไม่ประสบผล...ก็ขึ้นอยู่กับการสอนกับการวัดผลของ
ครูด้วยเหมือนกัน...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 5

“...เอามาจากข้อสอบเอ็นท์เก่าๆ บ้าง...ยังแต่ง choice ไม่ค่อย
สัมพันธ์กัน...คิดไม่ค่อยออก...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 1

“...บางทีก็วัดผลไปเลย...เวลานักเรียนทำกิจกรรม ก็มีเกณฑ์
ที่เราตกลงกับนักเรียน...ก็จะได้วัดอย่างจริงๆ...พูดก็คือพูด
จริงๆ...เป็นธรรมชาติด้วย...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 8

2. การนำความรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

การนำความรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของครูกลุ่มเป้าหมายมี
ลักษณะดังต่อไปนี้

2.1 ความรู้ในด้านเนื้อหา (Content Knowledge)

จากการศึกษาพบว่าครูนำความรู้ในด้านเนื้อหาซึ่งประกอบด้วยความรู้ใน
กฎเกณฑ์ โครงสร้างไวยากรณ์ ความหมายของเนื้อความตลอดจนรายละเอียดของภาษาไปใช้
ประโยชน์ในการถ่ายทอดวิชาความรู้ ครูมีความพร้อมในด้านความรู้ความสามารถและมีความ
แม่นยำในเนื้อหา สามารถใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารได้อย่างคล่องแคล่วทั้งการฟัง การพูด การอ่าน
และการเขียน ส่งผลให้ครูสามารถอธิบายและให้รายละเอียดในเนื้อหาของภาษาได้อย่างถูกต้อง
แม่นยำ การที่ครูไม่มีทักษะในการพูดภาษาอังกฤษเป็นผลทำให้ครูใช้ภาษาไทยในการสื่อความ
หมายแทน และเมื่อต้องใช้ภาษาอังกฤษจึงไม่สามารถใช้ภาษาได้อย่างคล่องแคล่ว ครูที่มีความรู้
ความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษอย่างคล่องแคล่วได้นำความรู้ความสามารถนี้มาใช้ในชั้น

เรียนภาษาอังกฤษของตนจึงทำให้บทเรียนมีความน่าสนใจ และจากการที่ครูมีความรู้ในเนื้อหา และเห็นความสำคัญในการนำความรู้เหล่านี้มาเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษจึงทำให้ครู ได้เน้นความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษของนักเรียน ดังนั้นครูจึงสอนเนื้อหาได้แก่ โครงสร้าง กฎเกณฑ์ทางภาษาให้กับนักเรียน สำหรับความรู้และทักษะในด้านการฟังของครูนั้นครู ได้รับโอกาสในการพัฒนาทักษะการฟังน้อย ทำให้ครูไม่มีความมั่นใจในการสอนการฟังจึงไม่ได้ นำมาพัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเท่าที่ควร ดังการกระทำและคำกล่าวต่อไปนี้

“...ไวยากรณ์ยังมีความสำคัญ...เด็กต้องแม่นในการใช้
ก่อน ถึงจะสื่อสารรู้เรื่อง...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 1

“...ที่ให้ศัพท์ไป ก็จะได้รู้มากขึ้น...ถ้าไม่เข้าใจความหมาย
ก็ไม่รู้ว่าจะสื่อยังไงดี...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 3

“...อาจารย์สอนดี อธิบายพวก grammar ละเอียด
แล้วก็ศัพท์...อาจารย์จะขยายออกไป คำที่เหมือนกัน
ต่างกัน...มาอย่างไรในแต่ละตัว...”

จากการสัมภาษณ์นักเรียน

“...อาจารย์มีความรู้ดีมาก...ทำให้เราได้ความรู้ที่แน่น
มีหลายอย่างที่ไม่รู้ ก็ได้มารู้ตอนเรียนกับอาจารย์...อาจารย์
สอนเวลาวิเคราะห์คำ หน้าทีของมัน อาจารย์ให้จดเลย
ว่าเป็นอะไร...ก็จำได้...”

จากการสัมภาษณ์นักเรียน

“...ไม่ค่อยได้ฝึกเรื่องฟังภาษาอังกฤษเท่าไรในห้องเรียน
อาจารย์ไม่ค่อยเน้น...”

จากการสัมภาษณ์นักเรียน

2.2 ความรู้ในด้านวิชาชีพครูทั่วไป (Pedagogical Knowledge)

จากการศึกษาพบว่าความรู้ในด้านวิชาชีพครูทั่วไปในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของครูมีดังนี้

2.2.1 ความรู้ในด้านหลักสูตร

จากการศึกษาที่พบว่าครูมีความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของสาระหรือขอบข่ายของเนื้อหาที่นักเรียนจะต้องเรียนรู้ในวิชาภาษาอังกฤษตามหลักการที่ปรากฏในหลักสูตรทั้งสี่สาระได้แก่ ภาษาเพื่อการสื่อสาร ภาษาและวัฒนธรรม ภาษากับความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระอื่น และภาษากับความสัมพันธ์กับชุมชนโลกนั้น ครูได้นำความรู้เหล่านี้ไปใช้ในในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ให้ครอบคลุมกับเป้าหมายตามที่หลักสูตรกำหนด ครูได้มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรกับโรงเรียนโดยยึดแบบอย่างจากหลักสูตรหรือคู่มือจากกรมวิชาการ ครูมีความพยายามในการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับเป้าหมายของหลักสูตร ครูได้นำสาระการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษทั้งสี่สาระในหลักสูตรมากำหนดเป็นผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จากนั้นนำมาเขียนเป็นแผนการจัดการเรียนรู้โดยครูกลุ่มที่มีแนวคิดในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นหลักปรัชญาการศึกษาสารัตถนิยมซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มเป้าหมายที่เป็นครูปกติให้ความสำคัญกับเนื้อหาสาระและติดยึดกับตำราเรียนที่โรงเรียนกำหนด ครูกลุ่มเป้าหมายที่มีแนวคิดในการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นไปทางปรัชญาการศึกษาพัฒนาการนิยมไม่ติดยึดกับตำราเรียนที่โรงเรียนเป็นผู้กำหนด ครูยึดเป้าหมายของการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามหลักสูตรมากำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของนักเรียน และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกัน โดยนำเนื้อหาที่มีความหลากหลายมาเป็นบทเรียน นอกจากตำราเรียนเพียงอย่างเดียวดังคำกล่าวต่อไปนี้

“...ต้องเอาหลักสูตรมาดูว่า มีเป้าหมายที่จะให้นักเรียนเป็นอย่างไร...แล้วจึงมาวางแผนว่าจะบรรจุอะไรลงไป ยังไง...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 10

“...เวลาสอน...ตำราเล่มเดียว...จะให้มันมีครบคงเป็นไปไม่ได้...ต้องเอามาจากข้างนอกให้ครอบคลุมสิ่งที่กำหนดในหลักสูตร อย่างเรื่องวัฒนธรรม...ก็ต้องหามา...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 9

“...เอาหลักสูตรเป็นหลัก แล้วมากำหนดว่าจะสอนอะไร
ที่จะให้บรรลุเป้าหมาย...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 3

2.2.1 ความรู้เกี่ยวกับผู้เรียนและคุณลักษณะของผู้เรียน

จากการศึกษาพบว่าครูได้นำความรู้เกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลของนักเรียนมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการจัดกิจกรรมหรือบทเรียนให้สอดคล้องกับความสนใจ ความสามารถและความต้องการของนักเรียน การที่ครูเอาใจใส่เรื่องการประพฤติปฏิบัติตนของนักเรียนทำให้นักเรียนเกิดความรักและศรัทธาในตัวครู การให้ความสำคัญกับความต้องการและความสนใจในการเรียนรู้ของผู้เรียน ครูได้แสดงพฤติกรรมในการจัดการเรียนการสอนโดยการเริ่มจากการสอบถามและสำรวจความต้องการในการเรียนรู้ก่อนการสอน เมื่อรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ครูจึงนำมาพิจารณาตัดสินใจในการจัดเตรียมเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอนต่อไป นอกจากนี้ในขณะที่ครูดำเนินการสอนครูมักให้นักเรียนทำกิจกรรมตามความสามารถและความสนใจของนักเรียน เช่นการให้เลือกหัวข้อที่นักเรียนสนใจ การสอบถามความต้องการและความสมัครใจที่จะเรียนรู้ในการทำกิจกรรมกลุ่ม กิจกรรมคู่และกิจกรรมเดี่ยว ครูให้อิสระในการคิดและการเรียนรู้โดยไม่ได้บังคับให้นักเรียนปฏิบัติตามที่ครูบอก ครูเป็นผู้วางแผนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับนักเรียน และในขณะเดียวกันก็เป็นที่ปรึกษา ครูคอยเป็นผู้แนะนำให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงงานของนักเรียน นอกจากนี้ยังส่งเสริมความสามารถของแต่ละบุคคลที่จะเห็นได้จากงานที่นักเรียนได้รับมอบหมาย นักเรียนจะทำงานของตนตามศักยภาพและความสามารถที่มีอยู่ ครูมีความพยายามในการพัฒนาทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในสังคมให้กับนักเรียน ครูให้ความสำคัญต่อการสร้างคนให้เป็นคนดีและมีชีวิตที่ดีในสังคมดังการกระทำและคำกล่าวดังต่อไปนี้

“...ให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมกลุ่ม ก็ให้อิสระในการเลือกกลุ่ม...นักเรียนมีความพอใจในการเลือกทำกิจกรรมที่ตนเองสนใจ ไม่ควรไปกักเขาไว้ หรือไปกะเกณฑ์...ให้เขาทุกเรื่อง...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 8

“...รู้ว่าเด็กสนใจ ชอบอะไร...เราก็นำมาเป็นข้อมูลในการ
สอน...อย่างเช่นเขาชอบเรื่อง cooking ก็ลองให้เขา
ค้นคว้าเรื่องนี้ดู...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 6

2.2.3 ความรู้เกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของการศึกษา ปรัชญาการศึกษาและคุณค่าของการศึกษา

จากการศึกษาพบว่าจากการที่ครูมีความเข้าใจในเป้าหมายของการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ครูจึงได้นำความรู้นี้ไปใช้โดยตระหนักถึงความสำคัญกับการพัฒนาการเรียนรู้อังกฤษของนักเรียนตามเป้าหมายของการเรียนรู้อังกฤษ ครูคำนึงถึงคุณค่าของการเรียนรู้อังกฤษและพยายามที่จะทำให้นักเรียนเห็นคุณค่าของการเรียนโดยสอดแทรกและย้ำถึงความสำคัญและคุณค่าของภาษาอังกฤษในการที่เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการสื่อสาร ไม่ว่าจะป็นด้านธุรกิจหรือการศึกษา ดังการกระทำและคำกล่าวต่อไปนี้

“...เวลาที่เราเรียนในชั้นสูงๆ...ต่อไป...อังกฤษนี้สำคัญ
มาก...เพราะอะไร... ตำราที่เรียนมีแต่ภาษาอังกฤษ
ทั้งนั้น...เห็นหรือยังว่าเป็นยังไง...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 4

“...อาจารย์ย้ำมาก...เรื่องที่อังกฤษเป็นวิชาที่สำคัญ...
อย่าไปทิ้ง...วันนี้ยังไม่ได้ วันหน้าก็ต้องดีกว่านี้...”

จากการสัมภาษณ์นักเรียน

2.2.4 ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการการเรียนการสอน

จากการศึกษาพบว่าครูได้นำความรู้เกี่ยวกับบริบททางการศึกษาและความเคลื่อนไหวทางการศึกษาไปวางแผนในการจัดการสอน โดยกำหนดเนื้อหาที่เป็นประโยชน์กับนักเรียนในการที่จะนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน การที่ครูให้ความสำคัญกับบริบทแวดล้อมซึ่งได้แก่บริบททางสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรมนั้น ครูมีความเห็นว่าบทเรียนที่มีความเกี่ยวข้องกับบริบท

ดังกล่าวเป็นบทเรียนที่มีความหมายและมีคุณค่าสำหรับนักเรียน ดังการกระทำและคำกล่าว
ต่อไปนี่

“...โลกมันเปลี่ยนไปเร็วมาก...ต้องติดตาม...บางที่ตำรา
มันตามไม่ทัน...ก็ต้องไปหามาสอน...ไม่ทันก็ตกยุค...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 5

“...จำเป็นมากที่นักเรียนต้องเรียนสิ่งที่อยู่รอบตัว...เลย
เนื้อหาที่ออกมาก็ต้องเป็นอย่างที่เห็น...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 10

“...นี่ก็มาจาก โครงการงานของนักเรียน...ไปศึกษา
เรื่องรถไฟใต้ดิน...จะได้ทันเหตุการณ์หน่อย...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 10

“...อาจารย์เป็นคนที่ทันสมัย ทันเหตุการณ์...ให้ไป
ศึกษาเรื่องของรถไฟใต้ดิน...ได้ความรู้ขึ้นเยอะ...
อย่างคำศัพท์ต่างๆที่ใช้...brochure(แผ่นพับ) ก็ได้
อ่านจริงๆ...แล้วก็ต้องไปถามอาจารย์อีกที่...ว่าอันนี้
ถูกหรือเปล่า...”

จากการสัมภาษณ์นักเรียน

2.2.5 ความรู้เกี่ยวกับตน

จากการศึกษาที่พบว่าครูรับรู้เกี่ยวกับศักยภาพของตนในการ
จัดการเรียนการสอน มีความเข้าใจและยอมรับในข้อดีและข้อด้อยของตนเอง สามารถระบุได้ว่า
ตนเองมีความสามารถในด้านใดและสามารถที่จะนำความสามารถเหล่านั้นมาใช้ในการจัดการ
เรียนการสอนได้เพียงใดนั้น ทำให้ครูนำความรู้เกี่ยวกับตนมาใช้ในการวางแผนพัฒนาตนเองใน
ด้านที่ครูคิดว่าเป็นข้อด้อยของตนโดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาในด้านความรู้ในเนื้อหาซึ่งครู
ตระหนักว่ามีความสำคัญในการสอนภาษาอังกฤษของครู ครูได้สะท้อนความคิดเกี่ยวกับวิธีการ

จัดการเรียนการสอนของตนเองทำให้ครูตระหนักถึงแนวทางในการพัฒนาวิธีการสอนภาษาอังกฤษของตนให้ดียิ่งขึ้นดังการกระทำและคำกล่าวต่อไปนี้

“...รู้ว่าตัวเองไม่ได้มีวิธีการสอนอะไรมากมาย...ก็ได้คุยกันในหมวดวิชา...ว่าจะเชิญใครมาอบรมเรื่องวิธีการสอนบ้าง...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 4

“...เด็กบอกว่า...สอนเร็ว...ก็ยอมรับว่าจริง...เลยตอนนี้พยายามให้ช้าลงแล้ว...เด็กจะได้ตามทัน...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 7

“...ปรึกษาเพื่อนบ้าง ก็เป็นวิธีหนึ่งนะ...เวลาไม่รู้ว่าจะสอนยังไง...อย่าง...จะทำยังไงให้เด็กเขียนได้...ตัวเองทำไม่สำเร็จ...เพื่อนเขาก็แนะนำว่าทำอย่างนี้...อย่างนี้เลยลองเอาไปสอนดู...ก็ดีเหมือนกัน...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 4

“...อาจารย์ใจกว้างดี...ยอมรับที่พวกเราบอก...อย่างสอนเร็วเกินไป ตามไม่ทัน...อาจารย์ก็บอกว่า...จริงหรือ...ครูจะสอนให้ช้าลง...คิดว่าดี...ที่อาจารย์รู้แล้วก็ปรับ...”

จากการสัมภาษณ์นักเรียน

2.3 ความรู้ในด้านวิชาชีพครูเฉพาะสาขา (Pedagogical Content Knowledge)

จากการศึกษาพบว่าครูมีความรู้ในด้านวิชาชีพครูเฉพาะสาขาดังนี้

2.3.1 ความรู้เกี่ยวกับหลักการและวิธีการสอนภาษา

ครูได้นำความรู้เกี่ยวกับหลักการและวิธีการในการสอนภาษา

อังกฤษไปใช้ในการวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยที่ความรู้ในหลักการและวิธีการสอน

ภาษาอังกฤษทำให้ครูสามารถดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ได้ผลดี การเรียนการสอนมีความน่าสนใจและเข้าใจ ครูใช้แนวคิดในการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารเป็นหลักในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เทคนิคในการสอนภาษามีความสำคัญในการจัดการเรียนการสอน ครูที่ได้รับการศึกษาและการฝึกฝนตนเองมีการพัฒนาวิชาชีพอยู่เสมอมีวิธีการในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย ซึ่งครูให้เหตุผลว่าวิธีการในการสอนเป็นสิ่งจำเป็นในการจัดการเรียนการสอน แต่ที่เป็นอยู่ในปัจจุบันไม่มีเทคนิควิธีการมากมาย ครูมีความเคยชินในการสอนแบบใดก็จะสอนแบบนั้นมาตลอด ครูไม่ได้รับการอบรมและไม่มีความรู้เกี่ยวกับวิธีการสอนทำให้การดำเนินการเรียนการสอนไม่ได้รับความสนใจจากนักเรียนเท่าที่ควร นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายครูที่คอยแต่อธิบายตามหนังสือ ครูเกิดความเบื่อหน่ายการสอนเนื่องจากนักเรียนไม่สนใจในการเรียนรู้ และไม่มีความรู้ที่จะทำให้นักเรียนหันมาสนใจในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ การใช้เพลงหรือเกมทางภาษามาช่วยในการจัดการเรียนการสอนทำให้นักเรียนสนใจและสนุกสนานไปกับการเรียนการสอน แต่ครูก็ไม่สามารถที่จะคิดหาเพลงหรือเกมทางภาษามาสอนนักเรียนได้ ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“...อยากจัดกิจกรรมการสอนที่มันน่าสนใจ แต่ไม่รู้จะจัดยังไง
ถ้าได้อบรมบ่อยๆ ได้รู้วิธีการใหม่ๆ ก็จะได้ เลยสอนไปตามถนัด...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 3

“...ไม่ได้จับทางการสอนมา เลยนึกไม่ออกว่าจะสอนยังไง
แต่ก็ได้ถามจากคนอื่นบ้าง ก็ดีทำให้ได้รู้เพิ่มขึ้น...อยากรู้
เรื่องวิธีการ เทคนิคอะไรที่ทำให้มันน่าสนใจมากกว่านี้เหมือน
กัน...จะได้ work มากกว่านี้...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 4

2.3.2 ความรู้ในการเลือกใช้สื่อการเรียนการสอน

จากการศึกษาที่พบว่าครูมีความรู้ความเข้าใจในการเลือกสื่อการเรียนการสอน ครูได้นำความรู้เกี่ยวกับการเลือกใช้สื่อในการเรียนการสอนโดยพิจารณาเลือกสื่อการเรียนการสอนที่นำมาเป็นเนื้อหาของบทเรียนให้เหมาะสมกับวัยของนักเรียน ครูเลือกเนื้อหาที่อยู่ในความสนใจของวัยรุ่นและเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวนักเรียน ครูคำนึงถึงความยากง่ายตามระดับความสามารถในการเรียนรู้ของนักเรียน และพิจารณาเลือกสื่อที่ครูคิดว่าจะเป็นประโยชน์ใน

ชีวิตประจำวันของนักเรียน การใช้สื่อของครูยังอยู่ในวงจำกัดเนื่องจากบริบทของโรงเรียน

“...สื่อที่ใช้จะเป็นพวก สิ่งพิมพ์ ของจริงๆ เลย อย่างซอง
กล่องที่เห็นวันก่อน...เป็นส่วนใหญ่...ก็มันหาง่ายสะดวก
ไม่ยุ่งยาก...เด็กก็สนใจด้วย...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 9

“...เรื่องสื่อนี้...ก็ทำเองบ้าง...อย่างพวกหนังสือ ก็ write เอง
เลย...เดี๋ยวนี้เลยเก่งแล้วเรื่องนี้...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 5

“...เรื่องที่วัยรุ่นสนใจ เวลาเอามาสอนรู้สึกที่เด็กจะ
ชอบมาก...โดยเฉพาะเพลง...เด็กเขาอยากรู้เนื้อเพลง
ความหมาย...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 6

2.3.3 ความรู้และทักษะในด้านการวัดผลประเมินผลทางภาษา

จากการศึกษาพบว่า ครูนำความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาและการ
อบรมมาใช้ในการวัดและประเมินผลโดยออกแบบการวัดและประเมินผลทางภาษาที่หลากหลาย
รูปแบบและวัดผลจากการปฏิบัติจริง นอกจากนี้ยังพบว่าครูนำข้อทดสอบที่มาจากคู่มือต่างๆที่มี
ขายอยู่ตามร้านหนังสือทั่วไปมาจัดทำเป็นแบบทดสอบโดยพิจารณาถึงความสอดคล้องกับผลการ
เรียนรู้ที่คาดหวังเนื้อหาที่ครูสอน โดยครูให้เหตุผลว่าไม่สามารถที่จะแต่งประโยคคำถามที่มีความ
ซับซ้อนได้ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“...ครูบางคนออกข้อสอบมา ก็ไปเอามาจากหนังสือคู่มือ
เพราะแต่งประโยคไม่ได้...มันสะท้อนให้เห็นว่าความรู้
ของครูยังไม่พร้อม...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 4

“...ข้อสอบไปทาง เรียนไปอีกทาง เลยไม่สัมพันธ์กัน ทำให้

นักเรียนไม่ประสบผล...ก็ขึ้นอยู่กับการสอนกับการวัดผลของ
ครูด้วยเหมือนกัน...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 5

“...เอามาจากข้อสอบเอ็นท์เก่าๆ บ้าง...ยังแต่ง choice ไม่ค่อย
สัมพันธ์กัน...คิดไม่ค่อยออก...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 1

“...บางทีก็วัดผลไปเลย...เวลานักเรียนทำกิจกรรม ก็มีเกณฑ์
ที่เราตกลงกับนักเรียน...ก็จะได้วัดอย่างจริงๆ...พูดก็คือพูด
จริงๆ...เป็นธรรมชาติด้วย...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 8

วิธีการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของครูมัธยมศึกษา

จากการศึกษาเกี่ยวกับวิธีการในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของ
ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร พบว่าพฤติกรรมของครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการ
สอนของครูสอดคล้องตามแนวคิดของครูซึ่งยึดหลักปรัชญาการศึกษาแล้วนำไปสู่การจัดกิจกรรม
การเรียนการสอน โดยครูมีวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามแนวคิดดังนี้

1. แนวคิดที่เน้นหลักปรัชญาสารัตถนิยม (Essentialism)

พฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้ที่มีแนวคิดตามหลัก ปรัชญา
สารัตถนิยม มีวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนการเรียนการสอนดังนี้

1.1 วิธีการบรรยาย

ครูมีวิธีการจัดการเรียนการสอนโดยวิธีการบรรยายกล่าวคือ ครูแปลความ
จากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย ครูเริ่มบทเรียนด้วยการอ่านข้อความจากหนังสือเรียนซึ่งเป็นเนื้อหา
บทเรียนโดยตลอดทีละย่อหน้าให้นักเรียนฟัง สลับกับการให้นักเรียนอ่านพร้อมกันทั้งห้อง นักเรียน
จะอ่าน ด้วยน้ำเสียงและความเร็วในการอ่านที่ค่อนข้างช้าเนื่องจากต้องรอเพื่อน ๆ อ่านไปพร้อม ๆ
กัน ครูอธิบายความหมายของแต่ละประโยคด้วยการแปลความทีละประโยค ในขณะที่ครูแปล
ความ แต่ละประโยคจะมีการแทรกการถามความหมายของคำศัพท์ โดยนักเรียนจะบอก
ความหมายเป็นภาษาไทย จากนั้นครูอธิบายรายละเอียดของเนื้อหาโดยการบอกความหมายของ

คำศัพท์ ความหมาย ของประโยค การจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านโดยใช้คำถามเป็นภาษาอังกฤษและภาษาไทยสลับกันไป ครูจะเน้นรายละเอียดของเนื้อหาที่ต้องการสื่อให้กับผู้เรียน โดยยึดตำราเรียนเป็นหลัก ในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ครูมอบหมายงานให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดเกี่ยวกับเรื่องที่เรียนนอกจากนี้เนื้อหาบทเรียนจะเป็นการเน้นโครงสร้างและกฎเกณฑ์ของไวยากรณ์ตามเนื้อหาที่เรียน ครูมีความคิดเห็นว่าการอธิบายความและแปลความเป็นวิธีการที่ทำให้นักเรียนเข้าใจความหมายของเนื้อหาได้ดี และนักเรียนจำเป็นต้องรู้โครงสร้างทางไวยากรณ์และความหมายของคำเพราะจะได้นำไปสร้างประโยคได้ นอกจากนี้ยังเป็นความรู้พื้นฐานในการเรียนต่อ ดังคำกล่าวของครูต่อไปนี้

“...ครูจบแล้ว...ทำแบบฝึกหัด...ตอบคำถามด้านล่าง...”

จากการสังเกตการสอนกรณีศึกษาที่ 7

“...คงต้องอธิบายเพราะนักเรียนจะได้เข้าใจความหมายของประโยค บางทีนักเรียนรู้คำศัพท์แต่ก็เรียบเรียงไม่ได้ นักเรียนเขาอยากู้อายละเอียด ...ก็ต้องใช้วิธีนี้...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 3

“...ม.6 นี้... ก็ต้องเตรียมตัวให้เขาสอบเอ็นทรานซ์ เลยต้องสอนเทคนิคในการเลือกคำตอบ แล้วก็ต้องอธิบายว่าทำไมต้องเลือกข้อนี้...”

จากการสังเกตการสอนกรณีศึกษาที่ 4

“...การใช้ภาษายังคงมีความจำเป็น ถ้าเด็กความรู้ยังไม่แน่น ก็ใช้ภาษาไม่ได้ ก็ต้องการคำอธิบาย...เพื่อจะได้ชัดเจน...”

จากการสังเกตการสอนกรณีศึกษาที่ 4

ดังนี้

ครูได้แสดงพฤติกรรมในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษโดยมีขั้นตอนในการสอน

ขั้นตอนที่ 1 ครูเตรียมการสอนโดยศึกษาเนื้อหาที่อยู่ในแบบเรียน

ครูจัดเตรียมเนื้อหาบทเรียนจากตำราเรียนตามที่โรงเรียนกำหนดและครูค้นคว้าเพิ่มเติมในรายละเอียด พร้อมทั้งจัดเตรียมเอกสารประกอบการสอนโดยการเพิ่มเติมกฎเกณฑ์ของ ภาษา และโครงสร้างทางไวยากรณ์ เช่น

“...นักเรียนดูตาม sheet ที่ครูแจก มาดูว่าเราวิธีการใช้ prefix และ suffix ... prefix ใช้หน้าคำแล้วทำให้ความหมาย เปลี่ยนไป...ดูคำแรก คำที่มีความหมายว่า not มีอยู่หลายคำ ... Im in un ir เช่น possible เป็น impossible mortal เป็น Immortal...”

จากการสังเกตการสอนกรณีศึกษาที่ 1

“...ดูว่ามี grammar point อะไรในเรื่อง แล้วจึงทำsheet ประกอบการสอน”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 1

“...สอนตามหนังสือเป็นหลัก แต่ก็มีเสริมให้นักเรียน ก็ให้นักเรียนเรียนจากหนังสือพิมพ์...Student Weekly บางทีก็Nation Junior...แต่ก็ให้นักเรียนซื้อภาคเรียนละ 1 ฉบับ... แล้วก็ให้นักเรียนเข้าใจความหมายของเนื้อเรื่องและโครงสร้าง ต่างๆ การใช้คำ สำนวน ก็จะสอนไปเลย ให้นักเรียนแปล...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 4

ขั้นตอนที่ 2 ครูอธิบายรายละเอียดของเนื้อหา

ในขั้นตอนการอธิบายรายละเอียดของเนื้อหา ครูได้บอกเล่าและอธิบาย เนื้อหาที่สอนโดยการเริ่มต้นด้วยการทบทวนความรู้เดิมเพียงเล็กน้อยจากนั้นครูเริ่มแปลความจาก เนื้อเรื่อง หากเป็นการเรียนการสอนทักษะการอ่าน การเรียนการสอนด้านไวยากรณ์และโครงสร้าง ทางภาษา ครูจะเขียนโครงสร้างของไวยากรณ์บนกระดานดำ แล้วอธิบายกฎเกณฑ์การใช้ โครงสร้างนั้น ๆ โดยละเอียด นักเรียนจดบันทึกสิ่งที่ครูอธิบาย ในระหว่างการบรรยาย ครูมีกิจกรรม

แทรกบ้างเช่นการถาม-ตอบเกี่ยวกับเนื้อหาที่ครูกำลังสอน และทำแบบฝึกหัด ตามหนังสือเรียน หรือแบบฝึกหัด ที่ครูจัดเตรียมให้ตามเนื้อหาที่ครูสอน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“...นักเรียนดู strategy หน้าต่อไปตามหนังสือ เวลาที่อ่านเรื่อง เราจะต้องดู context clues ที่อยู่ใน paragraph นั้น อย่างคำว่า However, Nevertheless, On the other hand แสดงว่าอะไร... แสดงว่า ข้อความถัดไปจะเป็นการขัดแย้งกัน...”

จากการสังเกตการสอนกรณีศึกษาที่ 2

“... form ของ present perfect tense ...ใครจำได้บ้าง... เราใช้ verb to have ตามด้วยอะไร...ถูกต้อง...verb ช่อง 3 ...เราใช้เมื่อไหร่...1. เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีตและดำเนินมา จนถึง...ปัจจุบัน เราจะสังเกตได้จากคำว่า since กับ for...”
กลุ่มคำที่ตามหลัง since เป็นอะไร...จุดเริ่มต้นของเวลา... since June, since last Christmas...”

จากการสังเกตการสอนกรณีศึกษาที่ 7

“...ถึงอาจารย์จะพยายามให้นักเรียนมีส่วนร่วม แต่การสอน ของอาจารย์ก็เป็นแบบเก่า พูดอธิบายไปเรื่อย ๆ ...”

จากการสัมภาษณ์นักเรียน

“...การเรียน...จะเรียนตามหนังสือ และซีท (เอกสารประกอบการสอน) มีหลักการอ่าน ไวยากรณ์...”

จากการสัมภาษณ์นักเรียน

“...อาจารย์สอนไวยากรณ์ และเข้มงวดในเรื่องการใช้ด้วย อาจารย์อธิบายรายละเอียด บางทีก็ถามบ้าง แต่ส่วนใหญ่ ก็พูดอยู่หน้าห้อง...”

จากการสัมภาษณ์นักเรียน

ขั้นตอนที่ 3 การสรุปบทเรียนและวัดผลการเรียนรู้

ในขั้นตอนนี้ต่อจากการอธิบายรายละเอียดของเนื้อหาแล้วครูจะสรุปบทเรียน โดยการวัดผลการเรียนของนักเรียนโดยการให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดท้ายบทเรียนในหนังสือเรียน และตรวจคำตอบเพื่อวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาที่เรียน ดังนี้

“...ทำแบบฝึกหัดท้ายบท เริ่มจากหน้า 49 ความหมายของ คำต่อไปนี้ มีความหมายเหมือนคำไหนที่ให้มา...”

จากการสังเกตการสอนกรณีศึกษาที่ 4

“...นักเรียนลองเรียงลำดับเหตุการณ์ดูว่า อะไรเกิดขึ้นก่อน หลังจากที่เราเรียน การ describe the process ไปแล้ว... สังเกตว่ามีคำอะไร...ที่บอกเรา...”

จากการสังเกตการสอนกรณีศึกษาที่ 3

“... Now listen to me and answer my questions....
What happened on March 27, 1964?...
Yes...the earthquake. Where did it happened?
...In Alaska...right....”

จากการสังเกตการสอนกรณีศึกษาที่ 4

2. วิธีการสอนแบบทางตรง (Direct Instruction)

ครูมีวิธีการในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่สอดคล้องกับ วิธีการสอนแบบทางตรง คือพฤติกรรมการสอนของครูที่ถ่ายทอดข้อมูลความรู้ไปสู่ผู้เรียนโดยตรง และรวดเร็ว ในขณะที่ดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนนี้ครูจัดลำดับขั้นตอนโดยคำนึงถึงความยากง่ายของเนื้อหาการทบทวนความรู้เดิมของนักเรียน ครูจะสอนรายละเอียดส่วนย่อยของภาษาไปสู่องค์รวมของภาษาได้แก่หน่วยย่อยจากความหมายของคำศัพท์ไปสู่ประโยคและเนื้อความทั้งหมดของเรื่อง การยกตัวอย่างประกอบการอธิบายเนื้อหา การเสริมเพิ่มเติมความรู้ที่นอกเหนือไปจากบทเรียน การมอบหมายงานให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติเพื่อความแม่นยำในการใช้ภาษาการให้ข้อมูลป้อนกลับเพื่อการพัฒนาตนเองของนักเรียน ดังตัวอย่างคำพูดและการกระทำต่อไปนี้

“...ก็ต้องให้นักเรียนเข้าใจความหมายของคำศัพท์...ก่อนอื่น

พอเขารู้ความหมายก็จะเข้าใจภาษามากขึ้น เมื่อนักเรียนไม่รู้ เขาก็แต่งประโยคไม่ได้ จะพูด จะเขียน จะทำอะไรก็ไม่ได้ ไปหมด...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 1

“...ส่วนใหญ่ก็จะทบทวนความรู้ก่อน ถามคำศัพท์บ้าง...ก็ต้องดูความยากง่ายด้วย ก่อนที่จะไปถึงประโยคยาว ๆ นักเรียนต้องมีความรู้เรื่องศัพท์...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 4

2. แนวคิดที่เน้นปรัชญาพัฒนาการนิยม (Progressivism) ครูผู้มีความคิดตามหลักปรัชญาพัฒนาการนิยมมีวิธีการจัดการเรียนการสอนดังนี้

2.1 วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) โดยการใช้กิจกรรมกลุ่มย่อยที่ประกอบด้วยสมาชิกภายในกลุ่มตั้งแต่ 2 คน ถึงกลุ่มละ 4 – 5 คนซึ่งทำงานและเรียนรู้ร่วมกัน นักเรียนในกลุ่มแต่ละคนจะรับผิดชอบงานและเรียนรู้ร่วมกัน พร้อมทั้งช่วยเหลือกันเพื่อความสำเร็จของกลุ่ม นอกจากนี้ยังมีการวิเคราะห์กระบวนการในการทำงานและการปรึกษาหารือกับครูผู้ทำหน้าที่แนะนำและช่วยเหลือนักเรียน การตรวจสอบการทำงานเป็นรายบุคคลโดยการเขียนงานในส่วนที่ตนรับผิดชอบ และจากงานของแต่ละบุคคลจึงนำมารวมกันเป็นผลงานของกลุ่ม การแข่งขันทำกิจกรรมและทำคะแนนให้กลุ่ม

“...นักเรียนไม่ได้อยู่ในโลกนี้ตามลำพัง เขาต้องมีสังคม การสอนให้รู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่น ก็เป็นการเตรียม นักเรียนให้เรียนรู้ว่าเราจะต้องปรับตัวอย่างไร...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 6

“...การเรียนรู้ที่จะปรับตัว และทำงานร่วมกับผู้อื่นเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับนักเรียน ถือว่าเป็นทักษะชีวิต...การเรียนจึงไม่ได้อยู่ที่การสอบได้คะแนนดี ๆ แต่เข้ากับใครไม่ได้...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 5

“...การร่วมแรงร่วมใจกันเป็นคุณลักษณะที่นักเรียนควร

จะมี การสอนให้รู้จักการที่จะทำงานร่วมกันจึงเป็นสิ่ง
จำเป็น...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 8

“...Team work is the heart of this project, this work
won't finish without this point...”

จากสมุดบันทึกการเรียนรู้ของนักเรียน

2.2 วิธีการสอนโดยใช้ผังกราฟฟิก (Graphic Organizer) โดยครูมีกิจกรรม ให้นักเรียนเขียนผังมโนทัศน์เพื่อสรุปความคิดรวบยอดที่ได้จากการเรียนรู้ นักเรียนจะเขียน ผังมโนทัศน์ด้วยตนเองและสามารถบอกได้ว่า ครูใช้วิธีการนี้ในการสอน ครูมีความเข้าใจเกี่ยวกับ วิธีการนี้ว่าเป็นเทคนิคอย่างหนึ่งในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษและครูได้มีความ เห็นว่าไม่ใช่เรื่องใหม่สำหรับครูสอนภาษาอังกฤษเนื่องจากเคยทำมานานแล้ว แต่ไม่ทราบว่าเรียกว่า อะไร ครูมีความเห็นว่าการใช้วิธีการนี้ทำให้บทเรียนน่าสนใจ นักเรียนได้ผ่อนคลายเพราะจะ บูรณาการกับวิชาศิลปะ โดยนักเรียนจะได้พัฒนาความสามารถในงานศิลปะออกมาอีกด้วย

“...ส่วนใหญ่ใช้ mind mapping ในการให้นักเรียนหา
ใจความสำคัญ อย่างน้อยก็เป็นการจัดระบบความคิด
ให้นักเรียน ได้รู้จักการใช้เทคนิคในการตั้งประเด็นออกมา...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 5

“...อาจารย์มีวิธีการสอนไม่เหมือนใคร อย่าง...จะใช้
Graphic Organizer ในการสอน...ก็คือ เราจะเขียน
ผังความคิด ตอนแรกๆก็เขียนไม่ค่อยได้...ตอนหลังๆก็
ดีขึ้น...ซั๊กคล่อง...”

จากการสัมภาษณ์นักเรียน

2.3 วิธีการสอนแบบ K W L PLUS โดยครูมีกิจกรรมในการเรียนการสอนซึ่งเป็น
ขั้นตอนครูเริ่มต้นการสอนตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 เป็นขั้นตอนที่เรียกว่า K คือ KNOW โดยครูเริ่มต้นการสอนด้วยการซักถามเกี่ยวกับความรู้เดิมของนักเรียนเกี่ยวกับเนื้อหาที่นักเรียนเรียนว่านักเรียนได้เรียนรู้อะไรมาบ้าง ครูใช้คำถามในการดึงความรู้เดิมของนักเรียนโดยให้นักเรียนตอบคำถามเช่น

“ Does anyone know Connie Francis?
Have you heard the song Tennessee Waltz...
What is Waltz?...”

จากการสังเกตการสอนกรณีศึกษาที่ 6

ขั้นตอนที่ 2 เป็นขั้นตอนที่เรียกว่า W คือ Want to know เมื่อได้รับคำตอบแล้วครูจะซักถามนักเรียนต่อไปว่าบทเรียนที่ครูนำมาให้นักเรียนได้เรียนรู้นี้ นักเรียนอยากเรียนรู้อะไร เป็นขั้นตอนของ What do you want to know ? ดึงข้อความที่ครูและนักเรียนกล่าวดังต่อไปนี้

“...What do you want to know about the song...
Tennessee Waltz?... you wanted to know what
happened to the woman? What else do you
want to know?...”

จากการสังเกตการสอนกรณีศึกษาที่ 6

ขั้นตอนที่ 3 เป็นขั้นตอนที่เรียกว่า Learned คือ what you learned เมื่อนักเรียนเรียนจบบทเรียนแล้วครูจะซักถามเพื่อให้นักเรียนได้ทบทวนเกี่ยวกับสิ่งที่ได้เรียนรู้ไป เป็นการสรุปบทเรียน เช่น

“ ... What have you learned from the song?...
Is the song sad? Why?...”

จากการสังเกตการสอนกรณีศึกษาที่ 8

ขั้นตอนที่ 4 เป็นขั้นตอนที่เรียกว่า plus คือสิ่งที่ครูจะเสริมเพิ่มเติมที่นอกเหนือไปจากเนื้อหาที่เรียน เช่นการให้นักเรียนเขียนสรุปความจากสิ่งที่เรียนไปแล้ว

2.4 การสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร(Communicative language Teaching)

ครูดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามหลักการของการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารโดยมีขั้นตอนการสอนดังนี้

(1) ขั้นการนำเสนอเนื้อหา (Presentation)

ครูนำเสนอเนื้อหาโดยการสร้างความคุ้นเคยกับนักเรียน การสนทนาทักทาย เชื่อมโยงสิ่งที่คุณจะสอน ทบทวนความรู้เดิมของนักเรียนที่เกี่ยวกับเนื้อหาที่จะเรียนโดยครูมีความคิดเห็นว่าการนำเสนอเนื้อหาบทเรียนใหม่เป็นขั้นตอนที่สำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ภาษา การที่คุณจะให้ข้อมูลแก่นักเรียนในการรับรู้สิ่งใหม่จึงจำเป็นที่คุณต้องสร้างความคุ้นเคยและสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ภาษาให้กับผู้เรียน การนำเสนอเนื้อหาใหม่จึงมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้รับรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับความหมาย ครูใช้สื่อการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเนื้อหาโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการคิด

“...ครูนำเข้าสู่บทเรียนด้วยการซักถามนักเรียนด้วยคำถาม
ดังนี้ ...what kinds of things do you usually spend
your money on?ครูให้นักเรียนดูภาพเกี่ยวกับสกุลเงิน
ของชาติต่างๆที่นักเรียนควรทราบ เช่น \$50 \$100 ...”

จากแผนการสอนของกรณีศึกษาที่ 8

“...ให้นักเรียนศึกษาแผ่นพับต่างๆ...อย่าง...อะไรละ...โฆษณา
ของโรงแรม brochure แนะนำแหล่งท่องเที่ยว ...เราแจกให้
เขาไม่เหมือนกันในแต่ละกลุ่ม...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 8

“...อาจารย์เปิดเพลงให้ฟัง...เพราะดี...อยากให้อาจารย์
ทุกคนเอาเพลงมาสอน ยิ่งความหมาย นะคะ...ซึ่ง
...เพลงมันโบมาก (ในที่นี้นักเรียนหมายถึงโบราณ คือ
เก่ามาก) ...”

จากการสัมภาษณ์นักเรียน

(2) ขั้นการฝึกปฏิบัติ (Practice)

ขั้นการฝึกปฏิบัติเป็นขั้นตอนที่ครูให้นักเรียนได้ฝึกการใช้ภาษาอังกฤษ เรียนรู้ใหม่จากขั้นการนำเสนอเนื้อหาของคุณ โดยมีครูเป็นผู้นำในการทำกิจกรรม การที่ให้นักเรียนได้ฝึกการใช้ภาษาในขั้นตอนนี้ ครูมีความเห็นว่า จุดมุ่งหมายคือความต้องการที่ให้นักเรียนได้ทำความเข้าใจเกี่ยวกับความหมาย โดยการใช้ภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือในการสื่อความ ครูจะจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะการพูดโดยเริ่มต้นจากการพูดตามแบบง่าย ๆ ก่อนจนได้รูปแบบภาษา แล้วค่อยเปลี่ยนสถานการณ์ไป เพื่อฝึกการใช้โครงสร้างประโยคตามบทเรียน ครูให้ข้อมูลป้อนกลับโดยครูมีความเห็นว่า เพื่อนักเรียนจะได้รู้ว่าตนเองใช้ภาษาได้ถูกต้องหรือไม่ และยังเป็น การตรวจสอบความรู้ความเข้าใจ ความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารอีกด้วย ต่อจากนั้นครูฝึกทักษะการเขียน เพื่อเป็นการเสริมความถูกต้องแม่นยำในการใช้ภาษาให้มากขึ้น

“...ฝึกให้นักเรียนได้ลองพูด เริ่มต้นก็ง่าย ๆ ตามแบบที่ให้
ไปก่อนตามครูไป...แล้วค่อยๆดัดแปลง...ถ้าปล่อยไว้ให้พูด
เลยคงไม่ได้...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 8

(3) ขั้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร (Production)

ขั้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร เป็นขั้นตอนที่ครูฝึกให้นักเรียนใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ครูมอบหมายงานโดยการถ่ายโอนการเรียนรู้ภาษาจากสถานการณ์ในชั้นเรียนไปสู่การนำภาษาไปใช้จริงนอกชั้นเรียน ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนลองใช้ภาษาในสถานการณ์ต่าง ๆ โดยครูผู้สอนเป็นผู้แนะแนวทางในการฝึกการใช้ภาษา เช่น

“...นักเรียนทำกิจกรรม over to you โดยการสำรวจข้อมูล
ของเพื่อนๆ...Find someone who...”

จากแผนการสอนของกรณีศึกษาที่ 8

“...นักเรียนเขียนสรุปข้อมูลของตนเอง หลังจากที่ได้สอบถามเพื่อน ทำให้เขาได้ถ่ายโอนความรู้จากการพูดมาสู่
การเขียน...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 8

2.5 การสอนแบบโครงงาน (Project-Based Learning)

การสอนโดยวิธีโครงงานตามลักษณะที่ปรากฏตามธรรมชาติของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูพบว่าครูมีความเข้าใจในการใช้โครงงานในลักษณะของการดำเนินการตามโครงการ โครงงานที่ครูใช้เป็นกิจกรรมในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษจะมีลักษณะคือการวางแผนงานร่วมกันระหว่างครูและนักเรียน มีเป้าหมายของโครงงาน การกำหนดหัวข้อของโครงงานมีลักษณะที่มาจากกาหนดหัวข้อที่ครูเห็นว่าน่าสนใจและเป็นประโยชน์กับนักเรียน เช่นโครงงาน My Favourite Teacher และครูกำหนดเป็นแก่นสาระ (theme) แล้วนักเรียนเป็นผู้เลือกเรื่องที่สนใจ เช่นโครงงานภาพยนตร์ แต่ทั้งนี้ลักษณะของโครงงานทั้งสองชนิดสามารถยืดหยุ่นตามความสนใจและความต้องการของนักเรียน ครูมีความเห็นว่าการใช้โครงงานเป็นวิธีการสอนนักเรียนมีโอกาสแสดงความสามารถหลายด้าน อีกทั้งยังเป็นการฝึกฝนวินัย ความสามัคคีในกลุ่ม การเรียนรู้ทักษะทางสังคม การที่มนุษย์สัมพันธ์ที่ได้นอกเหนือไปจากกระบวนการในการค้นคว้าหาข้อมูล

“...ปรับเนื้อหาที่ใช้ในการ presentation ให้น่าสนใจยิ่งขึ้น เหมาะสมกับวัยของนักเรียนมากขึ้น โดยให้นักเรียนแบ่งกลุ่มดูภาพยนตร์วิธีทัศน์ที่เลือกสรรว่ามีคุณค่าแล้วดึงข้อมูล ข้อคิดจากภาพยนตร์มา...”

จากการบันทึกผลหลังการสอนของกรณีศึกษาที่ 5

“...นักเรียนจับคู่ศึกษาเนื้อหา แล้วเข้ากลุ่ม 4 คน ถ่ายโอนความรู้ให้แกกัน แลกเปลี่ยนวิธีการคิดเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย...”

จากแผนการสอนของกรณีศึกษาที่ 5

2.6 การสอนที่เป็นการบูรณาการ

ครูไม่ติดยึดกับวิธีการใดวิธีการหนึ่งแต่เป็นการผสมผสานวิธีการต่าง ๆ โดยมีจุดเน้นเพื่อต้องการบูรณาการของความรู้ในศาสตร์อื่นที่เกี่ยวข้อง เช่นการให้นักเรียนชมภาพยนตร์ การนำเพลงมาสอน การชมละครประกอบการเรียน เกมทางภาษา

“...ใช้วิธีการหลายๆอย่าง ขึ้นอยู่กับจุดประสงค์ว่าต้องการ
ให้นักเรียนรู้อะไร...เช่นฟังเพลง...แล้วเติมความ...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 6

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

การศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อแนวคิดในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ โดย
การศึกษาในด้านพื้นฐานการศึกษา สังคม และวัฒนธรรม ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับแนวคิดในการจัด
กิจกรรม การเรียนการสอนภาษาอังกฤษ โดยได้ข้อค้นพบดังนี้

1. พื้นฐานการศึกษา

การศึกษาเกี่ยวกับพื้นฐานการศึกษาของครูส่งผลต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการ
สอนภาษาอังกฤษ จากการสังเกตพฤติกรรมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษทั้ง
ในห้องเรียนและนอกห้องเรียน พฤติกรรมทั่วไปของครู การสนทนาอย่างไม่เป็นทางการ พบว่า
พื้นฐานการศึกษาส่งผลต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของครูมัธยมศึกษาโดย
ความรู้ที่ครูได้รับจากสถาบันการศึกษาเป็นความรู้ทางทฤษฎีซึ่งครูมีความรู้ในด้านเนื้อหาวิชา
ภาษาอังกฤษ(content knowledge) ครูได้เรียนรู้ระบบของภาษา หลักไวยากรณ์ตลอดจน
วัฒนธรรมของเจ้าของภาษาในทางทฤษฎีทำให้ครูมีความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ
ครูนำความรู้ที่ได้รับจากสถาบันศึกษามาสอนให้กับนักเรียนโดยใช้เป็นแนวทางในการจัด
เนื้อหาให้กับนักเรียนในการเรียนรู้โครงสร้างของภาษาตามที่ตนเรียนมา นอกจากนี้ครูได้นำวิชา
ความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพครู(pedagogical content knowledge) ที่เกี่ยวข้องมาประยุกต์ใช้ในการ
จัดการเรียนการสอนและวิชาชีพครูที่เฉพาะสาขาวิชาที่สอน(pedagogical content knowledge)
ได้แก่ความรู้ในด้านหลักการและวิธีการสอนภาษาอังกฤษมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ดังการ
กระทำและคำกล่าวต่อไปนี้

“...ความรู้ในตัวเนื้อหาของภาษาจำเป็นมาก...ถ้าไม่
แม่นก็ไม่รู้จะทำให้นักเรียนเก่งได้ยังไง...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 5

“...ครูต้องแม่นในหลักของภาษา พูดคล่อง...ใช้ภาษาได้ดี

ทำให้นักเรียนเขาศรัทธา อยากจะเรียนด้วย...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 4

“...เรื่องความรู้ทั่วไปอย่างหลักสูตร..ก็ต้องรู้ไม่นั้นก็
สอนไม่ได้...จิตวิทยานี้ต้องใช้เยอะเลย...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 8

“...ที่เรียนมาก็ต้องนำมาใช้...และก็ต้องปรับให้เข้ายุค
เรื่องหลักสูตรนี้สำคัญมาก...ยิ่งตอนนี้มีหลักสูตรของ
โรงเรียนด้วยก็ต้องรู้ว่าเน้นอะไร...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 10

“...ไม่ได้จบมาทางครู...ไม่ได้เรียนเลย...พวกจิตวิทยา
วิธีสอน...ก็ลำบากเหมือนกัน เวลาสอนก็นึกไม่ออกว่า
จะมีเทคนิคอะไร...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 4

2. พื้นฐานทางสังคม

จากการศึกษาพบว่าพื้นฐานทางสังคมมีส่วนช่วยให้เกิดแนวคิดในการจัดการเรียน
การสอนดังนี้

2.1 บรรยากาศแวดล้อม

ครูและนักเรียนมีความเห็นว่าบรรยากาศในห้องเรียนมีส่วนทำให้เกิดการ
เปลี่ยนแปลงแนวคิดในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของตน ห้องเรียนที่มีบริเวณ
เพียงพอสำหรับการเคลื่อนไหวของนักเรียนและเหมาะในการทำกิจกรรมโดยให้นักเรียนได้
แสดงออก ห้องเรียนที่สะอาดสวยงามเป็นระเบียบ สามารถสร้างแรงจูงใจในการเรียนให้กับ
นักเรียน นอกจากนี้บรรยากาศของความเป็นมิตร ความเป็นกันเองระหว่างครูและนักเรียน
บรรยากาศเหล่านี้ทำให้ครูมีความรู้สึกรู้สึกมีความสุขในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน นอกจากนี้
ครูมีความเห็นว่าจำนวนนักเรียนในห้องเรียนมีส่วนส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก
หากนักเรียนในห้องเรียนมีจำนวนไม่มากคือห้องละประมาณไม่เกิน 40 คนจะทำให้มีโอกาสในการ

ฝึกนักเรียนเป็นรายบุคคลได้มากกว่าห้องเรียนที่มีนักเรียนจำนวนมาก ดังนั้นครูจึงต้องปรับวิธีการสอนให้สอดคล้อง กับจำนวนนักเรียน เช่นการ แบ่งกลุ่มย่อย ครูมีความเห็นว่าจำนวนนักเรียนที่มากเกินไปเช่นจำนวนประมาณ 50-60 คน ต่อห้องเรียนทำให้ไม่สามารถจัดกิจกรรมที่ฝึกทักษะทางภาษาได้เต็มที่ อีกทั้งทำให้ห้องเรียนแคบลงไม่สามารถที่เดินเข้าไปหานักเรียนเป็นรายบุคคลได้ การควบคุมชั้นเรียนเป็นไปด้วยความยากลำบากการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษจำเป็นต้องให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติ เมื่อจำนวนนักเรียนมีเป็นจำนวนมาก การจัดกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้มีปฏิสัมพันธ์จึงทำไม่ได้ และไม่สามารถติดตามและดูแลนักเรียนได้อย่างทั่วถึง ดังตัวอย่างคำกล่าวต่อไปนี้

“...นักเรียนเยอะมาก ห้องหนึ่งก็ประมาณ 50 คนจะให้ทำกิจกรรมอะไร มันก็ไม่ได้ผล หากจะให้ฝึกเป็นรายบุคคลก็คงได้ไม่ครบคน ถ้าจำนวนนักเรียนมีน้อยๆกว่า น่าจะดี...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 4

“...นักเรียนในห้องมีมาก บางทีทำกิจกรรมแล้วเกิดปัญหาควบคุมยากดูแลได้ไม่เต็มที่ อยากให้ห้องเรียนมีเด็กน้อยๆซัก35 น่าจะดี...คงเป็นไปได้”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 7

“...อยากจะทำกิจกรรมที่ดีๆ ให้นักเรียนสนุก บางทีมาดูห้องเรียนแล้วจัดไม่ไหว...แคบก็แคบ ร้อนก็ร้อน เด็กก็เยอะ...ม.ปลายจะตัวโตด้วย...ห้องเรียนมันไม่เหมาะ...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 4

“...ห้องเรียนอย่างนี้ movement (ในที่นี้หมายถึง การเคลื่อนไหว) ไม่ต้องพูดถึง มันทำอะไรไม่ได้มาก...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 3

“...ครูต้องรู้จักปรับวิธีการให้เข้ากับนักเรียน...ดูว่าเขาสนใจ

อะไรอยู่...นักเรียนเยอะ ก็ต้องหาวิธีการให้เหมาะ...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 8

2.2 การเรียนรู้จากสังคมเพื่อนร่วมงาน

ครูมีความเห็นว่าเพื่อนร่วมงานเป็นส่วนหนึ่งที่มีส่วนในการเสริมสร้างและทำให้ความคิดในการจัดการเรียนการสอนของตนเปลี่ยนแปลงได้ การมีเพื่อนร่วมงานที่ดีสามารถให้คำปรึกษาเกี่ยวกับเรื่องการจัดการเรียนการสอน แบ่งปันความรู้ปรึกษาหารือ และร่วมมือกันในการคิดหาวิธีการในการจัดการเรียนการสอนการคัดเลือกเนื้อหา สื่อการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล นอกจากนี้ยังสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ในการสอนซึ่งกันและกัน ทำให้ขยายโลกทัศน์เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของตนมากยิ่งขึ้น ดังตัวอย่างคำกล่าวต่อไปนี้

“... มีทีมงานที่สอนวิชาเดียวกันได้ปรึกษาหารือกัน ก็ดีมาก ช่วยได้มาก บางทีเราจะมา share ความคิดกันว่า เธอสอนยังไง... แล้วเราก็เอามาสอนบ้าง ได้ผลดี บางทีคนเดียวไม่ได้คุยกับใคร ก็ไม่รู้ว่าจะสอนอะไรบ้าง นอกจากตามตำรา...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 4

“...มีเพื่อนร่วมงานดี ช่วยกันคิด เตรียม ก็ทำให้มีความพร้อมในการสอนมากขึ้น...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 3

2.4 ความร่วมมือจากเพื่อนร่วมงาน

การไม่ได้รับความร่วมมือจากเพื่อนร่วมงานเป็นปัจจัยหนึ่งของการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษโดยครูมีความเห็นว่า การที่เพื่อนร่วมงานมีความแตกต่างกันในด้านของความคิด ทำให้ขัดขวางการดำเนินงานในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ บรรยากาศแวดล้อมของเพื่อนร่วมงานที่มีแต่การนินทาว่าร้าย ไม่สร้างสรรคงาน การอิจฉาริษยากันในการทำงานไม่ร่วมมือกัน ในการทำงานทำให้เกิดความท้อแท้และเบื่อหน่ายสถานที่ทำงานจนทำให้ไม่มีความสุขในการทำงาน ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“...สังคมเรา...บางทีก็เห็นใครดีไม่ได้...เก็บซะ...ไม่ให้แสดง

ออก เราไม่ได้รับการสนับสนุนจากหัวหน้า...บรรยากาศ
เลยไม่ดีเลย...ทำให้ท้อเหมือนกัน...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 5

2.3 ความสนใจและความต้องการของสังคมรอบตัวนักเรียน

จากการศึกษาพบว่าครูและนักเรียนมีความคิดว่าการที่ได้เรียนรู้ในสิ่งที่นักเรียนสนใจจะทำให้การจัดการเรียนการสอนประสบผลสำเร็จ นักเรียนมีความตั้งใจที่จะเรียนรู้เพราะบทเรียนมีคุณค่าควรแก่การเรียนรู้ นักเรียนเห็นประโยชน์จากการเรียน นอกจากนี้ยังเกิดความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนรู้ ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“... นักเรียน ม.ปลายโดยเฉพาะอย่างยิ่ง นักเรียนชั้น ม.6
ต้องการที่จะเรียนเกี่ยวกับเทคนิคการอ่าน การทำข้อสอบ
เข้ามหาวิทยาลัย จึงจำเป็นต้องสอนเทคนิควิธีในการเลือก
คำตอบที่ถูกต้อง...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 4

“... เวลาที่มอบหมายให้นักเรียนศึกษา นักเรียนจะเลือกทำ
ตามความสนใจเช่นภาพยนตร์ที่เขาสนใจ เขาจะเลือกเอง
แล้วนำมาขอคำปรึกษา นักเรียนจะตั้งใจทำมาก เลยคิดว่า
ดีกว่าที่จะบังคับเขา ในสิ่งที่เขาไม่ต้องการ...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 5

“...ก่อนการสอนจะทำแบบสอบถามความต้องการใน
การเรียนของนักเรียนแล้วก็มาจัดเนื้อหาในการสอนตาม
ที่นักเรียนต้องการ ผลที่ได้คือนักเรียนสนใจที่จะเรียน
ภาษาอังกฤษ มากกว่าที่สิ่งที่เราจัดให้เขาเรียน...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 10

“...อาจารย์มักเอาเรื่องที่เป็นปัจจุบัน เรื่องที่กำลังอยู่ใน
ความนิยมมาสอนก็เป็นความรู้ บางทีก็เป็นเรื่องตลก

สนุกดีทำให้อยากเรียน...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 6

3. พื้นฐานทางวัฒนธรรม

จากการศึกษาแนวคิดและวิธีการในการที่ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ โดยการสังเกตการสอนของครู พฤติกรรมการดำเนินชีวิตส่วนตัวของครู และชีวิตการทำงานการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับครู ข้อมูลปรากฏดังนี้

3.1 วัฒนธรรมขององค์กร

ครูมีความเห็นว่าวัฒนธรรมการทำงานขององค์กรมีอิทธิพลต่อแนวคิดในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษกล่าวคือ วัฒนธรรมการทำงานของโรงเรียนมัธยมศึกษาอย่างหนึ่งคือภาระงานอื่นนอกเหนือไปจากงานสอน ครูมีความเห็นว่าภารกิจอื่นของครูที่โรงเรียนมอบหมายมีมากและงานเหล่านี้ทำให้เวลาของการเตรียมการสอนไม่เพียงพอ ครูให้ความเห็นว่านอกเหนือไปจากการสอนภาษาอังกฤษแล้ว ครูยังมีภาระหน้าที่นอกเหนือไปจากการสอน การเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาดูแลนักเรียน ครูต้องทำงานหนักขึ้น ทั้งการทำหน้าที่รวบรวมข้อมูลส่วนตัวนักเรียนทั้งหมด การประเมินพฤติกรรม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ต่างๆ หรืองานทางด้านวิชาการแล้ว ครูยังต้องทำงานอื่น แม้แต่การเก็บเงินบำรุงการศึกษา ซึ่งครูเห็นว่าควรจะเป็นหน้าที่ของงานการเงินในฝ่ายธุรการแต่โรงเรียนก็มอบหมายให้ครูเป็นผู้ดำเนินการ การมอบหมายให้ครูทำหน้าที่ขายของในร้านสหกรณ์ ร้านสวัสดิการของโรงเรียน งานพัสดุโรงเรียน งานด้านบริการ ครูเกิดความคับข้องใจโดยคิดว่าตนควรจะได้มีเวลาในการทำงานด้านวิชาการ การเตรียมการสอน การตรวจงานนักเรียน หรือเปิดโอกาสให้นักเรียนมาพบเป็นรายบุคคล นอกจากนี้ตั้งแต่มีการปฏิรูปการศึกษาเป็นต้นมา ภารกิจของครูมีมากขึ้นกว่าเดิม ครูมีความเห็นว่าโรงเรียนได้มอบหมายงานเพิ่มมากขึ้น เลยทำให้เวลาซึ่งควรที่จะทุ่มเทให้กับการสอนลดน้อยลงไป ทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูต้องเปลี่ยนแปลงไป ดังคำกล่าวของครูดังนี้

“...งานเยอะไปหมด...ไม่รู้จะไรต่ออะไร... วันๆหนึ่งหมดเร็วมากยิ่งปฏิรูปด้วย ทำไมมันมากกว่าแต่ก่อน...ทำโน่นทำนี่...เลยบางทีการสอนไม่ได้เตรียมเท่าไร... จับหนังสือได้ก็สอนไปตามนั้น...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 3

“...เป็นครูมัธยมนี่นะคะ...หนักมาก...นอกจากสอนแล้วยังต้องขายของอีกงานที่สองของครูก็ต้องมี อย่าง... สหกรณ์... ร้านสวัสดิการของโรงเรียน บางคนก็ต้องไปทำธุรการ...เลยไม่ได้เตรียมการสอน...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 1

“...เป็นหัวหน้ากลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ ดูแลทั้งหมดทั้งภาษาอังกฤษ ฝรั่งเศส ญี่ปุ่น จีนก็ต้องจัดการเรื่องงานต่างๆ ก่อน ตั้งแต่รับตำแหน่งมีความรู้สึกว่าตัวเองทุ่มเทให้กับการสอนน้อยลงไป เพราะไม่มีเวลา...อีกอย่างก็ประชุม ตลอด...งานบริหารก็สำคัญ...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 4

“...งานเยอะมาก...ต้องไปขายของที่สหกรณ์ ดูแลนักเรียน เพราะเป็นที่ปรึกษา ต้องไปดูเด็กทำเวรตอนเช้า ตอนเช้าแถวแล้วยังต้องอยู่เวรโรงอาหาร วันๆหนึ่งแทบจะไม่ได้เตรียมการสอน แค่ตรวจงาน บางทีก็ได้แค่ห้องเดียว ถ้าสอนอย่างเดี๋ยวน่าจะทำได้ดีกว่านี้...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 1

“...ก็ไม่ได้สอนอย่างเดียว อยากมีเวลาที่ให้กับการเรียนการสอนบ้าง ก็ทำได้ไม่เต็มที่ วันๆหนึ่งมีหนังสือราชการเข้ามามาก

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 4

3.2. ความพร้อมทางด้านบริหารจัดการขององค์กร

ครูมีความเห็นว่าสื่อการเรียนการสอนที่มีอยู่ในโรงเรียนในปัจจุบันยังมีไม่เพียงพอกับความต้องการ สื่อที่มีอยู่บางครั้งไม่สอดคล้องกับความต้องการในการสอน สื่อที่เป็น

เนื้อหาต่างๆที่หลากหลายมักไม่ได้มีไว้ ครูต้องเป็นผู้หามาเอง และในที่สุดจึงพึงพาหนังสือที่เป็นตำราเรียนตามที่ สำนักพิมพ์ต่างๆจัดทำ ทำให้ต้องสอนไปตามตำราเรียนเป็นหลัก และอีกประการหนึ่งคือความสะดวกที่ได้รับจากแบบฝึกหัดที่มีพร้อมทั้งคู่มือทำให้สะดวกในการนำไปสอน

“...สื่อไม่ค่อยมี...บางที่มีก็ใช้ไม่ได้...หรือไม่เหมาะเลยไม่ได้ใช้ก็มี...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 4

“...หนังสือ ตำราต่างๆที่ทันสมัย ไม่ค่อยมี ถ้ามีอย่างต่างประเทศจะทำให้เรามีทางเลือกเยอะ...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 2

3.3. ลักษณะของผู้เรียน

ความไม่พร้อมของผู้เรียน ครูมีความเห็นว่าความไม่พร้อมของผู้เรียนในการเรียนรู้ทำให้เกิดอุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ นักเรียนในปัจจุบันมีความสนใจในการเรียนรู้น้อยลง ไม่เห็นความสำคัญในการเรียนรู้ ไม่เพียงแต่วิชาภาษาอังกฤษเท่านั้น ในขณะที่ครูประสบปัญหาเกี่ยวกับการเรียนของนักเรียน นักเรียนไม่สนใจเรียน และไม่มีควมรับผิดชอบต่อน้ำที่ของตนเท่าที่ควร นักเรียนมักจะไม่เข้าเรียนโดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

“...เด็กเดี๋ยวนี้ ไม่เหมือนแต่ก่อน เรียนก็ไม่เรียน...ทำให้สิ่งที่เราเตรียมไป ...บางทีสอนให้เขาได้ครึ่งหนึ่ง...ไม่เต็มที่...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 4

“...นักเรียน ม.6 ไม่ค่อยจะเรียนเลย...เตรียมอะไรไปให้ก็ไม่ค่อยรับ นอกจากจะเตรียมตัวเอ็นท์...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 7

“...นักเรียนมีส่วนทำให้เราต้องเปลี่ยนวิธีการเหมือนกัน... บางอย่าง...เขาไม่รับเลย...ก็ทำให้ต้องเปลี่ยนเหมือนกัน...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 10

3.4 การไม่ได้รับการสนับสนุนจากฝ่ายบริหาร

ครูมีความเห็นว่า การไม่ได้รับการสนับสนุนจากฝ่ายบริหารเป็นอุปสรรคอย่างมาก ในการดำเนินการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารไม่เล็งเห็นความสำคัญ ไม่อำนวยความสะดวกในด้านงบประมาณทำให้ไม่สามารถจัดหาสื่อการเรียนการสอนได้ตามความต้องการ ไม่ได้รับการเสริมขวัญและกำลังใจในการทำงาน ทำให้กระทบต่อการดำเนินการจัดการเรียนการสอน ครูมีความรู้ สึกท้อแท้และเหนื่อยหน่ายในบางครั้งทำให้ทำงานไม่เต็มที่เพราะทำไปแล้วไม่เกิดประโยชน์แก่ตนเองแต่มีความรู้สึกเบื่อไม่อยากทำการสอน ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“...บางทีก็ขึ้นอยู่กับผู้บริหาร ถ้าไม่สนับสนุนก็ทำอะไรไม่ได้...ขออะไรไป...ถ้าไม่อนุมัติก็ทำต่อไม่ได้...บางคนก็สนับสนุนเรื่องวัสดุ เพราะว่าเห็นชัด เรื่องการสอนไม่ค่อยเห็นเป็นรูปธรรม...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 5

“...ทำไปบางครั้ง...ก็ไม่เกิดประโยชน์...เพราะว่าไม่ได้รับการสนับสนุนเท่าที่ควร...เบื่อเหมือนกัน...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 7

4. พื้นฐานทางเศรษฐกิจ

จากการศึกษาแนวคิดและวิธีการในการที่ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ โดยการสังเกตการสอนของครู พฤติกรรมกรดำเนินชีวิตส่วนตัวของครู และชีวิตการทำงาน การสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับครู สัมภาษณ์เจาะลึก ข้อมูลปรากฏดังนี้

4.1 ความไม่พร้อมทางด้านเศรษฐกิจของครู

ครูมีความเห็นว่าความไม่พร้อมทางด้านเศรษฐกิจของครู เป็นอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอน ครูมีความจำเป็นในการด้านการเงินทำให้ต้องสอนพิเศษเพื่อนำเงินมาเลี้ยงครอบครัว ทำให้เวลาที่จะต้องเตรียมการสอนลดน้อยลงไป นอกจากนี้การสอนพิเศษทำให้ครูไม่มีเวลาพักผ่อน แต่ด้วยความจำเป็นที่จะต้องทำ ทำให้เกิดความคับข้องใจและเกิดความขัดแย้งขึ้นภายในจิตใจ ครูอยากมีเวลาพักผ่อนและเตรียมการสอนแต่ไม่สามารถทำได้เนื่องจากต้องการเงินไปใช้จ่ายในครอบครัว ครูจึงจำเป็นต้องออกไปทำการสอนพิเศษ ทำให้เวลาในการพักผ่อนและการเตรียมการสอนลดน้อยลงไป

“...ไม่สอนหรือก พิเศษนะ...แค่สอนให้ห้องยังไม่มีเวลาที่จะเตรียมการสอนเลย เผอิญไม่ได้เตรียมเรื่องเงิน ทุ่มให้นักเรียนได้เต็มที่หน่อย...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 4

“...ครูบางคนเวลาสอนในห้องเรียนบ่นจะเป็นจะตายว่าเหนื่อย แต่เวลาไปสอนพิเศษ 4 ชั่วโมงสอนติดกันก็ไม่เคยบ่น...เขาสอนกันหนักขนาดนั้น จะเอาเวลาที่ไหนไปเตรียม...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 4

“...ไม่ได้สอนพิเศษอะไรเลย พอดีไม่ได้เตรียมเลยมีเวลา ตอนเย็นๆกลับไป ก็ search net (หาข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต)...เอาไปสอนเด็กบ้าง บางทีก็ตอบเมลล์ที่เด็กส่งมา...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 5

5. พื้นฐานทางครอบครัว

จากการศึกษาแนวคิดและวิธีการในการที่ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ โดยการสังเกตการสอนของครู พฤติกรรมการดำเนินชีวิตส่วนตัวของครู และชีวิตการทำงาน การสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับครู และการสัมภาษณ์เจาะลึกข้อมูลปรากฏดังนี้

5.1 การอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว

สถาบันครอบครัวมีความสำคัญในการให้แนวคิดในการปฏิบัติตน การศึกษา และการทำงาน บุคคลในครอบครัวเป็นต้นแบบที่ดีที่ครูได้ลอกเลียนแบบ การได้รับการอบรมสั่งสอนจากบิดามารดาและบุคคลที่อยู่ในครอบครัวทำให้ครูมีความคิดและต้องการให้นักเรียนที่ตนเองสอนเป็นอย่างนั้น ครอบครัวของครูให้ความสำคัญกับการศึกษา คุณค่าของการเรียนรู้ภาษาอังกฤษตลอดจนการสนับสนุนส่งเสริมให้ครูได้รับการศึกษาที่ดี ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“...ต้องขอบคุณ คุณพ่อที่ส่งเสริมมาตั้งแต่เด็ก พ่อจะซื้อหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษมาให้อ่าน เลยทำให้ชอบอ่าน

มาก...”

จากการสัมภาษณ์เจาะลึกกรณีศึกษาที่ 5

“...แม่เป็นครู ส่วนพ่อพี่เป็นทหาร ได้อะไรจากแม่พี่เยอะ
ตอนเด็กๆ แม่จะเอาไปโรงเรียนด้วย ชีวิตเลยคุ่นกับ
โรงเรียนมาตั้งแต่เด็ก แม่เป็นครูที่ดีมาก เห็นแม่แล้วรู้สึก
ว่าแม่ทุ่มเทให้นักเรียนมาก...เลยส่วนหนึ่งนี้ได้มาจากแม่...”

จากการสัมภาษณ์เจาะลึกกรณีศึกษาที่ 6

5.2 การประสบกับปัญหาทางครอบครัว

ครูมีความเห็นว่าปัญหาที่มาจากครอบครัวเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อแนวคิด
ในการจัดการเรียนการสอน กล่าวคือปัญหาดังกล่าวทำให้ครูไม่สามารถจัดการเรียนการสอนได้
เต็มที่ การที่มีสามีและลูกที่ต้องดูแลหลังจากกลับจากโรงเรียน และงานบ้านที่ครูต้องทำหน้าที่
แม่บ้านเพียงลำพัง ทำให้เหนื่อยล้า ท้อถอย ไม่มีเวลาในการเตรียมการสอน ครูไม่สามารถเตรียมการ
สอน จากบ้านได้เลย ส่วนใหญ่จะมีเวลาในการเตรียมการสอนเพียงแค่ว่า ก่อนทำการสอนเท่านั้น ทำ
ให้ไม่สามารถสอนได้ดีทัดเทียมกับครูที่ไม่มีภาระกิจมาผูกพัน ดังคำกล่าวดังนี้

“...ไม่ค่อยมีเวลา...เรื่องเตรียมการสอน...ก็ไม่ได้เต็มที่
ภาระทางครอบครัวก็มากอยู่แล้ว...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 2

“...มีครอบครัวแล้วก็มีภาระ ไม่ค่อยได้เอางานมาทำที่
บ้าน...เพราะไม่มีเวลาเลย...แค่ดูแลลูก...ดูแลบ้านก็
หมดเวลาแล้ว...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 3

5.3 การประสบกับปัญหาส่วนตัวของตนเอง

ปัญหาส่วนตัวของครูเองมีส่วนสำคัญมากในการจัดการเรียนการสอน ครูเอง
บางครั้งไม่ได้ทุ่มเทให้กับการสอนเนื่องจากมีปัญหาส่วนตัวเช่นปัญหาด้านสุขภาพไม่เอื้ออำนวย

ปัญหาทางบ้านได้แก่ครอบครัวที่ต้องดูแล เวลาโรงเรียนเลิกต้องรีบกลับไปรับลูก ทำหน้าที่แม่บ้าน คือต้องดูแลบ้านและความเป็นอยู่ อาหารการกินของบุคคลในครอบครัว การทำการบ้านของลูก การเตรียมเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายของบุคคลทุกคนในบ้านสำหรับวันรุ่งขึ้น บิดามารดาที่อยู่ในวัยชรา ครูจำเป็นต้องรีบกลับบ้านหลังจากโรงเรียนเลิก ไม่สามารถที่จะอยู่โรงเรียนได้ ทำให้ไม่มีโอกาสที่จะพบนักเรียนเป็นรายบุคคล หากมีนักเรียนต้องการปรึกษาก็ไม่สามารถทำได้ อีกทั้งไม่สามารถเตรียมการสอนในวันต่อไปได้ นอกจากนี้ปัญหาที่เกี่ยวกับจิตใจเมื่อเกิดปัญหาหรือความคับข้องใจ ซึ่งเป็นเรื่องส่วนตัวทำให้ไม่อยากที่จะทำอะไรได้แม้แต่จะไปทำงานที่โรงเรียน ปัญหาด้านจิตใจเป็นสิ่งที่บั่นทอนความรู้สึกและจิตใจของครู ซึ่งครูยอมรับว่าเป็นปัญหาใหญ่ในการจัดการเรียนการสอนเพราะหากจิตใจไม่มีความพร้อม ก็ไม่สามารถทำอะไรได้ดี ดังคำพูดต่อไปนี้

“...ไม่มีครอบครัวก็ดี...มีแล้วไปไหนไม่ได้ อย่างตอนเย็นก็ต้องรีบกลับเพราะต้องไปรับลูก แล้วก็เตรียมอาหาร เสื้อผ้ากว่าจะเสร็จก็ค่ำ เขาก็บอกว่าไม่ได้เตรียมการสอนอีก มาเตรียมที่โรงเรียนเท่านั้น...”

จากการสัมภาษณ์เจาะลึกกรณีศึกษาที่ 6

“...อยากมีเวลามากกว่านี้ จะได้เตรียมการสอนให้ได้มากกว่านี้ แต่นี้ต้องดูแลพ่อกับแม่ ก็อายุมากแล้ว กว่าจะได้กลับบ้านตัวเองก็ประมาณ 2 ทุ่ม การสอนก็ไม่ได้เตรียมหรอก ไม่เคยมีเวลาที่จะเตรียมที่บ้านเลย...”

จากการสัมภาษณ์กรณีศึกษาที่ 4

“...ตอนนี้รู้สึกไม่ค่อยดี จิตใจไม่ค่อยสบาย มีปัญหานิดหน่อย ลูกไม่ค่อยสบาย...เลยไม่ได้มาโรงเรียน...”

จากการสัมภาษณ์เจาะลึกกรณีศึกษาที่ 1

“...ต้องไปหาหมอ...คงมาจากเครียด หมอก็เลยให้ยามาทานทานแล้วรู้สึกเบลอๆ ยอมรับเลยว่าไม่ค่อยได้มีเวลาเตรียมการสอนเท่าไร...ก็ว่าไปเรื่อย...ดีกว่าหยุด...”

บทที่ 6

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาแนวคิดและการใช้ความรู้ในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของครูมัธยมศึกษาเป็นการวิจัยภาคสนาม (field research) ซึ่งมุ่งเน้นการศึกษา สภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในระดับมัธยมศึกษา พฤติกรรมของครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่เป็นธรรมชาติมากที่สุดของครูมัธยมศึกษาเพื่อให้ได้ภาพรวมทั้งหมดที่เป็นพลวัตของแนวคิดในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษและการนำความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาและประสบการณ์ในการเป็นครูไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ นอกจากนี้ยังเกิดความรู้ความเข้าใจในวิถีของการจัดกระบวนการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ เข้าใจความหมายที่ครูนักเรียนได้แสดงความคิดเห็น ซึ่งเป็นการสืบค้นข้อมูลเบื้องต้นเบื้องหลังของพฤติกรรมต่างๆของครูในการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ และเป็นการแสวงหาคำอธิบายให้กับข้อมูลที่ได้โดยใช้มุมมองของครูเองเป็นกรอบพื้นฐานในการตีความ ซึ่งมีรายละเอียดของการดำเนินการวิจัยสรุปได้ดังนี้

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้เป็นครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกรุงเทพมหานคร เขต 1 และเขต 2 จำนวน 10 คน ซึ่งได้จากการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) ตามเกณฑ์ที่กำหนดคือครูที่สอนวิชาภาษาอังกฤษในระดับมัธยมศึกษา ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานครที่ได้รับการ คัดเลือกให้เป็นครูต้นแบบ และครูแกนนำในด้านการสอนภาษาอังกฤษจำนวน 5 คน และครูที่สอนวิชาภาษาอังกฤษในโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยปกติจำนวน 5 คน รวมทั้งสิ้น 10 คน โดยกลุ่มเป้าหมายอนุญาตและตกลงยินยอมให้ผู้วิจัยทำการศึกษาดูระยะเวลาของการดำเนินการ วิจัยซึ่งกลุ่มเป้าหมายในการวิจัยมีคุณลักษณะดังนี้

ครูผู้ที่มีประสบการณ์ในการสอนวิชาภาษาอังกฤษตั้งแต่ 1-10 ปี วุฒิต่างการศึกษาในระดับปริญญาตรี จำนวน 1 คน

ครูผู้ที่มีประสบการณ์ในการสอนวิชาภาษาอังกฤษตั้งแต่ 11-20 ปี ในจำนวนนี้แยกตามวุฒิ

ทางการศึกษา ระดับปริญญาตรี จำนวน 1 คน ระดับปริญญาโท 1 คน

ครูผู้ที่มีประสบการณ์ในการสอนวิชาภาษาอังกฤษตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป วุฒิทางการศึกษาในระดับปริญญาตรี จำนวน 6 คน ในจำนวนนี้แยกตามวุฒิทางการศึกษาคือระดับปริญญาตรีจำนวน 4 คน ระดับปริญญาโทจำนวน 2 คน ระดับปริญญาเอกจำนวน 1 คน

กลุ่มเป้าหมายทั้ง 10 คนดังกล่าวยินยอมและเต็มใจให้ผู้วิจัยทำการศึกษาลงระยะเวลาในการดำเนินการวิจัยซึ่งผู้วิจัยเริ่มต้นเข้าสู่สนามจนเสร็จสิ้นภาคสนามโดยครูแต่ละคนและโรงเรียนซึ่งเป็นสนามในการวิจัยนี้เป็นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานครเขต 1 และ เขต 2

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยใช้การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (participant observation) และการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (informal interview) เป็นหลัก ดังนั้นนอกจากตัวผู้วิจัย ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญในการวิจัยแล้วยังมีวิธีการในการศึกษาคือ

1. บันทึกภาคสนามประจำวัน
2. การสังเกตการสอนของครูผู้เป็นกลุ่มเป้าหมายโดยสังเกตการดำเนินการใน

การจัด

กิจกรรมการเรียนการสอนของครู ได้แก่

2.1 สภาพแวดล้อมโดยทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนซึ่งประกอบด้วยสภาพแวดล้อมที่เป็นกายภาพได้แก่สภาพแวดล้อม ขนาด ลักษณะของห้องเรียน และสภาพแวดล้อมทางด้านบรรยากาศในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

2.2 แนวคิดที่ครูยึดเป็นหลักในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

2.3. วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษา (method of language teaching)

และเทคนิคที่ใช้ในการสอนภาษา (language teaching technique)

2.4 การเลือกเนื้อหาที่สอน

2.5 สื่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

2.6 วิธีการวัดผลประเมินผลทางภาษาอังกฤษ

2.7 การจัดการชั้นเรียน

3. การสนทนาอย่างไม่เป็นทางการกับครูผู้เป็นกลุ่มเป้าหมายซึ่งประกอบด้วยครูที่สอนภาษาอังกฤษในระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น

พื้นฐานซึ่งได้รับการคัดเลือกให้เป็นครูต้นแบบและครูแกนนำในด้านการสอนภาษาอังกฤษจำนวน 5 คน และครูที่สอนวิชาภาษาอังกฤษในโรงเรียนมัธยมศึกษาตามปกติจำนวน 5 คน รวมทั้งสิ้น 10 คน คำถามในการสัมภาษณ์จะเป็นแนวคำถามที่ต้องการข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิดของครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษและการเลือกใช้ความรู้ในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษได้แก่

3.1 ความรู้เกี่ยวกับเนื้อหา (content knowledge) ได้แก่ความรู้และความสามารถทางภาษาทั้ง ภาษาพูดและภาษาเขียน

3.2 ความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพครูโดยทั่วไป (pedagogical knowledge) ได้แก่ความรู้เกี่ยวกับ หลักสูตรที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ปรัชญาการศึกษา ผู้เรียนและคุณลักษณะของผู้เรียน บริบทที่เกี่ยวข้องทางการศึกษา สิ่งแวดล้อมเกี่ยวกับโรงเรียน ความเป็นตัวตนของครูเอง

3.3 ความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพครูเฉพาะในวิชาที่สอน (pedagogical content knowledge) ได้แก่ความรู้เกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎี (approach) ที่ใช้ในการสอนภาษาอังกฤษ วิธีการสอนภาษาที่ครูยึดเป็นหลักในการสอน (method of language teaching) เทคนิคที่ใช้ในการสอนภาษา (language teaching technique) การเลือกเนื้อหาที่สอน กิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ สื่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ วิธีการวัดผลประเมินผลทางภาษาอังกฤษ และการจัดการชั้นเรียน

4. แนวข้อคำถามสัมภาษณ์นักเรียนเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อการดำเนินการจัดการเรียนการสอนของครูซึ่งเป็นแนวคำถามเพื่อให้ได้ข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับทัศนคติที่มีต่อวิธีการสอนที่ครูใช้

5. แบบบันทึกความคิดเห็นและแสดงความรู้สึกของนักเรียนเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ของครูกลุ่มเป้าหมาย

6. แบบบันทึกข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่นแผนการสอน เอกสารประกอบการสอน แบบทดสอบและแบบประเมินที่ครูใช้ในการวัดผลประเมินผลการเรียนการสอน และเอกสารประกอบอื่นๆที่ครูใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาข้อมูลจากผู้วิจัยได้รวบรวมจากการสังเกตการสอน การสนทนาอย่างไม่เป็นทางการ การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องของครูมัธยมศึกษาที่เป็นกลุ่มเป้าหมายจำนวน 10 คน ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ ตำราเรียน เอกสารประกอบการสอน แฟ้มผลงาน ผลงานของนักเรียน

รูปถ่ายกิจกรรม พบว่าแนวคิดและการใช้ความรู้ของครูในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของครูมัธยมศึกษา มีดังนี้

1. แนวคิดในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของครูมัธยมศึกษา

จากการศึกษาโดยการสังเกตพฤติกรรมการสอน การสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ กับครูกลุ่มเป้าหมาย นักเรียน และการศึกษาเอกสารประกอบได้แก่แผนการจัดการเรียนรู้ แฟ้มผลงาน และประวัติส่วนตัว รูปถ่าย เอกสารประกอบการสอน ผลงานนักเรียน บันทึกการเรียนรู้นักเรียน พบว่าครูมีพฤติกรรมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษโดยพฤติกรรมของครู สอดคล้องกับแนวคิดตามหลักการของปรัชญาการศึกษาผสมผสาน(Eclecticism)โดยคุณลักษณะที่ครูแสดงออกเน้นตามหลักปรัชญาการศึกษา ดังนี้

1.1 แนวคิดตามหลักการของปรัชญาสารัตถนิยม (Essentialism)

พฤติกรรมการสอนของครูจะมีดังนี้

1.1.1 เน้นเนื้อหาสาระ

ครูในกลุ่มที่มีแนวคิดตามหลักปรัชญาการศึกษาสารัตถนิยม เน้นการให้ความรู้ตามเนื้อหาแก่ผู้เรียนเป็นหลัก เตรียมให้นักเรียนเป็นผู้ที่เข้าใจกฎเกณฑ์ของภาษา เข้าใจความหมายของคำ ประโยคต่างๆและเนื้อหาในบทเรียน เน้นการใช้ภาษาเพื่อการเข้าใจกฎเกณฑ์ของภาษามากกว่าการใช้ภาษาเพื่อการสื่อความหมาย เน้นจุดย่อยของภาษาได้แก่โครงสร้างของประโยค การจดจำความหมายของคำศัพท์ สำนวนภาษาอังกฤษ โดยครูผู้ยึดปรัชญาสารัตถนิยม แสดงพฤติกรรม การสอนโดยวิธีการ

1.1.1.1 อธิบายและการแปลความ

ครูเริ่มต้นบทเรียนด้วยการอ่านเนื้อความเป็นภาษาอังกฤษให้นักเรียนฟังทีละย่อหน้า จากนั้นให้นักเรียนอ่านตามไปจนจบโดยการอ่านพร้อมกันทั้งห้อง และสลับกับการอ่านทีละคน ครูจะถามความหมายของคำศัพท์และอธิบาย โดยการใช้ภาษาไทยในการสื่อความหมาย

1.1.1.2 อธิบายกฎเกณฑ์ หลักการและโครงสร้างทางภาษา

การเรียนการสอนภาษาอังกฤษของครูจะเน้นเรื่องกฎเกณฑ์หลักไวยากรณ์และโครงสร้างของภาษาโดยครูจะเป็นผู้อธิบายองค์ประกอบของประโยคการให้ตัวอย่างประกอบการอธิบาย ครูใช้ภาษาแม่คือภาษาไทยในการสื่อความหมาย และอธิบายความหมายให้กับนักเรียน การให้นักเรียนจดบันทึกและจำความหมายของคำศัพท์ ครูเน้นการจดจำความหมายของคำศัพท์ บอกและอธิบายคำศัพท์โดยการใช้ภาษาไทยในการสื่อความหมาย

1.1.2 เน้นการมีระเบียบวินัยในห้องเรียน

ครูเป็นผู้ควบคุมบทเรียนและความมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน นักเรียนจะเป็นผู้ที่คอยรับฟังคำอธิบาย และรับคำสั่งจากครู นักเรียนนั่งเป็นระเบียบ บนโต๊ะของนักเรียนจะประกอบด้วยหนังสือที่เป็นตำราเรียนและเอกสารประกอบการสอนของครูวางอยู่ ห้องเรียนค่อนข้างเงียบปราศจากการปรึกษาหารือ ครูตรวจความเป็นระเบียบเรียบร้อยก่อนทำการสอนและในขณะที่ทำการสอน

1.1.3 ครูเป็นผู้ที่ควบคุมกิจกรรมการเรียนการสอน

ครูเป็นผู้มีอำนาจในการจัดการ นักเรียนเป็นผู้ที่จะต้องปฏิบัติตามสิ่งที่ครูเป็นผู้กำหนด ครูเป็นผู้จัดเตรียมเนื้อหาในการเรียนรู้ โดยกำหนดจากหนังสือเรียนที่ได้รับการพิจารณา จากทางโรงเรียน และบทเรียนที่ครูคิดว่ามีประโยชน์สำหรับนักเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ครูเป็นผู้กำหนดให้นักเรียนปฏิบัติตามโดยครูมีพฤติกรรมการสอนคือ ครูเตรียมเนื้อหาให้นักเรียนเรียน โดยชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของเนื้อหา และบอกให้นักเรียนทำกิจกรรมที่ครูต้องการ

2. แนวคิดตามหลักการปรัชญาการศึกษาพัฒนาการนิยม (Progressivism)

ครูที่มีแนวคิดตามหลักการปรัชญาแนวพัฒนาการนิยม จะมีการส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนในทุกด้านนอกเหนือไปจากการให้ความรู้แก่ผู้เรียน ครูได้เล็งเห็นความสำคัญของพัฒนาการด้านต่างๆของนักเรียนในด้านสังคม อารมณ์ ครูส่งเสริมพัฒนาการเหล่านี้โดยครูจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวัน เน้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวันและการแสดงออกทางภาษาของนักเรียน ส่งเสริมกระบวนการในการคิด การทำงานและการอยู่ร่วมกันในสังคม เน้นการประยุกต์ใช้ความรู้ในการสร้างสรรค์งาน ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยในชั้นเรียนโดย การให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ ให้ความสำคัญกับความต้องการและความสนใจในการเรียนรู้ของนักเรียน โดยครูมีพฤติกรรมการสอน ดังนี้

2.1 เน้นให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวัน

ครูเลือกเนื้อหาที่สอดคล้องกับชีวิตประจำวัน ครูนำบทความและเหตุการณ์ที่พบเห็นในชีวิตประจำวัน และอยู่ในความสนใจของนักเรียนมาเป็นบทเรียนได้แก่ เนื้อหาที่มาจากหนังสือพิมพ์ สื่อที่เป็นของจริง

2.2 เน้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวันและการแสดงออกทางภาษาของนักเรียน โดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้นักเรียน ได้ฝึกปฏิบัติการใช้ภาษาอังกฤษในห้องเรียน ครูเน้นการให้นักเรียนได้ปรึกษาและสนทนากัน การทำกิจกรรมกลุ่มโดยการแลกเปลี่ยน

ข้อมูลซึ่งกันและกัน การนำเสนอผลงานของนักเรียนหน้าชั้นเรียน การโยงเรื่องราวที่เรียนเข้าสู่ตัวนักเรียน การระดมความคิดเพื่อแสดงความ คิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่เรียน

2.3 ส่งเสริมกระบวนการในการคิด การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคม

ครูส่งเสริมให้มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเรียนทั้งการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และระหว่างนักเรียนกับนักเรียน ครูมีบทบาทในการกระตุ้นความคิด โดยการใช้คำถาม ใช้เทคนิคการเสริมต่อการเรียนรู้ นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียน การปรึกษาหารือกันเป็นกลุ่มย่อยและการจัดกิจกรรมโดยการทำงานร่วมกัน

2.4 เน้นการประยุกต์ใช้ความรู้ในการสร้างสรรค์งาน

ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยอาศัยความรู้จากบทเรียนเป็นพื้นฐานในการเพิ่มเติมความรู้และประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้รับจากครู นำไปสร้างเป็นผลงาน

2.5 ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยในห้องเรียน

ครูได้แสดงพฤติกรรมในการจัดการเรียนการสอนโดยการส่งเสริมให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น มีส่วนร่วมในการเลือกเรื่องที่อยู่ในความสนใจของตนเอง การจัดเตรียมสื่อการเรียนรู้ การตกลงร่วมกันในการทำงานและ หัวข้อในการเรียนรู้

2.6. ให้ความสำคัญกับความต้องการและความสนใจในการเรียนรู้ของผู้เรียน

ครูสอบถามและสำรวจความต้องการในการเรียนรู้ก่อนการสอน เพื่อนำข้อมูลมาพิจารณาตัดสินใจในการจัดเตรียมเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอนตามความสามารถและความสนใจของนักเรียน ครูให้อิสระในการคิดและการเรียนรู้ ครูเป็นผู้วางแผนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับนักเรียน และในขณะเดียวกันครูทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษา แนะนำ และให้ความเห็นเพื่อการปรับปรุงงานของนักเรียน

3. ความรู้ในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของครูมัธยมศึกษา

จากการศึกษาเกี่ยวกับการใช้ความรู้ในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร พบว่าครูมีความรู้และนำความรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนดังต่อไปนี้

1. ความรู้ที่ครูใช้ในการจัดการเรียนการสอน

ครูใช้ความรู้ในการจัดการเรียนการสอนดังต่อไปนี้

1. 1 ความรู้ในด้านเนื้อหา (Content Knowledge) จากการศึกษาพบว่าความรู้ในด้านเนื้อหาที่ครูใช้ในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนมัธยมศึกษา ประกอบด้วยความรู้ในกฎเกณฑ์ โครงสร้างไวยากรณ์ ความหมายของเนื้อหาความตลอดจนรายละเอียดของภาษา ครูมีความพร้อมในด้านความรู้ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสามารถจัดการเรียนการ

สอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ความแม่นยำในเนื้อหาและความสามารถในการใช้ภาษาทั้งภาษาพูดและภาษาเขียนทำให้ครูมีความมั่นใจในการสื่อความหมายเป็นภาษาอังกฤษ ครูที่มีความรู้และความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเป็นอย่างดีสามารถใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารได้อย่างคล่องแคล่ว ส่งผลให้ครูสามารถอธิบายและให้รายละเอียดในเนื้อหาของภาษาได้อย่างถูกต้องแม่นยำ และจากการที่ครูมีความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษทำให้นักเรียนเกิดศรัทธาและสนใจที่จะเรียนรู้ ทำให้เกิดผลดีต่อการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ความไม่พร้อมในด้านความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษส่งผลต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเช่นเดียวกัน จากการศึกษาพบว่าความไม่พร้อมของครูในการใช้ภาษาอังกฤษเป็นปัจจัยสำคัญอันดับแรกกัที่ขัดขวางการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การที่ครูไม่มีทักษะในการพูดภาษาอังกฤษเป็นผลทำให้ครูใช้ภาษาไทยในการสื่อความหมายแทน เมื่อต้องใช้ภาษาอังกฤษ จึงไม่สามารถใช้ภาษาได้อย่างคล่องแคล่ว การมีความรู้ความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษให้คล่องแคล่ว ทำให้นักเรียนน่าสนใจ นักเรียนสนใจที่จะเรียนรู้ และเป็นการสร้างศรัทธาในตัวครู

2. ความรู้ในด้านวิชาชีพครูทั่วไป (Pedagogical Knowledge)

จากการศึกษาพบว่าความรู้ในด้านวิชาชีพครูทั่วไปในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของครูมีดังนี้

2.1 ความรู้ในด้านหลักสูตร พบว่าครูมีความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของสาระหรือขอบข่ายของเนื้อหาที่นักเรียนจะต้องเรียนรู้ในวิชาภาษาอังกฤษตามหลักการที่ปรากฏในหลักสูตรทั้งสี่สาระได้แก่ ภาษาเพื่อการสื่อสาร ภาษาและวัฒนธรรม ภาษากับความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระอื่น และภาษากับความสัมพันธ์กับชุมชนโลก ครูให้ความสำคัญกับหลักสูตรแต่ยังมีความเข้าใจในหลักสูตรไม่กระจ่างชัดแจ้ง ครูมีความรู้เกี่ยวกับเป้าหมายของการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามหลักสูตรและมีความพยายามในการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับเป้าหมายของหลักสูตร ครูได้นำสาระการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษทั้งสี่สาระในหลักสูตรมากำหนดเป็นผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง จากนั้นนำมาเขียนเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ โดยครูกลุ่มที่มีแนวคิดในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นหลักปรัชญาการศึกษาสารัตถนิยมซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มเป้าหมายที่เป็นครูปกติให้ความสำคัญกับเนื้อหาสาระและติดยึดกับตำราเรียนที่โรงเรียนกำหนด ครูกลุ่มเป้าหมายที่มีแนวคิดในการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นไปทางปรัชญาการศึกษาพัฒนาการนิยมไม่ติดยึดกับตำราเรียน ครูยึดเป้าหมายของการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามหลักสูตรมากำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของนักเรียนและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้

สอดคล้องกันโดยนำเนื้อหาที่มีความหลากหลายมาเป็นบทเรียนนอกจากตำราเรียนเพียงอย่างเดียว

2.2 ความรู้เกี่ยวกับผู้เรียนและคุณลักษณะ

ครูให้ความสำคัญกับข้อมูล เกี่ยวกับตัวนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยครูจัดกิจกรรมหรือบทเรียนที่สอดคล้องกับความสนใจ ความสามารถและความต้องการของนักเรียน ทำให้นักเรียนสนใจเรียนมากกว่าบทเรียนที่ครูจัดหาให้ นอกจากนี้ความรู้ทางด้านภาษาอังกฤษแล้ว ครูเอาใจใส่เรื่องการประพฤติปฏิบัติตนของนักเรียนและมีความพยายามในการพัฒนาทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในสังคม ครูให้ความสำคัญต่อการสร้างคนให้เป็นคนดีและมีชีวิตที่ดีในสังคม

2.3 ความรู้เกี่ยวกับจุดหมายของการศึกษา ปรัชญาการศึกษาและคุณค่าของการศึกษา

ครูมีความเข้าใจถึงเป้าหมายในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ครูให้ความสำคัญกับการพัฒนาการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของนักเรียนตามเป้าหมายที่หลักสูตรกำหนด ครูคำนึงถึงคุณค่าของการเรียนรู้ภาษาอังกฤษและพยายามที่จะทำให้นักเรียนเห็นคุณค่าของการเรียน ครูยังไม่กระจ่างในปรัชญาการศึกษาโดยไม่สามารถบอกหรืออธิบายเกี่ยวกับหลักการของปรัชญาการศึกษาได้ และยังไม่ได้คำนึงถึงความสำคัญของปรัชญาการศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน

2.4 ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน

ครูมีความรู้เกี่ยวกับบริบททางการศึกษาและติดตามความเคลื่อนไหวทางการศึกษาจากตำราและสื่อต่างๆ ครูให้ความสำคัญกับบริบทแวดล้อมที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนได้แก่บริบททางสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม

2.5 ความรู้เกี่ยวกับตน

ครูรับรู้เกี่ยวกับศักยภาพของตนในการจัดการเรียนการสอน เข้าใจและยอมรับในข้อดีและข้อด้อยของตนเอง สามารถระบุได้ว่าตนเองมีความสามารถในด้านใดและสามารถที่จะนำความสามารถเหล่านั้นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้เพียงใด ครูมีความพยายามในการพัฒนาตนเองในด้านที่ครูคิดว่าเป็นข้อด้อยของตน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาในด้านความรู้ในเนื้อหาซึ่งครูตระหนักว่ามีความสำคัญในการสอนภาษาอังกฤษ

1.3 ความรู้ในด้านวิชาชีพครูเฉพาะสาขา (Pedagogical Content Knowledge)

จากการศึกษาพบว่าครูมีความรู้ในด้านวิชาชีพครูเฉพาะสาขาดังนี้

1.3.1 ความรู้เกี่ยวกับหลักการและวิธีการสอนภาษา

ครูมีความเข้าใจในหลักการและวิธีการสอนภาษาไม่ชัดเจน

กลุ่มเป้าหมายที่เป็นครูปกติยังไม่กระจ่างในการที่จะอธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎีการสอนภาษาได้ ในขณะที่เดียวกันกลุ่มเป้าหมายที่เป็นครูต้นแบบและครูแกนนำมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการสอนเฉพาะสาขาและสามารถอธิบายวิธีการสอนและขั้นตอนการสอนในแต่ละวิธีได้ ครูที่ได้รับการศึกษาและการฝึกฝนตนเองมีการพัฒนาวิชาชีพอยู่เสมอมีวิธีการในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย ปัจจุบันไม่มีเทคนิควิธีการมากมาย ครูมีความเคยชินในการสอนแบบใดก็จะสอนแบบนั้นมาตลอด ครูไม่ได้รับการอบรมและไม่มีความรู้เกี่ยวกับวิธีการสอนทำให้การดำเนินการเรียนการสอนไม่ได้รับความสนใจจากนักเรียนเท่าที่ควร นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายครูที่อธิบายตามหนังสือ ครูเกิดความเบื่อหน่ายการสอนเนื่องจากนักเรียนไม่สนใจในการเรียนและไม่มีความรู้ที่จะทำให้นักเรียนหันมาสนใจในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

1.3.2 ความรู้ในการเลือกใช้สื่อการเรียนการสอน

ครูมีความรู้ความเข้าใจในการเลือกสื่อการเรียนการสอนแต่ด้วยบริบทของโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีแหล่งการเรียนรู้ที่จำกัด ทำให้ครูไม่สามารถที่จะใช้สื่อการสอนที่ทันสมัยได้ หากครูมีโอกาสได้คัดเลือกเนื้อหาให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างหลากหลาย ครูจะไม่ต้องพึ่งพาเพียงตำราอย่างเดียวซึ่งทำให้นักเรียนได้รับความรู้อย่างจำกัด

1.3.3 ความรู้และทักษะในด้านการวัดผลประเมินผลทางภาษา

ครูที่มีความรู้และความเข้าใจในการวัดผลและประเมินผลได้นำความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาและการอบรมมาใช้ในการวัดและประเมินผลโดยออกแบบการวัดและประเมินผลทางภาษาที่หลากหลายรูปแบบและวัดผลจากการปฏิบัติจริง นอกจากนี้ยังพบว่าครูนำข้อทดสอบที่มาจากคู่มือต่างๆที่มีขายอยู่ตามร้านหนังสือทั่วไปมาจัดทำเป็นแบบทดสอบโดยพิจารณาถึงความสอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวังเนื้อหาที่ครูสอน โดยครูให้เหตุผลว่าไม่สามารถที่จะแต่งประโยคคำถามที่มีความซับซ้อนได้ดังคำถามต่อไป

2. การนำความรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

การนำความรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของครูกลุ่มเป้าหมายมีลักษณะดังต่อไปนี้

2.1 ความรู้ในด้านเนื้อหา (Content Knowledge)

ครูนำความรู้ในด้านเนื้อหาซึ่งประกอบด้วยความรู้ในกฎเกณฑ์ โครงสร้าง ไวยากรณ์ความหมายของเนื้อหาความตลอดจนรายละเอียดของภาษาไปใช้ประโยชน์ในการถ่ายทอดวิชาความรู้ ครูมีความพร้อมในด้านความรู้ความสามารถและมีความแม่นยำในเนื้อหา สามารถใช้

ภาษาอังกฤษในการสื่อสารได้อย่างคล่องแคล่วทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนส่งผลให้ครูสามารถอธิบายและให้รายละเอียดในเนื้อหาของภาษาได้อย่างถูกต้องแม่นยำ การที่ครูไม่มีทักษะในการพูดภาษาอังกฤษเป็นเหตุให้ครูใช้ภาษาไทยในการสื่อความหมายแทน และเมื่อต้องใช้ภาษาอังกฤษจึงไม่สามารถใช้ภาษาได้อย่างคล่องแคล่ว

2.2 ความรู้ในด้านวิชาชีพครูทั่วไป (Pedagogical Knowledge)

จากการศึกษาพบว่าความรู้ในด้านวิชาชีพครูทั่วไปในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของครูมีดังนี้

2.2.1 ความรู้ในด้านหลักสูตร

จากการศึกษาที่พบว่าครูมีความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของสาระหรือขอบข่ายของเนื้อหาที่นักเรียนจะต้องเรียนรู้ในวิชาภาษาอังกฤษตามหลักการที่ปรากฏในหลักสูตรทั้งสี่สาระได้แก่ ภาษาเพื่อการสื่อสาร ภาษาและวัฒนธรรม ภาษากับความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระอื่น และภาษากับความสัมพันธ์กับชุมชนโลก ครูได้นำความรู้เหล่านี้ไปใช้ในในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ให้ครอบคลุมกับเป้าหมายตามที่หลักสูตรกำหนด

2.2.2 ความรู้เกี่ยวกับผู้เรียนและคุณลักษณะของผู้เรียน

จากการศึกษาพบว่าครูได้นำความรู้ที่เกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลของนักเรียนมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการจัดกิจกรรมหรือบทเรียนให้สอดคล้องกับความสนใจ ความสามารถและความต้องการของนักเรียน ในขณะที่ครูดำเนินการสอนครูมักให้นักเรียนทำกิจกรรมตามความสามารถและความสนใจของนักเรียน เช่นการให้เลือกหัวข้อที่นักเรียนสนใจ การสอบถามความต้องการและความสนใจที่จะเรียนรู้ในการทำกิจกรรมกลุ่ม กิจกรรมคู่และกิจกรรมเดี่ยว ครูให้อิสระในการคิด ครูเป็นผู้วางแผนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับนักเรียน และในขณะเดียวกันก็เป็นที่ปรึกษา ครูคอยเป็นผู้แนะนำให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงงานของนักเรียน นอกจากนี้ยังส่งเสริมความสามารถของแต่ละบุคคลดังจะเห็นได้จากงานที่นักเรียนได้รับมอบหมาย นักเรียนจะทำงานของตนตามศักยภาพและความสามารถที่มีอยู่ ครูมีความพยายามในการพัฒนาทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในสังคมให้กับนักเรียน และให้ความสำคัญต่อการสร้างคนให้เป็นคนดีและมีชีวิตที่ดีในสังคม

2.2.3 ความรู้เกี่ยวกับจุดหมายของการศึกษา ปรัชญาการศึกษาและคุณค่าของการศึกษา

ครูมีความเข้าใจในเป้าหมายของการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ครูจึงได้นำความรู้นี้ไปใช้โดยตระหนักถึงความสำคัญกับการพัฒนาการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของนักเรียน

ตามเป้าหมายของการเรียนรู้ภาษา ครูคำนึงถึงคุณค่าของการเรียนรู้ภาษาอังกฤษและพยายามที่จะทำให้นักเรียนเห็นคุณค่าของการเรียนโดยสอดแทรกและย้ำถึงความสำคัญและคุณค่าของภาษาอังกฤษในการที่เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการสื่อสารทั้งด้านธุรกิจและการศึกษา

2.2.4 ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน

ครูได้นำความรู้เกี่ยวกับบริบททางการศึกษาและความเคลื่อนไหวทางการศึกษาไปวางแผนในการจัดการสอน โดยกำหนดเนื้อหาที่เป็นประโยชน์กับนักเรียนในการที่จะนำไปใช้ในชีวิตรประจำวัน โดยมีความคิดว่าบทเรียนที่มีความเกี่ยวข้องกับบริบททางสังคมเป็นบทเรียนที่มีความหมายและมีคุณค่าสำหรับนักเรียน

2.2.5 ความรู้เกี่ยวกับตน

ครูรับรู้เกี่ยวกับศักยภาพของตนในการจัดการเรียนการสอน มีความเข้าใจและยอมรับในข้อดีและข้อด้อยของตนเอง ครูนำความรู้เกี่ยวกับตนมาใช้ในการวางแผนพัฒนาตนเองในด้านที่ครูคิดว่าเป็นข้อด้อยของตนโดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาในด้านความรู้ในเนื้อหา การได้ไตร่ตรองความคิดเกี่ยวกับวิธีการจัดการเรียนการสอนของตนเองทำให้ครูตระหนักถึงแนวทางในการพัฒนาวิธีการสอนภาษาอังกฤษของตนให้ดีขึ้น

2.3 ความรู้ในด้านวิชาชีพครูเฉพาะสาขา (Pedagogical Content Knowledge)

ครูมีความรู้ในด้านวิชาชีพครูเฉพาะสาขาดังนี้

2.3.1 ความรู้เกี่ยวกับหลักการและวิธีการสอนภาษา

ครูได้นำความรู้เกี่ยวกับหลักการและวิธีการในการสอนภาษาอังกฤษไปใช้ในการวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยที่ความรู้ในหลักการและวิธีการสอนภาษาอังกฤษทำให้ครูสามารถดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ดี การเรียนการสอนมีความน่าสนใจและเร้าใจ

2.3.2 ความรู้ในการเลือกใช้สื่อการเรียนการสอน

ครูได้นำความรู้เกี่ยวกับการเลือกใช้สื่อในการเรียนการสอนโดยพิจารณาเลือกสื่อการเรียนการสอนที่นำมาเป็นเนื้อหาของบทเรียนให้เหมาะสมกับวัยของนักเรียน ครูเลือกเนื้อหาที่อยู่ในความสนใจของวัยรุ่นและเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวนักเรียน ครูคำนึงถึงความยากง่ายตามระดับความสามารถในการเรียนรู้ของนักเรียน และพิจารณาเลือกสื่อที่ครูคิดว่าจะเป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวันของนักเรียน การใช้สื่อของครูยังอยู่ในวงจำกัดเนื่องจาก

บริบทของโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีแหล่งการเรียนรู้ที่จำกัดทำให้ครูไม่สามารถที่จะใช้สื่อการสอนที่ทันสมัยได้ ครูจึงเลือกใช้สื่อที่เป็นตำรา สื่อสิ่งพิมพ์เป็นส่วนใหญ่

2.3.3 ความรู้และทักษะในด้านการวัดผลประเมินผลทางภาษา

ครูนำความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาและการอบรมมาใช้ในการวัดและประเมินผลโดยออกแบบการวัดและประเมินผลทางภาษาที่หลากหลายรูปแบบและวัดผลจากการปฏิบัติจริง นอกจากนี้ยังพบว่าครูนำข้อทดสอบที่มาจากคู่มือต่างๆที่มีขายอยู่ตามร้านหนังสือทั่วไปมาจัดทำเป็นแบบทดสอบโดยพิจารณาถึงความสอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวังเนื้อหาที่ครูสอน โดยครูให้เหตุผลว่าไม่สามารถที่จะแต่งประโยคคำถามที่มีความซับซ้อนได้

3. วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของครูมัธยมศึกษา

จากการศึกษาเกี่ยวกับวิธีการในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร พบว่าพฤติกรรมของครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูสอดคล้องตามแนวคิดของครูซึ่งยึดหลักปรัชญาการศึกษาแล้วนำไปสู่การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยครูมีวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามหลักปรัชญาการศึกษาดังนี้

2.1 แนวคิดที่เน้นหลักปรัชญาการศึกษาสารัตถนิยม (Essentialism)

พฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้มีแนวคิดตามหลักปรัชญาการศึกษาสารัตถนิยม มีวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนการเรียนการสอนดังนี้

2.1.1 วิธีการบรรยาย

ครูมีวิธีการจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีการบรรยายโดยครูแปลความจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย อ่านข้อความจากหนังสือเรียนให้นักเรียนฟังสลับกับการให้นักเรียนทุกคนในชั้นเรียนอ่านพร้อมกัน การอธิบายความหมายของแต่ละประโยคด้วยการแปลความทีละประโยค การแทรกคำถามเพื่อถามความหมายของคำศัพท์ การอธิบายรายละเอียดของเนื้อหาโดยการบอกความหมายของคำศัพท์ ความหมายของประโยค การจับใจความสำคัญของเรื่องี่อ่านโดยใช้คำถามเป็นภาษาอังกฤษและภาษาไทยสลับกันไป การเน้นรายละเอียดของเนื้อหาที่ต้องการสื่อให้กับผู้เรียน

2.1.2 การสอนโดยใช้รูปแบบการสอนทางตรง (Direct Instruction) ครูมีวิธีการในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่สอดคล้องกับหลักการในการจัดการ

เรียนการสอนทางตรงคือพฤติกรรมการสอนของครูที่ถ่ายทอดข้อมูลความรู้ไปสู่นักเรียนโดยตรง โดยในขณะที่ดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนนี้ ครูจัดลำดับขั้นตอนโดยคำนึงถึงความยากง่ายของเนื้อหา การทบทวนความรู้เดิมของนักเรียน ครูสอนรายละเอียดส่วนย่อยของภาษาไปสู่องค์รวมของภาษาได้แก่หน่วยย่อยจากความหมายของคำศัพท์ ไปสู่ประโยคและเนื้อความทั้งหมดของเรื่อง การยกตัวอย่างประกอบการอธิบายเนื้อหา การเสริมเพิ่มเติมความรู้ที่นอกเหนือไปจากบทเรียน การมอบหมายงานให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติเพื่อความแม่นยำในการใช้ภาษา การให้ข้อมูลป้อนกลับเพื่อการพัฒนาตนเองของนักเรียน

2.2 แนวคิดที่เน้นหลักปรัชญาการศึกษาพัฒนาการนิยม(Progressivism)

ครูผู้มีความคิดตามหลักปรัชญาการศึกษาพัฒนาการนิยมวิธีการในการจัดการเรียนการสอนโดยดังนี้

2.2.1 วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) โดยการใช้กิจกรรมกลุ่มย่อยที่ประกอบด้วยสมาชิกภายในกลุ่มตั้งแต่ 2 คน ถึงกลุ่มละ 4 – 5 คนซึ่งทำงานและเรียนรู้ร่วมกัน นักเรียนในกลุ่มแต่ละคนจะรับผิดชอบงานและเรียนรู้ร่วมกัน พร้อมทั้งช่วยเหลือกันเพื่อความสำเร็จของกลุ่ม การวิเคราะห์กระบวนการในการทำงานและการปรึกษาหารือกับครูผู้ที่จะทำหน้าที่แนะนำและช่วยเหลือนักเรียน การตรวจสอบการทำงานเป็นรายบุคคลโดยการเขียนงานในส่วนที่ตนรับผิดชอบ และจากงานของแต่ละบุคคลจึงนำมารวมกันเป็นผลงานของกลุ่ม

2.2.2 วิธีการสอนโดยใช้ผังกราฟฟิก (Graphic Organizer) โดยครูมีกิจกรรมให้นักเรียนเขียนผังมโนทัศน์เพื่อสรุปความคิดรวบยอดที่ได้จากการเรียนรู้ นักเรียนจะเขียนผังมโนทัศน์ด้วยตนเอง ครูมีความเห็นว่าการใช้วิธีการนี้ทำให้บทเรียนน่าสนใจ นักเรียนได้ผ่อนคลาย เพราะจะบูรณาการกับวิชาศิลปะโดยนักเรียน จะได้พัฒนาความสามารถ ทางศิลปะ

2.2.3 วิธีการสอนแบบ K W L Plus โดยครูมีกิจกรรมในการเรียนการสอน ซึ่งเป็นขั้นตอนครูเริ่มต้นการสอนตามขั้นตอน 3 ขั้นตอน คือ K คือ KNOW เป็นขั้นตอนที่ต้องการดึงความรู้เดิมของนักเรียน W คือ Want to know เป็นขั้นตอนการทราบความต้องการในการเรียนรู้ของนักเรียน Learned คือ what you learned เป็นขั้นตอนที่สรุปบทเรียนในสิ่งที่นักเรียนได้เรียนรู้

2.2.4 การสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร(Communicative language Teaching)

ครูดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามหลักการของการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารโดยมีขั้นตอนการสอน คือ (1) ขั้นการนำเสนอเนื้อหา (Presentation) การนำเสนอเนื้อหาใหม่จึงมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้รับรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับความหมาย (2) ขั้นการฝึกปฏิบัติ (Practice) เป็นขั้นการฝึกปฏิบัติ จุดมุ่งหมายหลักคือความ

ต้องการให้ผู้เรียนได้ทำความเข้าใจเกี่ยวกับความหมาย โดยการให้ภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือในการสื่อความ (3) ขั้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร (Production) เป็นขั้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร เพื่อการถ่ายโอนการเรียนรู้ภาษาจากสถานการณ์ในชั้นเรียนไปสู่การนำภาษาใช้จริงนอกชั้นเรียน

2.2.5 การสอนแบบโครงการ (Project-Based Learning)

โครงการที่ครูใช้เป็นกิจกรรมในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษจะมีลักษณะคือการวางแผนงานร่วมกันระหว่างครูและนักเรียน มีเป้าหมายของโครงการ การกำหนดหัวข้อของโครงการมีลักษณะที่มาจากกำหนดหัวข้อที่ครูเห็นว่าน่าสนใจและเป็นประโยชน์กับนักเรียนเช่นโครงการ My Favourite Teacher และครูกำหนดเป็นแก่นสาระ (theme) แล้วนักเรียนเป็นผู้เลือกเรื่องที่สนใจ เช่นโครงการภาพยนตร์

2.2.6 การสอนที่เป็นการบูรณาการ

ครูไม่ติดยึดกับวิธีการใดวิธีการหนึ่งแต่เป็นการผสมผสานวิธีการต่างๆ เพื่อต้องการบูรณาการความรู้ในศาสตร์อื่นที่เกี่ยวข้องเช่นการให้นักเรียนชมภาพยนตร์ การนำเพลงมาสอน การชมละครประกอบการเรียน เกมทางภาษา

4. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

จากการศึกษาพบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ มีดังนี้

4.1. พื้นฐานความรู้

การศึกษาเกี่ยวกับพื้นฐานการศึกษาของครูส่งผลต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษพบว่าความรู้ที่ครูได้รับจากสถาบันการศึกษาเป็นความรู้ทางทฤษฎีซึ่งครูมีความรู้ในด้านเนื้อหาวิชาภาษาอังกฤษ(content knowledge) ครูได้เรียนรู้ระบบของภาษา หลักไวยากรณ์ตลอดจนวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาในทางทฤษฎีทำให้ครูมีความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ ครูนำความรู้ที่ได้รับจากสถาบันการศึกษามาสอนให้กับนักเรียนโดยใช้เป็นแนวทางในการจัดเนื้อหาให้กับนักเรียนในการเรียนรู้โครงสร้างของภาษาตามที่ตนเรียนมา นอกจากนี้ครูได้นำวิชาความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพครู(pedagogical content knowledge) ที่เกี่ยวข้องมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนและวิชาชีพครูที่เฉพาะสาขาวิชาที่สอน(pedagogical content knowledge) ได้แก่ความรู้ในด้านหลักการและวิธีการสอนภาษาอังกฤษมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน

4.2. พื้นฐานทางสังคม

จากการศึกษาพบว่าพื้นฐานทางสังคมส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอน
ดังนี้

4.2.1 สภาพแวดล้อม

สภาพแวดล้อมของห้องเรียนมีส่วนทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ห้องเรียนที่มีบริเวณเพียงพอสำหรับการเคลื่อนไหวของนักเรียน และสะดวกในการทำกิจกรรมโดยให้นักเรียนได้แสดงออก ห้องเรียนที่สะอาดสวยงาม เป็นระเบียบ สามารถสร้างแรงจูงใจในการเรียนให้กับนักเรียน นอกจากนี้บรรยากาศของความเป็นมิตร เป็นกันเอง ระหว่างครูและนักเรียนทำให้เกิดความเพลิดเพลินในการเรียนบรรยากาศเหล่านี้ทำให้ครูมีความสุขในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

4.2.2 การเรียนรู้จากสังคมเพื่อนร่วมงาน

เพื่อนร่วมงานเป็นส่วนหนึ่งที่มีส่วนในการเสริมสร้างและทำให้แนวคิดในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของตนเปลี่ยนแปลงได้ การมีเพื่อนร่วมงานที่ดีสามารถให้คำปรึกษาเกี่ยวกับเรื่องการเรียนการสอน การแบ่งปันความรู้ การปรึกษาหารือ และการร่วมมือกันในการคิดหาวิธีการในการจัดการเรียนการสอนการคัดเลือกเนื้อหา สื่อการเรียนการสอน การวัดผล ประเมินผล นอกจากนี้ยังสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ในการสอนซึ่งกันและกัน ทำให้ขยายโลกทัศน์เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของตนมากยิ่งขึ้น

4.2.3 การไม่ได้รับความร่วมมือจากเพื่อนร่วมงาน

การไม่ได้รับความร่วมมือจากเพื่อนร่วมงานเป็นปัจจัยหนึ่งของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษโดยครูมีความเห็นว่า การที่เพื่อนร่วมงานมีความแตกต่างกันในด้านของความคิดทำให้ขัดขวางการดำเนินงานในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ บรรยากาศ แวดล้อมของเพื่อนร่วมงานที่มีแต่การนิินทาว่าร้าย ไม่สร้างสรรคงาน การอิจฉาริษยากันในการทำงาน ไม่ร่วมมือกันในการทำงานทำให้เกิดความท้อแท้และเบื่อหน่ายสถานที่ทำงานจนทำให้ไม่มีความสุขในการทำงาน

4.2.4 ความสนใจและความต้องการของสังคมรอบตัวนักเรียน

ครูและนักเรียนมีความคิดเห็นว่าการที่ได้เรียนรู้ในสิ่งที่นักเรียนสนใจจะทำให้การจัดการเรียนการสอนประสบผลสำเร็จ นักเรียนมีความตั้งใจที่จะเรียนรู้เพราะบทเรียนมีคุณค่าควรแก่การเรียนรู้ นักเรียนเห็นประโยชน์จากการเรียน นอกจากนี้ยังเกิดความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนรู้

4.3. พื้นฐานทางวัฒนธรรม

จากการศึกษาพบว่าปัจจัยที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมมีดังนี้

4.3.1 วัฒนธรรมขององค์กร

วัฒนธรรมการทำงานของโรงเรียนมัธยมศึกษาอย่างหนึ่งคือภาระงานอื่นนอกเหนือไปจากงานสอน ครูมีความเห็นว่าภารกิจอื่นของครูที่โรงเรียนมอบหมาย มีมากและงานเหล่านี้ทำให้เวลาของการเตรียมการสอนไม่เพียงพอ ครูเกิดความคับข้องใจโดยคิดว่าตนควรจะได้มีเวลาในการทำงานด้านวิชาการ การเตรียมการสอน การตรวจงานนักเรียนหรือเปิดโอกาสให้นักเรียนมาพบเป็นรายบุคคล

4.3.2 ความพร้อมทางด้านบริหารจัดการขององค์กร

สื่อการเรียนการสอนที่มีอยู่ในโรงเรียนในปัจจุบันยังมีไม่เพียงพอกับความต้องการ สื่อที่มีอยู่บางครั้งไม่สอดคล้องกับความต้องการในการสอน สื่อที่เป็นเนื้อหาต่าง ๆ ที่หลากหลายมักไม่ได้มีไว้ ครูต้องเป็นผู้หามาเองและในที่สุดจึงพึ่งพาหนังสือที่เป็นตำราเรียนตามที่สำนักพิมพ์ต่างๆจัดทำ ทำให้ต้องสอนไปตามตำราเรียนเป็นหลัก และอีกประการหนึ่งคือความสะดวกที่ได้รับจากแบบฝึกหัดที่มีพร้อมไปกับคู่มือทำให้สะดวกในการนำไปสอน

4.3.3 ลักษณะของผู้เรียน

ความไม่พร้อมของผู้เรียนในการเรียนรู้ทำให้เกิดอุปสรรคในการจัดการเรียนรู้ นักเรียนในปัจจุบันมีความสนใจในการเรียนรู้ลดลง ไม่เห็นความสำคัญในการเรียนรู้ ไม่เพียงแต่วิชาภาษาอังกฤษเท่านั้น ในขณะที่ครูประสบปัญหาเกี่ยวกับการเรียนของนักเรียน นักเรียนไม่สนใจเรียน และไม่มีควมรับผิดชอบต่อน้ำที่ของตนเท่าที่ควรและนักเรียนมักจะไม่เข้าเรียน

4.3.4 การไม่ได้รับการสนับสนุนจากฝ่ายบริหาร

การไม่ได้รับการสนับสนุนจากฝ่ายบริหารเป็นอุปสรรคอย่างมากในการดำเนินการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารไม่เล็งเห็นความสำคัญ ไม่ได้อำนวยความสะดวกในด้านงบประมาณทำให้ไม่สามารถจัดหาสื่อการเรียนการสอนได้ตามความต้องการ ไม่ได้รับการเสริมขวัญและกำลังใจในการทำงาน ทำให้กระทบต่อการดำเนินการจัดการเรียนการสอน ครูมีความรู้สึกท้อแท้และเหนื่อยหน่าย เป็นเหตุให้ทำงานไม่เต็มที่เพราะทำไปแล้วไม่เกิดประโยชน์แก่ตนเองแต่มีความรู้สึกเบื่อไม่อยากทำการสอน

4.3.5 จำนวนนักเรียนในห้องเรียน

จำนวนนักเรียนที่มากเกินไปเช่นจำนวนประมาณ 50-60 คน ต่อห้องเรียนทำให้ไม่สามารถจัดกิจกรรมที่ฝึกทักษะทางภาษาได้เต็มที่ อีกทั้งทำให้ห้องเรียนแคบลง

ไม่สามารถพัฒนา นักเรียนเป็นรายบุคคลได้ การควบคุมชั้นเรียนเป็นไปด้วยความยากลำบาก การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษจำเป็นต้องให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติ เมื่อจำนวนนักเรียนมีเป็นจำนวนมาก การจัดกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้มีปฏิสัมพันธ์จึงทำไม่ได้ และไม่สามารถติดตามและดูแลนักเรียนได้อย่างทั่วถึง

5. พื้นฐานทางเศรษฐกิจ

จากการศึกษาแนวคิดและวิธีการในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ โดยการสังเกตการสอนของครู พฤติกรรมการดำเนินชีวิตส่วนตัวของครู และชีวิตการทำงานการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับครู สัมภาษณ์เจาะลึก สรุปได้ดังนี้

5.1 ความไม่พร้อมทางด้านเศรษฐกิจของครู

ความไม่พร้อมทางด้านเศรษฐกิจของครู เป็นอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอน ครูมีความจำเป็นในการด้านการเงินทำให้ต้องสอนพิเศษเพื่อนำเงินมาเลี้ยงครอบครัว ทำให้เวลาที่จะต้องเตรียมการสอนลดน้อยลงไป นอกจากนี้การสอนพิเศษทำให้ครูไม่มีเวลาพักผ่อน แต่ด้วยความจำเป็นที่จะต้องทำ เป็นเหตุให้เกิดความคับข้องใจและเกิดความขัดแย้งขึ้นภายในจิตใจ ครูต้องการมีเวลาพักผ่อนและเตรียมการสอน แต่ไม่สามารถทำได้เนื่องจากต้องการเงินไปใช้จ่ายในครอบครัว ครูจึงจำเป็นต้องออกไปทำการสอนพิเศษ ทำให้เวลาในการพักผ่อนและการเตรียมการสอนลดน้อยลงไป

6. พื้นฐานทางครอบครัว

จากการศึกษาแนวคิดและวิธีการในการที่ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ โดยการสังเกตการสอนของครู พฤติกรรมการดำเนินชีวิตส่วนตัวของครู และชีวิตการทำงานการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการกับครู และการสัมภาษณ์เจาะลึก สรุปผลดังนี้

6.1 การอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว

สถาบันครอบครัวมีความสำคัญในการให้แนวคิดในการปฏิบัติตน การศึกษาและการทำงาน บุคคลในครอบครัวเป็นตัวแบบที่ดีที่ครูได้ลอกเลียนแบบ การได้รับการอบรม สั่งสอนจากบิดามารดาและบุคคลที่อยู่ในครอบครัวทำให้ครูมีความคิด และต้องการให้นักเรียนที่ตนเองสอนเป็นอย่างนั้น ครอบครัวของครูให้ความสำคัญกับการศึกษา คุณค่าของการเรียนรู้ภาษา อังกฤษ ตลอดจนการสนับสนุนส่งเสริมให้ครูได้รับการศึกษาที่ดี

6.2 การประสบกับปัญหาทางครอบครัว

ปัญหาที่มาจากครอบครัวเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอน กล่าวคือปัญหาดังกล่าวทำให้ครูไม่สามารถจัดการเรียนการสอนได้เต็มที่ การมีครอบครัวที่ต้องดูแลหลังจากกลับจากโรงเรียนและหน้าที่แม่บ้าน ทำให้เหนื่อยล้า หมดเวลาในการ

เตรียมการสอน ครูไม่สามารถเตรียมการสอนจากบ้าน ส่วนใหญ่จะมีเวลาในการเตรียมการสอนเพียงแค่ว่า ก่อนทำการสอนเท่านั้น ทำให้ไม่สามารถสอนได้ดีทัดเทียมกับครูที่ไม่มีภารกิจมาผูกพัน

6.3 การประสบกับปัญหาส่วนตัวของครูเอง

ปัญหาส่วนตัวของครูเองมีส่วนสำคัญมากในการจัดการเรียนการสอน ครูไม่สามารถทุ่มเทให้กับการสอนเนื่องจากมีปัญหาส่วนตัวเช่นปัญหาด้านสุขภาพไม่เอื้ออำนวย ปัญหาทางบ้านได้แก่การดูแลครอบครัว บิดามารดาที่อยู่ในวัยชรา ครูจำเป็นต้องรีบกลับบ้านหลังจากโรงเรียนเลิก ไม่สามารถที่จะอยู่โรงเรียนได้ ทำให้ไม่มีโอกาสที่จะพบนักเรียนเป็นรายบุคคล อีกทั้งไม่สามารถเตรียมการสอนในวันต่อไปได้ นอกจากนี้ปัญหาที่เกี่ยวกับจิตใจเมื่อเกิดปัญหาหรือความคับข้องใจซึ่งเป็นเรื่องส่วนตัวทำให้ไม่อยากที่จะทำอะไรใดแม้แต่จะไปทำงานที่โรงเรียน ปัญหาด้านจิตใจเป็นสิ่งที่บั่นทอนความรู้สึกและจิตใจของครู ซึ่งครูยอมรับว่าเป็นปัญหาใหญ่ในการจัดการเรียนการสอนเพราะหากจิตใจไม่มีความพร้อม ก็ไม่สามารถทำอะไรได้

อภิปรายผล

จากการศึกษาและการได้ข้อค้นพบดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ข้อมูลซึ่งสามารถอภิปรายดังนี้

1. การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนของครูได้รับอิทธิพลจากแนวคิดที่ครูยึดถือ

แนวคิดของครูมีความสอดคล้องกับการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ โดยครูที่มีแนวคิดตามหลักการของปรัชญาใดจะแสดงพฤติกรรมจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน และคุณลักษณะเฉพาะตนตามปรัชญาที่ตนยึดถือ ซึ่งสอดคล้องกับความคิด ของ Feiman-Nemser (Feiman-Nemser. 2001: 1013) ที่ค้นพบว่าสิ่งที่นักเรียนเรียนรู้มีความเกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพโดยตรง กับการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนของครู และสิ่งที่ครูสอนมีความสัมพันธ์กับความรู้ ทักษะ และแนวคิดที่ครูยึดถือ พฤติกรรมจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของครูที่ยึดถือ แนว ปรัชญาสารัตถนิยมจะให้ความสำคัญของระเบียบวินัย กฎเกณฑ์ต่างๆ เน้นเนื้อหาสาระเป็นหลัก ครูจึง ได้มีพฤติกรรมการสอนที่ให้ความสำคัญของกฎเกณฑ์ทางภาษา โครงสร้างทางไวยากรณ์ การอธิบาย รายละเอียดของเนื้อหาความรู้จึงเป็นวิธีการที่ครูคิดว่าสามารถที่จะทำให้นักเรียนได้รับความรู้มาก ดังนั้นไม่ว่าแนวโน้มของการศึกษาจะเป็นไปทางใดก็ตาม ครูยังคงจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนตาม แนวคิดและความเชื่อของตน ดังที่ Knight (1982: 35-36) ได้เสนอความคิดเห็นว่าการพิจารณาเลือกและการพัฒนาในภาคปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาจำเป็นต้องอาศัยหลักการทางปรัชญาเป็นตัวกำหนดวิธีการปฏิบัติให้เกิดความสอดคล้องกัน

2. พลวัตของแนวคิดได้รับอิทธิพลจากกระบวนการขัดเกลาทางสังคมของครู

พฤติกรรมของครูในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษมีความแตกต่างและหลากหลายวิธีการ สาเหตุประการหนึ่งที่ทำให้กิจกรรมการเรียนการสอนของครูหลากหลายมาจากสิ่งที่อยู่เบื้องหลังการกระทำนั้นคือ ปรัชญา ความเชื่อที่ครูยึดถือ ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการกำหนดพฤติกรรมการสอน จากความหลากหลายและความแปรเปลี่ยนของความคิด อุดมการณ์ของครูที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้สามารถอธิบายได้ว่า พฤติกรรมต่างๆที่ครูแสดงออกได้รับอิทธิพลที่มาจากปัจจัยทั้งพื้นฐานในด้านความรู้ เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมที่แวดล้อมของครู ซึ่งอิทธิพลเหล่านี้ทำให้เกิดการแปรเปลี่ยนของความคิด และกระบวนการทางสังคมที่หล่อหลอมให้บุคคลเปลี่ยนแปลงความคิดและมุมมองนี้ มาจากกระบวนการขัดเกลาทางสังคม (socialization) ซึ่งจากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องประมวลได้ว่ากระบวนการขัดเกลาทางสังคมเป็นกระบวนการที่หล่อหลอมบุคคลให้ดำรงตนอยู่ในสังคม ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับกระบวนการขัดเกลาทางสังคมโดยอาศัยพื้นฐานความรู้ทางสังคมวิทยาโดย Berger และ Luckman (Lacey. 1977: cited in Berger and Luckman, 1966) ได้อธิบายเกี่ยวกับกระบวนการขัดเกลาทางสังคมไว้ 2 ระดับคือ ระดับปฐมภูมิและระดับทุติยภูมิ ผู้วิจัยได้นำความรู้เหล่านี้มาสังเคราะห์โดยเพิ่มเติมระดับของกระบวนการขัดเกลาทางสังคมของครูแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ

2.1 กระบวนการขัดเกลาทางสังคมระดับปฐมภูมิ (Primary Socialization) เป็นกระบวนการขัดเกลาทางสังคมที่เกิดมาจากแหล่งให้การอบรมสั่งสอนที่อยู่ภายในครอบครัว ซึ่งสอดคล้องกับความคิดของ Cox (Cox. 1999: available online. http://80-vnweb.hwwilsonweb.com.ezprooxy.library.wisc.edu/hww/results_single.html) ที่อธิบายเกี่ยวกับกระบวนการขัดเกลาทางสังคมขั้นปฐมภูมิว่าเป็นกระบวนการที่หล่อหลอมพฤติกรรมของบุคคล เพื่อเป็นสมาชิกในสังคม แหล่งการอบรมสั่งสอนแรกของครูคือครอบครัว มีอิทธิพลในการสร้างแนวคิดให้กับครูโดยบิดามารดาเป็นผู้ที่ส่งเสริมและให้ความสำคัญกับการศึกษาและภาษาอังกฤษ ทำให้ครูตระหนักถึงความสำคัญของภาษาอังกฤษ และเกิดทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้ภาษา ทำให้ครูสนใจใฝ่เรียนรู้ ครูจึงมีความสามารถในด้านภาษาอังกฤษค่อนข้างดี นอกจากนี้การที่ครูได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เห็นคุณค่าของการศึกษาได้แก่ครอบครัวที่มีการศึกษาที่ดีทำให้ครูมีความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ เนื่องจากได้รับตัวแบบที่ดี ทำให้เกิดการลอกเลียนพฤติกรรม

และความคิดซึ่งสอดคล้องกับข้อค้นพบของนักจิตวิทยา นักการศึกษา และนักสังคมวิทยา เช่น Bandura (<http://tip.psychology.org/bandura.html> p.1-3: available online. 14/11/2544) ได้กล่าวถึงการเรียนรู้ทางสังคมว่ามนุษย์ เรียนรู้และลอกเลียนพฤติกรรมของบุคคลอื่นที่แวดล้อม โดยยึดเป็นต้นแบบและมีความพยายาม ในการที่จะประพฤติตามต้นแบบ Mead (Mead. http://anthro.palomar.edu/social/soc_1.htm_p.4 : available online, 3/8/2547) กล่าวถึงบทบาทของบิดามารดาว่ามีอิทธิพลในกระบวนการขัดเกลาทางสังคมตั้งแต่แรกเกิด นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Cox ที่ศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการ ขัดเกลาทางสังคมของครูสอนวิชาดนตรีและพบว่าครูได้รับอิทธิพลด้านดนตรีจากการเลี้ยงดูของมารดา นอกจากนี้ Goodson (1992: 127-129) ได้สรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับอิทธิพลของประสบการณ์ในวัยเด็กของครูที่ส่งผลต่อเอกลักษณ์ของความเป็นครูว่า ครอบครัวยุคและประสบการณ์ในวัยเด็กส่งผลต่อการแสดงออกของครูในชั้นเรียน กฎเกณฑ์ต่างๆที่ครอบครัวยุคกำหนด และสิ่งที่ครูได้ปฏิบัติทำให้เกิดความเป็นตัวตนของครูการปลูกฝังความคิดและความเชื่อจากบิดามารดาส่งผลต่อการกำหนดบทบาทของตนเองในการสอน

2.2 กระบวนการขัดเกลาทางสังคมระดับทุติยภูมิ (Secondary Socialization)

กระบวนการขัดเกลาทางสังคมระดับทุติยภูมิ เป็น กระบวนการขัดเกลาทางสังคม ที่เกิดมาจากแหล่งที่อยู่ภายนอก ได้แก่ สถาบัน การศึกษาที่ปลูกฝังความรู้ ความคิด และทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตของครู จากการที่ครูได้รับการปลูกฝังความรู้ ความคิด จากครูที่สอนในอดีต ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงอุดมศึกษา ครูมีความประทับใจในวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของครูที่สอนในอดีต การได้เรียนกับครูสอนภาษาอังกฤษที่เป็นเจ้าของภาษาทำให้ครูจดจำวิธีการตลอดจนคำสอนของครูที่สอนตนในอดีต ครูจึงนำมาปฏิบัติกับนักเรียนของตน เช่นเดียวกับความคิดเห็นของ Goodson (1992: 125-127) ซึ่งได้ให้ข้อคิดว่าจากการศึกษาพบว่าพฤติกรรมการสอนของครูที่ค่อนข้างเป็นเอกลักษณ์ของตนนั้นมาจากประสบการณ์ในอดีต และประสบการณ์ในอดีตนี้ส่งผลต่อการแสดงออกทางพฤติกรรมการสอนของครู ครูมักนำประสบการณ์ที่ตนได้รับมาเป็นวิธีการในการถ่ายทอดความรู้ของตน การเรียนรู้วิธีการจากสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษามีส่วนในการสร้างแนวคิดในการจัดการเรียนการสอนของครู ครูได้นำความรู้ที่ได้รับจากการเรียนมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน สถาบันการศึกษาจึงเป็นตัวแทนในกระบวนการขัดเกลาทางสังคม ดังที่ Goode (1984: 145) ได้แสดงความคิดว่าโรงเรียนเป็นสถาบันเช่นเดียวกับครอบครัว และครูเป็นบุคคลที่มีพลังอำนาจต่อนักเรียนในการอบรมสั่งสอน

2.3 กระบวนการขัดเกลาทงสังคมระดับตติยภูมิ (Tertiary Socialization)

กระบวนการขัดเกลาทงสังคมระดับตติยภูมิเป็นกระบวนการขัดเกลาทงสังคมของครูที่ครูได้รับการเข้าสู่อาชีพครู (Teacher Socialization) ซึ่ง Merton (1957, cited in Lacey, 1977: 13) ได้ให้ข้อคิดว่ตัวตนของสังคมที่หล่อหลอมความคิด ความเชื่อในการจัด การเรียนการสอน อีกส่วนหนึ่งมาจากการได้รับอิทธิพลจากสังคมของการทำงานในวิชาชีพครู Zeichner และ Gore (Zeichner and Gore. 1990) ได้ธิบายความหมายของกระบวนการขัดเกลาทงสังคมของครูว่ เป็นกระบวนการที่บุคคลเข้ามาเป็นสมาชิกในสังคมของครู โดยได้รับการหล่อหลอมขัดเกลาคความ เป็น ครู จากการศึกษานในครั้งนีผู้วิจัยมีความเห็นว่วัฒนธรรมขององค์กร และวัฒนธรรมการทำงาน ในสังคมของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา มีบทบาทในการจัดการเรียนการสอนกล่าวคือ ครูจำเป็นต้องทำ ตามกฎเกณฑ์ข้อก้หนด ข้อตกลงที่บุคคลหรือองค์กรก้หนดให้ปฏิบัติ ทั้งด้วยการยอมรับและไม่ยอมรับ การปฏิบัติตามข้อก้หนดและหลักการขององค์กรทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการวางแผนการจัดการเรียนการสอน ดังตัวอย่างของการเลือกเนื้อหาที่นำมาสอน ครูจำเป็นต้องใช้หนังสือเรียนประกอบการเรียนการสอน ครูที่มีแนวคิดตามหลักปรัชญาการศึกษา สาร์ตถนิยมยังคงยึดถือเนื้อหาและปฏิบัติตามกฎระเบียบที่องค์กรได้ก้หนด ครูจึงสอนไปตามเนื้อหาที่มีอยู่ในบทเรียนตามที่โรงเรียนเป็นผู้ก้หนดให้นักเรียนต้องเรียน ครูจึงเป็นศูนย์กลางในการ เรียนรู้และเป็นผู้ก้หนดบทเรียนที่ครูคิดว่มีประโยชน์สำหรับนักเรียนส่วนครูที่มีแนวคิดตามหลัก ปรัชญาพิพัฒนาการนิยมจะมีแนวคิดที่เป็นอิสระในการเลือกเนื้อหาให้กับผู้เรียน แต่จะเน้นการจัด ประสบการณ์ในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน แม้ว่าวัฒนธรรมขององค์กรจะก้หนดกฎเกณฑ์ให้ครูปฏิบัติ ครูผู้มีแนวคิดนี้จะไม่ทำตามวัฒนธรรม ที่ก้หนดทั้งหมดแต่จะปฏิบัติตามเป็นบางส่วนโดยการ คัดเลือกเนื้อหา ที่อยู่ในความสนใจและความต้องการในการเรียนรู้ของผู้เรียน วัฒนธรรมการ ทำงานขององค์กร จึงมีบทบาทในการก้หนดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูจึงต้องปรับพฤติกรรม การสอนของตนให้เข้ากับวัฒนธรรมขององค์กร

3. หลักการในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของครูในบริบท โรงเรียนมัธยมศึกษา จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยได้ข้อค้นพบจากสนามวิจัยเกี่ยวกับแนวคิดและ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในบริบทของโรงเรียนมัธยมศึกษาซึ่งประมวลได้ดังนี้

3.1 การให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ความหมาย

ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษโดยยึดหลักการในการสอน คือให้ผู้เรียนได้เข้าใจความหมายของเนื้อหาในภาษา การเข้าใจความหมายโดยรวมของภาษา เป็นหลักการสำคัญในการเรียนรู้ภาษาที่มีมุมมองของการให้ความสำคัญกับภาษาศาสตร์เชิงระบบ

ซึ่งเน้นภาษาและความหมาย เป้าหมายของการเรียนรู้ภาษาคือการสื่อสาร ดังนั้นการเข้าใจความหมาย ของภาษาที่ใช้ในการสื่อความหมายจึงมีความจำเป็นในการเรียนรู้ภาษา

3.2 เน้นทักษะทางภาษาแบบแยกส่วน

การเน้นทักษะทางภาษาซึ่งครูมัธยมศึกษาให้ความสำคัญคือการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน โดยแยกส่วนเป็นรายทักษะ ครูมีความคิดว่าเป้าหมายของการเรียนการสอนภาษาอังกฤษคือต้องการให้ผู้เรียนมีความสามารถในการสื่อสาร ผู้เรียนจึงจำเป็นต้องเรียนรู้ทักษะในการรับสารและการส่งสารแนวความคิดของครูนี้ สอดคล้องกับหลักการในการจัดการเรียนการสอนภาษาตามหลักการของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (กรมวิชาการ, 2546: 1) แต่เนื่องจากความมั่นใจในการใช้ภาษาในการสื่อสาร ด้านทักษะการพูดและการฟังของครูมีน้อย จึงทำให้ครูเน้นการสอนทักษะใดทักษะหนึ่งโดยเฉพาะทักษะการอ่านเป็นทักษะที่ครูให้ความสำคัญมากกว่าทักษะอื่นๆ เพราะครูมีสื่อที่นำมา เป็นเนื้อหาในการสอนที่หาได้โดยสะดวกและรวดเร็ว ครูสามารถหาสื่อเหล่านี้ได้จากตำราเรียนที่โรงเรียนเป็นผู้กำหนด และสื่อจากภายนอกทั้งที่เป็นสื่อของจริง(authentic materials) และสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ครูมีความเห็นว่าการนำความรู้ที่หลากหลายสาขาไม่ว่าจะเป็นวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี กีฬา ศิลปะความบันเทิง การแพทย์หรือลักษณะของเนื้อความประเภทต่างๆมาเป็นเนื้อหาในการสอนทำให้บทเรียนน่าสนใจและเป็นประโยชน์ต่อนักเรียน แนวความคิดของครูนี้สอดคล้องกับหลักการในการสอนและการเรียนรู้ภาษาของ Brown (2000: 56-57) ที่นำเสนอหลักการในการจัดกิจกรรม การเรียนรู้การสอนภาษาอังกฤษว่าควรต้องเลือกบทเรียนที่มีความหมายต่อผู้เรียนโดยมีหลักการของการเรียนรู้ที่มีความหมายซึ่งให้ความสำคัญกับการเลือกเนื้อหาที่สอดคล้องกับความสนใจ เป้าหมายของการ ศึกษาและเป้าหมายในอาชีพของผู้เรียน สำหรับทักษะการพูด แม้ว่าครูจะมีความเห็นว่ามีมีความสำคัญ แต่การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทักษะการฟังและการพูด ครูไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกอย่างเต็มที่เนื่องจากบริบทโรงเรียนไม่เอื้ออำนวยให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติ จำนวนนักเรียนเป็นปัจจัยที่มาขัดขวางการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จำนวนนักเรียนในห้องเรียนระดับมัธยมศึกษาจัดได้ว่ามีจำนวนนักเรียนมากทำให้ไม่สามารถที่จะจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการพูดได้ ดังนั้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทักษะการฟังและการพูดจึงอยู่ในภาพรวมที่ครูทั้งสองแนวคิดได้ปฏิบัติคือ การตอบคำถาม การรายงาน การเล่นเกมทางภาษาซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Finocchiaro และ Brumfit (1983: 41) ที่ได้เสนอกิจกรรมในการสอนทักษะการพูดคือการให้นักเรียนตอบคำถามซึ่งครูหรือเพื่อนเป็นผู้ถาม การเล่าประสบการณ์ การรายงาน

3.3. การเรียนการสอนที่ยึดตำราเรียนเป็นหลัก

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูเน้นเนื้อหาจากตำราเรียนเป็นหลักในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แม้ว่าแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามพระราชบัญญัติการศึกษา พุทธศักราช 2542(2542: 12) ตามมาตรา 22 และมาตรา 24 ที่ยึดหลักผู้เรียน มีความสำคัญ และการจัดกระบวนการเรียนรู้จะต้องจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน ครูยังคงยึดถือหนังสือที่โรงเรียนกำหนดเป็นตำราเรียนและดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหนังสือเรียน ครูผู้มีความรู้และประสบการณ์ในการสอน และเป็นผู้ที่มีความคิดที่เน้นหลักปรัชญาพิพัฒนาการนิยมจะเป็นผู้ที่สามารถปรับเปลี่ยนวิธีการไปตามสถานการณ์และบริบทของโรงเรียนโดยครูไม่ยึดตำราเรียนเพียงเล่มเดียว แต่จะคัดเลือกเนื้อหาในการสอนจากความสนใจความต้องการของผู้เรียน นอกจากนี้ยังจัดกิจกรรม การเรียนการสอนโดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับเป้าหมายและผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ครูคำนึงถึงการเรียนรู้ที่เพิ่มพูนประสบการณ์ในการใช้ภาษาของผู้เรียน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของครูจึงไม่เน้นตำราเล่มใดเล่มหนึ่ง สำหรับครูผู้มีความคิดตามหลักปรัชญาการศึกษาสารัตถนิยมจะให้ความสำคัญกับ เนื้อหาในตำราเรียน ซึ่งสอดคล้องกับการวิเคราะห์หลักปรัชญาการศึกษาของ Knight (1982:106-107) คือหลักการสำคัญของปรัชญาการศึกษาสารัตถนิยมจะเน้นการสอนความรู้ด้านเนื้อหาให้กับผู้เรียนโดยมีความมุ่งหมายให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในเนื้อหาของภาษาอังกฤษ ดังนั้นครูผู้มีความคิดตามหลักปรัชญาการศึกษาสารัตถนิยมจึงไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของตนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้

4. ข้อค้นพบจากการศึกษาพหุกรณี

จากการศึกษากลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นครูสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 10 กรณีศึกษานี้เป็นการศึกษาพหุกรณีที่ได้จำแนกครูออกเป็น 2 กลุ่มดังรายละเอียดกล่าวคือ ครูกลุ่มที่ 1 เป็นครูที่ผู้วิจัยได้เลือกตามคุณลักษณะที่กำหนดโดยเป็นครูที่สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยปกติจำนวน 5 คน ได้แก่ กรณีศึกษาที่ 1 กรณีศึกษาที่ 2 กรณีศึกษาที่ 4 กรณีศึกษาที่ 6 และกรณีศึกษาที่ 7

ครูกลุ่มที่ 2 เป็นครูที่ผู้วิจัยได้เลือกตามคุณลักษณะที่กำหนดโดยเป็นครูที่สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นครูต้นแบบของการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และครูแกนนำในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งปัจจุบันอยู่ในสังกัดสำนักงาน

คณะกรรมการ การศึกษาชั้นพื้นฐานจำนวน 5 คน ได้แก่ กรณีศึกษาที่ 3 กรณีศึกษาที่ 5 กรณีศึกษาที่ 8 กรณีศึกษาที่ 9 และกรณีศึกษาที่ 10

จากการศึกษาเป็นที่น่าสังเกตว่ากรณีศึกษาที่เป็นกลุ่มครูปกติจำนวน 4 ใน 5 คนมีแนวคิดในการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาการศึกษาผสมผสานระหว่างปรัชญาการศึกษาสารัตถนิยม นิรันดรนิยม พิพัฒนาการนิยม และปฏิรูปนิยม โดยที่บทบาทของครูที่แสดงออกจะเน้นหนักไปทางปรัชญาการศึกษาสารัตถนิยม มีครูเพียง 1 ใน 5 คนที่แสดงบทบาทเน้นหนักไปในทางปรัชญาการศึกษาพิพัฒนาการนิยม

ในทำนองเดียวกันกรณีศึกษาที่เป็นกลุ่มครูที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นครูต้นแบบและครูแกนนำ จำนวน 4 ใน 5 คนมีแนวคิดในการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาการศึกษาแบบผสมผสานพิพัฒนาการนิยมระหว่างปรัชญาการศึกษาสารัตถนิยม นิรันดรนิยม พิพัฒนาการนิยมและปฏิรูปนิยม โดยที่บทบาทของครูที่แสดงออกจะเน้นหนักไปทางปรัชญาการศึกษาพิพัฒนาการนิยม มีครูเพียง 1 ใน 5 คนที่แสดงบทบาทเน้นหนักไปในทางปรัชญาการศึกษาสารัตถนิยม

จะเห็นได้ว่าการที่ครูจะมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องตามพระราชบัญญัติการศึกษาพุทธศักราช 2542 ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางนั้นจะต้องมาจากพื้นฐานแนวคิดของครูเป็นสำคัญ แนวคิดที่อยู่เบื้องหลังการตัดสินใจที่จะเลือกปฏิบัติการสอนและเป็นตัวกำหนดบทบาทของครูจะมีอำนาจในการผลักดันให้ครูได้ปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาการศึกษาที่ครูยึดถือ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของนักการศึกษาที่ศึกษาเกี่ยวกับการตัดสินใจในการสอนของครูว่ามาจากแนวคิดของแต่ละบุคคลที่มีความเชื่อต่อการให้ความหมายของการสอนและการตั้งเป้าหมายของการสอนและยังขึ้นอยู่กับอิทธิพลของสิ่งที่มีอยู่ในตัวบุคคลได้แก่ภูมิหลังและการได้รับความรู้และการขัดเกลาความเป็นครู (Lampert,1985; Connelly and Clandinin, 1985, 1986; Elbaz, 1983, 1987; Russel and Johnston, 1988; Russell,1989; Amarel and Feiman-Nemser,1988; Grossman, 1987. cited in Russell and Munby, 1992)

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อค้นพบซึ่งนำมาสู่ข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงาน

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของครูมัธยมศึกษา ควรได้รับการส่งเสริมและพัฒนาดังต่อไปนี้

1.1 การพัฒนาความรู้ความสามารถของครูในการใช้ภาษาอังกฤษ

จากการศึกษาพบว่าสาเหตุหนึ่งของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการอธิบายและการแปลความ เนื่องมาจากครูไม่มีความสามารถเพียงพอในการสื่อสารเป็นภาษาอังกฤษได้อย่างคล่องแคล่ว ทำให้ครูมีความไม่มั่นใจในการใช้ภาษา หากได้มีการพัฒนาครูในทักษะที่จำเป็นต่อการสื่อสารโดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะการพูด จะทำให้การเรียนการสอนภาษาอังกฤษมีความสมบูรณ์และตรงตามเป้าหมายของการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารมากยิ่งขึ้น

1.2 การพัฒนาความรู้ที่จำเป็นในการจัดการเรียนการสอน

ครูควรได้รับการพัฒนาวิชาชีพครูโดยการพัฒนาที่ต่อเนื่องและทั้งระบบ กล่าวคือการอบรมพัฒนาในปัจจุบันที่ครูได้รับนั้นเป็นเพียงการอบรมที่ไม่ได้มาจากความจำเป็นต้องการของครู แต่เป็นการอบรมและพัฒนาตามที่ได้รับผิดชอบต้องการที่จะให้ครูพัฒนา ดังนั้นการอบรมพัฒนาที่ครูได้รับนั้น จึงไม่สามารถนำมาปฏิบัติให้เข้ากับสถานการณ์ที่ครูปฏิบัติการสอนได้ ดังนั้นจึงควรที่จะจัดให้มีการอบรมพัฒนาวิชาชีพครูตามความจำเป็นต้องการของครูและจะต้องพัฒนา ในด้านความรู้ที่จำเป็นในการปฏิบัติการสอน ซึ่งได้แก่ความรู้เกี่ยวกับภาษาอังกฤษ ความรู้เกี่ยวกับวิชาครูซึ่งในการเรียนการสอนจะต้องคำนึงถึงปรัชญาการศึกษา จิตวิทยาการศึกษา ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร ความรู้เกี่ยวกับบริบททางการศึกษา นอกจากนี้ยังต้องมีความรู้และความสามารถในการนำความรู้เกี่ยวกับการสอนวิชาเฉพาะซึ่งได้แก่การสอนภาษามาใช้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพโดยการพัฒนาที่ผู้ให้การอบรมและผู้รับการอบรมจะต้องดำเนินการไปพร้อม ๆ กันอย่างต่อเนื่อง

1. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการวิจัย

3.1 ข้อเสนอแนะในการทำการวิจัยภาคสนาม

ผู้วิจัยได้ขอค้นพบเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการวิจัยซึ่งนำมาเป็นข้อเสนอแนะสำหรับนักวิจัยดังนี้

3.1.1. การวิจัยภาคสนามเป็นการวิจัยที่ผู้วิจัยต้องอาศัยเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล ในแต่ละขั้นตอนของการวิจัยดังนั้นผู้วิจัยจึงควรกำหนดระยะเวลาในแต่ละขั้นตอนให้พอเหมาะกับเวลา การเข้าไปอยู่ในสนามของผู้วิจัยเป็นประเด็นที่นักวิจัยควรให้ความสำคัญ

และควรนำมาพิจารณา เนื่องจากการเข้าไปอยู่ในสนามจำเป็นต้องปฏิบัติตนเสมือนหนึ่งสมาชิกของสังคมนั้น การใช้ระยะเวลามากเกินไปในการเข้าไปเก็บรวบรวมข้อมูลอาจทำให้กลุ่มเป้าหมายเกิดความเบื่อหน่ายและคับข้องใจทำให้ไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลได้

3.1.2 ขั้นตอนในการเข้าถึงข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมายที่สำคัญอีกขั้นตอนหนึ่งคือการสร้างความคุ้นเคยกับกลุ่มเป้าหมายซึ่งต้องอาศัยเวลา การสร้างความไว้วางใจให้เกิดขึ้นระหว่างผู้วิจัยและกลุ่มเป้าหมายคือประตูสำคัญในการเข้าถึงข้อมูล ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยจะต้องนำความสามารถในการสร้างมนุษยสัมพันธ์โดยมีความเป็นตัวตนที่เป็นธรรมชาติ มีความจริงใจให้กับกลุ่มเป้าหมาย ไม่แสดงตนว่าเป็นผู้รู้แต่แสดงออกในบทบาทของการเข้าไปเรียนรู้โดยถือว่าการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายเป็นครูและบทเรียนที่ผู้วิจัยจะต้องเรียนรู้

3.1.3 ขั้นตอนการสัมภาษณ์เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยต้องการค้นหาความหมายที่กลุ่มเป้าหมายมีต่อการกระทำของตน การใช้ภาษาในการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจำเป็นต้องใช้ภาษาที่เป็นภาษาเดียวกันกับกลุ่มเป้าหมาย คือการใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย หลีกเลี่ยงภาษาและศัพท์ทางวิชาการ เนื่องจากจะทำให้ผู้ถูกสัมภาษณ์เกิดความสับสนในการตีความ ทำให้ไม่ได้รับคำตอบที่ตรงตามประเด็นที่ผู้วิจัยต้องการ นอกจากนี้ควรแสดงความสนใจใคร่รู้กับคำพูดของผู้ที่ให้สัมภาษณ์ ซึ่งจะช่วยให้ผู้ถูกสัมภาษณ์มีความภาคภูมิใจในคุณค่าของข้อมูลของตน ดังนั้นจึงควรพยายามเปิดโอกาสให้ผู้ให้สัมภาษณ์แสดงความรู้สึกลึกและคำพูดให้มากที่สุด

3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยในครั้งต่อไปมีดังนี้

3.2.1 ควรได้ทำการวิจัยพัฒนาเพื่อสร้างหลักสูตรพัฒนาความรู้ที่จำเป็นในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษให้กับครูสอนภาษาอังกฤษทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

3.2.2 ควรได้ทำการวิจัยศึกษาเกี่ยวกับปรัชญาการศึกษาที่ครูยึดถือเป็นหลักในการจัดการเรียนการสอน และการใช้ความรู้ที่จำเป็นของครูในกลุ่มสาระอื่นๆ

รายการอ้างอิง

- คณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. 2542. **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542**. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- คณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. 2540. **รายงานสภาวะการศึกษาไทย ปี.2540**. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.
- คณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. 2542. **เส้นทางสู่ความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษาไทย : แนวทางการดำเนินงานการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ชวณี ปุริโสดม. 2542. **ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 แผนการเรียนศิลปภาษาในโรงเรียนรัฐบาล เขตการศึกษา3**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย การสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ นิสิตา ชูโต. 2540. **การวิจัยเชิงคุณภาพ**. กรุงเทพฯ: พิมพ์ครั้งที่ 2 บริษัท แมทส์ปอยท์ จำกัด
- ประเทืองสุข ยังเสถียร. 2542. **ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 6 ที่เรียนหลักสูตรภาษาอังกฤษพุทธศักราช2539ในโรงเรียนรัฐบาลเขตกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต การสอนภาษาอังกฤษ, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- มนตรี จุฬาวัดฒนทล. 2542. **นโยบายการผลิตและพัฒนาครู**. กรุงเทพฯ: บริษัทพริกหวานกราฟฟิคจำกัด.
- วิชาการ, กรม. 2544. **คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- วิชาการ, กรม. 2544. **สาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- วิชาการ, กรม. 2544. **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. 2543. **ข้อเสนอเชิงนโยบาย: การปฏิรูปวิชาชีพครูตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช.
- สุมิตรา อังวัฒนกุล. 2537. **กิจกรรมการสอนอ่านภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุไร พงษ์ทองเจริญ. 2526. **วิธีสอนภาษาอังกฤษสำหรับผู้เริ่มเรียน**. กรุงเทพฯ: ประมวลศิลป์.

- สุภาวงศ์ จันทวานิช. 2542. **วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ**. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุภาวงศ์ จันทวานิช. 2545. **การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ**. พิมพ์ครั้งที่ 4.
กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- .สุภัทรา อักษรานุเคราะห์. 2532. **การสอนทักษะทางภาษาและวัฒนธรรม**. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สำลี ทองธวิ. 2536. “ความคิดวิเคราะห์แบบตอบโต้ (Reflective Thinking) และสรุปสาระจาก
การใช้กรณีศึกษาในการสร้างกระบวนการความคิดวิเคราะห์แบบตอบโต้.” **เทคนิค
และวิธีการสอนในระดับประถมศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. 2531. **เอกสารประกอบคำสอนหลักสูตรและการสอนภาษาอังกฤษ
ในโรงเรียนมัธยมศึกษา**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ประยูรวงศ์.
- อารีพร หลงสมบุญ. 2542. **ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่
ที่ 6 (แผนการเรียนศิลปภาษา)ในโรงเรียนรัฐบาลเขตการศึกษา1.
วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต การสอนภาษาอังกฤษ
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์**.
- อัฉรวา วงศ์โสธร. 2544. **การทดสอบและประเมินผลการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ**.
กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาษาอังกฤษ

- Akker, Van Den, Jan and Kuiper Wilmad. 1993. “The Implementation of a Social Studies
Curriculum”: **Journal of curriculum and supervision**, Vol. 8 No.4 ,293-305.
- Alverman, D.E. 1994. “Reading Teacher Education” **The international encyclopedia of
education**. (2nd.ed.) Great Britain: BPC Wheatons Ltd.Exeter.
- Anderson, Ann and Tony Lynch. 1988. **Listening**. London: Oxford University Press.
- Bandura, Albert. “ Social Learning Theory”. Available from <http://tip.psychology.org/bandura.html>. 14/11/44.
- Beauchamp, George A. 1968. **Curriculum theory**. Illinois: The Kagg Press.
- Berger, Peter L and Thomas Luckmann. 1967. **The social construction of reality**:

- A treatise in the sociology of knowledge.** Garden City: Doubleday & Company.
- Brown, H.Douglas . 2001. **Teaching by principles : An interactive approach to language pedagogy.** Second Edition. White Plains: Addison Wesley Longman,Inc.
- Byrne, Donn. 1976. **Teaching oral English.** London: Longman.
- Byrne, Donn. 1979. **Teaching written skills.** London: Longman.
- Calderhead, James. 1996. **Teachers: beliefs and knowledge.** New York: Macmillan.
- Chan Chi Chiu, Daniel. 1996. "A Review of the Implmentation of the School-Based Curriculum Project Scheme in Hong Kong" : Master of Philisophy in Education Thesis. Available from <http://www.fed.cuhk.edu.hk/en/cumphil/96ccchan/conclusio.html>.
- Connelly, Michael F, Clandinin Jean D. 1988. **Teacher as curriculum planners: narratives of experience.** New York : Teacher College Press. Teacher College, Columbia University.
- Connelly, Michael F, Clandinin Jean D. 2000. "Narrative Understanding of Teacher Knowledge" in **Journal of Curriculum and Supervision.** Vol.15 No.4 p.315-331.
- Cox, Patricia. J. 1999. " The professional socialization of music teacher as musicians and educators." In **The Delta Kappa Gamma Bulletin.** Vol.66. No.1..31-40
- Daccanay, Fe.R. 1967. **Techniques and procedures in second language teaching.** Manila: Alemar Phoenix Publishing House, Inc.
- Denzin, Norman K and Lincoln Yvonna S. 1998. **Strategies of qualitative inquiry.** Thousand Oaks: SAGE Publications, Inc.
- Doll, Ronald C. 1992. **Curriculum improvement : Decision making and process.** Eighth Edition. Boston: Allyn and Bacon.
- Dykstra, Gerald. 1964. " Eliciting language practice in writing." In **English teaching forum.** Vol.19 : 23-26
- Elbaz, Freema. 1981. The Teacher "Practical Knowledge" : Report of a Case Study. in **Curriculum inquiry.** Vol.11, No.1 p.44-71.
- Elbaz, Freema. 1983. **Teacher thinking: A study of practical knowledge.** Beckenham: Croom Helm Ltd.

- Feiman-Nemser. 2001. "From preparation to practice: designing a continuum to strengthening and sustain teaching." In *Teacher College Record*. Vol.103 N0.6 December. 1013-1055.
- Finocchiaro, Mary. 1964. *Teaching children foreign language*. New York: McGraw-Hill.
- Finocchiaro, Mary and Christopher Brumfit. 1983. *The functional notional approach: from theory to practice*. New York: Oxford University Press.
- Garmston, Robert J. 1998. "Becoming Expert Teacher" in *Journal of Staff Development*. Vol.19 winter p.60-63.
- Gatbonton, Elizabeth. 1999 "Investigating Experienced ESL Teachers' Pedagogical Knowledge", *The Modern Language Journal*. Vol 83. P.35-50.
- Goode, Erich. 1984. *Sociology*. Eaglewood Cliffs: Prentice-Hall, Inc.
- Goodman, K.S. 1982 "Celebrate Literacy," *Reading Today*. Vol.11 31-32.
- Goodson, Ivor F. 1992. *Studying teachers' lives*. New York: Teacher College Press.
- Grossman, Pamela. 1990. *The making of a teacher : Teacher knowledge and teacher education*. New York: Teacher College Press.
- Gudmundsdottir, Sigrun. 1991. Way of seeing are way of knowing : The pedagogical content knowledge of Expert English Teacher. *Curriculum Studies*. Vol.23, No.5, p409-421.
- Guth, Hans P. 1970. *Teaching English today: An in-service guide prepared for use with American English today*. St.Louis: McGraw-Hill.
- Harris, Albert J. and Edward R, Sipay. 1979. *How to teach reading*. New York: Longmans, Inc.
- Harris, David P. 1969. *Teaching English as a second language*. Bombay: McGraw-Hill.
- Hillocks, George Jr. 1999. *Ways of thinking, ways of teaching*. New York: Teacher College Press. Teacher College, Columbia University.
- Heaton, J.B. 1976. *Writing English language test*. New York: Longman Group Limited.
- Herne, Steve, John Jessel, and Jenney Griffiths. 2000. *Study to teach: A guide to studying in teacher education*. London: Routledge
- Hughey, Jane B. et al. 1983. *Teaching ESL composition: Principles and techniques*. London: Newbury House Publishers, Inc.

- Hymes, Del. 1972. "Models of Interaction of Language and Social Life," in **sociolinguistics: The ethnography of communication**. Holt, Rinehart and Winston.
- Jay, Joelle K. 2003. **Quality teaching: Reflection as the heart of practice**. Lanham: The Scarecrow Press.
- Johnson, Keith and Keith Morrow. 1981. **Communication in the classroom applications and methods for a communication approach**. Essex : Longman.
- Johnston, Bill and Karin Goettsch. 2000. "In search of knowledge base of language teaching explanations by experienced teachers." **Canadian Modern Language Review**. Vol.56. No.3 March. 437 - 468.
- Knight, George R. 1989. **Issues & alternatives in educational philosophy**. 2nd Edition, Berrien Springs: Andrews University Press.
- Krashen, Stephen and Tracy D. Terrell. 1983. **The Natural Approach**. The Alemany Press.
- Lacey, Colin. 1977. **Teacher socialization**. London: Methuen.
- Leach, Jenny and Bob Moon. 1999. **Learners & pedagogy**. London: Paul Chapman Publishing.
- Lemlech, Johanna K. 1994. **Curriculum and instructional methods for the elementary and middle school**. 3rd ed. New York: Mcmillan College Company.
- Littlewood, W. 1981. **Communicative language teaching: an introduction**. Cambridge: University Press.
- Loughran, John and Russell. 1997. **Teaching about teaching: purpose, passion and pedagogy in teacher education**. London: The Falmer Press
- Madsen, Harold S. 1983. **Techniques in testing**. New York: Oxford University Press.
- Manen, Max Van. 1990. **Researching lived experience: Human science for an action sensitive pedagogy**. Ann Arbor: The Althouse Press.
- Marquardt, William F. 1968. "Composition in English as a Second Language: Cross-Culture Communication," in **English teaching**. Forum IV. (January-February): 2-4,20
- Marlatt, Edward A. 2001. "Measuring Practical Knowledge among Prospective and Current Teachers of Deaf and Hard of Hearing", available from <http://203>.

144.248.21/hww.edalogin/detail.nsp

- McHugh, Barbara and Stringfield Sam. 1999. "Core Knowledge Curriculum: Three Year Analysis of Implementation and Effects in Five Schools." Report No.40, The Center for Research on the Education of Students Placed At Risk: [on line] avail from <http://www.csos.jhu.edu/crespar/Reports/report40.pdf>.
- Mead, Margaret. "Socialization". Available from http://anthro.palomar.edu/social/soc_1.htm. 3/8/2547.
- Meijer, Verloop and Beijaard. 1999. "Exploring language teachers' practical knowledge about teaching reading comprehension." In **teaching and teacher education**. Pergamon. 59-84.
- Miller, W.R.and Rose, Homer C. 1975. **Instructors and their jobs**. Chicago : American Technical Society.
- Morrow, K. 1981. **Communication in the classroom**. Essex: Longman.
- Nelson, Denise and Harvey, Brain C. 1998. "The Lived Experience of HIV and AIDS and First-Time Disclosure" in Therapy: Implication for Counsellor" in **Guidance and counselling**. 13,3 Spring, p 34-38
- Noddings, Nel. 1998. **Philosophy of education**. Boulder: Westview Press.
- Oller, John W. 1979. **Language testing at School: A pragmatic approach**. London: Longman.
- Ornstein, Allen C. and Hunkins Francis P. 1993. **Curriculum Foundations, Principles and Issues**.Second Edition. Boston : Allyn and Bacon.
- Patton, Michael Quinn. 1990. **Qualitative evaluation and research methods**. Second Edition Newbury Park: SAGE Publications.
- Patty, Walter T., Dorothy C. Petty and Majoric F.Beching. 1985. **Experience in language: tools and techniques for language art method**. 4th ed.New York: Allyn and Baim.
- Paulston, Christina Bralt and Howard, R. Selekman. 1983. "Interaction activity in the Fore Classroom: or how to grow the tulip rose," In **Developing communication skills**.
- Penfield, Elizabeth. 1985. "The Writer's Roles: Testing the Effectiveness of Sentence Combining in ESL Composition," **RELC Journal**. Vol.13 Decembe, p.51-61.

- Poster, Charles David. 2000. "The Implementation of an Integrated Science Curriculum : A Case Study : **Dissertation Abstracts International**. Vol. 60 No.8 February.
- Raimes, Ann. 1983. **Techniques in teaching writing**. New York: Oxford University Press,
- Remillard, Janine T. 2000. "Can Curriculum Materials Support Teachers' Learning? Two Fourth-Grade Teachers' Use of a New Mathematics Text." **The Elementary School Journal**. Volume 100, No.4, March.
- Remillard, Janine T." 1999. " Curriculum Materials in Mathematics Education Reform : A Framework for Examining Teacher's Curriculum Development " : **Curriculum Inquiry**. Vol. 29, No3.
- Rivers,Wilga M. 1970. **Teaching foreign-language skills**. Chicago: The University of Chicago Press.
- Roe, Betty D., Stoodt, Barbara D., Burns, Paul C. 1983. **Secondary school reading Instruction: The Content Area**. Boston: Houghton Mifflin Company,
- Rojas, Pauline M. 1968. "Writing to Learn." **TESOL Quarterly**. June,p.127-129.
- Rost,Michael. 1991. **Listening in Action**. London: Prentice Hall International (UK) Ltd.
- Rubin, Dorothy. 1990. **Teaching Elementary Language Arts_ 4th** ed. New Jersey: Prentice
- Scott, Roger. 1981. " Speaking in Keith,John and Keith,Morrow," in **Communication in the Classroom**. London: Longman Group.
- Searl,J.R. 1987. **Speech Acts**. New York: Cambridge University Press.
- Sharwood-Smith, Michael A. 1973. "Teaching Written English for Communication," **ERIC Journal**. December, p.48-56.
- Shulman, Lee S. 1986. " Those Who Understand: Knowledge Growth in Teaching." **Educational Researcher**. February.
- Shulman, Lee S. 1995. " Knowledge and Teaching: Foundation of the New Reform " in **Contemporary Issues in Curriculum_** Boston: Allyn and Bacon.
- Tsitsopoulou, Elly. " Conversation Classes," in **English Teaching Forum**.34-35; April.
- Underwood, Mary. 1989. **Teaching Listening**. London: Longman Inc.
- Vallete, Rebecca M. 1977. **Modern Language Testing**. 2rd.ed. New York: Harcourt Brace Jovanovich.
- Vallete, Rebecca M. and Renee Desick. 1972. **Modern Language Performance Objective and Individualization_** New York: Harcourt Brace Jovanovich.

- White, Ronald V. 1982. "Integrating Reading and Writing," in **Second selections from modern English Teacher**. Essex: Longman Group Ltd.
- William, Eddie. 1994. **Reading in the language classroom**. London: Mcmillan Publishers.
- Yagang, Fan. 1993. "Listening Problems and Solution," in **English Teaching Forum**. January.
- Zeichner, K.M. 1981. "Reflective teaching and field-based experience in teacher education." in **Interchange**, 12(4), p 1 – 22.
- Zeichner, K.M. 1986. "Preparing reflective teachers: An overview of instructional strategies which have been employed in preservice teacher education." **International Journal of Educational Research**, 11(5), p.565 – 575.
- Zeichner, K.M. 1991. "Conception of reflective teaching in contemporary U.S. Teacher Education Programs." Paper presented at the annual meeting of the **American Education Research association**, Chicago, IL.
- Zeichner, K.M. and Liston, D.P. "Teaching student teachers to reflect" in **Harvard Educational Review**. 57(10) p.23 - 48.

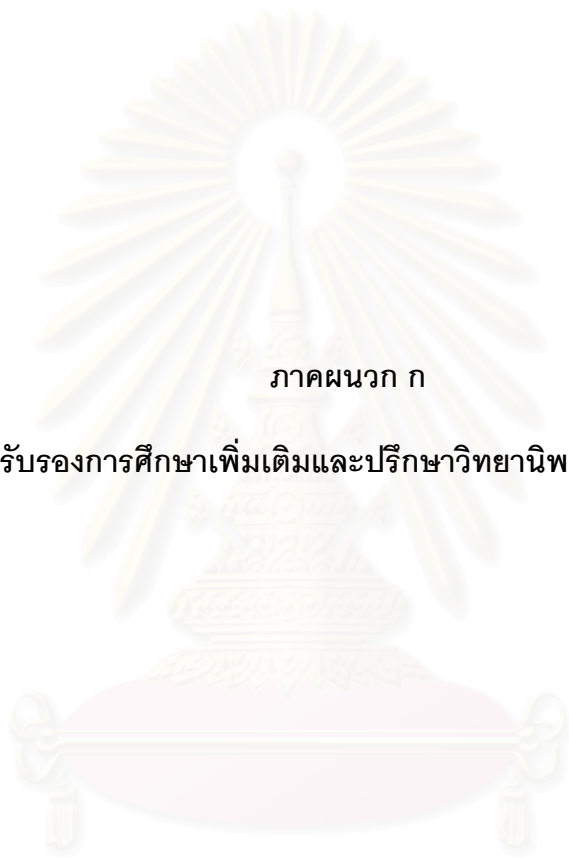

สถาบันวิจัยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

หนังสือรับรองการศึกษาเพิ่มเติมและปริญญานิพนธ์จากผู้เชี่ยวชาญ

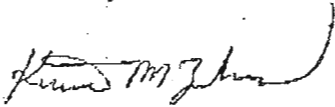
สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

December 12, 2003

To whom it may concern:

This letter is to indicate that I am willing to accept Ms. Pompimon Prasongporn as a visiting PhD student at the University of Wisconsin-Madison from January-June 2004 as part of our cooperative agreement with Chulalongkorn University. Ms. Prasongporn will audit several courses in my department and meet with me on a regular basis about her studies.

Sincerely,

Kenneth M. Zeichner

Hoefs-Bascom Professor of Teacher Education

Associate Dean

School of Education
Office of the Dean

Education Building University of Wisconsin-Madison 1000 Bascom Mall Madison, WI 53706-1398
608/262-1763 FAX 608/265-2512 TTY 608/265-6391

ภาคผนวก ข

ตัวอย่างบันทึกภาคสนาม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บันทึกภาคสนาม

กรณีศึกษาที่ 6

โรงเรียนวิทย์ศึกษา

วันที่ 6 สิงหาคม 2546 เวลา 13.00 – 14.30 น.

ข้าพเจ้าโทรศัพท์ไปแจ้งให้อาจารย์กระดั่งงาทราบว่าข้าพเจ้าจะไปโรงเรียนและพบอาจารย์เพื่อทำการสังเกตการสอน ทันทีที่รับโทรศัพท์อาจารย์กระดั่งงากังวลเล็กน้อยจากน้ำเสียงและคำพูดที่อึกอ๊กเล็กน้อย ข้าพเจ้าจึงพูดเพื่อให้อาจารย์กระดั่งงาไม่ต้องกังวลโดยบอกว่า “ไม่เป็นไรนะคะ ไม่ต้องกังวล หากไม่สะดวก” อาจารย์จึงบอกกับข้าพเจ้าว่าวันนี้นักเรียนจะเสนอผลงานที่อาจารย์มอบหมายให้ไปทำ คงไม่ได้มีอะไรมาก เกรงว่าข้าพเจ้าจะไม่ได้อะไร ข้าพเจ้าไม่ได้พูดอะไรมาก เพียงแต่รับคำว่า “ไม่เป็นไรคะ...ขอบคุณมาก” และข้าพเจ้าก็แสดงให้อาจารย์กระดั่งงาเห็นว่าถึงแม้ว่าอาจารย์กระดั่งงาบอกว่าไม่ได้อะไรนั่นคือข้อมูลที่สำคัญยิ่งของข้าพเจ้าโดยข้าพเจ้าบอกว่า...” ดินะคะ..เด็กเขาได้โอกาสที่จะค้นคว้าและนำภาษาไปใช้ในชีวิตจริงของเขา” อาจารย์กระดั่งงารับคำบอกว่า “ ค่ะ...พี่ก็สอนอย่างนี้แหละ ให้เด็กเขาได้ใช้ภาษาด้วยตนเองหลังจากที่เรียนไปแล้วในห้องเรียน ตอนนั้นก็ขึ้น แล้ว” แล้วบนถึงความยุ่งเหยิงของชีวิตการเป็นครูของตนในขณะนี้ว่า “นี่คณะกรรมการเขาจะมาประเมินพี่ในสัปดาห์หน้าเลยวุ่นวายไปหมด”

ข้าพเจ้าเลยบอกว่า : มันยุ่งยังไงละคะ พี่

ครูกระดั่งงาตอบข้าพเจ้าว่า : ของที่พี่ทำมันเยอะไปหมด ซึ่งข้อมูลต่าง ๆ ก็มีพร้อมหมดแล้ว เพียงแต่นำมาจัดหมวดหมู่และเป็นระบบ

ในที่สุดอาจารย์กระดั่งงาก็บอกกับข้าพเจ้าว่า “...เอาเถอะ...หากอาจารย์จะมาก็ได้นะ แต่กลัวว่าจะไม่ได้อะไร เพราะวันนี้นักเรียนจะนำเสนองาน”

ข้าพเจ้าเกรงใจอาจารย์กระดั่งงาเป็นที่สุด แต่ก็นึกถึงข้อมูลที่จะต้องมีความค่ามาก เพราะวันนี้อาจารย์กระดั่งงาจะเป็นธรรมชาติมาก เพราะจากการที่อาจารย์อึกอ๊กในครั้งแรกว่า วันนี้การสอนไม่มีอะไร...อาจารย์อาจจะลืมไปว่านี่แหละคือส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนการสอน ข้าพเจ้าจึงขอบคุณอาจารย์กระดั่งงามาก ๆ แต่ปากก็บอกไปว่า “ไม่เป็นไรนะคะ หากอาจารย์ไม่สะดวก

ในขณะที่ข้าพเจ้าขับรถใกล้จะถึงโรงเรียนซึ่งข้าพเจ้าจะไปก่อนเวลาประมาณ 30 นาที เพื่อจะได้มีโอกาสซักถามเกี่ยวกับสิ่งที่อาจารย์จะสอน ข้าพเจ้าได้รับโทรศัพท์จากอาจารย์กระดั่งงาอีกครั้ง โดยอาจารย์กระดั่งงาบอกข้าพเจ้าว่า “ น้องมาดูพี่สอน วันอื่นได้มั๊ย”

ข้าพเจ้าบอกว่า “ได้ค่ะ อาจารย์ไม่ต้องกังวล” อาจารย์กระดั่งงาบอกข้าพเจ้าว่ารับประทานยาเข้าไป ไม่ค่อยสบาย เกรงว่าจะสอนได้ไม่เต็มที่ ข้าพเจ้าบอกว่าข้าพเจ้าจะขอเข้าไปเยี่ยม เพราะข้าพเจ้าอยู่ระหว่างทาง เกือบถึงโรงเรียนแล้ว แต่ยังไม่ทำการสังเกตการสอน อาจารย์กระดั่งงา

บอกว่ามาแล้วก็ไม่เป็นไร... ในที่สุดข้าพเจ้าก็เข้าไปพบอาจารย์กระดิงงาและถามไถ่อาการว่าเป็นอย่างไร อาจารย์บ่นเกี่ยวกับเรื่องการรวบรวมเอกสารที่จะมีผู้มาประเมินครูต้นแบบ ซึ่งทุกอย่างมีครบหมด อาจารย์ได้ทำทุกอย่างแต่เรื่องจัดเข้าเป็นระบบนั้น อาจารย์เบื่อกับที่จะรวบรวมเนื่องจากมีมากมาย อาจารย์กระดิงงาเล่าให้ข้าพเจ้าฟังเกี่ยวกับแผนการสอนที่จะสอนในวันนี้โดยที่ข้าพเจ้าไม่ได้ซักถามเนื่องจากข้าพเจ้าเห็นว่าอาจารย์กระดิงงาไม่ค่อยสบายจึงไม่อยากจะรบกวน แต่อาจารย์กระดิงงาบอกว่าไม่อยากจะให้ข้าพเจ้าเสียเวลา เข้ามาพบอาจารย์กระดิงงาแล้วครั้นที่จะได้ข้อมูลกลับไป ข้าพเจ้ากล่าวขอบคุณกับอาจารย์และบอกอาจารย์ว่าให้อาจารย์ทำตามสบายไม่ต้องเกรงใจ

จากนั้นอาจารย์กระดิงงาก็เล่าการสอนของอาจารย์ที่ต่อเนื่องในวันนี้ว่า

“ แผนการสอนของพี่จะเป็นแบบนี้ละคะ คือจะสอนบทอ่านเกี่ยวกับลักษณะอากาศให้กับนักเรียนไปแล้วในวิชาภาษาอังกฤษรอบรู้ และได้เชื่อมโยงเนื้อหาที่สอนไปโดยมอบหมายให้นักเรียนไปศึกษาเกี่ยวกับการรายงานสภาวะอากาศของประเทศไทย พี่แนะนำนักเรียนว่านักเรียนควรไปค้นคว้าจากหนังสือพิมพ์ Bangkok Post การรายงานอากาศภาคภาษาอังกฤษจากสถานีโทรทัศน์ช่อง 11 และ CNN และควรมีอุปกรณ์ประกอบการรายงานคือแผนที่ประเทศไทย ”

อาจารย์ได้นำผลงานที่นักเรียนทำซึ่งยังไม่แล้วเสร็จมาให้ดู นักเรียนทำแผนที่ประเทศไทยโดยติดลงในกระดาษแข็ง และมีสัญลักษณ์ของลักษณะภูมิอากาศ เช่น ฝนตก ฝนฟ้าคะนอง มีเมฆมาก ฯลฯ มาติดไว้ ซึ่งนักเรียนจะนำมาไว้ที่ครู

ข้าพเจ้าถามว่า : นักเรียนมีปัญหาในการทำหรือไม่คะ

อาจารย์กระดิงงา : พี่คิดว่า...เขาคงคิดว่าเขาทำได้ ลองให้เขาทำไปก่อน เดียวก็รู้ว่าจะเป็นอย่างไร

ข้าพเจ้า : แล้วทำไมพี่ถึงไม่让孩子ลองทำอย่างนั้น พี่คิดอย่างไรคะ

อาจารย์กระดิงงาบอกว่า : พี่อยากให้เขารู้ว่ามันเป็นการท้าทายนะ...ภาษาอังกฤษต้องลองทำ ได้ปฏิบัติจะได้รู้ พี่จะให้ให้นักเรียนไปศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองหลังจากที่ได้ให้ข้อมูลที่พื้นฐานเกี่ยวกับลักษณะอากาศไปแล้ว และพี่ก็บอกนักเรียนว่าหากมีปัญหาอะไรให้ไปปรึกษา นักเรียนยังไม่มาปรึกษาเลย หายไปหมด แต่มีงานมาวางไว้ให้เห็น เราก็รู้ว่าเขาทำ แต่ยังไม่ทราบว่าเป็นอย่างไรเพราะในขณะที่กำลังรอให้คำปรึกษาอยู่ และนักเรียนคงคิดว่าตนเองทำได้ วันนี้จะได้ดูว่านักเรียนจะเป็นอย่างไรและจะต้องปรับปรุงเรื่องอะไร นักเรียนจะได้รู้ตัวเองด้วยว่าตนควรจะต้องปรับปรุงเรื่องอะไรบ้าง

ข้าพเจ้า : ส่วนใหญ่ผลที่ได้เป็นอย่างไร

อาจารย์กระดิงงา : ก็ทำได้บ้าง ไม่ได้บ้าง...เราจะได้ว่าเราควรแก้ไข พัฒนาเด็กของเราเรื่องอะไรบ้าง

ข้าพเจ้า : ฉันสอนวิธีอย่างนี้ ก็คงเหนื่อยนะคะ

อาจารย์กระดิงงา : เหนื่อยค่ะ แต่มีความสุขที่เห็นเด็กเขามีพัฒนาการไปในทางที่ดีขึ้น

ในขณะที่ข้าพเจ้านั่งรอเวลาที่นักเรียนจะมาเรียน ซึ่งข้าพเจ้าไปก่อนเวลามาก อาจารย์กระดิงงาได้สนทนากับข้าพเจ้าเกี่ยวกับการสอนของอาจารย์ที่เป็นอยู่โดยนำผลงานของนักเรียนมาให้ชม อาจารย์บอกว่าอาจารย์จะให้ให้นักเรียนนำความรู้ที่อาจารย์ให้เป็นพื้นฐานในห้องเรียนแล้วไปใช้ในการค้นคว้าและนำมาสร้างเป็นชิ้นงานตามความสนใจและความสามารถของแต่ละบุคคล อาจารย์กล่าวถึงตนเองเกี่ยวกับแนวคิดในการสอนว่ายังไม่พอใจในสิ่งที่ตนเองสอน อยากให้ได้มากกว่านี้ เลยต้องปรับปรุงเสมอ โดยกล่าวในตอนหนึ่งว่า “ การสอนยังไม่ดีพอ ยังไม่ถึงที่สุด อยากทำให้ดีกว่านี้ เลยปรับปรุงอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้ดีขึ้น” อาจารย์กระดิงงามีความสุขเมื่อพูดถึงการสอนและนักเรียนโดยแสดงออกจากใบหน้าที่ยิ้มแย้ม และชื่นชมในผลงานของนักเรียน ข้าพเจ้าหยิบผลงานของนักเรียนที่อาจารย์กระดิงงาส่งมาให้ศึกษา โดยอาจารย์กระดิงงาบอกข้าพเจ้าว่า เป็นส่วนหนึ่งของการวัดผลประเมินผล โดยอาจารย์กระดิงงาจะบอกนักเรียนว่าจะวัดความรู้ความสามารถของนักเรียนโดยให้ประเด็นไป ซึ่งได้แก่ Fruits นักเรียนไปค้นคว้าเกี่ยวกับเรื่องนี้เมื่อถึงเวลาสอบซึ่งเป็นข้อสอบวัดการเขียนและอยู่ในฉบับเดียวกันกับข้อสอบที่วัดความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษของนักเรียนโดยสอบในตารางสอบปกติ นักเรียนมีเวลาในการทำข้อสอบ 2 ชั่วโมง นักเรียนสามารถเขียนผังมโนทัศน์ที่เกี่ยวกับผลไม้ที่นักเรียนสนใจและได้ศึกษามาแล้วในกระดาษ พร้อมทั้งบอกประโยชน์ คุณลักษณะ และข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องตามความสามารถของนักเรียนที่ไปศึกษาค้นคว้ามา พร้อมทั้งตกแต่งด้วยสีสันทัดงามภายในเวลาที่จำกัด ซึ่งผลที่ได้นั้นเป็นที่น่าพึงพอใจของอาจารย์กระดิงงามาก ข้าพเจ้าจึงขออนุญาตบันทึกภาพผลงานของนักเรียน และอาจารย์กระดิงงาอนุญาตข้าพเจ้าให้ค้นและรู้ผลงานต่าง ๆ ที่อาจารย์เก็บรวบรวมได้เลย ข้าพเจ้าขอบคุณอาจารย์ที่ได้กรุณาข้าพเจ้า อาจารย์กระดิงงาบอกข้าพเจ้าว่า ข้าพเจ้ามาศึกษาการทำวิจัยในตัวอาจารย์ซึ่งเป็นธรรมชาติดี อาจารย์ไม่ได้รู้สึกลำบากใจเพราะไม่ต้องเตรียมการอะไร

ข้าพเจ้าสนทนากับอาจารย์กระดิงงาในเรื่องทั่ว ๆ ไปเกี่ยวกับโรงเรียนว่า “แล้วมีหมวดวิชาเป็นยังไงบ้างคะ...

อาจารย์กระดิงงาได้กล่าวกับข้าพเจ้าตอนหนึ่งเกี่ยวกับเพื่อนร่วมงานของอาจารย์ว่า “พยายามบอกให้อาจารย์ที่หมวดวิชาทำการสอนแบบที่พี่ปฏิบัติอยู่เช่นการทำกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้ใช้ภาษาอังกฤษ แต่ก็ไม่มีใครสนใจที่จะทำ บางครั้งก็ท้อแท้เหมือนกันที่ตนเองทำอยู่คนเดียว ทุกคนเห็นว่ามันดี...แต่ไม่ทำ....”

ข้าพเจ้า : เขาให้เหตุผลมั๊ยคะว่าทำไมไม่ทำ

อาจารย์กระดิงงา : เขาบอกว่า สอนไม่ทัน เพราะว่าเขาจะยึดหนังสือเป็นหลัก ซึ่งเป็นไปไม่ได้ ภาษาอังกฤษ เด็กจะต้องเอาไปใช้ เราก็ต้องให้เขาฝึก....เขาจะได้ใช้ได้

ข้าพเจ้า : แล้วพี่ละคะทำไมถึงสอนอย่างนี้

อาจารย์กระดิงงา : พี่อยากให้เขารู้สึกว่าภาษาอังกฤษ เรียนแล้วสนุก เขาอยากทำอะไรก็ให้เขาทำ แต่ต้องวางกรอบไว้ว่าเราต้องการอะไร...เด็กเดี๋ยวนี้เขามีความสามารถนะ แต่บางทีเราไม่เปิดโอกาสให้เขาทำ ทุกวันนี้พี่ทำก็เพื่อเด็ก พี่มาช่วยสอนคอมพิวเตอร์ด้วยเพราะชอบที่จะสอน เลยมีห้องพักเวลาทำงานที่ห้องคอมพิวเตอร์ ในขณะที่เดียวกันพี่ก็ค้นคว้าได้จากคอมพิวเตอร์

อาจารย์กระดิงงาบอกกับข้าพเจ้าว่าถึงเวลาแล้ว จะขอไปเตรียมห้องเรียนแล้ว จากนั้นข้าพเจ้าก็ตามอาจารย์กระดิงงาไปที่ห้องเรียน

บันทึกการสังเกตการสอน

เมื่อถึงเวลาที่จะทำการเรียนการสอน นักเรียนได้ทยอยกันเข้ามาหยิบงานของตนเองที่ได้ฝากอาจารย์ไว้ ข้าพเจ้าเดินไปที่ห้องเรียนซึ่งอาจารย์จะใช้ห้องคอมพิวเตอร์เป็นห้องเรียน เมื่อนักเรียนบอกทำความเข้าใจเรียบร้อยแล้ว นักเรียนก็เริ่มต้นนำเสนอผลงานโดยอาจารย์ทบทวนบทเรียนก่อนว่าครูให้นักเรียนทำอะไรมาบ้างจากนั้นซักถามว่าใครมีปัญหาสงสัยอะไรหรือไม่ นักเรียนบางคนไม่แน่ใจว่าคำต่าง ๆ ออกเสียงอย่างไร จึงถามครูว่าอ่านอย่างนี้นักเรียนเข้าใจว่าอ่านอย่างนั้นหรือไม่ ครูบอกว่าใช่แล้วเป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักเรียนอีกครั้ง จากนั้นอาจารย์ก็ถามความพร้อมว่าจะมีกลุ่มใดบ้างที่พร้อมที่จะนำเสนอ โดยบอกว่าหากผิดก็ไม่เป็นไร เป็นการเรียนรู้ทุกคนย่อมมีการผิดพลาดได้ ครูก็จะได้แก้ไขให้นักเรียนได้

นักเรียนกลุ่มแรกนำเสนอผลงาน โดยพูดรายงานอากาศซึ่งยังไม่คล่อง มีเสียงพูดที่หยุดชะงักในบางครั้ง และนักเรียนยังถือกระดาษที่จดโน้ตไว้ขึ้นดูเป็นระยะ ๆ นักเรียนพูดภาษาไทยปนบ้างในบางคำได้แก่ องศาเซลเซียส แทนที่จะใช้คำว่า Degree Celsius ซึ่งแสดงถึงความไม่พร้อมของนักเรียนในการนำเสนอ แต่นักเรียนต้องการที่จะนำเสนอเพื่อที่จะลองใช้ภาษาในการพูดรายงานอากาศ ซึ่งครูชื่นชมนักเรียนที่กล้าแสดงออกในการใช้ภาษา อาจารย์กระดิงงาแก้ไขคำที่นักเรียนพูดไม่ถูกต้อง และให้นักเรียนประเมินการนำเสนอของตนเอง ซึ่งนักเรียนให้ความเห็นว่ายังไม่มีความพร้อมเพียงพอ และยังใช้ภาษาได้ไม่คล่องแคล่ว อาจารย์ให้ความเห็นว่ายังมีความประหม่า และใช้ภาษาในการนำเสนอยังไม่คล่อง จากนั้นอาจารย์ก็ให้กลุ่มที่สองออกมานำเสนอ ซึ่งก็เป็นไปในลักษณะเดิมคือ การนำเสนอโดยใช้ภาษาพูดรายงานลักษณะอากาศยังไม่คล่องพูดตะกุกตะกัก ขาดหายเป็นช่วง ๆ อาจารย์กระดิงงาจดบันทึกสิ่งที่นักเรียนรายงาน สีหน้าของอาจารย์ยิ้มแย้มอยู่เสมอทำให้นักเรียนพร้อมที่จะพูดและนำเสนอผลงาน โดยไม่มีความประหม่า แต่กล้าที่จะแสดงออก

เมื่อนักเรียนรายงานจบ อาจารย์กระดิ่งงาก็ให้นักเรียนประเมินตนเอง และเพื่อนประเมิน เพื่อน โดยเพื่อนจะให้ข้อติชม นักเรียนก็ยอมรับว่าตนเองยังนำเสนอไม่ได้ดีเท่าที่ควร จากนั้นอาจารย์ก็สรุปว่าแล้วนักเรียนคิดว่านักเรียนควรจะต้องทำอย่างไร

นักเรียนขอเวลาเพื่อที่จะแก้ไข อาจารย์จึงให้เวลานักเรียนเพื่อไปฝึกใหม่มาก่อนแล้วมานำเสนอในภายหลัง อาจารย์กระดิ่งงาทบทวนคำต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกรายงานอากาศ เช่น scattered shower thunder storm sunny และอื่น ๆ อีก อาจารย์กระดิ่งงากล่าวถึงคำว่า temperature โดยอาจารย์กระดิ่งงาหันมาถามซ้ำพเจ้าซึ่งแสดงถึงความไม่แน่ใจในการออกเสียงคำนี้ ว่าออกเสียงหนักที่พยางค์ใด อาจารย์กระดิ่งงาถามซ้ำพเจ้าว่าคำนี้ stress ตรงไหนด้วยเสียงที่ค่อนข้างดัง ซ้ำพเจ้าออกเสียงให้ฟังจากนั้นอาจารย์ก็ให้นักเรียนพูดตาม การที่อาจารย์กระดิ่งงาถามซ้ำพเจ้านั้นแสดงให้เห็นว่าอาจารย์มีรู้สึกที่ตนเองเป็นผู้รู้และไม่ได้สนใจว่านักเรียนตนเองจะรู้สึกอย่างไร แต่กลับเป็นการสร้างความมั่นใจและเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียนอีกด้วยว่ามีอะไรอีกหลายอย่างในภาษาอังกฤษที่เราไม่รู้ หากว่าเราไม่แน่ใจก็ควรถามผู้ที่รู้เพื่อให้เกิดความถูกต้อง และทุกคนสามารถที่จะผิดพลาดได้ในการใช้ภาษา ซ้ำพเจ้าเกิดความประทับใจและชื่นชมการกระทำของอาจารย์กระดิ่งงาซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่าอาจารย์กระดิ่งงาให้เกียรติและไว้วางใจซ้ำพเจ้าจนกล้าที่จะถามซ้ำพเจ้าในห้องเรียน เมื่ออาจารย์กระดิ่งงาทบทวนคำต่าง ๆ เรียบร้อยแล้ว อาจารย์ก็ให้นักเรียนทำงานที่ตนเองยังไม่เรียบร้อย และบอกนักเรียนว่าเดี๋ยวอาจารย์พรพิมลจะเดินไปดูพวกเรา นักเรียนมีอะไรถามอาจารย์ได้เลย ซ้ำพเจ้าเดินไปตามนักเรียนในแต่ละกลุ่มว่างานของกลุ่มดำเนินไปถึงไหน นักเรียนบางกลุ่มถามซ้ำพเจ้าถึงภาษาที่ใช้ว่าถูกต้องหรือไม่ ซ้ำพเจ้าจึงให้คำแนะนำ และถามนักเรียนว่าเรียนวิชานี้รู้สึกอย่างไรบ้าง นักเรียนบอกว่าชอบเรียนภาษาอังกฤษกับอาจารย์กระดิ่งงา เพราะว่าไม่เครียดและอาจารย์ให้ทำกิจกรรมที่นำภาษาที่เรียนมาใช้ และได้ ทำงานร่วมกับเพื่อน ดีกว่าทำคนเดียวบางครั้งไม่รู้ว่าจะปรึกษาใคร นักเรียนถามซ้ำพเจ้าว่าอาจารย์จะมาอีกหรือไม่ ซ้ำพเจ้าบอกว่าจะมาอีกเรื่อย ๆ นักเรียนบอกว่าดีจะได้มีอาจารย์ถามได้อีก ในขณะที่ซ้ำพเจ้ากำลังพูดคุยกับนักเรียนอยู่นั้น อาจารย์กระดิ่งงาก็เดินไปตามกลุ่มต่าง ๆ ให้คำปรึกษากับนักเรียนจนหมดเวลา อาจารย์กระดิ่งงานัดนักเรียนว่าหากกลุ่มใดยังไม่แน่ใจว่าสิ่งที่ตนทำมานั้นถูกต้องหรือไม่ให้มาพบอาจารย์ได้ทุกเวลา ซึ่งแสดงถึงการอุทิศเวลาให้กับนักเรียนของอาจารย์เสมอ จากนั้นนักเรียนกล่าวลาและขอบคุณอาจารย์เมื่อหมดเวลา

เมื่อหมดเวลาแล้ว ซ้ำพเจ้าไม่สามารถสนทนากับอาจารย์กระดิ่งงาได้อีกเนื่องจากอาจารย์มีคาบสอนในคาบเรียนต่อไป ซ้ำพเจ้าจึงได้ลาอาจารย์กลับ แล้วบอกอาจารย์กระดิ่งงาว่าจะมาพบอาจารย์ใหม่ ซึ่งอาจารย์ก็บอกว่าเมื่อไรก็ได้ จากนั้นซ้ำพเจ้าจึงลาอาจารย์กระดิ่งงากลับ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แนวคำถามในการสัมภาษณ์ครู

คำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล

1. ขอให้เล่าถึงประวัติครอบครัว
2. ประวัติการศึกษา
3. ประวัติเกี่ยวกับการทำงาน/ประสบการณ์ในการสอน
4. บอกหน้าที่ ความรับผิดชอบในการสอนในปัจจุบัน

คำถามเกี่ยวกับข้อมูลปรัชญาการศึกษาและวิธีการในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

1. ท่านมีวิธีการในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษอย่างไร
2. ทำไมถึงจัดการเรียนการสอนแบบนั้น คิดอย่างไร มีแรงบันดาลใจอะไรที่ทำให้ต้องสอนอย่างนั้น
3. มีแนวคิด หรือมุมมองอะไรในการสอนภาษาอังกฤษ
4. ได้ทำตามที่คุณคิดไว้หรือไม่/อย่างไร ทำได้หรือไม่ได้ เพราะอะไร
5. วิธีการที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษมีอะไรบ้าง
6. บอกเหตุผลของการใช้วิธีการนั้นๆ
7. ได้ความรู้ที่นั้นมาจากไหน คิดขึ้นเอง ได้ศึกษาค้นคว้า หรือได้รับแบบอย่างมาจากที่ใด
8. สอนวิธีที่กล่าวมาแล้ว ผลของการสอนเป็นอย่างไร นักเรียนเป็นอย่างไร ครูเป็นอย่างไร
9. บอกได้หรือไม่ว่าประสบการณ์ในการสอนภาษาอังกฤษครั้งแรกเป็นอย่างไร
10. ท่านคิดอย่างไรกับการสอนของท่านในครั้งนั้น
11. การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของท่านในขณะนี้เป็นอย่างไร
12. การสอนในอดีตกับปัจจุบันเหมือนกันหรือไม่/ เพราะอะไรที่ทำให้เป็นเช่นนั้น

13. ท่านคิดว่าท่านให้ความสำคัญหรือทุ่มเทกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษอย่างไร
14. สิ่งที่ชอบและไม่ชอบมากที่สุดในการสอนภาษาอังกฤษคืออะไร
15. บอกเหตุผลที่ทำให้เกิดความชอบและไม่ชอบ
16. ในการสอน ท่านให้ความสำคัญในเรื่องใดบ้าง และอย่างไร
17. ทำไมถึงให้ความสำคัญกับสิ่งเหล่านี้(เน้นในเรื่องใดบ้าง)
18. เมื่อให้ความสำคัญกับสิ่งเหล่านี้แล้ว ได้ทำอะไร และอย่างไรเพื่อแสดงถึงความสำคัญนั้น
19. ยกตัวอย่างได้หรือไม่ว่าได้ทำอะไรบ้าง และทำไมถึงทำอย่างนั้น และผลเป็นอย่างไร
20. ได้แนวคิดเหล่านี้มาจากที่ใด ใครเป็นผู้ชี้แนะ คิดอย่างไรกับการกระทำของตัวเอง

คำถามเกี่ยวกับการใช้ความรู้ในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของคุณ

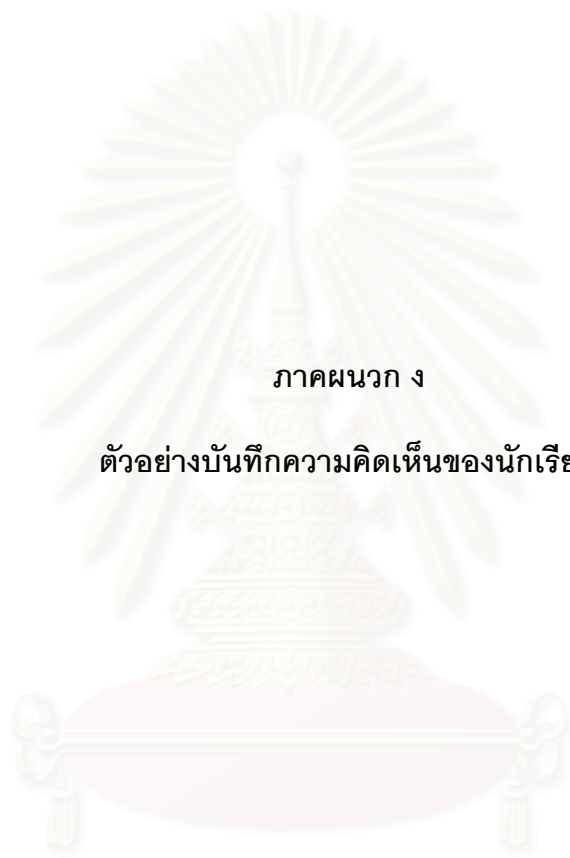
1. ในการเป็นครูสอนภาษาอังกฤษ ท่านคิดว่าความรู้อะไรบ้างที่จำเป็นสำหรับท่าน
2. ท่านได้นำความรู้นั้นไปใช้ทำอะไรบ้าง และอย่างไร
3. ได้ผลหรือไม่ หรือมีอุปสรรคอะไร
4. ทำไมถึงเป็นเช่นนั้น
5. ขอให้บอกลำดับขั้นตอนของการเตรียมการสอนว่าทำอย่างไรบ้าง
6. หลักสูตรของโรงเรียนเป็นอย่างไร
7. มีวิธีในการเขียนแผนการสอนอย่างไร
8. มีวิธีการในการเลือกเนื้อหาที่จะนำมาสอนอย่างไร
9. อุปกรณ์การสอนที่ใช้ในการสอนมีอะไรบ้าง มีเหตุผลหรือเป้าหมายอะไร
10. มีวิธีการในการเลือกใช้สื่อ หรืออุปกรณ์การสอนอย่างไร
11. วิธีการในการวัดผลประเมินผลที่ใช้อยู่ มีวิธีการใดบ้าง และทำอย่างไร ยกตัวอย่างได้

หรือไม่

12. ทำไมถึงใช้วิธีการนี้ ได้ผลอย่างไร

คำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

1. ท่านคิดว่าวิธีการที่ท่านประสบผลในการสอนหรือไม่ อย่างไร
2. ทำไมถึงเป็นอย่างนั้น
3. ความยากลำบากในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษสำหรับท่านคืออะไร
4. บอกเหตุผลว่าทำไมถึงเป็นอย่างนั้น
5. ท่านคิดว่าสิ่งที่ส่งเสริมให้การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของท่านประสบผลมีอะไรบ้าง และเหตุผลที่ทำให้เป็นอย่างนั้น ท่านเองมีความคิดเห็นเป็นอย่างไร
6. ในความคิดของท่าน ท่านต้องการพัฒนาความเป็นครูภาษาอังกฤษของท่านในด้านใด เพราะอะไร
7. ท่านคิดว่าจุดเด่น (strong point) และ จุดด้อย(weak point) ของการเป็นครูภาษาอังกฤษของท่านคืออะไร ให้เหตุผลว่าอย่างไร
8. ท่านคิดว่าอะไรที่ทำให้เป็นอย่างนั้น ขอให้บอกเหตุผล

ภาคผนวก ง

ตัวอย่างบันทึกความคิดเห็นของนักเรียน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถามความคิดเห็นและทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยเรื่อง "แนวคิดและการใช้ความรู้ในการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษ: การวิจัยภาคสนาม" ขอความกรุณาเขียนบรรยายเกี่ยวกับวิธีการจัดการเรียนการสอนที่นักเรียนได้รับ ความคิดเห็นและทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษจากอาจารย์ประจำวิชาของนักเรียน ข้อมูลที่ได้รับจะเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยเป็นอย่างมาก ผู้วิจัยขอขอบคุณในความร่วมมืออย่างดียิ่งมา ณ โอกาสนี้

นางสาวพรพิมล ประสงค์พร

นิสิตศึกษานิเทศศาสตร์ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิธีการจัดการเรียนภาษาอังกฤษที่ข้าพเจ้าได้รับ โดยส่วนใหญ่ อาจารย์จะให้นักเรียนมีโอกาสได้แสดงความคิดเห็นสามารถอย่างเต็มที่ ท่านอาจารย์จะคอยเป็นผู้ชี้แนะ และเพิ่มเติมความรู้ให้ และยังมีรูปแบบการเรียนรู้อื่นๆ อีกหลายอย่าง น่าสนใจ สร้างเสริมประสบการณ์ และเสริมทักษะภาษาอย่างดีเยี่ยม ไม่จำกัดแหล่งเรียนรู้อย่างไรก็ตาม แต่ข้าพเจ้าไปไม่ถึงสถานที่ต่างๆ ทำให้การเรียนสนทนสนทนา ไม่ค่อยได้ช่วยให้นักเรียนทุกคนได้ฝึกสนทนา บริหารทักษะการอ่าน การฟัง การพูด การเขียน ได้เป็นอย่างดี มีประสิทธิภาพมาตรฐานของงาน ที่ได้รับจึงสูงกว่าทีมงานของหมวดสาระอื่นๆ และนักเรียนก็พัฒนาขึ้นอย่างเห็นได้ชัด

ความคิดเห็นของข้าพเจ้า ต่อ อาจารย์

ข้าพเจ้าประทับใจมาก เพราะ อาจารย์เป็นคนเก่ง ถือได้ว่าเชี่ยวชาญด้านภาษาอังกฤษอย่างแท้จริง นอกจากนั้น อาจารย์ยังฝึกให้พวกเรา มีวินัยในตนเอง เช่น การตรงต่อเวลา ความซื่อสัตย์ มีน้ำใจ ท่านพูดอยู่เสมอว่า คนเก่ง ต่อให้เก่งแค่ไหน แต่ถ้าไม่เป็นคนดี ความรู้ที่มีก็คิดไม่ถึงประโยชน์ต่อประเทศชาติ หลายครั้งที่พวกเราเจออุปสรรค ปัญหาต่างๆ อาจารย์จะคอย ให้กำลังใจ ให้ข้อคิดต่างๆ จนกระทั่งปัจจุบันนี้ พวกเราหลายคน ได้ความ อุดม และ ประสบการณ์จากโครงการนี้ มากมายเหลือเกิน พวกเราดูฝึกให้มองภาษาเป็นเรื่องสนุก และภาษาสามารถบูรณาการ กับสาระวิชาอื่นๆ ได้เป็นอย่างดี และที่สำคัญ อาจารย์สอนให้ พวกเรา มีน้ำใจ คือ มีความรู้ ควรแบ่งปันความรู้ให้กับผู้อื่น

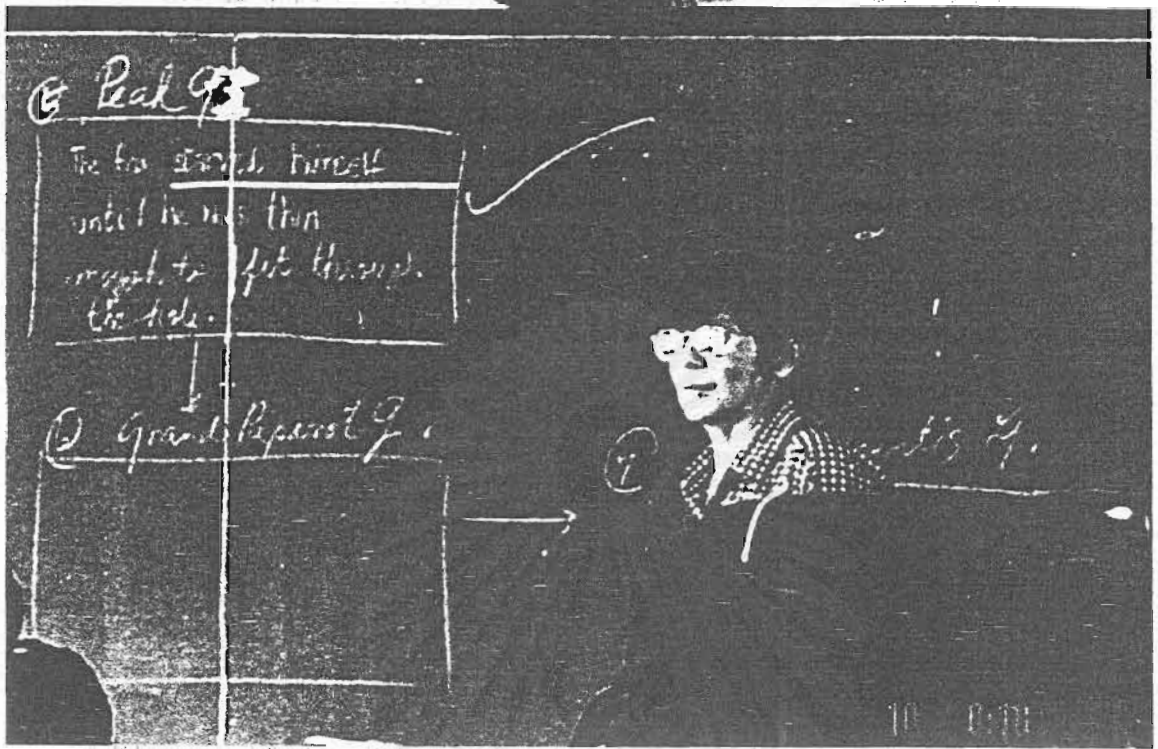
จึงขอขอบคุณ คือ การเริ่มต้นของโครงการ ที่สอนน้อง เพื่อน สอนเพื่อน และภาษาวิเศษสู่ชุมชน ข้าพเจ้าคิดว่า การเรียนภาษาอังกฤษสนุกมากจริง น่าค้นหา และน่าท้าทายมากจริง เพราะพวกเรา ได้ อาจารย์ผู้สอน ที่รัก วิชาที่ และ มีความเป็นครูอย่างแท้จริง จนรู้สึกไม่ได้เสียว่า เวลาแต่ละคาบเรียน ที่ได้เข้าเรียนวิชาภาษาอังกฤษกับอาจารย์จิตราห์นั้น ทำให้ข้าพเจ้าได้คุณประโยชน์กลับไป มากกว่าเวลาที่เรียนไปแต่ละวันซ้ำอีก ทำให้ข้าพเจ้าเป็นนักเรียน ที่ได้ชื่อว่า ศิษย์ มีครู

ภาคผนวก จ

ภาพจากภาคสนาม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

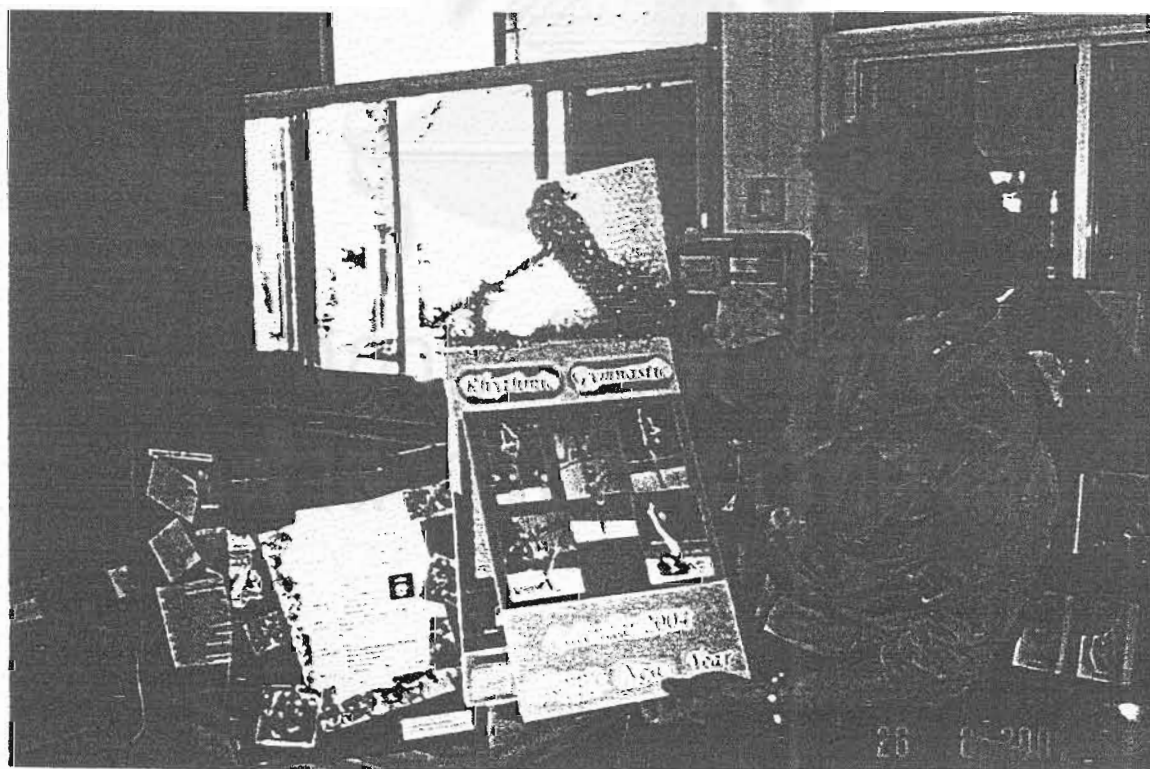
การสังเกตการสอน

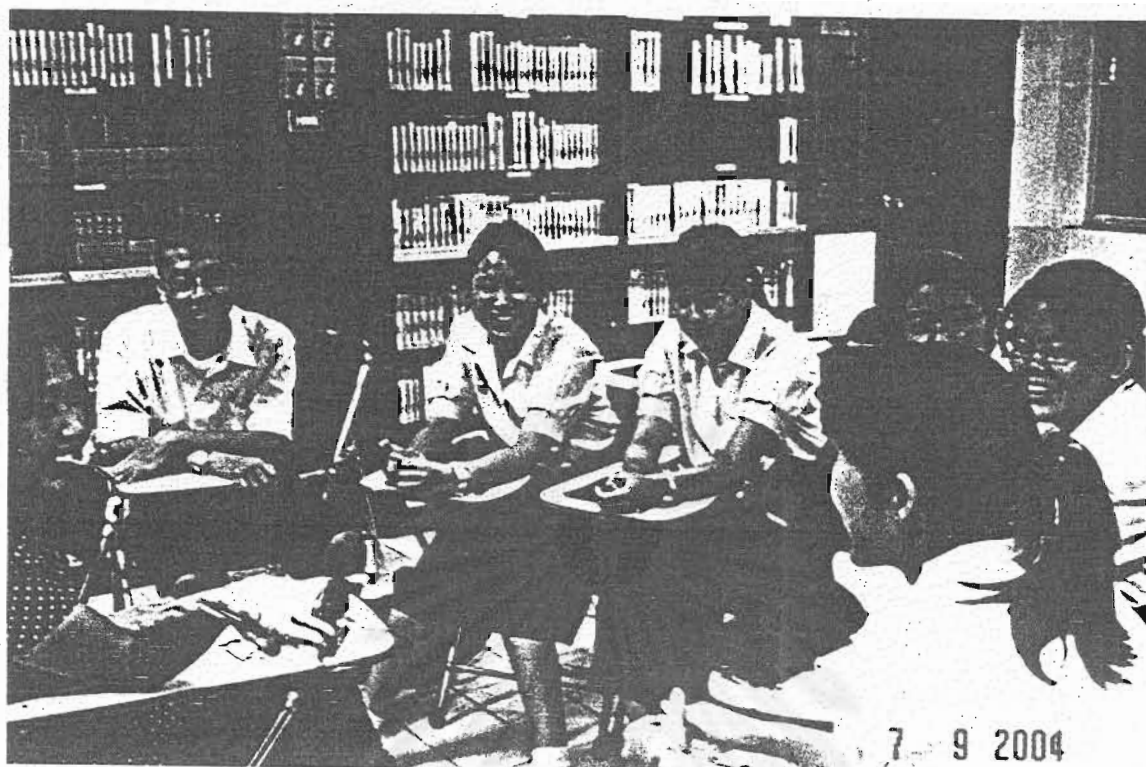
การสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ

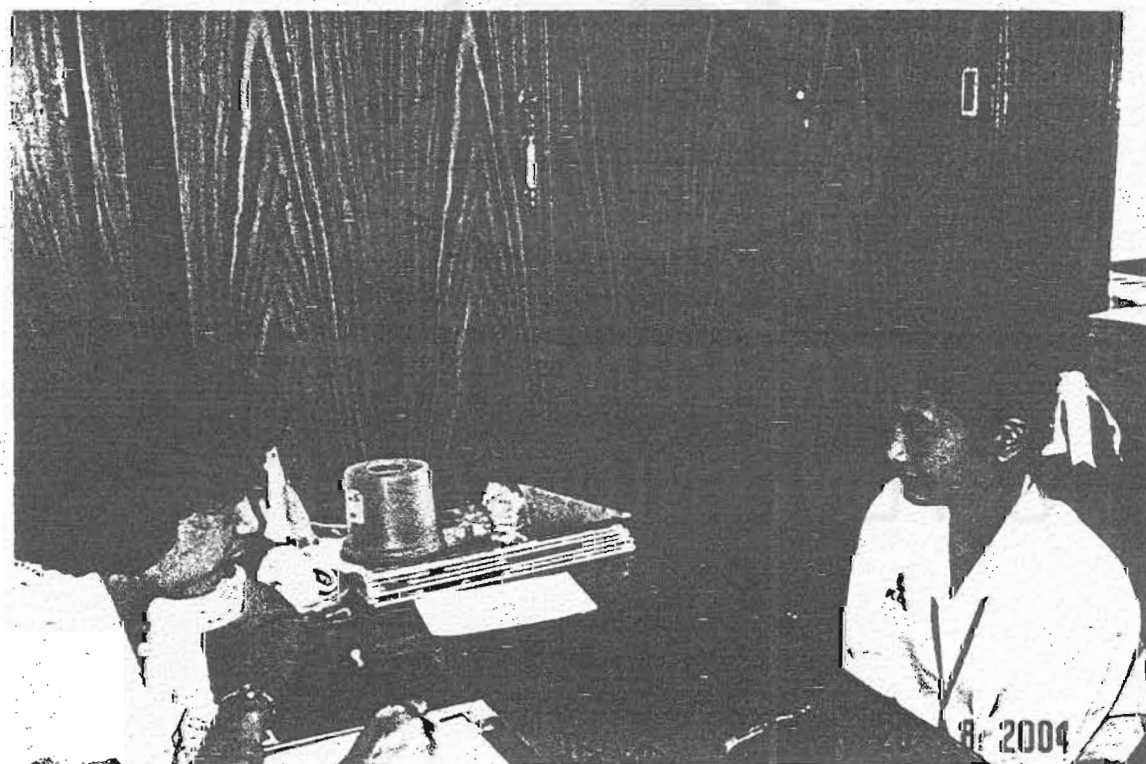
การสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ

การสัมภาษณ์เจาะลึก

การสัมภาษณ์นักเรียนอย่างไม่เป็นทางการ

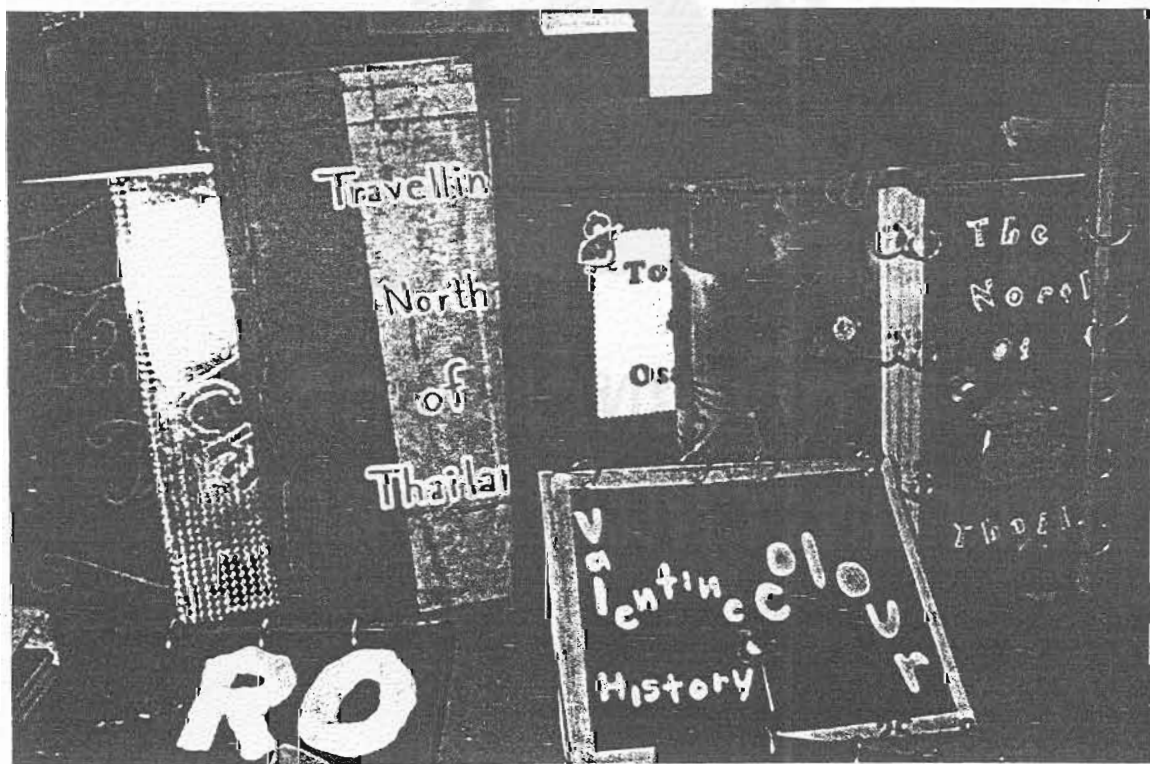

การสัมภาษณ์นักเรียนรายบุคคล

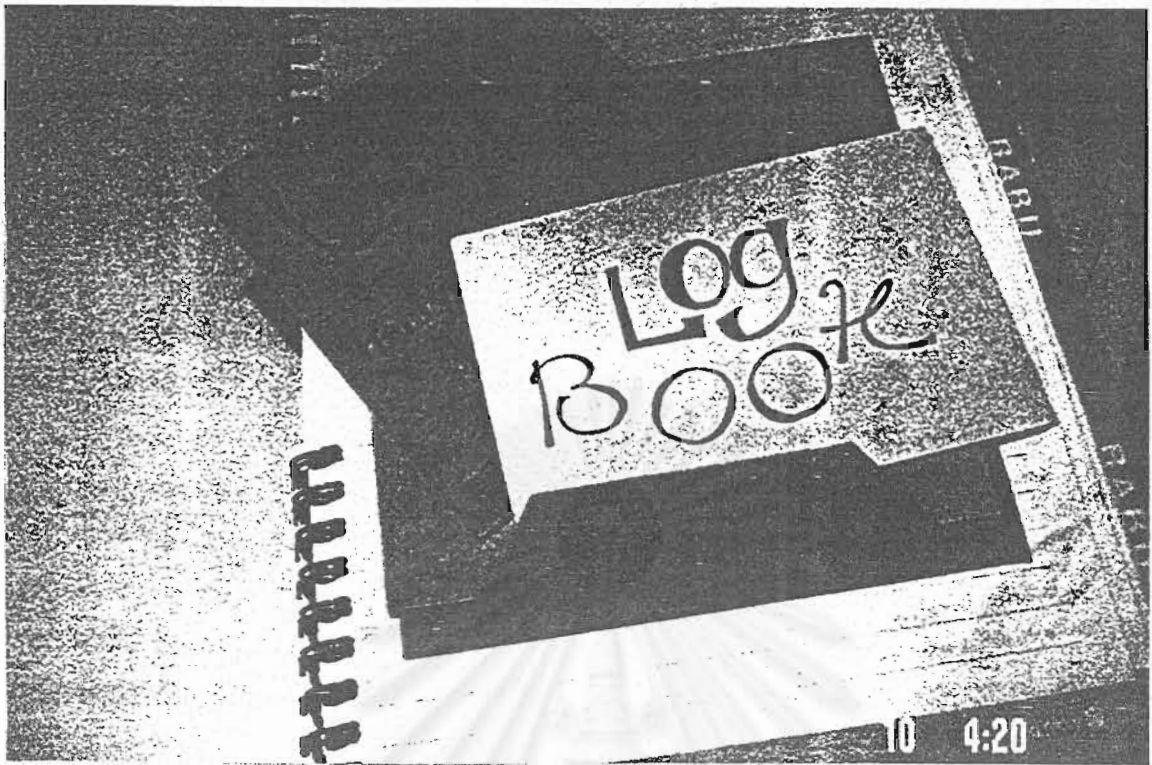
ศ. ๒๕๔๕ เลิกกิจกรรม. ๑๖๓๗๗ กรุงเทพมหานคร

การศึกษาประวัติและรูปถ่าย

การศึกษาผลงานของนักเรียน

ศึกษานันทนาการที่กรรเรียนรู้อของนักเรียน

ศึกษาหลักฐานประกอบอื่นๆ เช่น สื่อการสอน

Film Project
Spirited Away

Present to

Well-organized อ.ฉัตร วัฒนวรรณ

Created by

น.ศ. ณัฐพร ดันตวิวัฒน์พันธ์
 น.ศ. นฤพร ท่วงศิริ
 น.ศ. วิภาวี ว่องไว

11 4:24

Film Project

THE BICYCLE THIEF

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวพรพิมล ประสงค์พร เกิดวันที่ 24 สิงหาคม พ.ศ. 2498 ที่ อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี สำเร็จการศึกษาครุศาสตรบัณฑิต วิชาเอกภาษาอังกฤษ วิทยาลัยครูพระนคร ในปีการศึกษา 2519 ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ในปีการศึกษา 2535 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรดุริยางค์บัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ พ.ศ.2543 ปัจจุบัน รับราชการที่โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า กรุงเทพมหานคร

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย